

URZĄD MIASTA BYDGOSZCZY
Wydział Zintegrowanego Rozwoju

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
„STRATEGII ROZWOJU BYDGOSZCZY
DO 2030 ROKU”
za 2015 rok

Bydgoszcz, sierpień 2016

Spis treści

I.	WPROWADZENIE.....	3
II.	REALIZACJA CELÓW STRATEGICZNYCH.....	7
III.	REALIZACJA PROGRAMÓW SEKTOROWYCH.....	12
	<i>III.1. Program Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz</i>	<i>12</i>
	<i>III.2. Program Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy</i>	<i>38</i>
	<i>III.3. Program Nr 3 Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka</i>	<i>50</i>
	<i>III.4. Program Nr 4 Przestrzeń dla biznesu</i>	<i>65</i>
	<i>III.5. Program Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie</i>	<i>76</i>
	<i>III.6. Program Nr 6 Cyfrowa Bydgoszcz</i>	<i>93</i>
	<i>III.7. Program Nr 7 Bydgoszcz na fali</i>	<i>98</i>
	<i>III.8. Program Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska</i>	<i>108</i>
	<i>III.9. Program Nr 9 Edukacja dla każdego</i>	<i>128</i>
	<i>III.10. Program Nr 10 Żyjmy razem i zdrowo</i>	<i>159</i>
	<i>III.11. Program Nr 11 Bezpieczna Bydgoszcz</i>	<i>173</i>
	<i>III.12. Program Nr 12 Obywatelska Bydgoszcz</i>	<i>187</i>
	<i>III.13. Program Nr 13 Miasto nauki</i>	<i>204</i>
	<i>III.14. Program Nr 14 Kultura energią miasta</i>	<i>215</i>
	<i>III.15. Program Nr 15 Sportowa Bydgoszcz</i>	<i>231</i>
IV.	REALIZACJA CELÓW OPERACYJNYCH ORAZ PROGRAMÓW SEKTOROWYCH PRZEZ ZADANIA UJĘTE W PLANIE INWESTYCYJNYM BUDŻETU MIASTA NA 2015 ROK.....	242
V.	PODSUMOWANIE	261
	Wykaz skrótów:	264

I. WPROWADZENIE

W listopadzie 2013 roku Rada Miasta Bydgoszczy podjęła uchwałę Nr XLVIII/1045/13 przyjmującą „Strategię Rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku”. Opracowanie dokumentu poprzedzone zostało przeprowadzeniem diagnozy stanu istniejącego, analizy możliwości rozwoju oraz szerokich konsultacji społecznych.

Strategia wytycza kierunki rozwoju miasta, zgodnie z najlepiej pojętym interesem Bydgoszczy i jej mieszkańców. Dzięki społecznej partycypacji w powstawaniu Strategii, wykreowana została koncepcja rozwojowa uwzględniająca aspiracje bydgoszczan, dobrą jakość życia, nowoczesną gospodarkę, troskę o przestrzeń publiczną miasta oraz wartości nauki i kultury. Przyszłościowy wizerunek miasta określa wizja rozwoju, natomiast misja samorządu miasta oraz sformułowane cele strategiczne i operacyjne określają pożądane kierunki i priorytety rozwoju, których konsekwentna realizacja przyczyni się do osiągnięcia przyjętej wizji. Podstawą ich wyznaczenia było określenie wyzwań rozwojowych.

Główne wyzwania rozwoju Bydgoszczy:

- *Zahamowanie spadku liczby ludności Bydgoszczy,*
- *Podniesienie statusu miasta jako ośrodka akademickiego,*
- *Wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego,*
- *Zbudowanie silnego obszaru funkcjonalnego miasta,*
- *Rozwój funkcji metropolitalnych Bydgoszczy,*
- *Oparcie rozwoju lokalnej gospodarki na wiedzy i innowacjach,*
- *Prowadzenie polityki rozwoju z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju,*
- *Poprawa dostępności komunikacyjnej Bydgoszczy i obszaru funkcjonalnego w układzie wewnętrznym i zewnętrznym (poprawa stanu dróg i układu komunikacyjnego, rozbudowa siatki połączeń lotniczych).*

Wizja rozwoju Bydgoszczy:

Bydgoszcz roku 2030-go to w pełni ukształtowana metropolia, silnie powiązana ze swoim obszarem funkcjonalnym na płaszczyźnie wielorakiej współpracy z gminami ościennymi.

Bydgoszcz to centrum zarządzania administracyjnego i gospodarczego, o rozwiniętych gałęziach gospodarki opartej na technologiach przyjaznych dla środowiska naturalnego. To także ośrodek zapewniający usługi wyższego rzędu w zakresie edukacji, nauki, kultury, zdrowia, sportu i turystyki.

Bydgoszcz to miasto doskonale skomunikowane z regionem oraz innymi ośrodkami miejskimi w kraju i w Europie. To również silny węzeł transportowo-logistyczny, rozwinięty w oparciu o sieć dróg szybkiego ruchu, nowoczesne linie kolejowe, liczne połączenia lotnicze oraz rozwój żeglugi śródlądowej.

Bydgoszcz to rozwinięty ośrodek uniwersytecki, oferujący zróżnicowany wachlarz kierunków kształcenia na wielu uczelniach wyższych. To także wiodące w regionie miasto w zakresie transferu wiedzy i innowacyjnej technologii z jednostek B+R do gospodarki.

Bydgoszcz to miasto bezpieczne i przyjazne jego mieszkańcom, zapewniające wysoką jakość zamieszkania oraz opieki zdrowotnej i socjalnej, a przede wszystkim oferujące liczne miejsca pracy.

Bydgoszcz to liczące się w kraju centrum kultury, o ugruntowanej pozycji działających placówek oraz o wysokiej randze imprez.

Bydgoszcz to wiodący w kraju ośrodek sportowy, oferujący szereg imprez o randze krajowej i międzynarodowej, posiadający wiele obiektów sportowych i klubów oraz zapewniający mieszkańcom czynną rekreację. To miasto o zagospodarowanej zieleni parkowej i leśnej oraz dysponujące atrakcyjną ofertą wypoczynkowo-turystyczną na bazie Bydgoskiego Węzła Wodnego.

Misja:

Gospodarna Bydgoszcz przyjazna dla każdego

będąca:

- *nowoczesną i funkcjonalną metropolią, sprzyjającą rozwojowi innowacyjnej gospodarki,*
- *miastem bezpiecznym, przyjaznym ludziom i środowisku, zapewniającym wysoką jakość życia,*
- *znaczącym krajowym i międzynarodowym ośrodkiem naukowym, kulturalnym, sportowym, turystycznym i administracyjnym.*

Cele strategiczne i operacyjne:

Cel strategiczny I

Wzmocnienie i rozwój funkcji metropolitalnych Bydgoszczy

Cele operacyjne:

- I.1. Wzmocnienie istniejących i rozwój nowych powiązań funkcjonalno-przestrzennych miejskiego obszaru funkcjonalnego na rzecz silnej metropolii
- I.2. Wzmocnienie statusu miasta jako ośrodka uniwersyteckiego
- I.3. Stworzenie warunków dla rozwoju kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego
- I.4. Rozwój sportu wyczynowego oraz wzmocnienie pozycji miasta jako ośrodka organizacji prestiżowych imprez sportowych
- I.5. Podniesienie rangi miasta jako siedziby administracji rządowej, samorządowej, sądowej i wojskowej oraz instytucji i organizacji krajowych i międzynarodowych
- I.6. Uczestnictwo Bydgoszczy w związkach i organizacjach miast oraz aktywność w zakresie kontaktów międzynarodowych

Cel strategiczny II

Wykreowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki

Cele operacyjne

- II.1. Stworzenie warunków do dynamicznego rozwoju jednostek naukowych oraz efektywnego wykorzystania wyników badań w gospodarce
- II.2. Podniesienie poziomu nowoczesności i innowacyjności bydgoskich firm poprzez rozwój współpracy nauki z gospodarką
- II.3. Stworzenie warunków do inwestowania w Bydgoszczy
- II.4. Wzrost aktywności gospodarczej istniejących podmiotów
- II.5. Wzrost aktywności zawodowej i przedsiębiorczości bydgoszczan
- II.6. Umocnienie pozycji Bydgoszczy jako ośrodka targowo-wystawienniczego oraz miasta kongresów i zjazdów międzynarodowych i krajowych
- II.7. Stworzenie warunków dla rozwoju sektora usług turystycznych

Cel strategiczny III

Ukształtowanie nowoczesnej i funkcjonalnej infrastruktury technicznej oraz ładu przestrzennego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju

Cele operacyjne

- III.1. Rozwój transportu zbiorowego
- III.2. Rozwój układu drogowego
- III.3. Sprawna komunikacja wewnętrzna i zewnętrzna obszaru funkcjonalnego miasta
- III.4. Poprawa i ochrona środowiska naturalnego
- III.5. Rozwinięta infrastruktura społeczeństwa informacyjnego – cyfryzacja
- III.6. Wysoka jakość usług infrastrukturalnych
- III.7. Ład przestrzenny i poprawa jakości przestrzeni publicznej
- III.8. Zrewitalizowane tereny zdegradowane

Cel strategiczny IV

Stworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju mieszkańców Bydgoszczy

Cele operacyjne:

- IV.1. Poprawa warunków mieszkaniowych
- IV.2. Wysoka jakość i dostępność usług zdrowotnych
- IV.3. Wysoka jakość kształcenia, opieki i wychowania
- IV.4. Powszechny dostęp do kultury oraz korzystania z jej walorów i dóbr przez mieszkańców
- IV.5. Szeroka, ogólnodostępna baza sportowo-rekreacyjna służąca wzrostowi aktywności fizycznej mieszkańców
- IV.6. Poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego
- IV.7. Stworzenie warunków sprzyjających włączeniu społecznemu
- IV.8. Wzrost poczucia tożsamości lokalnej i świadomości obywatelskiej oraz wysoka aktywność społeczna mieszkańców
- IV.9. Skuteczna promocja miasta i jego walorów

Integralną częścią Strategii są programy sektorowe, których wdrażanie poprzez określone przedsięwzięcia i zadania, służyć będzie osiągnięciu wyznaczonych celów rozwojowych. Strategia wraz z jej celami stanowi więc wyzwanie zarówno dla władz samorządowych, jak i społeczności lokalnej. Ujęcie w Strategii programów sektorowych jest kontynuacją procesu zarządzania rozwojem miasta realizowanego w poprzednich latach poprzez Plany Rozwoju Bydgoszczy.

Osiągnięcie celów przyjętych w „Strategii Rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku” wymaga podejmowania szeregu różnorodnych działań, które są zarówno przedsięwzięciami realizowanymi przez Urząd Miasta i inne jednostki miejskie, jak i wykraczającymi poza zadania własne samorządu.

Wymóg monitoringu wdrażania Strategii oraz przygotowania rocznego sprawozdania z jej realizacji wynika z zapisów samego dokumentu, jak również z zarządzenia Prezydenta Miasta Bydgoszczy w sprawie monitorowania „Strategii Rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku”. Zadaniem powołanych przez Prezydenta koordynatorów poszczególnych programów sektorowych jest m.in. przygotowanie rocznych sprawozdań z realizacji i wdrażania zawartych w nich przedsięwzięć.

Niniejsze sprawozdanie powstało na bazie informacji o realizacji w 2015 roku przedsięwzięć i zadań w ramach poszczególnych programów sektorowych przygotowanych przez ich Koordynatorów, a także danych i analiz Wydziału Zintegrowanego Rozwoju. Przygotowane sprawozdania cząstkowe (zarówno przez realizatorów zadań jak i koordynatorów programów) charakteryzowały się różnym stopniem szczegółowości oraz kompletności, co stanowiło pewien problem przy opracowaniu kompleksowego, spójnego materiału. Należy dodać, że część zadań głównych ujętych w Strategii to zadania „otwarte, ciągłe”, na realizację których składać się będzie wiele przedsięwzięć. Dla zadań tych nie zawsze możliwe było szczegółowe opisanie wszystkich podejmowanych działań.

Dokument „Strategia Rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku” łączy planowanie strategiczne (cele strategiczne i operacyjne) z planowaniem operacyjnym (programy sektorowe). Główne zadania zapisane w programach sektorowych realizują przyjęte w Strategii cele operacyjne. Aby nie powtarzać informacji o realizowanych przedsięwzięciach sprawozdanie zawiera dwie podstawowe części:

- informację z realizacji celów strategicznych, w której wymienione zostały wybrane najważniejsze przedsięwzięcia,
- informację z realizacji programów sektorowych – informacja z realizacji przedsięwzięć i głównych zadań zapisanych w programach (poszczególnym zadaniom przyporządkowano cele operacyjne, przez te zadania realizowane).

Obie części zawierają zestawienie osiągniętych w 2015 roku wielkości dla przyjętych mierników/wskaźników realizacji celów i programów (wskaźniki programów określają również realizację celów operacyjnych). Wskaźniki realizacji Strategii są miarą osiągnięcia wyznaczonych celów. Dla zobrazowania kształtowania się wskaźników i oceny kierunków zmian przyjęto następujące oznaczenia:

- pozytywne zmiany

- brak zmian/zmiany mało znaczące

- negatywne zmiany

W przyjętym dokumencie Strategii, rokiem bazowym, dla przyjętych wskaźników/mierników był rok 2012. Problemem w przedstawianiu zmian wskaźników jest różna dostępność czasowa danych statystycznych. W kolejnych sprawozdaniach dane, w miarę możliwości, są uzupełniane i aktualizowane. Należy dodać, że część danych statystycznych dotyczących 2015 roku (a nawet dla lat wcześniejszych) dla poszczególnych mierników/wskaźników nie jest jeszcze dostępna. Ponadto 2015 rok był dopiero drugim rokiem wdrażania Strategii, a przy tak krótkim okresie implementacji, brak danych utrudniał określenie występujących tendencji w zakresie zjawisk opisywanych przez dany wskaźnik/miernik (a w dalszej kolejności oceny efektywności podejmowanych działań).

Sprawozdanie zawiera również zestawienie inwestycji realizowanych w ramach budżetu miasta w 2015 roku. Skala realizowanych inwestycji może być miarą rozwoju miasta, a przedsięwzięcia inwestycyjne w znacznym stopniu wpływają na osiągnięcie przyjętych w Strategii celów, dlatego w zestawieniu wskazane zostało jakie cele operacyjne i programy sektorowe realizują poszczególne zadania.

II. REALIZACJA CELÓW STRATEGICZNYCH

Dla poszczególnych celów strategicznych wybrane zostały najważniejsze przedsięwzięcia, których realizacja ma znaczący wpływ na osiągnięcie wyznaczonego celu. Podane zostały również wartości przyjętych dla celów strategicznych mierników/wskaźników, będących odzwierciedleniem poziomu osiągnięcia zamierzonych celów:

Cel strategiczny I. Wzmocnienie i rozwój funkcji metropolitalnych Bydgoszczy

Wśród zadań/przedsięwzięć realizowanych w 2015 roku na rzecz osiągnięcia celu należy wymienić:

- Rozpoczęcie realizacji drogi ekspresowej S5 na odcinku Nowe Marzy – Gniezno (rozstrzygnięcie przetargów na wyłonienie wykonawcy poszczególnych odcinków trasy w formule zaprojektuj i wybuduj oraz rozpoczęcie prac projektowych),
- Modernizację linii kolejowych nr 18 i 131,
- Rozbudowę infrastruktury Portu Lotniczego,
- Uruchomienie połączeń lotniczych z lotniskiem we Frankfurcie n/Menam przez Lufthansę,
- Działania związane z powołaniem „Metropolii Bydgoszcz”,
- Wprowadzenie nowych kierunków studiów,
- Prace projektowe związane z budową nowej siedziby Akademii Muzycznej,
- Rozbudowę zaplecza medycznego i dydaktycznego Collegium Medicum UMK,
- Działania na rzecz utworzenia w Bydgoszczy Uniwersytetu Medycznego,
- Budowę Polikliniki Centrum i Innowacyjnego Forum Medycznego przy Centrum Onkologii,
- Utworzenie Wydziału Zamiejscowego Delegatury Centralnego Biura Antykorupcyjnego,
- Rozpoczęcie działalności Jednostki Integracji Sił Sojuszu Północnoatlantyckiego (NFIU) – element tzw. "szpicy" NATO,
- Oddanie do użytku 4-gwiazdkowego hotelu Mercure Bydgoszcz Sepia,
- Organizację prestiżowych imprez kulturalnych m.in.: Bydgoski Festiwal Operowy, Festiwal Prapremier, Międzynarodowy Festiwal Sztuki Autorów Zdjęć Filmowych Camerimage, Bydgoskie Impresje Muzyczne,
- Przebudowę toru regatowego w Brdyujściu,
- Budowę hali tenisowej na terenie Kompleksu sportowego „Zawisza” przy ul. Gdańskiej 163,
- Organizację w Bydgoszczy prestiżowych imprez sportowych m.in.: XV Europejski Festiwal Lekkoatletyczny Bydgoszcz Cup, XXIV Wielka Wioślarska o Puchar Brdy, XIV Międzynarodowy Turniej Oldbojów w Piłce Nożnej im. Andrzeja Brończyka, Puchar Polski w koszykówce kobiet, Międzynarodowy Turniej w koszykówce Mężczyzn Bydgoszcz „Basket Cup 2015”, Półmaraton Bydgoski, Mistrzostwa Świata Federacji Ekstremalnych Sportów Motocyklowych „Stund Grand Prix 2015”.

Mierniki/wskaźniki realizacji celu:

- Liczba studentów [w roku akademickim]

	j.m.	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	tendencja
1	osoby	39 741	35 835	33 878	32 134	

- **Zatrudnienie w sektorze usług (obejmujące wg PKD-2007: handel, transport i gospodarkę magazynową, zakwaterowanie i gastronomię, informację i komunikację, działalność finansową i ubezpieczeniową, obsługę rynku nieruchomości)**

	j.m.	2012	2013	2014	2015	tendencja
1	osoby	34 398	36 055	37 673	bd.	

- **Liczba osób odprawionych z bydgoskiego lotniska [w ciągu roku]**

	j.m.	2012	2013	2014	2015	tendencja
1	osoby	340 024	343 726	289 329	341 061	

Dla wskaźnika Celu strategicznego I „Zatrudnienie w sektorze usług” na obecnym etapie brak jest danych dotyczących 2015 roku. Jednak mając na względzie m.in. dynamiczny rozwój w Bydgoszczy branży IT, centrów usług wspólnych i firm związanych z outsourcingiem procesów biznesowych, można prognozować dalszy wzrost zatrudnienia w sferze usług.

Niestety rok akademicki 2015/2016 był kolejnym, w którym nastąpił spadek liczby studentów. Główną przyczyną tych niekorzystnych zmian jest sytuacja demograficzna, a podjęte dotychczas działania związane z podniesieniem znaczenia Bydgoszczy jako ośrodka akademickiego, nie przynoszą jeszcze skutków w postaci zahamowania spadku liczby studentów, aczkolwiek z roku na rok spadki te są coraz mniejsze.

Natomiast w stosunku do 2014 roku nastąpił wysoki wzrost liczby osób odprawionych z bydgoskiego lotniska na co z pewnością miało wpływ uruchomienie w 2015 roku połączeń z Frankfurtem oraz Krakowem. Niestety osiągnięta wysokość wskaźnika jest na poziomie roku 2012.

Cel strategiczny II. Wykreowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki

Wśród zadań/przedsięwzięć realizowanych w 2015 roku na rzecz osiągnięcia celu należy wymienić:

- Zakończenie budowy hali Bydgoskiego Centrum Targowo-Wystawienniczego na terenie Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku w Myślęcinku,
- Oddanie do użytku inkubatorów przedsiębiorczości: budynku „IDEA Przestrzeń Biznesu” na terenie Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego oraz obiektu przy ul. Gimnazjalnej,
- Rozbudowę powierzchni biurowych: rozbudowę Biznes Parku przy ul. Kraszewskiego (oddanie do użytku biurowca ETA oraz realizację biurowca TETA), oddanie do użytku ML Office przy ul. Cmentarnej oraz realizację Optimum Parku w rejonie ulic Fordońskiej i Kazimierza Wielkiego,
- Zagospodarowanie terenu po byłym „Romecie” – oddanie do użytku centrum handlowego IKEA,
- Zagospodarowanie terenu po byłym „Ortisie” na Wzgórzu Wolności – oddanie do użytku centrum handlowego „Zielone Arkady”,
- Działania na rzecz zwiększenia zainteresowania młodzieży technicznymi kierunkami edukacji,
- Kreowanie nowych kierunków studiów,
- Rewitalizację terenów poprzemysłowych dawnego Makrum na osiedlu Leśnym,
- Działania na rzecz wzmocnienia pozycji Bydgoszczy jako silnego ośrodka outsourcingu procesów biznesowych – utworzenie w sektorze BPO/SSC 612 nowych miejsc pracy w firmach współpracujących z Bydgoską Agencją Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o.,
- Realizację nowych inwestycji na terenie Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego (m.in. dotyczących uzbrojenia terenów i poprawy dostępności komunikacyjnej),

- Realizację projektów szkoleniowych, warsztatów, seminariów skierowanych głównie do MSP oraz bezrobotnych,
- Promocję gospodarczą miasta i jego walorów inwestycyjnych w kraju i za granicą,
- Rozwój bazy noclegowej – oddanie do użytku hotelu Mercure Bydgoszcz Sepia.

Mierniki/wskaźniki realizacji celu:

- PKB na mieszkańca w stosunku do średniej krajowej (*wskaźnik uzależniony od dostępności danych GUS*)

Ze względu na fakt, że dane te w dalszym ciągu nie są dla Bydgoszczy dostępne, poniżej podane zostały dane dla podregionu bydgosko-toruńskiego. Ostatnie dane wyliczone przez GUS dotyczące kształtowania się PKB dotyczą 2013 roku (publikowane są z dwuletnim opóźnieniem).

PKB na jednego mieszkańca podregionu bydgosko-toruńskiego w stosunku do średniej krajowej (średnia krajowa = 100)

	j.m.	2012	2013	2014	2015	tendencja
1	%	105,4	104,0	bd.	bd.	

- Stopa bezrobocia

	j.m.	2012	2013	2014	2015	tendencja
1	%	8,6	8,8	7,4	5,4	

Produkt Krajowy Brutto byłby najlepszym wskaźnikiem określającym kondycję lokalnej gospodarki. Niestety w dalszym ciągu nie jest on liczony dla Bydgoszczy. Nie ma również aktualnych danych dla podregionu bydgosko-toruńskiego. Mając jednak na względzie spadek stopy bezrobocia o ponad 3 p.p. w stosunku do wartości bazowej, możemy mówić o poprawie sytuacji gospodarczej w mieście.

Cel strategiczny III. Ukształtowanie nowoczesnej i funkcjonalnej infrastruktury technicznej oraz ładu przestrzennego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju

Wśród zadań/przedsięwzięć realizowanych w 2015 roku na rzecz osiągnięcia celu należy wymienić:

- Zakończenie budowy linii tramwajowej do Fordonu wraz z rozbudową układu drogowego i zintegrowanym węzłem transportowym Bydgoszcz Wschód,
- Budowę zintegrowanego węzła komunikacyjnego – oddano do użytku zrewitalizowany i rozbudowany dworzec kolejowy Bydgoszcz Główna,
- Oddanie do użytku ITS,
- Modernizację i przebudowę ulic układu podstawowego o łącznej długości 27,6 km,
- Oddanie do użytku sieci wypożyczalni rowerów BRA,
- Zakup taboru autobusowego i tramwajowego,
- Zakończenie przebudowy Węzła Zachodniego – oddano do użytku nowy most nad Kanalem Bydgoskim wraz z układem drogowym,
- Zakończenie budowy Węzła IKEA w ciągu drogi krajowej nr 80,
- Zakończenie budowy ul. Nowokieleckiej (ul. F. Dachtera),
- Oddanie do użytku parkingu wielopoziomowego przy ul. Pod Blankami,
- Zakończenie budowy Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych,

- Zakończenie rozbudowy Zakładu Utylizacji Odpadów Medycznych,
- Utworzenie nowych miejsc rekreacyjno-sportowych dla dzieci, młodzieży i dorosłych na terenach zieleni miejskiej i w obszarach osiedli mieszkaniowych,
- Działania związane z poprawą jakości powietrza i klimatu akustycznego w obszarze Miasta (m.in.: realizacja projektów związanych z ograniczeniem „niskiej emisji”, w tym KAWKA i SOWA, termomodernizacje obiektów użyteczności publicznej, w tym oświatowych, rozbudowa i modernizacja systemów: ciepłowniczego, energetycznego i gazowniczego, modernizacja i rozbudowa układu transportowego, promocja ruchu rowerowego i pieszego),
- Prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnych dotyczących zachowań proekologicznych,
- Rewitalizacja Parku Jana Kochanowskiego,
- Remonty budynków w strefie staromiejskiej i śródmiejskiej,
- Kontynuację rewitalizacji Starego Fordonu.

Mierniki/wskaźniki realizacji celu:

Dla celu III i IV przyjęte zostały te same mierniki, ich wielkości przedstawione zostały przy opisie celu IV.

Cel strategiczny IV. Stworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju mieszkańców Bydgoszczy

Wśród zadań/przedsięwzięć realizowanych w 2015 roku na rzecz osiągnięcia celu należy wymienić:

- Oddanie do użytku 940 mieszkań, w tym 103 w budynkach BTBS przy ul. Bora-Komorowskiego 59 i 65,
- Szeroki program modernizacji komunalnego zasobu mieszkaniowego, w tym likwidacja 190 pustostanów,
- Realizację programu „Zbuduj swój dom w Bydgoszczy”,
- Realizację zadań w ramach programu inicjatyw lokalnych Program „25/75” i budżetu obywatelskiego Program „5/6” poprawiających jakość zamieszkania oraz dostęp do infrastruktury rekreacyjnej,
- Realizację programu „Bydgoska Rodzina 3+”,
- Szeroko zakrojony proces inwestycyjny związany z modernizacją i rozbudową bydgoskich szpitali, m.in.: zakończenie rozbudowy Szpitala Uniwersyteckiego Nr 1 im. dr. A. Jurasza, zakończenie termomodernizacji obiektów Szpitala Uniwersyteckiego Nr 2 im. dr. J. Bizuela, zakończenie modernizacji Oddziału Chirurgii w Wielospecjalistycznym Szpitalu Miejskim im. dr. E. Warmińskiego,
- Zakończenie rozbudowy Żłobka nr 20 przy ul. E. Gierczak,
- Realizację programów profilaktyki zdrowia,
- Realizację Miejskiego Programu Wpierania Ucznia Zdolnego „Zdolni znad Brdy”,
- Realizację ponadstandardowych zadań edukacyjnych,
- Budowę, przebudowę i modernizację budynków oświatowych oraz boisk szkolnych,
- Oddanie do użytku basenu na Błoniu przy ul. Stawowej,
- Oddanie do użytku nowej sali gimnastycznej przy ZS nr 10, ul. Karłowicza 2,
- Rozpoczęcie budowy szkoły podstawowej przy ul. T. Bora-Komorowskiego w Fordonie,
- Realizację projektów związanych z aktywizacją kulturową mieszkańców oraz wspieranie środowisk twórczych,
- Realizację imprez rekreacyjnych,
- Rozbudowę miejskiego systemu wideomonitoringu (włączenie 19 kamer),
- Działania na rzecz współpracy międzypokoleniowej, aktywizacji społecznej seniorów i osób niepełnosprawnych, aktywności społecznej mieszkańców i rozwoju wolontariatu,
- Promocję miasta.

Mierniki/wskaźniki realizacji celu:

- Liczba mieszkańców miasta [w końcu roku]

	j.m.	2012	2013	2014	2015	tendencja
1	osoby	361 254	359 428	357 652	355 645	

- Pozycja miasta w rankingach poziomu życia [na tle dużych miast (źródło: ranking polskich powiatów – „Newsweek”)]

	j.m.	2012	2013	2014	2015	tendencja
1	lokata	7 (na 15 miast (2010 r.))	17 (wśród 18 miast wojewódzkich)	bd.	bd.	

Niestety przytoczone tu rankingi miast nie są cykliczne ani porównywane. W związku z powyższym poniżej przedstawiona została pozycja Bydgoszczy wśród 18 miast wojewódzkich wynikająca z diagnozy społecznej publikowanej (w cyklu dwuletnim) przez Departament Analiz Ekonomicznych i Prognoz Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Autorzy opracowania posłużyli się ośmioma niezależnymi wymiarami składającymi się na ogólny wskaźnik jakości życia:

	j.m.	2012	2013	2014	2015	tendencja
1	lokata:	(2011 r.)				
	• poziom cywilizacyjny	11	6		13	
	• dobrostan społeczny	5	10		2	
	• dobrobyt materialny	9	9		17	
	• patologie	14	2	bd.	1	
	• kapitał społeczny	13	14		16	
	• dobrostan fizyczny	8	16		13	
	• dobrostan psychiczny	3	10		6	
	• stres życiowy	8	13		4	
lokata:	(2011 r.)					
• ogólny wskaźnik jakości życia	7	14	bd.	14		

- % powierzchni miasta objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego [na koniec roku]

	j.m.	2012	2013	2014	2015	tendencja
1	%	30,9	33,5	33,5	34,6	

Rok 2015 był kolejnym, w którym nastąpił spadek liczby ludności miasta. W stosunku do roku bazowego liczba ludności miasta spadła o 5.609 osób (o 1,6%). Ujemne saldo migracji (migracje wewnętrzne) miało większy wpływ na zmiany liczby ludności niż ujemny przyrost naturalny. Dla wskaźnika dotyczącego pozycji Bydgoszczy w rankingach poziomu/jakości życia zaprezentowane zostały wyniki badań przygotowanych na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dotyczących jakości życia. Bydgoszcz uplasowała się na niezbyt wysokiej, 14 pozycji wśród miast wojewódzkich (zachowana lokata z poprzedniego badania, ale w porównaniu z badaniem w 2011 roku odnotowano spadek z 7 pozycji). Można jednak przytoczyć inne rankingi, np. w rankingu zrównoważonych miast (przygotowanym na zlecenie Fundacji im. Roberta Schumana i fundacji im. Konrada Adenauera) Bydgoszcz zajęła 9 pozycję wśród 66 miast na prawach powiatu (6 lokatę wśród miast wojewódzkich).

Natomiast, w stosunku do roku bazowego, jak również do roku 2014 zwiększyła się powierzchnia miasta objęta m.p.z.p.

III. REALIZACJA PROGRAMÓW SEKTOROWYCH

III.1. Program Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz

Cele programu:

- Wzmocnienie roli i podniesienie konkurencyjności Bydgoszczy wraz z jej obszarem funkcjonalnym jako ośrodka metropolitalnego o znaczeniu krajowym i międzynarodowym
- Integracja funkcjonalno-przestrzenna miejskiego obszaru funkcjonalnego

Koordynator programu:

Wydział Zintegrowanego Rozwoju

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2015 roku:

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
a.	Budowa konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki:				
	Rozwój instytucji naukowych i innowacyjnych	Uczelnie bydgoskie	<p>W 2015 roku bydgoskie uczelnie prowadziły prace koncepcyjne, organizacyjne i merytoryczne dla projektów naukowo-badawczych, które wpisują się w przedsięwzięcia ujęte w Kontrakcie Terytorialnym dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego.</p> <p>W ramach Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego (UTP) działa powołana w 2014 roku jednostka: Regionalne Centrum Innowacyjności (RCI) – Centrum Transferu Technologii. W 2015 roku powołana została Rada Nadzorcza i Dyrektor Centrum oraz zatrudnieni zostali pracownicy, specjaliści z zakresu komercjalizacji i transferu technologii. Ponadto UTP prowadziło prace projektowe dotyczące zadania „Bydgoski Akcelerator Interdyscyplinarnych Rozwiązań Inżynierskich”.</p> <p>Natomiast Wyższa Szkoła Gospodarki (WSG) prowadziła prace związane z utworzeniem Pracowni Neuropsychologii i Użyteczności wykonującej dla przedsiębiorstw oraz instytucji badania Eyetrackingowe i EEG.</p>	<p>Srodki uczelni</p> <p>Fundusze europejskie</p>	<p>II.2.</p> <p>II.1.</p> <p>II.2.</p>
	Tworzenie mechanizmów wsparcia dla przedsiębiorców, szczególnie branż kluczowych	<p>Miasto Bydgoszcz</p> <p>Instytucje wsparcia przedsiębiorczości</p>	<p>Wsparcie lokalnej przedsiębiorczości odbywało się m.in. poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – działalność Bydgoskiej Agencji Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o. (BARR) w zakresie wspierania przedsiębiorczości i obsługi przedsiębiorców (m.in. realizacja projektu „Szkoła Biznesu”), – dostosowywanie kierunków kształcenia, szczególnie zawodowego, do potrzeb przedsiębiorców, – podejmowanie działań na rzecz rozwoju rynku nowoczesnych usług BPO/SSC w Bydgoszczy poprzez szeroko zakrojoną promocję potencjału inwestycyjnego Bydgoszczy, współpracę z obecnymi w mieście inwestorami z branży w celu zapewnienia im dogodnych warunków dla dalszego rozwoju oraz przyciąganie nowych inwestycji do Bydgoszczy, – tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości (w Bydgoskim Parku Przemysłowo-Technologicznym [BPPT]) 	<p>Budżet Miasta</p> <p>Fundusze europejskie</p> <p>Budżety instytucji wsparcia przedsię-</p>	<p>II.3.</p> <p>II.4.</p> <p>II.5.</p>

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>oraz przy ul. Gimnazjalnej),</p> <ul style="list-style-type: none"> – działalność punktu kontaktowego projektu „Fundusz Badań i Wdrożeń”, – wsparcie przedsiębiorców przez fundusze pożyczkowe i poręczeniowe, – rozwój bydgoskich klastrów (w tym szczególnie Bydgoskiego Klastra Przemysłowego [BKP] i Bydgoskiego Klastra Informatycznego [BKII]). 	biorczości	
	Stwarzanie warunków dla rozwoju sektorów kreatywnych	<p>Miasto Bydgoszcz</p> <p>Uczelnie bydgoskie</p> <p>Instytucje otoczenia biznesu i przedsiębiorcy</p>	<p>Działania mające na celu poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej w Bydgoszczy oraz wsparcie przedsiębiorców dotyczą również branż w zakresie przemysłów kreatywnych. Duże znaczenie dla rozwoju sektorów kreatywnych ma dynamiczny rozwój branży IT w Bydgoszczy oraz jego wsparcie ze strony Miasta.</p> <p>Wyższa Szkoła Gospodarki realizowała dwa projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Bydgoska Dolina Kreatywna – program działań z zakresu rewitalizacji społecznej, przemysłów kreatywnych i usług kultury, utworzenie Multiklastra Przemysłów Kreatywnych, – Forum Rozwoju Regionalnego – utworzenie Think tank regionalnego z siedzibą w Bydgoszczy. <p>Działania Miasta na rzecz realizacji zadania to również wspieranie środowisk twórczych m.in. poprzez nagrody i stypendia dla osób zajmujących się twórczością artystyczną i upowszechnianiem kultury, wsparcie realizacji imprez i wydarzeń artystycznych, promocję twórczości bydgoskich twórców, dotacje na realizację projektów artystycznych.</p> <p>Ponadto Miasto Bydgoszcz złożyło wniosek aplikacyjny w ramach Programu Interreg Central Europe dla projektu „Forget Heritage” dotyczącego współpracy na rzecz wdrożenia strategii oraz polityk celem waloryzacji zasobów i dziedzictwa kulturowego i/lub potencjału kulturowego oraz przemysłu kreatywnego jako czynnika rozwoju gospodarczego, społecznego oraz kulturowego.</p>	<p>Budżet Miasta</p> <p>Środki uczelni</p> <p>Fundusze europejskie</p> <p>Budżety instytucji wsparcia przedsiębiorczości</p>	II.2. IV.4.
	Przygotowanie obszarów pod inwestycje oraz rozbudowa infrastruktury niezbędnej dla rozwoju gospodarki	<p>Gestorzy sieci</p> <p>ZDMiKP</p> <p>BARR Sp. z o.o.</p> <p>GDDKiA</p> <p>BPPT Sp. z o.o.</p>	<p>Obecnie terenami inwestycyjnymi o najwyższym znaczeniu dla miasta są: obszar Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego, tereny poprzemysłowe dawnego „Zachemu” oraz obszar dawnych pól irygacyjnych w rejonie ulic: Chemiczna/Hutnicza oraz Chemiczna/Mokra. Łącznie stanowią duży kompleks terenów przewidzianych pod nowe inwestycje. Wyposażenie terenów w niezbędną infrastrukturę techniczną i komunikacyjną pozwoli na stworzenie atrakcyjnej oferty dla potencjalnych inwestorów.</p> <p>W 2015 roku zrealizowane zostały inwestycje poprawiające obsługę komunikacyjną tych terenów - zakończona została budowa ul. Nowokieleckiej (ul. Dachtery) łączącej ul. Nowotoruńską z ul. Chemiczną, a na terenie Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego nową nawierzchnię zyskały dwie ulice: Blumwego i Milcherta oraz rozpoczęto prace przygotowawcze do modernizacji ulicy Grzybowej.</p> <p>W grudniu 2015 roku Miasto Bydgoszcz nabyło od syndyka masy upadłościowej Infrastruktury Kapuściska S.A. nieruchomości zajęte pod infrastrukturę drogową o łącznej o powierzchni ok. 19 ha i długości ok. 9 km pomiędzy Kapuściskami, Łęgowem i BPPT (dzięki porozumieniu z syndykiem mieszkańcy i przedsiębiorcy mogli korzystać z dróg od lipca 2015 r.). Przejęcie sieci drogowej usprawniło komunikację firm znajdujących się na terenie dawnych zakładów chemicznych oraz stworzyło alternatywny dojazd do terenów Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego.</p> <p>Tereny dawnych pól irygacyjnych w rejonie ulic: Chemiczna/Hutnicza oraz Chemiczna/Mokra stanowią doskonałą lokalizację dla rozwoju rynku magazynowo-logistycznego. Obszar ten został zgodnie z decyzją o rekultywacji przywrócony do standardów jakości gruntów „C” określonych w ustawie o zapobieganiu szko-</p>	<p>Budżet Miasta</p> <p>Budżet Państwa</p> <p>Fundusze europejskie</p> <p>Budżet BPPT Sp. z o.o.</p> <p>Środki gestorów sieci</p>	II.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>dom w środowisku i ich naprawie. W 2015 roku BARR przeprowadziła kompleksowe badania uzbrojenia terenu w sieci poszczególnych gestorów. W tym celu zlokalizowano oraz przeanalizowano wszystkie rodzaje mediów dostępnych w okolicach przyszłych terenów inwestycyjnych oraz możliwości dostawy tych mediów do przyszłych inwestorów. W obszarze pól irygacyjnych inwestycje w rozwój swoich sieci planują następujący gestorzy: MWiK Sp. z o.o., Pomorska Spółka Gazownictwa Oddział w Bydgoszczy oraz Enea S.A. Oddział w Bydgoszczy. Ponadto Agencja ściśle współpracowała z MWiK Sp. z o.o. właścicielem terenu w celu przygotowania procedury negocjacyjnej z potencjalnymi inwestorami.</p> <p>Innym zadaniem, realizowanym w celu poprawy dostępności komunikacyjnych terenów inwestycyjnych, były prace przygotowawcze dotyczące rozbudowy ul. Wąbrzeskiej (usprawniającej komunikację pomiędzy terenami działalności gospodarczej na Glinkach z drogami krajowymi nr 5 i nr 25).</p> <p>Ponadto 6 m.p.z.p. uchwalonych w 2015 r. obejmowało tereny przewidziane pod nowe inwestycje (również w formie przekształceń dotychczasowych funkcji przewidzianych do likwidacji).</p> <p>Przedsięwzięciem mającym wpływ m.in. na poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej w Bydgoszczy i w obszarze funkcjonalnym miasta jest budowa drogi ekspresowej S5, dla której w roku 2015 rozpoczęto prace projektowe.</p>		
	Rozwój powiązań klastrowych	Stowarzyszenia i organizacje klastrowe BARR Sp. z o.o. Fundacja „Gaudeamus”	<p>W 2013 roku powstał Bydgoski Klaster Informatyczny. Po ponad roku działalności, podjęto decyzję o powołaniu Stowarzyszenia Bydgoski Klaster Informatyczny. Od 11 lutego 2015 r. BKI został wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego. Ideą klastra jest tworzenie i rozwijanie organizacji, której członkowie współpracują ze sobą w realizacji wspólnych działań biznesowych.</p> <p>W 2015 r. BARR angażowała się w szereg przedsięwzięć organizowanych w partnerstwie z przedstawicielami bydgoskich inicjatyw klastrowych, m.in. wspólnie z Bydgoskim Klastrem Przemysłowym uczestniczyła w: Międzynarodowych Targach Przetwórstwa Tworzyw Sztucznych i Gumy „Plastpol” w Kielcach, Międzynarodowych Targach Przetwórstwa Tworzyw Sztucznych Fakuma w miejscowości Friedrichshafen (Niemcy) oraz misji gospodarczej do Słowenii.</p> <p>Natomiast fundacja „Gaudeamus” przy Wyższej Szkole Gospodarki (WSG) prowadziła działania związane z utworzeniem w Bydgoszczy klastra przemysłów kreatywnych.</p>	Srodki stowarzyszeń i organizacji klastrowych Budżet BARR Sp. z o.o. Fundusze europejskie Budżet Państwa	II.4. II.5.
b.	Rozwój funkcji symbolicznych budujących międzynarodowy charakter i ponadregionalną rangę miasta:				
	Interaktywne Centrum Nauki (rewitalizacja Młynów Rothera)	Wydział Inwestycji Miasta	W 2015 roku prowadzone były prace związane z przygotowaniem dokumentacji projektowo-kosztorysowej przebudowy i zmiany sposobu użytkowania obiektów Młynów Rothera. Prowadzone były również roboty zabezpieczające budowlę.	Budżet Miasta	I.3. III.7. III.8.
	Wielofunkcyjny kompleks kreatywności artystycznej na Placu Teatralnym		W 2015 roku nie były kontynuowane prace koncepcyjno-projektowe dotyczące zagospodarowania Placu Teatralnego. Przyjęte ostatecznie dokumenty dotyczące perspektywy finansowej 2014-2020 jednoznacznie określiły brak możliwości wsparcia budowy nowych obiektów z zakresu kultury.		
	Utworzenie sceny teatralnej poprzez	Wydział	Kontynuowane były prace przygotowawcze związane z rewitalizacją nieruchomości przy ul. Grodzkiej, na	Budżet	I.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	przebudowę i modernizację obiektu dawnego Teatru Kameralnego	Inwestycji Miasta	której są usytuowane obiekty niefunkcjonującego od 1988 r. Teatru Kameralnego.	Miasta	III.8. IV.4.
	Rozbudowa i modernizacja Filharmonii Pomorskiej i jej otoczenia	Wydział Inwestycji Miasta Samorząd Woj. Kuj.-Pom.	W 2015 roku zakończona została rewitalizacja Parku Jana Kochanowskiego. Zagospodarowanie Parku nawiązuje do muzycznego charakteru okolicy (Filharmonia Pomorska, Akademia Muzyczna). Natomiast w zakresie modernizacji obiektów Filharmonii Pomorskiej, zapadły decyzje umożliwiające rozpoczęcie prac przygotowawczych. W uchwalonym w grudniu 2015 roku Budżecie Województwa Kujawsko-Pomorskiego na 2016 rok zaplanowane zostały środki na organizację konkursu architektonicznego dotyczącego rozbudowy i modernizacji budynków Filharmonii Pomorskiej w Bydgoszczy.	Budżet Miasta Fundusze europejskie	I.3. III.7. IV.4.
	Rozbudowa i modernizacja Teatru Polskiego im. Hieronima Konieczki	Teatr Polski	W 2015 roku prowadzone były prace projektowe dotyczące rozbudowy i przebudowy obiektów Teatru.	Budżet Miasta	I.3. IV.4.
	Wspieranie organizacji wydarzeń kulturalnych o randze krajowej i międzynarodowej	Biuro Kultury Bydgoskiej Biuro Promocji Miasta i Współpracy z Zagranicą Miejskie instytucje kultury	W 2015 roku wsparcie otrzymały m.in.: – Międzynarodowy Festiwal Sztuki Autorów Zdjęć Filmowych Camerimage, – Bydgoski Festiwal Operowy, – Festiwal Prapremier, – Bydgoski Festiwal Muzyczny, – Bydgoskie Impresje Muzyczne, – Ogólnopolski Przegląd Artystycznego Ruchu Seniorów „ARS”, – Bydgoszcz Jazz Festival, – Paderewski Piano Academy – Mistrzowska Szkoła Letnia dla Młodych Pianistów, – Międzynarodowy Festiwal Teatralny Inne Sytuacje, – Bydgoski Festiwal Sztuki Perkusyjnej Drums Fusion, – Festiwal Filmów Animowanych „Animocje”, – Festiwal Przeczytani, – Festiwal Bydgoski Trójkąt Literacki, – Muszla Fest, – Przegląd „Ethniesy”, – Improdrom – festiwal improwizacji teatralnej.	Budżet Miasta Budżet Miasta	I.3. II.7. IV.4. IV.9.
	Realizacja przedsięwzięć kształtujących wizerunek/tożsamość Bydgoszczy jako miasta nad wodą (Bydgoski Węzeł Wodny)	Miasto Bydgoszcz Instytucje kulturalne Organizacje sportowe i uczelniane	W styczniu 2015 r. odbyło się podsumowanie wydarzeń Roku Kanału Bydgoskiego obchodzonego w 2014 roku w związku z przypadającą 240. rocznicą uruchomienia szlaku. Przedsięwzięciem łączącym popularyzację kultury i promocję Bydgoszczy jako miasta silnie związanego z tradycjami rzecznyymi jest projekt „Rzeka Muzyki” – cykl koncertów na wodzie, dla których sceną był pokład ponad stuletniego statku m/s „Jantar” zacumowanego przy amfiteatrze Opery Nova. Podczas drugiej edycji odbyło się 9 koncertów. Nowością był cykl Rzeka Muzyki Młodych, skierowany do młodego odbiorcy i realizowany przez młodych artystów. Wszystkie muzyczne spotkania przyciągnęły łącznie 20 tysięczną publiczność, prawie dwa razy więcej niż podczas pierwszej edycji. Cykl bydgoskich koncertów na wodzie zajął drugie miejsce w konkursie „Najlepsze Wydarzenie Lata 2015” organizowanym przez portal Brief For Poland (www.brief.pl). Istotnym elementem wizerunku „wodnej” Bydgoszczy są cykliczne imprezy sportowe i rekreacyjne:	Budżet Miasta Fundusze europejskie Budżet Województwa Sponsorzy Budżety	I.3. II.7. III.7. III.8. IV.5. IV.8. IV.9.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<ul style="list-style-type: none"> – Wielka Wioślarska o Puchar Brdy – coroczna impreza stworzona na wzór legendarnego wyścigu ósemek Oxford-Cambridge, odbywająca się od 1992 r., – Ster na Bydgoszcz – trzydniowa impreza skierowana do środowiska wodniackiego z kraju i z zagranicy oraz mieszkańców regionu. W 2015 r. odbyła się ósma edycja wydarzenia. – Długodystansowe regaty Toruń-Bydgoszcz – w 2015 roku odbyły się jubileuszowe 50. regaty. – Wyścigi Pływakie na Brdzie „Woda Bydgoska” – II edycja imprezy. <p>W 2015 roku odbyły się również:</p> <ul style="list-style-type: none"> – X Spływ Kajakowy Odrodzonym Kanałem Bydgoskim, – Ogólnopolskie Zawody Spławikowe o puchar Łuczniczki z cyklu Grand Prix Polski, – II Mistrzostwa Świata „Przechodzących przez rzekę”, – Wtorki Wioślarskie, – IV Mała wioślarska – dzień młodego wioślarza na Miedzyniu, – Jubileuszowy Nocny Maraton Kanału Bydgoskiego - Edycja 10, – Mistrzostwa Polski Juniorów w kajakarstwie klasycznym, – XII Memoriał Cecylii Kosiak i Zdzisława Kiełpińskiego, – Turniej Nadziei Olimpijskich "Olympic Hopes" w kajakarstwie klasycznym, – II Triathlon kajakowy – Droga do Mistrzostwa Sportowego, – Mistrzostwa Miasta Bydgoszczy w wioślarstwie, – Mistrzostwa Miasta Bydgoszczy w kajakarstwie klasycznym, – Akademickie Mistrzostwa Polski w Wioślarstwie, – spływ między Nakłem nad Notecią a Bydgoszczą w ramach projektu „Cud techniki XVIII wieku”, – Smoki na Brdzie - otwarte wyścigi smoczych łodzi. <p>Wśród innych ważnych działań podkreślających wizerunek Bydgoszczy jako miasta nad wodą było m.in.: rozpoczęcie prac związanych z rewitalizacją nabrzeży Wisły w Fordonie, przebudowa toru regatowego w Brdujściu, modernizacja budowli i urządzeń hydrotechnicznych, rewitalizacja nabrzeży Bydgoskiego Węzła Wodnego (BWW), działalność kulturalna prowadzona na odrestaurowanej, zabytkowej Barce Lemara, opracowanie koncepcji architektoniczno-urbanistycznej budowy przystani wioślarskiej przy ul. Żupy 4, rejsy bydgoskiego tramwaju wodnego, obchody Jubileuszu 95-lecia Bydgoskiego Towarzystwa Wioślarskiego, rozpoczęcie rejsów statkiem wycieczkowym „Ondyna XXI”, którego nazwa nawiązuje do poprzedniczki, jednostki, która pływała po Brdzie do 1992 r., wprowadzenie do obiegu przez NBP monety z serii „Odkryj Polskę - Kanał Bydgoski”.</p>	organizatorów imprez	
	Promocja dziedzictwa kulturowego	Miasto Bydgoszcz Instytucje i stowarzyszenia	<p>Opisane powyżej działania są również przedsięwzięciami na rzecz promocji dziedzictwa kulturowego Bydgoszczy związanego z położeniem miasta na skrzyżowaniu ważnych szlaków żeglugi śródlądowej (tradycje handlu, przemysłu, żeglugi, kultury i zabytki techniki).</p> <p>Działania na rzecz promocji dziedzictwa kulturowego to również różnorodne wydarzenia i imprezy organizowane w mieście m.in. związane z obchodami świąt narodowych i wydarzeń z historii miasta.</p> <p>W związku z przypadającą w 2015 roku 110. rocznicą urodzin rodowitego bydgoszczanina Mariana Rejewskiego, Rada Miasta Bydgoszczy Uchwałą Nr LXII/1291/14 z 24 września 2014 r. ustanowiła rok 2015 – Rokiem Mariana Rejewskiego, wybitnego matematyka i kryptologa, który wraz ze swoimi współpracownikami</p>	Budżet Miasta Środki organizatorów imprez	I.3. II.7. IV.4. IV.8. IV.9.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			 <p>kami Henrykiem Zygalskim oraz Jerzym Różyckim złamał kod Enigmy, najważniejszej maszyny szyfrującej używanej przez Niemców w czasie II wojny światowej. W Bydgoszczy, rodzinnym mieście Rejewskiego, pielęgnowana jest pamięć o jego życiu i dokonaniach. Imieniem Mariana Rejewskiego nazwano Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką, ulicę oraz Aulę Wydziału Matematyki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego (UKW). Na rodzinnym domu naukowca przy ul. Wileńskiej 6 oraz na ścianie Muzeum Wojsk Lądowych wmurowano tablice pamiątkowe, a w 100. rocznicę jego urodzin u zbiegu ulic Gdańskiej i Śniadeckich odsłonięto rzeźbę przedstawiającą kryptologa. Inauguracja Roku Mariana Rejewskiego miała miejsce 20 stycznia 2015 r. podczas koncertu w Filharmonii Pomorskiej z okazji 95. rocznicy powrotu Bydgoszczy do macierzy. W ramach obchodów zorganizowanych zostało szereg imprez i wydarzeń o charakterze edukacyjnym, artystycznym i promocyjnym, począwszy od konferencji naukowych poprzez lekcje oraz zajęcia przeznaczone dla dzieci i młodzieży bydgoskich szkół, wydarzenia plenerowe dla mieszkańców, przybliżające postać i dokonanie wybitnego bydgoszczanina. W organizację obchodów włączyły się m.in.: Muzeum Okręgowe, UKW, WSG, IPN, Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka, Bydgoskie Centrum Informacji (BCI). Marianowi Rejewskiemu poświęcona była też ubiegłoroczna edycja Dywanów Kwiatowych oraz wydarzenia podczas Bydgoskiego Festiwalu Nauki. Ponadto odsłonięta została tablica pamiątkowa poświęcona Marianowi Rejewskiemu na budynku Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 – budynku dawnego Państwowego Gimnazjum Klasycznego, którego absolwentem był Marian Rejewski. W wielu wydarzeniach uczestniczyła Pani Janina Sylwestrzak, córka wybitnego kryptologa.</p> <p>W 2014 roku ogłoszone zostały otwarte konkursy ofert na realizację w 2015 roku zadań publicznych w zakresie wspierania kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, w tym pn.: „Popularyzacja tradycji, historii, dziedzictwa kulturowego i wielokulturowości Bydgoszczy” - zrealizowano 17 projektów oraz pn. „Realizacja projektów dokumentacyjnych oraz wydawniczych” - zrealizowano 11 projektów.</p> <p>W 2014 roku utworzony został Szlak Wody, Przemysłu i Rzemiosła TeH₂O, wizytówka bydgoskiego dziedzictwa przemysłowego, obejmujący 15 obiektów na terenie miasta. W 2015 roku w ramach TehoFest spotkali się miłośnicy przemysłowej historii miasta, a do zwiedzania udostępniono obiekty, do których na co dzień nie ma możliwości wstępu. Ponadto jeden z elementów szlaku, Exploseum Centrum techniki wojennej DAG Fabrik Bromberg, wpisany został na listę tzw. punktów kotwicznych Europejskiego Szlaku Dziedzictwa Przemysłowego (ERIH).</p>		
c.	Wspieranie działań wzmacniających funkcje metropolitalne Bydgoszczy i jej pozycję jako ważnego ośrodka o znaczeniu krajowym i międzynarodowym:				
	Dążenie do umiejscawiania w Bydgoszczy kolejnych oddziałów, placówek, delegatur administracji rządowej, regionalnej, sądownictwa, wojska itp.	Miasto Bydgoszcz Bydgoscy parlamentarzyści	<p>W Bydgoszczy utworzony został Wydział Zamiejscowy Delegatury Centralnego Biura Antykorupcyjnego (CBA), który mieści się w budynku przy ul. Siedleckiej 10, przekazanym na ten cel przez KPEC Sp. z o.o. Celem działań jest utworzenie w Bydgoszczy Delegatury CBA.</p> <p>We wrześniu 2015 r. rozpoczęła działalność w Bydgoszczy Jednostka Integracji Sił Sojuszu Północnoatlantyckiego (NFIU) jedna z sześciu, w tym jedyna ulokowana w Polsce. Jest to element tzw. "szpicy" NATO,</p>	Budżet Miasta	1.1. 1.5. 1.6.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Tworzenie warunków dla lokalizacji w Bydgoszczy central i przedstawicielstw organizacji oraz instytucji krajowych i międzynarodowych	Radni Sejmiku Woj. Kuj.-Pom.	<p>czyli sił zdolnych do reagowania nawet w ciągu dwóch-trzech dni. W skład jednostki wchodzić będzie 42 oficerów i podoficerów z Polski oraz 13 innych państw NATO. Dzięki funkcjonowaniu NFIU usprawniona zostanie koordynacja w zakresie planowania oraz ćwiczeń pomiędzy polską armią a wojskami sojusznikami przebywającymi w naszym kraju. Należy podkreślić, że w Bydgoszczy zlokalizowane są wszystkie instytucje Sojuszu Północnoatlantyckiego, które znajdują się w Polsce: Centrum Szkolenia Sił Połączonych (JFTC), 3. Batalion Łączności oraz Centrum Eksperckie Policji Wojskowej.</p> <p>Projekt nowelizacji ustawy Prawo Wodne, zakładał powołanie nowych instytucji zajmujących się gospodarką wodną, w tym Zarządu Dorzecza Wisły, który miał być zlokalizowany w Bydgoszczy. Miasto ze swej strony wzięło na siebie obowiązek znalezienia obiektu, spełniającego odpowiednie warunki techniczne, infrastrukturalne i informatyczne, na siedzibę Zarządu. Wskazany został budynek po dawnym gimnazjum przy ul. Baczyńskiego 5. Propozycja ta została pozytywnie zaopiniowana przez Ministerstwo Środowiska, a stosowną uchwałę w tej sprawie Rada Miasta Bydgoszczy podjęła 25 lutego 2015 roku. W roku ubiegłym rozpoczęte zostały roboty budowlane związane z przystosowaniem obiektu do nowych funkcji. W grudniu 2015 roku powołany został przez Prezydenta Rafała Bruskiego zespół ds. koordynowania realizacji uzgodnień zawartych z Ministerstwem Środowiska i Wojewodą Kujawsko-Pomorskim w zakresie lokalizacji w Bydgoszczy Zarządu Dorzecza Wisły. Było to wynikiem zapowiedzi nowego rządu, że nowy projekt zmiany ustawy prawo wodne nie zakłada reformy strukturalnej.</p> <p>W 2015 roku Miasto Bydgoszcz wsparło organizację Letniego Uniwersytetu Dyplomacji Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, tworzonego we współpracy z Polskim Instytutem Dyplomacji. Wydarzenie obejmuje tygodniowe bezpłatne szkolenie z zakresu dyplomacji publicznej, polskiej polityki zagranicznej oraz protokołu dyplomatycznego. Oferta skierowana jest do młodych ludzi zainteresowanych tematyką dyplomacji oraz otwartych na zdobywanie wiedzy i umiejętności w tym zakresie. Do udziału w projekcie zapraszani są studenci, którzy wiążą swoją przyszłość z dyplomacją, służbą cywilną lub pracą w instytucjach publicznych.</p>		
	Aktywny udział w pracach związków i organizacji miast na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym, współpraca z metropoliami polskimi i europejskimi	Miasto Bydgoszcz	<p>W 2015 roku Bydgoszcz była członkiem wielu organizacji stowarzyszających jednostki samorządu terytorialnego (jst):</p> <ul style="list-style-type: none"> • krajowych: Unii Metropolii Polskich (UMP), Związku Miast Polskich (ZMP), Stowarzyszenia Miast Króla Kazimierza Wielkiego, Kujawsko-Pomorskiej Organizacji Turystycznej, Bydgoskiej Lokalnej Organizacji Turystycznej, Stowarzyszenia Gmin Polska Sieć „Energie Cites”, Kujawsko-Pomorskiego Samorządowego Stowarzyszenia „Europa Kujaw i Pomorza”, Stowarzyszenia Księgowych, Rady Programowej Stowarzyszenia Szlak Króla Stefana Batorego. Natomiast współpraca między samorządami miast województwa kujawsko-pomorskiego odbywała się między innymi w ramach Konwentu Prezydentów Miast Województwa Kujawsko-Pomorskiego. <p>Podkreślić należy współpracę Bydgoszczy w ramach UMP, stowarzyszenia integrującego największe polskie miasta, przede wszystkim w działaniach na rzecz rozwoju dużych miast i spraw związanych z funkcjonowaniem samorządów miejskich. Współpraca prowadzi do budowy układu sieciowego polskich metropolii. Miasto brało aktywny udział również w działaniach pozostałych stowarzyszeń. Wśród wydarzeń, które odbyły się w 2015 r. w Bydgoszczy można wymienić:</p> <ul style="list-style-type: none"> – posiedzenie Komisji Edukacji Unii Metropolii Polskich (16-17 kwietnia) – na spotkaniu poruszane były zagadnienia dotyczące m.in.: struktury zatrudnienia pracowników administracji i obsługi w sektorze 	Budżet Miasta	1.6.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>edukacji w miastach UMP, finansowania i organizacji edukacji dzieci niepełnosprawnych, skutków „ustawy przedszkolnej” i „ustawy rekrutacyjnej”,</p> <ul style="list-style-type: none"> – posiedzenie Zarządu Związku Miast Polskich (25 września) – w porządku obrad posiedzenia było m.in. opiniowanie projektów ustaw i rozporządzeń związanych z działalnością samorządów. <ul style="list-style-type: none"> • międzynarodowych: Stowarzyszenia Eurocities, Stowarzyszenia Agencji Demokracji Lokalnej ALDA. Współpraca w ramach Stowarzyszenia Eurocities w 2015 roku obejmowała m.in. udział przedstawicieli Miasta w: <ul style="list-style-type: none"> – Spotkaniu pn.: „Efektywne e-usługi”, zorganizowanym w Brukseli przez Europejskie Obserwatorium Polityki Zatrudniania. Spotkanie dotyczyło wdrażania, stosowania i wykorzystywania usług elektronicznych w publicznych i niepublicznych instytucjach rynku pracy. – Pracach forum i grupy roboczej Eurocities związanej z ochroną środowiska w Porto, Portugalia. Tematyka prac dotyczyła następujących zagadnień: czyste miasta, zmiana klimatu, jakość powietrza i wydajność energetyczna, wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie ochrony środowiska, zielone obszary, ochrona przed hałasem, zrównoważone zarządzanie wodą w miastach oraz zarządzanie odpadami. – Seminarium dotyczącym zagadnień społecznych w Brukseli. Była to okazja do pogłębienia wiedzy na temat działań podejmowanych przez Eurocities, możliwości pozyskiwania funduszy unijnych, analizowania bieżących wyzwań związanych z polityką społeczną prowadzoną w miastach zaproszonych na spotkanie w Brukseli. – Spotkaniu koordynatorów Eurocities w Pradze. Spotkanie dotyczyło sposobów przekazywania funduszy unijnych, bieżącej oferty współpracy Eurocities dla miast oraz wyzwań związanych z potrzebami miast. Była to możliwość wymiany doświadczeń z przedstawicielami innych miast europejskich, odpowiedzialnymi za współpracę międzynarodową i projekty europejskie oraz stowarzyszeniami krajowymi miast. <p>W ramach współpracy z miastami partnerskimi należy wymienić m.in. następujące wydarzenia z 2015 roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ningbo (Chiny): <ul style="list-style-type: none"> – Wizyta delegacji z Ningbo w Bydgoszczy z okazji jubileuszu dziesięciolecia podpisania umowy partnerstwa. Tematem rozmów było m.in. określenie dalszej współpracy dotyczącej gospodarki, handlu, edukacji i kultury oraz zaproszenie władz Miasta Bydgoszczy do udziału w Targach Inwestycyjno-Handlowych oraz Ekonomicznym i Kulturalnym Tygodniu Wymiany 2015. – Spotkanie z przedstawicielami biznesu z miasta Ningbo. – Udział delegacji z Bydgoszczy w międzynarodowych Targach China CEEC Investment and Trade EXPO 2015. W ramach wizyty podpisany został list intencyjny dotyczący współpracy obu miast i podejmowania działań, aby wspólnie stać się uczestnikami dynamicznie rozwijającego się obecnie korytarza transportowego pomiędzy Chinami a Europą, nazywanego Nowym Jedwabnym Szlakiem. • Kragujevac (Serbia): <ul style="list-style-type: none"> – Udział Zespołu Muzyki Dawnej „Collegium Vocale” na Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Kameralnej „Convivium Musicum” w Kragujevcu. – Udział delegacji z Bydgoszczy w uroczystych obchodach Miesiąca Pamięci w Kragujevcu. • Perth (Szkocja) – wizyta w Bydgoszczy delegacji towarzystwa „Friends of Bydgoszcz”, rozmowy dotyczyły m.in. dalszej współpracy, wymiany doświadczeń oraz rozwoju kontaktów związanych z gospodarką. 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>ekonomią.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Krzemieńczuk (Ukraina) – wizyta studyjna w Bydgoszczy delegacji lekarzy i pracowników sektora medycznego z Krzemieńczuka. W związku z planami uruchomienia hospicjum w siedzibie Szpitala Miejskiego nr 2 w Krzemieńczuku, goście zainteresowani byli funkcjonowaniem bydgoskiego hospicjum. Odbili praktyczne i teoretyczne zajęcia w Domu Sue Ryder w Bydgoszczy oraz odwiedzili Wielospecjalistyczny Szpital Miejski im. dr. Emila Warmińskiego. • Czerkasy (Ukraina) <ul style="list-style-type: none"> – Realizacja projektu „Miasta w transferze polskiego doświadczenia decentralizacji na Ukrainę” realizowanego przez Związek Miast Polskich, wspólnie ze Związkiem Miast Ukrainy, we współpracy ze Związkiem Powiatów Polskich oraz Śląskim Związkiem Gmin i Powiatów. – Realizacja projektu dwujęzyczne polsko-ukraińskie przedstawienie teatralne „Dom na granicy” na podstawie sztuki S. Mrożka. • Mannheim (Niemcy) <ul style="list-style-type: none"> – Polski festyn letni zorganizowany przez Niemiecko-Polskie Stowarzyszenie w Mannheim w ogrodzie Muzeum Sztuki w Ludwigshafen. – Wizyta bydgoskiej delegacji w trakcie festiwalu filmów krótkometrażowych BermudaShorts Festival na którym Mateusz Buława („Gdy przyjdzie mi ten świat porzucić”) oraz Jarosław Piskozub („Azy!”) z Bydgoskiej Kroniki Filmowej zaprezentowali swoje prace. • Pawłodar (Kazachstan) – wsparcie obchodów 20-lecia związku Polaków w Kazachstanie. • Wilhelmshaven (Niemcy) – współpraca nad organizacją obchodów jubileuszu partnerstwa miast. <p>Wśród innych działań Miasta związanych ze współpracą międzynarodową należy wymienić m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – spotkania z przedstawicielami towarzystw przyjaźni polsko-zagranicznej z Bydgoszczy, – spotkania Prezydenta Bydgoszczy z ambasadorami: Islamskiej Republiki Iranu, Republiki Chorwacji, Belgii, Królestwa Danii, – udział bydgoskich uczelni w programie Erasmus wspierającym międzynarodową współpracę szkół wyższych, – udział bydgoskich szkół w projektach partnerskich w ramach programów Erasmus i Comenius oraz międzynarodowa wymiana dzieci i młodzieży, – udział przedstawiciela Urzędu Miasta w Konferencji Interreg Central Europe Info Day for Croatia w Zagrzebiu zorganizowanej przez Ministerstwo Gospodarki Chorwacji w związku z zaakceptowaniem przez KE Programu Współpracy Międzynarodowej Europa Środkowa 2014-2020, – spotkania z przedstawicielami ukraińskich samorządów, szkół, uczelni oraz przedsiębiorstw, – obchody Europejskiego Tygodnia Demokracji Lokalnej, – udział przedstawicieli Urzędu Miasta w Open Days w Brukseli. 		
	Promocja miasta	Urząd Miasta Bydgoszczy	<p>Promocja miasta w 2015 roku realizowana była w ramach następujących przedsięwzięć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promocja miasta poprzez sport – działania promocyjne realizowane były podczas imprez sportowych organizowanych w Bydgoszczy m.in.: XV Europejskiego Festiwalu Lekkoatletycznego Bydgoszcz Cup 2015, międzynarodowych regat wioślarskich – „XXIV Wielka Wioślarska o Puchar Brdy”, XIV Międzynarodowego Turnieju Oldbojów w Piłce Nożnej im. Andrzeja Brończyka, Pucharu Polski w koszykówce ko- 	Budżet Miasta Fundusze europejskie	IV.9.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
		Miejskie jednostki organizacyjne Organizatorzy imprez	<p>biet, Międzynarodowego Turnieju w Koszykówce Mężczyzn Bydgoszcz „Basket Cup 2015”, Półmaratonu Bydgoskiego, Biegu Charytatywnego PKO BP.</p> <ul style="list-style-type: none"> Promocja miasta poprzez wsparcie krajowych i międzynarodowych wydarzeń kulturalnych. Miasto organizuje i wspiera wiele wydarzeń kulturalnych mających duże znaczenie dla promocji zewnętrznej i wewnętrznej miasta. Imprezą o bardzo dużym znaczeniu promocyjnym jest organizowany w Bydgoszczy od 2010 roku Festiwal Sztuki Autorów Zdjęć Filmowych Camerimage przyciągający do miasta twórców filmowych o międzynarodowej renomie oraz wielbicieli srebrnego ekranu, czyniąc z Bydgoszczy stolicę światowego kina. Prestiż tego wydarzenia sprawia, iż organizacja Camerimage ugruntowuje pozycję Miasta jako doskonałego miejsca do organizacji dużych przedsięwzięć kulturalnych. Podczas edycji 2015 oprócz pokazów filmowych można było wziąć udział w festiwalowych warsztatach, seminariach oraz spotkaniach z wybitnymi twórcami, reżyserami i aktorami, a w Galerii Miejskiej bwa odbyła się wystawa prac Zdzisława Beksińskiego. W Bydgoszczy pokazano także wystawę fotografii Evy Rubinstein. Promocja Miasta odbywała się również poprzez ekspozycję logotypu na plakatach i wszelkich materiałach reklamujących festiwal, informacjach o Bydgoszczy jako gospodarzu przedsięwzięcia w internecie, telewizji publicznej, radiu, gazetach o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym. Innymi ważnymi wydarzeniami były m.in.: Bydgoski Festiwal Operowy, Festiwal Prapremier, Bydgoski Festiwal Muzyczny, Bydgoskie Impresje Muzyczne, Promocja poprzez konferencje i targi – stoisko promocyjne Bydgoszczy na targach Air Fair. Promocja gospodarcza poprzez: <ul style="list-style-type: none"> – działania realizowane przez Bydgoską Agencję Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o., – udział w konferencjach i targach branżowych, – udział w projektach: „Promocja gospodarki Województwa Kujawsko-Pomorskiego poprzez zagraniczne misje gospodarcze oraz udział jako wystawca poza granicami kraju o charakterze międzynarodowym” oraz „Invest in BiT City. Promocja potencjału inwestycyjnego konurbacji bydgosko-toruńskiej”. Promocja miasta poprzez międzynarodowe i krajowe połączenia lotnicze – działania odbywały się w oparciu o strony internetowe przewoźnika, na których publikowano materiały promocyjne, reklamę w wydawnictwach pokładowych, akcje mailingowe realizowane do stałych i potencjalnych klientów linii oraz umieszczanie w samolotach folderów promujących Bydgoszcz. Promocja poprzez organizację miejskich przedsięwzięć promocyjnych - wsparcie finansowe oraz organizacja imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych, konferencji, targów itp. Promocja miasta przez TV – audycje Telewizyjnego Centrum Kultury, promocja w TVN24 i TVN Active. Promocja poprzez upowszechnianie materiałów promocyjnych i wydawnictw o Bydgoszczy. Promocja poprzez współpracę miasta z zagranicą – współpracę z miastami partnerskimi, międzynarodowymi organizacjami pozarządowymi, instytucjami Unii Europejskiej itp. <p>Duże znaczenie promocyjne dla miasta miały dobre pozycje zajmowane przez Bydgoszcz w rankingach, w tym 5. lokata w rankingu 10 najpiękniejszych polskich miast według Poland Sotheby's International Realty.</p>		
	Rozwój lokalnych mediów	Firmy medialne, właściele	Bydgoszcz jest siedzibą ponadlokalnych mediów: Regionalnego Ośrodka Telewizji Polskiej, Radia Pomorza i Kujaw (Radio PiK), Gazety Pomorskiej i Expressu Bydgoskiego oraz mediów o mniejszym zasięgu np. Radia Eska, Radia Plus, lokalnego dodatku Gazety Wyborczej, a także redakcji czasopism. W 2015 r. na-	Srodki właścicieli mediów	I.1. IV.9.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
		portali internetowych Miasto Bydgoszcz	stąpiła zmiana właściciela w strukturze prasy lokalnej – Gazeta Pomorska i Express Bydgoski stały się częścią Grupy Polska Press. W ostatnim okresie następuje rozwój przede wszystkim mediów internetowych – funkcjonuje wiele portali internetowych przekazujących wiadomości z życia miasta i regionu. W 2015 r. utworzony został portal: metropoliabydgoska.pl Miasto ze swojej strony również wykorzystuje masowe środki przekazu w kontaktach z mieszkańcami, a działania podejmowane w tym zakresie w 2015 roku to m.in.: – promocja w lokalnych mediach nie tylko inwestycji miejskich, ale i prywatnych, – zwiększenie ilości wysyłanych newsletterów do lokalnych i ogólnopolskich mediów, – większy udział miejskich informacji w publikacjach prasowych, – zwiększenie ilości materiałów promocyjnych (gazetek) dotyczących m.in. Bydgoskiego Roweru Aglomeracyjnego (BRA), Bydgoskiego Budżetu Obywatelskiego (BBO), podsumowania roku itp.	Budżet Miasta	
	Wspieranie rozwoju bydgoskich uczelni	Miasto Bydgoszcz	Corocznie z budżetu miasta przeznaczane są środki na wsparcie bydgoskich uczelni publicznych (w kwocie ponad 400 tys. zł). Otrzymane w 2015 r. dotacje uczelnie przeznaczyły na zakup: • Uniwersytet Kazimierza Wielkiego: – sprzętu i urządzeń stanowiących wyposażenie laboratorium Centrum Nauki i Eksperymentarium w celu realizacji programu pn. „Podniesienie jakości kształcenia w ramach nowej oferty studiów „40+”, – projektora multimedialnego i laptopa w ramach Akademii Młodych Naukowców, – materiałów, narzędzi i sprzętu mechanicznego oraz drzew i krzewów do Ogrodu Botanicznego, – 5 mikroskopów stereoskopowych oraz mikroskopu Leica M60 z kamerą cyfrową. • Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy: sprzętu informatycznego w ramach zadania pn. „Dofinansowanie i unowocześnienie trzech laboratoriów komputerowych RCI dla edukacji studentów UTP w Bydgoszczy”. • Akademia Muzyczna: sprzętu informatycznego, multimedialnego i audiowizualnego, instrumentów muzycznych (ariumgongi, ariumpulpy, werble i statyw do werbli, talerze symfoniczne) oraz książek, nut i płyt z muzyką, • Collegium Medicum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika (UMK): mikroskopów oraz tablic suchościernalnych z zestawem startowym w ramach zadania pn. „Doposażenie sal ćwiczeniowych Katedry Biologii Medycznej Collegium Medicum do celów diagnostyki parazytologicznej”. Innym elementem wsparcia jest przyznawanie nagród i stypendiów. Na podstawie uchwały Kapituły Nagród i Stypendiów Naukowych Prezydenta Miasta przyznano: – Nagrodę Naukową Prezydenta Miasta Bydgoszczy – jednorazową nagrodę naukową dla wykładowcy UKW za wybitne osiągnięcia naukowe, – dwa stypendia dla wybitnych młodych naukowców (Collegium Medicum UMK oraz UTP) i dwa stypendia dla wyróżniających się studentów (Collegium Medicum UMK oraz UTP). Ponadto Prezydent Miasta objął w 2015 r. honorowym patronatem 34 wydarzenia organizowane przez bydgoskie uczelnie.	Budżet Miasta	I.2. II.1. II.3.
	Wspieranie projektów budujących prestiż miasta (nauka, kultura, sport, spe-	Miasto Bydgoszcz	Wśród działań realizowanych w 2015 roku należy wymienić: – dotacje z budżetu miasta na działania rozwojowe uczelni publicznych,	Budżet Miasta	I.1. I.2. I.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	cialistyczne usługi zdrowotne)		<ul style="list-style-type: none"> – wsparcie działań związanych z utworzeniem Uniwersytetu Medycznego - akcja zbierania podpisów pod obywatelskim projektem ustawy o utworzeniu w Bydgoszczy Uniwersytetu Medycznego, – wspieranie finansowe i organizacyjne wydarzeń kulturalnych i sportowych wysokiej rangi, – przeprowadzenie procesów aplikacyjnych związanych z przyznaniem Bydgoszczy organizacji: Młodzieżowych Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej w 2017 r., Mistrzostw Świata Juniorów w Lekkoatletyce w 2016 r., Młodzieżowych Mistrzostw Europy w Lekkoatletyce w 2017 r., Akademickich Mistrzostw Świata w Strzelectwie w 2016 r., Mistrzostw Świata w Karate Shotokan w 2016 r., – zakończenie budowy centrum targowo-wystawienniczego, – przyznawanie nagród i stypendiów Prezydenta Bydgoszczy za wybitne osiągnięcia w dziedzinie nauki, kultury i sportu, – lobbing na rzecz utworzenia w Bydgoszczy Zarządu Dorzecza Wisły, – działania lobbingowe dotyczące budowy dróg ekspresowych S5 i S10, – wspieranie działań związanych z rozwojem połączeń lotniczych, – działania lobbingowe związane ze zmianą zapisów projektu ustawy o związkach metropolitalnych dotyczące wykreślenia zapisów narzucających Bydgoszczy obligatoryjność tworzenia Związku Metropolitalnego z Toruniem, zakończone sukcesem, – wsparcie finansowe modernizacji Szpitala Miejskiego. 		1.4. 1.5.
d.	Rozwój połączeń Bydgoszczy z polską i europejską siecią transportową, sprawne połączenie z innymi ośrodkami metropolitalnymi:				
	Budowa drogi ekspresowej S-5 na odcinku Nowe Marzy-Cotoń	GDDKiA	<p>Droga S5 spinać będzie cztery aglomeracje: Wrocław, Poznań, Bydgoszcz oraz Gdańsk, stając się jedną z dróg o podstawowym znaczeniu dla gospodarki kraju, regionu i Bydgoszczy. Trasa na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, o długości prawie 130 km, przebiegać będzie od zjazdu z autostrady A1 w Nowych Marzach koło Grudziądza do Mielna na granicy z Wielkopolską. Inwestycja obejmować będzie m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – budowę dwóch jezdni drogi ekspresowej (każda po 2 pasy ruchu), – budowę węzłów drogowych oraz przebudowę istniejących węzłów, – budowę obiektów inżynierskich, – przebudowę istniejącej sieci dróg publicznych oraz budowę chodników, ścieżek rowerowych, zatok autobusowych oraz dróg dojazdowych/serwisowych, – budowę urządzeń ochrony środowiska (ekrany akustyczne, przejścia dla zwierząt), – wykonanie urządzeń bezpieczeństwa ruchu, – budowę Miejsc Obsługi Podróżnych, – budowę i przebudowę urządzeń infrastruktury oraz roboty wynikające z konieczności podłączenia projektowanego odcinka do istniejącego układu komunikacyjnego. <p>Dla budowy drogi ekspresowej S5 zostały przyjęte następujące parametry techniczne:</p>	<p>Budżet Państwa</p> <p>Krajowy Fundusz Drogowy</p> <p>Fundusze europejskie</p>	1.1. II.3. III.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<ul style="list-style-type: none"> – klasa drogi: S (ekspresowa), – ilość jezdni: 2x2 pasy ruchu w każdym kierunku (docelowo 2x3), – szerokość pasa ruchu: 3,50 m, – szerokość pasa awaryjnego: 2,5 m (wyj. obwodnica Szubina i Świecia 2,00 m). <p style="text-align: right;"><i>Źródło: strona internetowa GDDKiA</i></p> <p>W 2015 roku prowadzone było postępowanie przetargowe na wyłonienie wykonawców na projektowanie i budowę drogi ekspresowej S5 na trasie Nowe Marzy - gr. województwa. W październiku w siedzibie bydgoskiego Oddziału Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad podpisano umowy na zaprojektowanie i budowę 7 odcinków drogi S5: odc.1 Nowe Marzy – Dworzysko (23,3 km), odc. 2 Dworzysko – Aleksandrowo (22,4 km), odc. 3 Aleksandrowo – Trzyszczyn (14,7 km), odc. 4 Trzyszczyn – Białe Błota (13,5 km), odc. 5 Białe Błota – Szubin (9,7 km), odc. 6 Szubin – Jaroszewo (19,3 km), odc. 7 Jaroszewo – gr. województwa (25,1 km). Po podpisaniu umów na poszczególne odcinki rozpoczęte zostały prace projektowe. Rozpoczęcie wykupu nieruchomości planowane jest w roku 2017, natomiast prace budowlane planuje się wykonać w latach 2017-2019.</p>		
	Budowa drogi ekspresowej S-10	GDDKiA	<p>Droga ekspresowa S10 docelowo połączy Warszawę (od drogi ekspresowej S7) ze Szczecinem. Dla zadania wykonano Studium Korytarzowe będące elementem wyjściowym do opracowania Studium Techniczno-Ekonomiczno-Środowiskowego (STES).</p> <p>W 2015 roku prowadzone były prace przygotowawcze do realizacji zadania. GDDKiA Oddział w Bydgoszczy ogłosiła przetarg na STES wraz z materiałami do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla drogi ekspresowej S10 na odcinku Bydgoszcz – Toruń. Niestety w lutym 2016 roku przetarg został unieważniony ze względu na zbyt wysokie ceny zaproponowane przez oferentów w stosunku do kwoty zarezerwowanej na to zadanie przez GDDKiA. W 2016 roku podjęta zostanie decyzja dotycząca ewentualnego wszczęcia ponownego postępowania przetargowego dla drogi ekspresowej S10.</p> <p>Przedsięwzięcie, dzięki działaniom lobbingowym, ujęte zostało w przyjętym przez Radę Ministrów we wrześniu 2015 roku „Programie Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.)”.</p>	Budżet Państwa	I.1. II.3. III.3.
	Rozbudowa drogi krajowej nr 80 i nr 25		<p>W 2015 roku zadanie nie było realizowane.</p> <p><i>Zadanie dotyczy odcinków dróg poza obszarem Bydgoszczy.</i></p>		
	Rozbudowa infrastruktury Międzynarodowego Portu Lotniczego w Bydgoszczy im. Ignacego Jana Paderewskiego, w tym terminal Cargo	Port Lotniczy Bydgoszcz SA	<p>W 2015 roku Port Lotniczy Bydgoszcz S.A. kontynuował wdrażanie przedsięwzięcia współfinansowanego z RPO WK-P na lata 2007-2013 pn.: „Zintegrowany projekt inwestycyjny rozwoju funkcji Portu Lotniczego w Bydgoszczy w ramach węzła komunikacyjnego aglomeracji bydgosko-toruńskiej”, w ramach którego w roku ubiegłym zrealizowano następujące zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – remont systemu odwodnienia drogi startowej i dróg kołowania oraz remont nawierzchni dróg technicznych PLB – zadanie obejmowało remont odwodnienia drogi startowej i dróg kołowania w zakresie 7.420 m odwodnienia liniowego w postaci systemowych, żelbetowych koryt prefabrykowanych wraz z jego fundamentowaniem oraz 150 studniami i przykanalikami oraz wymianę 1.000 m podziemnej sieci kanalizacji deszczowej; w ramach przedsięwzięcia wykonano remont drogi kołowania Foxtrot 1 – prowadzącej z 	Środki PLB Fundusze europejskie	I.1. II.3. III.3.

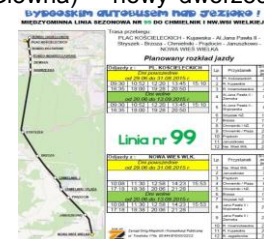

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>drogi startowej poprzez płaszczyznę postojową PPS-3, mały pas startowy DS-2 do Wojskowych Zakładów Lotniczych Nr 2,</p> <ul style="list-style-type: none"> – remont systemu elektroenergetycznego lotniska: rozdzielni niskiego napięcia stacji energetycznych, oświetlenia płaszczyzn i stanowisk postojowych przy drodze kołowania Echo, systemu zdalnego sterowania oraz monitoringu systemu elektroenergetycznego, budynków podstacji energetycznych oraz punktów zasilania stanowisk płaszczyzn nr 1, 2 i 4 – zadanie polegało na wymianie zużytych i awaryjnych komponentów systemu oraz dostosowaniu systemów elektroświełtnego i elektroenergetycznego do przepisów ICAO, – dostawę i instalację systemu monitoringu lotniska – zrealizowano dostawy urządzeń takich jak kamery, monitory i rejestratory cyfrowe, a także pozostałych urządzeń niezbędnych do funkcjonowania systemu obejmującego swym działaniem całe lotnisko, – dostawę i uruchomienie systemu wspomagającego pracę lotniska poprzez zarządzanie operacjami lotniczymi – zainstalowano nowoczesny, zintegrowany system informacji wizualnej, pozwalający m.in. na szybkie i przyjazne pasażerom udostępnianie informacji o lotach, statusie odprawy, czy też pogodzie w porcie docelowym, a także na zarządzanie obsługą ruchu lotniczego i zespołami obsługi naziemnej; do dyspozycji pasażerów oddano 26 monitorów LCD o przekątnej 40 cali, zlokalizowanych w halach przylotów, sali odlotów jak również w holu głównym terminala; uzupełnieniem nowego systemu wizualnego są automatyczne komunikaty głosowe dla pasażerów. <p>Ponadto w 2015 roku rozpoczęto rozbudowę budynku terminala pasażerskiego. Etap I prac obejmuje zabudowę powierzchni znajdującej się pomiędzy obecną strefą odlotów a płaszczyzną postojową nr 1, łącznie o 235 m². Zwiększone sale zagwarantują pasażerom podwyższenie komfortu w czasie oczekiwania na loty. W ramach przedmiotowego zadania planuje się modernizację systemu wentylacji oraz zastosowanie oświetlenia LED. Zakończenie prac planuje się na 2016 rok.</p>		
	Rozbudowa siatki międzynarodowych i krajowych połączeń lotniczych, w tym zapewniających bezpośredni kontakt z dużymi portami przesiadkowymi w Europie	Port Lotniczy Bydgoszcz S.A. Przewoźnicy	<p>Podejmowane były działania mające na celu pozyskiwanie nowych przewoźników oraz rozwijanie istniejących połączeń lotniczych dotyczące zarówno połączeń regularnych jak i czarterowych. Port Lotniczy Bydgoszcz SA prowadzi stałe rozmowy handlowe z przewoźnikami lotniczymi.</p> <p>Efektom prowadzonych negocjacji z linią lotniczą EuroLOT było dodanie w 2015 roku kolejnej rotacji na trasie Warszawa-Bydgoszcz-Warszawa. Trzecia dzienna rotacja weszła do rozkładu 26 stycznia 2015 r. i dała pasażerom podróżującym przez hub w Warszawie jeszcze lepsze możliwości przesiadkowe. Niestety z powodu ogłoszenia upadłości przewoźnika połączenia realizowane były tylko do 13 marca 2015 roku.</p> <p>Zdecydowanie najważniejszym wydarzeniem było zakończenie z sukcesem negocjacji z linią lotniczą Lufthansa, czego efektem było uruchomienie 29 marca 2015 roku połączenia na trasie Frankfurt-Bydgoszcz-Frankfurt. Linie lotnicze Lufthansa połączyły Bydgoszcz ze światem oferując niespotykane do tej pory możliwości przesiadkowe przez swój największy hub lotniczy we Frankfurcie. Pasażerowie podróżujący z Bydgoszczy zyskali ponad 160 potencjalnych możliwości kontynuowania podróży. Połączenie realizowane było z częstotliwością 4 lotów tygodniowo. Prowadzono kolejne rozmowy w celu optymalizacji oferty tego przewoźnika, które przyniosły efekt w postaci zwiększenia częstotliwości na tym kierunku o kolejną rotację tygodniowo, łącznie 5 od sezonu letniego 2016.</p> <p>W sezonie letnim 2015 realizowane były loty krajowe na trasie Bydgoszcz-Kraków-Bydgoszcz. Połączenie realizowane 3 razy w tygodniu w okresie od 28 czerwca do 30 września 2015 roku oferowane było przez</p>	<p>Srodki PLB</p> <p>Środki udziałowców Spółki</p> <p>Środki przewoźników</p>	<p>I.1.</p> <p>II.3.</p> <p>III.3.</p>

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			linię lotniczą Sprintair. Rozmowy handlowe prowadzone z touroperatorami lotów czarterowych doprowadziły do uruchomienia dodatkowego połączenia z turecką Antalią oraz wzbogacenie oferty o trasę Rodos-Bydgoszcz-Rodos, poprzez wprowadzenie tego połączenia bez międzylądowania w Łodzi.		
	Modernizacja linii kolejowej nr 131 Chorzów Batory-Tczew i nr 18 Kutno-Piła	PKP PLK S.A.	<p>W 2015 roku, na rzecz modernizacji infrastruktury kolejowej na liniach nr 18 i nr 131, realizowane były następujące prace:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przebudowa układu peronów wraz z torami i siecią trakcyjną w obrębie stacji Bydgoszcz Wschód w związku z budową estakady tramwajowej – zadanie realizowane w ramach projektu POIiŚ 2007-2014 „Budowa linii tramwajowej do dzielnicy Fordon z przebudową układu drogowego w ciągu ulic Fordońska, Lewińskiego, Akademicka, Andersa i węzłem integracyjnym w obszarze stacji kolejowej Bydgoszcz Wschód w Bydgoszczy”, – przebudowa istniejących i budowa nowych peronów wraz z wiatami, oświetleniem i wymianą elementów sieci trakcyjnej na stacjach i przystankach osobowych linii nr 18: Bydgoszcz Leśna (wraz z budową przejścia podziemnego dla pieszych z windami dla niepełnosprawnych), Bydgoszcz Bielawy, Cierpice Kąkol i Solec Kujawski oraz budowa przystanku osobowego Bydgoszcz Błonie na linii nr 131 – zadania realizowane w ramach projektu POIiŚ 2007-2014 „Budowa wiaduktów i przystanków kolejowych w bydgosko-toruńskim obszarze metropolitalnym BiT City”, – przebudowa peronów i przejścia podziemnego dla pieszych wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz wymiana nawierzchni torowej wraz z siecią trakcyjną w torach głównych usytuowanych przy peronach w obrębie stacji Bydgoszcz Główna – zadanie realizowane w ramach projektu POIiŚ 2007-2014 „Budowa zintegrowanego centrum komunikacyjnego w Bydgoszczy – I etap”. <p>Ponadto PKP PLK S.A. realizowało projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rewitalizacja linii kolejowej nr 131 Chorzów Batory – Tczew, odc. Bydgoszcz Główna – Tczew, – Rewitalizacja linii kolejowej nr 131 Chorzów Batory – Tczew, odc. Inowrocław – Zduńska Wola – Chorzów Batory, – Zwiększenie przepustowości wybranych linii kolejowych poprzez optymalizację urządzeń sterowania ruchem kolejowym i układów stacyjnych (w tym zabudowa urządzeń samoczynnej blokady liniowej na szlaku Bydgoszcz Główna – Maksymilianowo). 	Fundusze europejskie Środki Spółki Tramwaj Fordon Budżety jst Budżet Państwa Fundusz Kolejowy Środki PKP PLK S.A.	I.1. III.3.
	Rozwój międzynarodowych dróg wodnych E-70 i E-40	RZGW Gdańsk RZGW Poznań Miasto Bydgoszcz	<p>RZGW Gdańsk realizuje projekt „Przebudowa obiektów Bydgoskiego Węzła Wodnego na rzece Brdzie”. W ramach zadania, w 2015 r. zakończono remont Jazu Farnego oraz realizowane były roboty budowlane przy remoncie Śluzy Miejskiej Nr 2 (trzecie zadanie projektu – remont śluzy Brdyujście zakończony został w 2014 roku). Ponadto w roku ubiegłym wykonano likwidację wyboju przy Jazie Ulgowym, remont śluzy Czersko Polskie oraz awaryjną naprawę umocnień brzegowych Brdy, a także rozpoczęto prace dokumentacyjne na wykonanie przepławki.</p> <p>Natomiast RZGW Poznań w roku ubiegłym kontynuował prace związane z opracowaniem projektu budowlanego i wykonawczego dla przedsięwzięcia „Modernizacja obiektów piętrzących Kanału Bydgoskiego” obejmującego zadania: Śluza Okole z zabudowaniami, Śluza Czyżkówko z zabudowaniami, Śluza Prądy z zabudowaniami i mostem, Śluza Osowa Góra z zabudowaniami i mostem.</p> <p>Miasto przystąpiło jako partner do projektu EMMA (Zwiększenie mobilności towarów i logistyki w Regionie</p>	NFOŚiGW Budżet Państwa	I.1. II.7. III.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			Morza Bałtyckiego poprzez wzmocnienie transportu śródlądowego i morskiego oraz promocję nowych międzynarodowych usług żeglugowych) w ramach Programu Interreg Region Morza Bałtyckiego. Projekt obejmuje m.in. opracowanie studium lokalizacji portu multimodalnego na Wiśle i koncepcji utworzenia Europejskiego Centrum Rewitalizacji Śródlądowych Dróg Wodnych.		
e.	Usprawnienie komunikacji w obszarze funkcjonalnym miasta:				
	Budowa zintegrowanej sieci transportu szynowego wraz z zakupem taboru w ramach obszaru funkcjonalnego miasta (niskoemisyjny transport miejski)	Tramwaj Fordon Sp. z o.o. ZDMiKP	W zakresie rozbudowy sieci transportu szynowego w 2015 r. zakończona została budowa linii tramwajowej do Fordonu (otwarcie nastąpiło 16 stycznia 2016 r.). Przedsięwzięcie realizowane w ramach POIiŚ 2007-2013, obejmowało budowę dwutorowej linii tramwajowej o długości ok. 9,5 km, rozbudowę układu drogowego, stworzenie węzła przesiadkowego w obszarze stacji kolejowej Bydgoszcz Wschód łączącego komunikację miejską z komunikacją kolejową oraz zakup taboru tramwajowego (12 nowoczesnych tramwajów Swing). Ponadto prowadzone były prace przygotowawcze i projektowe dotyczące: budowy trasy tramwajowej wzdłuż ulicy Kujawskiej, przebudowy trasy wzdłuż ul. Wojska Polskiego, budowy trasy tramwajowej łączącej ul. Fordońską z ul. Toruńską, oraz przebudowy torowiska w ulicach: Gdańskiej, Perłowej i Toruńskiej. W roku ubiegłym rozpoczęta została przebudowa ul. Chodkiewicza na odcinku od ul. Sułkowskiego do ul. Wyszyńskiego obejmująca kompleksową modernizację linii tramwajowej.	Budżet Miasta Środki Spółki Tramwaj Fordon Fundusze europejskie	I.1. III.1. III.3.
	Rozbudowa podstawowego układu drogowego w obszarze funkcjonalnym miasta	Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej Inwestor Prywatny	W 2015 roku zakończone zostały następujące inwestycje drogowe mające wpływ na poprawę układu drogowego w obszarze funkcjonalnym Bydgoszczy: – przebudowa ul. Glinki, – rozbudowa Węzła Zachodniego – nowy wiadukt kolejowy oraz nowy most nad Kanałem Bydgoskim, – przebudowa skrzyżowania ul. Pięknej z ul. Szubińską, – budowa ul. Nowokieleckiej, – przebudowa skrzyżowania ulic: Fordońskiej – Rejewskiego – Łowickiej (węzeł IKEA). Ponadto trwały prace projektowe dla zadań: – budowa II etapu ul. Ogińskiego na odcinku od ul. Wojska Polskiego do ul. Magnuszewskiej – dla Trasy Uniwersyteckiej, przeprowadzono także procedurę zmiany kategorii drogi z powiatowej na wojewódzką, co umożliwi uzyskanie dofinansowania z RPO WK-P na lata 2014-2020, – przebudowa ul. Grunwaldzkiej na odcinku od Węzła Zachodniego do granic miasta, – rozbudowa trasy W-Z.	Budżet Miasta Budżet Państwa Fundusze europejskie Środki inwestora prywatnego	I.1. III.2. III.3.
	Budowa linii kolejowej dla poprawy dostępności portu lotniczego w Bydgoszczy		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Integracja systemów komunikacji publicznej w obszarze funkcjonalnym miasta (integracja taryfowa, organizacyjna i tworzenie węzłów przesiadkowych)	ZDMiKP Tramwaj Fordon Sp. z o.o.	Na rzecz zadania realizowane były następujące projekty (dofinansowane w ramach POIiŚ 2007-2013): – budowa wiaduktów i przystanków kolejowych w bydgosko-toruńskim obszarze metropolitalnym BiT City – zadanie obejmuje budowę zintegrowanych węzłów komunikacyjnych: Bydgoszcz-Leśna, Bydgoszcz-Błonie, Bydgoszcz-Bielawy – prowadzone były roboty budowlane, – budowa zintegrowanego węzła komunikacyjnego Bydgoszcz Wschód w ramach budowy linii tramwajowej	Budżet jst Środki Spółki Tramwaj Fordon	I.1. III.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
		PKP S.A. PKP PLK S.A. Urząd Marszałkowski	do Fordonu – zadanie zakończone, – budowa zintegrowanego węzła komunikacyjnego w Bydgoszczy (Bydgoszcz Główna) – nowy dworzec kolejowy został oddany do użytku w październiku 2015 roku. Ponadto w 2015 roku, dzięki porozumieniu z gminą Nowa Wieś Wielka, utworzono sezonowe połączenie autobusowe (linia międzygminna nr 99) na trasie Plac Kościeleckich – Chmielniki – Nowa Wieś Wielka. Takie rozwiązanie zapewni wygodny dojazd do głównej plaży nad Jeziorem Jezuickim w Chmielnikach i ogródków działkowych w Prądociźnie. Natomiast linia międzygminna nr 91 została wydłużona z Przyłęk do Kruszyna Krajeńskiego.	Fundusze europejskie Budżet Państwa	
	Rewitalizacja linii kolejowej nr 356 na odcinku Bydgoszcz Główna-Golańcz		W 2015 roku zadanie nie było realizowane. Prowadzone były jednak działania na rzecz ujęcia tego przedsięwzięcia w krajowych (Krajowy Program kolejowy do 2023 roku) i regionalnych (Kujawsko-pomorski plan spójności komunikacji drogowej i kolejowej 2014-2020) dokumentach z zakresu rozwoju transportu.		
	Budowa spójnego systemu dróg rowerowych	ZDMiKP Tramwaj Fordon Sp. z o.o. Inwestor prywatny	Nowe drogi rowerowe oddane do użytku w 2015 roku (ponad 8 km) powstały w ramach innych inwestycji komunikacyjnych (m.in. tramwaj do Fordonu, ul. Nowokielecka, Węzeł Zachodni, Węzeł IKEA). W 2015 roku prowadzone były prace projektowe nad pakietem dróg rowerowych obejmującym budowę infrastruktury rowerowej na ulicach: Grunwaldzkiej, Kruszwickiej, Łochowskiej, Focha, Jagiellońskiej i Wiatrakowej oraz zakończone zostały prace nad koncepcją budowy infrastruktury dla ruchu rowerowego wzdłuż ulic: Warszawskiej, Śniadeckich, Krasińskiego, Markwarta, Moniuszki i Skłodowskiej-Curie.	Budżet Miasta Fundusze europejskie Środki Tramwaj Fordon Sp. z o.o. Środki prywatne	I.1. III.2. III.4. IV.5.
f.	Realizacja programów rewitalizacji – kompleksowa rewitalizacja na wybranych (zdegradowanych) obszarach bydgoskiego obszaru funkcjonalnego:				
	Rewitalizacja dróg wodnych oraz terenów nadrzecznych w obszarze funkcjonalnym miasta	RZGW Poznań RZGW Gdańsk Wydział Inwestycji Miasta	Na rzecz realizacji zadania w 2015 roku: – prowadzono prace modernizacyjne urządzeń hydrotechnicznych, – na Torze Regatowym w Brdyujściu zakończono roboty budowlane związane z przebudową wieży sędziowskiej oraz rozpoczęto roboty związane z poszerzeniem akwenu mety, – prowadzono prace rewitalizacyjne nabrzeży w okolicy Śluzy Miejskiej nr 2: wykonano balustradę na oczepie lewego brzegu rzeki Brdy na odcinku od śluzy do mostu Solidarności, poszerzono chodnik wzdłuż oczepu, zrealizowano odwodnienie powierzchni skarpy przy ścieżce rowerowej prowadzącej z mostu tramwajowego na bulwar oraz przenoskę dla kajaków (schody żelbetowe na grobli przy śluzie), – prowadzono prace przygotowawcze do rewitalizacji strefy nadbrzeżnej Wisły w Fordonie, – przeprowadzono konkurs na opracowanie koncepcji architektoniczno-urbanistycznej budowy Przystani	NFOŚiGW Budżet Państwa Budżet Miasta	II.7. III.7. III.8. IV.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Utworzenie turystycznego szlaku wodnego na rzece Brdzie na odcinku Bydgoszcz – Zalew Koronowski instrumentem rozwoju turystyki wodnej w regionie		Wioślarskiej RTW Bydgoszcz przy ul. Żupy. W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Rewitalizacja na cele rekreacyjno-sportowe terenów zieleni	Miasto Bydgoszcz	Przedsięwzięcia realizowane w 2015 roku to m.in.: – rewitalizacja Parku Jana Kochanowskiego, – rewitalizacja bulwarów i nabrzeży Bydgoskiego Węzła Wodnego, – modernizacja stawu górnego przy fontannie „Potop” w parku Kazimierza Wielkiego, – prace przygotowawcze do rewitalizacji terenów nadrzecznych Wisły w Starym Fordonie oraz rewitalizacji terenów pogórnicych przy ul. M. Rejewskiego, – zadania realizowane w ramach Programu „5/6”.	Budżet Miasta Fundusze europejskie	II.7. III.7. III.8. IV.5.
	Rewitalizacja terenów śródmiejskich	Miasto Bydgoszcz PKP S.A. Inwestorzy prywatni	Wśród zadań mających wpływ na rewitalizację terenów śródmiejskich należy wymienić: – zakończenie przebudowy dworca kolejowego Bydgoszcz Główna, – otwarcie hotelu o standardzie 4-gwiazdkowym Mercure Bydgoszcz Sepia, – rewitalizację Parku Jana Kochanowskiego, – zakończenie prac związanych z projektem „Przebudowa obiektów mostowych w rejonie Starego Rynku” (most Sulimy-Kamińskiego, most w ul. Tamka, most w ul. Ku Młynom), – prace modernizacyjne i remonty konserwatorskie kamienic (komunalnych i prywatnych), – rozpoczęcie przebudowy ul. Chodkiewicza od ul. Sułkowskiego do ul. Wawrzyniaka, – rozpoczęcie budowy stałego pomostu widokowego na wysokości amfiteatru Opery Nova, – prace przygotowawcze związane z rewitalizacją Młynów Rothera i nieruchomości dawnego Teatru Kameralnego przy ul. Grodzkiej, – prace przy budowie 16-to piętrowego apartamentowca przy ul. Grotgera, – opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej na przebudowę ul. Cieszkowskiego.	Budżet Miasta Fundusze europejskie Środki inwestorów Budżet Państwa	I.3. III.7. III.8.
	Rewitalizacja zdegradowanych terenów miejskich	Miasto Bydgoszcz Inwestorzy Prywatni Fundacja dla UKW Lokalne stowarzyszenia, organizacje, parafie	W 2015 roku kontynuowany był kompleksowy projekt rewitalizacyjny pn.: „Rewitalizacja społeczno-gospodarcza Starego Fordonu”, realizowany przez wielu partnerów publicznych i prywatnych oraz organizacje pozarządowe. W ramach zadania m.in.: – wykonano przebudowę ul. Wyzwolenia na odcinku od ul. Krygera do ul. Rynek, – zlecono opracowanie dokumentacji projektowej "Rewitalizacji społeczno-gospodarczej Starego Fordonu - etap I" obejmującej swoim zakresem przebudowę ulic: Bydgoskiej, Filomatów, Promenada, Nad Wisłą, Frycza-Modrzewskiego, Ordynacka, Kapeluszników i Rybaki, a także tereny rekreacyjne nad Wisłą, – przeprowadzono modernizację komunalnego zasobu nieruchomości, – przygotowywano „Społeczny Plan Rewitalizacji Starego Fordonu”, – w ramach programu „Kultura-Interwencja” zrealizowano projekt artystyczno-społeczny dla Starego Fordonu, – przygotowywano projekt architektoniczno-budowlany zagospodarowania wnętrza synagogi, – wyremontowano lokal przy ul. Bydgoskiej 26, w którym powstał Warsztat, miejsce integracji lokalnej społeczności - projekt dofinansowany z MF EOG w ramach programu „Obywatele dla demokracji”,	Budżet Miasta Budżet Państwa Fundusze europejskie Środki prywatnych inwestorów	I.3. III.7. III.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>– wykonano remont elewacji kościoła pw. św. Mikołaja.</p> <p>Warte podkreślenia są również działania prowadzące do rewitalizacji Okoła, wśród działań realizowanych w 2015 roku należy wymienić:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozbudowę Biznes Parku przy ul. Kraszewskiego, – remont gmachu dawnego teatru wodewilowego przy ul. Wrocławskiej, w którym powstanie centrum komunalne, a główna sala Teatru Rozmaitości będzie mogła pomieścić nawet 650 osób, – realizację inwestycji mieszkaniowych. 		
g.	Wspieranie i realizacja działań na rzecz gospodarki niskoemisyjnej w obszarze funkcjonalnym miasta	Miasto Bydgoszcz	<p>Zadania realizowane przez Miasto w 2015 roku na rzecz gospodarki niskoemisyjnej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – prace przygotowawcze (audyty energetyczne, dokumentacje projektowe itp.) związane z przygotowaniem projektów termomodernizacyjnych obiektów użyteczności publicznej i komunalnego zasobu mieszkaniowego w ramach nowej perspektywy finansowej UE 2014-2020, – kontynuacja wdrażania Bazy Danych Zarządzania Energią, – remonty i modernizacja komunalnego zasobu mieszkaniowego, – działania związane z wdrażaniem programów „Likwidacji niskiej emisji wspierającej wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii”, – dofinansowanie prywatnych właścicieli nieruchomości dotyczące zmiany sposobu ogrzewania z węglowego na ekologiczne urządzenia grzewcze, – promowanie odnawialnych źródeł energii, – budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego w ramach programu SOWA, – projekty na rzecz zmniejszenia emisyjności transportu (m.in.: rozbudowa i modernizacja układu tramwajowego, budowa sytemu ITS, zakup nowego taboru autobusowego, działania promujące korzystanie z komunikacji zbiorowej, działania na rzecz rozwoju ruchu rowerowego), – działania informacyjno-edukacyjne, – złożenie wniosków aplikacyjnych do Programu Interreg Europa Środkowa dla projektów: „CitiEnGov Cities for a Good Energy Performance” – poprawa struktur i narzędzi do zarządzania energią, w tym stworzenie narzędzi informatycznych do zbierania, analizowania i podejmowania decyzji, „Energy Guardians Energy optimalization and behaviour change into schools of Central Europe” – działania na rzecz efektywności energetycznej i zarządzania energią w budynkach szkolnych, wdrożenia inteligentnych technologii, monitoringu zużycia energii i wzrostu świadomości oszczędności energii, „CESBA Central Common European Sustainable Building Assessment in Central Europe” – opracowanie i wdrażanie rozwiązań na rzecz zwiększenia efektywności energetycznej oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, – kontynuacja programu „Euronet 50/50 Max” w bydgoskich szkołach. <p>Ponadto Komunalne Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. kontynuowało projekt „Przebudowa sieci ciepłowniczych w Bydgoszczy” dofinansowany w ramach POIiŚ 2007-2013, obejmujący modernizację 7,0 km sieci ciepłowniczej na terenie miasta. Efektem realizacji projektu będzie oszczędność energii ciepłej w wyniku ograniczenia strat na przesyłce, a co za tym idzie ograniczenie emisji CO₂. KPEC przeprowadził również modernizację Ciepłowni Osowa Góra polegającą na montażu filtrów workowych obniżających</p>	<p>Budżet Miasta</p> <p>NFOŚiGW</p> <p>WFOŚiGW</p> <p>Fundusze europejskie</p> <p>Środki spółek komunalnych</p>	III.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			emisję pyłów do atmosfery.		
h.	Ochrona środowiska:				
	Budowa Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Metropolitalnego	MKUO ProNatura Sp. z o.o.	W 2015 roku zakończona została budowa Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych (ZTPOK) w Bydgoszczy. Oficjalne zakończenie budowy i otwarcie bydgoskiej ekoelektrociepłowni odbyło się 26 listopada 2015 roku. Budowa zakładu trwała ponad 2 lata. Odpady komunalne z Bydgoszczy oraz przywożone z gmin objętych projektem będą utylizowane z odzyskiem ciepła oraz energii elektrycznej, które otrzymają mieszkańcy Bydgoszczy. Łączna moc cieplna jaką jest w stanie wygenerować ZTPOK wynosi 27,7 MW/h z jednoczesnym udziałem mocy generowanej do sieci energetycznej na poziomie 9,2 MW/h. Ilości te mogą zapewnić ciepłą wodę, ogrzewanie i prąd elektryczny dla kilkudziesięciu tysięcy mieszkańców Bydgoszczy. Projekt realizowany był z dofinansowaniem z UE w ramach POIiŚ 2007-2013.	Srodki MKUO ProNatura Sp. z o.o. Fundusze europejskie	I.1. III.4.
	Stworzenie wspólnego systemu gospodarki odpadami w obszarze metropolitalnym w oparciu o Zakład Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych w Bydgoszczy	Jednostki samorządu terytorialnego MKUO ProNatura Sp. z o.o.	W 2015 r. kontynuowano działania zmierzające do objęcia wspólnym systemem gospodarki odpadami w oparciu o Zakład Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych w Bydgoszczy kolejnych gmin sąsiadujących z Miastem Bydgoszcz m.in. Gminy Koronowo. Porozumienie w sprawie przejęcia przez Miasto Bydgoszcz wykonania zadania polegającego na zapewnieniu budowy, utrzymania i eksploatacji regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych podpisane zostało z Gminą Mrocza. Na koniec 2015 r. Miasto Bydgoszcz miało zawarte porozumienia międzygminne z: Gminą Miasta Toruń, Gminą Dobrcz, Gminą Dąbrowa Chełmińska, Gminą Osielsko, Gminą Sicienko, Gminą Mrocza i Gminą Solec Kujawski. Prowadzono dalsze działania zmierzające do zawarcia porozumień z Gminą Nowa Wieś Wielka, Gminą Lubicz, Gminą Łubianka, Gminą Zławieś Wielka, Gminą Łysomnice, Gminą Obrowo, Gminą Wielka Nieszawka i Gminą Czernikowo. Miasto Bydgoszcz jest otwarte na podjęcie współpracy z innymi gminami. Prowadzone są rozmowy o współpracy z przedstawicielami Miasta Grudziądz. W celu przybliżenia tematyki związanej z termicznym przekształcaniem odpadów komunalnych organizowane są dla przedstawicieli samorządów spotkania połączone ze zwiedzaniem ZTPOK. Prowadzone przez MKUO ProNatura Sp. z o.o. działania edukacyjne przybliżają mieszkańcom regionu tematykę związaną z termicznym przekształcaniem odpadów komunalnych. Pozwala to przełamywać obawy mieszkańców, w tym przedstawicieli samorządów, związane z termicznym przekształcaniem odpadów i uświadamiać o korzyściach związanych z produkcją energii elektrycznej i cieplnej z odpadów.	Budżety jst	I.1. III.4.
	Budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej umożliwiającej gminom ościennym korzystać z bydgoskiego systemu wodno-kanalizacyjnego		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Wspólne działania na rzecz ochrony obszarów cennych przyrodniczo	Biuro ZIT BTOF	W 2015 roku opracowany został dokument pn. „Aktywizacja społeczno-gospodarcza terenów leżących nad zbiornikami i ciekami wodnymi w Bydgosko-Toruńskim Obszarze Funkcjonalnym (BTOF)”. Opracowanie przedstawia diagnozę stanu istniejącego terenów położonych nad zbiornikami i ciekami wodnymi w Bydgosko-Toruńskim Obszarze Funkcjonalnym, wskazuje optymalne z punktu widzenia ekonomicznego oraz z punktu widzenia potrzeb społeczności lokalnej, jak i rozwoju całego BTOF, sposoby zagospodarowania wskazanych przez członków BTOF obszarów, w celu pełnego wykorzystania ich potencjału społecznego i gospodarczego. Produktem finalnym projektu jest plan rozwoju społeczno-gospodarczego i zagospodarowania terenów położonych nad zbiornikami i ciekami wodnymi w Bydgosko-Toruńskim Obszarze Funkcj-	Fundusze europejskie Budżet Państwa	I.1. III.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Promowanie działań proekologicznych	WGKiOŚ BZGOK MKUO ProNatura Sp. z o.o.	nalnym. W 2015 roku prowadzono szereg działań związanych z propagowaniem postaw proekologicznych wśród mieszkańców m.in.: – działania informacyjno-edukacyjne, – inicjowanie w placówkach oświatowych działań w zakresie organizacji akcji i konkursów m.in. zbiórki odpadów, projektów edukacyjnych i prezentacji widowisk scenicznych związanych z ochroną środowiska, – organizacja festynu ekologicznego „Segregujesz Odpady – Zyskujesz”, – promowanie działań proekologicznych z wykorzystaniem własnych stron internetowych, artykułów prasowych publikowanych w gazetach lokalnych, emitowanych spotów telewizyjnych i LED, autoboxów w środkach komunikacji publicznej, ulotek i plakatów oraz emisję felietonów telewizyjnych Eko News, – organizację akcji takich jak: Forum Ochrony Środowiska, Europejski Dzień bez Samochodu, Godzina dla Ziemi, Dni Energii, Kampania informacyjno-edukacyjna „Policzmy się z niską emisją”, Dzień Czystego Powietrza, Konkursy ekologiczne na temat ochrony powietrza i hałasu. Ponadto w ramach projektu dotyczącego budowy spalarni odpadów przeprowadzono szeroką kampanię informacyjną we wszystkich gminach objętych projektem.	Budżet Miasta Fundusze europejskie	I.1. III.4.
	Wzbogacenie oferty rekreacyjnej wokół Bydgoszczy	Lasy Państwowe	W ramach programu „Wolność jest w naturze”, realizowanego przez Lasy Państwowe, na terenie Nadleśnictwa Bydgoszcz, w Puszczy Bydgoskiej wytyczona i oznakowana została trasa rowerowa pn. „Blisko Bydgoszczy” (pomiędzy drogą krajową nr 25 a terenem „Zachemu”).	środki Lasów Państwowych	I.1. III.4. IV.5.
i.	Budowa zintegrowanego systemu bezpieczeństwa i ochrony porządku publicznego w obszarze funkcjonalnym miasta:				
	Budowa systemu monitorowania, informowania, ostrzegania i alarmowania	Wydział Zarządzania Kryzysowego	Działania realizowane w 2015 roku, związane z rozbudową i utrzymaniem systemów bezpieczeństwa to: – rozbudowa systemu monitoringu wizyjnego miasta o kolejne 19 kamer, – utrzymywanie łączności rezerwowej służb ratowniczych miasta, w tym montaż dodatkowych 3 radiotelefonów (w LPKiW, BCTW oraz Inspektoracie Wsparcia Sił Zbrojnych), – utrzymanie systemów technicznych Bydgoskiego Centrum Bezpieczeństwa, – rozbudowa, utrzymanie, konserwacja i modernizacja Centralnego Systemu Alarmowania Miasta, w tym montaż 3 Radiowych Urządzeń Sterujących syrenami Centralnego Systemu Alarmowania Miasta na osiedlach Stary Fordon, Bajka oraz Bohaterów.	Budżet Miasta	I.1. IV.6.
	Modernizacja istniejących i budowa nowych elementów systemu ochrony przeciwpowodziowej, przeciwpożarowej, przed podtopieniami, a także dla innych systemów ratowniczych i bezpieczeństwa	Wydział Zarządzania Kryzysowego	W 2015 roku prowadzone były prace dokumentacyjne dla zadania „Modernizacja wału przeciwpowodziowego Fordon Łoskoń o dł. 5.660 m – wzmocnienie wału bentomatą i geokratą”. Ponadto zamontowany został radarowy wskaźnik poziomu rzeki Brdy na moście Bernardyńskim, a także Miasto dofinansowało zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej.	Budżet Miasta	I.1. IV.6.
j.	Budowa struktur organizacyjnych i	Miasto	Przyjęta przez Sejm w dniu 9 października 2015 r. ustawa o związkach metropolitalnych stworzyła możli-	Budżet Miasta	I.1.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	administracyjnych obszaru funkcjonalnego miasta	Bydgoszcz	<p>wość budowy formalnych struktur dla obszarów funkcjonalnych miast wojewódzkich. Za obszar metropolitalny uznaje się spójną pod względem przestrzennym strefę oddziaływania miasta będącego siedzibą wojewody lub sejmiku województwa, charakteryzującą się istnieniem silnych powiązań funkcjonalnych oraz zaawansowaniem procesów urbanizacyjnych, zamieszkałą przez co najmniej 500 tys. osób. W grudniu 2015 r. Miasto Bydgoszcz rozpoczęło prace nad utworzeniem związku metropolitalnego, który ma nosić nazwę „Metropolia Bydgoszcz”. Prace rozpoczęły się od serii spotkań z wójtami i burmistrzami 20 gmin. Do współpracy Prezydent Bydgoszczy zaprosił gminy: Osielsko, Dąbrowa Chełmińska, Dobrcz, Koronowo, Białe Błota, Sicienko, Solec Kujawski, Nowa Wieś Wielka, Nakło, Łabiszyn, Szubin, Żnin, Barcin, Mrocza, Złotniki Kujawskie, Rojewo, Sadki, Kcynia, Pruszcz i Zławieś Wielka. Łącznie z Bydgoszczą dąłoby to obszar zamieszkały przez ok. 635 tys. mieszkańców. Utworzenie związku metropolitalnego „Metropolia Bydgoszcz” planowane było w trybie złożenia wniosku przez radę gminy położonej w granicach obszaru metropolitalnego.</p> <p>Ponadto w 2015 r. kontynuowane były prace związane z wdrażaniem Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT). Zakończony został projekt, finansowany w ramach POPT 2007-2013 „Program działań dla miejskich obszarów funkcjonalnych Bydgoszczy i Torunia w nowej perspektywie finansowej 2014-2020”, którego celem było przygotowanie partnerów projektu do nowej perspektywy unijnej oraz zintegrowanego terytorialnie zarządzania rozwojem w ramach obszaru funkcjonalnego.</p> <p>Wśród zadań realizowanych w 2015 r. przez Związek ZIT, powstały na mocy Porozumienia z dnia 8 kwietnia 2014 r. w celu wdrażania Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, należy wymienić:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podpisanie w dniu 29 czerwca aneksu do porozumienia w sprawie realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego. Zgodnie z ubiegłorocznymi postanowieniami, siedzibą ZIT jest Bydgoszcz, a na czele ZIT stoi Prezydent Bydgoszczy. • Podpisanie w dniu 29 czerwca porozumienia w sprawie powierzenia Miastu Bydgoszcz zadań instytucji pośredniczącej w ramach instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych RPO WK-P na lata 2014-2020. Ustanowienie instytucji pośredniczącej otworzyło drogę do wydatkowania środków z nowej, unijnej perspektywy finansowej. Instytucja pośrednicząca będzie: uczestniczyć we współtworzeniu kryteriów wyboru projektów i harmonogramu konkursów dedykowanych ZIT, ogłaszać nabory wniosków, uczestniczyć w ocenie strategicznej projektów oraz dokonywać wyboru projektów do dofinansowania przed zatwierdzeniem ich przez samorząd województwa. Ponieważ Miasto Bydgoszcz pełni funkcję Instytucji Pośredniczącej RPO WK-P w strukturze Urzędu Miasta powołano wyodrębnioną jednostkę – Biuro ZIT BTOF, które odpowiada za realizację powierzonych zadań. <p>We wdrażanie ZIT zaangażowane są wewnętrzne formy organizacyjne ZIT BTOF powołane na potrzeby realizacji Porozumienia w sprawie realizacji ZIT dla BTOF: Komitet Sterujący ZIT BTOF i Zarząd ZIT BTOF, które pełnią funkcje opiniodawczo-doradcze w stosunku do decyzji podejmowanych przez Instytucję Pośredniczącą RPO WK-P.</p> <p>W 2015 roku, w ramach POPT, realizowany był projekt „Wsparcie działania podmiotu realizującego ZIT ze środków POPT 2014-2020”. Głównym celem projektu jest zapewnienie obsługi Porozumienia w sprawie realizacji ZIT dla BTOF. Ponadto projekt ma na celu zapewnienie obsługi wykonywanych przez Prezydenta Miasta Bydgoszczy zadań Instytucji Pośredniczącej m.in. poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przygotowanie Strategii ZIT BTOF oraz jej bieżącą aktualizację. 	<p>Budżety jst – członków ZIT</p> <p>Fundusze europejskie</p>	1.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>– przygotowanie projektu kryteriów wyboru projektów w ramach konkursów i dla projektów pozakonkursowych dedykowanych ZIT wojewódzkiemu,</p> <p>– przygotowanie projektu harmonogramu konkursów dedykowanych ZIT wojewódzkiemu,</p> <p>– współuczestnictwo w opracowaniu dokumentacji dla naborów ogłaszanych przez Instytucję Zarządzającą RPO WK-P,</p> <p>– uczestnictwo w procedurze konkursowej i pozakonkursowej, poprzez udział przedstawicieli Instytucji Pośredniczącej RPO WK-P w Komisji Oceny Projektów.</p> <p>W 2015 roku trwały prace nad aktualizacją Strategii ZIT BTOF. Wstępny projekt dokumentu został wypracowany we wrześniu 2014 roku, ale od połowy 2015 roku podlegał licznym zmianom ze względu na:</p> <p>– zatwierdzenie ostatecznej wersji Regionalnego Programu Operacyjnego dopiero w grudniu 2014 roku, co miało wpływ na ostateczne zapisy strategii w zakresie Priorytetów Inwestycyjnych,</p> <p>– zatwierdzenie w czerwcu 2015 r. projektu Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WK-P na lata 2014-2020 i jego kolejne aktualizacje,</p> <p>– podpisanie Aneksu do Porozumienia w sprawie realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego z dnia 8 kwietnia 2014 r.,</p> <p>– podpisanie Porozumienia w sprawie powierzenia zadań Instytucji Pośredniczącej w ramach instrumentu Zintegrowane Inwestycje Terytorialne RPO WK-P na lata 2014-2020.</p> <p>Zaakceptowana przez Ministerstwo i Instytucję Zarządzającą Strategia ZIT BTOF umożliwi rozpoczęcie procesu naboru projektów w trybie konkursowym w zakresie poszczególnych obszarów tematycznych. Ponadto umożliwi otrzymanie dofinansowania na poziomie regionalnym i krajowym na inwestycje ujęte w załączniku nr 1 pn. „Lista projektów realizowanych w formule ZIT w trybie pozakonkursowym” oraz załączniku nr 2 pn. „Lista projektów komplementarnych do realizacji poza ZIT w trybie pozakonkursowym”.</p>		

Mierniki realizacji programu:

Lp.	miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Liczba mieszkańców Bydgoszczy	osoby	361 254	359 428	357 652	355 645			GUS BDL
2	Saldo migracji	osoby	-1 075	-986	-1 097	bd.		IV.1.	GUS BDL

Lp.	miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	Zatrudnienie w sektorze usług (obejmujące wg PKD-2007: handel, transport i gospodarkę magazynową, zakwaterowanie i gastronomię, informację i komunikację, działalność finansową i ubezpieczeniową, obsługę rynku nieruchomości)	osoby	34 398	36 055	37 673	bd.		I.1., I.5.	GUS BDL
4	Liczba studentów	osoby	(2012/2013) 39 741	(2013/2014) 35 835	(2014/2015) 33 878	(2015/2016) 32 134		I.2.	US
5	Liczba pasażerów odprawionych z bydgoskiego lotniska	osoby	340 024	343 726	289 329	341 061		I.1., III.3.	PLB
6	Liczba stałych połączeń z portami lotniczymi krajowymi/zagranicznymi	szt.	1/5	0/5	1/5	0/6		I.1., III.3.	PLB
7	Liczba hoteli 4- i 5-gwiazdkowych	szt.	3 + 1	3 + 1	4+1	5+1		I.4., I.5., II.7., IV.9.	GUS
8	Średni czas podróży do innych ośrodków metropolitalnych (samochód/pociąg – liczba godzin)								
	w kraju	godz.	Gdańsk 1,9/1,8 Poznań 1,9/1,7 Łódź 3,2/3,9 W-wa 3,8/3,3 Szczecin 3,6/4,4 Wrocław 4,2/4,2 Katowice 5,7/6,3 Kraków 6,4/6,6	Gdańsk 1,9/1,8 Poznań 1,9/1,7 Łódź 3,0/3,7 W-wa 3,4/3,3 Szczecin 3,5/4,5 Wrocław 4,2/4,3 Katowice 5,4/6,9 Kraków 5,7/7,0	Gdańsk 1,9/1,5 Poznań 1,9/1,6 Łódź 2,5/3,2 W-wa 2,9/3,2 Szczecin 3,6/4,6 Wrocław 4,1/4,1 Katowice 4,7/6,8 Kraków 5,6/6,9	Gdańsk 1,9/1,4 Poznań 2,0/1,4 Łódź 2,5/3,3 W-wa 3,0/3,1 Szczecin 3,7/4,0 Wrocław 4,3/3,6 Katowice 4,9/5,8 Kraków 5,6/5,6		I.1., III.3.	www.pkp.pl www.google.pl/maps
	za granicą	godz.	Berlin 4,2/ 4,5 Praga 6,9/10,3 Wiedeń 9,3/11,4 Mińsk 10,4/14,2 Budap.10,7/18,6 Kijów 14,5/22,7	Berlin 4,2/ 4,8 Praga 6,4/10,6 Wiedeń 8,9/12,0 Mińsk 9,0/13,0 Budap.10,0/14,3 Kijów 12,4/21,6	Berlin 4,3/ 4,4 Praga 6,6/10,4 Wiedeń 8,5/11,2 Mińsk 9,0/14,4 Budap.9,8/13,3 Kijów 12,2/21,7	Berlin 4,5/ 4,5 Praga 6,9/10,0 Wiedeń 8,7/10,6 Mińsk 9,1/15,8 Budap.10,0/13,4 Kijów 12,2/26,7			www.pkp.pl www.google.pl/maps

Program Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz jest programem interdyscyplinarnym łączącym przedsięwzięcia z różnych dziedzin, mających istotne znaczenie dla postrzegania miasta jako silnego ośrodka krajowego i międzynarodowego. Jednocześnie wiele zadań ujętych w programie wpływa w istotny sposób na realizację założonych celów innych programów Strategii. Dlatego też część zadań zapisanych w Programie Metropolitalna Bydgoszcz pokrywa się z zadaniami w pozostałych programach sektorowych.

W Programie ujętych jest 10 przedsięwzięć oraz 46 zadań głównych. W 2015 roku podejmowane były działania na rzecz wszystkich przedsięwzięć oraz realizowanych było 40 zadań (87,0%), w tym 33 finansowane lub współfinansowane były z budżetu miasta.

Wśród zadań realizowanych w roku ubiegłym, mających znaczący wpływ na osiągnięcie przyjętych w programie celów i zakładanych efektów (wzmocnienie roli Bydgoszczy jako silnego ośrodka o znaczeniu krajowym i międzynarodowym oraz integracja miejskiego obszaru funkcjonalnego) należy wymienić:

- uchwalenie ustawy o związkach metropolitalnych dającej możliwość utworzenie metropolii bez obligatoryjnej współpracy z Toruniem,
- utworzenie w Bydgoszczy kolejnej instytucji NATO,
- realizację prestiżowych imprez kulturalnych i sportowych,
- wyłonienie wykonawcy na realizację drogi ekspresowej S5 w obszarze województwa kujawsko-pomorskiego, w systemie zaprojektuj i wybuduj,
- rozwój połączeń lotniczych – w tym uruchomienie przez linie lotnicze Lufthansa lotów na trasie Frankfurt-Bydgoszcz-Frankfurt, co połączyły Bydgoszcz ze światem oferując niespotykane do tej pory możliwości przesiadkowe przez duży lotniczy hub europejski,
- zakończenie budowy linii tramwajowej do Fordonu,
- rozwój firm w branży IT oraz oferujących nowoczesne usługi BPO/SSC,
- przygotowywanie terenów inwestycyjnych,
- oddanie do użytku Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych,
- działania na rzecz rewitalizacji Starego Fordonu,
- działania związane z rewitalizacją i promocją Bydgoskiego Węzła Wodnego,
- szeroko zakrojone działania promocyjne.

W odniesieniu do mierników monitorujących realizację programu, należy stwierdzić, że w zakresie zmian demograficznych w dalszym ciągu występowały niekorzystne trendy (dalszy spadek liczby ludności miasta oraz wysokie ujemne saldo migracji). Niepokojący jest również spadek liczby studentów, spowodowany w głównej mierze sytuacją demograficzną, tym bardziej należy zintensyfikować działania na rzecz podniesienia atrakcyjności studiowania w Bydgoszczy. Należy zwrócić uwagę zarówno na jakość kształcenia, jak również tworzenie w mieście „studenckiej atmosfery”.

Natomiast pozytywne tendencje odnotowane zostały w zakresie zatrudnienia w sektorze usług, na co znaczący wpływ miał rozwój sektora usług outsourcingowych, nowoczesnych usług dla biznesu BPO/SSC, od lat jednej z najdynamiczniej rozwijających się dziedzin lokalnej gospodarki.

W ostatnich latach poprawa sytuacji nastąpiła w zakresie czasu przejazdu z Bydgoszczy do innych ośrodków w kraju, w roku ubiegłym nastąpiło skrócenie czasu przejazdu koleją z Bydgoszczy do Katowic i Krakowa o ponad 1 godzinę. Ponadto nastąpił wzrost liczby pasażerów odprawionych z bydgoskiego lotniska, na co z pewnością miało wpływ uruchomienie nowych połączeń z Frankfurtem i Krakowem.

Istotnym czynnikiem, który może wpłynąć na efekty realizacji programu, jest kwestia problemów związanych ze współpracą miast i gmin na rzecz rozwoju obszaru funkcjonalnego, a w szczególności budowy struktur organizacyjnych, co było sygnalizowane na etapie budowy programu jako po-

tencjalny czynnik ryzyka. Powodem obaw jest przede wszystkim brak rozporządzeń wykonawczych do ustawy o związkach metropolitalnych (niestety, najprawdopodobniej ustawa ta zostanie zmieniona i ograniczona jedynie do metropolii śląskiej). Ważnym aspektem, który w zasadniczy sposób wpłynie na realizację zadań zapisanych w Programie Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz jest pozyskanie środków z funduszy europejskich w nowej perspektywie finansowej 2014-2020.

III.2. Program Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy

Cel programu:

Celem programu jest podniesienie jakości życia mieszkańców Bydgoszczy oraz zwiększenie atrakcyjności zamieszkania.

Koordynator programu:

Miejska Pracownia Urbanistyczna

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2015 roku:

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
a.	Stworzenie atrakcyjnej oferty terenów pod budownictwo mieszkaniowe odpowiadającej różnorodnym potrzebom mieszkańców, umożliwiającej rozwój zróżnicowanych form budownictwa mieszkaniowego:				
	Opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów z funkcją mieszkaniową, szczególnie dla terenów wskazanych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Bydgoszczy jako strategiczne obszary pod rozwój budownictwa mieszkaniowego	Miejska Pracownia Urbanistyczna	W roku 2015 zostało uchwalonych 8 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w których przeznaczają się tereny pod funkcje mieszkaniowe zlokalizowane w różnych częściach Miasta: Czyżkówko-Flisy, Śródmieście, Las Gdański, Wyżyny, Szwederowo i Fordon. Nowe (dotychczas niezabudowane) tereny pod funkcje mieszkaniowe w m.p.z.p. uchwalonych w 2015 roku zajmują łącznie 36,32 ha.	Budżet Miasta	III.7.
	Przeprowadzanie podziałów geodezyjnych i niezbędnych regulacji własnościowych gruntów na terenach przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe	Wydział Mienia i Geodezji	Zadanie realizowane m.in. w ramach przygotowania oferty nieruchomości miejskich – opisane w pkt. b.	Budżet Miasta	III.7.
	Budowa sieci i urządzeń uzbrojenia technicznego oraz rozwój systemu komunikacji na terenach przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe	ZDMiKP Gestorzy sieci	Największym terenem z rezerwą pod budownictwo mieszkaniowe jest Fordon. Dla poprawy skomunikowania terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe w 2015 roku kontynuowano prace projektowe dotyczące budowy ulic: Jasinieckiej, Trybowskiego, Matki Teresy z Kalkuty oraz rozpoczęto budowę ul. Bydgoskich Olimpijczyków. W 2015 roku MWiK Sp. z o.o. dla nowego budownictwa wybudowała sieci wodociągowe i kanalizacyjne m.in. na Skrzetusku, w ul. Jagiellońskiej-Pastalozzkiego oraz w Fordonie – ul. Rydygiera i ul. Bora-	Budżet Miasta Środki gestorów sieci	III.2. III.6. IV.1.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			Komorowskiego. Pozostali gestorzy, zaopatrujący mieszkańców w energię elektryczną ciepło i gaz, realizowali zadania zgodnie z zapotrzebowaniem inwestorów m.in. w Śródmieściu, na Skrzetusku, Czyżkówku i w Fordonie.	Fundusze europejskie	
b.	Wspieranie realizacji budownictwa mieszkaniowego:				
	Wspieranie Bydgoskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego poprzez aporty nieruchomości oraz poręczenia i gwarancje kredytowe	BTBS Sp. z o.o. Zespół ds. Nadzoru Właścicielskiego	W 2015 roku nie były podejmowane uchwały w sprawie wnoszenia aportem nieruchomości, nie udzielono też poręczeń kredytu dla Bydgoskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. (BTBS). Natomiast w ramach wspierania realizacji budownictwa mieszkaniowego, wspólnie z wydziałami Urzędu Miasta i miejskimi jednostkami organizacyjnymi, prowadzono szereg analiz i działań, niezbędnych dla pozyskania przez BTBS, gruntów budowlanych pod kolejne inwestycje mieszkaniowe.	Budżet Miasta	IV.1.
	Stworzenie oferty działek miejskich przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe	Wydział Mienia i Geodezji	Od 2013 roku realizowany jest program „Zbuduj swój dom w Bydgoszczy”. Program dotyczy wyłącznie działek pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne i ma zachęcić wszystkich, którzy myślą o budowie własnego domu, aby pozostali w Bydgoszczy zamiast osiedlać się na terenach podmiejskich. W 2015 r. zostało oddanych w użytkowanie wieczyste 9 nieruchomości (21 działek) o łącznej pow. 1,0860 ha. Ponadto Wydział Mienia i Geodezji przygotował ofertę nieruchomości przeznaczonych do zbycia pod budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne. Działki przeznaczone obecnie do sprzedaży położone są w Śródmieściu, w dzielnicach w jego bezpośrednim sąsiedztwie (Szwederowo, Błonie, Górzyskowo) oraz w Fordonie. W roku 2015 r. zostało zbytych 12 działek o łącznej pow. 4.899 m ² .	Budżet Miasta	IV.1.
	Realizacja inwestycji mieszkaniowych na terenie miasta z wykorzystaniem instrumentów partnerstwa publiczno-prywatnego		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
c.	Stworzenie odpowiedniej bazy lokalo-wej w celu zapewnienia mieszkań rodzinom z budynków zagrożonych katastrofą budowlaną, wykwaterowanym w związku z inwestycjami miejskimi oraz dla osób będących w trudnej sytuacji mieszkaniowej i materialnej:				
	Zwiększenie liczby lokali socjalnych poprzez przekwalifikowania lokali o niższym standardzie w istniejącym zasobie mieszkaniowym miasta oraz poprzez realizację budownictwa socjalnego w nowych lokalizacjach	Wydział Inwestycji Miasta ADM Sp. z o.o. WGKiOŚ	Z uwagi na wzrost zapotrzebowania na lokale socjalne, co bezpośrednio związane jest ze wzrostem liczby wydawanych wyroków z orzeczonym prawem do otrzymania takiej formy pomocy, baza lokali socjalnych jest systematycznie powiększana. W 2015 roku rozpoczęto modernizację budynku przy ul. Techników 2 polegającą na adaptacji znajdujących się w nim lokali na samodzielne lokale socjalne. W wyniku przebudowy powstanie 47 samodzielnych lokali socjalnych, w tym 8 chronionych. Poza tym sukcesywnie dokonywano przekwalifikowań lokali mieszkalnych o niskim standardzie technicznym na lokale socjalne. W 2015 r., zgodnie z kryteriami zawartymi w Zarządzeniu Prezydenta Miasta nr	Budżet Miasta Fundusz dopłat	IV.1. IV.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			723/05 z dnia 07 grudnia 2005 r., powołana komisja ds. wyznaczania lokali socjalnych z mieszkaniowego zasobu Miasta przekwalifikowała na lokale socjalne 73 lokale, w tym 9 lokali zasiedlonych. Natomiast 1 lokal socjalny został przekwalifikowany na lokal mieszkalny. Na koniec roku w zasobie mieszkaniowym Miasta znajdowało się 1.109 lokali socjalnych.		
	Tworzenie lokali zamiennych w miejskim zasobie mieszkaniowym	ADM Sp. z o.o. WGKiOŚ	Zwiększenie ilości remontowanych pustostanów pozwoliło na zintensyfikowanie działań w zakresie realizacji zobowiązań gminy do zabezpieczenia lokali zamiennych, zarówno z tytułu wykwaterowań z budynków przeznaczonych do rozbiórki na mocy decyzji Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego, jak i wykwaterowań z budynków przeznaczonych do opróżnienia w związku z inwestycjami Miasta. W rezultacie prowadzonych przez zarządzającego czynności na dzień 31.12.2015 r. decyzją Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego objętych było 11 budynków, w których zamieszkują 24 rodziny, z czego: – 8 rodzinom z 4 budynków zostały wskazane lokale zamienne, – w stosunku do 4 rodzin prowadzone jest postępowanie eksmisyjne, – w stosunku do 6 budynków z 12 rodzinami prowadzone jest przez Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego dodatkowe postępowanie wyjaśniające. Krótkotrwały brak lokali zamiennych odczuwalny jest głównie w związku ze zwiększonym zapotrzebowaniem na realizację wykwaterowań z budynków przewidzianych do opróżnienia w związku z inwestycjami Miasta lub ze zmianą ich funkcji i sposobu użytkowania. Prowadzone są działania zmierzające do zabezpieczenia lokali zamiennych dla lokatorów budynku przeznaczonego do modernizacji przy ul. Łukasiewicza 5 oraz budynków przeznaczonych do wyburzenia w związku z przebudową ul. Grunwaldzkiej.	Budżet Miasta	IV.1.
	Likwidacja pustostanów poprzez wykonanie remontów i wyznaczanie w nich lokali socjalnych oraz lokali wynajmowanych na czas nieoznaczony, a także sprzedaż lokali znajdujących się we wspólnotach mieszkaniowych na zasadach wolnorynkowych	ADM Sp. z o.o. Wydział Mienia i Geodezji	Zgodnie z założeniami przyjętymi w uchwale Nr XXIV/474/12 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 28 marca 2012 r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem miasta Bydgoszczy na lata 2012-2016, największe kwoty na zadania remontowe wydatkowane są na remonty pustostanów, co pozwala na sukcesywne zmniejszanie ich ilości. W 2015 r. wyremontowano 190 wolnych lokali. Zagospodarowanie pustostanów dokonywane jest na podstawie ich wstępnej selekcji pozwalającej określić które lokale: – mogą zostać wskazane osobom uprawnionym bez konieczności wykonania remontu, – mogą zostać wskazane osobom uprawnionym po przeprowadzeniu remontu, – mogą być przekwalifikowane na lokale socjalne lub pomieszczenia tymczasowe, – mogą być przeznaczone do sprzedaży na wolnym rynku, – powinny zostać przeznaczone na powiększenie mieszkań sąsiednich, na wniosek ich najemców, – powinny zostać przeznaczone do przekwalifikowania na pomieszczenia gospodarcze albo do likwidacji. Pustostany o uregulowanym stanie prawnym, wymagające wysokich nakładów na remonty i nie stanowiące lokali zamiennych dla rodzin z budynków objętych nakazem opróżnienia, ze względu na stwierdzone przez organ nadzoru zagrożenie bezpieczeństwa ludzi i mienia, przeznaczone są do zbycia w trybie przetargowym za cenę rynkową. W 2015 r. wynajmujący uzyskał zgodę Prezydenta Miasta na sprzedaż w drodze przetargu 5 wolnych lokali usytuowanych w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych.	Budżet Miasta	IV.1.
	Utworzenie niezbywalnego zasobu mieszkaniowego Miasta	Wydział Mienia i Geodezji	Zagadnienia związane z zasobem mieszkaniowym reguluje uchwała Nr XXIV/483/12 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 28 marca 2012 r. w sprawie zasad sprzedaży na rzecz najemców lokali mieszkalnych oraz domów jednorodzinnych stanowiących własność Miasta Bydgoszczy oraz zbywania udziałów w częściach	Budżet Miasta	IV.1.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
		WGKiOŚ ADM Sp. z o.o.	wspólnych nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi. W myśl przytoczonego aktu prawa miejscowego sprzedaż lokali mieszkalnych stanowiących własność Miasta Bydgoszczy dotyczy budynków: – w których rozpoczęto proces sprzedaży lokali mieszkalnych i gdzie funkcjonują już wspólnoty mieszkaniowe, – w których nie rozpoczęto jeszcze procesu sprzedaży lokali mieszkalnych uzyskując, do dnia wejścia w życie przedmiotowej uchwały, zgodę Prezydenta Miasta na jego rozpoczęcie, – których okres eksploatacji jest dłuższy niż 20 lat, znajdują się w nich wyłącznie lokale mieszkalne i nie rozpoczęto jeszcze procesu sprzedaży lokali, a wszyscy najemcy lokali mieszkalnych są zainteresowani ich wykupem na warunkach określonych w uchwale i złożyli jednocześnie wnioski o wykup. Pozostały zasób mieszkaniowy przeznaczony jest na realizację zadań powierzonych Gminie na mocy ustawy.		
	Realizacja inwestycji mieszkaniowych, w tym przez BTBS Sp. z o.o.	BTBS Sp. z o.o. Develope-ry Spółdzielnie Mieszkaniowe Inwestorzy indywidualni	W 2015 roku BTBS w ramach stworzenia odpowiedniej bazy lokalowej, dla osób będących w trudnej sytuacji mieszkaniowej, wybudowało i oddało do użytku 103 mieszkania, w dwóch budynkach przy ul. gen. T. Bora-Komorowskiego 59 i 65. Opracowało także dokumentację budowlaną i uzyskało pozwolenie na budowę budynku wielorodzinnego przy ul. gen. W. Bortnowskiego. W ramach modernizacji zasobów mieszkaniowych, kompleksowej termomodernizacji poddano budynek BTBS przy ul. Gackowskiego 1A., a także przeprowadzono remonty i bieżące naprawy w różnych budynkach. <i>Budynek BTBS Sp. z o.o. przy ul. Bora-Komorowskiego 59</i> <i>Źródło: strona internetowa UMB</i> W 2015 r. zakończono opróżnianie budynków przy ul. Techników 2 i Łukasiewicza 5 w związku z planowanymi inwestycjami Miasta polegającymi na adaptacji znajdujących się w tych nieruchomościach lokali mieszkalnych i socjalnych na samodzielne lokale. W 2015 roku została rozpoczęta modernizacja budynku przy ul. Techników 2. Wśród pozostałych inwestycji mieszkaniowych (budynki wielorodzinne), realizowanych w ubiegłym roku w Bydgoszczy, należy wymienić budowę, m.in.: apartamentowca Nordic Haven, apartamentowca City Park, Atrium Park przy ul. Gajowej, kompleksu budynków przy ul. Nakielskiej i Słonecznej, kompleksu szeregowców przy ul. Łobżenickiej, Osiedla Paryskiego w rejonie ul. Pestalozzkiego, osiedla przy ul. Powstańców Warszawy, budynków na Osiedlu Eskulapa, Osiedla Mozaika na Szwedewie. W 2015 roku oddanych zostało do użytku 940 mieszkań oraz wydano 140 pozwoleń na budowę 154 budynków mieszkalnych (1.694 mieszkania, w tym 107 w zabudowie jednorodzinnej).	Środki własne BTBS Budżet Miasta partycypacja najemców Kredyt BGK Środki prywatnych inwestorów	IV.1.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
d.	Modernizacja zasobów mieszkaniowych kształtująca przyjazną i bezpieczną przestrzeń:				
	<p>Poprawa standardu i jakości technicznej wyposażenia istniejących komunalnych zasobów mieszkaniowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – modernizacja i remonty budynków – likwidacja lokali wspólnych poprzez sukcesywne ich opróżnianie i wynajmowanie, jako samodzielnych lokali mieszkalnych – likwidacja zasobu substandardowego i technicznie zdegradowanego – likwidacja pustostanów 	<p>ADM Sp. z o.o.</p> <p>WGKiOŚ</p>	<p>W 2015 roku w komunalnym zasobie mieszkaniowym, w ramach modernizacji (poprawa standardu i jakości technicznej wyposażenia), m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 16 lokali wyposażono w instalację gazową, – 12 lokali mieszkalnych wyposażono w ogrzewanie gazowe, – dla 11 lokali mieszkalnych opracowano dokumentację projektową wydzielenia pomieszczeń wc w obrębie lokalu, – w 1 budynku z 120 lokalami mieszkalnymi dokonano modernizacji instalacji c.o. i c.w.u., – 1 budynek z 32 lokalami mieszkalnymi wyposażono w monitoring, – 3 budynki z 14 lokalami mieszkalnymi wyposażono w instalację domofonową, – dla 1 budynku opracowano dokumentację budowlaną na ogrzewanie gazowe, – w 1 lokalu mieszkalnym zmodernizowano kocioł dwufunkcyjny gazowy, – 6 lokali użytkowych w 3 budynkach wyposażono w trzy węzły i w instalację c.o. i c.w.u., – 3 budynki z 32 lokalami mieszkalnymi podłączono do miejskiej sieci ciepłej wraz z wyposażeniem budynków w instalację c.o. i c.w.u., w tym 1 budynek wyposażono w węzeł ciepły, – 5 budynków ocieplono, a dla 6 budynków opracowano dokumentację projektową na docieplenie przegród budowlanych, – 3 budynki z 9 lokalami mieszkalnymi podłączono do miejskiej sieci wodociągowej, – 1 budynek z 1 lokalem mieszkalnym podłączono do miejskiej sieci kanalizacyjnej, – dla 3 budynków opracowano dokumentację projektową, – zmodernizowano 91 pustostanów, – dla 53 pustostanów opracowano dokumentację projektową na przebudowę lokali mieszkalnych wraz z wewnętrzną infrastrukturą techniczną: wod.-kan., c.o., gazową, elektryczną. <p>W ramach rewitalizacji społeczno-gospodarczej Starego Fordonu w 2015 r. wykonano m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 1 budynek podłączono do kanalizacji deszczowej, – 1 projekt budowlany na wyposażenie budynku w instalację gazową, – 5 projektów budowlanych przyłącza kanalizacji deszczowej wraz z instalacją zewnętrzną, – dla 9 budynków opracowano inwentaryzację budynków, niezbędną do kompleksowej rewitalizacji. <p>W ramach programu „Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii – program pilotażowy KAWKA”, realizowano prace w 106 lokalach mieszkalnych w piętnastu budynkach należących do miasta.</p> <p>W pierwszej połowie 2015 roku dla ww. budynków opracowano dokumentację projektową związaną z termomodernizacją. W oparciu o dokumentację zakończono modernizację 9 budynków. W budynkach została wykonana kompleksowa termomodernizacja polegająca zarówno na wyposażeniu budynku w nowe ekologiczne źródło ogrzewania jak i na dociepleniu przegród budowlanych i remoncie elewacji. Pozostałe 6 budynków objętych programem zostaną wyposażone w nowe, ekologiczne źródła ciepła.</p>	<p>Budżet Miasta</p> <p>NFOŚiGW</p> <p>WFOŚiGW</p>	<p>III.4.</p> <p>III.7.</p> <p>IV.1.</p>

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>Ponadto program „Poprawa jakości powietrza – część 2 – KAWKA”, przewiduje prace termomodernizacyjne w 117 lokalach mieszkalnych w 19 budynkach będących własnością Gminy Bydgoszcz w zarządzie spółki Administracja Domów Miejskich Sp. z o.o.</p> <p>W ramach etapu I w 2015 roku zlecono opracowanie dokumentacji projektowych na termomodernizację dla 10 budynków. Do końca 2015 r. została odebrana dokumentacja projektowo-kosztorysowa dla 3 lokalizacji. Dokumentacja projektowa dla pozostałych 7 budynków zostanie odebrana w 2016 roku.</p> <p>Etap II realizacji projektu obejmuje 9 budynków, dla których dokumentacja projektowa zostanie opracowana w 2016 roku.</p> <p>W ramach zadań remontowych wykonano m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – remont elewacji – 1 budynek, – remont klatek schodowych – 10 szt., – remont pokryć dachowych – 26 budynków, – roboty ogólnobudowlane – 60 robót, – roboty zabezpieczające elementy konstrukcji – 4 budynki, – roboty zduńskie – 127 robót, – remont instalacji gazowej – w 2 budynkach i w 2 lokalach mieszkalnych, – remont instalacji wod.-kan. – 23 budynki, – wymiana stolarki drzwiowej – 39 szt., – wymiana stolarki okiennej – 228 szt., – remont instalacji elektrycznej – w 57 budynkach i 140 lokalach mieszkalnych, – remont pustostanów – 99 szt. <p>Ponadto w ramach likwidacji zasobu substandardowego i technicznie zdegradowanego zlikwidowano poprzez rozbiórkę 26 obiektów w tym 13 budynków mieszkalnych, 13 budynków gospodarczych oraz dla 22 obiektów budowlanych opracowano projekt rozbiórek. Fizyczna likwidacja 26 obiektów wpłynęła znacznie na poprawę wizerunku miasta, bowiem rozbiórce uległy budynki opróżnione, zniszczone oraz budynki gospodarcze usytuowane na zapleczach budynków.</p> <p>Kontynuowano również likwidację niesamodzielnych lokali mieszkalnych poprzez scalanie lokali o małej powierzchni użytkowej, w których nie ma możliwości wykonania pomieszczeń sanitarnych oraz scalanie lokali wspólnych w ramach poszerzeń. W 2015 r. zawarto z tego tytułu 11 umów.</p>		
	Prywatyzacja komunalnego zasobu mieszkaniowego, prowadząca w efekcie do poprawy stanu technicznego lokali i budynków	Wydział Mienia i Geodezji	<p>W 2015 roku sfinalizowana została sprzedaż 88 lokali mieszkalnych. Sprzedaż lokali realizowana była w oparciu o przepisy uchwały Nr XXIV/483/12 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 28 marca 2012 r. w sprawie zasad sprzedaży na rzecz najemców lokali mieszkalnych oraz domów jednorodzinnych stanowiących własność Miasta Bydgoszczy oraz zbywania udziałów w częściach wspólnych nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi.</p> <p>Nie bez znaczenia na proces wyodrębniania i sprzedaży lokali mieszkalnych z zasobu komunalnego będzie miała regulacja stanów prawnych wspólnot mieszkaniowych, które uczestniczą w zainicjowanych przez Miasto postępowaniach dotyczących sporządzania inwentaryzacji technicznej budynków i prostowania na jej podstawie udziałów posiadanych przez właścicieli wyodrębnionych lokali. Działania te skutkować będą w</p>	Budżet Miasta	IV.1.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>przyszłości dużymi uproszczeniami i przyspieszeniem w realizowaniu postępowań związanych z wyodrębnianiem i sprzedażą lokali mieszkalnych na rzecz ich najemców.</p> <p>Ponadto w oparciu o zapisy uchwały Nr XXIV/474/12 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 28 marca 2012 r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem miasta Bydgoszczy na lata 2012-2016 prowadzone są działania zmierzające do ujednolicenia form własności w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych poprzez sprzedaż wolnych lokali mieszkalnych w trybie przetargowym za cenę rynkową wynikającą z wyceny rzeczoznawcy. Do zbycia przeznaczone są mieszkania o uregulowanym stanie prawnym, wymagające wysokich nakładów na remonty i niestanowiące lokali zamiennych dla rodzin z budynków objętych nakazem opróżnienia na mocy decyzji Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego ze względu na stwierdzone przez organ nadzoru zagrożenie bezpieczeństwa ludzi i mienia. W 2015 r. Prezydent Miasta wyraził zgodę na sprzedaż w drodze przetargu 5 wolnych lokali usytuowanych w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych.</p>		
	Zagospodarowywanie przestrzeni publicznych oraz modernizacja infrastruktury poprawiająca jakość zamieszkania	<p>Wydziały i jednostki org. Miasta Bydgoszczy</p> <p>Mieszkańcy</p> <p>Zarządcy nieruchomości KPEC Sp. z o.o.</p>	<p>Zadanie w 2015 roku wdrażane było poprzez realizację przedsięwzięć w ramach budżetu obywatelskiego – Program „5/6” oraz w ramach inicjatyw lokalnych – Program „25/75”. Efekty realizacji obu programów związane są z zagospodarowaniem i utrzymaniem terenów zieleni na poszczególnych osiedlach mieszkaniowych, na których porządkowana jest przestrzeń publiczna oraz następuje budowa lub modernizacja miejskiej infrastruktury takiej jak: place zabaw, siłownie na wolnym powietrzu, boiska sportowe, chodniki, parkingi, przebudowa ulic, oświetlenie ulic oraz monitoring.</p> <p>Działania prowadzone są też przez zarządców i właścicieli nieruchomości mieszkaniowych (remonty elewacji, zagospodarowanie terenów wokół nieruchomości, zagospodarowanie podwórek).</p> <p>Ponadto w 2015 r. podjęto następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – realizowano przedsięwzięcia mające na celu poprawę jakości powietrza (m.in.: realizowano projekty KAWKA, dofinansowywano prywatnych właścicieli nieruchomości realizujących zadania związane z wymianą ogrzewania węglowego na ekologiczne urządzenia grzewcze, modernizowano ciepłownie i elektrociepłownie celem zmniejszenia emisji zanieczyszczeń pyłami powietrza, wymieniano i modernizowano tabor komunikacji miejskiej), – zrewitalizowano Park Jana Kochanowskiego, na terenie którego wykonano nowe nawierzchnie alejek i dróg, oświetlenie alejek, zamontowano system monitoringu i Wi-Fi oraz zamontowano elementy małej architektury (ławki, kosze na śmieci itp.), wykonano wycinkę oraz nasadzenia zieleni, zbudowano plac zabaw, – wykonano roboty uzupełniające w ramach zadania „Bydgoski Węzeł Wodny”, – wykonano prace dokumentacyjne dotyczące budowy ulic: Jasinieckiej, Trybowskiego, Matki Teresy z Kalkuty oraz rozpoczęto budowę ul. Bydgoskich Olimpijczyków, – wykonano projekt na budowę drogi wewnętrznej w obrębie ulic Paderewskiego-Zamoyskiego – 20 Stycznia 1920-Chodkiewicza. 	<p>Budżet Miasta</p> <p>Środki mieszkańców</p> <p>Fundusze europejskie</p> <p>Środki własne KPEC</p>	<p>III.7.</p> <p>IV.1.</p>
e.	Rewitalizacja terenów śródmiejskich wzmacniająca funkcje centrowe, kulturalne, turystyczno-				

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	rekreacyjne itp. oraz wprowadzająca atrakcyjne rozwiązania architektoniczne:				
	Rewitalizacja przestrzeni publicznych Starego Miasta: – przeprowadzenie kompleksowych remontów i modernizacji budynków – wprowadzenie nowej zabudowy, w tym realizacja projektu związanego z zabudową w granicach ulic: Mostowa, Grodzka, Stary Rynek, Kręta, Jatki, Podwale oraz zagospodarowanie Placu Teatralnego – remonty placów i ulic – budowa parkingów kubaturowych na obrzeżach strefy staromiejskiej – zagospodarowanie terenów zieleni – regulacja stanu prawnego nieruchomości, ze szczególnym uwzględnieniem polityki w zakresie gospodarowania gminnymi zasobami mieszkaniowymi i usługowymi, a także potrzeb inwestycyjnych Miasta	Wydział Inwestycji Miasta ZDMiKP ADM Sp. z o.o. Miejski Konserwator Zabytków Właściciele kamienic Prywatni inwestorzy	Działania podejmowane w 2015 roku na rzecz rewitalizacji przestrzeni publicznych Starego Miasta to m.in.: – remonty konserwatorskie obiektów zabytkowych w strefie staromiejskiej: elewacji kamienicy przy ul. Kordeckiego 14, dachu i elewacji budynku przy ul. Pod Blankami 17, elewacji frontowej budynku przy ul. Kordeckiego 18, elewacji frontowej budynku przy ul. Mostowej 3, fasady i dachu budynku przy ul. Św. Trójcy 30 oraz dachu nad nawą główną Katedry Bydgoskiej – zadanie realizowane ze wsparciem budżetu miasta (dotacje na prace konserwatorskie obiektów wpisanych do rejestru zabytków), – modernizacje i remonty kamienic, w tym wynikające z decyzji nakazowych Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego na podstawie art. 66 Prawa budowlanego (w 2015 roku decyzjami nakazowymi objęto obiekty przy ulicach: Stary Port 17, Zbożowy Rynek 10, Poznańskiej 9, 14, 17, Chwytwo 5, Kordeckiego 11, 13, 15, 19, Kordeckiego 9/Św. Trójcy 27, Wierzbickiego 3, Św. Trójcy 3, 14, 15, Nowy Rynek 1, Podwale 8), – przebudowana nawierzchnia chodnika i zatoki komunikacji publicznej przy Nowym Rynku, – instalacja 6 kamer wideomonitoringu miejskiego, – oddanie do użytku wielopoziomowego parkingu na około 240 miejsc przy ul. Pod Blankami, – zakończenie prac związanych z projektem „Przebudowa obiektów mostowych w rejonie Starego Rynku” (most Sulimy-Kamińskiego i most w ul. Ku Młynom – zakończenie prac w 2014 r., most w ul. Tamka oddany do użytku w 2015 r.), – rozpoczęcie budowy stałego pomostu widokowego na wysokości amfiteatru Opery Nova, – kontynuowanie prac przygotowawczych związanych z rewitalizacją obiektu dawnego Teatru Kameralnego przy ul. Grodzkiej, – prace przygotowawcze związane z rewitalizacją Młynów Rothera, – wykonanie 4 inwentaryzacji architektoniczno-budowlanych nieruchomości w celu dokonania notarialnego sprostowania w Księgach Wieczystych udziałów w częściach wspólnych nieruchomości.	Budżet Miasta Fundusze europejskie Środki prywatnych inwestorów i właścicieli nieruchomości	I.3. III.7. III.8
	Zakończenie rewitalizacji Wyspy Młyńskiej – Młyny Rothera	Wydział Inwestycji Miasta	W ramach zadania pn. „Zagospodarowanie Młynów Rothera: prace studialne, koncepcyjne i projektowe” realizowana jest dokumentacja projektowo-kosztorysowa dla przedsięwzięcia. W trakcie realizacji pozostaje wykonanie niezbędnych robót zabezpieczających i robót budowlano-konserwatorskich.	Budżet Miasta	I.3. III.7. III.8
	Renowacja „Wenecji Bydgoskiej” (łączenie z zespołami zabudowy przy ul. Świętej Trójcy i ul. Czartoryskiego)	Prywatny inwestor	W 2015 r. prowadzono prace renowacyjne elewacji zaplecza kamienicy przy ul. Wełniany Rynek 6.	Środki prywatnych inwestorów	III.7. III.8.
	Rewitalizacja związana z nadaniem nowych funkcji terenów i budynków osiedla „Londynek”		Zadanie nie było realizowane w 2015 roku.		
	Rewitalizacja kwartałów zachodniej części Śródmieścia, w obszarze objętym ulicami: Gdańska, Focha, Bulwary, Zygmunta Augusta, Artyleryjska	Miasto Bydgoszcz Prywatni	W ramach rewitalizacji zachodniej części Śródmieścia z ważniejszych zadań realizowanych w 2015 roku należy wymienić: – zakończenie przebudowy dworca kolejowego Bydgoszcz Główna przy ul. Zygmunta Augusta,	Budżet Miasta Fundusze	I.3. III.7. III.8

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
		Inwestorzy PKP S.A.	<ul style="list-style-type: none"> – oddanie do użytku hotelu, o standardzie 4-gwiazdkowym, Mercure Bydgoszcz Sepia przy ul. Focha 20, – prace przy budowie 16-piętrowego apartamentowca w centrum Bydgoszczy nad brzegiem Brdy przy ul. Grottgera, – wykonanie robót uzupełniających w ramach Bydgoskiego Węzła Wodnego, – opracowanie projektu rewitalizacji ul. Cieszkowskiego, – zadania realizowane w ramach budżetu obywatelskiego m.in. związane z zagospodarowaniem terenów sportowo-rekreacyjnych, budową chodników, budową oświetlenia, – prace projektowe dotyczące rewitalizacji obiektów „Astorii”, – modernizację prywatnych i komunalnych kamienic, w tym wynikające z decyzji nakazowych Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego na podstawie art. 66 Prawa budowlanego (w 2015 roku decyzjami nakazowymi objęto obiekty przy ulicach: Dworcowej: 60, 17, 49, 10, 12, 15, 89, 40, 87, 33, 81, 70, 57, 62, 55, Gdańskiej: 30, 17, 9, 44, 57, Marcinkowskiego 3). 	europejskie Budżet Państwa Środki prywatnych inwestorów i właścicieli nieruchomości	
	Restauracja secesyjnej zabudowy Bydgoszczy	ADM Sp. z o.o. Wspólnoty mieszkaniowe ZDMiKP	<p>W ramach zadań realizowanych w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych zarządzanych przez ADM Sp. z o.o. należy wymienić:</p> <ul style="list-style-type: none"> – remont elewacji frontowych i elewacji podwórzowej budynku przy ul. Długiej 23, – remont elewacji ulicznych i docieplenie pozostałych ścian zewnętrznych oraz stropodachu budynku przy ul. Dworcowej 41, – docieplenie wraz z kolorystyką ścian szczytowych i podwórzowej budynku przy ul. Gdańskiej 31, – remont konserwatorski elewacji frontowej budynku przy ul. Kordeckiego 18. <p>Ponadto w celu ochrony budynków secesyjnych przy ul. Cieszkowskiego planowane jest wyłączenie ulicy z ruchu komunikacji autobusowej. Przygotowana została dokumentacja projektowa na budowę ul. Nowomazowieckiej (przełożenie ruchu komunikacji miejskiej) oraz dokumentacja dla rewitalizacji ul. Cieszkowskiego.</p> <p><i>Propozycja rewitalizacji ul. Cieszkowskiego</i></p> <p><i>Źródło: Miejska Pracownia Urbanistyczna</i></p>	Środki własne WM Budżet Miasta	1.3. III.7.
f.	Rewitalizacja i zagospodarowanie przestrzeni osiedli mieszkaniowych:				
	Rewitalizacja Starego Fordonu	Miasto Bydgoszcz	<p>W listopadzie 2013 roku Rada Miasta przyjęła „Kierunki rewitalizacji funkcjonalno-przestrzennej Starego Fordonu w Bydgoszczy”. Dokument jest podstawą planistyczną rewitalizacji Starego Fordonu.</p> <p>W 2015 roku kontynuowany był kompleksowy projekt rewitalizacyjny pn. „Rewitalizacja społeczno-</p>	Budżet Miasta	1.3. III.7. III.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
		Fundacja dla UKW	<p>gospodarcza Starego Fordonu”, realizowany przez wielu partnerów publicznych i prywatnych oraz organizacje pozarządowe. W ramach zadania m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykonano przebudowę ul. Wyzwolenia na odc. od ul. Krygera do ul. Rynek, – zlecono opracowanie dokumentacji projektowej „Rewitalizacji społeczno-gospodarczej Starego Fordonu - etap I” obejmującej swoim zakresem przebudowę ulic: Bydgoskiej, Filomatów, Promenada, Nad Wisłą, Frycza-Modrzewskiego, Ordynacka, Kapeluszników i Rybaki, a także tereny rekreacyjne nad Wisłą, – przeprowadzono modernizację komunalnego zasobu nieruchomości – podłączono do miejskiej sieci kanalizacyjnej 1 budynek oraz opracowano 6 dokumentacji projektowo-kosztorysowych (1 dotycząca budowy instalacji gazowej i 5 przyłączenia budynków do kanalizacji deszczowej wraz z instalacją zewnętrzną), – przygotowano „Społeczny Plan Rewitalizacji Starego Fordonu”, – w ramach programu „Kultura-Interwencja” zrealizowano projekt artystyczno-społeczny dla Starego Fordonu, – przygotowano projekt architektoniczno-budowlany zagospodarowania wnętrza synagogi, – wyremontowano lokal przy ul. Bydgoskiej 26, w którym powstał Warsztat, miejsce integracji lokalnej społeczności – projekt dofinansowany z MF EOG w ramach programu „Obywatele dla demokracji”, – przeprowadzono remont elewacji kościoła pw. św. Mikołaja. <p><i>Kawiarnia społeczna Cafe Rynek</i></p> <p><i>Źródło: strona internetowa UMB</i></p>	Fundusze europejskie	IV.5.
	Rewitalizacja związana z nadaniem nowych funkcji terenów i budynków osiedli barakowych: przy ul. Solnej 12 (9 sztuk), Glinki 147 (15 sztuk), Władysława Bełzy 18 (3 sztuki), XV Dywizji Piechoty Wielkopolskiej 12 (5 sztuk) i Planu 6-letniego 1 (6 sztuk)		Zadanie nie było realizowane w 2015 roku.		
	Realizacja projektów związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznych i ładem przestrzennym terenów osiedli mieszkaniowych	Miasto Bydgoszcz Mieszkańcy	Zadanie wdrażane było poprzez realizację przedsięwzięć w ramach budżetu obywatelskiego – Program „5/6” oraz w ramach inicjatyw lokalnych – Program „25/75”. Efekty realizacji obu programów związane są z zagospodarowaniem i utrzymaniem terenów zieleni na poszczególnych osiedlach mieszkaniowych, na których porządkowana jest przestrzeń publiczna oraz następuje budowa lub modernizacja miejskiej infrastruktury takiej jak: place zabaw, siłownie na wolnym powietrzu, boiska sportowe, chodniki, parkingi, budo-	Budżet Miasta Środki prywatne	III.7. III.8. IV.1.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
		Zarządcy nieruchomości	wa ulic, oświetlenie ulic oraz monitoring. Działania prowadzone są też przez zarządców i właścicieli nieruchomości mieszkaniowych, m.in. remonty elewacji (w 2015 r. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego na podstawie art. 66 Prawa budowlanego wydał decyzje nakazowe dla 44 obiektów w obszarze miasta: Stary Port 17, Zbożowy Rynek 10, Królowej Jadwigi 8, Kujawska 24, 26, 40, Poznańska 9, 14, 17, Chwytowo 5, Kordeckiego 11, 13, 15, 19, Wierzbickiego 3, Kordeckiego 9/Św. Trójcy 27, Św. Trójcy 3, 14, 15, Kujawska 2, Nowy Rynek 1, Dworcowa: 60, 17, 49, 10, 12, 15, 89, 40, 87, 33, 81, 70, 57, 62, 55, Gdańska: 30, 17, 9, 44, 57, Podwale 8, Marcinkowskiego 3), zagospodarowanie terenów wokół nieruchomości, zagospodarowanie podwórek.		

Mierniki realizacji programu:

Lp.	miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Liczba mieszkańców Bydgoszczy	osoby	361 254	359 428	357 652	355 645			GUS BDL
2	Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	m/1000	401,5	406,1	411,4	bd.		IV.1.	GUS BDL
3	Liczba mieszkań oddawanych do użytkowania rocznie	szt.	1 023	1 044	1 225	940		IV.1.	GUS BDL
4	% powierzchni miasta objętej m.p.z.p.	%	30,9	33,5	33,5	34,6		III.7.	GUS BDL

W Programie Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy ujętych jest 6 przedsięwzięć oraz 23 zadania główne. W 2015 roku podejmowane były działania na rzecz wszystkich przedsięwzięć, natomiast nie wszystkie zadania były realizowane. Na 23 zadania zapisane w programie realizowanych było 20 zadań (87,0%, w tym również zadania dla których realizowane były tylko prace projektowe). Wszystkie z tych zadań były finansowane lub współfinansowane z budżetu miasta Bydgoszczy. Ze względu na fakt, że są to zadania, na realizację których składa się wiele projektów oraz tzw. „zadania cią-

głe”, żadne z nich nie zostało zakończone. Należy jednak podkreślić, że w ramach tych zadań zostało zakończonych szereg inwestycji, z których można wymienić Rewitalizację Parku Jana Kochanowskiego czy przebudowę dworca kolejowego Bydgoszcz Główna. Zadania, dla których w roku ubiegłym nie były podejmowane działania to:

- Realizacja inwestycji mieszkaniowych na terenie miasta z wykorzystaniem instrumentów partnerstwa publiczno-prywatnego,
- Rewitalizacja związana z nadaniem nowych funkcji terenów i budynków osiedla „Londynek”,
- Rewitalizacja związana z nadaniem nowych funkcji terenów i budynków osiedli barakowych: przy ul. Solnej 12 (9 sztuk), Glinki 147 (15 sztuk), Władysława Bełzy 18 (3 sztuki), 15 Dywizji Piechoty Wielkopolskiej 12 (5 sztuk) i Planu 6-letniego 1 (6 sztuk),

Poza tym wśród przedsięwzięć realizowanych na rzecz zadań zapisanych w programie na szczególną uwagę zasługują:

- oddanie do użytku 940 mieszkań, w tym 103 w budynkach BTBS przy ul. Bora-Komorowskiego 59 i 65,
- realizacja programu „Zbuduj swój dom w Bydgoszczy” – program, którego główną ideą jest zachęcanie mieszkańców do budowy domów na terenie miasta, a ma na celu zatrzymanie niekorzystnych trendów migracyjnych mieszkańców miasta na tereny podmiejskie,
- rozpoczęcie działań związanych z kompleksowym projektem rewitalizacji Starego Fordonu,
- realizacja programów mających na celu likwidację niskiej emisji w obszarze miasta.

Odnosząc się do wielkości mierników monitorujących efekty realizacji Programu Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy, negatywnym zjawiskiem jest mniejsza niż w latach poprzednich liczba mieszkań oddanych do użytkowania w 2015 roku (spadek o 23,3% w stosunku do 2014 roku). Do pozytywów można zaliczyć rosnący wskaźnik liczby mieszkań na 1000 mieszkańców Bydgoszczy, mimo braku danych za 2015 rok (niestety efekt ten wynikiem nie tylko rozwoju budownictwa, ale również spadku liczby ludności miasta). Nowe budownictwo mieszkaniowe, poza efektem zwiększenia zasobu mieszkaniowego, wpływa również na poprawę jakości i ożywienie przestrzeni publicznej, przyczynia się również do rewitalizacji terenów zdegradowanych oraz tworzy miejsca pracy.

Natomiast, w stosunku do roku bazowego ponownie zwiększyła się powierzchnia miasta objęta m.p.z.p., co będzie miało wpływ na poprawę zagospodarowania przestrzeni miejskiej.

Niestety, pomimo wielu działań mających wpływ na jakość zamieszkania, w dalszym ciągu utrzymuje się w Bydgoszczy ujemne saldo migracji, co ma największy wpływ na dalszy spadek liczby ludności miasta.

III.3. Program Nr 3 Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka

Cel programu:

- Rozwój współpracy bydgoskich instytucji naukowo-badawczych z miejscowymi przedsiębiorcami w sferze technologii produkcji i świadczonych usług
- Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki lokalnej
- Zwiększenie przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa mieszkańców oraz wykorzystanie potencjału absolwentów bydgoskich uczelni
- Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Bydgoszczy

Koordynator programu:

Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o.

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2015 roku:

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
a.	Rozwój zaplecza naukowo-badawczego oraz współpracy instytucji nauki z lokalnymi przedsiębiorcami:				
	Realizacja Regionalnego Centrum Innowacyjności – Regionalne Centrum Transferu i Transformacji Technologii (Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego)	Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy	W ramach Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego działa powołana w 2014 roku jednostka: Regionalne Centrum Innowacyjności – Centrum Transferu Technologii. W 2015 roku powołana została Rada Nadzorcza i Dyrektor Centrum oraz zatrudnieni zostali pracownicy, specjaliści z zakresu komercjalizacji i transferu technologii. Przygotowane zostało zaplecze biurowo-administracyjne oraz opracowane regulacje prawne dotyczące zasad korzystania z dóbr intelektualnych. Natomiast w zakresie rozwoju infrastruktury zadanie planowane jest do realizacji w ramach przedsięwzięcia zapisanego w Kontrakcie Terytorialnym „System Transformacji i Transferu Wiedzy do Strategicznych Gałęzi Gospodarki Województwa Kujawsko-Pomorskiego”.	Srodki uczelni	I.2. II.1. II.3.
	Kujawsko-Pomorskie Centrum Bezpiecznej Żywności (Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy)		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Centrum Zaawansowanych Technologii Nauk Technicznych (Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy)		W 2015 roku zadanie nie było realizowane, prowadzono jedynie prace koncepcyjne, organizacyjne, merytoryczne oraz przygotowano wniosek o finansowanie przedsięwzięcia.		
	Europejskie Centrum Mikotoksyn (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego)		W 2015 roku zadanie nie było realizowane. Dla zadania w 2014 roku rozbudowano budynek Laboratorium Badawczego Mikotoksyn o pracownię hodowli komórkowych i testów toksyczności Zakładu Fizjologii i Toksykologii Instytutu Biologii Eksperymental-		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			nej UKW wraz z infrastrukturą techniczną. Kontynuacja zadania planowana jest po uzyskaniu środków w ramach Kontraktu Terytorialnego – przedsięwzięcie „Bezpieczeństwo łańcucha żywnościowego i żywność spersonalizowana” zgłoszonego przez Konsorcjum SafeFoodMed”.		
	Centrum Nauk Ścisłych, Technicznych i Przyrodniczych (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego)		Zadanie nie było realizowane w 2015 roku. Powstanie Centrum Nauk Ścisłych, Technicznych i Przyrodniczych (<i>Collegium Novum</i>) planowane jest w ramach Kontraktu Terytorialnego – przedsięwzięcie „System Transformacji i Transferu Wiedzy do Strategicznych Gałęzi Gospodarki Województwa Kujawsko-Pomorskiego”.		
	Bydgoskie Centrum Rozwoju Naukowo-Technologicznego Przedsiębiorstw – stworzenie struktury 5 laboratoriów mającej na celu wspieranie przedsiębiorstw w zakresie rozwoju technologicznego i adaptacji rozwiązań naukowych w procesach produkcyjnych (Wyższa Szkoła Gospodarki)		Zadanie nie było realizowane w 2015 roku.		
	Kreowanie nowych kierunków kształcenia studentów, reagujących elastycznie na długofalowe trendy rynku pracy	UKW, UTP, WSG, WSB, Collegium Medicum UMK Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o.	Szkoły wyższe identyfikując oczekiwania młodzieży i potrzeby rynku pracy m.in.: Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w roku akademickim 2015/2016 utworzył nowy kierunek studiów licencjackich: ekonomia oraz podjął decyzje i działania dotyczące uruchomienia 4 nowych kierunków i specjalności kształcenia, które wejdą do oferty w roku akademickim 2016/2017: – filologia o specjalności lingwistyka stosowana (język rosyjski z językiem chińskim), – zarządzanie kryzysowe w środowisku, – wojskoznawstwo, – zarządzanie przyrodą. Kilka jednostek organizacyjnych dostosowuje programy kształcenia do profilu praktycznego, co oznacza bliższą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Dotyczy to m.in.: ekonomii, socjologii, geografii, rewitalizacji dróg wodnych, informacji naukowej i bibliotekoznawstwa. Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w roku akademickim 2015/2016 utworzył 2 nowe kierunki studiów licencjackich: – finanse i rachunkowość, – inżynieria gazu łupkowego. Podjęto działania organizacyjne zmierzające do poszerzenia oferty studiów magisterskich, głównie dla kierunków, perspektywicznych i cieszących się zainteresowaniem, a niemających kontynuacji po studiach licencjackich. Utworzono 2 nowe kierunki studiów magisterskich: – zarządzanie i inżynieria produkcji, – inżynieria biomedyczna. W wyniku zgłaszanego zapotrzebowania przez firmy, uruchomiono 4 kierunki studiów podyplomowych: – audyt wewnętrzny (zapotrzebowanie 2 firm), – budownictwo energooszczędne (6 firm),	Budżet Państwa Budżet BARR Sp. z o.o.	I.2. II.1. II.2.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>– pompy ciepła i magazynowanie energii (9 firm i stowarzyszeń), – zarządzanie infrastrukturą w przedsiębiorstwie (firma „Alstal”).</p> <p>Wydziały rolnicze, których baza społeczna kurczy się w wyniku przeobrażeń gospodarczych i kulturowych na wsi, kontynuowały proces przeprofilowania w kierunku przetwórstwa i technologii żywności, kontroli i bezpieczeństwa produkcji żywności.</p> <p>Wyższa Szkoła Gospodarki w roku akademickim 2015/2016 wprowadziła nowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • studia magisterskie (5 kierunków): <ul style="list-style-type: none"> – controlling w finansach i rachunkowości, – logistyka, transport i handel międzynarodowy, – kultura i biznes – Event Management, – turystyka zdrowotna i dietetyka, – zarządzanie i marketing. • studia licencjackie (14 kierunków) • studia inżynierskie (7 kierunków) <p>Wyższa Szkoła Bankowa w roku akademickim 2015/2016 wprowadziła nowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • studia magisterskie (2 kierunki): <ul style="list-style-type: none"> – ekonomia i zarządzanie transportem kolejowym, – menedżer bezpieczeństwa wewnętrznego. • studia licencjackie (11 kierunków) • studia inżynierskie (1 kierunek) <p>Collegium Medicum UMK w roku akademickim 2015/2016 wprowadziło nowy kierunek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • studia magisterskie (1 kierunek) – inżynieria biomedyczna <p>Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego podejmuje działania związane ze zmianą modelu kształcenia zawodowego, który ma odpowiadać potrzebom rynku pracy. Jednym z nich jest inicjowanie spotkań lokalnych firm z uczelniami wyższymi oraz średnimi szkołami zawodowymi. Podejmuje także działania informacyjne dla szkół i uczelni, przedstawiając strukturę bydgoskiej gospodarki, a także promując wiedzę na temat funkcjonujących i rozwijających się branż w Mieście. Podejmuje inicjatywy klastrowe angażując w te działania, oprócz przedsiębiorstw, także uczelnie wyższe.</p>		
b.	Tworzenie i rozwój wyspecjalizowanych instytucji wspierających i upowszechniających otoczenie biznesu, przedsiębiorczość i innowacje:				
	Budowa Inkubatora Innowacyjności na terenie Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego		Zadanie nie było realizowane w 2015 roku.		
	Budowa inkubatora przedsiębiorczości	Bydgoski Park Prze-	W 2015 roku BPPT Sp. z o.o. rozpoczął budowę obiektu biurowego – inkubatora przedsiębiorczości, który zakończono w grudniu. Dla firm przygotowano ponad 4 tys. m ² nowoczesnych powierzchni biurowych oraz	Fundusze europejskie	II.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
		<p>mysłowo-Technologiczny Sp. z o.o.</p> <p>Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o. w Toruniu</p>	<p>wielostanowiskowy garaż podziemny i naziemny. W biurowcu znajdują się m.in. nowoczesne sale konferencyjne i lunch bar. Budynek „IDEA Przestrzeń Biznesu” to nowoczesny kompleks biurowy o podwyższonym standardzie składający się z 6 kondygnacji i liczący łącznie ponad 7 tys. m² powierzchni użytkowej.</p> <p><i>Źródło: strona internetowa BPPT</i></p> <p>W trakcie inwestycji prowadzona była promocja projektu i oferty inwestycyjnej oraz budowano bazę potencjalnych klientów, prowadzono rozmowy, prezentacje obiektu, opracowanie/wysyłka ofert nt. najmu powierzchni biurowych.</p> <p>Natomiast Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o. w Toruniu (KFPF), przeprowadził adaptację budynku przy ul. Gimnazjalnej 2a w Bydgoszczy, na potrzeby inkubatora przedsiębiorczości oraz zagospodarował przyległy teren, urządząc tam ogród dostępny dla użytkowników inkubatora. Projekt objął zakup kompleksowego wyposażenia, w tym wyposażenia biur (meble), zaplecza socjalnego (meble, AGD), sali konferencyjnej (urządzenia audiowizualne, meble) oraz sprzęt IT na potrzeby inkubentów (komputery, urządzenia wielofunkcyjne). Budynek jako obiekt zabytkowy, objęto opieką konserwatorską. W październiku 2015 roku rozpoczęto wynajem pomieszczeń biurowych.</p> <p>Projekty uzyskały dofinansowanie z RPO WK-P 2007-2013.</p>	<p>Budżet Państwa</p> <p>Budżet KFPF Sp. z o.o.</p>	
	Budowa Centrum Transferu Technologii i Innowacji na terenie Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego		<p>Zadanie nie było realizowane w 2015 roku.</p> <p>W ramach prac przygotowawczych projekt otrzymał nową nazwę: Budowa Centrum Technologicznego.</p>		
	Rozwój działań Akademickich Inkubatorów Przedsiębiorczości (AIP)	Fundacja AIP	<p>Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości (AIP) Bydgoszcz są częścią ogólnopolskiej Fundacji. Biura AIP mieszczą się w dogodnych lokalizacjach na terenie całej Bydgoszczy. Jedną z nich jest lokal przy ul. Ogińskiego 16 udostępniony AIP przez UKW. AIP UKW prowadzi działania wspólnie z Biurem Karier UKW.</p> <p>Od początku istnienia 1. Inkubatora w Bydgoszczy z oferty AIP skorzystało prawie 350 osób, a ponad 8,0 tys. wzięło udział w organizowanych szkoleniach. AIP Bydgoszcz wspiera rozwój ponad 80 firm.</p>	Budżet Fundacji AIP	II.5.
	Rozwój w Bydgoszczy branż oferujących usługi dla biznesu, m.in. outsourcing procesów biznesowych (BPO) i centra usług wspólnych (SSC)	Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o. Bydgoski	<p>Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego wspiera rozwój rynku nowoczesnych usług BPO/SSC w mieście, poprzez szeroko zakrojoną promocję potencjału inwestycyjnego Bydgoszczy, współpracę z już obecnymi w mieście inwestorami z branży, w celu zapewnienia im dogodnych warunków dla dalszego rozwoju oraz przyciągania nowych inwestycji. Wskutek tych działań wzrosła rozpoznawalność Bydgoszczy jako silnego ośrodka outsourcingu, co potwierdzają niezależne raporty i podsumowania branżowe. Miasto skutecznie ukierunkowuje się na rozwój sektora usługowego, specjalizując się w świadczeniu wyspecjalizowanych usług outsourcingowych. Związek Liderów Sektora Usług Biznesowych (ABSL), w swoim raporcie sektorowym za rok 2015, wymienia Bydgoszcz w „10” największych centrów nowoczesnych usług w Pol-</p>	<p>Budżet BARR Sp. z o.o.</p> <p>Budżet BPPT Sp z o.o.</p>	<p>II.2.</p> <p>II.3.</p> <p>II.5.</p>

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
		Park Przemysłowo-Technologiczny Sp. z o.o.	<p>sce. Znaczny potencjał Bydgoszczy i uznana ścieżka sukcesu, poparta wysoką jakością świadczonych usług sprawiają, iż Bydgoszcz jest coraz częściej kojarzona z nowoczesnymi usługami IT, finansowymi czy Call Contact Center. Outsourcing procesów biznesowych jest branżą, którą zasilają głównie studenci i absolwenci bydgoskich uczelni. To młodzi ludzie o wysokich kwalifikacjach nabytych na 2 uniwersytetach (UKW, UTP) oraz kilku uznanych uczelniach wyższych (łącznie jest ich 11). Liczba studentów kształcących się w mieście wynosi 34,6 tys., co stanowi ponad 53,1% wszystkich studentów w regionie. Co roku na rynek pracy trafiają specjaliści z kilku dziedzin: ekonomia, marketing i zarządzanie, IT (informatyka/telekomunikacja), lingwistyka. W sektorze BPO w Bydgoszczy pracuje 8,6-9,0 tys. osób, z czego ponad 80% (około 7 tys.) w szeroko rozumianej branży IT. Mamy też 1 tys. pracowników w dziedzinie finansów i rachunkowości oraz 700 pracowników call center.</p> <p>W 2015 r. w Bydgoszczy w sektorze BPO/SSC utworzono łącznie 612 nowych miejsc pracy w firmach współpracujących z BARR.</p> <p>Potencjał kadr informatycznych dostrzegają inwestorzy tej branży otwierając nowe oddziały, jak również firmy już działające na bydgoskim rynku, rozwijające swój zakres operacji. Można tu przytoczyć przykłady marek, takich jak: Atos IT Services, Alcatel-Lucent, SDL, Mobica, Genesys, Asseco Systems, Sunrise System, Bazy i Systemy Bankowe oraz Tel-Dat.</p> <p>Bydgoszcz jest ważnym centrum BPO w kraju i największym w regionie, a poziom świadczonych usług firm tutaj ulokowanych, spełnia najwyższe światowe standardy, co ma przełożenie na zyski firm oraz świadczy o dojrzałości Miasta jako lokalizacji pod zaawansowane procesy biznesowe.</p>	Fundusze europejskie Budżet Państwa	
	Utworzenie Inkubatora Przemysłów Kreatywnych		<p>W 2015 roku zadanie nie było realizowane.</p> <p>W 2015 roku przygotowano i złożono wniosek aplikacyjny dla projektu „Forget Heritage” dot. zarządzania przemysłami kreatywnymi (przedsięwzięcie uzyskało dofinansowanie).</p>		
	Wspieranie przez władze miasta wspólnych przedsięwzięć samorządów gospodarczych, partnerów zagranicznych oraz ośrodków wspierania biznesu	Miasto Bydgoszcz	Bydgoszcz jest najsilniejszym ośrodkiem gospodarczym w regionie i tu swoje siedziby ma wiele organizacji zrzeszających przedsiębiorców (m.in. izby przemysłowo-handlowe, stowarzyszenia, klastry). W Bydgoszczy swoją siedzibę ma również Sejmik Gospodarczy Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Miasto poprzez poszczególne Wydziały oraz spółki miejskie współpracuje z tymi instytucjami w wielu obszarach (edukacja, inwestycje, środki unijne, promocja) uczestnicząc m.in. w spotkaniach, komisjach lub realizując wspólne projekty.	Budżet Miasta	II.3. II.4. II.5.
	Rozwój instytucji i instrumentów finansowego wsparcia przedsiębiorczości i innowacyjności (adresowane głównie do sektora MŚP)	Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o. w Toruniu Bydgoski Fundusz Poręczeń	<p>W ramach zadania udzielano pożyczek na cele inwestycyjne i obrotowe dla sektora MŚP. W 2015 r. KPFP udzielił przedsiębiorstwom łącznie 177 pożyczek na kwotę 24,61 mln zł, w tym wnioskodawcom z Bydgoszczy (wg miejsca rejestracji działalności) 19 pożyczek na kwotę 3,6 mln zł (5 pożyczek na cele obrotowe: kwota 0,4 mln zł oraz 14 pożyczek inwestycyjnych: kwota 3,2 mln zł). Biuro Terenowe KPFP w Bydgoszczy obsługiwało też firmy z powiatu bydgoskiego. W ramach zadania udzielano także pożyczek dla osób podejmujących działalność gospodarczą. W 2015 r. udzielono 167 pożyczek na kwotę 7,19 mln zł, w tym wnioskodawcom z Bydgoszczy 32 pożyczki na kwotę 1,35 mln zł.</p> <p>Bydgoski Fundusz Poręczeń Kredytowych (BFPK) wspiera lokalną aktywność gospodarczą poprzez udzielanie poręczeń mikro, małym i średnim przedsiębiorcom, którzy ubiegają się o pożyczkę lub kredyt, a nie posiadają wystarczającego zabezpieczenia ich spłaty. Maksymalny udział kwoty poręczenia w stosunku do</p>	Budżet KPFP Sp. z o.o. Fundusze europejskie Budżet BFPK Sp. z o.o.	II.3. II.4. II.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
		Kredyto- wych	kwoty kredytu wynosi 80%, jednak nie więcej niż 5% aktualnego kapitału poręczycielskiego. Poręcza się kredyt przeznaczony na: zakup środków trwałych lub wyposażenia, zakup materiałów i surowców do produkcji lub usług; inwestycje w postaci budowy, modernizacji, remonty; bieżącą działalność. W roku 2015 udzielono na rzecz wszystkich współpracujących instytucji 18 poręczeń o wartości 3,66 mln zł, co pozwoliło uruchomić kredyty i pożyczki na ogólną sumę 11,98 mln zł.		
	Rozwój i tworzenie instytucji wspierających innowacyjność przedsiębiorstw (np. Instytut Wspierania Innowacyjnej Gospodarki, Centrum Wynalazczości)	UTP, UKW, + konsorcjanci Kujawsko-Pomorska Agencja Innowacji Sp. z o.o.	Jednostką działającą na rzecz innowacyjności przedsiębiorstw jest Regionalne Centrum Innowacyjności – Centrum Transferu Technologii działające w strukturach Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego. W 2015 roku pomiędzy uczelnią UTP (RCI), a przedsiębiorcami zawarto 172 umowy. W zakresie rozwoju instytucji wspierania innowacyjności przedsiębiorstw planowane jest do realizacji w ramach Kontraktu Terytorialnego przedsięwzięcie „System Transformacji i Transferu Wiedzy do Strategicznych Gałęzi Gospodarki Województwa Kujawsko-Pomorskiego”. W celu realizacji tego zadania zawieszono konsorcjum naukowe, w skład którego wchodzi: Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa we Włocławku, Wyższa Szkoła Gospodarki. Jednym z jego elementów będzie Kujawsko-Pomorskie Interdyscyplinarne Centrum KET (<i>Key Enabling Technologies</i>). Ideą Centrum jest stworzenie interdyscyplinarnych laboratoriów i pracowni badawczych wspólnych dla różnych jednostek badawczych. Będą pełnić rolę centrów badawczych, prowadzących badania w zakresie specjalizacji poszczególnych jednostek – członków konsorcjum. Laboratoria te będą funkcjonować w ramach jednostek macierzystych. Ponadto 18 czerwca 2015 r. KPAI i Bydgoski NOT podpisały porozumienie, którego celem jest rozwój inicjatyw wspierających rozwój innowacyjny przedsiębiorców regionu kujawsko-pomorskiego (organizacja seminariów i konferencji, promocja usług, wymiana dobrych praktyk).	Środki uczelni Środki KPAI	II.3. II.4. II.5.
	Wspieranie działań innowacyjnych na rzecz gospodarki przez Biuro Upowszechniania Nauki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego	W lutym 2013 r. z Działu Nauki i Biura Współpracy Międzynarodowej, wyodrębniono Biuro Upowszechniania Nauki (BUN). Do zadań Biura należy upowszechnianie i popularyzowanie osiągnięć naukowych oraz naukowo-technicznych poprzez tworzenie ofert współpracy dla firm i jednostek zewnętrznych, a także zbudowanie bazy instytucji współpracujących z jednostkami UKW w zakresie badań naukowych. W 2015 r. BUN współuczestniczyło w projekcie: „Voucher badawczy” – projekt samorządu województwa realizowany przez Związek Pracodawców „Pracodawcy Pomorza i Kujaw”. W programie są 2 formy wsparcia: voucher badawczy indywidualny i kooperacyjny. W ich ramach zrealizowano 3 przedsięwzięcia: – opracowanie i badanie nowych mebli dziecięco-młodzieżowych, – badanie wytrzymałościowe zmierzające do ulepszenia procesu technologicznego i poprawy jakości mebli szkieletowych, – projektowanie i badanie właściwości nowych powłok izolujących termicznie i akustycznie z wykorzystaniem nowo opracowanej aparatury.	Środki uczelni Fundusze europejskie	II.2. II.5.
c.	Wspieranie powiązań kooperacyjnych firm w ramach istniejących i nowotworzonych klastrów	BARR Sp. z o.o. Bydgoski Klaster Przemysłowy	BARR współpracuje m.in. z Bydgoskim Klastrem Przemysłowym i Bydgoskim Klastrem Informatycznym. W 2015 r. spółka zaangażowała się w przedsięwzięcia organizowane w partnerstwie z przedstawicielami bydgoskich inicjatyw klastrowych. Wspólnie z Bydgoskim Klastrem Przemysłowym, uczestniczyła w takich przedsięwzięciach, jak: Międzynarodowe Targi Przetwórstwa Tworzyw Sztucznych i Gumy „PlastPol” w Kielcach, Międzynarodowe Targi Przetwórstwa Tworzyw Sztucznych „Fakuma” w miejscowości Friedrichshafen (Niemcy) oraz w misji gospodarczej do Słowenii. Z inicjatywy BARR (wcześniej Zespół Obsługi Inwestora i	Budżet BARR Sp. z o.o. Środki stowarzyszeń i organizacji	II.4. II.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
		Bydgoski Klaster Informatyczny Fundacja „Gaudeamus”	Przedsiębiorczości UMB) w XI 2013 r. powstał Bydgoski Klaster Informatyczny. Po ponad roku wspieranej przez BARR działalności, podjęto decyzję o powołaniu Stowarzyszenia „Bydgoski Klaster Informatyczny”. W lutym 2015 r. BKI został wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego. Ideą zainicjowanego przez BARR klastra jest tworzenie i rozwijanie organizacji, której członkowie współpracują ze sobą w realizacji wspólnych działań biznesowych. Natomiast fundacja „Gaudeamus” przy WSG prowadziła działania związane z utworzeniem w Bydgoszczy klastra przemysłów kreatywnych.	klastrowych Fundusze europejskie Budżet Państwa	
d.	Pozyskiwanie inwestorów krajowych i zagranicznych tworzących nowe miejsca pracy, szczególnie firm innowacyjnych, wdrażających zaawansowane technologie:	Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o.	Dla skuteczniejszej obsługi i pozyskiwania nowych inwestycji krajowych i zagranicznych, powołano dedykowaną jednostkę miejską, Bydgoską Agencję Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o. Agencja rozpoczęła swą działalność operacyjną (I 2014 r.) i prowadzi szeroki zakres działań ukierunkowanych na zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Bydgoszczy i w konsekwencji przyciągnięcie do miasta kolejnych projektów inwestycyjnych. W ramach prowadzonej promocji gospodarczej, Spółka współpracuje z przedstawicielami wszystkich branż, przedstawiając potencjał inwestycyjny Bydgoszczy z uwzględnieniem, m.in.: – zasobu nieruchomości w BPPT, zasobu nieruchomości gminnych, w tym terenów objętych Pomorską SSE, oferty powierzchni biurowych oferowanych przez deweloperów prywatnych, – potencjału kadrowego, w tym zasobu kształconego w oparciu o potencjał lokalnych uczelni, – dostępności komunikacyjnej miasta, z uwzględnieniem obecnych i planowanych połączeń drogowych, lotniczych i kolejowych, – oferty społecznej Miasta, wpływającej na jakość życia mieszkańców. Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego obsługiwała w 2015 roku 107 projektów inwestycyjnych. W firmach współpracujących z BARR utworzono 3,6 tys. nowych miejsc pracy. Najwięcej, bo aż 2,5 tys. powstało ich w handlu, głównie za sprawą nowo otwartych centrów handlowych, jak IKEA czy Zielone Arkady oraz rozbudowy Galerii Pomorskiej. O ponad 600 osób zwiększyło się zatrudnienie w firmach sektora usług dla biznesu (BPO/SSC), osiągając poziom 8,6 tys. pracowników. Największy wzrost odnotowały tutaj takie firmy, jak: Atos IT Services, SDL, Mobicca, Alcatel-Lucent. Podkreślić też należy połączenie firmy Alcatel-Lucent z Nokią, formalnie zapoczątkowane na początku 2016 r. Dzięki tej transakcji powstał koncern o ambicjach światowego lidera, dla którego Bydgoszcz odgrywać będzie istotną rolę w dalszym rozwoju. Zatrudnienie zwiększyło się także w sektorze produkcyjnym, gdzie przybyło ponad 460 miejsc pracy. Działania BARR wpisywały się w odnotowaną w mieście tendencję wzrostową gospodarki, przekładającą się na tworzenie miejsc pracy. Rejestrowany poziom bezrobocia w Bydgoszczy odnotowany przez GUS w grudniu 2015 osiągnął poziom 5,4% i był o dwa punkty procentowe niższy niż rok wcześniej.	Budżet BARR Sp. z o.o.	II.3.
	Rozwój bazy danych o istniejących uzbrojonych nieruchomościach pod nowe inwestycje (promocja ofert)	Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o.	BARR administruje stroną internetową www.barr.pl przeznaczoną dla strefy biznesu. Na portalu znajduje się bogata baza ofert inwestycyjnych. Są to nieruchomości o bardzo różnym przeznaczeniu, zarówno tereny niezabudowane typu greenfield, zabudowane typu brownfield, a także powierzchnie biurowe pod wynajem. Nieruchomości te stanowią własność Skarbu Państwa, Miasta Bydgoszczy, a także są własnością jednostek komunalnych, czy w końcu osób fizycznych i prawnych. Dodatkowo na portalu znajduje się szereg informacji o mieście Bydgoszczy, warunkach inwestowania, a także zbiór informacji o BPPT, czy znaj-	Budżet BARR Sp. z o.o.	II.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			dużęcej się w jego obrębie podstrefy Pomorskiej SSE. Wszystkie oferty inwestycyjne w bazie BARR, zawierają informacje dot. infrastruktury technicznej, własności, lokalizacji, przeznaczenia zgodnie z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Bydgoszczy. Powyższe konsultowane są m.in. z Miejską Pracownią Urbanistyczną (MPU) oraz Wydziałem Administracji Budowlanej. Każda z ofert zawiera zdjęcia działki wraz ze zdjęciami lotniczymi. Prowadzona przez BARR baza ofert inwestycyjnych jest na bieżąco aktualizowana, w tym wzbogacana o nowe tereny inwestycyjne, czy przeznaczone pod wynajem powierzchni biurowe.		
	Udział w targach i wystawach branżowych o charakterze między-narodowym wraz z przygotowaniem materiałów prezentujących ofertę inwestycyjną Bydgoszczy	Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o.	<p>W 2015 r. BARR uczestniczyła w 22 wydarzeniach o charakterze międzynarodowym w kraju i za granicą, podczas których jej przedstawiciele realizowali cykle spotkań biznesowych „B2B”. Formuła spotkań miała różnorodny charakter i miała miejsce podczas misji gospodarczych (Lipsk, Słowenia Ningbo), targów i konferencji międzynarodowych, w których prowadzono rozmowy jako wystawca (MIPIM, Expo Real, Aspire, ABSL, SSE Week) lub uczestnik (Mobile World Congress, Transport Logistic, CeBIT, ReDI, Japan Business Expo czy Fakuma 2015) wykorzystując m.in. giełdy kooperacyjne EEN. Oferty inwestycyjne promowane są bezpośrednio potencjalnym inwestorom podczas spotkań typu „B2B”, podczas targów czy konferencji o międzynarodowym charakterze:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Konferencja Aspire, Kraków, 20-21 V: Aspire jest jednym z największych w Polsce stowarzyszeń firm z sektora outsourcingu procesów biznesowych, w tym IT i Finance&Accounting. Zrzesza ponad 130 członków reprezentujących największe globalne korporacje. BARR przedstawił ofertę inwestycyjną Bydgoszczy, w tym potencjał istniejących/planowanych powierzchni biurowych. – XIX Międzynarodowe Targi Przetwórstwa Tworzyw Sztucznych i Gumy PlastPol, Kielce 26-29 V: Są to jedne z najlepszych targów przetwórstwa tworzyw w Europie. Liczni producenci prezentowali najnowsze technologie w branży narzędziowo-przetwórczej. BARR na wspólnym stoisku m.in. z BKP przedstawił oferty nieruchomości, które zgodnie z m.p.z.p. lub Studium mogą być przeznaczone dla rozwoju produkcji, w tym narzędziowej, czy produkcji tworzyw sztucznych. – II edycja Targów ReDi, Warszawa, 10-11 VI: Miejsce spotkań przedstawicieli miast, developerów inwestorów oraz sieci handlowych, podczas których przedstawiciele Miasta - BARR - mieli możliwość dowiedzieć się o najnowszych prognozach dot. rynku powierzchni handlowych, rozwoju handlu, jak i jego perspektywach na przyszłość. Przedstawiciele Agencji zaprezentowali potencjał gospodarczy Miasta, w tym tereny inwestycyjne, w bezpośrednich rozmowach z przedstawicielami firm z branży. – Konferencja Związku Liderów Sektora Usług Biznesowych (ABSL), Kraków, 16-17 VI: Jedno z najważniejszych wydarzeń sektora usług dla biznesu w Europie, skierowane do liderów branży BPO. Konferencja ABSL jest miejscem, gdzie wyznaczane są trendy w obrębie sektora usług dla biznesu na kolejne miesiące. Przedstawiciele BARR zaprezentowali potencjał Bydgoszczy, jako optymalne miejsce dla nowych inwestycji. – Międzynarodowe Targi Wyrobów Spożywczych Polagra Food, Poznań, 21-24 IX: Są to jedne z największych targów wyrobów spożywczych w Europie Środkowo-Wschodniej, przeznaczone dla producentów i dystrybutorów produktów żywnościowych. BARR aktywnie uczestniczył w wydarzeniu promując potencjał gospodarczy Miasta, w tym ofertę terenów przeznaczonych pod produkcję czy magazyny. – Europejski Kongres Logistyczny One Cargo, Katowice, 5-6 X: W kongresie udział wzięli eksperci międzynarodowej branży TSL, przedstawiciele samorządu krajowej i europejskiej administracji. Przed- 	Budżet BARR Sp. z o.o. Fundusze europejskie	II.3. IV.9.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>stawiciele BARR zapoznali się z perspektywami rozwoju branży TSL w Polsce oraz znaczenia kraju w łańcuchu międzynarodowego transportu drogowego, kolejowego oraz frachtu morskiego i lotniczego. Podczas sesji poświęconej rynkowi magazynowemu deweloperzy wskazali m.in. na Bydgoszcz jako przykład miasta aktywnie stwarzającego dogodne warunki dla inwestorów. Przedstawiciele Miasta zaprezentowali walory Bydgoszczy jako dobrego miejsca do podjęcia działalności gospodarczej, zważywszy na atrakcyjną lokalizację Miasta na mapie kraju.</p> <ul style="list-style-type: none"> – VIII Forum Rynku Spożywczego i Handlu, Warszawa, 4-5 XI: Forum przeznaczone dla firm z branży spożywczej i rolnej, logistycznej dla przemysłu spożywczego. Głównymi tematami spotkania były: inwestycje w innowacyjność, kreowanie marki, współpraca dostawców i dystrybutorów, rola administracji państwowej w stymulowaniu rozwoju sektora rolno-spożywczego. Przedstawiciele BARR podczas Forum, promowali potencjał Bydgoszczy, jako optymalnej lokalizacji inwestycji. – III Międzynarodowe Targi Transportu i Logistyki Trans-Poland, Warszawa, 4-6 XI: Na targach obecni byli reprezentanci czołowych krajowych i zagranicznych operatorów logistycznych w Polsce. Reprezentanci BARR podczas targów, przedstawili ofertę inwestycyjną Miasta, zachęcając w świetle realizujących się inwestycji drogowych oraz magazynowych do inwestowania w mieście. – Misja gospodarcza do Niemiec, Lipsk, 24-26 II: BARR oraz przedsiębiorcy z regionu wraz z przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego WK-P oraz miast-partnerów projektu: Torunia oraz Grudziądz wzięli udział w spotkaniach biznesowych połączonych z udziałem w targach branżowych w Lipsku. Uczestnictwo w Międzynarodowych Targach Obrabiarek, Technologii i Automatyzacji Produkcji „INTEC” oraz Międzynarodowych Targach Poddostawców: Części, Komponenty, Moduły, Technologie „Z – Die Zuliefermesse”. Misja została sfinansowana w ramach projektu „Promocja gospodarki województwa kujawsko-pomorskiego poprzez zagraniczne misje gospodarcze oraz udział w targach o charakterze międzynarodowym poza granicami kraju” z RPO WK-P na lata 2007-2013. – Międzynarodowe Targi Nieruchomości MIPIM, Cannes, Francja 9-13 III: To jedna z największych imprez wystawienniczych na świecie, na którym obecni są specjaliści związani z rynkiem nieruchomości oraz z sektorem inwestycyjnym. Swoje oferty prezentują zarówno największe firmy jak i regiony, czy miasta, a także instytucje finansowe, deweloperzy, jak i również firmy architektoniczne. BARR podczas targów aktywnie promowała potencjał gospodarczy i oferty nieruchomości, zachęcając tym samym do inwestowania w Bydgoszczy. – Misja gospodarcza do Słowenii, 20-26 IV: BARR wraz z Bydgoskim Klastrem Przemysłowym oraz UTP, w ramach misji gospodarczej, przebywała w Słowenii, promując potencjał gospodarczy Miasta Bydgoszczy m.in. biorąc udział w targach Plagkem w Celje, jednej z największych imprez dla branży narzędziowo-przetwórczej w południowej Europie. – Targi Transport Logistic, Monachium, Niemcy, 5-8 V: Wydarzenie poświęcone firmom z branży logistycznej i magazynowej. Wśród licznych wystawców obecni byli czołowi dostawcy usług oraz deweloperzy nowoczesnych powierzchni magazynowych. BARR miał możliwość bezpośredniego kontaktu z przedstawicielami firm z ww. branż, którym zaprezentował potencjał Miasta, jego lokalizację, optymalną dla rozwoju usług logistycznych i magazynowych. – Targi Inwestycyjne Expo Real, Monachium, Niemcy, 5-7 X: Targi objęte były systemem rejestracji i przeznaczone tylko dla specjalistów związanych z rynkiem inwestycji i nieruchomości. Są to jedne z cie- 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>szących się największym prestiżem targi inwestycyjne w Europie, gromadzące największe firmy z branży nieruchomości. BARR podczas targów zachęcała do inwestowania w Bydgoszczy, przedstawiając podczas bezpośrednich spotkań z inwestorami potencjał Miasta.</p> <p>– Międzynarodowe Targi Przetwórstwa Tworzyw Sztucznych Fakuma, Friedrichshafen, Niemcy, 13-17 X: BARR uczestniczyła na targach wraz z Bydgoskim Klastrem Przemysłowym, a także z UTP. Podczas spotkań z przedsiębiorcami, przedstawiciele BARR zaprezentowali potencjał Miasta jako atrakcyjne miejsce do rozwoju działalności, głównie z zakresu przetwórstwa tworzyw sztucznych.</p>		
e.	Podnoszenie aktywności zawodowej bydgoszczan oraz rozwój postaw przedsiębiorczych:				
	Organizacja programów na rzecz aktywizacji zawodowej i podnoszenia kompetencji zawodowych bydgoszczan wraz z rozwojem systemu szkoleń i warsztatów	<p>Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy</p> <p>Polskie Towarzystwo Ekonomiczne oddział Bydgoszcz</p> <p>Fundacja dla UKW Bydgoszcz</p> <p>Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o.</p>	<p>Na rzecz aktywizacji zawodowej i podnoszenia kompetencji zawodowych mieszkańców, Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszcz w roku 2015 realizował szereg programów i projektów, wśród których wymienić można:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Program „Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Bydgoszczy... (I edycja)”: <ul style="list-style-type: none"> – 213 osób bezrobotnych z Bydgoszczy podniosło/nabyło nowe kwalifikacje (szkolenia), – 119 osób bezrobotnych z Bydgoszczy nabyło umiejętności praktyczne (udział w stażach), – 123 osoby bezrobotne z Bydgoszczy otrzymały dotacje na podjęcie działalności gospodarczej. • Program „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Bydgoszczy... (I edycja)”: <ul style="list-style-type: none"> – 215 osób bezrobotnych z Bydgoszczy podniosło/nabyło nowe kwalifikacje (szkolenia), – 596 osób bezrobotnych z Bydgoszczy nabyło umiejętności praktyczne (udział w stażach), – 87 osób bezrobotnych z Bydgoszczy otrzymało dotacje na podjęcie działalności gospodarczej. • Program „Zasilenie w kadry 2” – program skierowany do osób bezrobotnych w wieku 30 do 50 lat. Dzięki niemu 13 mieszkańców Bydgoszczy zostało skierowanych do pracy w ramach doposażenia/wyposażenia stanowiska pracy (w oparciu o umowę o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy). • Program „Aktywizacja młodych” – w 2015 r. kontynuowano realizację programu skierowanego do osób bezrobotnych do 30 roku życia. W tym okresie 175 bezrobotnych mieszkańców Bydgoszczy odbywało staż w ramach bonu stażowego (20 osób) lub staż (155 osób). Ponadto 7 bydgoskim pracodawcom, którzy zatrudnili osobę bezrobotną przez deklarowany okres 6 miesięcy w ramach bonu stażowego do końca 2015 r. wypłacona została premia w wysokości 1.500 zł. • Program „Portfel etatów” – w 2015 r. kontynuowano realizację programu na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. W tym okresie 29 osób bezrobotnych z Bydgoszczy kontynuowało udział w stażach. • Projekt „Powrót na rynek pracy III – nowa ścieżka kariery” – w 2015 r. PTE o/Bydgoszcz, w partnerstwie z PUP Bydgoszcz, kontynuowało realizację projektu skierowanego do osób, które utraciły pracę z przyczyn leżących po stronie zakładu pracy w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed momentem przystąpienia do projektu. W tym czasie: <ul style="list-style-type: none"> – 13 bezrobotnych mieszkańców Bydgoszczy odbyło szkolenie lub kurs zawodowy, – 2 bezrobotnych Bydgoszczan odbyło szkolenie „ABC Przedsiębiorczości”, – 2 osoby bezrobotne z Bydgoszczy po odbyciu szkolenia z podstaw przedsiębiorczości uzyskało dotację inwestycyjną na rozpoczęcie działalności gospodarczej w wysokości do 40 tys. zł oraz wsparcie pomostowe na okres 6/12 miesięcy w wysokości do 900 zł/miesiąc. 	<p>Budżet PUP</p> <p>Fundusz Pracy</p> <p>Fundusze europejskie</p> <p>Krajowy Fundusz Szkoleniowy</p> <p>Budżet BARR Sp. z o.o.</p>	II.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<ul style="list-style-type: none"> • Projekt „Powrót na rynek pracy IV – czas na nowy start” – w 2015 r. PTE o/Bydgoszcz w partnerstwie z PUP Bydgoszcz kontynuowało realizację projektu skierowanego do osób, które utraciły pracę z przyczyn leżących po stronie zakładu pracy w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed momentem przystąpienia do projektu. W tym okresie: <ul style="list-style-type: none"> – 26 bezrobotnych mieszkańców Bydgoszczy odbyło szkolenie lub kurs zawodowy, – 8 bezrobotnych Bydgoszczan odbyło szkolenie „ABC Przedsiębiorczości”, – 7 osób bezrobotnych z Bydgoszczy po odbyciu szkolenia z podstaw przedsiębiorczości uzyskało dotację inwestycyjną na rozpoczęcie działalności gospodarczej w wysokości do 40 tys. zł oraz wsparcie pomostowe na okres 6/12 miesięcy w wysokości do 900 zł/miesiąc. • Projekt „Od bariery do kariery na 100%” – Fundacja dla UKW w partnerstwie z PUP zrealizowała w 2015 r. projekt, który przyczynił się do aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w wieku 15-30 lat, poprzez: <ul style="list-style-type: none"> – udział 46 mieszkańców Bydgoszczy w certyfikowanym kursie z zakresu projektowania i zarządzania wysokowydajnymi sieciami komputerowymi <i>Cisco Certified Network Associate</i>, poprzedzonym kursem technicznego języka angielskiego, – 26 Bydgoszczan z najlepszymi wynikami z kursu odbyło staż pracowniczy. <p>Wszyscy uczestnicy projektu wzięli udział w szkoleniu z obszaru technik autoprezentacji i aktywnego poszukiwania pracy oraz indywidualnych sesjach z brokerem edukacyjnym i psychologiem, a także w sesjach mentoringowych. Ponadto objęto ich pośrednictwem pracy.</p> <p>W 2015 r. PUP w Bydgoszczy dysponował środkami Krajowego Funduszu Szkoleniowego (KFS) na finansowanie działań na rzecz kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców w wieku +45 lat. W tym okresie PUP podpisał umowy z 99 pracodawcami z Bydgoszczy, dzięki czemu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 54 bydgoskim przedsiębiorcom dofinansowano udział w kursach (45 osób), studiach podyplomowych (2 osoby) oraz zrefundowano koszty egzaminów dla uzyskania dokumentów potwierdzających nabycie umiejętności, kwalifikacji zawodowych (7 osób), – 647 pracownikom bydgoskich firm dofinansowano ze środków KFS kursy (519 osób), studia podyplomowe (23 osoby), egzaminy (75 osób, w tym 1 osoba, której sfinansowano kurs i egzamin) oraz badania lekarskie i psychologiczne wymagane do podjęcia kształcenia lub pracy zawodowej po ukończonym kształceniu (31 osób). <p>Poradnictwo Pracy „Wspólna Sprawa” jest wolontariatem na rzecz osób bezrobotnych. W 2015 r. bezrobotni skorzystali z 3-tygodniowego szkolenia „Szukam Pracy” (14 osób z Bydgoszczy) oraz 1-dniowych porad grupowych (132 uczestników z Bydgoszczy). Po ukończeniu ww. szkoleń, uczestnicy mogli przystąpić do podstawowego kursu z obsługi komputera (27 bydgoszczan).</p> <p>Natomiast działania Bydgoskiej Agencji Rozwoju Regionalnego na rzecz realizacji zadania to m. in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Bydgoszcz Szuka Talentów” – program szkoleniowy, którego celem jest wyposażenie potencjalnych pracowników w dodatkowe kompetencje zwiększające ich szanse na lokalnym rynku pracy. Warsztaty z zarządzania projektami zostały zrealizowane w oparciu o Porozumienia zawarte w 2015 r. pomiędzy BARR, Stowarzyszeniem „Project Management Institute Poland Chapter”, Wyższą Szkołą Gospodarki oraz firmami Mobica, Atos oraz T Komp. W zajęciach warsztatowych w 2015 r. wzięło udział łącznie 71 osób rekrutowanych przez partnerów (Atos, Mobica oraz T Komp). Zajęcia prowadzone były przez ekspertów Stowarzyszenia, którzy przybliżyli tematykę zarządzania projektami w środowisku międzynarodowym. 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>wym. Każdy z warsztatów zakończył się konkursem na najlepszy projekt. Dla laureatów do wygrania były staże w firmach uczestniczących w tym projekcie (10 staży).</p> <p>– w odpowiedzi na zapotrzebowanie rynku w 2015 r. prowadziła prace przygotowawcze dla kolejnej edycji projektu – „Bydgoska Szkoła BPO”, planowanego do realizacji w 2016 roku. Głównym założeniem projektu jest szkolenie kadr zgodnie z potrzebami pracodawców oraz kilkumiesięczne praktyki w firmie uczestniczącej w projekcie.</p>		
	Cykliczne szkolenia specjalistyczne i seminaria dla przedsiębiorców, szczególnie sektora MŚP	Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o. Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy	<p>W celu wspierania sektora MŚP, przeciwdziałania bezrobociu poprzez udzielanie pomocy osobom planującym założyć własną działalność gospodarczą, BARR współpracowała z różnymi instytucjami przy organizacji niekomercyjnych szkoleń oraz z firmami, które oferują staże dla najlepszych, realizując projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekt pn. „Szkoła biznesu” W ramach projektu BARR organizuje niekomercyjne szkolenia, warsztaty i seminaria dla lokalnych przedsiębiorców. Szkolenia mają charakter otwarty. Zakres tematyczny jest dostosowany do potrzeb i zainteresowań określonych przez uczestników szkoleń. W 2015 r. BARR zorganizowała 67 niekomercyjnych szkoleń, przybliżających tematykę prawną, kadrowo-księgową, rozwijających kompetencje osobiste i zawodowe przedsiębiorców, z których skorzystało 2.076 słuchaczy. • „Maj Mam 2015 r.” BARR wspólnie z Prezydentem Miasta zorganizowała szkolenia dla przedsiębiorczych kobiet. Celem projektu było przede wszystkim promowanie aktywności i przedsiębiorczości młodych kobiet – mam w Bydgoszczy, promowanie samozatrudnienia i powrotu na rynek pracy, wychodzenie naprzeciw oczekiwaniom i potrzebom młodych kobiet przez Miasto, rozpoznanie przeszkód, które napotykają na swojej drodze do własnego biznesu, promocja aktywnego i świadomego macierzyństwa, ale również pokazanie sylwetek aktywnych mam – przedsiębiorców. • Spotkanie z przedsiębiorczością – jak założyć i rozwinąć własną firmę Na wyraźne zainteresowanie osób planujących założyć własną działalność gospodarczą BARR rozpoczęła cykl comiesięcznych spotkań pn. „Spotkanie z przedsiębiorczością – jak założyć i rozwinąć własną firmę”. Partnerami spotkań są: Urząd Miasta - Referat Działalności Gospodarczej, PUP w Bydgoszczy, Oddział PTE w Bydgoszczy, Przedstawicielstwo Urzędu Marszałkowskiego w Bydgoszczy, ZUS - Oddział w Bydgoszczy, Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości Bydgoszcz i Polska Fundacja Przedsiębiorczości. Wydarzenie adresowane do osób planujących założyć własną firmę, prowadzących już swoją działalność i chcących ją dalej rozwijać. Podczas spotkań uczestnicy uzyskują od specjalistów z instytucji otoczenia biznesu wskazówki dotyczące zakładania i prowadzenia własnej firmy, dowiadują się z jakich form wsparcia mogą korzystać, jak pozyskać fundusze na prowadzenie działalności oraz skąd brać pomysły na biznes. • Światowy Tydzień Przedsiębiorczości 2015 BARR była Koordynatorem Regionalnym VIII edycji Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości (ŚTP) największego na świecie wydarzenia wspierającego przyszłych i obecnych przedsiębiorców. 16-22 XI, w ramach ŚTP w województwie kujawsko-pomorskim zorganizowanych zostało 111 wydarzeń, w których uczestniczyło ponad 4 tys. osób. Przypadające w ŚTP jubileuszowe X. Targi Pracy OFFerty 2015 przyciągnęły prawie 5 tys. odwiedzających. BARR i Partnerzy aktywnie wspierali realizację ŚTP poprzez promowanie postaw przedsiębiorczych wśród kreatywnych, młodych osób. 	Budżet BARR Sp. z o.o. Budżet PUP	II.4. II.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Działania wspierające proprzedsiębiorcze postawy osób bezrobotnych, młodzieży i absolwentów	Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy	<p>Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy prowadził szereg działań proprzedsiębiorczych m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – organizacja spotkań informacyjnych dla uczniów, dot. predyspozycji przedsiębiorczych, przygotowania do założenia działalności oraz przedstawienia oferty w zakresie pozyskania środków na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej: spotkanie dla studentów III roku Doradztwa zawodowego i personalnego UKW, 3 spotkania dla uczniów Zespołu Szkół nr 19, 2 spotkania dla uczniów Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego, – objęcie patronatem XII Miejskiego Konkursu Przedsiębiorczości dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych: „Rozwój mikroprzedsiębiorstw szansą dla polskiej gospodarki”, w konkursie brali udział uczniowie szkół ponadgimnazjalnych z całego województwa. Kwalifikacje odbywały się w szkołach a finał odbył się w Centrum Pracy i Przedsiębiorczości, – spotkania informacyjne dla osób bezrobotnych ubiegających się o jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej – (40 spotkań dla grup około 25-osobowych). <p>Promocja przedsiębiorczości osób bezrobotnych odbyła się poprzez wsparcie 280 mieszkańców Bydgoszczy, w formie udzielania środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej: 70 osób otrzymało dotację ze środków Funduszu Pracy będących w dyspozycji PUP, 87 osób skorzystało ze środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej w związku z udziałem w projekcie „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim (I)”, 123 osoby otrzymały wsparcie w ramach projektu „Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim (I)”</p>	<p>Budżet PUP</p> <p>Fundusze europejskie</p> <p>Fundusz Pracy</p>	II.5.
	Doskonalenie instytucjonalnej obsługi rynku pracy, skutecznych form pośrednictwa i poradnictwa zawodowego	PUP w Bydgoszczy	W 2015 r. 183 pracowników PUP Bydgoszcz wzięło udział w szkoleniach mających na celu poprawę jakości obsługi rynku pracy. Zakres szkoleń dotyczył: aktywizacji osób bezrobotnych, profilowania osób bezrobotnych, świadczeń dla osób bezrobotnych, realizacji i rozliczania projektów w ramach: POWER, RPO WK-P 2014-2020, udzielania pomocy <i>de minimis</i> , ochrony danych osobowych oraz zarządzania instytucjami rynku pracy.	Fundusz Pracy	II.5.
	Współorganizacja i uczestnictwo w targach pracy	<p>Porozumienie Akademickich Biur Karier</p> <p>BARR Sp. z o.o.</p> <p>Powiatowy Urząd Pracy</p>	<p>19 listopada 2015 r. odbyła się jubileuszowa 10. edycja Targów Pracy i Promocji Pracodawców OFFerty 2015, zorganizowana przez Porozumienie Bydgoskich Biur Karier, które tworzą WSG, KPSW, UTP, UKW, Wydział Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy WSB w Toruniu i Collegium Medicum UMK. W charakterze Partnera w wydarzeniu uczestniczyła BARR. W Targach uczestniczyło 80 wystawców z różnych branż i blisko 5 tys. osób poszukujących zatrudnienia.</p> <p>Wspólna realizacja zadań w ramach Porozumienie Akademickich Biur Karier objęła: organizację, promocję, pozyskiwanie sponsorów, prowadzenie warsztatów, organizację konkursów, pozyskiwanie pozwoleń, zapewnienie ochrony i opieki medycznej, przyjmowanie zgłoszeń i utrzymywanie kontaktów z przedsiębiorstwami i instytucjami z regionu.</p> <p>PUP w Bydgoszczy w 2015 r. uczestniczył w poniżej wymienionych targach pracy: Targi pracy dla osób niepełnosprawnych zorganizowane w Centrum Konferencyjnym „Zawisza” w ramach projektu „Centrum Edukacji i Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych – Oddziały Bydgoszcz i Łódź” (24 III), Mikołajkowe Targi Pracy Bez Barrier zorganizowane przez Fundację „Aktywizacja” oraz Wyższą Szkołę Gospodarki (3 XII).</p>	<p>Budżet PABK</p> <p>Budżet PUP</p> <p>Budżet BARR</p>	II.5.

Mierniki realizacji programu:

Lp.	miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w Bydgoszczy	szt.	43 401	43 430	42 725	42 864		II.3., II.4., II.5.	GUS BDL
2	Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON	szt.	3 849	3 707	3 428	3 722		II.3., II.4., II.5.	GUS BDL
3	Liczba podmiotów wyrejestrowanych z rejestru REGON	szt.	3 105	3 482	3 997	3 407		II.3., II.4., II.5.	GUS BDL
4	Liczba pracujących wg PKD-2007	osoby	115 646	117 766	120 606	bd.		II.3., II.4., II.5.	GUS BDL
5	Liczba lub lokaty firm bydgoskich w ogólnopolskich rankingach Innowacyjności (np. coroczna Lista 2000 dziennika „Rzeczpospolita”)	szt./lokata	0/0 (2011 r.)	0/0 (2012 r.)	0/0 (2013 r.)	0/0 (2014 r.)		II.1., II.2.	„Lista 2000” „Rzeczpospolita”

Wszystkie przedsięwzięcia ujęte w programie (5) były realizowane w 2015 r. W ramach tych przedsięwzięć, na 24 zadania główne zapisane w programie, 16 (tj. 66,7%) było realizowanych, a 8 zadań (tj. 33,3%) w roku ubiegłym nie było wdrażanych (dla jednego z nich „Europejskie Centrum Mikotoksyn” prace podejmowane były w latach wcześniejszych). Należy nadmienić, że w przypadku części zadań dotychczas nierealizowanych, prowadzone były wstępne prace związane z przygotowaniem ich do nowej perspektywy finansowej UE 2014-2020, np. dla zadania „Centrum Zaawansowanych Technologii Nauk Technicznych”.

Zadaniem zakończonym w 2015 roku jest „Budowa inkubatora przedsiębiorczości” – w grudniu oddano do użytku budynek „IDEA Przestrzeń Biznesu”.

Realizacja głównych przedsięwzięć programu przyczynia się do szybszego rozwoju gospodarczego miasta. Bydgoszcz coraz więcej znaczy na mapie usług outsourcingowych, co potwierdzają niezależne raporty i podsumowania branżowe. Trwale zmienia swój dawny wizerunek na miasto nowoczesnych technologii i usług w Polsce. Dogodne położenie komunikacyjne, dobrze wykształcone społeczeństwo, prężnie działające uczelnie wyższe oraz szeroki zakres ofert inwestycyjnych sprawiły, iż to właśnie w Bydgoszczy swój kapitał lokują znaczące firmy krajowe i zagraniczne (Alcatel-Lucent, Atos IT Services, SDL, Mobica, Genesys, Asseco, Sunrise System, Teleplan, Livingston International). Znaczącą rolę odgrywa tu Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego działająca od stycznia 2014 r. Jej zasadniczym celem są: promocja miasta Bydgoszczy, przyciąganie inwestycji kreujących

nowe miejsca pracy, prowadzenie działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, rozwój przedsiębiorczości i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy.

Potwierdzeniem stopniowej poprawy sytuacji na rynku pracy, spowodowanej tworzeniem nowych miejsc pracy, jest spadek stopy bezrobocia. W końcu roku 2014 wynosiła ona 7,4%; by po 12 miesiącach spaść do poziomu 5,4%. Jest to najniższy wskaźnik bezrobocia w Bydgoszczy na przestrzeni ostatnich 7 lat. Jednocześnie sukcesywnie rośnie liczba pracujących w Bydgoszczy, co może świadczyć o rosnącej konkurencyjności bydgoskiej gospodarki. Niestety poziom innowacyjności bydgoskich przedsiębiorstw w dalszym ciągu nie jest jeszcze zadowalający, poprawa tej sytuacji wymaga między innymi rozwoju instytucji naukowo-badawczych. Realizacja części działań programu, w tym planów rozwojowych bydgoskich uczelni jest w znacznej mierze utrudniona, ze względu na niewystarczające środki własne lub brak dostępu do środków zewnętrznych.

III.4. Program Nr 4 Przestrzeń dla biznesu

Cele programu:

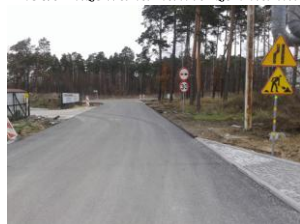
- Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Bydgoszczy
- Wzmocnienie rangi miasta jako ośrodka targowo-wystawienniczego oraz turystyki biznesowej
- Wypromowanie Bydgoszczy jako miasta atrakcyjnego dla inwestorów, turystów i gości

Koordynator programu:

Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o.

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2015 roku:

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
a.	Przygotowywanie terenów oraz ofert inwestycyjnych dla przyszłych inwestorów i ich promocja:				
	Uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów inwestycyjnych oraz terenów, dla których przewidziana jest zmiana funkcji	Miejska Pracownia Urbanistyczna	W 2015 r. uchwalono 10 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Sześć z nich obejmowało tereny przewidziane pod nowe inwestycje (także w formie przekształceń dotychczasowych funkcji przewidzianych do likwidacji). Trwały prace nad opracowaniem 28 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W końcu roku 2015 funkcjonowało 139 obowiązujących miejscowych planów.	Budżet Miasta	II.3. III.7.
	Regulowanie stanu prawnego gruntów	Wydział Mienia i Geodezji	Uchwalanie nowych planów zagospodarowania przestrzennego umożliwia wskazywanie gruntów gminnych z przeznaczeniem na cele inwestycyjne. W planach miejscowych obok przeznaczenia terenów, wyznacza się zasady zagospodarowania i kształtowania zabudowy, nie ustala się natomiast inwestorów realizujących poszczególne inwestycje – decyzja w tym zakresie należy do właściciela gruntu. Wydział przystępuje do regulacji stanów prawnych takich gruntów (podziały geodezyjne, regulacja Księgi Wieczystej) i przeznacza je do zbycia. W 2015 r. nastąpiło zwiększenie zasobów gruntów komunalnych o 0,189 ha w drodze przejęcia od Skarbu Państwa. Kolejne 0,975 ha pozyskano w drodze przejęcia na mocy prawa, natomiast 21,78 ha nabyto w drodze umów cywilnoprawnych. Prezydent Miasta wydał 23 decyzje, które skutkowały wydzieleniem i przejęciem gruntów pod drogi publiczne o łącznej powierzchni 1,638 ha. Trwało nadal przechodzenie z prawa użytkowania wieczystego na prawo własności dla osób fizycznych i prawnych (wynikające z nowelizacji ustawy o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego).	Budżet Miasta	II.3. III.7.
	Budowa infrastruktury technicznej (uzbrojenia) terenów inwestycyjnych	MKUO ProNatura Sp. z o.o.	Ważną inwestycją zakończoną w 2015 roku w zakresie infrastruktury technicznej zasilającej tereny inwestycyjne była budowa sieci ciepłej łączącej Zakład Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych z miejskim systemem ciepłowniczym. Ciepłociąg ten obsługiwać będzie tereny Bydgoskiego Parku Prze-	Środki MKUO ProNatura	II.3. II.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
		BARR Sp. z o.o.	<p>mysłowo-Technologicznego.</p> <p>W 2015 r. BARR podejmowała rozmowy z obecnymi na terenie miasta gestorami mediów w zakresie planów rozwojowych dotyczących infrastruktury technicznej m.in. w obrębie terenów inwestycyjnych stanowiących własność MWiK (dawne pola irygacyjne – ul. Chemiczna/Hutnicza, ul. Chemiczna/Mokra). Rozmowy przeprowadzono z uwagi na konieczność zinventaryzowania obecnej infrastruktury i oceny możliwości dostawy mediów dla przyszłych zainteresowanych podmiotów oferujących powierzchnie magazynowo-logistyczno-produkcyjne. Dzięki podjętym rozmowom udało się pozyskać informacje na temat planów rozwojowych sieci poszczególnych gestorów. Realizacja planów inwestycyjnych gestorów sieci pozwoli na przystosowanie terenów inwestycyjnych MWiK (pola irygacyjne) do wymaganych przez inwestorów potrzeb. W obszarze pól irygacyjnych inwestycje w rozwój swoich sieci planują następujący gestorzy: MWiK, Pomorska Spółka Gazownictwa o/Bydgoszcz i Enea o/Bydgoszcz.</p>	Sp. z o.o. Fundusze europejskie	
	Rozbudowa infrastruktury i poszerzenie obszaru Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego	Bydgoski Park Przemysłowo Technologiczny Sp. z o.o.	<p>BPPT oferuje tereny inwestycyjne na sprzedaż i pod dzierżawę. Firma podejmowała szereg działań obejmujących: wydzielenie i podział geodezyjny działek, badania hydrogeologiczne gruntów, budowę nowej oraz rozbudowę już istniejącej infrastruktury. Na koniec 2015 r. Park oferował około 70 ha wolnych terenów. BPPT dokonuje podziału gruntu w zakresie wielkości i kształtu działki zgodnie z wymaganiami inwestora przy założeniu, że minimalna powierzchnia wynosi 1 ha. Cały Park jest objęty m.p.z.p. „Łęgnowo – Park Technologiczny”, w którym oznaczono go jako teren aktywności gospodarczej. Ponadto nową nawierzchnię zyskały 2 zmodernizowane ulice: Blumwego i Milcherta oraz rozpoczęto prace związane z modernizacją ul. Grzybowej na terenie BPPT.</p> <p><i>Zmodernizowana nawierzchnia ul. Blumwego</i></p> <p><i>Źródło: strona internetowa BPPT</i></p>	Budżet BPPT Sp. z o.o.	II.3.
	Poprawa obsługi komunikacyjnej istniejących i przyszłych terenów inwestycyjnych	ZDMiKP Wydział Mienia i Geodezji	<p>W 2015 roku dla poprawy obsługi komunikacyjnej terenów Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego, podstrefy Pomorskiej SSE, terenów po byłych polach irygacyjnych, terenów po byłym „Zachemie” m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zakończona została budowa ul. Nowokieleckiej (ul. Dachtery) łączącej ul. Nowotoruńską z ul. Chemiczną, – nastąpiło nabycie na rzecz miasta nieruchomości od syndyka masy upadłościowej Infrastruktury Kapuściska S.A. – dróg na terenie po byłym „Zachemie” (ulice: Zacharewiczka, Strzelecka, Poziomkowa, Barwnikarska, Nenckiego, Geonety, Techniczna Łukasiewicza, Hutnicza i Śniadeckiego). Zawarto umowy dot. prawa wieczystego użytkowania 18 nieruchomości o łącznej powierzchni 19,38 ha oraz dwóch praw własności do budynków. <p>Innym zadaniem, realizowanym w celu poprawy dostępności komunikacyjnych terenów inwestycyjnych, były prace przygotowawcze dotyczące rozbudowy ul. Wąbrzeskiej na Glinkach.</p>	Budżet Miasta Fundusze europejskie	II.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Skuteczna promocja terenów o podwyższonej atrakcyjności inwestycyjnej	Wydział Mienia i Geodezji Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o.	<p>Prowadzona była akcja oferująca nieruchomości przeznaczone do zbycia na rynku krajowym poprzez ogłoszenia reklamowe oraz udział w 13. i 14. Targach Mieszkaniowych (wiosna/jesień 2015 roku). Oferowano sprzedaż działek pod budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne oraz przeznaczone pod produkcję/usługi. Zastosowano tu obniżkę cen wywoławczych, co wywołało wzrost zainteresowania.</p> <p>BARR pozyskuje inwestorów krajowych/zagranicznych poprzez bezpośredni kontakt z firmami na targach i konferencjach. Promocja terenów inwestycyjnych odbywała się m.in. w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – udostępniania bazy danych dotyczącej oferty inwestycyjnej oraz warunków inwestowania w mieście na portalu internetowym: www.barr.pl (dostępne także w języku angielskim), – umieszczania oferty nieruchomości (zgodnych z wymogami PAIiIZ) w bazie danych Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych oraz Centrum Obsługi Inwestora WK-P, – udział w wydarzeniach krajowych i zagranicznych m.in.: Kujawsko-Pomorskie Targi Inwestycyjne „Invest-Tor”, Toruń; I Ogólnopolskie Forum Inwestycji Przemysłowych, Warszawa; Śniadania biznesowe nt. możliwości inwestycyjnych w Bydgoszczy prowadzone w: Warszawie (2x), Krakowie; Konferencja Aspire, Kraków; II Ogólnopolska Konferencja „Tereny Inwestycyjne” Warszawa; XIX Międzynarodowe Targi Przetwórstwa Tworzyw Sztucznych i Gumy „PlastPol”, Kielce; II edycja Targów „ReDi”, Warszawa; Konferencja Związku Liderów Sektora Usług Biznesowych (ABSL), Kraków; Konferencja „Bydgoszcz – nowe centrum logistyczno-produkcyjne Polski”; Gielda Kooperacji „Hohtief”, Poznań; Międzynarodowe Targi Wyrobów Spożywczych „Polagra Ford”, Poznań; Europejski Kongres Logistyczny „One Cargo”, Katowice; VIII Forum Rynku Spożywczego i Handlu, Warszawa; III Międzynarodowe Targi Transportu i Logistyki „Trans-Poland”, Warszawa; Misja gospodarcza do Niemiec, Lipsk; Międzynarodowe Targi Nieruchomości MIPIM, Cannes (Francja); Misja gospodarcza do Słowenii; Targi „Transport Logistics”, Monachium (Niemcy); Targi Inwestycyjne „Expo Real”, Monachium; Międzynarodowe Targi Przetwórstwa Tworzyw Sztucznych „Fakuma”, Friedrichshafen (Niemcy). <p><i>Teren usługowy przy ul. Chopina (teren byłego TorBydu)</i></p> <p><i>Źródło: strona internetowa BARR</i></p> 	Budżet Miasta Budżet BARR Sp. z o.o.	II.3.
	Rozwój parków biurowych klasy A i B+	Prywatni inwestorzy Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego	<p>BARR współpracuje z deweloperami rozwijającymi swoje parki biurowe i budującymi nowoczesne powierzchnie biurowe. Spółka podejmuje działania mające na celu pozyskanie inwestorów i potencjalnych najemców współpracując m.in. z firmami konsultingowymi, agencjami rządowymi: PAIiIZ, PSSE oraz firmami HR, jak i organizacjami skupiającymi przedsiębiorców z sektora nowoczesnych usług: Aspire, ABSL, Pro Progressio. Ponadto nawiązywane są bezpośrednie kontakty z firmami z sektora BPO/SSC w celu zaprezentowania oferty inwestycyjnej Bydgoszczy.</p> <p>Tworzone są oferty pod rozwój nowoczesnych powierzchni biurowych m.in. teren byłego TorByd-u. W</p>	Środki prywatnych inwestorów i deweloperów powierzchni biurowych	II.3. II.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
		nego Sp. z o.o.	<p>2015 r. BARR wydała polsko-angielskie opracowanie broszury promocyjnej „Rynek Biurowy”, stanowiące zbiór informacji nt. istniejącej i planowanej powierzchni biurowej w Bydgoszczy.</p> <p>W 2015 r. rynek powierzchni biurowych w Bydgoszczy przedstawiał się następująco:</p> <ul style="list-style-type: none"> – całkowita istniejąca powierzchnia biur: 56.000 m² (w tym klasy A/B+: 28.000 m²), – całkowita powierzchnia biur klasy A/B+/B w budowie (2015 r.): 13.300 m², – całkowita planowana powierzchnia biur klasy A/B+/B: 36.000 m² (projekty: Arkada Business Park, F 262, Immobile K 3, Biznes Park Teta). <p>Dostępność nowoczesnej powierzchni biurowej stanowi, obok dostępności kadrowej, jeden z głównych czynników determinujących wzrost branży BPO/SSC w danym mieście.</p> <p>Wśród zadań dotyczących budowy nowych powierzchni biurowych realizowanych w 2015 roku należy wymienić:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oddanie do użytkowania: IDEA Przestrzeń Biznesu na terenie Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego, biurowiec ETA w Biznes Parku przy ul. Kraszewskiego, ML Office przy ul. Cmentarnej, – realizację Optimum Park w rejonie ulic Fordońskiej i Kazimierza Wielkiego, biurowiec TETA w Biznes Parku przy ul. Kraszewskiego. <p><i>Biznes Park przy ul. Kraszewskiego</i></p> <p><i>Źródło: materiały inwestora Biznes Park</i></p>		
b.	Rewitalizacja terenów służących rozwojowi funkcji gospodarczych i przekształcanie terenów poprzemysłowych:				
	Budowa na terenie Bydgoszcz Wschód nowoczesnego centrum biznesowego (Scanpark Business Center) wraz z osiedlem mieszkaniowym	Hunger Development Sp. z o.o.	W roku 2015 nastąpił: wybór projektanta, wybór zewnętrznego źródła finansowania oraz przystąpienie do prac dotyczących planowania infrastruktury technicznej.	Srodki prywatnego inwestora	II.3. III.7.
	Aktywizacja gospodarcza terenów zdegradowanych (dawnych pól irygacyjnych), położonych w rejonie ulic: Chemicznej, Hutniczej i Mokrej w Bydgoszczy – pow. 154 ha	BARR Sp. z o.o. MWiK Sp. z o.o.	Bydgoszcz położona pomiędzy Warszawą, Poznaniem i Trójmiastem zapewnia doskonałą lokalizację dla rozwoju rynku magazynowo-logistycznego. Takie miejsce zapewnia dobre skomunikowanie z portami morskimi w Gdańsku/Gdyni i dużymi ośrodkami gospodarczymi jak Berlin i Wrocław. Mając to na uwadze BARR aktywnie prowadzi kampanię informacyjno-promocyjną by doprowadzić do aktywizacji terenów położonych przy ul. Chemicznej, Mokrej, nowopowstałej ul. Dachtery oraz Hutniczej. Sektory produkcyjne i	Budżet BARR Sp. z o.o. Budżet	II.3. III.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			powiązany z nim magazynowo-logistyczny są dla miasta kluczowe. Właśnie pod kątem tych inwestorów, prowadzone jest ofertowanie terenów położonych w przedmiotowej lokalizacji. Z uwagi na fakt, iż procesy inwestycyjne rozłożone są w czasie, tak i planowane zagospodarowanie tych terenów jest podzielone na co najmniej 2 etapy. W 1. etapie planowane jest zaktywizowanie terenów położonych przy ul. Chemicznej i Mokrej, a w kolejnym kroku przy Chemicznej i Hutniczej. Działania zmierzające do zagospodarowania dawnych pól irygacyjnych to przede wszystkim aktywne promowanie tych terenów podczas spotkań „B2B” w trakcie międzynarodowych konferencji, targów oraz innych wydarzeń branżowych w kraju i zagranicą. Tereny te są prezentowane podczas wizyt studyjnych w Bydgoszczy, w których uczestniczą m.in. inwestorzy zaproszeni przez Agencję. Powierzchnie te aktywnie promowano poprzez organizowanie na miejscu wydarzeń o charakterze biznesowym, podczas których prezentowany jest potencjał miasta w zakresie dostępnych powierzchni gruntowych. Tereny dawnych pól irygacyjnych zostały zgodnie z decyzją o rekultywacji przywrócone do standardów jakości „C” określonych w ustawie z 13.04.2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie. Przeprowadzono także kompleksowe badania uzbrojenia terenu w sieci poszczególnych gestorów mediów. Spółka zlokalizowała oraz dokonała analizy wszystkich rodzajów mediów dostępnych w okolicach przyszłych terenów inwestycyjnych, a ponadto spotkała się z gestorami sieci pod kątem uzyskania informacji na temat możliwości dostawy tych mediów do przyszłych inwestorów. Agencja, współpracując z MWiK, przygotowała procedury negocjacyjne z potencjalnymi inwestorami. Niebagatelny wpływ na podejmowanie decyzji przez potencjalnych inwestorów ma również dostępność kadry pracowniczej. BARR gromadzi dane nt. studentów kształcących się na kierunkach związanych z branżą, którzy to mogą stanowić potencjalne źródło pozyskania wykwalifikowanej kadry. Zagospodarowanie wskazanych terenów może przybliżyć Bydgoszcz do celu jakim jest stanie się krajowym centrum logistycznym. Na koniec roku 2015 BARR zaoferowała tereny kilkudziesięciu spółkom co przełożyło się na podjęcie wstępnych negocjacji z 7 z nich. Na rok 2016 planowane są pierwsze finalizacje sprzedaży w ramach I etapu.	MWiK Sp. z o.o.	
	Zagospodarowanie terenów przemysłowych „Zachem”	BARR Sp. z o.o. Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna Infrastruktura Kapuściska S.A. Wydział Mienia i Geodezji WGKiOŚ	BARR we współpracy z Pomorską Specjalną Strefą Ekonomiczną oraz służbami syndyka masy upadłościowej Infrastruktury Kapuściska S.A. w 2015 r. prowadziła inwentaryzację terenów dawnych Zakładów Chemicznych „Zachem” o łącznej powierzchni ~350 ha. Dokonano inwentaryzacji terenów pod kątem: możliwości zabudowy, uzbrojenia, dostępności komunikacyjnej i potrzebnych do wykonania prac rewitalizacyjnych. W wyniku analizy terenu zidentyfikowano m.in.: – 32 tereny produkcyjne o łącznym obszarze ~57 ha (nadające się do zagospodarowania), – 35 nieruchomości leśnych o łącznym obszarze ~115 ha. Pod koniec 2015 r. Miasto zawarło z Syndykiem akt notarialny, na podstawie którego nabyło od Infrastruktury Kapuściska nieruchomości zajęte pod drogi o łącznej o pow. ~19 ha i długości ~9 km. Przejęcie dróg usprawniło komunikację firm znajdujących się na terenie dawnego „Zachemu”. Dodatkowo zapewnia kolejny alternatywny dojazd do terenów BPPT. Pozwoli też na pozyskanie nowych inwestorów, którzy szukają siedziby dla swojej firmy w tej części miasta. Ponadto Bydgoszcz złożyła wniosek aplikacyjny Programu Unijnego Interreg Europa Środkowa dla projektu pn. „ReSites Rehabilitation of brownfield sites in Central Europe”. Dotyczy on działań na rzecz terenów przemysłowych, koncepcje i plany remediacji, wdrożenie planów działań na obszarach na Funkcjonalnych Obszarach Miejskich.	Budżet BARR Sp. z o.o. Syndyk masy upadłościowej Infrastruktura Kapuściska Budżet Miasta	

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny	
1	2	3	4	5	6	
	Zagospodarowanie nieruchomości przy ul. Pilickiej 6 pod nowe funkcje		Zadanie nie było realizowane w 2015 roku. Nieruchomości należą do podmiotów prywatnych (brak jest m.p.z.p.). Zgodnie ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bydgoszczy teren rezerwowany jest dla rozwoju funkcji aktywności gospodarczej, usługowo-produkcyjnej. W 2015 r. teren był promowany w bazie ofert inwestycyjnych prowadzonej przez BARR.			
	Rewitalizacja obszaru i obiektów przemysłowych dawnego MAKRUM (os. Leśne)	CDI Konsultanci Budowlani Sp. z o.o.	Na wskazanym terenie, u zbiegu ulic Kamiennej i Sułkowskiego, planowana jest realizacja osiedla Platanowy Park (działka: 10 ha). Zadanie przewiduje budowę ponad 110.000 m ² powierzchni mieszkalnej, usługowej, handlowej i biurowej i połączone jest z wybudowaniem nowej fabryki Makrum w innej lokalizacji (Firma „Makrum” zakupiła m.in. działkę na terenie po „Zachemie”). W 2015 r. oddano do użytku pierwsze 2 budynki mieszkalne osiedla Platanowy Park, składające się z 144 lokali mieszkalnych.		Srodki prywatnego inwestora	II.3. III.8.
	Rewitalizacja obszaru i obiektów przemysłowych dawnego ROMET-u (ul. Fordońska 248)	IKEA Retail	Na terenie po byłym Romecie, ograniczonym ulicami: Fordońską, Wiślaną, Łowicką, Regatową, systematycznie inwestuje wiele firm czy instytucji, które aktywnie prowadzą swoją działalność. Największą inwestycją jest obiekt IKEA Bydgoszcz, oddany do użytku w II połowie 2015 roku. Centrum handlowe o powierzchni 30 tys. m ² powstało u zbiegu ulic Fordońskiej i Łowickiej. Na parterze zlokalizowano zadaszony parking na 604 miejsca. Dodatkowo na parkingu zewnętrznym jest 505 miejsc (razem 1.109 miejsc). IKEA Bydgoszcz zatrudnia około 250 pracowników. Inne firmy, zlokalizowane na tym terenie to m.in. Centrum Zabaw Rodzinnych Family Park, Iqor Global Services Poland, DB Schenker Poland, Partner XXI PIK, Bydgosta oraz Wyższa Szkoła Informatyki i Umiejętności. Znajduje się tu także teren niezabudowany nabyty przez osobę prywatną.	Srodki prywatnego inwestora	II.3. III.8.	
	Rewitalizacja obszaru i obiektów przemysłowych dawnego ORTIS-u (ul. Wojska Polskiego 1)	ECE Projektmanagement Polska	Teren Polskich Zakładów Graficznych (Ortis S.A. od 2003 r.) obejmował obszar pomiędzy ulicami: Wojska Polskiego, Kujawską oraz Karpacką. Opuszczone budynki wyburzono podczas inwestycji realizowanej przez spółkę ECE Projektmanagement Polska. Inwestycja początkowo pod nazwą Galeria Kujawska rozpoczęła się w kwietniu 2014 roku, a oficjalne otwarcie obiektu już jako Zielone Arkady nastąpiło w listopadzie 2015 r. Galeria posiada 50 tys. m ² powierzchni handlowej, na której mieści się 200 punktów usługowo-sprzedażowych. Dla klientów Galeria przygotowała 1.200 miejsc postojowych na wielopoziomowym parkingu. Nakłady inwestycyjne wyniosły ~150 mln euro oraz utworzono ~2 tys. miejsc pracy. Modernizacji uległ również układ drogowy w obrębie inwestycji (prawoskręt z ul. Wojska Polskiego oraz ul. Karpacka). W centrum handlowym znajduje się punkt obsługi mieszkańców Urzędu Miasta.	Srodki prywatnego inwestora	II.3. III.8.	
	Rewitalizacja obszaru i obiektów przemysłowych dawnej zajezdni tramwajowej przy ul. Zygmunta Augusta w Bydgoszczy (BSW)		Zadanie nie było realizowane w roku 2015.			
	Rewitalizacja obszaru i obiektów przemysłowych dawnego FOTON-u przy ul. Pięknej w Bydgoszczy (BSW)		Zadanie nie było realizowane w roku 2015.			
	Rewitalizacja obszaru i obiektów po-		Zadanie nie było realizowane w roku 2015.			

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	przemysłowych dawnej Spółdzielni Pracy ZENIT przy ul. Kościuszki 12 w Bydgoszczy (BSW)				
c.	Umocnienie roli Bydgoszczy jako miasta targów, kongresów, zjazdów, konferencji i spotkań międzynarodowych i krajowych oraz turystyki biznesowej:				
	Budowa Centrum Targowo-Wystawienniczego na terenie Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku	BPPT Sp. z o.o.	<p>BPPT kreując nową przestrzeń dla usług biznesowych prowadził działania związane z budową Bydgoskiego Centrum Targowo-Wystawienniczego na terenie górnego tarasu Myślęcinka. Prace związane z przygotowaniem i realizacją inwestycji prowadzone były w latach 2013-2015. W 2015 roku realizowane były prace budowlane. We wrześniu 2015 roku zorganizowano Konferencję Otwarcia BCTW połączoną z oficjalną prezentacją obiektu, dysponującego nowoczesną halą targowo-wystawienniczą o powierzchni 11.000 m². Zadanie otrzymało dofinansowanie w ramach RPO WK-P na lata 2007-2013.</p> <p>W ostatnim kwartale 2015 r. na terenie BCTW zorganizowano Targi Myśliwskie, Rodzinny Dzień Otwarty, Targi Bezpieczeństwa Ochrony Zdrowia i Mienia. Ponadto podpisano kilka umów najmu.</p>	<p>Budżet BPPT Sp. z o.o.</p> <p>Fundusze europejskie</p> <p>Budżet Państwa</p>	II.6.
	Zagospodarowanie Placu Teatralnego – m.in. budowa reprezentacyjnego obiektu o funkcji kongresowej, kulturalnej (Wielofunkcyjny kompleks kreatywności artystycznej)		<p>W 2015 roku zadanie nie było realizowane.</p> <p>Ze względu na brak możliwości dofinansowania zadania ze środków zewnętrznych w perspektywie finansowej 2014-2020, jego realizacja została odłożona w czasie.</p>		
	Współpraca miasta z organizatorami targów, kongresów, zjazdów i konferencji	Bydgoskie Centrum Informacji BPPT Sp. z o.o.	<p>BCI podejmowało szereg działań obejmujących: bieżącą współpracę z organizatorami wydarzeń w zakresie doradztwa na etapie przygotowywania wydarzeń, wsparcie ich organizacji w zakresie przekazywania materiałów informacyjnych oraz organizację stoiska informacyjnego. Ponadto prowadzono promocję imprez, infrastruktury konferencyjno-wystawienniczej, bazy hotelowej itp. poprzez stronę internetową www.visitbydgoszcz.pl oraz na imprezach targowo-wystawienniczych krajowych i zagranicznych. Ponadto przekazywano obiektom noclegowym materiały promocyjne.</p> <p>Ogólnopolska promocja BCTW obejmowała:</p> <ul style="list-style-type: none"> – produkcję i emisję spotów: telewizyjnego i radiowych oraz reklamę prasową (czasopisma ogólnopolskie), – kampanię billboardową na terenie Bydgoszczy i województwa kujawsko-pomorskiego, – stworzenie strony internetowej i logo BCTW oraz kampanię internetową, – zakup roll-up'ów i gadżetów. <p>Równoległe do kampanii promocyjnej budowana była baza potencjalnych klientów, prowadzono rozmowy, prezentacje obiektu, przygotowywanie i wysyłkę ofert, negocjacje cenowe, przygotowywanie i przedstawianie ofert indywidualnych dotyczących wynajmu hali, badania rynku i konkurencji na skalę lokalną i krajową.</p>	<p>Budżet Miasta</p> <p>Fundusze europejskie</p> <p>Budżet Państwa</p>	II.6.

Źródło: strona internetowa BPPT

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Rozwój bazy noclegowej	CUBE Sp. z o.o.	W styczniu 2015 r. otwarto nowy hotel, 4-gwiazdkowy „Mercure Bydgoszcz Sepia” położony w bezpośrednim sąsiedztwie Opery Nova. Obiekt dysponuje 90 pokojami (1- i 2-osobowymi) ze 161 miejscami noclegowymi.	Prywatny inwestor	II.6. II.7.
	Przygotowanie atrakcyjnej oferty pobytowej dla uczestników różnorodnych spotkań, którzy pozostaną dłużej niż kilka godzin i wykorzystają w Bydgoszczy swój czas wolny (turystyka biznesowa)	Bydgoski Centrum Informacji ByLOT	Bydgoskie Centrum Informacji podejmowało działania poszerzające ofertę pobytową dla osób odwiedzających Bydgoszcz. Obejmowały one m.in.: współpracę z firmami organizującymi pakiety pobytowe dla gości konferencyjnych oraz tworzenie własnych ofert turystycznych, opracowywanie tras zwiedzania, questów, informacji o wydarzeniach w Bydgoszczy i folderów dedykowanych dla turystów biznesowych. Ponadto utworzono nową stronę internetową w ramach projektu „Bydgoszcz w pakiecie”.	Budżet Miasta Środki By-LOT	II.6. II.7.
	Rozbudowa i udoskonalenie systemu promocji i informacji turystycznej	BCI ByLOT	Bydgoskie Centrum Informacji systematycznie ulepsza system promocji miasta oraz informacji turystycznej o Bydgoszczy. Działania realizowane w 2015 r. obejmowały głównie opracowanie i wdrożenie aplikacji mobilnej adresowanej do turystów i osób odwiedzających Bydgoszcz. Ponadto ByLOT zorganizowała I Bydgoskie Forum dla Turystyki.	Budżet Miasta Środki By-LOT	II.7. IV.9.
d.	Prowadzenie kampanii promocyjnych oraz działań związanych z wizerunkiem miasta i budową jego marki:				
	Kampanie promocyjne budujące pozytywne skojarzenia dotyczące wizerunku Bydgoszczy i sposobu jej postrzegania, zarówno wśród potencjalnych inwestorów jak i kontrahentów przybywających do naszego miasta	Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o. ByLOT Eurozet Biuro Promocji Miasta i Współpracy z Zagranicą	W roku 2015 przeprowadzonych zostało szereg kampanii promocyjnych adresowanych głównie do potencjalnych inwestorów m.in.: <ul style="list-style-type: none"> Kampania promocyjna „Bydgoszcz otwarta na outsourcing”: Kampania skierowana do przedstawicieli sektora nowoczesnych usług dla biznesu, sektora, który jest jednym z najszybciej rozwijających się sektorów w Polsce. W ramach kampanii publikowaliśmy reklamy i artykuły w prasie branżowej. W sierpniu 2015 r. BARR zorganizowała konferencję prasową z udziałem przedstawicieli PAIZ, firmy Hays oraz największych pracodawców z tego sektora w mieście (Atos, SDL). W grudniu na zaproszenie BARR w Bydgoszczy odbyło się spotkanie przedstawicieli ABSL z firmami z regionu, które działają w obszarze nowoczesnych usług. Kampania reklamowa „Bydgoszcz, miejsce Twoich inwestycji/Your Business destination”: Kampania skierowana do potencjalnych inwestorów. Działania oparte były na publikacji reklam w prasie branżowej dystrybuowanych podczas targów inwestycyjnych w Europie (MIPIM, Expo Real). Kampania promocyjna „Bydgoszcz nr 1 dla biznesu”: Kampania realizowana przez BARR, po zdobyciu 1. miejsca w niezależnym rankingu Banku Światowego „Doing Business in Poland 2015”, poprzez reklamy prasowe (np. Best 2 invest, Forbes, Puls Biznesu, Eurobuild) oraz poprzez artykuły sponsorowane/redakcyjne w takich tytułach jak: Dziennik Gazeta Prawna, Harvard Business Review, Puls Biznesu, Gazeta Wyborcza, Express Bydgoski, Outsourcing & More, Biznes Kujawsko-Pomorski. Kampania promocyjna „Invest in BiT City”: W 2015 r. BARR realizowała i reprezentowała Miasto w projekcie dofinansowywanym ze środków RPO WK-P 2007-2013 „Invest in BiT City. Promocja potencjału inwestycyjnego konurbacji bydgosko-toruńskiej”. Przeprowadzono szereg działań promocyjnych, w tym udział w wydarzeniach targowo- 	Budżet BARR Sp. z o.o. Środki By-LOT Budżet Miasta Fundusze europejskie	IV.9.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>wystawienniczych, na których prezentowana była oferta inwestycyjna Miasta Bydgoszczy. Dodatkowo, w ramach projektu zrealizowano 30 sekundowy spot reklamowy promujący sektor nowoczesnych usług w regionie, który emitowano w stacjach telewizyjnych o zasięgu ogólnopolskim (TVP, TVP Info, Polsat i Polsat News) w listopadzie i grudniu 2015 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kampania całoroczna „Bydgoszcz informuje”. • Działania promocyjne w ramach projektu „Bydgoszcz szuka talentów” realizowane z AIP Bydgoszcz, konkurs „100 na biznes”. • Działania promocyjne w ramach projektu „Bydgoszcz za ½ ceny”. • Kampania reklamowa „Moda na Bydgoszcz”: utworzenie profilu na Facebooku, druk mappek, organizacja kampanii promocyjnej w Gdańsku i Poznaniu. • Organizacja Forum Promo Festiwal: „BtB – Bydgoszcz to Business”. 		
	Uczestnictwo w targach, wystawach; inicjowanie, organizacja i promocja imprez oraz wydarzeń kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych i biznesowych	BCI Biuro Promocji i Współpracy z Zagranicą BARR Sp. z o.o.	<p>Miasto reprezentowane było podczas kilku imprez targowo-wystawienniczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Targi krajowe: Na Styku Kultur, Łódź; Inauguracja Sezonu Turystycznego, Toruń – plenerowe targi turystyczne; Tour Salon, Poznań, – Targi zagraniczne: IMEX, Frankfurt n/Menem – targi turystyki biznesowej; Berlin ITB. <p>W 2015 r. przedstawiciele BARR uczestniczyli w imprezach gospodarczych, forach, konferencjach, galach, warsztatach i wydarzeniach targowo-wystawienniczych. Tematyka eventów dotyczyła rynku nieruchomości, wydarzeń branżowych, a w szczególności sektora BPO/SSC, ITC, logistyki i produkcji. Spółka angażowała się również w organizację przedsięwzięć wspólnie z przedstawicielami bydgoskich inicjatyw klastrowych, w tym Bydgoskiego Klastra Przemysłowego oraz organizowała własne wydarzenia promocyjne o charakterze ogólnopolskim, które umożliwiły prezentację potencjału Miasta wśród menadżerów międzynarodowych korporacji. Wśród krajowych i zagranicznych wydarzeń promocyjnych znalazły się m.in.: targi PlastPol 2015, Invest Tor 2015, Międzywydziałowe Targi Pracy i konferencje, np. „Tereny inwestycyjne w Polsce”, „Bydgoszcz – nowe centrum logistyczno-produkcyjne Polski”, „Rynek powierzchni biurowych Eurobuild Conferences”, „Przygotowanie i promocja terenów inwestycyjnych w regionie w pobliżu strategicznych inwestycji drogowych A1 i S5”. BARR uczestniczył również w wydarzeniach o charakterze międzynarodowym w Polsce i za granicą, podczas których realizował cykle spotkań biznesowych „B2B”. Formuła spotkań miała różnorodny charakter i miała miejsce podczas misji gospodarczych (Niemcy, Słowenia, Chiny) oraz targów i konferencji międzynarodowych, w których prowadzono rozmowy jako wystawca (MIPIM, Expo Real, Aspire, ABSL, SSE Week) lub uczestnik (Mobile World Congress, Transport Logistic, CeBIT, ReDI, Japan Business Expo czy Fakuma 2015) wykorzystując m.in. giełdy kooperacyjne EEN.</p> <p>Ponadto Miasto wspierało projekty mające szczególne znaczenie dla promocji i wizerunku Bydgoszczy m.in.: XXII Międzynarodowy Festiwal Sztuki Autorów Zdjęć Filmowych Camerimage, Bydgoski Festiwal Nauki, Bydgoszcz Triathlon, II MŚ w Przechodzeniu przez Rzekę, Bydgoszcz! To logiczne!, Stunt Star Grand Prix 2015, „Rozszyfrujmy Bydgoszcz”, XIII Święto ul. Gdańskiej, „Wod-Kan”, Muszlafest, Półmaraton „Rock’N’Run”, Bydgoszcz PromoFestival, Polishopa Design Thinking Conference, Kolacja na Wyspie, Bydgoszcz Restaurant Day, Złota 100 Pomorza i Kujaw, MP Formacji Tanecznych, Bieg Męczeństwa i Pamięci Narodowej, Kamienna 5, VI Bydgoskie Dywany Kwiatowe, Bydgoskie Święto Cykliczne, Święto Starego Fordonu, Rowerowe Powitanie Wiosny, Terenowa Masakra, Kanał Bydgoski – Cud techniki XVIII w., Focus</p>	<p>Budżet BARR Sp. z o.o.</p> <p>Budżet Miasta</p> <p>Budżet WK-P</p> <p>Fundusze europejskie</p> <p>Środki sponsorów</p>	IV.9.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			on Freestyle, promocja podczas Rajdowych Mistrzostw Polski, koncerty muzyczne w cyklach: Rzeka Muzyki oraz Rzeka Muzyki Młodych, Aktywna Bydgoszcz (cykl biegów ulicznych), Woda Bydgoska (zawody pływackie na Brdzie), Międzynarodowy turniej (koszykówka mężczyzn), Puchar Polski (koszykówka kobiet), XIV Europejski Festiwal Lekkoatletyczny Bydgoszcz-Cup, regaty Wielka Wioślarska o puchar Brdy, VIII Bydgoski Festiwal Wodny „Ster na Bydgoszcz”.		
	Budowa Systemu Identyfikacji Miejskiej	ZDMiKP Plastyk Miejski	<p>W ramach działań na rzecz tworzenia Systemu Identyfikacji Miejskiej wprowadzono:</p> <ul style="list-style-type: none"> – w pasach drogowych ujednolicone tablice kierunkowe wskazujących dojazd do siedziby firmy – systemowe tablice kierunkowe przeznaczone dla ruchu kołowego (kontynuacja), – ujednolicony format i kolorystykę wolno stojącego nośnika reklamowego reklamy zewnętrznej, – ujednolicone rozwiązania dla poszczególnych stref miejskich – strefa staromiejska i śródmiejska: stylizowane lampy oświetleniowe, stylizowane urządzenia BRD (Bezpieczeństwo Ruchu Drogowego – słupki blokujące, płotki i inne elementy wyposażenia pasów drogowych) oraz stylizowane stojaki i parkingi rowerowe. W pozostałych strefach lampy, urządzenia typu BRD oraz parkingi rowerowe ujednolicone. <p>Ponadto w kwietniu 2015 roku wprowadzono Bydgoski Rower Aglomeracyjny (BRA) o ujednoliconej kolorystyce, spójnej z wizerunkiem Miasta.</p>	Budżet Miasta Środki prywatne	

Mierniki realizacji programu:

Lp.	miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych na terenach rewitalizowanych	szt.	367 (2011 r.)	bd.	bd.	bd.		II.3., II.4., III.7., III.8.	US / UMB
2	Liczba osób zatrudnionych w firmach Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego	szt.	1 169	1 532	1 935	2 688		II.3.	BPPT
3	Liczba podmiotów działających w Bydgoskim Parku Przemysłowo-Technologicznym	szt.	50	57	61	70		II.3.	BPPT
4	Liczba imprez targowych (cyklicznych)	szt.	16	13	7	8		II.4., II.6., II.7., IV.9.	www.targi.com

Wszystkie przedsięwzięcia (4) ujęte w programie były realizowane w 2015 roku. W ramach tych przedsięwzięć, na 26 zadań głównych zapisanych w programie, 21 (tj. 80,8%) było realizowanych, a dla 5 (tj. 19,2%) nie rozpoczęto realizacji zadania (w tym 4 zadania związane z rewitalizacją terenów przemysłowych).

Wśród zadań realizowanych w ramach programu na szczególną uwagę zasługują, kontynuowane na szeroką skalę w 2015 r., działania rewitalizacyjne na terenach przemysłowych, prywatnych inwestorów i firm deweloperskich podejmujących przedsięwzięcia, których celem jest przywrócenie miastu tych terenów z całkiem nową funkcjonalnością. Efektami 2015 roku są:

- zagospodarowany teren po byłym „Romecie” – szwedzka spółka IKEA Retail zakończyła budowę centrum handlowego wraz z rozbudową i modernizacją układu drogowego w sąsiedztwie centrum (nowy węzeł drogowy Fordońska-Rejewskiego),
- zrewitalizowany teren po byłym „Ortisie” na Wzgórzu Wolności – spółka ECE Projektmanagement Polska zakończyła budowę centrum handlowego Zielone Arkady,

a w trakcie realizacji była inwestycja spółki CDI Konsultanci Budowlani na terenie „Makrum” - nowa przestrzeń mieszkaniowa - „Platanowy Park”.

Ponadto w 2015 roku zakończone zostało zadanie zapisane w programie „Budowa Centrum Targowo-Wystawienniczego na terenie Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku”, a do efektów programu zaliczyć należy również oddanie do użytku hotelu Mercure Bydgoszcz Sepia oraz biurców ETA w Biznes Parku przy ul. Kraszewskiego i ML Office przy ul. Cmentarnej.

Prowadzone na szeroką skalę przedsięwzięcia na rzecz aktywizacji terenów inwestycyjnych (w dużej mierze ukierunkowane na wzmacnianie pozycji Bydgoszczy jako centrum magazynowo-logistycznego) oraz działania promocyjne bydgoskiej gospodarki i rezerw inwestycyjnych na terenie miasta podnoszą atrakcyjność Bydgoszczy jako ośrodka posiadającego przygotowane tereny pod działalność gospodarczą oraz przynoszą efekty w postaci przyciągnięcia do miasta nowych inwestorów. Potwierdzeniem są tu wielkości mierników przyjętych do oceny programu – rosnąca liczba osób zatrudnionych w firmach prowadzących swą działalność na terenie BPPT, która w końcu roku wzrosła do 2.688 (pracujących w 70 przedsiębiorstwach), a tym samym wzrost liczby osób zatrudnionych w firmach BPPT o 1.519 osób w stosunku do roku bazowego (2012). Przykładem firm, które w roku ubiegłym rozwijały swoją działalność w Bydgoszczy są:

- SPX Flow Technology Poland – budowa nowej hali o powierzchni 30.000 m² i budynku biurowego na terenie BPPT, zatrudnienie ponad 200 osób (przeniesienie produkcji ze zlikwidowanych fabryk w Danii i Niemczech),
- Lidl Sp. z o.o. Sp. k. – budowa nowego centrum dystrybucyjnego o powierzchni 46.000 m² i budynku biurowego na terenie BPPT, zatrudnienie ok. 200 osób.

Zaniepokojenie może natomiast budzić fakt spadku, a obecnie stagnacji liczby cyklicznych imprez targowych organizowanych w Bydgoszczy, który pośrednio może świadczyć o spadku roli Bydgoszczy na mapie targowo-wystawienniczej Polski. Przewiduje się, że korzystny wpływ na odwrócenie tej tendencji będzie miało oddanie do użytku we wrześniu 2015 r., zbudowanego na górnym tarasie Myślęcinka, Bydgoskiego Centrum Targowo-Wystawienniczego dysponującego nowoczesną halą targowo-wystawienniczą.

III.5. Program Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie

Cel programu:

Zwiększenie dostępności komunikacyjnej Bydgoszczy – stworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.

Koordynator programu:

Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2015 roku:

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
a.	Rozbudowa komunikacji szynowej i zwiększenie jej udziału w przewozach pasażerskich:				
	Budowa linii tramwajowej do dzielnicy Fordon z przebudową układu drogowego w ciągu ulic Fordońska, Lewińskiego, Akademicka i Andersa i węzłem integracyjnym w obszarze stacji kolejowej „Bydgoszcz Wschód” w Bydgoszczy	Tramwaj Fordon Sp. z o.o. Wydział Mienia i Geodezji	<p>W 2015 roku zakończona została budowa linii tramwajowej do Fordonu o długości około 10,0 km. Trasa nowego torowiska rozpoczyna się przy ul. Wyścigowej, a kończy pętlą w rejonie ulic: Geodetów i Brzegowej (Łoskoń). Pętle tramwajowe wybudowane zostały również przy ul. Piłsudskiego (osiedle Niepodległości), przy ul. Korfanteo (osiedle Przylesie) i ul. Wyścigowej (osiedle Bydgoszcz Wschód). Istotnym elementem linii tramwajowej jest estakada tramwajowa przebiegająca nad stacją kolejową Bydgoszcz Wschód. W obszarze estakady powstał węzeł przesiadkowy łączący komunikację miejską z komunikacją kolejową.</p> <p><i>Estakada tramwajowa nad stacją kolejową Bydgoszcz Wschód</i></p> <p><small>Zródło: strona internetowa skyscrapercity.com</small></p> <p>W ramach zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wybudowano torowisko tramwajowe o długości 25.104,4 m toru pojedynczego wraz z czterema pętlami, 25 zatok i wiat przystankowych oraz pozostałą infrastrukturą tramwajową, – przebudowano stację kolejową Bydgoszcz Wschód i wybudowano estakadę nad torami o dł. 545 m, za- 	Budżet Miasta Środki Spółki Tramwaj Fordon Fundusze europejskie	1.1. III.1. III.2. III.3. III.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>daszona estakada wyposażona została w windy, poręcze, bariery oraz elementy informacji pasażerskiej,</p> <ul style="list-style-type: none"> – wybudowano 4 obiekty: stacji prostownikowych T1 i T2, stacji prostownikowej T3, hali przegładowej i dyżurki oraz peron przesiadkowy zadaszony w kształcie ½ walca, – przebudowano i rozbudowano układ drogowy w korytarzu linii tramwajowej do Fordonu, – zakupiono 12 nowoczesnych wozów tramwajowych Swing, – wypłacono odszkodowania za 16 nieruchomości o powierzchni 2,09 ha. <p>Linia tramwajowa została oddana do użytku 16 stycznia 2016 r. Projekt został dofinansowany z POIiŚ 2007-2013.</p>		
	Budowa trasy tramwajowej w ul. Kujawskiej wraz z rozbudową układu drogowego	ZDMiKP	<p>W 2015 roku kontynuowane były prace dokumentacyjne budowy linii tramwajowej w ul. Kujawskiej wraz z rozbudową układu drogowego. Planowana zmiana marszruty linii tramwajowych wywołana budową linii tramwajowej w ul. Kujawskiej powoduje konieczność przebudowy i rozbudowy infrastruktury torowej zlokalizowanej wzdłuż ul. Wojska Polskiego na odcinku od ul. Magnuszewskiej do ul. Szarych Szeregów. W omawianym okresie kontynuowano prace dokumentacyjne dla budowy trasy tramwajowej wzdłuż ul. Kujawskiej oraz przebudowy trasy wzdłuż ul. Wojska Polskiego.</p> <p>Projekt obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – budowę dwutorowej trasy tramwajowej wzdłuż ul. Kujawskiej wraz z budową infrastruktury przystankowej, – przebudowę dwutorowej trasy tramwajowej wzdłuż ul. Wojska Polskiego na odcinku od ul. Karpackiej do ul. Sokolej, – przebudowę torowiska tramwajowego na odcinku ul. Wojska Polskiego od ul. Magnuszewskiej do ul. Szarych Szeregów wraz z przebudową pętli tramwajowej zlokalizowanej przy skrzyżowaniu ulic: Wojska Polskiego-Magnuszewska oraz przebudową węzła transportowego Wojska Polskiego-Belzy-Szpitalna-Szarych Szeregów, – przebudowę skrzyżowania rondo Bernardyńskie oraz rondo Kujawskie wraz z budową sygnalizacji świetlnej oraz jej implementacją do systemu ITS, – rozbudowę ul. Kujawskiej do układu dwujezdniowego (DK25) wraz z budową buspasa na kierunku rondo Kujawskie – rondo Bernardyńskie i budową infrastruktury dla ruchu pieszych i rowerzystów, – dostosowanie infrastruktury transportu publicznego do obsługi osób niepełnosprawnych oraz z ograniczeniami ruchowymi, – budowę parkingu w systemie park&ride, – zakup nowoczesnego, energooszczędnego taboru ze 100% udziałem niskiej podłogi do obsługi osób niepełnosprawnych – 15 pojazdów. <p>W 2016 roku planuje się rozpoczęcie robót budowlanych. Dla zadania zarezerwowane są środki w ramach Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.</p>	Budżet Miasta	III.1. III.2. III.4.
	Budowa trasy tramwajowej łączącej ul. Fordońską z ul. Toruńską wraz z rozbudową układu drogowego	ZDMiKP	<p>W 2015 roku realizowane były prace przygotowawcze, a w grudniu została podpisana umowa na opracowanie dokumentacji projektowej. Dla zadania zarezerwowane są środki w ramach Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.</p>	Budżet Miasta	III.1. III.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Budowa trasy tramwajowej w ciągu ulic: Solskiego, Pięknej, Szubińskiej, Kruszwickiej wraz z rozbudową układu drogowego		Zadanie w 2015 roku nie było realizowane.		
b.	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury transportu zbiorowego oraz zakup nowoczesnego taboru:				
	Przebudowa sieci, węzłów i przystanków transportu szynowego w Bydgoszczy (m.in. na ulicach: Gdańskiej, Chodkiewicza, Perłowej, Toruńskiej, Wojska Polskiego)	ZDMiKP	<p>W ramach realizacji zadania, w 2015 roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozpoczęto prace przy przebudowie linii tramwajowej w ul. Chodkiewicza. Na odcinku od ul. Wawrzyniaka do ul. Jastrzębiej oraz na pętli tramwajowej „Chodkiewicza” wykonano prace rozbiórkowe nawierzchni jezdni, torowiska tramwajowego oraz sieci trakcyjnej. Prowadzono również prace przebrojeniowe w zakresie instalacji podziemnej centralnego ogrzewania, kanalizacji deszczowej i sieci wodociągowej oraz rozpoczęto prace drogowe i związane z ułożeniem nowego torowiska, – zamontowano w 11 wagonach tramwajowych urządzenia do przestawiania zwrotnic drogą radiową, – prowadzono wstępne prace przygotowawcze do opracowania dokumentacji projektowo-kosztorysowej na przebudowę torowiska tramwajowego w ul. Toruńskiej (Tesco) oraz ul. Gdańskiej (odcinek od ul. Kamiennej – łącznie z trasą W-Z). <p>Trwały również prace modernizacyjne i renowacyjne na wielu odcinkach linii tramwajowych mające na celu sprawne funkcjonowanie komunikacji publicznej, m.in. wyremontowano rozjazdy na rondzie Fordońskim.</p>	Budżet Miasta	III.1. III.4.
	Budowa buspasów	ZDMiKP	W ramach zadania w 2015 roku nie wybudowano nowych odcinków buspasów. Natomiast nowe buspasy są elementami projektów rozbudowy ul. Kujawskiej i ul. Grunwaldzkiej. Na ul. Kujawskiej buspas zaplanowano od ronda Kujawskiego do Ronda Bernardyńskiego. Ta inwestycja będzie prowadzona łącznie z budową linii tramwajowej w ul. Kujawskiej. Kolejny buspas zaprojektowano na ul. Grunwaldzkiej od Węzła Zachodniego do ul. Kolbego na Osowej Górze. Rozpoczęcie robót budowlanych obu inwestycji zaplanowano na 2016 r.	Budżet Miasta	III.1.
	Budowa i modernizacja przystanków autobusowych	ZDMiKP	<p>W 2015 roku zakończono prace przy przebudowie pętli Bydgoszcz Wschód w ramach budowy linii tramwajowej do Fordonu oraz zakończono montaż tablic dynamicznej informacji przystankowej w ramach projektu ITS. Kontynuowana była budowa nowych przystanków autobusowych na Błoniu przy ul. Madalińskiego (w ramach budowy przystanku kolejowego Błonie) oraz przy stacji kolejowej Bydgoszcz Leśna.</p> <p>Ponadto budowane i modernizowane były przystanki autobusowe integrujące komunikację miejską, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zamontowano 6 nowych wiat autobusowych na przystankach przy Centrum Onkologii, przy ul. Skarżyńskiego/Twardzickiego, ul. Wyszyńskiego/Powstańców Wielkopolskich, ul. Warszawskiej/Fredry, – wybudowano zatokę autobusową w ul. Powstańców Warszawy. 	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.1.
	Adaptacja zajezdni tramwajowej przy ul. Toruńskiej do obsługi tramwajów niskopodłogowych		Zadanie w 2015 roku nie było realizowane.		
	Zakup taboru autobusowego i tramwajowego z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych	MZK Sp. z o.o.	<p>W 2015 roku w ramach wymiany taboru komunikacji miejskiej główni przewoźnicy obsługujący linie komunikacji publicznej zakupili 43 pojazdy, z czego:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tramwaj Fordon Sp. z o.o. zakupiła 12 nowoczesnych, niskopodłogowych wozów tramwajowych Swing. 	Budżet Miasta	III.1. III.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
		Tramwaj Fordon Sp. z o.o.	<p>Komfort we wnętrzu zapewnia m.in.: klimatyzacja, dostęp do bezprzewodowego Internetu i monitoring. Każdy pojazd wyposażony jest w system informacji pasażerskiej, automat do sprzedaży biletów i system liczenia pasażerów (pojazdy wprowadzone do eksploatacji w 2016 r.),</p> <p>– MZK Sp. z o.o. zakupiła 11 przegubowych autobusów (w ramach kontraktu zawartego w 2014 r.) oraz 20 autobusów, w tym 4 autobusy przegubowe i 16 autobusów jednoczłonowych (w ramach kontraktu na lata 2015-2016 – dostawa ogółem 27 pojazdów).</p> <p><i>Tramwaj Swing</i></p> <p><i>Źródło: strona internetowa infotram.pl</i></p>	Środki MZK Sp. z o.o. i Tramwaj Fordon Sp. z o.o. Fundusze europejskie	
	Zakup jednostek pływających oraz rozbudowa infrastruktury związanej z funkcjonowaniem tramwaju wodnego		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
c.	Wprowadzenie inteligentnych systemów transportowych (ITS) jako nowoczesnego systemu zarządzania ruchem, transportem zbiorowym, przestrzenią parkingową oraz opłatami za korzystanie z usług komunikacji zbiorowej i parkingowych:				
	Inteligentne Systemy Transportowe (ITS)	ZDMiKP	<p>W 2015 roku w Bydgoszczy zaczął funkcjonować Inteligentny System Transportowy. Bydgoski System ITS jest jednym z pierwszych w kraju tego typu zadań inwestycyjnych, w którym zastosowano zarówno elementy usprawniające transport publiczny, jak i poprawiające warunki ruchu kołowego na skrzyżowaniach oraz wykorzystanie miejsc parkingowych w obszarze Śródmieścia. ITS wyposażony jest także w elementy naprowadzające kierowców na trasy alternatywne i informujące użytkowników o warunkach ruchu.</p> <p>System ITS obejmuje swoim zasięgiem Śródmieście z odcinkiem ul. Fordońskiej. Obszar ten ograniczony jest ulicami: Kamienna - Artyleryjska - Zygmunta Augusta, Dworcowa - Królowej Jadwigi - Marszałka Focha - Kruszwicka - Szubińska - Piękna - Solskiego - Wojska Polskiego - Ujejskiego - Jana Pawła II - most Pomorski - Wyszyńskiego oraz odcinkiem ul. Fordońskiej od ronda Fordońskiego do ul. Wyścigowej.</p> <p>Inteligentny System Transportowy obejmuje 4 podsystemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podsystem sterowania ruchem z monitoringiem wizyjnym, • Podsystem zarządzania transportem publicznym z dynamiczną informacją przystankową, 	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.1. III.3. III.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<ul style="list-style-type: none"> • Podsystem informacji parkingowej, • Podsystem naprowadzania pojazdów na drogi alternatywne. <p><i>Inteligentny System Transportowy</i></p> <p><i>Źródło: strona internetowa UMB</i></p> <p>Oszczędności przetargowe umożliwiły rozszerzenie funkcjonowania systemu ITS – zadanie będzie kontynuowane w 2016 r., m.in. do systemu włączone zostaną sygnalizacje świetlne w ciągu linii tramwajowej do Fordonu oraz na odcinkach ulic: Grunwaldzkiej i Szubińskiej.</p> <p>Projekt był współfinansowany środkami Unii Europejskiej w ramach POIiŚ 2007-2013.</p>		
	Stworzenie Kujawsko-Pomorskiego Związku Taryfowego poprzez wdrożenie elektronicznego systemu pobierania opłat przewozowych w komunikacji publicznej przy zastosowaniu karty elektronicznej bezstykowej wraz z zakupem automatów biletowych		<p>W 2015 roku zadanie nie było realizowane. W 2014 roku opracowywano studium wykonalności projektu: „System Bilet Metropolitalny BIT City”.</p> <p>Ze względu na brak porozumienia pomiędzy beneficjentami, odstąpiono od realizacji przedsięwzięcia w ramach POIiŚ 2007-2013.</p>		
d.	Integracja systemów transportowych poprzez budowę zintegrowanych węzłów transportowych łączących różne środki transportu (kolej, tramwaj, autobus, rower, komunikacja indywidualna):				
	Budowa zintegrowanego centrum komunikacyjnego w Bydgoszczy	PKP SA	<p>Na rzecz budowy zintegrowanego centrum komunikacyjnego w 2015 roku oddany został do użytku przebudowany i rozbudowany dworzec kolejowy Bydgoszcz Główna. W ramach przedsięwzięcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wybudowano nowy obiekt dworca przy ul. Zygmunta Augusta, – zrewitalizowano zabytkowy dworzec wyspowy zlokalizowany między peronami trzecim i czwartym, – zmodernizowano i przebudowano tory kolejowe i sieć trakcyjną, – zmodernizowano przejście podziemne wraz z peronami, – utworzono miejsca parkingowe po obu stronach nowego budynku. 	<p>Srodki PKP SA</p> <p>Fundusze europejskie</p> <p>Budżet Państwa</p>	<p>III.1.</p> <p>III.3.</p>

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			 <p><i>Źródło: strona internetowa PKP S.A.</i></p> <p>Prace wykończeniowe realizowane będą w 2016 r. Projekt był dofinansowany środkami Unii Europejskiej w ramach POIiŚ 2007-2013.</p>		
	Budowa zintegrowanych węzłów komunikacyjnych: Bydgoszcz Błonie (budowa stacji kolejowej), Bydgoszcz Leśna, Bydgoszcz Bielawy	ZDMiKP Urząd Marszałkowski PKP S.A. PKP PLK S.A.	<p>Dla tego zadania strategicznego w 2015 roku realizowane były prace przy budowie trzech węzłów komunikacyjnych scalających transport kolejowy, samochodowy, autobusowy, rowerowy i pieszy na stacjach kolejowych Bydgoszcz Błonie, Bydgoszcz Leśna i Bydgoszcz Bielawy.</p> <p>Na Błoniu budowano nowy przystanek kolejowy w rejonie istniejącej kładki. Prace obejmowały modernizację kładki, budowę dwóch peronów o długości około 200 m wraz z dojazdami, przejściem dla pieszych nad torami, przebudowę układu drogowego w ul. Madalińskiego wraz z budową pętli autobusowej i parkingu samochodowego.</p> <p>Przy stacji Bydgoszcz Leśna prace budowlane obejmowały przebudowę stacji kolejowej, układu drogowego wraz z pętlą autobusową, budowę parkingu dla samochodów oraz rowerów. W ramach projektu m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wybudowano nowy, parterowy budynek dworca o powierzchni około 300 m² w którym mieści się obsługa podróżnych PKP i dyżurka MZK, – wybudowano 2 perony o długości 300 m, – zadaszono przejście z nowego dworca do nowego tunelu, – przystosowano funkcjonowanie całego obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych, – wybudowano rondo i zmodernizowano drogi dojazdowe, przebudowano chodniki, wybudowano drogi rowerowe, – realizowano prace przy parkingach. <p>Natomiast na stacji kolejowej Bielawy prace skupiały się na przebudowie torów kolejowych i peronów o długości około 200 m.</p> <p>Zakończenie prac trzech inwestycji zaplanowano na 2016 r. Inwestycja jest realizowana w ramach projektu: „Budowa wiaduktów i przystanków kolejowych w bydgosko-toruńskim obszarze metropolitalnym Bit City” dofinansowanego środkami Unii Europejskiej z POIiŚ 2007-2013.</p>	Budżet jst Fundusze europejskie	I.1. III.1. III.2. III.3.
	Przebudowa węzła drogowego ulic: Rejewskiego i Fordońskiej (Węzeł IKEA-A)	IKEA	<p>W 2015 roku zakończono prace i oddano do użytku Węzeł IKEA w ciągu drogi krajowej nr 80.</p> <p>W ramach projektu m.in. wybudowano:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dwa nowe wiadukty w ul. Fordońskiej o długości 19,0 m każdy oraz łącznice, – ul. Skandynawską o długości 397 m, – ul. Więcką o długości 529 m, <p>wraz z infrastrukturą techniczną i drogową oraz zagospodarowaniem terenu zielenią przyuliczną.</p>	Srodki IKEA	I.1. III.1. III.2. III.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Budowa zintegrowanego węzła transportowego – Węzeł Wschodni	Tramwaj Fordon Sp. z o.o.	W ramach budowy linii tramwajowej do Fordonu w 2015 roku, zakończono prace związane z przebudową dworca kolejowego Bydgoszcz Wschód oraz przebudową pętli tramwajowej i autobusowej w tym obszarze. Perony stacji kolejowej zostały połączone z przystankiem tramwajowym na nowym wiadukcie tworząc zintegrowany węzeł komunikacyjny. Inwestycja była dofinansowana z POIiŚ 2007-2013 w ramach budowy linii tramwajowej do Fordonu.	Środki Spółki Tramwaj Fordon Fundusze europejskie	I.1. III.1. III.2. III.3.
e.	Budowa i przebudowa ulic wchodzących w zakres układu podstawowego dróg miasta ze szczególnym uwzględnieniem kierunków północ-południe i wschód-zachód oraz budowa i przebudowa ulic wchodzących w system wewnętrznych obwodnic miejskich:				
	Budowa II etapu ul. Ogińskiego na odcinku od ul. Wojska Polskiego do ul. Magnuszewskiej	ZDMiKP	Dla tego zadania w 2015 roku trwały prace projektowe. Dokumentacja projektowa – projekt budowlany, projekty wykonawcze – obejmują: – budowę 2 jezdni na odcinku od ul. Wojska Polskiego do ul. Ujejskiego, – budowę mini ronda na skrzyżowaniu ulic: Ujejskiego i Karpackiej, – budowę dwupoziomowego węzła drogowego Jana Pawła II i ul. Glinki, – przebudowę ul. Glinki na odcinku od ul. Cmentarnej do ul. Magnuszewskiej, – budowę małego 4-włotowego ronda na skrzyżowaniu ulic Glinki-Magnuszewska-Rozłogi/Gniewkowska, – budowę infrastruktury towarzyszącej drogowej i sieciowej technicznej. W styczniu 2016 r. został złożony wniosek o wydanie decyzji ZRID na budowę II etapu drogi od ul. Wojska Polskiego do ul. Magnuszewskiej.	Budżet Miasta	I.1. III.2. III.3.
	Przebudowa ul. Grunwaldzkiej na odcinku od Węzła Zachodniego do granic miasta	ZDMiKP	Dla tego przedsięwzięcia w 2015 roku trwały prace projektowe obejmujące budowę: – dwujezdniowej drogi z infrastrukturą pieszą i rowerową (chodniki, ciągi pieszo-rowerowe, ciągi pieszo-jezdne) wraz z infrastrukturą transportu zbiorowego, – dróg serwisowych, rozbudowę i przebudowę ulic obsługujących tereny przyległe, – pięciu skrzyżowań jednopoziomowych, – zatoki do ważenia pojazdów, – obiektów inżynierskich, przepustów, – oświetlenia ulicznego, – urządzeń chroniących środowisko, – urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego, – przebudowę kolidującej istniejącej infrastruktury technicznej. W styczniu 2016 r. złożony został wniosek o wydanie decyzji ZRID na realizację inwestycji. Zmodernizowana ul. Grunwaldzka będzie stanowiła najważniejsze połączenie miasta z trasą S5.	Budżet Miasta	I.1. III.2. III.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Budowa drugiej jezdni trasy W-Z na odcinku od ul. Sygnałowej do Węzła Zachodniego	ZDMiKP	W 2015 roku kontynuowano prace nad koncepcją programową dla inwestycji „Rozbudowa trasy Wschód-Zachód na odcinku od Węzła Zachodniego do Węzła Wschodniego”. Zadanie obejmuje również przebudowę ul. Gdańskiej od ul. Kamiennej do ul. Dwernickiego.	Budżet Miasta	I.1. III.2. III.3.
	Przebudowa ul. Gdańskiej na odcinku od ul. Śniadeckich do ul. Kamiennej		Przebudowa ul. Gdańskiej na odcinku od ul. Śniadeckich do ul. Kamiennej została zakończona w 2014 roku.		.
	Budowa połączenia drogowego ulic Mazowieckiej i Gdańskiej		W 2015 roku zadanie nie było realizowane. Dla zadania w 2014 r. opracowano dokumentację projektową na budowę nowej ulicy łączącej ul. Mazowiecką z ul. Gdańską. Realizacja projektu przesunięta została po 2018 r. ze względu na konieczność wyburzenia budynku będącego w użytkowaniu szkoły muzycznej, a kolidującego z planowaną inwestycją. Przeniesienie szkoły muzycznej będzie możliwe dopiero po wybudowaniu nowego obiektu Akademii Muzycznej.		
	Przebudowa ul. Szubińskiej na odcinku od ul. 16 Pułku Ułanów Wielkopolskich do granicy miasta		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Budowa Obwodnicy Południowo – Wschodniej		Zadanie w 2015 roku nie było realizowane.		
	Budowa trasy łączącej ul. Grunwaldzką z Trasą W-Z		Zadanie w 2015 roku nie było realizowane.		
	Budowa ulic: Rydygiera, Ciszewskiego, Matki Teresy z Kalkuty i Zamczysko	ZDMiKP	Prowadzone były prace nad dokumentacją projektową na budowę odcinka ul. Matki Teresy z Kalkuty w ramach zadania „Budowa ulic: Jasinieckiej, Trybowskiego i Matki Teresy z Kalkuty”, dla osiedla Eskulapa. Odcinek ulicy Matki Teresy z Kalkuty został zaprojektowany jako ulica zbiorcza o szerokości jezdni 7,0 m z jednostronnym chodnikiem o szerokości 1,5 m oraz wydzieloną drogą dla rowerów o szerokości 2,0 m.	Budżet Miasta	III.2.
	Rozbudowa ul. Kolbego z możliwością budowy bezkolizyjnego skrzyżowania z ul. Grunwaldzką w przypadku natężeń ruchu uzasadniających realizację tej inwestycji		Zadanie w 2015 roku nie było realizowane.		
	Budowa skrzyżowania ulic Marszałka Focha – Marcinkowskiego oraz ul. Marcinkowskiego do ul. Dworcowej		Zadanie w 2015 roku nie było realizowane.		
	Przebudowa ul. Glinki	ZDMiKP	W ramach zadania w 2015 roku przebudowano odcinek ul. Glinki od ul. Szpitalnej w kierunku ul. Bydgoskich Przemysłowców o długości 601 m, wraz z infrastrukturą drogową i zielenią uliczną. Ponadto kontynuowano prace dokumentacyjne (projekt budowlany, projekty wykonawcze) dla odcinka ul. Glinki od ul. Jana Pawła II do ul. Magnuszewskiej, który będzie realizowany w ramach zadania „Budowa II etapu ul. Ogińskiego na odcinku od ul. Wojska Polskiego do ul. Magnuszewskiej”.	Budżet Miasta	III.2.
	Budowa ul. Nowostromej na odcinku od Placu Poznańskiego do ul. Solskiego oraz ul. Solskiego od ul. Ugory do ul. Leszczyńskiego		Zadanie w 2015 roku nie było realizowane.		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Budowa Zachodniej Obwodnicy Śródmieścia na odcinku od ul. Grunwaldzkiej do ul. Leszczyna		Zadanie w 2015 roku nie było realizowane.		
	Budowa ul. Matki Teresy z Kalkuty – Górny Taras Fordonu		Zadanie w 2015 roku nie było realizowane.		
	Budowa węzła drogowego ulic Fordońska – Andersa		Zadanie w 2015 roku nie było realizowane.		
	Budowa połączenia ul. Kamiennej z ul. Inwalidów/Lewińskiego		Zadanie w 2015 roku nie było realizowane.		
	Modernizacja ulic układu podstawowego, w tym m.in.: ul. Nakielskiej, ul. Chodkiewicza, ul. Smukalskiej	ZDMiKP	<p>Dla tego głównego zadania strategicznego w 2013 roku zakończono przebudowę ul. Chodkiewicza na odcinku od ul. Gdańskiej do ul. Sułkowskiego.</p> <p>W 2015 roku w ramach budowy linii tramwajowej do Fordonu rozbudowano i przebudowano odcinki ulic: Fordońskiej, Lewińskiego, Akademickiej, Andersa oraz ulice obsługujące tereny przylegające do nowej linii tramwajowej o ogólnej długości około 13,3 km, wybudowano ekran akustyczny o długości 806 m, drogi rowerowe, chodniki wraz z infrastrukturą techniczną i pozostałą infrastrukturą drogową.</p> <p>Ponadto w ramach zadania kontynuowano prace przy odnowie odcinków dróg układu podstawowego. Wymienione zostały nawierzchnie na 21 odcinkach ulic o ogólnej długości 14,3 km, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Jana Pawła II – od Ronda Toruńskiego do ul. Glinki i od ul. Glinki do ul. Zdobywców Wału Pomorskiego, – Nakielska – od Ronda Grunwaldzkiego do skrzyżowania z ulicami: Wrocławską, Ułańską, Dolina, – Aleje Mickiewicza – część północna, – Bartosza Głowackiego – od ul. Gajowej do ul. Bałtyckiej, – Kołobrzaska, – Gajowa – od skrzyżowania z ul. Powstańców Wielkopolskich do ul. Kamiennej, – Unii Lubelskiej – od ul. Warszawskiej do wiaduktów kolejowych, – Hetmańska – od ul. Pomorskiej do ul. Sowińskiego, – Fordońska – od ul. Wyścigowej do ul. Fabrycznej, od ul. Łęczyckiej do ul. Gajowej i od ul. Gajowej do ul. Kazimierza Wielkiego, – Szubińska – od Ronda Poznańskiego do ul. Połtyna, od ul. W. Broniewskiego do ul. Ks. Schulza i od ul. Ks. Schulza do ul. Żwirki i Wigury, – Belzy – od ul. Spokojnej do ul. Wojska Polskiego, – Fredry – od ul. Warszawskiej do ul. Sowińskiego, – Sobieskiego – od ul. Sowińskiego do ul. Dworcowej, – Chemiczna – od ul. Wojska Polskiego do ul. Nowokieleckiej, – Wrocławska – od ul. Nakielskiej do skrzyżowania z ul. Grunwaldzką, – Św. Trójcy – od ul. Kordeckiego do ul. Czartoryskiego, – Koronowska – od granic miasta do skrzyżowania z ul. Opławiec, – Jagiellońska – jezdnia północna na wysokości Parku im. Witosa, – Glinki – od ul. Kozala do ul. Dąbrowa, – Andersa – od Ronda Misji Pokojowych ONZ do ul. Kleeberga, 	Budżet Miasta	III.2. III.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>– Akademicka – przed Rondem Misji Pokojowych ONZ.</p> <p>W ramach zadania ul. Nasypowa i dwa odcinki ul. Andersa (od ul. Kleeberga do ul. Kasztelańskiej i ul. Korfantego) zostaną zrealizowane w ramach środków niewygasających w I połowie 2016 r.</p> <p>Również w 2015 roku:</p> <p>– w Starym Fordonie zrewitalizowano ul. Rynek od ul. Bydgoskiej do ul. Wyzwolenia, odcinek ul. Wyzwolenia od ul. Pielęgniarskiej do ul. Krygera o długości 220 m, przebudowano skrzyżowanie ul. Wyzwolenia z ul. Andersa,</p> <p>– przebudowano odcinek ul. Nakielskiej od ul. Wiosennej do ul. Widok o długości 264 m,</p> <p>– rozpoczęto prace modernizacyjne ul. Chodkiewicza na odcinku o dł. 850 m od ul. Wawrzyniaka do al. Stefana Kardynała Wyszyńskiego – realizowane były prace ziemne związane z wymianą infrastruktury,</p> <p>– wybudowano prawoskręt ul. Pięknej w ul. Szubińską o długości 150 m,</p> <p>a dla zadania Rozbudowa ul. Smukalskiej na odcinku od ul. Błędzkiej do ul. Rajskiej, przeprowadzono (na podstawie posiadanej dokumentacji projektowej opracowanej w latach 2010-2012) procedurę wyłożenia projektu do wiadomości publicznej.</p>		
f.	Budowa i przebudowa obiektów inżynierskich:				
	Przebudowa Węzła Zachodniego – II etap wraz z budową przeprawy mostowej przez Kanał Bydgoski	PKP PLK SA ZDMiKP	<p>Dla tego zadania strategicznego realizowane były dwie inwestycje:</p> <p>– przebudowa Węzła Zachodniego – II etap,</p> <p>– budowa przeprawy mostowej przez Kanał Bydgoski wraz z układem drogowym.</p> <p>W ramach przebudowy Węzła Zachodniego, w 2014 roku zakończono budowę wiaduktu kolejowego wraz z infrastrukturą kolejową. Ponadto pod wiaduktem przebudowano ul. Grunwaldzką na odcinku od Węzła Zachodniego do ul. Kraszewskiego o długości 202 m, wraz z chodnikiem, drogą rowerową, sygnalizacją świetlną na skrzyżowaniu ul. Grunwaldzkiej i ul. Kraszewskiego oraz drogę obsługową o długości 116 m.</p> <p>Również w ramach Węzła Zachodniego wybudowano i przebudowano nawierzchnie ulic: Grunwaldzkiej, Nad Torem, Pileckiego i Bronikowskiego o ogólnej długości 561 m wraz z chodnikami 209 m i drogami rowerowymi – 191 m. W ramach inwestycji wykonano przebudowę i budowę niezbędnej infrastruktury technicznej i drogowej towarzyszącej inwestycji.</p> <p>Ponadto w 2015 roku zakończono prace i oddano do użytku przeprawę mostową przez Kanał Bydgoski wraz z układem drogowym. W ramach zadania wykonano m.in.:</p> <p>– most przez Kanał Bydgoski o parametrach obciążenia klasy A o długości 96 m i szerokości 16,9 m (3 pasy ruchu oraz chodnik jednostronny z drogą rowerową),</p> <p>– wykonano jezdnie o ogólnej długości 664 m, chodniki – 1.596 m, drogi rowerowe – 944 m,</p> <p>– przebudowę strugi Flis,</p> <p>– przebudowę sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej, deszczowej, teletechnicznej,</p> <p>– przebudowę sygnalizacji świetlnej obsługującej cały Węzeł Zachodni,</p> <p>– tablice ITS, oświetlenie, oznakowanie pionowe, poziome, urządzenia bezpieczeństwa ruchu drogowego,</p> <p>– zielen przyuliczną.</p>	<p>Budżet Miasta</p> <p>Środki PKP PLK S.A.</p> <p>Fundusze europejskie</p> <p>Budżet Państwa</p>	<p>I.1.</p> <p>III.2.</p> <p>III.3.</p>

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			Prace wykończeniowe dla całego zadania zaplanowano na 2016 r. Rozbudowa Węzła Zachodniego otwiera też drogę do realizacji kolejnego dużego przedsięwzięcia – budowy drugiej jezdni ul. Grunwaldzkiej.		
	Przebudowa ul. Chmurnej wraz z budową mostu nad Brdą łączącego dzielnice Piaski z Czyżkówkiem		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Przebudowa i modernizacja wiaduktów i przepraw mostowych na ciągach dróg układu podstawowego		W 2015 roku nie prowadzono robót związanych z przebudową i modernizacją istniejących obiektów mostowych i wiaduktów, oprócz Węzła Zachodniego stanowiącego oddzielne zadanie strategiczne.		
g.	Budowa i przebudowa dróg o charakterze lokalnym:				
	Przebudowa ulic, placów i obiektów mostowych w rejonie Starego Rynku	ZDMiKP	Na rzecz zadania w 2014 roku zakończono prace przy przebudowie 9 ulic w obszarze Starego Rynku o ogólnej długości 896 m, oraz przebudowano 2 mosty: J. Sulimy-Kamińskiego i most w ciągu ul. Ku Młynom. Natomiast w 2015 roku zakończono prace przy przebudowie mostu na jazie w ciągu ul. Tamka na Wyspie Młyńskiej (w ramach środków, które nie wygasają z końcem 2014 r.). Zadanie było dofinansowane środkami Unii Europejskiej z RPO WK-P na lata 2007-2013.	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.2. III.7.
	Budowa ulicy Rekinowej na odcinku od ul. Łowiskowej do ul. Grunwaldzkiej		W 2015 r. zadanie nie było realizowane.		
	Przedłużenie ul. Kieleckiej do ul. Chemicznej	ZDMiKP	W 2015 roku oddano do użytku zmodernizowaną ul. Kielecką i nową ul. Nowokielecką (ul. Dachtery) o długości 817 m. W ramach zadania zmodernizowano skrzyżowania ulic: Kieleckiej-Smoleńskiej oraz Kieleckiej-Nowotoruńskiej, wybudowano skrzyżowanie ul. Nowokieleckiej (ul. Dachtery) z ul. Chemiczną oraz nową jezdnię na odcinkach ulic: Nowotoruńskiej – 319 m i Chemicznej – 289 m wraz z infrastrukturą techniczną i drogową. Zadanie było dofinansowane środkami Unii Europejskiej z RPO WK-P na lata 2007-2013.	Budżet Miasta Fundusze europejskie	II.3. III.2.
	Budowa i przebudowa dróg gminnych o nawierzchni nieutwardzonej, o charakterze lokalnym i dojazdowym, wraz z rozbudową i modernizacją infrastruktury towarzyszącej (m.in.: budowa oświetlenia, kanalizacji deszczowej, itp.)	ZDMiKP Mieszkańcy	Na rzecz budowy i przebudowy dróg gminnych o nawierzchni nieutwardzonej w 2015 roku głównie realizowane były inwestycje w ramach inicjatyw lokalnych (Programów „25/75” i „5/6”). Z programu „25/75” zakończono następujące zadania: – budowa ul. Borowikowej i ul. Koźlakowej wraz z rozbudową kanalizacji deszczowej na Miedzyniu (w ramach środków, które nie wygasają z końcem 2014 r.), – przebudowa ul. Konwaliowej wraz z budową elementów kanalizacji deszczowej (Miedzyń), – budowa zjazdu z ul. Szpitalnej przez torowisko tramwajowe na posesję przy ul. Białogardzkiej 23 (Wyżyny), – budowa ul. ks. Prałata Romualda Biniaka (Kapuściska), – budowa ul. Rydzowej wraz z kanalizacją deszczową (Miedzyń), oraz realizowano inwestycje, które zakończone zostaną w 2016 roku (z wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego 2015): – przebudowa ul. Broniewskiego wraz z zagospodarowaniem terenu zielenią (Błonie), – budowa ulic: Bluszczowej i Makowej oraz ulic: Kalinowej i Czeremcha (Miedzyń),	Budżet Miasta Dotacja i pożyczka z NFOŚiGW Środki mieszkańców osiedli	III.2. IV.1.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<ul style="list-style-type: none"> – budowa ul. Górzyskowo wraz z oświetleniem (Biedaszkowo), – budowa ul. Kokosowej wraz z oświetleniem i odwodnieniem terenu (Miedzyń). <p>Natomiast w ramach Programu „5/6” zakończono następujące inwestycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – budowa chodnika wzdłuż bloku mieszkalnego przy ul. Modrzewiowej 8 na os. Leśnym (w ramach środków, które nie wygasają z końcem 2014 r.), – budowa chodnika na Osowej Górze wzdłuż ul. Kolbego od ul. Kutrowej do ul. Rekinowej, – przebudowa chodnika na osiedlach Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto przy ul. Chocimskiej i Pomorskiej, – likwidacja barier architektonicznych na Wyżynach (obniżono krawężniki na 17 przejściach przez jezdnię), – przebudowa chodników i alejek spacerowych na Wyżynach przy ul. Grzymały Siedleckiego, – przebudowa chodnika na Okolu przy ul. Śląskiej od nr 9 do nr 19, – budowa oświetlenia ulic na osiedlach Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto (ul. Czartoryskiego), – budowa oświetlenia na terenie rekreacyjno-sportowym przy ul. Mochelskiej na Piaskach, – doświetlenie ul. Otorowskiej na os. Łęgnowo Wieś, – doświetlenie dojazdu do budynku przy ul. Bohaterów Kragujewca 11 na Wyżynach, – budowa oświetlenia siłowni fitness w parku na os. Wilczak-Jary, – modernizacja oświetlenia przejścia dla pieszych w rejonie targowiska na os. Leśnym, <p>a w trakcie realizacji pozostawały:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przebudowa wlotu ul. Norweskiej na ul. Orlą na Szwederowie (lata realizacji 2015-2016), – budowa chodnika na os. Zimne Wody-Czersko Polskie – w 2015 roku w ul. Smoleńskiej wykonano chodnik o dł. 270 m (lata realizacji 2014-2016). <p>Ponadto rozpoczęto prace przy budowie ul. Bydgoskich Olimpijczyków. W ramach zadania zmodernizowany zostanie 446 m odcinek ulicy od ul. Kaliskiego do ul. Igrzyskowej (zakończenie prac ze środków, które nie wygasają z końcem 2015 r.),</p> <p>W 2015 roku realizowane były również prace dokumentacyjne m.in. dla inwestycji:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozbudowa ul. Wąbrzeskiej od ul. Jana Pawła II do ul. Dobrzyńskiej o długości 600 m wraz z miejscami parkingowymi i chodnikami oraz przebudową infrastruktury technicznej, – budowa ulic: Jasinieckiej, Trybowskiego i Matki Teresy z Kalkuty na osiedlu Eskulapa, – przebudowa ul. Cieszkowskiego, – przebudowa ulic i terenów położonych pomiędzy ul. Bydgoską i brzegiem Wisły (inwestycja realizowana będzie w ramach rewitalizacji Starego Fordonu). <p>Ponadto w grudniu 2015 roku uchwałą Nr XXIII/403/15 Rady Miasta Bydgoszczy przyjęty został „Wieloletni program utwardzania ulic gruntowych zlokalizowanych na terenie miasta Bydgoszczy” oraz zabezpieczone zostały środki finansowe na ich realizację od 2016 roku w Wieloletniej Prognozie Finansowej.</p>		
h.	Rozwój systemu parkingowego w mieście:	Inwestor prywatny	Ponadto w ramach rozwoju systemu parkingowego w obszarze miasta w 2015 roku został oddany do użytku parking z 1.200 miejscami w galerii handlowej „Zielone Arkady” na Wzgórzu Wolności, oraz 2 parkingi na ok. 1.100 miejsc w ramach budowy galerii handlowej IKEA w Fordonie.	Środki inwestora prywatnego	III.2. IV.1.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
		ZDMiKP	<p>Parkingi budowane były m.in. przez spółdzielnie mieszkaniowe oraz developerów budujących nowe mieszkania, a także wyznaczane były w ramach przebudowy dróg w obszarze miasta.</p> <p>W 2015 roku miejsca parkingowe budowano także w ramach Program „5/6”:</p> <ul style="list-style-type: none"> – na Kapuściskach przy ul. Szarych Szeregów 9,11,13 – wykonano pierwszy etap zadania (lata realizacji całego zadania 2014-2016), – na Kapuściskach wzdłuż ul. Sandomierskiej od ul. Baczyńskiego do AS Marketu (lata realizacji 2015-2016), – na Błoniu przy ul. Waryńskiego, przy Zespole Szkół nr 7 oraz przy ul. 16 Pułku Ułanów Wielkopolskich (lata realizacji 2015-2016), – na Leśnym wzdłuż ul. Gdańskiej od nr 208 do nr 238 – jezdni serwisowa oraz przy ul. Dębowej 4 – wykonano dokumentację projektową (lata realizacji 2015-2016), – w Nowym Fordonie przy ul. Berlinga 3 (lata realizacji 2015-2016). 	Budżet Miasta	
	Budowa parkingów kubaturowych w obszarze dużej wewnętrznej obwodnicy włączonych w system Park & Ride		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Budowa parkingów kubaturowych w obszarze Śródmieścia włączonych w system Park&Go	Inwestor prywatny	W styczniu 2015 roku oddany został do użytku wielopoziomowy parking na około 240 miejsc przy ul. Pod Blankami.	Środki inwestora prywatnego	III.3.
	Rozbudowa stref ruchu uspokojonego	ZDMiKP Wydział Edukacji i Sportu	<p>W 2015 roku kontynuowano prace związane z wprowadzeniem stref uspokojonego ruchu. Stosowne oznakowanie wprowadzono w strefach zamieszkania w ulicach: Żupy, Kaktusowa, Baranowskiego, Agrestowa, Migdałowa, Bośniacka, Gościeradzka, Hoffmanna, Tańskich, Harcerska, Wyścigowa, Nowa oraz na łączniku do ZS nr 22 od ul. Oplawiec.</p> <p>Ponadto, w strefach zamieszkania, wybudowano wyspę progi zwalniające w ramach przebudowywanych dróg, m.in. w ulicach: Wyzwolenia, Karolewskiej, Cechowej.</p> <p>Przeprowadzono także diagnozę potrzeb związanych z koniecznością uspokojenia ruchu wokół placówek oświatowych. Wyniki zostały ujęte w opracowaniu „Bezpieczna droga do szkoły”.</p>	Budżet Miasta	IV.1. IV.6.
i.	Promocja ruchu rowerowego i pieszego poprzez systemowe działania na rzecz rozbudowy i przebudowy dróg rowerowych i ciągów pieszych:				
	Budowa infrastruktury rowerowej i jej integracja z istniejącymi trasami rowerowymi w powiecie bydgoskim	ZDMiKP Wydział Inwestycji Miasta Tramwaj Fordon Sp.	<p>Na rzecz realizacji tego zadania, w ramach przebudowy i rozbudowy układu komunikacyjnego, w obszarze miasta wybudowano ogółem ponad 8,0 km dróg rowerowych, w tym m. in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – na Węźle Zachodnim – 1.272 m, – na Węźle IKEA – 700 m, – w ramach budowy linii tramwajowej do Fordonu – 5.139 m, – w ul. Nowokieleckiej – 600 m, – w obszarze przebudowy dróg przy „Zielonych Arkadach” – 300 m. <p>oraz uruchomiono sieć wypożyczalni rowerów obejmującą 35 stacji z 381 rowerami wraz z infrastrukturą.</p>	<p>Budżet Miasta</p> <p>Fundusze europejskie</p> <p>Środki Tramwaj</p>	<p>I.1.</p> <p>III.2.</p> <p>III.4.</p> <p>IV.5.</p>

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
		z o.o. Firma Zielone Arkady, ATOS i IKEA Nadleśnictwo Bydgoszcz	<p>Stacje BRA zlokalizowane zostały głównie w centralnej części miasta, w pobliżu węzłów przesiadkowych, ważnych skrzyżowań i przystanków transportu publicznego. Do systemu włączone zostały również 2 stacje komercyjne sfinansowane przez firmy Atos (ul. Grunwaldzka – 8 rowerów) i IKEA (ul. Skandynawska – 10 rowerów). Również wytyczona została trasa rowerowa pomiędzy DK25 a terenem BPPT z miejscem postojowym przy ul. Dąbrowa na Glinkach.</p> <p><i>Źródło: strona internetowa UMB</i></p> <p>Ponadto w okresie sprawozdawczym, w ramach inicjatywy lokalnej (Program „5/6”) na osiedlu Tatrzańskim, na terenie ZS nr 28 przy ul. Kromera 11, wybudowany został parking rowerowy z 40 miejscami postojowymi oraz trwały prace przy budowie miasteczka ruchu drogowego. Natomiast dla zadania: „Drogi dla rowerów”, kontynuowano prace projektowe i koncepcyjne. Zakończone zostały prace nad koncepcją budowy infrastruktury dla ruchu rowerowego wzdłuż ulic: Warszawskiej, Śniadeckich, Krasińskiego, Markwarta, Moniuszki i Skłodowskiej-Curie oraz trwały prace projektowe dla budowy infrastruktury rowerowej na ulicach: Grunwaldzkiej, Kruszwickiej, Łochowskiej, Focha, Jagiellońskiej i Wiatrakowej.</p>	Fordon Sp. z o.o. Środki inwestorów	
		ZDMiKP	W ramach przedsięwzięcia „Promocja ruchu rowerowego i pieszego poprzez systemowe działania na rzecz rozbudowy i przebudowy dróg rowerowych i ciągów pieszych”, przebudowano i zmodernizowano chodniki w obszarze miasta o ogólnej powierzchni około 17,3 tys. m ² , w tym zamontowano nawierzchnie z płytek strukturalnych dla osób niedowidzących i niewidomych, modernizowano m.in. schody, progi zwalniające, parkingi rowerowe BRA – realizując prace w 63 punktach. Oprócz tego chodniki były budowane i modernizowane w ramach zadań związanych z budową i przebudową dróg w mieście oraz realizacją Programów „25/75” i „5/6”.	Budżet Miasta	III.2.
	Działania promocyjne w zakresie ruchu rowerowego	ZDMiKP WGKiOŚ Wydział Edukacji i Sportu	Celom promocyjnym popularyzującym ruch rowerowy służyło przede wszystkim uruchomienie od 1 kwietnia 2015 roku Bydgoskiego Roweru Aglomeracyjnego (BRA). Przez 8 miesięcy w systemie zarejestrowano ponad 28 tys. użytkowników, którzy 585.395 razy wypożyczyli miejskie pojazdy. Popularyzacji korzystania z komunikacji rowerowej służyły również działania związane z rozbudową dróg rowerowych wraz z infrastrukturą oraz organizowanie licznych imprez, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – szkolnego turnieju rowerowego „Czar dwóch kółek”, – „Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu”, – „Dzień bez samochodu”. 	Budżet Miasta	III.4.
	Budowa przejść podziemnych i nadziemnych na głównych ciągach ruchu kołowego	ZDMiKP	Na rzecz realizacji zadania w 2015 roku zmodernizowane zostało przejście podziemne do dworca kolejowego Bydgoszcz Główna w pasie drogowym ul. Zygmunta Augusta. W ramach modernizacji przejście dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych (m.in. zamontowano 2 windy dla osób niepełnosprawnych).	Budżet Miasta	III.2. IV.6.
j.	Działania na rzecz utworzenia intermodalnych centrów logistycznych				

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	kolejowo-drogowo-wodnych, drogowo-lotniczych oraz dyslokacji istniejących stacji wyładunkowych i techniczno-postojowych będących w kolizji z rozbudową infrastruktury miejskiej:				
	Budowa platformy multimodalnej		W 2015 roku zadanie nie było realizowane. Miasto przystąpiło do projektu EMMA, którego celem jest zwiększenie mobilności towarów i logistyki w Regionie Morza Bałtyckiego poprzez wzmocnienie transportu śródlądowego i morskiego oraz promocję nowych międzynarodowych usług żeglugowych. W oparciu o fundusze Programu Interreg Region Morza Bałtyckiego planuje się m.in. opracowanie studium lokalizacji portu multimodalnego na Wiśle.		
	Budowa terminali intermodalnych na terenach inwestycyjnych		Zadanie w 2015 roku nie było realizowane.		
k.	Ograniczenie dostępności śródmieścia dla komunikacji indywidualnej:				
	Wyznaczenie stref pieszych w obszarze Starego Miasta i Śródmieścia z uwzględnieniem zrewitalizowanych ulic		Zadanie o charakterze ciągłym. W minionych latach wyznaczone zostały strefy piesze w obszarze Starego Miasta i Śródmieścia. W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		

Mierniki realizacji programu:

Lp.	miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Stosunek długości dróg publicznych o nawierzchni utwardzonej do długości dróg ogółem	%	67,9	67,8	68,7	73,3		III.2., IV.1.	ZDMiKP
2	Stosunek długości linii tramwajowych do długości ogółem linii miejskiej komunikacji publicznej	%	17,2	17,7	17,2/15,0*	16,6/14,3*		III.1.	ZDMiKP
3	Stosunek liczby pasażerów transportu szynowego do liczby pasażerów transportu publicznego ogółem	%	27,8	28,5	26,7	27,1		III.1.	ZDMiKP

Lp.	miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4	Długość dróg rowerowych: na 1 km ² obszaru miasta	km/km ²	0,39	0,44	0,44	0,46		III.2., IV.5.	ZDMiKP
	na 1000 mieszkańców	km/1000	0,19	0,21	0,22	0,23			ZDMiKP

* wskaźnik obejmujący linie miejskie / wskaźnik obejmujący linie miejskie i linie międzygminne

Uwaga. Długość dróg rowerowych została określona na podstawie pomiaru osi dróg (wzdłuż których prowadzone są drogi rowerowe).

Celem Programu Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie jest zwiększenie dostępności komunikacyjnej Bydgoszczy – stworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego. Wszystkie realizowane w 2015 roku zadania strategiczne służyły systematycznemu osiągnięciu wytyczonego celu.

W przedmiotowym programie zostało ujętych 11 przedsięwzięć oraz 50 zadań głównych. Poszczególne działania podejmowane w omawianym okresie wdrażane były w oparciu o budżet miasta na 2015 rok (budżet miasta angażował środki finansowe na realizację 24 zadań) oraz plany finansowe poszczególnych jednostek organizacyjnych miasta, firm i instytucji zaangażowanych w realizację programu. W 2015 roku podejmowane były działania na rzecz 10 przedsięwzięć (nie podjęto prac dla przedsięwzięcia: „Działania na rzecz utworzenia intermodalnych centrów logistycznych kolejowo-drogowo-wodnych, drogowo-lotniczych oraz dyslokacji istniejących stacji wyładunkowych i techniczno-postojowych będących w kolizji z rozbudową infrastruktury miejskiej”). Natomiast spośród 50 zadań ujętych w programie, jedno zostało zakończone w 2014 r., a 27 było realizowanych w 2015 r. (54,0%). Dzięki dostępności środków finansowych, przede wszystkim z Unii Europejskiej, kontynuowane były strategiczne projekty inwestycyjne mające na celu usprawnienie funkcjonowania systemu, zwiększenie przepustowości i bezpieczeństwa istniejącej infrastruktury oraz podniesienie jakości świadczonych usług głównie w zakresie komunikacji publicznej.

Należy nadmienić, że spośród 23 zadań nierealizowanych w 2015 r., dla 5 – prace podejmowane były w minionych latach, a uwarunkowania zewnętrzne spowodowały odłożenie w czasie ich dalszej realizacji.

Wszystkie główne zadania strategiczne są zadaniami wieloletnimi, składającymi się niekiedy z kilku projektów, bądź określone jako „zadania ciągłe”.

Spółród tych zadań, od początku obowiązywania dokumentu, 7 zostało zakończonych, w tym 6 w 2015 r.:

- Budowa linii tramwajowej do Fordonu o długości 10,0 km wraz z zintegrowanym węzłem komunikacyjnym łączącym komunikację kolejową z komunikacją miejską,
- Inteligentne Systemy Transportowe,
- Budowa zintegrowanego centrum komunikacyjnego w Bydgoszczy – Budowa Dworca Kolejowego Bydgoszcz Główna,
- Przebudowa Węzła Zachodniego – II etap wraz z budową przeprawy mostowej przez Kanał Bydgoski,

- Przebudowa węzła drogowego ulic: Rejewskiego i Fordońskiej (Węzeł IKEA),
- Przedłużenie ul. Kieleckiej do ul. Chemicznej (ul. Franciszka Dachtera),
- Przebudowa ul. Gdańskiej na odcinku od ul. Śniadeckich do ul. Kamiennej (2014 r.),

Wśród efektów 2015 roku, realizowanych w ramach kontynuowanych głównych zadań strategicznych, wymienić m.in. należy:

- funkcjonujący Bydgoski Rower Aglomeracyjny,
- zmodernizowane odcinki ulic w obszarze miasta o ogólnej długości 14,3 km,
- przebudowane i wybudowane ulice w Fordonie o ogólnej długości 13,3 km,
- zakup 12 wozów tramwajowych oraz 31 autobusów,
- wybudowane drogi rowerowe o ogólnej długości ponad 8,0 km,
- parkingi z ok. 2.540 miejscami postojowymi, funkcjonujące przy ul. Pod Blankami oraz przy centrach handlowych Zielone Arkady i IKEA.

Natomiast w odniesieniu do mierników programu, pozytywnie należy ocenić działania związane z modernizacją i przebudową dróg publicznych i wewnętrznych, które mają znaczący wpływ na jakość zamieszkania w mieście. Świadczy o tym wzrost długości dróg publicznych o nawierzchni utwardzonej w obszarze miasta (na koniec 2015 r. stanowiły one 73,3% długości dróg ogółem), chociaż konieczność korzystania z dróg nieutwardzonych przez mieszkańców osiedli, nadal budzi niezadowolenie.

Niekorzystnym trendem jest utrzymujący się od kilku lat spadek liczby pasażerów korzystających z komunikacji publicznej (w 2014 roku przewieziono 97,23 mln pasażerów, a w 2015 roku – 96,01 mln, tj. o 1,26% mniej).

W 2015 r., pomimo zakończenia budowy linii tramwajowej do Fordonu o długości 10,0 km nie oddano jej do użytku, przy czym wydłużone zostały linie autobusowe nr 54 (do Smukały), nr 81 (do centrum handlowego IKEA) i nr 91 (do Kruszyna Krajeńskiego) oraz wprowadzono nową linię nr 60, co miało wpływ na obniżenie wskaźnika pokazującego długość linii tramwajowych do ogólnej długości linii komunikacji miejskiej.

Aby osiągnąć wyznaczony cel programu „Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie”, należy konsekwentnie kontynuować przedsięwzięcia ujęte w tym programie, ze szczególnym uwzględnieniem zadań związanych z poprawą dostępności komunikacyjnej Bydgoszczy, bezpieczeństwem na drogach, rozwojem komunikacji miejskiej, rozbudową dróg rowerowych i modernizacją dróg osiedlowych.

III.6. Program Nr 6 Cyfrowa Bydgoszcz

Cele programu:

- Podniesienie kompetencji cyfrowych społeczeństwa
- Upowszechnienie i zwiększenie dostępu do technologii cyfrowych

Koordynator programu:

Wydział Informatyki

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2015 roku:

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
a.	Rozbudowa miejskiej infrastruktury teleinformatycznej:				
	Rozbudowa sieci szerokopasmowej	Wydział Informatyki	W ramach rozbudowy systemu teleinformatycznego wybudowano przyłącze światłowodowe do podłączenia filii UMB w Zielonych Arkadach oraz budynku Straży Miejskiej przy ul. Leśnej 12. Podłączono również za pomocą światłowodu budynek ZIT (Zintegrowane Inwestycje Terytorialne) przy ul. Jagiellońskiej 61. Udostępniono część infrastruktury światłowodowej na potrzeby systemu ITS wykorzystywanego przez ZD-MiKP. Podłączono 6 kolejnych firm do Miejskiej Sieci Teleinformatycznej (MST) (sprzedaż dostępu do Internetu).	Budżet Miasta	III.5.
	Wykorzystywanie nowoczesnych technologii cyfrowych w tworzeniu systemu obsługi, informacji i kontaktów z mieszkańcami i przedsiębiorcami	Wydział Informatyki	W ramach zadania rozbudowano system telekomunikacyjny Avaya (centrala telefoniczna) o moduły wyniesione, które są zlokalizowane w budynku Bydgoskiego Centrum Targowo-Wystawienniczego przy ul. Gdańskiej 187 oraz nowej siedzibie spółki Tramwaj Fordon przy ul. Jagiellońskiej 94c. Zakupiono oprogramowanie dla zadania „Bydgoska Rodzina 3+” oraz system konferencyjny dla ZIT.	Budżet Miasta	III.5.
	Współpraca z sektorem naukowo-badawczym i innowacyjnym na rzecz rozwoju społeczeństwa cyfrowego	Wydział Informatyki	Kontynuowano współpracę z UTP w zakresie udostępnienia Internetu do filii Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej oraz oddziałów biur meldunkowych.	Budżet Miasta	III.5. II.2.
	Budowa radiowych Publicznych Punktów Dostępu do Internetu	Wydział Informatyki	Zainstalowane punkty dostępowe Wi-Fi objęte były wsparciem technicznym (serwisem).	Budżet Miasta	III.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			 <p><i>Źródło: strona internetowa UMB</i></p>		
	Wdrażanie systemów teleinformatycznych i telekomunikacyjnych w ramach budowy zintegrowanego systemu bezpieczeństwa miasta	Wydział Zarządzania Kryzysowego Wydział Informatyki	<p>W 2015 roku kontynuowano prace mające doprowadzić do integracji sieci wideomonitoringu miasta z siecią MST. Sieć ta jest już połączona z siecią MST co uprościło zarządzanie nią oraz przyczyniło się do wyeliminowania „wąskich gardeł” w jej funkcjonowaniu. Rozbudowano system monitoringu wizyjnego (w tym w ramach Programu „5/6”) o kolejnych 19 kamer. Na dzień 31.12.2015 r. w mieście funkcjonowało 178 kamer.</p> <p>W ramach rozbudowy systemu wideomonitoringu miejskiego wyposażono w 3 monitory do oglądu obrazu z studiach monitoringu KM Policji oraz Komisariat Policji Bydgoszcz Śródmieście.</p>	Budżet Miasta	III.5. IV.6.
b.	Edukacja cyfrowa oraz przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu:				
	Wykorzystywanie technologii cyfrowych i programów edukacji cyfrowej w procesie nauczania i samokształcenia	Wydział Edukacji i Sportu	<p>W ramach wdrażania programów informatycznych usprawniających zarządzanie i dokumentowanie pracy szkoły, sukcesywnie wdrażane są dzienniki elektroniczne oraz podsystemy w ramach „Złotego abonamentu Optivum”: organizacja, uczniowie NET+, kadry, place, finanse, intendentura, inwentarz, MOL NET+.</p> <p>W 2015 roku do szkół podstawowych wprowadzono nabór elektroniczny poprzez system „Edukacja”, dzięki czemu wszystkie poziomy edukacyjne zostały objęte naborem elektronicznym.</p> <p>Zestawy tablic interaktywnych (358 zestawów – tablica, projektor, laptop) trafiły w 2015 roku do 45 szkół podstawowych w ramach projektu „Realizacja systemu innowacyjnej edukacji w województwie kujawsko-pomorskim poprzez zbudowanie systemu dystrybucji treści edukacyjnych” realizowanego przez Urząd Marszałkowski w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Częścią tego przedsięwzięcia jest także budowa Kujawsko-Pomorskiej Platformy Edukacyjnej czyli internetowego systemu dystrybucji treści edukacyjnych.</p> <p>W ramach realizacji projektu „Wyposażenie i modernizacja gabinetów, świetlic, bibliotek, placów zabaw w szkołach zgodnie z diagnozą, opracowanie i wdrożenie programu wyposażenia szkół oraz placówek w sprzęt komputerowy i multimedialny, a także zakup pomocy dydaktycznych i naukowych dla rozwoju innowacyjności” w 2015 roku m.in. doposażono 4 gabinety informatyczne placówek oświatowych w sprzęt komputerowy i multimedialny.</p>	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.5. IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Popularyzacja metod korzystania z usług cyfrowych	Miasto Bydgoszcz	W 2015 roku zakupiono dla: – Muzeum Okręgowego – sprzęt multimedialny, – Miejskiego Centrum Kultury (MCK) – profesjonalny zestaw komputerowy z oprogramowaniem do prac graficznych, serwer z oprogramowaniem, urządzenie do składowania danych.	Budżet Miasta	III.5.
	Edukacja i szkolenia dla seniorów, osób bezrobotnych i niepełnosprawnych	Powiatowy Urząd Pracy Miejskie Centrum Kultury	Powiatowy Urząd Pracy w ramach Poradnictwa Pracy „Wspólna Sprawa” organizował szkolenia i kursy dla osób bezrobotnych. W 2015 roku w kursie komputerowym (Autocad, grafika komputerowa) uczestniczyło 20 osób. Miejskie Centrum Kultury w ramach aktywizacji i stałego rozwoju seniorów i osób niepełnosprawnych realizowało m.in. projekt <i>Zobaczyć Sztukę</i> , którego zadaniem jest udostępnienie wytworów kultury i dzieł sztuki osobom niewidomym oraz słabowidzącym. W ramach realizacji projektu odbyło się 5 spotkań, wykonano: 15 audiodeskrypcji, tyflografiki do 6 obrazów i 4 stanowiska interaktywne.	Budżet PUP Budżet Miasta	III.5. IV.7.
	Wykorzystanie nowoczesnych kanałów komunikacji:				
	Budowa wielokanałowego centrum obsługi interesanta	Wydział Informatyki	Na rzecz rozbudowy systemu obiegu dokumentów w Urzędzie Miasta, zakupiono serwer do systemu EZD (Elektroniczne Zarządzanie Dokumentacją), dyski do archiwizacji, system EZD i zainstalowano 30 e-usług. Zadanie realizowane było w ramach projektu „Zintegrowany System Informacyjny Miast – ZSIM” we współpracy z UM Torunia oraz UM Grudziądz, a współfinansowanego z POKL 2007-2013.	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.5
	Budowa zintegrowanego geoportalu	Wydział Informatyki	Zakończono projekt „Infostrada Pomorza i Kujaw – SIP”, w ramach którego Miasto pozyskało rejestry wraz z danymi oraz serwer.	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.5.
	Rozbudowa i integracja e-usługi jednostek miejskich z platformą e-PUAP (elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej)	Wydział Informatyki	W zakresie elektronicznej wymiany korespondencji za pomocą e-PUAP zakończono realizowany projekt „Zintegrowany System Informacyjny Miast – ZSIM”, w ramach którego zakupiono serwer do systemu Elektronicznego Zarządzania Dokumentacją, dyski do archiwizacji, system EZD i zainstalowano 30 e-usług.	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.5
	Wdrażanie systemów teleinformatycznych podnoszących efektywność funkcjonowania administracji:				
	Rozbudowa systemu elektronicznego obiegu dokumentów	Wydział Informatyki	W ramach realizacji systemu obiegu dokumentów zakończono projekt „Zintegrowany System Informacyjny Miast – ZSIM”, w ramach którego wdrożono Elektroniczne Zarządzanie Dokumentami (EZD) SIDAS na wszystkich stanowiskach urzędniczych w UMB.	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.5

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Integracja Systemów Informatycznych – budowa platformy wymiany informacji, dostosowanie systemów informatycznych do pracy w modelu SOA (Service Oriented Architecture)	Wydział Informatyki	W zakresie wdrażania standardów świadczenia elektronicznych usług publicznych realizowany był projekt „Zintegrowany System Informacyjny Miast – ZSIM”, w ramach którego wdrożono usługi na e-PUAP, elektroniczny obieg dokumentów oraz szynę ESB, dzięki której możliwa jest integracja systemów dziedzicznych użytkowanych w UMB. Dzięki integracji możliwe jest zautomatyzowanie procesu dotyczącego wpływu elektronicznego dokumentu z e-PUAP do EZD z systemami dziedzicznymi.	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.5.
	Rozbudowa systemu informacji przestrzennej (GIS)	Miejska Pracownia Urbanistyczna	W ramach zakupów inwestycyjnych dla Miejskiej Pracowni Urbanistycznej zakupiono m.in. oprogramowanie „SketchUp Pro 2015” oraz ploter i 4 komputery.	Budżet Miasta	III.5.
	Budowa systemu rejestrów i słowników rejestracyjnych zapewniających spójność i jednoznaczność informacji	Wydział Informatyki	Rozpoczęto prace nad czyszczeniem bazy interesantów (funkcje sklejania rekordów osób fizycznych oraz hierarchizacji osób prawnych) po zakończeniu projektu „Infostrada Pomorza i Kujaw – SIP”.	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.5.
	Integracja systemów telekomunikacyjnych jednostek miejskich w oparciu o technologię VoIP (Voice over Internet Protocol)	Wydział Informatyki	Rozpoczęto testy, które pozwolą jednostkom oświatowym podłączonym do MST wykorzystywać technologię VoIP do uzyskania połączenia z systemem telekomunikacyjnym Avaya (centrala telefoniczna UMB) oraz wykorzystywać ten kanał transmisyjny do połączenia z siecią publiczną. Przeprowadzono wstępny audyt telekomunikacyjny w jednostkach oświatowych. Analiza tego audytu pozwoli na wprowadzenie oszczędności w wydatkowaniu środków na usługi telekomunikacyjne. W ramach tych prac dokonano również inwentaryzacji posiadanych przez te jednostki central telefonicznych pozwalającej na określenie wstępnych kosztów modernizacji tych central (do technologii VoIP).	Budżet Miasta	III.5.

Mierniki realizacji programu:

Lp.	miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Komputery z dostępem szerokopasmowym do Internetu przeznaczone do użytku uczniów, w stosunku do liczby komputerów ogółem w szkołach:		(2012/2013)						
	Szkoły Podstawowe (bez specjalnych)	%	45,8						
	Gimnazja (bez specjalnych)	%	50,7	bd.	bd.	bd.		III.5., IV.3.	GUS BDL
	ponadgimnazjalne	%	49,2						

Lp.	miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	Liczba komputerów podłączonych do Internetu dostępnych dla czytelników bibliotek	szt.	127	134	142	bd.		III.5.	GUS BDL
3	Liczba kamer wizyjnych włączonych do systemu wideomonitoringu	szt.	112	123	159	178		III.5., IV.6.	UMB

Wszystkie 4 przedsięwzięcia ujęte w programie były realizowane w 2015 roku. W ramach tych przedsięwzięć, na 16 zadań głównych zapisanych w programie, wszystkie (tj. 100,0%) były realizowane. Wszystkie zadania realizowane w 2015 roku, były współfinansowane bądź finansowane z budżetu miasta, a kilka zadań było współfinansowanych ze środków unijnych w ramach PO KL 2007-2013. Należy dodać, że dla części zadań prowadzone były prace związane z przygotowaniem projektów do współfinansowania ze środków unijnych w ramach nowej perspektywy finansowej UE 2014-2020.

Realizacja zadań programu przyczynia się do zwiększania dostępu do informacji, rozwoju kompetencji cyfrowej i popularyzacji usług cyfrowych, co ma duży wpływ na nową jakość usług. Nowoczesne technologie cyfrowe i programy edukacji cyfrowej, wykorzystywane w procesie nauczania i samokształcenia, wpływają na podnoszenie poziomu edukacji i kształcenia, na wzrost aktywności społecznej i zawodowej. Mają również wpływ na poprawę poczucia bezpieczeństwa społeczeństwa.

W zakresie mierników realizacji programu, nastąpił wzrost liczby kamer włączonych do systemu wideomonitoringu miejskiego oraz liczby komputerów podłączonych do Internetu dostępnych dla czytelników bibliotek. Natomiast w związku z zaprzestaniem publikacji przez GUS, brak jest danych dotyczących komputerów w szkołach.

III.7. Program Nr 7 Bydgoszcz na fali

Cele programu:

- Stworzenie wizerunku Bydgoszczy, jako miasta silnie związanego z wodą i wykorzystującego jej walory
- Kompleksowa rewitalizacja Bydgoskiego Węzła Wodnego jako elementu składowego międzynarodowych dróg wodnych E-70 i E-40
- Przywrócenie i wzmocnienie funkcji turystyczno-rekreacyjnych, kulturalnych i integracyjnych Bydgoszczy, zwłaszcza w obszarze Śródmieścia, Wyspy Młyńskiej oraz bezpośrednim sąsiedztwie Kanału Bydgoskiego

Koordynator programu:

Miejska Pracownia Urbanistyczna

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2015 roku:

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
a.	Aktywizacja Bydgoskiego Węzła Wodnego poprzez poprawę warunków żeglugowych oraz budowę infrastruktury:				
	Rozwój infrastruktury międzynarodowych dróg wodnych E-70 i E-40 wraz z rozbudową i modernizacją unikalnego w skali europejskiej Bydgoskiego Węzła Wodnego	Wydział Funduszy Europejskich WGKiOŚ	<p>Miasto Bydgoszcz jako partner przystąpiło do projektu EMMA (Zwiększenie mobilności towarów i logistyki w Regionie Morza Bałtyckiego poprzez wzmocnienie transportu śródlądowego i morskiego oraz promocję nowych międzynarodowych usług żeglugowych) we współpracy z innymi instytucjami partnerskimi, w ramach Programu Interreg Region Morza Bałtyckiego. W ramach tego projektu planowane jest opracowanie studium lokalizacji portu multimodalnego na Wiśle i koncepcji utworzenia Centrum Informacji i Promocji Śródlądowych Dróg Wodnych.</p> <p><i>Główne ciek, śluzy i obiekty BWW</i></p> <p><i>Źródło: strona internetowa pl.wikipedia.org</i></p>	Budżet Miasta	II.7. III.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Modernizacja urządzeń hydrotechnicznych i obiektów towarzyszących	RZGW Poznań RRZGW Gdańsk Wydział Zarządzania Kryzysowego	<p>Zadanie realizowane było przez RZGW Poznań i RZGW Gdańsk:</p> <ul style="list-style-type: none"> RZGW Poznań w roku 2015 wykonał ostatnią część dokumentacji – przygotował kompleksowe projekty budowlane i wykonawcze (wraz z uzgodnieniami warunkującymi rozpoczęcie zadania) dla modernizacji obiektów piętrzących Kanału Bydgoskiego, śluz: Okole z zabudowaniami, Czyżkówko z zabudowaniami, Prądy z zabudowaniami i mostem oraz Osowa Góra z zabudowaniami i mostem. RZGW Gdańsk w 2015 roku prowadził prace związane z przebudową obiektów Bydgoskiego Węzła Wodnego na rzece Brdzie tj.: <ul style="list-style-type: none"> – remont Jazu Farnego, – kontynuację remontu Śluzy Miejskiej Nr 2, <p style="text-align: right;"><i>Źródło: strona internetowa UMB</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – likwidację wyboju przy Jazie Ulgowym na Wyspie Młyńskiej, – rozpoczął opracowywanie dokumentacji na wykonanie przeplawki, – wykonał remontu śluzy Czersko Polskie, – awaryjną naprawę umocnień brzegowych rzeki Brdy w Bydgoszczy, – wykonał okoszenia koryta cieku w Bydgoszczy. <p>Ponadto w 2015 roku wykonano montaż radarowego wskaźnika poziomu rzeki Brdy na Moście Bernardyńskim oraz uruchomiono dwa Zintegrowane Punkty Ratownictwa Wodnego, na Wyspie Młyńskiej i Rybim Rynku, wyposażone w rzutkę, koło ratunkowe, kamerę obrotową monitoringu miejskiego oraz alarm świetlno-akustyczny.</p>	NFOŚiGW Budżet Państwa Budżet Miasta	II.7. III.3.
	Utworzenie turystycznego szlaku wodnego na rzece Brdzie na odcinku Bydgoszcz – Zalew Koronowski instrumentem rozwoju turystyki wodnej w regionie”		Zadanie nie było realizowane w 2015 roku.		
	Rozbudowa infrastruktury związanej z funkcjonowaniem tramwaju wodnego		<p>W 2015 roku zadanie nie było realizowane.</p> <p>RZGW Gdańsk prowadził remont Śluzy Miejskiej, która jest elementem dwóch tras tramwaju wodnego: Szlakiem Śluz (do stadionu Gwiazdy) oraz Staromiejska (do Astorii). Prace obejmowały: komorę śluzy, mur oporowy w awanporcie dolnym oraz wzmocnienie tamy rozdzielczej. W komorze śluzy odnowiono podłogę, wymieniono wszystkie ściany, elementy mechaniczne i kanały obiegowe. Zaprojektowano również wymianę przyłącza energetycznego, wyposażenie w monitoring i nowe ogrodzenie. Ponadto zlecone zostały dodatkowe prace związane m.in. z uszczelnieniem dna śluzy oraz zabezpieczeniem podmytego gruntu.</p>		
	Budowa mobilnego posterunku turystyczno-wodnego Policji oraz miejsc do wodowania łodzi ratownictwa wodnego		Zadanie nie było realizowane w 2015 roku.		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Rewitalizacja stref brzegowych rzek	Miasto Bydgoszcz	W 2015 roku prowadzone były prace przygotowawcze związane z rewitalizacją stref brzegowych Wisły w Fordonie w ramach projektu „Rewitalizacja społeczno-gospodarcza Starego Fordonu”.	Budżet Miasta	III.4.
	Modernizacja i rozbudowa bazy noclegowo-gastronomicznej w oparciu o stację wodną i pole namiotowe PTTK w Janowie		Zadanie nie było realizowane w 2015 roku.		
	Aktywizacja funkcji portowo-przeładunkowych nabrzeża portowego (ul. Sporna-Portowa)		Zadanie nie było realizowane w 2015 roku.		
	Szlak wodny im. Króla Stefana Batorego: Warszawa – Zamek Królewski – Wisła – Kanał Żerański – Jezioro Zebrzyńskie – Narew – Biebrza – Kanał Augustowski (Niemen) oraz Wisła – Zalew Włocławski – Nogat – Kanał Jagielloński – Elbląg – Zalew Wiślany (Morze Bałtyckie)	Koordynator Rady Programowej - Burmistrz Dz. Targówek miasta.st. Warszawy	Od 2012 roku Bydgoszcz jest członkiem Rady Programowej Projektu Turystyczno-Rekreacyjnego „Szlak Wodny im. Króla Stefana Batorego”. Program stanowi sumę programów turystyczno-rekreacyjnych miast i gmin leżących wzdłuż szlaku. Celem programu jest zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i rozwój gospodarczy obszaru objętego projektem, rozwój turystyki i sportów wodnych oraz żeglugi śródlądowej. W 2015 roku odbyły się cztery spotkania Rady Programowej, w których uczestniczył przedstawiciel Bydgoszczy oraz trwały prace związane z utworzeniem Stowarzyszenia Regionalna Organizacja Turystyczna „Szlak Wodny im. Króla Stefana Batorego” (uchwała w sprawie przystąpienia miasta Bydgoszczy do Stowarzyszenia podjęta została w styczniu 2016 r.).	Budżety członków Rady Programowej	II.7. III.3. IV.5.
b.	Rewitalizacja terenów śródmiejskich wzmacniająca funkcje turystyczno-rekreacyjne oraz ochrona dziedzictwa kulturowego, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów w bezpośrednim sąsiedztwie Kanału Bydgoskiego i St. Kanału Bydgoskiego:				
	Rewitalizacja przestrzeni publicznych Starego Miasta	Wydział Inwestycji miasta ZDMiKP Właściciele kamienic	Działania podejmowane w 2015 roku na rzecz rewitalizacji przestrzeni publicznych w obrębie Starego Miasta związanych położeniem nad rzeką to m.in.: – zakończenie projektu „Przebudowa obiektów mostowych w rejonie Starego Rynku” (most Jerzego Sulimy-Kamińskiego i most w ul. Ku Młynom – zakończenie prac w 2014 r, most w ul. Tamka oddany do użytku w 2015 r.), – modernizacje i renowacje kamienic w strefie staromiejskiej, – rozpoczęcie budowy stałego pomostu widokowego na wysokości amfiteatru Opery Nova, – kontynuowanie prac przygotowawczych związanych z rewitalizacją obiektu dawnego Teatru Kameralnego przy ul. Grodzkiej, – prace przygotowawcze związane z rewitalizacją Młynów Rothera.	Budżet Miasta Fundusze europejskie Środki prywatne	III.7. III.8.
	Rewitalizacja kwartałów zachodniej części Śródmieścia (obszar przyległy do bulwarów)	Wydział Inwestycji Miasta	W ramach rewitalizacji zachodniej części Śródmieścia z ważniejszych zadań realizowanych w 2015 roku należy wymienić: – oddanie do użytku hotelu o standardzie 4-gwiazdkowym Mercure Bydgoszcz Sepia przy ul. Focha 20,	Budżet Miasta Środki prywatne	III.7. III.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
		Prywatni inwestorzy	<p>– prace przy budowie 16-to piętrowego apartamentowca w centrum Bydgoszczy nad brzegiem Brdy przy ul. Grottgera,</p> <p><i>Źródło: strona internetowa pnb.com.pl</i></p> <p>– wykonanie robót uzupełniających w ramach projektu „Bydgoski Węzeł Wodny”, – prace projektowe dotyczące rewitalizacji obiektów „Astorii”, – modernizację prywatnych i komunalnych kamienic.</p>	watnych inwestorów	
	Kolor i woda – renowacja pierzei tzw. Wenecji Bydgoskiej	Prywatny inwestor	Działanie w 2015 roku dotyczyło renowacji elewacji zaplecza kamienicy przy ul. Wełniany Rynek 6.	Środki prywatnych inwestorów	III.7. III.8.
	„Scena na wodzie” przy amfiteatrze Opery Nova	Wydział Inwestycji Miasta	<p>W ramach zadania w 2015 roku uzyskano ostateczne pozwolenie na budowę pomostu widokowego oraz zawarto umowę z wykonawcą robót budowlanych. Jednak z uwagi na niski poziom wody w Wiśle oraz zamknięcie Śluzy Miejskiej nr 2 i w Brdujściu – nie można było dopłynąć do miejsca wykonywania robót jednostkami pływającymi, z których prowadzić można byłoby roboty, stąd prace rozpoczęły się dopiero w grudniu 2015 roku. Wykonano wbicie stalowych ścianek szczelnych osłonowych fundamentów oraz rur stalowych pali odbojnic, a także wykonano warsztatowo konstrukcję stalową pomostu.</p> <p>Budowa pomostu będzie doskonałym uzupełnieniem szeregu innych inwestycji podejmowanych w ostatnich latach zmierzających do rewitalizacji brzegów Brdy w obrębie Śródmieścia. W sezonie letnim, na obiekcie odbywać się mają występy teatralne i koncerty organizowane przez miasto oraz Operę, a poza sezonem będzie to ogólnodostępny pomost widokowy.</p>	Budżet Miasta	I.3. III.7. IV.4.
	Iluminacja nabrzeży Kanału Bydgoskiego i Brdy od Opery do Babiej Wsi wraz z wyspą św. Barbary oraz najciekawszych architektonicznie zabytków Bydgoszczy		<p>Zadanie nie było realizowane w 2015 roku.</p> <p>Przedsięwzięcie było realizowane w latach wcześniejszych oraz w ramach budowy innych inwestycji np. Hotelu Mercure Bydgoszcz Sepia.</p>		
	Rewaloryzacja Parku Nad Starym Kanałem Bydgoskim		<p>W 2015 roku zadanie nie było realizowane.</p> <p>Ze względu na częste dewastacje wymienione zostały bariery przy kładkach nad fragmentem Kanału Bydgoskiego w okolicach ronda Grunwaldzkiego. Balustrady, które były wypełnione hartowanym szkłem zastąpiono elementami metalowymi.</p>		
	Modernizacja bulwaru południowego nad Brdą (wzdłuż ul. Babia Wieś)		Zadanie nie było realizowane w 2015 roku.		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Wspomaganie przywrócenia dobrego stanu technicznego zabytkom hydrotechnicznym znajdującym się na części szlaku E-70 oraz stała opieka nad nimi	RZGW Poznań RRZGW Gdańsk WGKIOŚ	W 2015 roku RZGW Gdańsk i Poznań przeprowadziły prace związane z przywróceniem dobrego stanu technicznego obiektów hydrotechnicznych Bydgoskiego Węzła Wodnego. Natomiast Miasto prowadziło prace związane z bieżącym utrzymaniem obiektów zlokalizowanych w Parku nad Starym Kanałem Bydgoskim.	NFOŚiGW Budżet Miasta	I.3.
	Otwarte, przestrzenne muzeum Bydgoskiego Węzła Wodnego		Zadanie nie było realizowane w 2015 roku.		
c.	Zagospodarowanie terenów nadbrzeżnych Bydgoskiego Węzła Wodnego i wyposażenie ich w infrastrukturę rekreacyjną:				
	Bydgoski Węzeł Wodny – rewitalizacja bulwarów i nabrzeży, polegająca na przebudowie i budowie umocnień nabrzeży, przebudowie oświetlenia, przebudowie ścieżek rowerowych i pieszych, budowie obiektów małej architektury, przebudowie układu komunikacyjnego i budowie przystanków tramwaju wodnego	Wydział Inwestycji Miasta	Projekt zrealizowany w latach 2012-2014 ze środków europejskich. W 2015 roku w ramach zadania wykonano roboty uzupełniające w stosunku do robót zrealizowanych w latach wcześniejszych tj. wykonano balustradę na oczeple lewego brzegu rzeki Brdy na odcinku od Śluzy Miejskiej do mostu Solidarności zwiększającą bezpieczeństwo użytkowania, poszerzono chodnik wzdłuż ww. oczepu, zrealizowano odwodnienie powierzchni skarpy przy ścieżce rowerowej prowadzącej z mostu tramwajowego na bulwar jako ciek z kamieni naturalnych z podbudową. Wykonano także przenoskę dla kajaków w postaci schodów żelbetowych na grobli przy Śluzie Miejskiej nr 2.	Budżet Miasta	III.7. III.8. IV.5.
	Zagospodarowanie terenu w Brdującym przy ul. Witebskiej na cele sportowo-rekreacyjne	Wydział Inwestycji Miasta	W ramach zadania w 2015 r. zakończono roboty budowlane związane z przebudową wieży sędziowskiej, w tym m.in.: wymiana rurociągów kanalizacji sanitarnej, zabudowa separatora, montaż i zasilenie w energię elektryczną dwóch rozdzielni zewnętrznych na nabrzeżu i przy widowni, montaż platformy dla niepełnosprawnych. Natomiast w zakresie dotyczącym poszerzenia akwenu mety – uzyskano ostateczne pozwolenie wodnoprawne i pozwolenie na budowę, zlecono roboty budowlane i rozpoczęto wykonywanie robót. Zrealizowano w tym zakresie niezbędne wycinki oraz roboty rozbiórkowe starego umocnienia brzegowego i roboty ziemne związane z poszerzeniem akwenu mety.	Budżet Miasta	III.7. IV.5.
	Budowa kąpielisk miejskich		Zadanie nie było realizowane w 2015 roku. Miasto Bydgoszcz w 2015 roku rozpoczęło przygotowania do wytyczenia stałego kąpieliska na Wyspie Młyńskiej. Wykonana została analiza żeglugowo-nawigacyjna oraz wystąpiono o wydanie opinii do Urzędu Żeglugi Śródlądowej. Decyzja UŻŚ wydana 12 sierpnia 2015 r. pozwalała na organizację kąpieliska wyłącznie do czasu zakończenia prac remontowych przy Śluzie Miejskiej nr 2. Ze względu na wykorzystanie dróg wodnych w granicach miasta do żeglugi oraz zlokalizowaniu na nich obiektów hydrotechnicznych trudno wskazać alternatywną lokalizację dla kąpieliska miejskiego na Wyspie Młyńskiej.		
	Rewitalizacja terenów trójkąta Brdy, Kanału Bydgoskiego i ul. Nadrzecznej na cele sportowo-rekreacyjne		Zadanie nie było realizowane w 2015 roku.		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Rewitalizacja i zagospodarowanie terenów przybrzeżnych Brdy, Wisły i Kanału Bydgoskiego, w tym budowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, urządzenie tras dydaktyczno-turystycznych i zielonych ciągów pieszo-rowerowych na terenie zieleni przybrzeżnej wyposażonych w platformy widokowe i punkty wypoczynku	Wydział Urzędu Miasta ZDMiKP RZGW Poznań	W ramach zadania w 2015 roku m.in.: – prowadzono prace projektowe związane z zagospodarowaniem terenów rekreacyjnych nad Wisłą w Starym Fordonie, – wykonano roboty uzupełniające w ramach projektu „Bydgoski Węzeł Wodny”, – wykonano ścieżkę dydaktyczną nad Kanałem Bydgoskim, – prowadzono remonty urządzeń hydrotechnicznych, – powadzone były prace dotyczące przebudowy toru regatowego w Brdującym, – prowadzono prace dokumentacyjne rewitalizacyjne obiektów „Astorii”, – przeprowadzono konkurs na opracowanie koncepcji architektoniczno-urbanistycznej budowy Przystani Wioślarskiej przy RTW Bydgosia przy ul. Żupy 4 wraz z niezbędną infrastrukturą.	Budżet Miasta WFOŚiGW NFOŚiGW Budżet Państwa	I.4. III.7. III.8. IV.5.
	Przystosowanie do użytkowania turystycznego, sportowego i rekreacyjnego Brdy, Wisły i Kanału Bydgoskiego	RZGW Gdańsk			
	Arboretum – zielone nabrzeże Brdy w rejonie Wyższej Szkoły Gospodarki		Zadanie zakończone w latach wcześniejszych.		
d.	Promocja obecnych i przyszłych walorów Bydgoskiego Węzła Wodnego:				
	Promocja Bydgoskiego Węzła Wodnego jako jednego z ważniejszych elementów międzynarodowej drogi wodnej E-70 Antwerpia-Kłajpeda	Miasto Bydgoszcz	Promocja BWW realizowana była przede wszystkim poprzez organizację różnorodnych imprez i wydarzeń związanych z wodą, realizowanych na wodzie lub na terenach nadrzecznych. W 2015 roku Bydgoszcz otrzymała wyróżnienie w konkursie „Kryształ PR-u” w kategorii najlepsza kampania projektów unijnych za działania promocyjne związane z Bydgoskim Węzłem Wodnym. Konkurs organizowany był w ramach Ogólnopolskiej Konferencji PR w Samorządzie i Administracji Państwowej, którego celem jest promowanie i nagradzanie inicjatyw jednostek samorządów terytorialnych i organów administracji państwowej jako inspiratorów kreatywnych działań i rozwiązań.	Budżet Miasta	III.7. IV.9.
	Włączenie miasta do krajowych tras i wodniackich imprez turystycznych	Biuro Promocji Miasta	W ramach włączania Bydgoszczy do sieci krajowych tras i wodniackich imprez turystycznych w roku 2015 zorganizowano m.in.: – Bydgoski Festiwal Wodny „Ster na Bydgoszcz” – to największy wodniacki projekt realizowany od 2008 roku w Bydgoszczy, którego idea jest popularyzacja wodniackich tradycji miasta, ukazanie niezwykłego związku Bydgoszczy z rzeką Brdą, Wisłą i Kanałem Bydgoskim oraz promocja Międzynarodowej Drogi Wodnej E-70. Każdego lata przyciąga on tysiące wodniaków, turystów, mieszkańców regionu, integruje środowisko wodniackie, angażuje lokalne firmy, stowarzyszenia i media. – 50 Międzynarodowy Spływ Kajakowy na Brdzie im. Jerzego Korka.	Budżet Miasta	I.4. IV.9.
	Powrót do „nadrzecznej tożsamości” Bydgoszczy i bydgoszczan (rozwój przemysłu i handlu dzięki otwarciu Kanału Bydgoskiego; restauracje, parki, kluby, przystanie, rekreacja, sporty wodne)	Miasto Bydgoszcz Prywatni inwestorzy	W celu powrotu do „nadrzecznej tożsamości” Bydgoszczy w 2015 roku Miasto Bydgoszcz realizowało wiele działań na kilku płaszczyznach m.in.: – realizowany był program pn. „Zarządzanie Szlakiem Wody, Przemysłu i Rzemiosła TeH ₂ O w Bydgoszczy”, w ramach którego realizowano warsztaty, wykłady i pokazy w obiektach szlaku oraz szkolenia dla przedstawicieli branży turystycznej z regionu kujawsko-pomorskiego, a także wykonano tablice informacyjne do zamieszczenia na obiektach szlaku,	Budżet Miasta Środki prywatnych inwestorów	IV.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<ul style="list-style-type: none"> – rozpoczęto prace zabezpieczające zabytkowy kompleks zbożowy „Młyny Rothera” przed dalszą degradacją oraz ogłosiło przetarg na wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej niezbędnej do przebudowy i zmiany sposobu użytkowania obiektu, – rozpoczęto budowę pomostu przy amfiteatrze Opery Nova, która pozwoli na organizowanie koncertów na wodzie m.in. w ramach cyklu „Rzeka muzyki”, – zorganizowano letnią kawiarenkę na Wyspie Młyńskiej, – zorganizowano Europejską Noc Muzeów, która stanowi doskonałą okazję do poznania wystaw prezentowanych w bydgoskich obiektach muzealnych zlokalizowanych nad wodą np. Spichrze Nad Brdą, Zbiory Archeologiczne, Europejskie Centrum Pieniądza, Galeria Sztuki Nowoczesnej, Dom Leona Wyczółkowskiego, Muzeum Fotografii, Muzeum Kanału Bydgoskiego. Dla mieszkańców to także możliwość skorzystania z licznych dodatkowych atrakcji np. wernisaży, warsztatów, gier terenowych, pokazów animacji historycznych, konkursów, – Wyspa Młyńska stała się centrum organizacji miejskich imprez – odbywało się wiele imprez masowych np.: Inscenizacja nadania praw miejskich miastu Bydgoszczy 1346, wyścig „Smoki na Brdzie”, VI Bydgoskie Dywany Kwiatowe, II Triathlon Kajakowy, Dotknij Księżycy, II Ogólnopolski Zlot Samochodów Amerykańskich, II Mistrzostwa Świata w Przechodzeniu przez Rzekę, Bajkowa Bydgoszcz, Bydgoski Festiwal Nauki, Wojewódzkie Obchody Dnia Strażaka, II Bydgoski Piknik Myśliwski, Ogólnopolskie Święto Wolnych Książek, Festiwal Perkusistów „Drums Fuzje”, Impresje Muzyczne, Festiwal Filmowy Polówka itd. , – w ramach projektu „Cud techniki XVIII wieku” odbył się spływ kajakowy między Nakłem nad Notecią, a Bydgoszczą, – funkcjonuje wypożyczalnia Przystań Bydgoszcz na Wyspie Młyńskiej, dzięki czemu można podziwiać miasto z perspektywy wody, – odbywają się rejsy po Brdzie Ondyną XXI – to nowoczesny katamaran, który nawiązuje do tradycji wodnych kursów, – w Parku nad Starym Kanałem Bydgoskim rozpoczęła się nowa, cykliczna impreza - parkrun – cykliczne i bezpłatne biegi na dystansie 5 km z pomiarem czasu organizowane w każdą sobotę, – organizowano imprezy w sportach wodnych. <p>Ponadto prywatni inwestorzy prowadzili przedsięwzięcia zlokalizowane „nad wodą”:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przy ul. Mennica inwestor firma XPX rozpoczęła budowę 2-kondygnacyjnego budynku o eliptycznym kształcie z przeznaczeniem na usługi gastronomiczne, – przy ul. Grottgera deweloper Nordic Development kontynuował budowę apartamentowca Nordic Haven, który ma mierzyć 55 m wysokości, posiadać 18 kondygnacji (3 podziemne) i składać się ze 129 mieszkań – na trzech pierwszych piętrach znajdują się lokale handlowe i usługowe z przeznaczeniem m.in. na restaurację, klub fitness, biura, gabinety lekarskie oraz sklep wielkopowierzchniowy, – firma KWK Construction Development rozpoczęła budowę najwyższego budynku mieszkalnego „River Tower”, który składać się będzie z dwóch wież, mierzyć 65 metrów, liczyć 20 kondygnacji. W wysokościowcu ze szkła, stali i betonu znajdzie się 128 mieszkań, część restauracyjna, wybudowana zostanie również przystań, – w sąsiedztwie Starego Kanału Bydgoskiego przy ul. Wrocławskiej firma Budlex przygotowała projekt 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			budowy 5-kondygnacyjnego budynku mieszkalnego, forma budynku ma się harmonijnie wpisywać w otoczenie – w zrewitalizowane tereny parkowe wzdłuż kanału, z kilometrami ścieżek do biegania i spacerów.		
	Centrum Rewitalizacji Dróg Wodnych – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego		Zadanie nie było realizowane w 2015 roku.		
	Wspieranie i rozszerzenie formuły corocznego „Steru na Bydgoszcz”, zawodów „Wielka Wioślarska o Puchar Brdy”, Międzynarodowego Spływu Kajakowego Brdą i Długodystansowych regat Toruń-Bydgoszcz oraz wykrowanie nowych imprez	<p>Biuro Promocji Miasta</p> <p>Wydział Edukacji i Sportu</p> <p>Kujawsko-Pomorski Regionalny Związek Towarzystw Wioślarskich</p> <p>Bydgoskie Towarzystwo Wioślarskie</p> <p>Klub Sportowy „Gwiazda”</p> <p>Kujawsko - Pomorski Związek Kajakowy</p> <p>CWZS „Zawisza” Stowarzyszenie Kajakowe</p>	<p>W Bydgoszczy organizowane jest szereg imprez wodnych o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym i sportowym. Wśród nich wyróżnić należy m.in.:</p> <p>– Bydgoski Festiwal Wodny „Ster Na Bydgoszcz” – w ramach festiwalu odbywają się parady jednostek pływających, regaty, spotkania ze znanymi wodniakami i wykłady. Imprezę wzbogacają koncerty szantowe, jazzowe, pop i inne, unikalne projekty kulturalne, widowiska multimedialne, wystawy fotograficzne. W 2015 roku gościem szczególnym, a zarazem honorowym Kapitanem Festiwalu był Aleksander Doba, który przepłynął samotnie kajakiem przez Atlantyk. Zgodnie z założeniami projektu, rocznie rozszerzana jest formuła festiwalu oraz promocja walorów Bydgoskiego Węzła Wodnego.</p> <p><i>Źródło: strona internetowa UMB</i></p> <p>– „Wielka Wioślarska o Puchar Brdy” – coroczna impreza wioślarska, której pierwsza edycja odbyła się w 1992 r. Impreza została stworzona na wzór legendarnego wyścigu ósemek Oksford-Cambridge. W czasie zawodów wioślarskie ósemki ze sternikiem ścigają się na rzece Brdzie, na dystansie 8,5 km. Wydarzenie zmienia się z roku na rok, obecnie obok biegów głównych odbywa się bieg otwarty. Dzięki temu w imprezie uczestniczą ekipy wielu polskich klubów, jak również osady zagraniczne m.in. Litwy, Ukrainy, Niemiec, Mołdawii. W 2015 r. rywalizowała rekordowa liczba ósemek – 35. W wyścigu smoczych łodzi rywalizowały ze sobą: Reprezentacja Komendy Wojewódzkiej Policji z Reprezentacją Centrum Szkolenia Sił Połączonych NATO.</p> <p>– Rzeka Muzyki – cykl koncertów na wodzie, której celem jest upowszechnianie tzw. „kultury wysokiej” w niebanalnej formie i scenerii oraz promocja Bydgoszczy jako Miasta Muzyki na Wodzie. W 2015 roku podczas II edycji nowością był cykl Rzeka Muzyki Młodych, skierowany do młodego odbiorcy i przez młodych artystów realizowany. Po raz pierwszy także odbył się koncert, w ramach którego artysta został wybrany w głosowaniu przez mieszkańców. Oddano wówczas prawie 12 tysięcy głosów. Rzeka Muzyki na stałe wpisała się już w wakacyjny kalendarz wydarzeń. Dzięki temu, Bydgoszcz kojarzona jest jako Miasto Muzyki na Wodzie. Wydarzenie to zajęło drugie miejsce w konkursie „Najlepsze Wydarzenie Lata 2015” organizowanym przez magazyn Brief.</p> <p>– Długodystansowe Regaty Żeglarskie Toruń-Bydgoszcz – to tradycja sięgająca aż 1936 roku. W 2015 roku 50-te jubileuszowe regaty odbyły się pod hasłem „Twarzą do Wisły” na przedłużonej trasie, która przebiegała z Włocławka poprzez Toruń, Solec Kujawski do Bydgoszczy.</p> <p>– Ogólnopolskie Zawody Pływackie na Brdzie „Woda Bydgoska” – jest imprezą rekreacyjną, przeznaczoną dla osób, które mają doświadczenie w pływaniu w otwartych zbiornikach wodnych. W drugiej edycji zawodów w 2015 roku rywalizowano na trzech dystansach: 2.800, 1.600, 650 metrów.</p>	<p>Budżet Miasta</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego</p> <p>Sponsorzy prywatni</p> <p>Środki własne organizatorów</p>	<p>I.4.</p> <p>II.7.</p> <p>IV.5.</p> <p>IV.9</p>

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
		Klub Uczelniany AZS UKW	<ul style="list-style-type: none"> – II Triathlon Kajakowy „Jedyny taki w Polsce”. – X Spływ Kajakowy Odrodzonym Kanalem Bydgoskim. – Ogólnopolskie Zawody Sławkowe o Puchar Łuczniczki – Grand Prix Polski. – Akademickie Mistrzostwa Polski w Wioślarstwie. – VIII Kajakowy Spływ Papieski rzeką Brdą, itd. 		
	Udział w zagranicznych i krajowych targach i imprezach turystycznych	Bydgoskie Centrum Informacji	<p>W 2015 roku miasto brało udział w imprezach targowo-wystawienniczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – krajowych: Regiony Na Styku Kultur w Łodzi, Inauguracja Sezonu Turystycznego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, Tour Salon w Poznaniu, – zagranicznych: Targi IMEX we Frankfurcie – spotkanie z przedstawicielami branży turystycznej oraz dziennikarzami lokalnych mediów, którym przedstawiono walory turystyczne miast regionu i samego województwa kujawsko-pomorskiego, ITB w Berlinie itp. 	Budżet Miasta	IV.9.

Mierniki realizacji programu:

Lp.	miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Liczba udzielonych noclegów, w tym turystom zagranicznym	osoby osoby	246 383 62 155	238 275 49 665	274 287 55 633	371 226 81 722		I.6., II.6., II.7., IV.9.	GUS BDL
2	Liczba pasażerów tramwaju wodnego	tys. osób	30,6	34,1	31,0	40,9		II.7.	ZDMiKP
3	Liczba imprez organizowanych w oparciu o walory wodne miasta	szt.	4	4	7	15		I.4., II.7., IV.5., IV.9.	UMB

Wszystkie 4 przedsięwzięcia ujęte w programie były realizowane w 2015 roku. W ramach tych przedsięwzięć, na 31 zadań głównych zapisanych w programie, 18 (tj. 58,1%) było realizowanych, a 15 z nich angażowało środki budżetu miasta. W 2015 roku 13 zadań (tj. 41,9%) nie było realizowanych (jedno zadanie „Arboretum – zielone nabrzeże Brdy w rejonie Wyższej Szkoły Gospodarki” zostało zakończone wcześniej), w tym dla następujących przedsięwzięć nie rozpoczęto realizacji:

- Utworzenie turystycznego szlaku wodnego na rzece Brdzie na odcinku Bydgoszcz – Zalew Koronowski instrumentem rozwoju turystyki wodnej w regionie,

- Budowa mobilnego posterunku turystyczno-wodnego Policji oraz miejsc do wodowania łodzi ratownictwa wodnego,
- Modernizacja i rozbudowa bazy noclegowo-gastronomicznej w oparciu o stanicę wodną i pole namiotowe PTTK w Janowie,
- Budowa kąpielisk miejskich,
- Modernizacja bulwaru południowego nad Brdą (wzdłuż ul. Babia Wieś),
- Otwarte, przestrzenne muzeum Bydgoskiego Węzła Wodnego,
- Rewitalizacja terenów trójkąta Brdy, Kanału Bydgoskiego i ul. Nadrzecznej na cele sportowo-rekreacyjne,
- Centrum Rewitalizacji Dróg Wodnych – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego.

Duże znaczenie dla programu ma organizacja wydarzeń o szeroko pojętej tematyce wodnej (Festiwal „Ster Na Bydgoszcz”, zawody „Wielka Wioślarska” czy „Woda Bydgoska”) oraz intensywna kampania promocyjna tych przedsięwzięć, tak wśród mieszkańców jak i poza granicami miasta, która wpływa na kształtowanie wizerunku Bydgoszczy jako miasta aktywnie wykorzystującego położenie nad wodą. Podjęte działania realizacyjne systematycznie podnoszą jakość przestrzeni nadwodnych. Istotnym elementem jest także rewitalizacja BWW (I etap ukończony w roku 2014) obejmująca głównie rejony śródmiejskie, gdzie wykonane już prace wpływają na poprawę wizerunku miasta oraz podnoszą funkcjonalność i atrakcyjność drogi wodnej. Dla pełniejszego wykorzystania Bydgoszczy jako przystani na międzynarodowej drodze wodnej niezbędne są dalsze działania na poziomie ponadlokalnym dotyczące uzyskania odpowiednich dla żeglugi turystycznej standardów na całej długości tras E-70 i E-40 oraz dotyczących działań promocyjnych. Jednym z działań Miasta na rzecz rozwoju żeglugi śródlądowej jest przystąpienie do projektu EMMA (Zwiększenie mobilności towarów i logistyki w Regionie Morza Bałtyckiego poprzez wzmocnienie transportu śródlądowego i morskiego oraz promocję nowych międzynarodowych usług żeglugowych) we współpracy z innymi instytucjami partnerskimi, w ramach Programu Interreg Region Morza Bałtyckiego. W ramach tego projektu planowane jest opracowanie studium lokalizacji portu multimodalnego na Wiśle i koncepcję utworzenia Centrum Informacji i Promocji Śródlądowych Dróg Wodnych.

Szczególne miejsce w realizacji programu zajmują podmioty, organizacje oraz kluby sportowe i turystyczne. Organizacje te kontynuują wieloletnie tradycje aktywnego użytkowania rzeki i kanału, skupiają ludzi zaangażowanych i aktywnych w tej dziedzinie oraz organizują imprezy o zasięgu ponadlokalnym. Bardzo często są to imprezy, które opierają się w znacznej części o wkład własny organizatorów i uczestników. Przedsięwzięcia te szczególnie sprzyjają integracji ludzi, trwale budując nadrzeczną świadomość bydgoszczan oraz służą promocji miasta i rzeki na poziomie ponadlokalnym. W związku z tym należy tworzyć jak najlepsze warunki i przyjazne otoczenie dla kontynuacji ich działalności.

W odniesieniu do mierników realizacji programu należy wskazać na wzrost liczby organizowanych imprez w oparciu o walory wodne miasta, co ma wpływ na wzrost liczby udzielonych noclegów, w tym turystom zagranicznym.

III.8. Program Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska

Cel programu:

Racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska oraz poprawa komfortu życia mieszkańców.

Koordynator programu:

Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2015 roku:

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
a.	Ochrona i zagospodarowanie systemu zieleni miejskiej, w tym rewaloryzacja parków:				
	Rewitalizacja terenów pogórnich przy ul. M. Rejewskiego na cele sportowo-rekreacyjne (Park Akademicki)	Wydział Inwestycji Miasta MPU	W 2015 roku kontynuowano prace związane z opracowaniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego teren Parku Akademickiego przy ul. Rejewskiego w Fordonie o powierzchni około 78 ha. Ponadto w ramach zadania opracowano inwentaryzację przyrodniczą i koncepcję programowo-przestrzenną. Ideą budowy Parku Akademickiego przy ul. Rejewskiego jest stworzenie zwartej obszaru sportowo-rekreacyjnego służącego mieszkańcom całej Bydgoszczy i regionu. Zagospodarowanie Parku łączy w sobie zarówno elementy środowiskowe (zachowanie zbiorników wodnych i roślinności, ukształtowanie terenu), jak i funkcje sportowo-rekreacyjne.	Budżet Miasta	III.7. III.8. IV.5.
	Budowa Parku przy ul. Czerwonego Krzyża (dolny taras)		Zadanie w 2015 roku nie było realizowane.		
	Budowa Parku przy ul. Siedleckiej		Zadanie w 2015 roku nie było realizowane.		
	Budowa parku: Jar na Piaskach od ul. Smukalskiej do ul. Obozowej		Zadanie w 2015 roku nie było realizowane.		
	Budowa parku miejskiego przy ul. Gniewkowskiej-Cmentarnej		Zadanie w 2015 roku nie było realizowane.		
	Rewitalizacja terenu pod skarpią wzdłuż ul. Twardzickiego na odcinku od pomnika Ikara do ul. Piechockiego	Wydział Inwestycji Miasta	Na rzecz tego zadania, w 2015 roku w ramach projektów realizowanych z Programu „5/6”, zakończono prace przy rekonstrukcji znaku szybowcowego na stoku, odnowieniu nazwy „Fordon” oraz uporządkowano przyległe tereny zielone.	Budżet Miasta	III.7. IV.5.
	Rewitalizacja najstarszych parków: Parku na Wzgórzu Dąbrowskiego, Parku na Wzgórzu Wolności, Parku im. Załuskiego, Ogrodu Jagiełły, Parku	Wydział Inwestycji Miasta	W 2014 roku zakończono rekonstrukcję fontanny „Potop” w Parku Kazimierza Wielkiego. Natomiast w 2015 roku zmodernizowano staw górny przy fontannie. Znaczącym efektem omawianego okresu jest zrewitalizowany Park Jana Kochanowskiego. Podstawowym celem projektu była rewaloryzacja założenia parkowego z początku XX wieku polegająca na przywróceniu	Budżet Miasta Fundusze	III.7. IV.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Kazimierza Wielkiego, Parku im. Jana Kochanowskiego	Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska	<p>mu pierwotnego charakteru przy jednoczesnym zachowaniu wymogów funkcjonalnych stawianych przez współczesnych użytkowników.</p> <p>Rewitalizacja parku im. Jana Kochanowskiego objęła:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przebudowę wszystkich ścieżek parkowych, – budowę nowego placu zabaw (dla dzieci starszych i młodszych), – rozbudowę i przebudowę oświetlenia parkowego, – iluminację charakterystycznych miejsc parku, – budowę monitoringu, – przebudowę lub całkowitą wymianę małej architektury (w tym: ławki, kosze na śmieci, pojemniki na odpady zwierzęce), – gospodarkę zielenią (wycinki, nowe nasadzenia), – przebudowę istniejącego szaletu miejskiego – przebudowa szaletu w realizacji, planowane zakończenie w 2016 r. <p>Zadanie było współfinansowane środkami Unii Europejskiej w ramach RPO WK-P na lata 2007-2013.</p> <p><i>Park Jana Kochanowskiego</i></p> <p><i>Źródło: strona internetowa UMB</i></p> <p>Ponadto w ramach zadania „Rewitalizacja parków i skwerów wraz z towarzyszącą infrastrukturą – koncepcje i projektowanie” wystąpiono o warunki techniczne przyłączenia (wymiany, przebudowy) infrastruktury technicznej: Ogrodu Jagiełły, Parku Ludowego im. W. Witosa, Skweru ppor. Leszka Białego, Parku na Wzgórzu Wolności wraz ze skarpami, Parku na Wzgórzu Dąbrowskiego, Parku Centralnego (obszaru wzdłuż linii Brdy od Hali Artego do mostu Pomorskiego), rozpoznano problemy natury własnościowej oraz koszty związane z rewitalizacją, dokonano analizy warunków i kryteriów decydujących o przyznaniu dofinansowania i jego wysokości z funduszu pomocowego. Przeprowadzone analizy umożliwią podjęcie decyzji o kolejnych działaniach, w tym wyborze terenów zielonych do rewitalizacji.</p>	europejskie	
	Rewitalizacja Parku Wincentego Witosa		Zadanie w 2015 roku nie było realizowane.		
	Rewaloryzacja Parku Nad Starym Kanałem Bydgoskim		Zadanie w 2015 roku nie było realizowane.		
	Rewitalizacja Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego		Zadanie w 2015 roku nie było realizowane. Ze względu na brak środków finansowych Uniwersytet Kazimierza Wielkiego przesunął realizację projektu na lata następne.		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Rewitalizacja skweru K. Komedy i skweru ppor. L. Białego	Wydział Inwestycji Miasta	W maju 2014 roku, na skwerze K. Komedy oddana została do użytku pierwsza w naszym mieście fontanna łącząca w sobie 3 elementy: system wodny, efektowny spektakl światło i dźwięk. Natomiast w 2015 roku w ramach projektów realizowanych z Programu „5/6” dla skweru ppor. Leszka Białego wykonano inwentaryzację przyrodniczą.	Budżet Miasta	III.7. IV.5.
	Rozbudowa i rewitalizacja infrastruktury rekreacyjno-sportowej terenów Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku w Myślęcinku, w tym Budowa Pawilonu Akwarium i Terrarium na terenie Ogrodu Fauny Polskiej w Bydgoszczy przy ul. Gdańskiej 177 A	LPKiW „Myślęcinek Sp. z o.o. Inwestor zewnętrzny firma Auto Marek Bis	W 2014 roku na rzecz realizacji zadania, zakończono budowę Pawilonu Akwarium i Terrarium. W 2015 roku w obszarze LPKiW „Myślęcinek”, oddany został do użytku obiekt rekreacyjno-rozrywkowy „Odwrócony Dom”, realizowane były m.in. prace budowlano-modernizacyjne w Ogrodzie Zoologicznym, w budynku Akwarium-Terrarium, przy instalacji zaśnieżania stoku narciarskiego. <i>Źródło: strona internetowa bydgoszczinaczej.pl</i> Ponadto Spółka z o.o. LPKiW „Myślęcinek” realizowała prace dokumentacyjne dla projektów mających poprawić atrakcyjność bazy sportowo-rekreacyjnej, w tym: – dokumentację projektową rozbudowy i zmiany sposobu użytkowania istniejącego budynku gospodarczego z przeznaczeniem na cele dydaktyczne szkół publicznych oraz przebudowę ścieżki dydaktycznej (planowana realizacja w ramach projektu “Regiony Biogeograficzne Europy w Systemie Ochrony Przyrody NATURA 2000”), – program funkcjonalno-użytkowy budowy i wyposażenia „Wirtualnego Świata”.	Budżet Miasta Środki LP-KiW „Myślęcinek” Sp. z o.o. Środki inwestora zewnętrznego	III.7. IV.5.
	Zagospodarowanie terenów osiedlowych obiektami i urządzeniami do rekreacji i wypoczynku dla dzieci, młodzieży i dorosłych (plac zabaw, boiska do gier sportowych, korty tenisowe, ścieżki zdrowia)	Wydział Inwestycji Miasta Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska	W 2015 roku zadania wdrażane były przede wszystkim poprzez realizację przedsięwzięć w ramach Programu „5/6”, a także w ramach innych inwestycji. Realizowane zadania to m.in.: budowa i wyposażenie placów zabaw, budowa siłowni na wolnym powietrzu i skateparków, zagospodarowanie terenów osiedlowych na cele rekreacyjno-integracyjne itp. (poszczególne przedsięwzięcia zostały wymienione w Programie Nr 15 Sportowa Bydgoszcz).	Budżet Miasta	III.7. IV.5.
	Zagospodarowanie terenów zieleni miejskiej i lasów obiektami i urządzeniami do rekreacji, i wypoczynku dla dzieci, młodzieży i dorosłych (ścieżki widokowe na skarpach, plac zabaw, boiska do gier sportowych, korty tenisowe, ścieżki zdrowia)				

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Zagospodarowanie terenów nadbrzeżnych Bydgoskiego Węzła Wodnego i wyposażenie ich w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną	Wydział Inwestycji Miasta	W 2015 roku kontynuowano projekt „Bydgoski Węzeł Wodny – rewitalizacja bulwarów i nabrzeży, polegająca na przebudowie i budowie umocnień nabrzeży, przebudowie oświetlenia, przebudowie ścieżek rowerowych i pieszych, budowie obiektów małej architektury, przebudowie układu komunikacyjnego i budowie przystanków tramwaju wodnego”. Wykonano roboty uzupełniające w stosunku do robót zrealizowanych w latach 2012-2014, tj. wykonano balustradę na oczepie lewego brzegu rzeki Brdy na odcinku od Śluzy Miejskiej do mostu Solidarności zwiększając bezpieczeństwo użytkownika, poszerzono chodnik wzdłuż ww. oczepu, zrealizowano odwodnienie powierzchni skarpy przy ścieżce rowerowej prowadzącej z mostu tramwajowego na bulwar jako ciek z kamieni naturalnych z podbudową. Wykonano także przenoskę dla kajaków w postaci schodów żelbetowych na grobli przy Śluzie Miejskiej nr 2. Ponadto m.in. kontynuowano prace przy przebudowie Toru Regatowego w Brdującym oraz prace dokumentacyjne dotyczące: – rewitalizacji kompleksu Astoria na cele sportowo-rekreacyjne wraz z budową 50-m krytego basenu, – rewitalizacji terenów strefy nadbrzeżnej Wisły w Starym Fordonie.	Budżet Miasta	III.7. IV.5.
	Zagospodarowanie Skarpy Północnej w Fordonie		Zadanie w 2015 roku nie było realizowane.		
b.	Ochrona naturalnych dóbr przyrodniczych:				
	Bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych	WGKIOŚ	Na rzecz ochrony obszarów i obiektów prawnie chronionych, w 2015 roku prowadzono m.in.: – prace konserwatorskie 11 pomników przyrody (drzewa oraz źródło w Myślęcinku), – czynną ochronę użytku ekologicznego „Zielona Ostoja”, – czynną ochronę migrujących płazów, – konserwację miejsc lęgowych ptaków i nietoperzy.	Budżet Miasta Dotacja WFOŚiGW	III.4.
	Doskonalenie zarządzania obszarami, na których występują chronione gatunki roślin i zwierząt	WGKIOŚ	Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska wydawał opinie, zgłaszał wnioski, formułował wytyczne w zakresie realizacji inwestycji, planowania przestrzennego i działań z zakresu czynnej ochrony przyrody. Powyższe działania miały na celu zachowanie, ochronę lub zwiększenie różnicowania biologicznego w warunkach zrównoważonego rozwoju.	Budżet Miasta WFOŚiGW	III.4.
c.	Rekultywacja terenów zdegradowanych przyrodniczo, w tym obszarów przemysłowych	RDOŚ PKN ORLEN S.A. właściciele nieruchomości lub sprawcy szkód w środowisku	W obszarze Bydgoszczy, na terenach wymagających usuwania i naprawy szkód w środowisku, w 2015 roku podejmowano następujące działania naprawcze/zapobiegawcze: – bioremediacja – nieruchomości należących do PKN Orlen S.A. przy ul. Flisackiej (zakończono prace, ale nie dokonano zgłoszenia zakończenia robót) oraz w obszarze stacji paliw przy ul. Fordońskiej 419 (planowane zakończenie prac w 2018 r.), – bioremediacja – w obszarze nieruchomości położonej przy ul. Jagiellońskiej 26-38 (planowane zakończenie prac w 2016 r.), – wymiana gruntu ex-situ i bioremediacja – na obszarze składowiska przy ul. Inwalidów (zakończenie prac w 2015 r., nie dokonano zgłoszenia zakończenia robót), – wykonywanie badań, ustalanie podmiotów odpowiedzialnych za wyrządzone szkody w środowisku i ustalanie zaleceń – dla 27 obszarów na terenach przemysłowych przy ul. Wojska Polskiego 65 (prowadzone postępowania przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska).	Budżet RDOŚ Środki właścicieli nieruchomości	III.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
d.	Rozbudowa i modernizacja systemu wodociągowo-kanalizacyjnego:				
	Rozbudowa i modernizacja systemu zaopatrzenia miasta w wodę	MWiK Sp. z o.o. Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Wydział Inwestycji Miasta	Na rzecz realizacji zadania, w 2015 roku wybudowano i oddano do użytku około 2,1 km nowych sieci wodociągowych oraz zmodernizowano około 1,8 km sieci wodociągowych. Prace realizowane były na osiedlach: – Bydgoszcz Wschód, ulice: Ścieżka, Wyścigowa, – Prądy, ulica Łochowska, – Czyżkówko, ulice: Filtrowa, Elbląska, – Miedzyń, ulica Wiosenna, – Brdujście, ulica Podłużna, – Skrzetusko, w rejonie ulic: Jagiellońskiej-Pestalozziego, – Bielawy, ulica Chodkiewicza, – Fordon, ulice: Rybaki, Rydygiera, Wybudowanie, Saska, w rejonie ul. Kapeluszników-Rybaki, Pienińska oraz na odcinkach ulicy Toruńskiej. Ponadto na osiedlu Łęgnowo-Wieś Miasto wybudowało 2 przyłącza oraz sfinansowało mieszkańcom budowę 198 przyłączy do miejskiej sieci wodociągowej ze względu na odcięcie nieruchomości od wodociągu Zachemu (zgodnie z uchwałą Nr LXIII/1346/14 Rady Miasta Bydgoszczy w sprawie zasad udzielania dotacji celowej na dofinansowanie kosztów inwestycji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej dotyczących budowy przyłączy wodociągowych do miejskiej sieci wodociągowej na obszarach występowania szkody w środowisku).	Środki MWiK Sp. z o.o. Budżet Miasta	III.6.
	Budowa stopnia wodnego na Brdzie dla potrzeb ujęcia wody „Czyżkówko”		Zadanie w 2015 roku nie było realizowane.		
	Rozbudowa i modernizacja systemu kanalizacji sanitarnej	MWiK Sp. z o.o.	W ramach rozbudowy i modernizacji kanalizacji sanitarnej w 2015 roku wybudowano około 3,9 km kanalizacji sanitarnej oraz poddano renowacji odcinki kanalizacji sanitarnej o długości około 4,8 km. Prace realizowane były na osiedlach: – Błonie, ulice: Szubińska, Ks. Schulza, Szubińska-Seminaryjna, – Śródmieście, ulica Podgórna, – Osowa Góra, ulice: Muszłowa, Głębinowa, – Bydgoszcz Wschód, ulice: Harcerska, Inwalidów-Harcerska, Inwalidów-Konduktorska, – Bielawy, ulice: Inwalidów-Sygnalowa, – Zimne Wody, ulica Kielecka, – Wzgórze Wolności, ulica Bośniacka, – Czyżkówko, ulice: Filtrowa, Gradowa, Mleczna, – Smukała, odcinek ul. Smukalskiej, – Kapuściska, w rejonie ulic: Wojska Polskiego-Baczyńskiego, Glinki, – Skrzetusko, w rejonie ulic: Jagiellońska-Pestalozziego, – Bartodzieje: ulice: Fordońska-Gajowa, Kijowska, Uznamska, – Fordon, ulice: Bora-Komorowskiego, Fordońska, Rydygiera, Kapeluszników-Rybaki, Twardzickiego, Wojciechowskiego, Pienińska.	Środki MWiK Sp. z o.o.	III.4. III.6.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<ul style="list-style-type: none"> – Łęgnowo, ulica Świetlicowa, – Brdyjście, ulica Podłużna oraz zakończono renowację kolektora A-9 w ul. Jana Pawła II.		
	Rozbudowa i modernizacja systemów odbioru i oczyszczania wód opadowych i roztopowych oraz odtwarzanie i budowa zbiorników retencyjnych	ZDMiKP MWiK Sp. z o.o. Nadleśnictwo Żółędowo Wydział Inwestycji Miasta	Na rzecz rozbudowy i modernizacji systemów odbioru i oczyszczania wód opadowych i roztopowych, w 2015 roku wykonano: <ul style="list-style-type: none"> – zbiornik retencyjny przy ul. Jasinieckiej, mający na celu przeciwdziałanie powodziom i suszom w ekosystemach leśnych (projekt realizowany w ramach POIiŚ), – renowację ok. 1,8 km kanalizacji deszczowej w układzie piętrowym w ulicach: Kijowskiej, Uznamskiej, Skłodowskiej-Curie (Bartodzieje), Grabowej (Leśne) i Glinki (Kapuściska), – kanalizację deszczową w ul. Tatarakowej (wykonano m.in. kanał główny, studnię kanalizacyjną, odwodnienie liniowe, wpusty uliczne, podczyszczalnie wód deszczowych), – kanalizację deszczową w ul. Rozłogi (odcinek pomiędzy ulicami Jaśminową i Kętrzyńską) na osiedlu Glinki, w ramach Programu „5/6”. Ponadto angażowane były środki finansowe na prace modernizacyjne, remontowe oraz konserwacyjne systemów melioracyjnych i rowów zlokalizowanych na różnych osiedlach, w tym: na Prądach, Łęgnowie, Piaskach, w Fordonie oraz przy ul. Zamczysko i w parku nad Starym Kanałem Bydgoskim.	Budżet Miasta Środki MWiK Sp. z o.o. Środki Nadleśnictwa Żółędowo Fundusze europejskie	III.4. III.6.
	Modernizacja Oczyszczalni Ścieków „Kapuściska” wraz z oczyszczeniem i utylizacją osadów	Chemwik Sp. z o.o.	Z uwagi na redukcję ścieków przemysłowych dostarczanych do oczyszczalni Kapuściska, ustalono: <ul style="list-style-type: none"> – nowy zakres prac budowlano-montażowych modernizacji obiektów oczyszczalni, – nowy harmonogram prac oraz zakres wniosku ponownie złożonego o dofinansowanie przedsięwzięcia w ramach POIiŚ 2007-2013. W 2015 roku prace koncentrowały się na przebudowie obiektów oczyszczalni. Wykonano wiatę nad punktem odbioru skratek, stację dozowania gliceryny, pompownię pulpy piaskowej, komorę pomiarową na kanale ściekowym ze zlewni przemysłowej (element obejścia centralnego zbiornika uśredniającego), komory regulacyjno-pomiarowe, komory zasuw (w tym element przekierowania ścieków ze zlewni przemysłowej na reaktor komunalny, sieci technologiczne, przewody elektroenergetyczne i Aparaturę Kontrolno-Pomiarową i Automatyki).	Środki Chemwiku Sp. z o.o. Fundusze europejskie	III.4. III.6.
e.	Zapewnienie ciągłości dostaw nośników energii i bezpieczeństwa energetycznego z jednoczesnym				

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	zachowaniem parametrów ekologicznych i ekonomicznych:				
	Przebudowa kotła OP-230 nr 4 do spalania biomasy (EC II)		PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna SA w Bełchatowie zrezygnowała z realizacji zadania.		
	Budowa nowego bloku gazowo-parowego wraz z budową 6,0 km odcinka linii wysokiego napięcia 400 kV od EC-II Bydgoszcz do stacji Jasiniec	PGE Gi EK SA w Bełchatowie	W 2015 roku inwestor, PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna SA w Bełchatowie, kontynuował prace przygotowawczo-projektowe oraz prowadził postępowanie przetargowe na wybór generalnego wykonawcy budowy nowego bloku gazowo-parowego wraz z budową 6,0 km odcinka linii wysokiego napięcia 400 kV od EC II Bydgoszcz do stacji Jasiniec.	Środki inwestora	
	Budowa źródła w kogeneracji na terenie ciepłowni Błonie		W związku z uruchomieniem Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych, który wytwarza energię ciepłą i elektryczną na potrzeby odbiorców z obszaru miasta, odstąpiono od budowy źródła w kogeneracji na terenie ciepłowni Błonie.		
	Rozbudowa źródła ciepła Osowa Góra	KPEC Sp. z o.o	Na rzecz realizacji tego zadania, w 2015 roku trwały prace przygotowawcze. W ramach zadania planowana jest budowa elektrociepłowni pracującej w wysokosprawnej kogeneracji zasilanej gazem GZ 50 o mocy 1,5 MW. Na realizację zadania, KPEC Sp. z o.o. zamierza pozyskać środki w ramach trybu konkursowego z POIiŚ 2014-2020.	Środki KPEC Sp. z o.o.	
	Budowa magistrali ciepłowniczej Żeglarska – Osowa Góra	KPEC Sp. z o.o	KPEC Sp. z o.o. w 2015 roku prowadziło prace przygotowawcze związane z planowaną budową około 6,0 km sieci ciepłowniczej łączącej Osową Górę z siecią w ul. Żeglarskiej. Na realizację zadania, inwestor zamierza pozyskać środki w ramach trybu konkursowego z POIiŚ 2014-2020.	Środki KPEC Sp. z o.o.	
	Modernizacja i odbudowa źródeł systemowych dla zapewnienia ciągłości dostaw ciepła dla miejskiego systemu ciepłowniczego	KPEC Sp. z o.o PGE GiEK S.A. z siedzibą w Bełchatowie, Oddział ZEC Bydgoszcz	W ramach modernizacji i odbudowy źródeł systemowych, w 2015 roku: – w Ciepłowni Osowa Góra przeprowadzano modernizację polegającą na montażu filtrów workowych obniżających emisję pyłów do atmosfery, – w ciepłowni Białe Błota przeprowadzono modernizację instalacji odpylania 3 kotłów WR-10, – w Zespole Elektrociepłowni w Bydgoszczy (EC II) uruchomiona została instalacja odsiarczania spalin co pozwoliło dostosować urządzenia wytwórcze ciepła do nowych unijnych wymagań środowiskowych obowiązujących po 2015 roku. Inwestycja polegała na budowie instalacji odsiarczania spalin z dwóch kotłów OP 230 nr K3 i K4, wraz z budową nowego komina. Ponadto PGE rozpoczęła procedurę przetargową mającą na celu wyłonienie wykonawcy kolejnego zadania inwestycyjnego – budowy instalacji odazotowania spalin kotłów OP-230 nr K3 i K4 pozwalającą zredukować emisję tlenków azotu do poziomu określonego w dyrektywach Unii Europejskiej – przekazanie instalacji do eksploatacji planowane jest na 2017 rok.	Środki KPEC Sp. z o.o. Środki PGE GiEK S.A. Pożyczka z Narodowego i Wojewódzkiego FOŚiGW	III.4. III.6.
	Rozbudowa i modernizacja sieci systemu ciepłowniczego w celu zagwarantowania dostaw ciepła do istniejących i nowych odbiorców	KPEC Sp. z o.o.	Na rzecz realizacji tego zadania w 2015 roku Komunalne Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. kontynuowało inwestycje związane z przebudową i rozbudową systemu ciepłowniczego. Zmodernizowano i wybudowano odcinki sieci ciepłowniczych o ogólnej długości 1,0 km, w tym zakończono budowę sieci w ramach projektu „Przebudowa sieci ciepłowniczych w Bydgoszczy” współfinansowanego ze środków POIiŚ 2007-2013 (w ramach projektu przebudowano 7,0 km sieci ciepłowniczych – w 2015 r. 0,6 km). W 2015 roku przebudowywano i budowano nowe odcinki sieci ciepłowniczych i przyłączy m.in. na osiedlach: – Błonie, ulica Szubińska, – Śródmieście, Bocianowo, Bielawy, Skrzetusko, ulice: Gdańska, Jagiellońska, Stary Port, Pocztowa, Ks.	Środki KPEC Sp. z o.o. Fundusze europejskie	III.4. III.6.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>Kordeckiego, Moniuszki, Chopina, Powstańców Wielkopolskich, przyłączy do UKW,</p> <p>– Bartodzieje, ulica Swarzewska,</p> <p>– Kapuściska, ulice: Wojska Polskiego (komora K-4035), Planu 6-letniego,</p> <p>– Zimne Wody, ulica Objazdowa</p> <p>oraz zmodernizowano 13 węzłów ciepłych, wymieniono 137 sztuk pomp c.o. i c.w.u., wymieniono lub zmodernizowano 631 liczników ciepła, 63 wodomierze, 19 zaworów różnicy ciśnień, 47 modułów radiowych, montowano systemy telemetryczne, automatyczne i informatyczne.</p> <p>W 2015 roku podłączono do miejskiej sieci ciepłowniczej 53 nowych odbiorców.</p> <p>Ponadto opracowywana była dokumentacja techniczna i koncepcje dla inwestycji zaplanowanych do realizacji na lata przyszłe.</p>		
	Podniesienie efektywności systemu dystrybucji ciepła zdalaczynnego	KPEC Sp. z o.o.	<p>Przedsięwzięcia realizowane w 2015 roku na rzecz tego zadania strategicznego, stanowiły część wieloletnich planów inwestycyjnych KPEC Sp. z o.o. Spółka kontynuowała między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – sukcesywną wymianę najdłużej eksploatowanych lub szczególnie zagrożonych awariami odcinków sieci wykonanych w przestarzałej technologii kanałowej oraz rurociągów z izolacją w pianobetonie. Wszystkie modernizowane i nowobudowane sieci prowadzone są w oparciu o technologię rur preizolowanych z jednoczesnym wykonaniem kanalizacji teletechnicznej, umożliwiającej kontrolę stanu technicznego ciepłociągów za pomocą wbudowanego systemu alarmowego, – wymianę systemów telemetrycznych, automatycznych i informatycznych niezbędnych do utrzymania odpowiednich standardów jakościowych obsługi odbiorców, – modernizację węzłów ciepłych oraz zakup i montaż układów pomiarowo-rozliczeniowych na węzłach ciepłych umożliwiających odczyt danych z licznika ciepła bez konieczności bezpośredniego do niego dostępu. 	<p>Środki KPEC Sp. z o.o.</p> <p>Fundusze europejskie</p>	III.4. III.6.
	Podniesienie efektywności użytkowania ciepła poprzez ograniczenie zużycia energii użytecznej w ramach działań związanych z termomodernizacją budynków mieszkalnych i obiektów użyteczności publicznej	<p>Energetyk Miejski</p> <p>ADM Sp. z o.o.</p> <p>Właściciele kamienic</p>	<p>Na rzecz podniesienia efektywności użytkowania ciepła w budynkach mieszkalnych przeprowadzano ich termomodernizacje oraz/bądź wymiany przestarzałych i niskosprawnych ogrzewań w ramach programów i przedsięwzięć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii - program pilotażowy KAWKA". W ramach projektu zaplanowano realizację prac w 106 lokalach mieszkalnych w 15 budynkach należących do miasta. W pierwszej połowie 2015 roku dla ww. budynków opracowano dokumentacje projektowe związane z termomodernizacją. W oparciu o dokumentację w okresie sprawozdawczym zakończono modernizację 9-ciu budynków. W budynkach została wykonana kompleksowa termomodernizacja polegająca zarówno na wyposażeniu budynku w nowe ekologiczne źródło ogrzewania jak i na dociepleniu przegród budowlanych i remoncie elewacji. Prace w pozostałych 6 budynkach objętych programem kontynuowane będą w 2016 r. – budynki te zostaną wyposażone w nowe, ekologiczne źródła ciepła. • „Poprawa jakości powietrza – część 2 – KAWKA” – likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii". Zakres programu obejmuje: <ul style="list-style-type: none"> – prace termomodernizacyjne w 117 lokalach mieszkalnych w 19 budynkach będących własnością Gminy Bydgoszcz. Wytypowane budynki znajdują się w obszarze przekroczeń stężenia dopuszczalnego pyłu PM10 przy ulicach: Jasnej 9 (front i oficyna), Jasnej 12 (front i oficyna), Jasnej 17 (front i 	<p>Budżet Miasta</p> <p>NFOŚiGW</p> <p>WFOŚiGW</p> <p>Środki właścicieli kamienic</p>	III.4. III.6.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>oficyna), Jasnej 18, Jasnej 14 (front i 2 oficyny), Jasnej 21, Jasnej 28, Jasnej 24 (front), Jasnej 26, Wrocławskiej 9, Wrocławskiej 11, Obrońców Bydgoszczy 11, Bielickiej 6, Ugory 18. Zadanie obejmuje również wykonanie opracowań audytów energetycznych, opinii ornitologicznych, projektów termomodernizacji – ocieplenie przegród, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, projektów wybudowania instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej oraz koszty budowy instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej. W ramach etapu I w 2015 roku zlecono opracowanie dokumentacji projektowych na termomodernizację dla 10 budynków. Do końca 2015 roku została odebrana dokumentacja projektowo-kosztorysowa dla trzech lokalizacji. Dokumentacja projektowa dla pozostałych siedmiu budynków zostanie wykonana w 2016 roku. Etap II realizacji projektu obejmuje 9 budynków, dla których dokumentacja projektowa zostanie opracowana w 2016 roku,</p> <ul style="list-style-type: none"> – likwidację lokalnych źródeł ciepła opalanych paliwem stałym na rzecz ekologicznych urządzeń grzewczych w 31 lokalach mieszkalnych i 2 budynkach mieszkalnych oraz termomodernizację 2 lokali (termomodernizacja jednego piętra w kamienicy) będących własnością osób fizycznych, znajdujących się w obszarze przekroczeń stężenia dopuszczalnego pyłu PM10 przy ulicach: Garbary 12/5, Marcinkowskiego 9/16A, Nakielskiej 31/10, 113/7, Strzeleckiej 48 (budynek), Pięknej 14/1, Nowogrodzkiej 2/6, Chrobrego 23/10, 23/11, Łokietka 15/4, Kościuszki 9/3, Dworcowej 61/7, 61/8, Śląskiej 27/1, 27/2, 27/3, 27/4, 27/10, Bocianowo 29/2, Pomorskiej 66/4, Zbożowy Rynek 10/9, 10/6A, Głogowskiej 14 (budynek mieszkalny), Sienkiewicza 26/1, 26/7, Ugory 8/4, Gdańskiej 99/4, Sierociej 24/1, 24/2, 24/3, 24/9, Kujawskiej 10/9, 10/10. • modernizacja i remonty istniejących komunalnych zasobów mieszkaniowych. W 2015 r. docieplenie bądź modernizację instalacji c.o. przeprowadzono m.in. w 12 budynkach zlokalizowanych przy ul.: Fordońskiej 432, Obrońców Bydgoszczy 16, Dworcowej 89, Nakielskiej 22, Jagiellońskiej 28 i 38, Śniadeckich 63, Żeglarskiej 69 i 69-I, Gdańskiej 37, Łokietka 32, Broniewskiego 1, • modernizacja prywatnych kamienic w obszarze Starego Miasta i Śródmieścia. <p>Ponadto opracowywana była dokumentacja termomodernizacji miejskich obiektów użyteczności publicznej.</p>		
	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury elektroenergetycznej i gazowniczej celem zwiększenia pewności zasilania istniejących i nowych odbiorców	<p>Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Gdańsku</p> <p>ENEA Operator Sp. z o.o.</p>	<p>W celu zwiększenia pewności zasilania odbiorców w 2015 roku gestorzy: Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Gdańsku oraz Enea Operator Sp. z o.o. w Bydgoszczy prowadzili na bieżąco prace związane z budową, przebudową i modernizacją systemu gazowniczego oraz sieci przesyłowych średniego i niskiego napięcia w obszarze miasta.</p> <p>Na rzecz poprawy funkcjonowania systemu gazowniczego Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Gdańsku, w 2015 roku w obszarze Bydgoszczy, wybudowała i zmodernizowała odcinki gazociągów o ogólnej długości 8,47 km, w tym: 6,94 km średniego ciśnienia i 1,53 km niskiego ciśnienia oraz 211 przyłączy o długości 2,50 km, w tym: średniego ciśnienia – 2,05 km i niskiego ciśnienia – 0,45 km.</p> <p>Sieci gazowe budowane i modernizowane były na następujących osiedlach:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Osowa Góra, ulice: Srebrna, Miedziana, – Prądy, ulice: Łochowska, Prądy, Makowskiego, Popławskiego, Ociepki, Lisia, – Czyżkówko, ulice: Filtrowa, Bronikowskiego, – Miedzyń, ulice: Janowiecka, Makowa, Bluszczowa, – Babia Wieś, ulica Żupy, 	Srodki gestorów	III.4. III.6.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>– Wzgórze Wolności, ulica Ujejskiego, – Glinki, ulice: Dąbrowa, Wyrzyska, Zielonogórska, – Myślęcinek, ulica Jeździecka, – Stary Fordon, ulice: Chełmońskiego, Góralska, Zakładowa, Piekary, Targowisko, – Fordon, ulice: Pod Skarpą, Geodetów, Bora-Komorowskiego, Połusznego oraz na odcinkach ulic: Fordońskiej i Gdańskiej. Natomiast w ramach poprawy funkcjonowania systemu energetycznego, ENEA Operator Sp. z o.o., realizowała następujące przedsięwzięcia: – wybudowano 8 stacji transformatorowych SN/nn i linie kablowe nn związane z przyłączeniem nowych odbiorców, – zamontowano łączniki sterowane radiowo w 17 stacjach transformatorowych SN/nn w ramach ich automatyzacji, – wymieniono około 1,5 km kabli niesieciowych SN, – wykonano projekt przebudowy linii 110 kV Jasiniec-Bydgoszcz Wschód, – przeprowadzono przeglądy infrastruktury energetycznej w obszarze miasta zgodnie z „Instrukcją Ruchu i Eksploatacji Sieci Dystrybucyjnej Enea Operator Sp. z o.o.”.</p> <p>Stan techniczny systemów gazowniczego i elektroenergetycznego w Bydgoszczy zapewnia bezproblemową dostawę gazu i energii elektrycznej do odbiorców. Ponadto Polskie Sieci Przesyłowe kontynuowały prace projektowe i formalno-prawne przebiegu dwutorowej linii 400 kV na trasie Pątnów-Jasiniec. Inwestycja wpisana w plan bezpieczeństwa energetycznego kraju, zapewni m.in. zwiększenie dostaw energii dla Miasta Bydgoszczy oraz wpłynie na poprawę bezpieczeństwa energetycznego.</p>		
f.	Realizacja zadań związanych z ochroną klimatu:				
	Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza:				III.4.
	– Likwidacja przestarzałych i niskosprawnych ogrzewań węglowych – likwidacja „niskiej emisji”	WGKIOS właściciele lokali mieszkalnych lub budynków ADM Sp. z o.o.	<p>W ramach zadania w 2015 roku kontynuowało program dofinansowania inwestycji polegających na wymianie kotłów lub pieców węglowych na ekologiczne urządzenia grzewcze, które są realizowane przez osoby fizyczne lub przedsiębiorców. W ciągu roku udzielono dotacji na wymianę 140 kotłów i pieców węglowych na ekologiczne urządzenia grzewcze. Zadanie realizowane było na podstawie uchwały Nr IV/21/14 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 30 grudnia 2014 r. (z późn. zm.) w sprawie zasad udzielania dotacji na dofinansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz trybu postępowania w sprawie udzielania dotacji i sposobu jej rozliczania. Ponadto przestarzałe i niskosprawne ogrzewania węglowe likwidowane były w ramach modernizacji i remontów istniejących komunalnych zasobów mieszkaniowych.</p>	Budżet Miasta WFOŚiGW NFOŚiGW Środki właścicieli lokali mieszkalnych lub budynków	
	– Przebudowa i budowa jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu spełniających	MKUO ProNatura Sp. z o.o.	Na rzecz realizacji zadania we wrześniu 2015 roku został uruchomiony Zakład Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych o łącznej mocy cieplnej 27,7 MW/h z jednoczesnym udziałem mocy generowanej do sieci energetycznej na poziomie 9,2 MW/h. Ciepło przekazywane jest do miejskiej sieci ciepłow-	Środki MKUO ProNatura	

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	wymogi wysokosprawnej kogeneracji		niczej KPEC Sp. z o.o., a energia elektryczna do ogólnokrajowej sieci energetycznej.	Sp. z o.o. Fundusze europejskie	
	– Realizacja programu termomodernizacji placówek oświatowych oraz innych obiektów miejskich	Wydział Inwestycji Miasta ADM Sp. z o.o.	W ramach realizacji zadania w 2015 roku wykonywano m.in.: – prace termomodernizacyjne obiektów oświatowych w ramach zadania „Budowa, przebudowa i modernizacja budynków oświatowych oraz boisk przyszkolnych”, – termomodernizację 5 budynków Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej, – termomodernizację i przystosowanie obiektu przy ul. Baczyńskiego 5 na potrzeby miejskich jednostek organizacyjnych, – modernizację komunalnego zasobu nieruchomości (działania termomodernizacyjne realizowane były przez ADM Sp. z o.o. w ramach poprawy standardu i jakości technicznej wyposażenia istniejącego zasobu komunalnego). Ponadto szczegółowa analiza wstępnych audytów energetycznych 178 obiektów oświatowych i miejskich pozwoliła na wytypowanie i rozpoczęcie prac dokumentacyjnych, projektowo-kosztorysowych termomodernizacji i przebudowy infrastruktury technicznej dla 11 lokalizacji obiektów: Zespołu Szkół nr 9, ul. Cicha 59; Przedszkola nr 20, ul. Ujejskiego 70; Zespołu Szkół nr 6 i SP nr 45, ul. Staroszkona 12; Przedszkola nr 43, ul. Powalisza 8; Pałacu Młodzieży, ul. Jagiellońska 27; Gimnazjum Nr 24, ul. Kościuszki 37a; Zespołu Szkół nr 34, ul. Zacisze 16; Galerii Miejskiej bwa, ul. Gdańska 20; Zespołu Szkół nr 17, ul. Kapliczna 7; Zespołu Szkół nr 4, ul. Nałkowskiej 9 oraz BKS „Chemicz”, ul. Glinki 79.	Budżet Miasta	
	– Zarządzanie zużyciem i kosztami energii w jednostkach miejskich	Energetyk Miejski ZDMiKP Wydział Inwestycji Miasta	W 2015 roku kontynuowano wdrażanie Bazy Danych Zarządzania Energią dla obiektów użyteczności publicznej, która umożliwia prowadzenie analityki zużycia energii i podejmowanie działań na rzecz zmniejszenia zużycia energii cieplnej i elektrycznej w tych obiektach. Ponadto na rzecz zmniejszenia kosztów energii w jednostkach miejskich (oprócz projektów wymienionych w zadaniu strategicznym „Realizacja programu termomodernizacji placówek oświatowych oraz innych obiektów miejskich”), znaczącym przedsięwzięciem mającym wpływ na ograniczenie zużycia energii elektrycznej i jej kosztów było zakończenie zadania „Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego”, realizowanego w ramach programu SOWA. Zakres rzeczowy zadania obejmował wymianę 7.309 szt. opraw oświetlenia ulicznego na oświetlenie energooszczędne, montaż 164 szafek oświetleniowych oraz instalację systemu sterowania oświetleniem. Oświetlenie energooszczędne montowano również przy realizacji zadań, w ramach Programu „5/6”, dotyczących modernizacji lub budowy oświetlenia ulic i obiektów rekreacyjno-sportowych.	Budżet Miasta Środki W i N FOŚiGW	
	– Promowanie komunikacji zbiorowej oraz ruchu rowerowego i pieszego	Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Wydział	Promowanie komunikacji publicznej w 2015 roku prowadzone było m.in. poprzez: – organizowanie akcji promocyjnych i edukacyjnych, – organizację i współdziałanie w Kongresie Transportu Publicznego, – druk informacji pasażerskiej i broszur informacyjnych, – organizowanie okolicznościowych imprez oraz przejazdów taborem zabytkowym m.in. z okazji Walentynek, Mikołajek, Dnia Dziecka, festynów, Nocy Muzeów, Dnia bez Samochodu i Dnia Kolejarza, – organizowanie sezonowych linii turystycznych i kursów tramwaju wodnego, – dostosowywanie przebiegu linii autobusowych do potrzeb zgłaszanych przez mieszkańców,	Budżet Miasta Środki WFOŚiGW	

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
		Edukacji i Sportu ZDMiKP	– poprawę komfortu i bezpieczeństwa przewozu pasażerów – zakupione autobusy wyposażone są w całopojazdową klimatyzację i dostęp do internetu poprzez Wi-Fi, posiadają poszerzone urządzenia informacji i obsługi pasażerów tj. tablice informacyjne LED, w tym specjalne tablice dla osób słabowidzących, urządzenia zapowiadające przystanki, monitoring wizyjny przedziału pasażerskiego i toru jazdy. Natomiast zachęcanie mieszkańców do odbywania podróży rowerowych i pieszych realizowano m.in. poprzez: – uruchomienie Bydgoskiego Roweru Aglomeracyjnego, – organizowanie akcji promocyjnych i edukacyjnych (m.in. w wybudowanym Miasteczku Ruchu Drogowego na terenie LPKiW „Myślęcinek”), – rozbudowę dróg rowerowych wraz z infrastrukturą, – modernizację chodników, modernizację i budowę alejek spacerowych wraz z modernizacją oświetlenia, – popularyzację ruchu pieszego – realizacja projektu „Wszyscy jesteśmy pieszymi” w placówkach oświatowych, – wyznaczanie stref ruchu uspokojonego.		
	– Wymiana taboru komunikacji publicznej na nowoczesny spełniający bardziej restrykcyjne standardy emisyjne	MZK Sp. z o.o. Tramwaj Fordon Sp. z o.o.	W 2015 roku w ramach wymiany taboru komunikacji miejskiej główny przewoźnik obsługujący linie komunikacji publicznej zakupił 31 autobusów, a Tramwaj Fordon Sp. z o.o. zakupił 12 zestawów wozów tramwajowych (wprowadzone do eksploatacji w 2016 r.). Zakupione autobusy i tramwaje spełniają normy emisji ekologicznych. Ponadto tabor niespełniający norm ekologicznych sukcesywnie jest modernizowany (MZK Sp. z o.o. w 2015 r. zmodernizowały 8 wagonów tramwajowych) lub wycofywany z eksploatacji.	Środki MZK. Środki Tramwaj Fordon Fundusze europejskie Budżet Miasta	
	– Usprawnienie funkcjonowania transportu w obszarze Miasta	ZDMiKP MZK Sp. z o.o. Przewoźnicy	Na rzecz realizacji tego zadania w 2015 roku kontynuowano m.in.: – rozbudowę i modernizację układu komunikacyjnego, – rozbudowę i modernizację linii tramwajowych (m.in. budowę nowej linii do Fordonu, modernizację torów tramwajowych w ul. Chodkiewicza), – zakup i modernizację autobusów i wozów tramwajowych poprawiających komfort i bezpieczeństwo podróżnych, – wykonanie zadań obejmujących szereg rozwiązań telematycznych i powiązanych ze sobą podsystemów w ramach ITS, – modernizację i przebudowę przystanków komunikacji publicznej, – dostosowywanie przebiegu linii komunikacji publicznej do potrzeb mieszkańców.	Budżet Miasta Fundusze europejskie Środki przewoźników	
	Promowanie odnawialnych źródeł energii:				III.4.
	– Demonstracja wydajności energetycznej i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych (Budowa Centrum De-		W czerwcu 2014 roku oddane zostało do użytku Centrum Demonstracyjne Odnawialnych Źródeł Energii przy Zespole Szkół Mechanicznych nr 2 na Jarach. Budynek spełnia międzynarodowe kryteria oceny budynków pasywnych i jest jednocześnie centrum dydaktycznym promującym rozwiązania w budownictwie energooszczędnym i pasywnym.		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	monstracyjnego Odnawialnych Źródeł Energii przy Zespole Szkół Mechanicznych nr 2).				
	– Rozwój odnawialnych źródeł energii w oparciu o lokalne zidentyfikowane możliwości	MKUO ProNatura Sp. z o.o.	Na rzecz realizacji tego zadania w 2015 roku zakończona została budowa Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych. Nowe źródło energii osiągać będzie moc cieplną 27,7 MW/h z jednoczesnym udziałem mocy generowanej do sieci energetycznej na poziomie 9,2 MW/h. Ponadto w obszarze miasta OZE zyskują popularność i są stosowane przez podmioty prywatne.	Środki MKUO ProNatura Sp. z o.o. Fundusze europejskie	
	– Powołanie instytucji związanej z promocją i rozwojem źródeł energii odnawialnej		Zadanie w 2015 roku nie było realizowane.		
	Ograniczenie nadmiernego hałasu: – Budowa ekranów akustycznych – Wymiana nawierzchni drogowej – Promowanie komunikacji zbiorowej oraz ruchu rowerowego i pieszego – Wprowadzanie stref uspokojonego ruchu – Stosowanie nowoczesnych konstrukcji torowisk tramwajowych – Wymiana przestarzałego i głośniego taboru komunikacji publicznej – Wyprowadzenie ruchu tranzytowego z obszaru zabudowy mieszkaniowej	Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska ZDMiKP Tramwaj Fordon Sp. z o.o. MZK Sp. z o.o.	W ramach działań naprawczych w 2015 roku kontynuowano realizację zadań mających wpływ na poprawę klimatu akustycznego miasta. Były to działania głównie związane z funkcjonowaniem transportu w obszarze miasta i dotyczyły m.in.: – budowy i przebudowy ulic usprawniających ruch w mieście (m.in. przebudowano i wybudowano odcinki ulic o długości 14,3 km, a w ramach budowy tramwaju do Fordonu zmodernizowano odcinki ulic o ogólnej długości 13,3 km), – rozbudowy i modernizacji sieci tramwajowej w oparciu o zastosowanie tzw. „torów wyciszonych” (wybudowano ponad 25,0 km torów tramwajowych od ul. Wyścigowej do Fordonu), – budowy ekranu akustycznego o długości 440 m w Fordonie, – promowania komunikacji zbiorowej oraz ruchu rowerowego (m.in. poprzez usprawnienie funkcjonowania komunikacji miejskiej, zakupy i modernizację taboru poprawiającego komfort i bezpieczeństwo pasażerów, wdrażanie ITS, rozbudowę dróg rowerowych), – przeprowadzania akcji edukacyjnych i informacyjnych zachęcających mieszkańców do ograniczania podróży w obszarze miasta samochodami prywatnymi i korzystania z komunikacji publicznej lub odbywania podróży rowerem względnie pieszo (m.in. organizowanie Dnia bez Samochodu), – wprowadzania stref uspokojonego ruchu na obszarach zabudowanych. Ponadto czyniono starania o zmianę przebiegu drogi krajowej nr 80 przebiegającej przez Śródmieście (od 1 stycznia 2016 r. nastąpiła zmiana przebiegu tej drogi w obszarze Bydgoszczy – zamiast ulicami: Grunwaldzką – od Węzła Zachodniego, Kruszwicką, Grudziądzką/Poznańską, Wały Jagiellońskie, Toruńską, Wyszyńskiego i Fordońską – do Węzła Wschodniego, została ona poprowadzona ulicami: Pileckiego, Artyleryjską oraz Kamienną).	Budżet Miasta Środki MZK Sp. z o.o. Środki Tramwaj Fordon Sp. z o.o. Fundusze europejskie	III.4.
g.	Budowa systemu gospodarowania odpadami:				
	Budowa Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Metro-	MKUO ProNatura Sp. z o.o.	W 2015 roku zakończona została budowa Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych i rozpoczęto trzymiesięczny okres prób, podczas których zostaną dokonane ostateczne regulacje instalacji, a także pomiary potwierdzające spełnienie wszystkich parametrów technicznych i związanych z ochroną	Środki MKUO ProNatura	III.4. III.6.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	politalnego		<p>środowiska.</p> <p>Zakres rzeczowy projektu obejmował budowę: Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych z możliwością spalania 180.000 Mg/rok odpadów, kompostowni o wydajności 4.000 Mg/rok, stacji przeładunkowej odpadów w Toruniu o wydajności 60.000 Mg/rok, sieci przesyłowej – wyprowadzającej energię ciepłą i elektryczną z ZTPOK wraz z infrastrukturą (wybudowano sieć ciepłą o długości 3,3 km). Inwestycja realizowana była w ramach POIiŚ 2007-2013. Rozruch spalarni rozpoczęto w IV kwartale 2015 roku. ZTPOK posiada nowoczesną instalację, spełniającą kryteria najnowszej techniki i technologii, odzyskującą energię ciepłą i elektryczną w procesie termicznego przekształcania odpadów komunalnych.</p> <p><i>Źródło: strona internetowa bydgoszcz24.pl</i></p> <p>Oddanie do użytku Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych zapewni wypełnienie unijnych zobowiązań w zakresie redukcji składowania odpadów na składowiskach.</p>	Sp. z o.o. Fundusze europejskie pożyczka z NFOŚiGW	
	Budowa nowoczesnego systemu gospodarki odpadami, w tym rozszerzenie systemu selektywnego zbierania/odbioru odpadów komunalnych	Biuro Zarządzania Gospodarką i Odpadami Komunalnymi	<p>W roku 2015 kontynuowano prace nad usprawnieniem funkcjonowania miejskiego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Wykorzystując dotychczasowe doświadczenia w świadczeniu usług w zakresie odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości m.in. przystąpiono do wdrażania chipowania pojemników na odpady celem przypisania ich do konkretnego właściciela nieruchomości, co pozwala usprawnić weryfikację selektywnej zbiórki odpadów oraz zmieniono zapisy aktów prawa miejscowego usprawniając proces ewidencjonowania i odbioru odpadów.</p> <p>Ponadto kontynuowano kampanię informacyjno-edukacyjną mającą na celu przybliżenie mieszkańcom korzyści wynikających z selektywnego zbierania odpadów komunalnych u źródła ich powstawania oraz promującą zachowania proekologiczne.</p>	Budżet Miasta	III.4. III.6.
	Rozbudowa Zakładu Utylizacji Odpadów Medycznych	Centrum Onkologii im. prof. Franciszka Łukaszczyka	<p>W 2015 roku zakończono rozbudowę Zakładu Utylizacji Odpadów Medycznych wraz z niezbędną infrastrukturą przy Centrum Onkologii. Rozbudowana infrastruktura hali spalarni umożliwiła uruchomienie dodatkowej drugiej instalacji termicznego przekształcania odpadów medycznych i weterynaryjnych o wydajności 3.200 Mg/rok. Zainstalowany system monitoringu emisyjnego zapewnia dotrzymanie parametrów gazów wylotowych.</p> <p>Ponadto uruchomiony został system odzyskiwania energii ciepłej do wytwarzania pary technologicznej na potrzeby Centrum o mocy 1.500 kW oraz absorbent o mocy 600 kW systemu przetwarzania odzyskanej pary technologicznej na wodę lodową pokrywającą wszystkie potrzeby zasilania systemów chłodzenia aparatury medycznej oraz klimatyzacji Zakładu Medycyny Nuklearnej.</p>	Srodki Centrum Onkologii Pożyczka z WFOŚiGW	III.4. III.6
	Intensyfikacja działań na rzecz utrzymania porządku i czystości na terenie miejskich przestrzeni publicznych	WGKiOŚ Biuro Zarządzania Gospodarką i Odpadami	<p>Na rzecz utrzymania porządku i czystości na terenie miejskich przestrzeni publicznych w 2015 roku realizowane były następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oczyszczanie miasta Bydgoszczy, w tym m.in.: oczyszczanie jezdni i ulic, opasek ulicznych, chodników, ścieżek rowerowych, schodów i przejść, utrzymanie koszy ulicznych, sprzątanie pozimowe, sprzątanie przystanków komunikacji miejskiej, likwidowanie dzikich wysypisk śmieci, – renowacja i pielęgnacja terenów zieleni parkowej i przyulicznej w obszarze miasta, oraz prac rewaloryzacyjnych i pielęgnacyjnych w zabytkowym parku w Ostromecku, 	Budżet Miasta dotacja WFOŚiGW	III.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
		Komunalnymi	<ul style="list-style-type: none"> – w ramach inicjatywy lokalnej (Program „5/6”) wybudowano 4 wybiegi dla psów na osiedlach: Kapuściska, Błonie, Bartodzieje, Wilczak-Jary, – kontynuowano konkurs „Bydgoszcz w kwiatach i zieleni”, – przeprowadzono akcję „Wiosenne porządki”, – przeprowadzano kampanie informacyjno-edukacyjne na temat segregacji, składowania odpadów komunalnych, konkursy, organizowano festyny i akcje ekologiczne poprawiające estetykę miasta. 		
	Usuwanie azbestu	WGKiOŚ	Na rzecz realizacji tego zadania strategicznego kontynuowano działania związane z demontażem, odbiorem i unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta. W 2015 roku ogółem unieszkodliwiono 60,437 Mg odpadów azbestowych. Proces usuwania wyrobów zawierających azbest, zgodnie z wymogami ustawowymi, powinien zostać zakończony do 2032 r.	Budżet Miasta dotacja WFOŚiGW	III.4.
h.	Kształtowanie proekologicznych postaw społecznych:				
	Doskonalenie metod udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie	WGKiOŚ	Udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie w Urzędzie Miasta Bydgoszczy zostało uregulowane zarządzeniem Prezydenta Miasta i odbywa się poprzez prowadzenie publicznie dostępnego wykazu danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie.	Budżet Miasta	III.4.
	Wzbogacanie oferty przyrodniczo-dydaktycznej (tereny chronione, ogrody botaniczne, obiekty bogate przyrodniczo)	Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska	<p>W ramach ochrony różnorodności biologicznej, w 2015 roku realizowano m.in. projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Czynna ochrona przyrody jako forma kompensacji przyrodniczej” w zakresie ochrony płazów i ptaków, a także pielęgnacji i zabezpieczenia pomników przyrody oraz czynnej ochrony użytku ekologicznego „Zielona Ostoja”, – „Program ochrony owadów zapylających dla Bydgoszczy”, – „Ogród Botaniczny Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego” – w ramach przedsięwzięcia dokonano zakupu m.in. drzew i krzewów, materiałów i narzędzi do utrzymania i ochrony kolekcji oraz materiałów do wykonania elementów edukacyjnych, – „Edukacja ekologiczna poprzez wydawnictwa o tematyce przyrodniczej” – w ramach zadania wydano album pt. „Przyroda Bydgoszczy”, wykonano zdjęcia ilustrujące 96 ustanowionych pomników przyrody i 7 projektowanych, przygotowano tekst do publikacji o pomnikach przyrody i wykonano w formie elektronicznej mapy przedstawiające lokalizacje pomników przyrody, – „Edukacja dzieci i młodzieży warunkiem skutecznej ochrony środowiska przyrodniczego” – w ramach zadania m.in. przygotowano projekt dwóch tablic o tematyce historycznej i przyrodniczej dla Parku Jana Kochanowskiego, zaprojektowano i wykonano 15 tablic dydaktycznych o tematyce przyrodniczej, które zamontowano wzdłuż Kanału Bydgoskiego i w Dolinie Pięciu Stawów, wydrukowano przewodnik o przyrodniczej ścieżce dydaktycznej na temat przyrody strugi Flis i Kanału Bydgoskiego, wydrukowano ulotki na temat ochrony drzew i przewodnik pt. „Pomniki przyrody Centrum Bydgoszczy”. 	Budżet Miasta Dotacja WFOŚiGW	III.4.
	Rozwój szkolnej edukacji w zakresie ochrony środowiska	Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony	<p>Na rzecz realizacji tego zadania w 2015 roku prowadzone były liczne akcje i konkursy ekologiczne adresowane do dzieci i młodzieży, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zorganizowano imprezę edukacyjną „Mała Forma Sceniczna”, podczas której prezentowano widowiska sceniczne o tematyce ekologicznej pogłębiające wiedzę na temat zasad zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska, 	Budżet Miasta Dotacja	III.4. IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
		Środowiska Wydział Edukacji i Sportu Pałac Młodzieży Biuro Zarządzania Gospodarką i Odpadami Komunalnymi	<ul style="list-style-type: none"> – w ramach Międzynarodowego Dnia Ziemi i podczas akcji Sprzątania Świata uczniowie uczestniczyli w porządkowaniu wyznaczonych terenów. Celem tych akcji było propagowanie dbałości o otoczenie oraz promowane prośrodowiskowych postaw i zachowań, – zorganizowano w placówkach oświatowych zbiórkę baterii, płyt CD i DVD, kartoników po napojach, nakrętek – głównym celem przedsięwzięć jest wskazanie dzieciom i młodzieży zasadności segregacji odpadów oraz eliminowanie odpadów niebezpiecznych z ogólnej masy odpadów komunalnych, – w ramach obchodów Europejskiego Dnia bez Samochodu zorganizowano: wystawę ekologiczną, bezpłatne rejsy tramwajem wodnym, ustawiono na Starym Rynku plac zabaw dla dzieci, stanowisko plastyczne, poprowadzono zabawy i konkursy dzieci oraz pokaz Profesora Ciekawskiego. Celem tych przedsięwzięć jest pogłębienie wiedzy na temat zasad zrównoważonego rozwoju, zachęcenie jak największej liczby osób do używania alternatywnych form transportu takich jak komunikacja publiczna, piesza lub rowerowa, – realizowano projekty: „Segregujemy odpady już od najmłodszych lat – dbam o przyszłość naszej planety”, „Leśna Skrzynia Skarbów”, „Młodzież i Dzieci kontra Śmieci”, „Listy dla Ziemi” – celem ogólnym projektów było propagowanie wiedzy o środowisku naturalnym, wyrabianie nawyków proekologicznych, podnoszenie świadomości ekologicznej nauczycieli, dzieci przedszkolnych i rodziców, umiejętności segregowania odpadów, itp. <p>Ponadto informacje dotyczące ochrony środowiska są upowszechniane w placówkach oświatowych podległych Miastu za pomocą systemu – Oświatowa Platforma Informacyjna Urzędu Miasta.</p>	WFOŚiGW	
	Kształtowanie zachowań zgodnych z zasadą zrównoważonego rozwoju	Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska	<p>W ramach działań skierowanych do wszystkich mieszkańców miasta, celem propagowania zachowań proekologicznych w 2015 roku zorganizowano m.in. następujące akcje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – w ramach Forum Ochrony Środowiska – wykłady kierowane przede wszystkim do uczniów bydgoskich gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, – Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu, Europejski Dzień bez Samochodu – konkursy ekologiczne organizowane przez placówki oświatowo-wychowawcze, <p>Ja wybieram transport miejski. A Ty...?</p> <ul style="list-style-type: none"> – Godzina dla Ziemi – symboliczne wyłączenie światła w ramach światowej akcji, – w Ogrodzie Zoologicznym w Myślęcinku – zajęcia edukacyjne oraz cykliczne spotkania rodzinne podczas, których prezentowane są zagadnienia o tematyce przyrodniczej związanej z różnorodnością gatunkową zwierząt, potrzebą ochrony środowiska, powiązaniach ekologicznych, wpływem działalności człowieka na przyrodę itp. 	<p>Budżet Miasta</p> <p>Dotacja WFOŚiGW</p>	III.4. IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			Wszystkie akcje i konkursy ekologiczne mają na celu pogłębienie świadomości dotyczącej rozwiązywania problemów związanych z ochroną środowiska oraz kreowanie ekologicznych zachowań wśród mieszkańców Bydgoszczy. Charakter i powtarzalność prowadzonych działań edukacyjnych z zakresu ochrony środowiska, pozwala na dotarcie do dużej liczby mieszkańców.		
	Kampania edukacyjno-informacyjna dotycząca ograniczenia gazów cieplarnianych, zmian klimatu oraz odnawialnych źródeł energii	Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska	Na rzecz realizacji tego zadania w 2015 roku organizowano liczne wydarzenia o charakterze informacyjno-edukacyjno-promocyjnym, w tym m.in.: – Dni Energii, – Dzień Czystego Powietrza, – Kampanie EAZA pn. „Dwa bieguny cały świat” i „Policzmy się z niską emisją”. Ponadto w 2015 r. ZS Mechanicznych nr 2, prowadził działalność edukacyjną i promocyjną rozwiązań zastosowanych w Centrum Demonstracyjnym Odnawialnych Źródeł Energii. W ciągu roku odbyły się 73 spotkania o charakterze edukacyjno-promocyjnym, w których łącznie uczestniczyło około 3 tys. osób. W kampaniach edukacyjno-informacyjnych przekazywano informacje wykorzystując billboardy, spoty w telewizji i radiu, artykuły w lokalnych gazetach, ulotki dostarczane do mieszkańców (m.in. przekazywano informację o prowadzonej inwentaryzacji źródeł ciepła). Podczas organizowanych imprez odbyły się prelekcje, warsztaty ekologiczne, festyny, zabawy, happeningi, event w galerii handlowej, quizy, wykonano plakaty, ulotki, broszury oraz materiały edukacyjne. Wszystkie te działania miały na celu uświadomienie mieszkańcom szkodliwości występowania zjawiska niskiej emisji, zagrożeń dla zdrowia, zachodzących zmian klimatu oraz konieczności podejmowania działań mających na celu ochronę środowiska.	Budżet Miasta Dotacja WFOŚiGW	III.4.
	Przeprowadzanie kampanii i działalności informacyjno-szkoleniowej dotyczącej oszczędności wody	MWiK Sp. z o.o.	W ciągu 2015 roku MWiK kontynuowały kampanię informacyjno-szkoleniową dotyczącą oszczędności wody. Adresatami kampanii byli mieszkańcy miasta, głównie młodzież i dzieci. Ponadto przy współpracy z TVP Bydgoszcz powstały kolejne odcinki programu „Woda Bydgoska”, w którym przedstawiane są przykłady oszczędzania wody.	Środki MWiK Sp. z o.o.	III.4.
	Prowadzenie kampanii informacyjnej na temat zmniejszania ilości wytwarzanych odpadów	Biuro Zarządzania Gospodarką i Odpadami Komunalnymi MKUO ProNatura Sp. z o.o.	W 2015 roku kontynuowana była kampania informacyjno-edukacyjna pn. „Edukacja poprzez informowanie mieszkańców Bydgoszczy o nowych zasadach gospodarowania odpadami komunalnymi, ze szczególnym uwzględnieniem selektywnej zbiórki odpadów” oraz na szeroką skalę prowadzona była kampania edukacyjna w ramach projektu pn. „Budowa Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Metropolitalnego”. Podczas kampanii realizowane były m.in. przedsięwzięcia: – emisja 300 spotów telewizyjnych w regionalnej TVP Bydgoszcz, – spoty LED na 3 nośnikach zlokalizowanych przy ulicach: Rataja/Pelplińskiej, Fordońskiej, Dworcowej, – autoboxy – ramki w środkach komunikacji miejskiej, – kolportaż ulotek, bajek tematycznych dla dzieci, gadżetów ekologicznych, plakatów o systemie gospodarowania odpadami komunalnymi, – aktualizacja strony www.odpady.czystabydgoszcz.pl , zawierającej informacje na temat segregacji i odbioru odpadów, – publikacja w gazetach lokalnych: Express Bydgoski, Gazeta Wyborcza i Gazeta Pomorska 3 artykułów pt.: „Jedna opłata – wiele korzyści”, „Punkty Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych”, „Zasady segregacji odpadów”.	Budżet Miasta Dotacja WFOŚiGW Fundusze europejskie Środki MKUO ProNatura Sp. z o.o.	III.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>– Festyn Ekologiczny na Wyspie Młyńskiej „Segregujesz Odpady - Zyskujesz”, – przygotowanie i emisję przez TVP Bydgoszcz 18 odcinków felietonów „Eko News” poświęconych tematyce odpadów komunalnych, w tym ich selektywnej zbiórki oraz zasad funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.</p> <p>Ponadto kampania informacyjna realizowana była na obszarze miast i gmin objętych projektem „Budowa Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Metropolitalnego” finansowanym środkami Unii Europejskiej. W ramach zadania opracowywano i dostarczano materiały dotyczące realizowanej kampanii do zamieszczenia na stronie internetowej www.generacjaczystejenergii.pl, w ramach której uruchomiona została zakładka „Edukacja ekologiczna”, a także prowadzono fanpage na portalu Facebook o nazwie „dalEKOwzroczni” poświęcony kampanii edukacyjnej. Również prowadzona była kampania informacyjna w mediach, organizowano spotkania z dziećmi, młodzieżą i mieszkańcami, przeprowadzono szkolenia. Ekolekcje prowadzone były z wykorzystaniem mobilnego laboratorium – Ekobusu.</p>		

Mierniki realizacji programu:

Lp.	miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Udział % obszarów prawnie chronionych w ogólnej powierzchni miasta	%	34,6	34,6	34,6	34,6		III.4.	GUS BDL
2	% mieszkańców korzystających z sieci: wodociągowej	%	96,8	96,8	99,6	99,8		III.6., IV.1.	GUS BDL MWiK Sp. z o.o.
	kanalizacyjnej	%	91,8	91,9	96,35	96,51			
	gazowej	%	87,3	87,1	82,1	bd.			
3	Roczna emisja gazów cieplarnianych (CO ₂)	Mg	1 063 754	889 372	817 859	837 279		III.4.	GUS BDL

Lp.	miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4	Ilość odpadów komunalnych odzyskanych i przekazanych do recyklingu do ilości zebranych odpadów ogółem (%)	%	10,3	16,2	30,4	29,2		III.4.	WGK UMB BOK UM

Celem Programu Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska jest racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska oraz poprawa komfortu życia mieszkańców. Wszystkie realizowane w 2015 roku zadania strategiczne służyły dalszemu systematycznemu osiągnięciu wytyczonego celu.

W przedmiotowym programie zostało ujętych 8 przedsięwzięć oraz 48 zadań głównych. Poszczególne działania podejmowane w omawianym okresie wdrażane były w oparciu o budżet miasta na 2015 rok (24 zadania realizowane były ze środków budżetu miasta) oraz plany finansowe poszczególnych jednostek organizacyjnych miasta, firm i instytucji zaangażowanych w realizację programu. W 2015 roku podejmowane były działania na rzecz wszystkich przedsięwzięć, natomiast spośród 48 zadań, prace realizowano na rzecz 37 (77,1%). Dzięki dostępności środków finansowych z Unii Europejskiej oraz NFOŚiGW i WFOŚiGW kontynuowane były strategiczne projekty inwestycyjne.

W 2015 roku zakończone zostały 2 ważne zadania usprawniające gospodarkę odpadami w mieście i regionie:

- Budowa Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Metropolitalnego,
- Rozbudowa Zakładu Utylizacji Odpadów Medycznych.

Oddanie do użytku tych inwestycji ma znaczący wpływ na poprawę funkcjonowania kompleksowego systemu gospodarki odpadami w mieście i regionie, a także zapewni wypełnienie unijnych zobowiązań w zakresie redukcji składowania odpadów na składowiskach. Na uwagę zasługuje również, w porównaniu do roku bazowego, wzrost wskaźnika pokazującego udział odpadów segregowanych w ogólnej ilości zebranych odpadów komunalnych. Natomiast niekorzystnym zjawiskiem w 2015 roku był wzrost, w stosunku do roku poprzedniego, ilości zebranych odpadów komunalnych (według danych Biura Zarządzania Gospodarką Odpadami Komunalnymi w 2014 roku odebrano ogółem 138.625,4 Mg odpadów komunalnych, a w 2015 roku – 140.528 Mg, co stanowi wzrost o 1,4%).

Wśród osiągniętych efektów związanych z rewitalizacją i zagospodarowaniem przestrzeni publicznych wymienić należy:

- zrewitalizowany Park Jana Kochanowskiego,
- utworzone nowe miejsca rekreacyjno-sportowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych na terenach zieleni miejskiej i w obszarach osiedli mieszkaniowych.

Na uwagę zasługują podejmowane działania związane z zachowaniem i ochroną walorów parków krajobrazowych w obszarze miasta oraz poprawą jakości zieleni miejskiej. Wykonywane prace rewitalizacyjne, utrzymywanie na bieżąco terenów zieleni oraz realizacja nowych inwestycji, przyczyniły się do zachowania odpowiednich standardów terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, zwiększenia powierzchni terenów zieleni urządzonej na osiedlach i terenów rekreacji towarzyszących Brdzie. Zwiększyła się także oferta terenów atrakcyjnych z uwagi na walory rekreacyjne.

Natomiast, analizując realizowane projekty z zakresu ochrony środowiska dotyczące poprawy jakości powietrza, stwierdza się bardzo duże zaangażowanie miasta, jednostek organizacyjnych i przedsiębiorstw w realizację zadań, które mają pozytywny wpływ na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza i zmniejszenie hałasu w mieście. Efektem tych działań jest spadek rocznej emisji gazów cieplarnianych (CO₂) w obszarze miasta, w porównaniu z rokiem bazowym o 21,3% (w 2015 roku odnotowano niewielki wzrost emisji w odniesieniu do 2014 roku). Natomiast niekorzystnym trendem są nadal utrzymujące się przekroczenia stężenia 24-godzinnego pyłu zawieszzonego PM₁₀ na stacji pomiarowej przy ul. Warszawskiej – 51 dni w roku i na stacji pomiarowej Plac Poznański – 73 dni, przy dopuszczalnej normie dla liczby przekroczeń w ciągu roku wynoszącej 35 (wg informacji WIOŚ za 2015 r.).

W ramach programu realizowane były zadania mające na celu poprawę czystości wód powierzchniowych. Prace koncentrowały się na rozbudowie i modernizacji systemu wodociągowo-kanalizacyjnego. Pozytywnie ocenia się odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowych (99,82%) i kanalizacyjnych (96,51%).

Ponadto na uwagę zasługują projekty dotyczące edukacji ekologicznej społeczeństwa, których celem jest podniesienie świadomości na temat zagrożeń wynikających z niewłaściwych zachowań powodujących zanieczyszczenia w środowisku i promowanie inicjatyw proekologicznych. Celom promocyjnym i edukacyjnym m.in. służy oddany do użytku w 2014 roku budynek pasywny – Centrum Demonstracyjne Odnawialnych Źródeł Energii przy Zespole Szkół Mechanicznych nr 2 na Jarach, liczne imprezy ekologiczne organizowane w mieście i na szeroką skalę zakrojona edukacja dzieci i młodzieży.

Osiągnięcie wyznaczonego celu Programu nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska wymaga kontynuacji realizowanych przedsięwzięć, związanych z ochroną środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem transformacji miasta w kierunku gospodarki niskoemisyjnej.

III.9. Program Nr 9 Edukacja dla każdego

Cel programu:

Przygotowanie do samodzielnego, aktywnego i obywatelskiego funkcjonowania w społeczeństwie oraz propagowanie idei kształcenia przez całe życie.

Koordynator programu:

Wydział Edukacji i Sportu

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2015 roku:

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
a.	Dostosowywanie sieci placówek oświatowych i ofert edukacyjnych do zmieniających się potrzeb społecznych oraz zapotrzebowania rynku pracy:				
	Racjonalizacja sieci szkół i placówek oświatowych	Wydział Edukacji i Sportu	<p>W roku szkolnym 2014/2015 i 2015/2016 Miasto Bydgoszcz było organem prowadzącym dla 119 szkół i placówek oświatowych.</p> <p>W 2015 r. przekształcono dwa gimnazja sportowe w placówki mistrzostwa sportowego:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gimnazjum nr 6 Sportowe, wchodzące w skład ZS nr 10 z siedzibą przy ul. M. Karłowicza 2, w Gimnazjum nr 6 Mistrzostwa Sportowego, – Gimnazjum nr 15 Sportowe, wchodzące w skład ZS nr 26 z siedzibą przy ul. Glinki 117, w Gimnazjum nr 15 Mistrzostwa Sportowego. <p>Z dniem 31 sierpnia 2015 r. w nawiązaniu do <i>Ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw</i> zlikwidowano w Bydgoszczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 3 licea profilowane dla młodzieży, – 4 technika uzupełniające dla młodzieży, – 1 zasadniczą szkołę zawodową dla dorosłych, – 1 uzupełniające liceum ogólnokształcące dla dorosłych, – 6 techników uzupełniających dla dorosłych. <p>Ponadto, ze względu na brak naboru, w 2015 r. zlikwidowano:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 2 technika dla młodzieży, – 2 szkoły policealne dla młodzieży, – 1 szkołę policealną dla dorosłych, – 1 liceum ogólnokształcące dla młodzieży, 	Budżet Miasta	IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Wprowadzanie zmian w procesie edukacji mających na celu kształtowanie kompetencji i postaw niezbędnych na rynku pracy oraz kształtowanie zdolności uczniów do rozwiązywania problemów	Wydział Edukacji i Sportu Szkoły i placówki oświatowe Wydziały i jednostki organizacyjne Urzędu Miasta	<p>– 1 gimnazjum dla młodzieży.</p> <p>W 2015 r. na rzecz realizacji zadania prowadzone były przedsięwzięcia mające na celu kształtowanie kompetencji i postaw niezbędnych na rynku pracy oraz kształtowanie zdolności uczniów do rozwiązywania problemów we wszystkich typach szkół. Działania te były kierowane do uczniów, rodziców i pedagogów. Realizacja projektów odbywała się przy współpracy wydziałów i jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta, uczelni, przedsiębiorców, instytucji. Znaczącą rolę w podejmowanych inicjatywach ma działalność Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych (PPP nr 1 i nr 2). Wśród podejmowanych inicjatyw i projektów (w tym finansowanych środkami Unii Europejskiej) wymienić należy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Bydgoski Program Szkolnego Doradztwa Zawodowego „Azymut - nauka i praca” (koordynator – ZS Chemicznych, PPP nr 1) – obejmujący m.in.: udzielanie wsparcia dla młodzieży i rodziców, wspieranie liderów doradztwa w formie seminariów, turniejów wiedzy, targów, opracowanie materiałów dydaktycznych, organizację dodatkowych zajęć, utworzenie Bydgoskiej Platformy Informacji Edukacyjno-Zawodowej, realizację projektu „Cztery kroki do zawodu”, prowadzenie Szkolnych Ośrodków Karier, współpracę z instytucjami wspierającymi. Przykładem tych działań może być przygotowany film promujący kształcenie w zawodach technik analityk i technik cyfrowych procesów graficznych. – „Inspiracje” Klub Kreatorów Innowacyjnych Rozwiązań Edukacyjnych (koordynator – ZS Ogólnokształcących nr 3), w ramach którego realizowano warsztaty metodyczne „Chemia w małej skali” dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych, konferencję metodyczną „Kreatywność i innowacje w prezentacji - językowym projekcie edukacyjnym”, cykl warsztatów dla pedagogów szkolnych, warsztaty teatralne pt. „Teatr w szkole” dla osób prowadzących zajęcia artystyczne lub grupy teatralne, konferencje i warsztaty dla nauczycieli historii, wiedzy o społeczeństwie i „Małej Ojczyzny”, przygotowano publikację „Jak dotrzeć do pokolenia Z? - przykłady dobrych praktyk na zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych z historii”. – „Zawodowe horyzonty 5” – kompleksowym wsparciem objętych zostało 14 szkół zawodowych, z których każda realizowała następujące zadania: dostosowanie oferty kształcenia do potrzeb regionalnego rynku pracy, współpraca z pracodawcami, zajęcia przygotowujące do wejścia na rynek pracy, zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe, przygotowujące do egzaminów zawodowych, maturalnych, opieka psychologiczna. Dzięki uczestnictwu w projekcie uczniowie skorzystali m.in. z praktyk i płatnych staży zawodowych w lokalnych przedsiębiorstwach, z zajęć modułowych z przedsiębiorczości, doradztwa edukacyjno-zawodowego, rozwijających umiejętności interpersonalne, specjalistycznych zajęć zawodowych wykraczających poza program nauczania, doradztwa Akademickich Inkubatorów Przedsiębiorczości przy prowadzeniu własnej firmy. – Projekt „Aktywny w szkole - twórczy w życiu” – realizowany w 57 bydgoskich gimnazjach i liceach ogólnokształcących obejmował: zajęcia dodatkowe rozwijające kompetencje kluczowe w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych, języków obcych i ICT, zajęcia wyrównawcze, zajęcia specjalistyczne, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne wzmacniające potencjał rozwojowy uczniów, zajęcia dodatkowe przygotowujące do egzaminu gimnazjalnego/maturalnego, ścieżki edukacyjne z zakresu: edukacji ekologicznej, przedsiębiorczości, świadomości i ekspresji kulturalnej, tożsamości regionalnej i wychowania patriotycznego, doradztwo edukacyjno-zawodowe oraz staże u pracodawców uczniów liceów ogólnokształcących. W ramach projektu działała, innowacyjna na skalę kraju, Bydgoska Sieć Szkolnych Telewizji Gim- 	Budżet Miasta Fundusze europejskie Środki instytucji współpracujących	II.5. IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>nazjalnych gimTV, którą tworzyło 16 gimnazjów.</p> <p><i>Źródło: strona internetowa UMB</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – „Laboratorium demokracji” – to V edycja projektu adresowanego do przedstawicieli samorządów uczniowskich szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych wraz z opiekunami. Jego celem jest zrzeszanie samorządów uczniowskich, a przede wszystkim podejmowanie przez nich wspólnych inicjatyw, integrujących bydgoskie środowisko szkolne. W ramach przedsięwzięcia zostały wsparte działania m.in.: Bydgoski Kongres Uczniowski, Międzygimnazjalny Sejmik Uczniowski oraz samorządowe warsztaty dotyczące prawnego aspektu funkcjonowania Samorządów Uczniowskich. – „Bydgoski Bąbel Matematyczny” – Bydgoszcz jako pierwsze miasto realizuje ten projekt od 2012 roku, współpracując z Instytutem Badań Edukacyjnych. Polega on na włączaniu do nauczania matematyki w szkole podstawowej metod, które pobudzają aktywność dzieci, pozwalają im zdobywać odwagę do stawiania czoła nowym zadaniom oraz kształtują wyobraźnię. Młodzież uczy się matematyki nie tylko w klasie, ale również podczas zabawy np. na szkolnym boisku czy w sali gimnastycznej. W 2015 r. w projekcie uczestniczyli nauczyciele z 34 bydgoskich szkół podstawowych oraz ze szkoły w Nowej Wsi Wielkiej i Śliwic. – Miejski Program Wspierania Ucznia Zdolnego „Zdolni znad Brdy” – skierowany jest do najzdolniejszych uczniów bydgoskich szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Najważniejsze elementy Programu to: zajęcia grantowe realizowane w ramach Międzyszkolnych Klubów Ucznia Zdolnego: Granty Rozwoju Zdolności (dla uczniów szkół podstawowych) oraz Granty Fabryka Szans (dla uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych), zajęcia prowadzone przez pracowników uczelni wyższych, letnie obozy naukowe, program stypendialny dla młodzieży osiągającej szczególne wyniki w nauce, nagradzanie laureatów i finalistów konkursów przedmiotowych i olimpiad oraz ich opiekunów, współpraca z rodzicami uczniów zdolnych itp. W 2015 r. złożonych zostało 21 wniosków, z czego przyznano 12 grantów (5 na realizację zajęć w ramach Grantów Rozwoju Zdolności oraz 7 w ramach Grantów Fabryka Szans). – Projekt Miejski „Na ścieżkach zdrowia” (koordynator – SP nr 38), którego celem jest uczestnictwo szkół w programie prozdrowotnym. W 2015 r. przeprowadzono prelekcje, pogadanki, spotkania edukacyjne z przedstawicielami środowisk medycznych, dietetykami, zajęcia sportowe promujące ruch jako element zdrowego stylu życia, konkursy kulinarne, plastyczne itp. – „Światowy program obserwacyjny i edukacyjny badania środowiska GLOBE” – to światowy program popularyzujący badania środowiska wśród uczniów. Uczestniczy w nim ponad 24 tys. szkół ze 112 krajów. Uczniowie biorą udział w pomiarach dotyczących 4 dziedzin: atmosfery i klimatu, hydrologii, pokrycia terenu oraz gleby tworząc światową sieć pomiarów otoczenia. – Funkcjonowanie Klubu Rozwijania Aktywności Dziecięcej „Promyczek” – nauczyciele starają się tworzyć 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>warunki do: aktywizacji intelektualnej, artystycznej i społecznej dzieci; rozwijania wyobraźni i kreatywności, rozpoznawania indywidualnych talentów i zainteresowań, rozwijania umiejętności społecznych, w tym szczególnie kompetencji komunikacyjnych i umiejętności współpracy; poprawy funkcjonowania dzieci w środowisku rodzinnym i szkolnym, poprawy wyników w nauce, wzmacniania adekwatnego poczucia własnej wartości, wzmacniania motywacji do pracy w szkole oraz rozwijania własnych zainteresowań.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Projekty stażowe realizowane w 6 szkołach („Staż inwestycją w przyszłość” – ZS Samochodowych, „Staż pierwszym doświadczeniem zawodowym” – ZS Ekonomicznych, „Doskonalenie zawodowe w praktyce” – ZS nr 12, „Dziś staż, jutro praca” – ZS Ekonomiczno-Administracyjnych, „Czas na staż” – ZS Handlowych, „Fryzjer profesjonalista” – ZS nr 1). Głównym celem tych projektów było podniesienie kwalifikacji zawodowych uczniów, ich dostosowanie do lokalnego rynku pracy, odbycie staży w przedsiębiorstwach w okresach letnich. – Program „Erasmus+” – w 2015 roku w 19 placówkach edukacyjnych realizowano 21 projektów. – Bydgoskie Granty Oświatowe (BGO) – stanowią formę wsparcia finansowego dla najlepszych inicjatyw edukacyjnych i kulturalnych wyróżniających się innowacyjnością, nowatorstwem i oryginalnością, a realizowanych przez szkoły i placówki oświatowe. W 2015 r. przyznano 281 grantów, w tym na kształcenie zawodowe i przedsiębiorczość – 17 grantów. – Udział placówek oświatowych w warsztatach przedsiębiorczości dla dzieci, lekcjach przedsiębiorczości, konferencjach dla nauczycieli, innowacyjnych projektach edukacyjnych, Tygodniach Kariery i mini targach edukacyjnych oraz w realizacji Szkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego. 		
	Szersze wprowadzanie edukacji obywatelskiej, ekologicznej i kulturalnej do programów rozwojowych szkół	<p>Miasto Bydgoszcz</p> <p>Szkoły i placówki oświatowe</p>	<p>Na rzecz realizacji zadania w 2015 r., oprócz wymienionych inicjatyw opisanych powyżej, znaczącą rolę mają przedsięwzięcia realizowane w ramach ponadstandardowych działań edukacyjnych:</p> <p>a) edukacja obywatelska:</p> <ul style="list-style-type: none"> • realizowana przez Młodzieżową Radę Miasta Bydgoszczy, której celem jest upowszechnianie idei samorządności wśród młodzieży. Rada liczy 31 młodych radnych: 15 z gimnazjów, 16 ze szkół ponadgimnazjalnych. • w ramach projektu „Laboratorium demokracji” odbywają się spotkania dla opiekunów Samorządów Uczniowskich, szkoły ponadgimnazjalne otrzymały zestawy animacyjne dla samorządów uczniowskich, została utworzona przy współpracy z Biblioteką Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego „Biblioteka Aktywnego Obywatela”, funkcjonuje Międzygimnazjalny Sejmik Uczniowski, Bydgoski Kongres Uczniowski oraz Akademia Spraw Publicznych (współpraca Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej z I, VII, VIII, IX LO). <p>b) edukacja ekologiczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uczestnictwo placówek oświatowych w następujących przedsięwzięciach: <ul style="list-style-type: none"> – „Mała Forma Sceniczna” – organizatorem konkursu jest Miasto Bydgoszcz oraz Pałac Młodzieży. Jego przedmiotem jest prezentacja widowisk scenicznych wiążących się z dbałością człowieka o jego otoczenie. W 2015 r. w konkursie uczestniczyło: 16 przedszkoli, 12 szkół podstawowych, 3 gimnazja. – „Międzynarodowy Dzień Ziemi” – coroczna akcja prowadzona przez nauczycieli wspólnie z dziećmi i młodzieżą polegająca na oczyszczaniu terenów z nieczystości. W 2015 r. w akcji pod hasłem: „Ratujmy Ziemię przed hałasem” uczestniczyło: 28 przedszkoli, 13 szkół podstawowych, 6 gimnazjów, 16 zespołów szkół, oraz MDK, bursy, zakłady karne, internaty. 	<p>Budżet Miasta</p> <p>Fundusze europejskie</p>	<p>IV.3.</p> <p>IV.8.</p>

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<ul style="list-style-type: none"> – „Sprzątanie Świata” – ogólnoswiatowa akcja ekologiczna polegająca na wspólnym oczyszczaniu pobliskich terenów z nieczystości. W 2015 r. w akcji pod hasłem „Turysto! Szanuj środowisko” uczestniczyło: 28 przedszkoli, 13 szkół podstawowych, 6 gimnazjów, 16 zespołów szkół oraz MDK, bursy, zakłady karne, internaty. – „Leśna Skrzynia Skarbów” – projekt edukacyjny dla przedszkoli i szkół podstawowych, który powstał w Przedszkolu Niepublicznym „Tęcza” przy współpracy Nadleśnictwa w Żołędowie oraz Kujawsko-Pomorskiego Centrum Edukacji Ekologicznej. Celem projektu jest propagowanie wiedzy o lesie, kształtowanie wrażliwości i szacunku dla ojczystej przyrody, wyrabianie nawyków proekologicznych. W 2015 r. w akcji uczestniczyło: 41 przedszkoli i klasy „0”, 1.229 uczniów z 57 klas I-III z 19 szkół. – „Listy dla Ziemi” – edukacyjna akcja proekologiczna zainicjowana przez Fundację Ekologiczną Arka. Najważniejszą częścią akcji jest pisanie listów dla Ziemi przez uczniów placówek oświatowych z całej Polski, a w zeszłym roku głównym ich tematem było ograniczenie ilości śmieci oraz ekokonsumpcjonizm. W 2015 r. uczniowie po raz pierwszy swoje zdanie wyrażali nie tylko na papierze, ale także online, dzięki specjalnej aplikacji. – „Segregujemy odpady już od najmłodszych lat - dbamy o przyszłość naszej planety” – projekt edukacyjny skierowany do uczniów klas III szkół podstawowych, którego celem jest zintensyfikowanie działań na rzecz segregowania odpadów. W 2015 r. zorganizowano Forum Ekologiczne, a w projekcie uczestniczyło 8 szkół, 27 klas, 28 nauczycieli i 556 uczniów. – „Młodzież i Dzieci Kontra Śmieci” – projekt edukacyjny, którego celem jest zachęcenie placówek oświatowych do działań związanych z gospodarką odpadami, wyszkolenie nauczycieli – liderów działań ekologicznych, którzy zajmą się szeroko pojętą edukacją ekologiczną, współpraca różnych środowisk na rzecz edukacji i działań proekologicznych, podnoszenie świadomości ekologicznej nauczycieli, dzieci przedszkolnych i rodziców, umiejętności segregowania odpadów. W 2015 r. w projekcie uczestniczyło: 16 przedszkoli, 1 szkoła podstawowa, 1 zespół szkół. – Zbiórka baterii – konkurs organizowany przez Miasto Bydgoszcz przy współpracy z firmą Remondis Sp. z o.o. Celem konkursu jest wskazanie dzieciom i młodzieży, jakie znaczenie ma eliminowanie odpadów niebezpiecznych z ogólnej masy odpadów komunalnych. W 2015 r. w konkursie uczestniczyło: 41 przedszkoli, 18 szkół podstawowych, 5 gimnazjów, 24 zespoły szkół oraz MDK, bursy, zakłady karne, internaty. – Zbiórka kartoników po napojach – konkurs organizowany przez Miasto Bydgoszcz przy współpracy z Fundacją ProKarton. W 2015 r. w konkursie uczestniczyło: 32 przedszkola, 11 szkół podstawowych, 12 zespołów szkół oraz MDK, bursy, zakłady karne, internaty. – Zbiórka płyt CD i DVD – konkurs organizowany przez Miasto Bydgoszcz przy współpracy z firmą Zaptech Sp. j. Sobańscy z Janikowa. W 2015 r. w konkursie uczestniczyło: 37 przedszkoli, 16 szkół podstawowych, 6 gimnazjów, 24 zespoły szkół oraz MDK, bursy, zakłady karne, internaty. – Zbiórka nakrętek – konkurs organizowany przez Miasto Bydgoszcz przy współpracy z firmą P.W. Marko Marian Komisarek z Bydgoszczy. W 2015 r. w konkursie uczestniczyło: 41 przedszkoli, 8 szkół podstawowych, 4 gimnazja, 15 zespołów szkół oraz MDK, bursy, zakłady karne, internaty. • realizację 17 projektów związanych z edukacją matematyczno-przyrodniczą przez szkoły w ramach Bydgoskich Grantów Oświatowych. 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<ul style="list-style-type: none"> • w ramach realizacji programu „Zdolni znad Brdy” realizowane były projekty: <ul style="list-style-type: none"> – w ramach Międzyszkolnych Klubów Ucznia Zdolnego w SP nr 4 – warsztaty przyrodnicze dla uczniów szkół podstawowych „Klub Poszukiwaczy Wiedzy”, – w ramach Grantów Fabryka Szans w ZS 19 – Akademia Młodych Biologów, – w ramach zadania „Zdolny uczeń na uczelni” – warsztaty na UKW: „Reakcje mikroorganizmów glebowych – wczesnym wskaźnikiem zmian w środowisku” i „Brda – żywa arteria Bydgoszczy”. c) edukacja kulturalna – prowadzona w ramach statutowej działalności Młodzieżowych Domów Kultury i Pałacu Młodzieży w Bydgoszczy, w szkolnych kołach zainteresowań oraz w ramach Bydgoskich Grantów Oświatowych (w roku 2015 przyznano środki na realizację 14 projektów wspierających aktywność twórczą, 57 projektów związanych z przedsięwzięciami artystycznymi, 14 projektów nawiązujących do filmu i teatru w formie konfrontacji i przeglądów, 24 projekty związane z rokiem patronackim). 		
	Zmiana modelu kształcenia zawodowego, w sposób odpowiadający potrzebom rynku pracy, w tym kształcenie młodzieży w więcej niż jednym zawodzie	<p>Wydział Edukacji i Sportu</p> <p>Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego</p> <p>Powiatowy Urząd Pracy</p>	<p>W ramach realizacji zadania w 2015 r. Miasto Bydgoszcz prowadziło samodzielnie oraz na zasadzie partnerstwa liczne akcje promujące szkolnictwo zawodowe, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wspierało wszelkie działania reklamowe prowadzone przez szkoły, pracodawców, lokalne media zachęcające młodzież do podjęcia nauki zwłaszcza w poszukiwanych zawodach, • finansowało działalność Szkolnych Ośrodków Kariery, • organizowało Bydgoskie Targi Edukacyjne adresowane do uczniów III klas szkół gimnazjalnych, na których prezentowano ofertę edukacyjną bydgoskich szkół ponadgimnazjalnych, w tym szkół oferujących kształcenie w zawodach na poziomie średnim technicznym i zasadniczym zawodowym. W 2015 r. swoją ofertę przedstawiło 40 podmiotów publicznych oraz 20 szkół prywatnych, • przyznawało środki na rozbudowę, modernizację i wyposażanie pracowni, w tym przedmiotów zawodowych, • dofinansowywało dokształcanie i doskonalenie zawodowe nauczycieli, w tym z przedmiotów zawodowych, • przyznawało Bydgoskie Granty Oświatowe na realizację zajęć pozalekcyjnych, z uwzględnieniem zajęć tematycznie związanych z kształceniem zawodowym, • współpracowało przy realizacji projektów unijnych, w ramach których bydgoskie szkoły kształcenia zawodowego wdrażały programy rozwojowe obejmujące: <ul style="list-style-type: none"> – dostosowanie oferty kształcenia do potrzeb regionalnego rynku pracy, współpracę z pracodawcami (konsultacja programów praktyk lub zajęć praktycznych, tworzenie programów dodatkowych praktyk i staży), – wyposażanie pracowni i warsztatów, – zajęcia przygotowujące do wejścia na rynek pracy, – zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe przygotowujące do egzaminów zawodowych, maturalnych, – opiekę psychologiczną, • finansowało stypendia dla absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w ramach „Programu Stypendialnego dla Młodzieży Osiągającej Szczególne Wyniki w Nauce”. <p>Ponadto, na rzecz realizacji zadania, Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Inicjowała spotkania lokalnych firm z uczelniami wyższymi, średnimi szkołami zawodowymi i Wydziałem 	<p>Budżet Miasta</p> <p>Fundusze europejskie</p> <p>Środki Powiatowego Urzędu Pracy</p>	<p>II.5.</p> <p>IV.3.</p>

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>Edukacji i Sportu UMB oraz podejmowała działania informacyjne dla szkół i uczelni, przedstawiając strukturę bydgoskiej gospodarki, a także promowała wiedzę na temat funkcjonujących i rozwijających się branż w mieście.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Realizowała program szkoleniowy „Bydgoszcz Szuka Talentów”, którego celem jest wyposażenie potencjalnych pracowników w dodatkowe kompetencje zwiększające ich szanse na lokalnym rynku pracy. Projekt jest realizowany w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Project Management Institute Poland Chapter (PMI PC), Wyższą Szkołą Gospodarki w Bydgoszczy oraz firmami Mobica, Atos oraz T Komp. W 2015 r. zorganizowano warsztaty z zarządzania projektami, w których wzięło udział łącznie 71 osób. Każdy z warsztatów zakończył się konkursem na najlepszy projekt. Dla laureatów do wygrania były staże w firmach uczestniczących w tym projekcie (firmy zaofertowały łącznie 10 staży). – Prowadziła prace przygotowawcze dla kolejnej edycji projektu – „Bydgoska Szkoła BPO”, planowanego do realizacji w 2016 roku. Głównym założeniem projektu jest szkolenie kadr zgodnie z potrzebami pracodawców oraz kilkumiesięczne praktyki w firmie uczestniczącej w projekcie. Po ukończeniu kursu osoba ze zdobytą wiedzą informatyczną ma osiągnąć kompetencje stanowiące podstawę do pracy w firmie biorącej udział w projekcie. Całość projektu finansowana jest ze środków Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy, co dla firm oznacza bezkosztowe przygotowanie kadry dla ich potrzeb. <p>Zmianom kształcenia zawodowego służą również projekty unijne realizowane z przedsiębiorcami, w ramach których uczniowie odbywają praktyki i staże. W ramach projektu „Od ucznia do mistrza. Praktyki i staże Twoją drogą do kariery zawodowej” zorganizowano 150 staży oraz 50 praktyk zawodowych dla uczniów w firmach, mających siedzibę w Bydgoskim Parku Przemysłowo-Technologicznym lub z nim współpracujących w takich branżach jak: mechaniczna, elektroniczna, budowlana, metalowa, tworzywa sztucznych.</p>		
	Stworzenie spójnego systemu doradztwa zawodowego dla uczniów, rodziców i nauczycieli, w tym promowanie wykształcenia technicznego	Wydział Edukacji i Sportu Szkoły i placówki oświatowe	<p>W ramach realizacji zadania w 2015 r. kontynuowano realizację Bydgoskiego Programu Szkolnego Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego „Azymut - nauka i praca”.</p> <p>Prowadzono następujące przedsięwzięcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizację działań Szkolnych Ośrodków Kariery (SzOK), w tym: <ul style="list-style-type: none"> – organizacja sieci liderów doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach ponadgimnazjalnych – identyfikacja osób zajmujących się problematyką doradztwa zawodowego w szkołach, ustalenie zakresu pracy koordynatorów doradztwa pracujących w SzOK-ach, – dokonanie analizy potrzeb szkoleniowych osób zajmujących się doradztwem edukacyjno-zawodowym w szkołach ponadgimnazjalnych kształcących w zawodach, – przygotowanie materiałów informacyjnych na temat dostępności poradnictwa zawodowego oferowanego w SzOK-ach, – uruchomienie punktów konsultacyjnych dla uczniów i rodziców (dyżury popołudniowe w SzOK 1 raz w tygodniu), – opracowanie diagnozy i jej aktualizacja określająca obszary wsparcia zadań doradczych w poszczególnych szkołach ponadgimnazjalnych (bezpośredni kontakt koordynatorów z SzOK-ów z liderami doradztwa z poszczególnych szkół), – bieżąca działalność SzOK-ów skierowana do młodzieży, rodziców i nauczycieli w szkołach, przy któ- 	Budżet Miasta	II.5. IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>rych działają (w tym poradnictwo grupowe i indywidualne oraz organizacja spotkań z pracodawcami i przedstawicielami uczelni wyższych),</p> <ul style="list-style-type: none"> • promowanie idei doradztwa edukacyjno-zawodowego, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – opracowanie przez ZS Chemicznych projektu „Cztery kroki do zawodu” – który obejmuje organizowanie warsztatów dla szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych przybliżających profesje z branży poligraficznej oraz spotkania doradcze wspomagające określenie predyspozycji zawodowych, – zorganizowanie konferencji dla nauczycieli gimnazjów pn: „Zawód dla wszystkich?” (ZS Drzewnych), – włączenie się w organizację kampanii promocyjnej w gimnazjach, prowadzonej przez Urząd Miasta Bydgoszczy (Doradcy z SzOK-ów), – prowadzenie Bydgoskiej Platformy Doradztwa (ZS Drzewnych). <p>Ponadto szkolne systemy doradztwa zawodowego wspomagane są przez działalność PPP nr 1 i PPP nr 2.</p>		
	Optymalizacja sieci szkół i realizowanych w nich profili kształcenia poprzez współpracę z przedsiębiorcami, przedstawicielami uczelni i biznesu	Wydział Edukacji i Sportu	<p>Sieć publicznego szkolnictwa zawodowego dla młodzieży w roku szkolnym 2015/2016 tworzy w Bydgoszczy 15 samodzielnych szkół i szkoły zorganizowane w zespoły szkół.</p> <p>W strukturze tych jednostek powołano: 14 zasadniczych szkół zawodowych, 21 techników, 8 szkół policealnych, centrum kształcenia praktycznego.</p> <p>Technika prowadzi naukę w 214 oddziałach. Szkoły te umożliwiają zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do uzyskania dyplomu technika jednego z 35 kierunków kształcenia zawodowego, jednego z 24 zawodów robotniczych i rzemieślniczych. Uczniowie uczą się w 41 oddziałach zasadniczych szkół zawodowych. Ograniczone zainteresowanie młodzieży okazuje szkołom policealnym. Słuchacze nabywają kwalifikacji zawodowych na 2 kierunkach kształcenia w 3 oddziałach 1 placówki tego typu.</p> <p>W roku szkolnym 2015/16 kształceniem zawodowym objęto 6.453 uczniów, odpowiednio: 5.543 w technicach, 868 w zasadniczych szkołach zawodowych i 42 w szkołach policealnych. W kwalifikacyjnych kursach zawodowych uczestniczy 638 osób dorosłych.</p> <p>Sieć profili kształcenia, zawodów jest na bieżąco dostosowywana do potrzeb lokalnego rynku pracy. Przygotowana oferta edukacyjna jest konsultowana z organizacjami zrzeszającymi pracodawców oraz Powiatowym Urzędem Pracy. Od dnia 1 września 2015 roku uruchomiono kształcenie na kierunkach:</p> <ul style="list-style-type: none"> – technik automatyk sterowania ruchem kolejowym w Technikum Mechanicznym nr 1 (ZS Mechanicznych nr 1 przy ul. Świętej Trójcy 37), – technik chłodnictwa i klimatyzacji w Technikum Elektryczno-Energetycznym (ZS nr 12 przy ul. Stawowej 41). <p>Ponadto na rzecz realizacji zadania w 2015 r. zweryfikowane zostały kierunki studiów objętych „Programem Stypendialnym dla Młodzieży Osiągającej Szczególne Wyniki w Nauce” tak, aby odpowiadały potrzebom zmieniającej się gospodarki w mieście i regionie. Zmiana ta została wprowadzona po konsultacjach Urzędu Miasta ze środowiskiem naukowym i Powiatowym Urzędem Pracy. Lista kierunków studiów objętych Programem rozszerzona została o nowe kierunki: transport oraz elektrotechnika. Zlikwidowany został kierunek – fizyka techniczna.</p>	Budżet Miasta	II.5. IV.3.
	Uruchomienie systemu stypendialnego i kierunków zamawianych w szkołach	Wydział Edukacji i Sportu	W 2015 r. kontynuowano realizację stypendiów w ZS Mechanicznych nr 2 dla uczniów podejmujących naukę w zawodzie operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych (w Zasadniczej Szko-	Budżet Miasta	II.5. IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	zawodowych	Sportu	le Zawodowej Mechanicznej). W 2015 r. przyznano stypendia dla 6 uczniów. Ponadto szkoły realizują systemy stypendialne w porozumieniu z przedsiębiorcami, np.: – w ZS Drzewnych ufundowano stypendia dla najlepszych uczniów, po 2 w zawodzie stolarz i technik technologii drewna, przez firmy Sklejka-Multi i Komandor, – w ZS Mechanicznych nr 1 – 7 uczniów otrzymało stypendia ufundowane przez zakłady pracy Belma Accessories Systems, Bohamet-Armatura, Form-Plast, Graform, iQor.		
b.	Modernizacja i rozbudowa obiektów placówek oświatowych oraz doposażenie w nowoczesny sprzęt dydaktyczny:				
	Budowa szkoły i przedszkola w Fordonie przy ul. Bora-Komorowskiego	Wydział Inwestycji Miasta	W ramach zadania w 2015 r. opracowano dokumentację projektowo-kosztorysową połączonych ze sobą budynków, tj. 3-kondygnacyjnego budynku 8-oddziałowego przedszkola (max. liczba dzieci – 200), 3-kondygnacyjnego budynku 28-oddziałowej szkoły podstawowej z częściowym podpiwniczeniem (liczba dzieci ok. 700), jednokondygnacyjnego budynku hali sportowej (pełnowymiarowa płyta boiska o wym. 20 x 40 m) wraz z zagospodarowaniem terenu (budowa boisk, placów zabaw, siłowni terenowej, parkingów) i ogrodzeniem terenu. Ponadto zakończono roboty rozbiórkowe obiektów kubaturowych i istniejącego placu zabaw, a także rozpoczęły się roboty ziemne pod fundamenty budynku szkoły. Planowany termin zakończenia zadania: 2017 rok. <i>Źródło: strona internetowa UMB</i>	Budżet Miasta	IV.3.
	Przebudowa III piętra w budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 6, ul. Staszica	Wydział Edukacji i Sportu ZSO nr 6	W ramach zadania w 2015 r. wymieniono stolarkę okienną, wyremontowano korytarz, łazienki, wzmocniono strop, drzwi, posadzki, odnowiono parkiet. Wszystkie prace były prowadzone w uzgodnieniu z konserwatorem zabytków. Na trzeciej kondygnacji zabytkowego budynku ZS Ogólnokształcących nr 6 funkcjonuje tzw. „strefa językowa” – prowadzone są zajęcia z języka angielskiego, niemieckiego oraz francuskiego. Sale wyposażone są w rzutniki oraz ekrany. Oprócz tego stworzono tam gabinet dla nauczycieli języków obcych.	Budżet Miasta Środki własne jednostek oświatowych	IV.3.
	Budowa sali widowiskowo-sportowej Młodzieżowego Domu Kultury nr 5 w Fordonie		Zadanie w 2015 roku nie było realizowane.		
	Termomodernizacja, przebudowa oraz modernizacja większości budynków oświatowych, w tym m.in.: – Zespołu Szkół nr 10, ul. Karłowicza 2 wraz z termomodernizacją istniejących obiektów, budową sali gimnastycznej i zagospodarowaniem terenu	Wydział Inwestycji Miasta Jednostki oświatowe	W ramach zadania w 2015 r. zakończono następujące inwestycje: – budowa łącznika między budynkami dydaktycznymi ZS nr 19 przy ul. A. G. Siedleckiego, – przebudowa i adaptacja pomieszczeń ZS nr 5 Mistrzostwa Sportowego na salę widowiskową przy ul. Piwnika Ponurego 10 – realizacja w ramach Programu „5/6”, – rozbudowa ZS nr 10 przy ul. Karłowicza 2 wraz z termomodernizacją istniejących obiektów i zagospodarowaniem terenu – w 2015 r. uzupełniono zadanie o m.in. nowe ogrodzenie terenu, nawierzchnie utwardzone, miejsca postojowe, nasadzenia zieleni, – termomodernizacja dachu budynku ZS dla Dorosłych przy ul. Wiślanej 27,	Budżet Miasta Środki własne jednostek oświatowych	III.4. IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny	
1	2	3	4	5	6	
	<ul style="list-style-type: none"> – Zespołu Szkół nr 36, ul. Bohaterów Westerplatte 2 wraz z termomodernizacją istniejących obiektów i zagospodarowaniem terenu – Zespołu Szkół nr 20 wraz z rozbudową sali gimnastycznej, ul. Sielska 34 		<ul style="list-style-type: none"> – przebudowa systemu kanalizacji sanitarno-deszczowej (rozdział ścieków) Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 3 przy ul. Granicznej 12, – adaptacja korytarza i podział biblioteki z przeznaczeniem na 3 sale indywidualnego nauczania w ZSZ nr 5 Specjalnej przy ul. Grunwaldzkiej 41, – modernizacja łazienek w SP nr 41 przy ul. Traugutta 12 – realizacja w ramach Programu „5/6”, – modernizacja szatni i sal lekcyjnych w SP nr 46 przy ul. Kombatantów 2 – realizacja w ramach Programu „5/6”, – modernizacja placu rekreacyjnego przy ZS nr 30 przy ul. Jesionowej 3a – wykonano nawierzchnię placu z kostki brukowej, realizacja w ramach Programu „5/6”, – remont łazienek w budynkach SP nr 65 przy ul. Duracza 7 – realizacja w ramach Programu „25/75”. <p>Realizowana była również budowa ogrodzenia ZS Samochodowych przy ul. Powstańców Wielkopolskich 63, która zakończona zostanie w 2016 r.</p> <p>Szereg prac modernizacyjnych obiektów placówek oświatowych przeprowadzono w ramach zadania „Budowa, przebudowa i modernizacja budynków oświatowych oraz boisk przyszkolnych”:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykonano m.in. częściową wymianę okien na I piętrze budynku ZS Ogólnokształcących nr 6, a także modernizację korytarza na II piętrze, – przebudowano scenę w auli szkolnej ZS Chemicznych, – wykonano modernizację stacji kontroli pojazdów tj. przebudowano kanał diagnostyczny w ZS Samochodowych, – wykonano modernizację parkingu z kostki brukowej w Zespole Szkół i Placówek nr 1, ul. Stawowa 53, – dostosowano budynek MDK nr 4 do wymagań z zakresu ochrony ppoż., – wykonano m.in. modernizację: łazienek w 9 jednostkach, placów rekreacyjnych i parkingu w 8 jednostkach, sal lekcyjnych i sal gimnastycznych w 6 jednostkach, pokrycia dachowego w 2 jednostkach, korytarzy i klatek schodowych w 7 jednostkach, boiska sportowego w 1 jednostce, instalacji elektrycznej, wodnokanalizacyjnej, wentylacyjno-klimatycznej, centralnego ogrzewania, teleinformatycznej w 25 jednostkach oraz prace polegające na dostosowaniu budynków do wymogów ppoż. w 21 jednostkach, wykonaniu: ogrodzenia na terenie 16 jednostek, wymiany stolarki wewnętrznej i zewnętrznej w 15 jednostkach, przebudowy schodów w 3 jednostkach, adaptacji: byłego mieszkania na oddział przedszkolny w ZS nr 17 oraz szatni na archiwum w ZS nr 35, – dokonano zmiany sposobu użytkowania części pomieszczeń szkolnych segmentu „B” na I piętrze budynku ZS nr 35 przy ul. Gawędy 5 tj. z pomieszczeń dydaktycznych z zapleczem sanitarnym na pomieszczenia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 2 z dobudową zewnętrzną klatki schodowej i instalacji wewnętrznej wodno-kanalizacyjnej, c.o., elektrycznej. Segment „B” ZS nr 35, to budynek trzykondygnacyjny. W wyniku przebudowy i dobudowy zewnętrznej klatki schodowej 2-kondygnacyjnej powierzchnia pomieszczeń PPP nr 2 wyniosła – 717,62 m². W ramach prac adaptacyjnych wykonano: likwidację i postawienie nowych ścianek działowych, montaż stolarki okiennej, drzwiowej wewnętrznej i aluminiowej zewnętrznej, modernizację sanitariatów w tym doposażenie i dostosowanie dla osób niepełnosprawnych, okładziny akustyczne, dobudowano zewnętrzną klatkę schodową oraz podjazd dla osób niepełnosprawnych. 			

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>Ponadto w ramach zadania wykonano m.in. modernizację: pokrycia dachowego w 1 jednostce, łazienek w 2 jednostkach, korytarza w 1 jednostce, instalacji wodno-kanalizacyjnej oraz instalacji centralnego ogrzewania w 2 jednostkach, prace związane z dostosowaniem budynków do wymogów ppoż. w 5 jednostkach, wymianę stolarki wewnętrznej i zewnętrznej w 2 jednostkach, adaptację pomieszczeń do zajęć dla dzieci przedszkolnych w MDK nr 1.</p> <p>Natomiast w ramach zadania „Zwiększenie efektywności energetycznej oraz zastosowanie Odnawialnych Źródeł Energii wraz z wdrożeniem inteligentnego zarządzania energią w budynkach użyteczności publicznej na terenie miasta Bydgoszczy” opracowano dokumentację projektowo-kosztorysową termomodernizacji i przebudowy infrastruktury technicznej dla: ZS nr 9 przy ul. Cichej 59, Przedszkola nr 20 przy ul. Ujejskiego 70, ZS nr 6 przy ul. Staroszkolnej 12, Pałacu Młodzieży przy ul. Jagiellońskiej 27, Gimnazjum Nr 24 przy ul. Kościuszki 37a, ZS nr 34 przy ul. Zacisze 16, ZS nr 17 przy ul. Kaplicznej 7, ZS nr 4 przy ul. Nałkowskiej 9, Przedszkola nr 43 przy ul. Powaliśza 8.</p>		
	Tworzenie i wzbogacanie bazy materialnej i dydaktycznej szkół i placówek oświatowych, w tym przebudowa i doposażenie warsztatów do praktycznej nauki zawodów	Wydział Edukacji i Sportu	<p>Zadanie było wdrażane w ramach projektu „Wyposażenie i modernizacja gabinetów, świetlic, bibliotek, placów zabaw w szkołach zgodnie z diagnozą, opracowanie i wdrożenie programu wyposażenia szkół oraz placówek w sprzęt komputerowy i multimedialny, a także zakup pomocy dydaktycznych i naukowych dla rozwoju innowacyjności”. W 2015 r. wpłynęło 230 wniosków, a Komisja wyróżniła 51 placówek oświatowych (68 wniosków) z przeznaczeniem na wyposażenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pracowni edukacji wczesnoszkolnej (23 gabinety i 19 pracowni), – świetlic szkolnych (3), – placów zabaw (3), – gabinetów informatycznych (2), – pracowni multimedialnej (1), – pracowni fotograficznej (1), – biblioteki/czytelni (2), – sali do przeprowadzania egzaminów zawodowych (1), – przedszkolnej sali dydaktycznej (1), – sali prób dla grup wokalnie-instrumentalnych (1), – miejsc do zabaw i zajęć ruchowych (1), – gabinetów przedmiotowych (10 gabinetów, w tym: 2 biologiczne, 3 matematyczne, 1 fizyczny, 1 matematyczno-fizyczny, 1 geograficzny, 1 językowy, 1 zawodowy). <p>Placówki oświatowe również systematycznie doposażone są w nowoczesny sprzęt dydaktyczny oraz tworzone są nowoczesne sale warsztatowe praktycznej nauki zawodu, w ramach realizowanych projektów, w tym unijnych, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Zawodowe horyzonty 5” – wyposażenie pracowni zawodowej ZS Budowlanych, pomoce dydaktyczne, – „Aktywny w szkole – twórczy w życiu” – wyposażenie w pomoce dydaktyczne, – „Wróć na dobry kurs - atrakcyjna oferta publicznych szkół dla dorosłych w województwie kujawsko-pomorskim” – wyposażenie w pomoce dydaktyczne. 	<p>Budżet Miasta</p> <p>Budżet państwa</p> <p>Fundusze europejskie</p>	IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Likwidowanie barier architektonicznych w dostępie uczniów i słuchaczy niepełnosprawnych ruchowo w budynkach oświatowych	Wydział Inwestycji Miasta	W ramach prac w 2015 r. zrealizowano: <ul style="list-style-type: none"> – budowę łącznika między budynkami dydaktycznymi ZS nr 19 przy ul. A.G. Siedleckiego, który umożliwi bezkolizyjną komunikację uczniom, w tym poruszającym się na wózkach, – adaptację pomieszczeń ZS nr 35 przy ul. Gawędy 5 na Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną nr 2 m.in. poprzez modernizację sanitariatów, w tym wyposażenie i dostosowanie dla osób niepełnosprawnych, dobudowanie podjazdu dla osób niepełnosprawnych, – modernizację placu rekreacyjnego przy ZS nr 30 Specjalnych przy ul. Jesionowej 3a – w ramach Programu „5/6”. 	Budżet Miasta	IV.3. IV.7.
c.	Rozbudowa i modernizacja bazy sportowej szkół:				
	Budowa basenu na Błoniu, ul. Stawowa	Wydział Inwestycji Miasta	 <p>Budowę basenu zakończono w 2014 roku, a inwestycja została oddana do użytku mieszkańcom w marcu 2015 roku.</p> <p><i>Źródło: strona internetowa UMB</i></p>	Budżet Miasta	IV.3. IV.5.
	Budowa czterech basenów	Wydział Inwestycji Miasta	W 2015 roku prowadzono prace związane z przygotowaniem dokumentacji projektowej dla czterech obiektów. Opracowano dokumentację projektową na budowę basenu na osiedlu Kapuściska, przy ZS Ogólnokształcących nr 5, ul. Szarych Szeregów 4a. Natomiast zakończenie procesu projektowego dla budowy pozostałych basenów: przy ZS Ogólnokształcących nr 7, ul. 11 Listopada 4 (Leśne), przy ZS nr 8, ul. Pijarów 4 (Miedzyń), przy ZS nr 28, ul. Kromera 11 (Fordon), nastąpi w 2016 roku.	Budżet Miasta	IV.3. IV.5.
	Budowa szkolnych placów zabaw	Wydział Inwestycji Miasta	W 2015 roku w ramach Programu „5/6” zmodernizowano przyszkolny plac rekreacyjny Zespołu Szkół nr 30 Specjalnych przy ul. Jesionowej 3a.	Budżet Miasta	IV.3. IV.5.
	Budowa boisk wielofunkcyjnych przy obiektach oświatowych	Wydział Inwestycji Miasta	<p>Budowa boisk wielofunkcyjnych w 2015 r. realizowana była w ramach przedsięwzięcia „Przebudowa i modernizacja budynków oświatowych oraz boisk przyszkolnych”. W ramach zadania wybudowano 2 boiska: wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową i do gry w piłkę nożną o nawierzchni z trawy syntetycznej, wyposażeniem, piłkochwytyami, ogrodzeniem, oświetleniem i monitoringiem na terenie ZS Mechanicznych nr 2 przy ul. Słonecznej 19.</p> <p><i>Boisko ZS Mechanicznych nr 2 przy ul. Słonecznej 19</i></p> <p><i>Źródło: strona internetowa ZSM Nr 2</i></p>	Budżet Miasta	IV.3. IV.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>Zakończono przebudowy boisk przyszkolnych na terenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zespołu Szkół nr 12 przy ul. Stawowej 41, – Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 5 przy ul. Szarych Szeregów 4a, – Zespołu Szkół nr 30 Specjalnych przy ul. Jesionowej 3a, – Zespołu Szkół Elektronicznych przy ul. Karłowicza 20, – Gimnazjum nr 16 przy ul. Bohaterów Kragujewca 10, – Zespołu Szkół nr 29 przy ul. Słonecznej 26, – Gimnazjum nr 23 przy ul. Czackiego 8, – Zespołu Szkół Handlowych przy ul. Kaliskiej 10, – Zespołu Szkół nr 7 przy ul. Waryńskiego 1, – ZS Chemicznych przy ul. Łukasiewicza 3, – SP nr 14 przy ul. Żmudzkiej 12, – SP nr 46 przy ul. Kombatantów 2, – ZS nr 36 przy ul. Bohaterów Westerplatte 2 <p>oraz rozpoczęto przebudowę na terenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gimnazjum nr 27 przy ul. Kruszwickiej 2, – ZS Ekonomiczno-Administracyjnych przy ul. Gajowej 98, – SP nr 2 przy ul. Hetmańskiej 34, – ZS Medycznych przy ul. Swarzewskiej 10, – ZS nr 4 przy ul. Nałkowskiej 9, – SP nr 41 przy ul. Traugutta 12, – ZS nr 25 Mistrzostwa Sportowego przy ul. Czartoryskiego 18, <p>które zostaną zakończone w 2016 r.</p>		
	<p>Przebudowa, rozbudowa i modernizacja sal gimnastycznych w obiektach oświatowych, m.in. przy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zespole Szkół nr 25, ul. Czartoryskiego 18 – Zespole Szkół nr 5, ul. Berlinga 13 – Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 1, ul. Plac Wolności 9 – Zespole Szkół nr 14, ul. Kcyńska 49 	Wydział Inwestycji Miasta	 <p>Źródło: strona internetowa UMB</p> <p>Na rzecz realizacji zadania w 2015 r. kontynuowano prace dokumentacyjne dla inwestycji:</p> <ul style="list-style-type: none"> – budowa hali sportowej przy ZS Ogólnokształcących nr 1, ul. Plac Wolności 9 (opracowano dokumentację projektowo-kosztorysową oraz wystąpiono z wnioskiem o wydanie pozwolenia na budowę), – budowa hali sportowej przy ZS Elektronicznych, ul. Karłowicza 20, – budowa hali sportowej z funkcją rehabilitacyjną przy ZS nr 14, ul. Kcyńska 49. 	Budżet Miasta	IV.3. IV.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Efektywne wykorzystanie bazy sportowej i rekreacyjnej przy placówkach oświatowych	Wydział Edukacji i Sportu	<p>Baza sportowa i rekreacyjna przy placówkach oświatowych jest wykorzystywana przede wszystkim do realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego. Obiekty sportowe służą także do realizacji programu pozalekcyjnych zajęć sportowych. Dodatkowo w szkołach podstawowych realizowane były programy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Mały mistrz” – program skierowany do dzieci z klas I-III szkół podstawowych, którego formuła opiera się na sześciu zasadniczych blokach sportowych: rowerzysta-turysta, gimnastyk-tancerz, saneczkarz-narciarz-łyżwiarz, piłkarz, lekkoatleta, pływak-wodniak, – „Akademia młodych orłów” – to system zunifikowanego szkolenia w zakresie piłki nożnej dzieci w wieku 6-11 lat prowadzonego pod patronatem Polskiego Związku Piłki Nożnej, – „Umiem pływać” – istotą programu jest nabycie i rozwinięcie podstawowych umiejętności pływackich przez najmłodszych adeptów tej dyscypliny sportu, którymi są uczniowie klas 1-3 szkół podstawowych. <p>Ponadto z obiektów sportowych – głównie boisk i basenów przyszkolnych – korzystają wszyscy mieszkańcy Bydgoszczy.</p>	Budżet Miasta	IV.5.
d.	Rozwijanie zainteresowań dzieci i młodzieży poprzez funkcjonowanie różnych form zajęć w placówkach oświatowo-wychowawczych i organizowanych przez inne instytucje i organizacje oraz tworzenie warunków dla realizacji innowacji pedagogicznych:				
	Realizacja działań innowacyjnych w szkołach i placówkach oświatowych	Wydział Edukacji i Sportu	<p>Działania innowacyjne w szkołach i placówkach oświatowych prowadzone są w oparciu o rozporządzenie MENiS w sprawie warunków prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez publiczne szkoły i placówki. Szkoły przekazują uchwały o podjęciu innowacji organowi prowadzącemu i Kuratorowi Oświaty.</p> <p>W 2015 r. placówki realizowały 177 innowacji pedagogicznych, w tym rozpoczęto realizację 88 innowacji, a zakończono 27.</p> <p>Ponadto w ZS Ogólnokształcących nr 3 funkcjonuje Klub Kreatorów Innowacyjnych Rozwiązań Edukacyjnych „Inspiracje”, którego funkcjonowanie jest realizacją zadania zapisanego w „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020”.</p>	Budżet Miasta	IV.3.
	Zwiększenie dostępności zajęć rozwijających zdolności i zainteresowania uczniów	Wydział Edukacji i Sportu	<p>Wszystkie bydgoskie szkoły prowadzą zajęcia dodatkowe dla uczniów, w ramach których dzieci i młodzież mogą rozwijać swoje zainteresowania. Ponadto mogą korzystać z szerokiej oferty Młodzieżowych Domów Kultury, Pałacu Młodzieży, Miejskiego Centrum Kultury, klubów i stowarzyszeń sportowych oraz innych placówek.</p> <p>Zajęcia rozwijające zdolności i zainteresowania uczniów realizowane były w ramach:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Bydgoskich Grantów Oświatowych, w tym grantów dla placówek integracyjnych, – Miejskiego Programu Wspierania Ucznia Zdolnego „Zdolni znad Brdy”, – projektów unijnych m.in. Erasmus+, – innych programów realizowanych w ramach „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020”. 	Budżet Miasta Fundusze europejskie	IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Organizowanie zajęć i imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych	Wydział Edukacji i Sportu	<p>Z oferty edukacyjnej placówek wychowania pozaszkolnego tj. Pałacu Młodzieży oraz 6 młodzieżowych domów kultury, w roku szkolnym 2014/2015, skorzystało 57.778 dzieci i młodzieży, w tym 11.726 uczestniczyło w zajęciach stałych, a 46.052 w zajęciach okresowych.</p> <p>Do kalendarza imprez oświatowych organizowanych w Bydgoszczy w 2015 r. w wymiarze ogólnopolskim, wpisały się takie przedsięwzięcia, jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • III Ogólnopolski Konkurs „Działam bezpiecznie” dla uczniów szkół gimnazjalnych (Gimnazjum nr 24), • IX Ogólnopolski Konkurs „Ratujemy życie” dla uczniów szkół podstawowych (ZS nr 22), • VII Ogólnopolski Konkurs Filmów Amatorskich KLAPS (ZS Ogólnokształcących nr 6), • Ogólnopolska Olimpiada Wiedzy Elektrycznej i Elektronicznej „Euroelektra” (ZS nr 12), • XI Ogólnopolskie Forum Instalacyjne (ZS Budowlanych), • VII Ogólnopolskie Forum Drogownictwa (ZS Budowlanych), • XXXII Ogólnopolski Turniej Szachowy Juniorów (MDK nr 1), • X Ogólnopolski Turniej Tańca Nowoczesnego „Solo, Duet...” (MDK nr 1), • XXV Jubileuszowy Ogólnopolski Konkurs Grafiki Komputerowej „Grafkom” (ZSiP nr 1, MDK nr 3), • X Ogólnopolski Turniej Tańca Nowoczesnego „Bydgoskie Rytmu 2015” (MDK nr 5), • XI Ogólnopolskie Spotkania z Muzyką Filmową i Musicalową Szlagier’2015, • przedsięwzięcia realizowane w Pałacu Młodzieży: <ul style="list-style-type: none"> – VIII Ogólnopolskie Młodzieżowe Biennale Plakatu „Plakat Młodych”, – Ogólnopolski Konkurs Tańca „Taneczne Miraże”, – XVI Ogólnopolski Festiwal Interpretacji Piosenki Aktorskiej, – XXVIII Ogólnopolski Konkurs Fotograficzny „Dziecko i jego świat”, – 30 AFF-Era Filmowa – Ogólnopolski Festiwal Kina Niekommercyjnego, – VII Ogólnopolskie Spotkania Teatrów Jednego Aktora „Monodram 2015”, – XII Ogólnopolski Festiwal Małych Form Scenicznych „AbrAcAdAbrA”, itd. <p>Najważniejsze masowe imprezy sportowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Bydgoska Olimpiada Młodzieży, – Biegi Sztafetowe o Mistrzostwo Miasta, – Młodzieżowe Igrzyska Miejskie Szkół Specjalnych, – Biały Miś – turniej sprawnościowy dla uczniów szkół podstawowych, którego bezpośrednim organizatorem jest Gazeta Pomorska i Miasto Bydgoszcz, – 20-godzinny kurs nauki pływania realizowany w ramach programu „Umiem pływać”, – imprezy sportowo-rekreacyjne, które są organizowane przez szkoły itp. <p>Akademia Młodych Orłów – to kolejna inicjatywa współtworzona przez Miasto Bydgoszcz i Polski Związek Piłki Nożnej. Jest to nowatorski projekt dla dzieci w wieku 6-11 lat. Akademia Piłkarska daje możliwość nieodpłatnego szkolenia piłkarskiego na najwyższym poziomie. W drugiej edycji Akademii Młodych Orłów w roku szkolnym 2014/2015 nabór był prowadzony do grupy: skrzat, żak, orlik. Miasto Bydgoszcz podpisało umowę na okres pięciu lat.</p>	Budżet Miasta	IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			Oprócz wymienionych szkolnych imprez sportowych, szkoły same organizują międzyszkolne i ogólnopolskie zawody sportowe, przy wsparciu finansowym Miasta.		
	Propagowanie aktywności społecznej uczniów, w tym wspieranie młodzieżowego wolontariatu	Miasto Bydgoszcz	<p>Na rzecz realizacji zadania w bydgoskich szkołach i placówkach w 2015 r. kontynuowane były przedsięwzięcia angażujące dzieci i młodzież w akcje i działalność o charakterze lokalnym i ogólnopolskim. Propagowanie aktywności społecznej i postaw obywatelskich odbywało się poprzez zaangażowanie dzieci i młodzieży w działalność na rzecz dobra wspólnego. Należy tu wymienić m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – udział w akcjach charytatywnych i społecznych np. zbiórka książek, funduszy, tj. „Poła nadziei”, „Szkolna Świąteczna Paczka”, „Góra Grosza”, WOŚP, krwiodawstwo, sprzątanie mogił, organizacja dni osiedla, dni szkoły, wyścig kolarski Tour de Pologne, Bydgoski Festiwal Wodny „Ster na Bydgoszcz”, itd., – działalność młodzieżowych kół Caritas oraz klubów wolontariatu np. konkurs miejski „Bydgoski Wolontariusz Roku”, „Siła Wolontariuszy Miejskich Bydgoszcz” (zrzeszenie 67 szkolnych kół wolontariatu, ok. 1,3 tys. wolontariuszy w szkołach), Samorządowy Konkurs Nastolatków „Ośmiu Wspaniałych”, itd., obecnie trwają prace nad stworzeniem Miejskiego Programu Wolontariatu. – współpracę dzieci i młodzieży z organizacjami pożytku publicznego m.in. z Fundacją „Dr Clown”, Stowarzyszeniem Pomocy Osobom z Zespołem Aspergera „Aspi”, Stowarzyszeniem Bezpieczeństwo Dziecka, Stowarzyszeniem „Nasze Szwederowo”, PCK, Stowarzyszeniem „Z potrzeby serca”, itd., – działalność Młodzieżowej Rady Miasta oraz samorządów uczniowskich – MRM koordynuje działania ujęte w „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020”, tj. Program aktywizacji samorządów uczniowskich i akademickich „Laboratorium demokracji” oraz OMG Radio (Oryginalne Młodzieżowe Granie). Przedstawiciele MRM w roku 2015 reprezentowali miasto w spotkaniach Młodzieżowych Rad z województwa kujawsko-pomorskiego, uczestniczyli w obradach Europejskiego Parlamentu Młodzieży w Strasburgu. <p>Dodatkowo SZ nr 28 i ZS nr 19 uczestniczyły w realizacji rządowego programu „Bezpieczna+”.</p>	Budżet Miasta	IV.3. IV.8.
	Realizacja zadań poprzez Bydgoski Grant Oświatowy	Wydział Edukacji i Sportu	<p>Od 1998 r., w ramach polityki oświatowej Miasta Bydgoszczy i w ramach „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020”, realizowany jest system Bydgoskich Grantów Oświatowych, który stanowi formę wsparcia finansowego dla najlepszych inicjatyw edukacyjnych i kulturalnych wyróżniających się innowacyjnością, nowatorstwem i oryginalnością. Środki finansowe przyznawane placówkom w ramach grantów oświatowych dotyczą wydatków rzeczowych przeznaczanych na zakup materiałów i wyposażenia, pomocy naukowych i dydaktycznych, usług związanych z organizacją imprez oraz wynagrodzeń dla osób realizujących grant. Pozyskane granty umożliwiają jednostkom oświatowym realizację wielu ponadstandardowych działań w zakresie nauki, kultury i sztuki, rekreacji, organizację warsztatów specjalistycznych wykraczających poza program szkolny, turniejów, festiwali, konkursów, dofinansowanie zespołów artystycznych, prowadzenie autorskich programów zajęć pozalekcyjnych z dziećmi i młodzieżą. Wiele organizowanych przez miejskie placówki oświatowe, w ramach Bydgoskich Grantów Oświatowych, przedsięwzięć uzyskało rangę szczególnie cennych dla Miasta inicjatyw, objętych patronatem Prezydenta Miasta Bydgoszczy i promujących Miasto na zewnątrz.</p> <p>O granty na 2015 r. ubiegało się 105 jednostek oświatowych, które złożyły 668 wniosków. Ostatecznie granty otrzymało 281 projektów, do realizacji w 91 szkołach i placówkach.</p>	Budżet Miasta	IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			 <p><i>Źródło: strona internetowa UMB</i></p>		
	Stypendia oraz nagrody dla uczniów i ich nauczycieli za szczególne osiągnięcia w olimpiadach i konkursach	Wydział Edukacji i Sportu	<p>Na rzecz realizacji tego zadania szczególnie istotną inicjatywą jest „Program Stypendialny dla Młodzieży Osiągającej Szczególne Wyniki w Nauce”. O świadczenie finansowe w ramach tego programu mogą ubiegać się zameldowani w Bydgoszczy absolwenci publicznych i niepublicznych szkół ponadgimnazjalnych z siedzibą w Bydgoszczy. Warunkiem niezbędnym otrzymania stypendium jest zdany egzamin maturalny z matematyki na poziomie rozszerzonym w wyniku co najmniej 60% oraz podjęcie studiów stacjonarnych na uczelniach publicznych i niepublicznych z siedzibą w Bydgoszczy, na kierunkach: informatyka, informatyka stosowana, mechatronika, teleinformatyka, elektronika i telekomunikacja, inżynieria materiałowa, budownictwo, fizyka, inżynieria środowiska, mechanika i budowa maszyn, mechaniczna inżynieria tworzyw sztucznych, wzornictwo, architektura i urbanistyka, energetyka, elektrotechnika, transport. W 2015 r. stypendium otrzymało 18 studentów.</p> <p>Innym narzędziem jest miejski fundusz nagród dla uczniów i ich nauczycieli za szczególne osiągnięcia w olimpiadach i konkursach przedmiotowych. Nagradzani są uczniowie i nauczyciele ze szkół podstawowych, gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Bydgoszcz. System ma motywować uczniów oraz nauczycieli wszystkich typów szkół do dalszej pracy i osiągania kolejnych sukcesów. W roku 2015 przyznano nagrody dla 251 uczniów za szczególne osiągnięcia w olimpiadach i konkursach przedmiotowych oraz dla 151 nauczycieli – opiekunów uczniów.</p>	Budżet Miasta	IV.3.
	Pomoc placówkom w zakresie nawiązywania i utrzymywania partnerskich kontaktów między szkołami i placówkami oświatowymi z kraju i z zagranicy	Wydział Edukacji i Sportu	<p>Miasto Bydgoszcz udziela wsparcia organizacyjnego i finansowego placówkom oświatowym, które wyrażają chęć realizowania międzynarodowych i krajowych projektów. Za pośrednictwem Wydziału Edukacji i Sportu do placówek oświatowych przekazywane są informacje odnośnie nawiązywania i utrzymywania partnerskich kontaktów między szkołami i placówkami oświatowymi z kraju i z zagranicy.</p> <p>W 2015 r. kontynuowano organizację spotkań informacyjnych dla szkół i placówek oświatowych, partnerskich w ramach programu „Erasmus+”. Ponadto pomoc w przygotowaniu wniosku aplikacyjnego placówki mogły otrzymać w Wydziale Edukacji i Sportu. W 2015 r. w ramach programu „Erasmus+” realizowano 21 projektów w 19 placówkach edukacyjnych w mieście. Zostały one zrealizowane w ramach Akcji KA1 (Mobilność edukacyjna) i Akcji KA2 (Współpraca na rzecz innowacji i wymiany dobrych praktyk) programu „Erasmus+” oraz Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (Mobilność kadry edukacji szkolnej oraz Zagraniczne staże dla uczniów i absolwentów szkół zawodowych). Ww. projekty realizowały następujące szkoły i placówki: Przedszkole nr 66, Gimnazjum nr 5, Pałac Młodzieży, SP nr 2, SP nr 37, SP nr 41, ZS nr 4, ZS nr 12, ZS nr 19, ZS nr 21, ZS nr 22, ZS Budowlanych, ZS Chemicznych, ZS Handlowych, ZS Mechanicznych nr 1, ZS Ogólnokształcących nr 4, ZS Ogólnokształcących nr 5, ZS Ogólnokształcących nr 6 oraz ZS Samochodowych.</p>	Budżet Miasta Fundusze europejskie	IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Wspieranie współpracy bydgoskich szkół ze szkołami wyższymi, m.in. prowadzenie Uniwersytetów Dziecięcych	Wydział Edukacji i Sportu Bydgoskie uczelnie	<p>Współpraca szkół i placówek oświatowych z uczelniami odbywała się m.in. na podstawie podpisanych umów/porozumień oraz w ramach współpracy nieformalnej. Jest to inicjatywa adresowana do dzieci i młodzieży. Celem jej jest, poprzez ciekawe wykłady, warsztaty i zabawę, rozwijać zainteresowanie uczniów naukami ścisłymi i przyrodniczymi, humanistycznymi oraz przybliżyć im mechanizmy funkcjonowania otaczającego je świata. Zakres umów o współpracę szkół i placówek oświatowych z uczelniami obejmuje szerokie spektrum działań i dotyczy kilku obszarów działalności, m.in. pomocy pracowników naukowych uczelni dla uczniów szkół bydgoskich. Niektóre uczelnie sprawują opiekę nad szkołami, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy – ZS Ogólnokształcących nr 6, ZS nr 12, – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego – ZS Ogólnokształcących nr 5, ZS Ogólnokształcących nr 7, a od 2015 r. także ZS nr 12, – Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa – ZS Ogólnokształcących nr 1, ZS Ogólnokształcących nr 7, ZS Ogólnokształcących nr 8, ZS Ogólnokształcących nr 4. <p>Ponadto przy uczelniach działają Uniwersytety Dziecięce:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przy Uniwersytecie Technologiczno-Przyrodniczym, – „Alfa” przy Kujawsko-Pomorskiej Szkole Wyższej, – przy Wyższej Szkole Gospodarki. <p>Natomiast współpraca nieformalna obejmuje przede wszystkim udział w warsztatach i wykładach, imprezach, w różnego rodzaju projektach. Spośród wielu imprez organizowanych przez uczelnie, szkoły i placówki oświatowe głównie uczestniczyły w 4 wydarzeniach:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Bydgoski Festiwal Nauki, – Medyczna Środa CM UMK, – zajęcia w Eksperymentarium UKW, – Wojna robotów miniSumo UTP. <p>Rozwojowi współpracy bydgoskich szkół ze szkołami wyższymi służy wdrożony w 2014 r. Miejski Program Wspierania Ucznia Zdolnego „Zdolni znad Brdy”. W realizację programu zaangażowane jest środowisko akademickie, a został on stworzony z myślą o najzdolniejszych uczniach bydgoskich szkół prowadzonych przez Miasto Bydgoszcz. W 2015 r. wdrożony został portal internetowy www.edu.bydgoszcz.pl, który zawiera wszystkie niezbędne informacje zarówno o samym programie, jak i o ofercie działań. Ponadto przeprowadzono konkurs ofert na zajęcia dodatkowe – do realizacji wybrano 12 grantów, w tym 5 w ramach Grantów Rozwoju Zdolności dla uczniów szkół podstawowych oraz 7 w ramach Grantów Fabryka Szans dla uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. W czasie wakacji zorganizowano obóz naukowy dla uzdolnionej młodzieży w Lidzbarku Welskim, gdzie uczniowie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, poza wypoczynkiem i rekreacją, mogli rozwijać swoje umiejętności w zakresie matematyki oraz języka angielskiego.</p>	Budżet Miasta Środki uczelni	IV.3.
	Udzielanie pomocy organizacyjno-finansowej przy realizacji konkursów, zawodów, turniejów i olimpiad przedmiotowych	Wydział Edukacji i Sportu	<p>W 2015 r. w ramach Bydgoskich Grantów Oświatowych przeznaczono środki na:</p> <ul style="list-style-type: none"> – realizację projektu „Akademia choralna”, w ramach którego kontynuowane są działania Ogólnopolskiego Programu Rozwoju Chórów Szkolnych „Śpiewająca Polska” współfinansowanego ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego – co pozwoliło na zabezpieczenie wkładu własnego i ubieganie się o dofinansowanie dodatkowych godzin lekcyjnych oraz opiekę metodyczną nad pedagogami kierują- 	Budżet Miasta	IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>cymi chórami w 3 szkołach (SP nr 38, ZS nr 27, ZS nr 29),</p> <ul style="list-style-type: none"> – realizację zajęć pozalekcyjnych oraz działań edukacyjno-integracyjnych w obszarze pracy z uczniami i wychowankami o specjalnych potrzebach edukacyjnych – granty otrzymało 10 jednostek oświatowych integracyjnych, – granty dla bydgoskich laureatów XXIII Regionalnego Konkursu Gazetek Szkolnych organizowanego przez Kujawsko-Pomorskie Centrum Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy – granty przyznano 12 szkołom i 15 gazetkom w nich wydawanym, – organizację dodatkowych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym wpisujących się w obchody Roku Mariana Rejewskiego np. Bydgoski Kurs Kryptologii (ZS nr 35), konkurs „Twierdza Szyfrów” (ZS nr 24), wieczornica „Popołudnie z Panem Marianem” (SP nr 58), konkurs „Kryptologia dla każdego - pierwsze kroki Rejewskiego” (ZS nr 30 Specjalnych). 		
e.	Tworzenie warunków organizacyjnych i technicznych zapewniających bezpieczeństwo uczniom:				
	Współpraca z policją, strażą miejską, strażą pożarną w celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego w placówkach oświatowych i wokół nich	Wydział Edukacji i Sportu	<p>Szkoły i placówki prowadzone przez Miasto Bydgoszcz z zaangażowaniem współpracują z Policją, Strażą Miejską i Strażą Pożarną w celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego w szkołach i wokół nich. W ramach tych działań przeprowadzane są różnego rodzaju programy profilaktyczne, warsztaty, konkursy oraz pogadanki, skierowane zarówno do uczniów, nauczycieli jak i rodziców. Wśród wielu projektów i konkursów wymienić należy: „Bezpieczna szkoła”, „Bezpieczne wakacje”, „Jestem bezpieczny - umiem pomagać innym”, „Akademia Bezpieczeństwa - Bezpieczna droga do szkoły”, „Cyberprzemoc - bezpieczeństwo w Internecie”, „Jestem kibicem przez duże K”, „Żyj nie ulegaj walcz”, „Odpowiedzialność prawna nieletnich”.</p> <p>Dużym zainteresowaniem cieszyła się akcja zorganizowana przez ZDMiKP, przy współdziałaniu Policji, Straży Miejskiej i innych partnerów pt „Widoczni - Bezpieczni w Bydgoszczy”. Celem jej było doprowadzenie do poprawy bezpieczeństwa na drogach poprzez zmianę nastawienia społeczeństwa do kwestii noszenia elementów odbłaskowych oraz uświadomienie użytkownikom dróg, że „odblask” może uratować życie.</p> <p><i>Źródło: strona internetowa UMB</i></p> <p>W celu prawidłowego zachowania w sytuacjach zagrożeń terrorystycznych w szkołach i placówkach przy współdziałaniu policji sukcesywnie przeprowadzone były szkolenia „Azy!”.</p> <p>Natomiast w celu poprawnego zachowania się w sytuacjach pożaru i w innych okolicznościach losowych dwa razy w roku przeprowadzane są ewakuacje, w których uczestniczą przedstawiciele m.in. policji, straży pożarnej i innych służb.</p> <p>Oprócz działań profilaktycznych, służby Policji i Straży Miejskiej proszone są również o interwencje w różnych sprawach związanych bądź to z zakłóceniem porządku bądź z wykroczeniami dotyczącymi nieletnich. W 2015 r. Policja interweniowała 180 razy, natomiast Straż Miejska przeprowadzała systematycznie rutynowe kontrole.</p>	<p>Budżet Policji</p> <p>Budżet Miasta</p> <p>Budżet Państwa</p> <p>Fundusze europejskie</p>	<p>IV.3.</p> <p>IV.6.</p>

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Zapewnienie bezpiecznej drogi ucznia do szkoły i powrotu ze szkoły do domu	Wydział Edukacji i Sportu Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	<p>Kwestia zapewnienia bezpieczeństwa w drodze do i ze szkoły to sprawa priorytetowa zarówno dla każdego rodzica, jak również pracowników szkoły. W tym zakresie szkoły corocznie podejmują szereg działań, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pogadanki przeprowadzane przez wychowawców, pedagogów, pracowników Policji i Straży Miejskiej na temat bezpieczeństwa na drodze, – zajęcia edukacyjne w Miasteczku Ruchu Drogowego, – podejmowanie działań w celu zainstalowania sygnalizacji świetlnej na przejściach dla pieszych w pobliżu szkół, – montaż progów zwalniających na jezdni w pobliżu szkół, – montaż barierek zabezpieczających przed bezpośrednim dostępem do jezdni, – instalacje znaku drogowego zakazującego ruch pojazdów na drodze do szkoły, – wyposażenie dzieci w kamizelki lub znaczki odblaskowe, – występowanie z wnioskiem do Centrum Integracji Społecznej o oddelegowanie pracownika, którego zadaniem jest przeprowadzanie dzieci przez jezdnię. W 2015 r. do 31 szkół na terenie Bydgoszczy oddelegowane zostały osoby pomagające podczas przechodzenia przez jezdnię tzw. „Agatki”. <p>W ramach realizacji zadania Wydział Edukacji i Sportu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – współpracuje ze Stowarzyszeniem na rzecz rozwoju transportu publicznego w Bydgoszczy, w zakresie wdrażania projektu „Wszyscy jesteśmy pieszymi”, – przygotowywał, we współpracy z Biurem ZIT BTOF, diagnozę pt. „Bezpieczna droga do szkoły” uwzględniającą m.in. budowę chodników i ścieżek rowerowych, a także zapotrzebowanie na parkingi rowerowe przy szkołach. 	Budżet Miasta	IV.3. IV.6.
	Przeciwdziałanie zjawiskom przemocy w szkołach	Miasto Bydgoszcz	<p>Przeciwdziałanie zjawiskom przemocy w szkołach i placówkach na terenie Miasta Bydgoszczy stanowi ważny element „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020”. Na rzecz wspierania działań profilaktycznych w szkołach i upowszechniania dobrych praktyk w zakresie przeciwdziałania przemocy i agresji, w 2015 r. podejmowano działania skierowane do nauczycieli, rodziców i dzieci m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • współpracę z Policją i Strażą Miejską poprzez realizację różnego rodzaju programów profilaktycznych, spotkań, warsztatów czy konkursów np.: „Dni bez agresji w szkole”, „Przemoc i agresja”, „Cyberprzemoc”, „Szkoła bez przemocy”, • organizację patroli funkcjonariuszy Policji i Straży Miejskiej w szkołach i w ich pobliżu, • monitoring wizyjny – wszystkie szkoły posiadają monitoring wizyjny i prawie wszystkie podłączone są do Bydgoskiego Centrum Bezpieczeństwa, • opracowanie programów wychowawczych i profilaktycznych wynikających z rozporządzenia Ministra Edukacji i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r., • opracowanie i posiadanie procedur postępowania w różnych sytuacjach np.: <ul style="list-style-type: none"> – kiedy na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków, – gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancje przypominające narkotyki lub dopalacze, • program Bydgoskiego Ośrodka Rehabilitacji, Terapii Uzależnień i Profilaktyki „BORPA” pt. „Domowi detektywi”. Jego celem było zwiększenie wpływu rodziców na kształcenie wśród dzieci i młodzieży postaw abstynencyjnych i opóźnienie inicjacji alkoholowej. Program skierowany do uczniów w wieku 10-11 lat, objął łącznie 203 osoby (w SP nr 10, ZS i Placówek nr 1, ZS nr 6, ZS nr 14, ZS nr 18, ZS nr 23). 	Budżet Miasta	IV.3. IV.6.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Rozbudowa i modernizacja szkolnych systemów monitoringu	Placówki oświatowe	W celu sprawnego funkcjonowania monitoringu w 2015 r. w ZS nr 24 wykonano modernizację systemów monitoringu oraz w Gimnazjum nr 22 dokonano montażu kamer – połączenie rejestratora do monitoringu miejskiego. Każda ze szkół na terenie Bydgoszczy posiada monitoring wizyjny z czego prawie wszystkie podłączone są do Bydgoskiego Centrum Bezpieczeństwa. Wśród 119 placówek oświatowo-wychowawczych 94 posiadają monitoring obiektowy (25 placówek, które nie posiadają monitoringu to przedszkola i poradnie psychologiczno-pedagogiczne), spośród których 79 posiada przyłącznie do Miejskiej Sieci Teleinformatycznej. Łączna liczba kamer sprawnych i użytkowanych wynosi 1.790.	Budżet Miasta Środki jednostek oświatowych	IV.3. IV.6.
f.	Dostosowywanie warunków kształcenia do potrzeb osób niepełnosprawnych i niedostosowanych społecznie:				
	Dostosowanie sieci szkół i placówek oświatowych specjalnych do zmieniających się potrzeb społeczno-gospodarczych	Wydział Edukacji i Sportu	Uczniowie niepełnosprawni mogą uczęszczać do szkół masowych, szkół z oddziałami integracyjnymi, integracyjnych lub specjalnych. Jest to uzależnione m.in. od stopnia niepełnosprawności dziecka. W przypadku szkół masowych są to uczniowie o niewielkim stopniu niepełnosprawności, którzy samodzielnie funkcjonują. Na terenie Bydgoszczy placówki integracyjne lub z oddziałami integracyjnymi funkcjonują na każdym poziomie edukacyjnym. W 2015 r. działały: – przedszkola: 1 integracyjne, 2 z oddziałami integracyjnymi, oddziały przedszkolne specjalne w 2 szkołach podstawowych, oddział integracyjny przedszkolny w 1 szkole podstawowej, – szkoły podstawowe: 4 specjalne, 2 z oddziałami specjalnymi, 1 integracyjna, 6 z oddziałami integracyjnymi, – gimnazja: 4 specjalne, 2 integracyjne, 4 z oddziałami integracyjnymi, – szkoły ponadgimnazjalne: 1 LO specjalne, 1 LO integracyjne, 1 LO z oddziałami integracyjnymi, 1 zasadnicza szkoła zawodowa specjalna, 1 szkoła przysposabiająca do pracy. Ponadto w dwóch gimnazjach i jednym liceum ogólnokształcącym utworzono klasy terapeutyczne. W trosce o właściwy rozwój młodszych dzieci, u których stwierdzono niepełnosprawność, w obu bydgoskich poradniach, PPP nr 1 i nr 2, zorganizowane zostało wczesne wspomaganie rozwoju dzieci, które ma na celu pobudzenie rozwoju dziecka zarówno psychoruchowego, jak i społecznego od chwili wykrycia niepełnosprawności do chwili podjęcia nauki w szkole. Zarówno szkoły integracyjne, jak i specjalne oraz poradnie psychologiczno-pedagogiczne realizowały projekty w ramach Bydgoskich Grantów Oświatowych na rzecz działań skierowanych do uczniów niepełnosprawnych.	Budżet Miasta	IV.3.
	Kontynuowanie działań pozwalających na włączenie uczniów niepełnosprawnych w proces dydaktyczno-wychowawczy uczniów sprawnych	Wydział Edukacji i Sportu	W 2015 r. kontynuowane były działania mające na celu doprowadzanie do powszechnego włączania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi do kształcenia ich razem z rówieśnikami pełnosprawnymi poprzez: wczesną diagnozę, dodatkowe zajęcia dla uczniów i ich rodziców, szkolenia dla nauczycieli, dodatkowe zatrudnienie specjalistów, wspólne imprezy dla wszystkich uczniów.	Budżet Miasta	IV.3. IV.7.
	Otoczenie dzieci i młodzieży szkolnej specjalistyczną opieką pedagogów,	Wydział Edukacji i	Dla dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół na terenie Bydgoszczy przygotowana jest oferta specjalistycznej opieki ze strony pedagogów, logopedów i psychologów, którzy działają w macierzystej szkole	Budżet Miasta	IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	psychologów, logopedów	Sportu Bydgoskie szkoły Poradnie Psychologiczno - Pedagogiczne nr 1 i nr 2	uczniów oraz w poradniach psychologiczno-pedagogicznych. Bydgoskie szkoły i placówki oświatowe zatrudniają zarówno pedagogów, jak i logopedów i psychologów na tzw. etatach wsparcia: logopeda – 37 etatów, pedagog – 128 etatów, psycholog – 50 etatów, rehabilitant – 14 etatów. Najczęściej uczniowie korzystają z pomocy i porady szkolnych pedagogów, którzy zatrudnieni są we wszystkich szkołach. Wspieranie uczniów dokonywane jest w szkołach również w formie zajęć pozalekcyjnych: wyrównawczych oraz nauczania indywidualnego, którym objęto 568 uczniów. Szczególną rolę w procesie wspierania dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i ich rodzin, odgrywają poradnie psychologiczno-pedagogiczne. Pełnią one bardzo ważną rolę w procesie prewencji i wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka. Realizują szereg zadań na rzecz ogółu uczniów w szkołach, przedszkolach i placówkach oświatowych prowadzą m.in.: terapie logopedyczne – 2.013, zajęcia grupowe aktywizujące do wyboru kierunku kształcenia i zawodu – 1.675, porady po badaniach przesiewowych – 1.874 itp. W 2015 r. PPP nr 1 i nr 2 postawiły 7.490 diagnoz. W 2015 r. Miejski Ośrodek Edukacji Nauczycieli wraz z Oddziałem Bydgoskim Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego działającym przy UKW zorganizował konferencję dla dyrektorów placówek edukacyjnych Miasta Bydgoszczy „Rola dyrektora w realizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej”.		
	Modernizacja i racjonalizacja systemu kształcenia osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem kształcenia ustawicznego	Miasto Bydgoszcz	W 2015 r., w obiektach oświatowych, realizowane były prace dotyczące m.in. modernizacji i budowy infrastruktury przystosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych (w tym: przeprowadzono remonty łazienek dla niepełnosprawnych w ZS Medycznych, wykonano adaptację korytarza i podział biblioteki z przeznaczeniem na 3 sale indywidualnego nauczania w ZSZ nr 5 Specjalnej, zmodernizowano plac rekreacyjny przy ZS nr 30). Ponadto zakupiono nowoczesne pomoce dydaktyczne, sprzęt multimedialny z przeznaczeniem do zajęć rewalidacyjnych, wyrównawczych, logopedycznych, terapeutycznych oraz codziennej pracy dydaktyczno-wychowawczej z dziećmi posiadającymi orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. W roku 2015 przy współpracy organizacji pozarządowych zrealizowano m.in. następujące zadania mające na celu wspomaganie rehabilitacji społecznej, rekreacji oraz integracji osób chorych i niepełnosprawnych: – zajęcia grupowe i indywidualne dla dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi (ADHD, autyzm, upośledzenie umysłowe) oraz cykl warsztatów wychowawczych dla rodziców, – organizację koncertu charytatywnego w HSW Łuczniczka i zbiórkę wyprawek szkolnych dla niepełnosprawnych dzieci, – zajęcia mające na celu przygotowanie młodzieży dotkniętej autyzmem do dorosłego życia, – przeprowadzono akcję informacyjno-edukacyjną z okazji Dnia Solidarności z Osobami Chorymi na Schizofrenię, w ramach której zorganizowano prelekcję oraz rozdano ulotki informacyjne dotyczące tej choroby, – zajęcia rekreacyjne, edukacyjne i integracyjne dla osób chorych i niepełnosprawnych, także w podeszłym wieku, dotkniętych i zagrożonych chorobami serca, w formie warsztatów, spotkań integracyjnych, turniejów imprez rekreacyjno-sportowych, wycieczek, marszy Nordic Walking.	Budżet Miasta	IV.3. IV.7.
	Systematyczne wyposażenie w sprzęt rehabilitacyjny i pomoce dydaktyczne niezbędne w systemie kształcenia osób niepełnosprawnych i niedostosowanych społecznie				
g.	Wspieranie działań wychowawczo-opiekuńczych rodziny poprzez zada-				

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	nia podejmowane przez placówki oświatowe i inne organizacje:				
	Profilaktyka i promocja zdrowia	<p>Wydział Zdrowia, Świadczeń i Polityki Społecznej</p> <p>Wydział Edukacji i Sportu</p> <p>Instytucje ochrony zdrowia</p> <p>Stowarzyszenia</p> <p>Fundacje</p>	<p>W ramach profilaktyki i promocji zdrowia w 2015 r. prowadzono:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Edukację w zakresie ratownictwa medycznego w szkołach – trwałe prace nad wdrożeniem projektu „Grupa Pierwszej Pomocy w szkołach gimnazjalnych”, którego celem jest utworzenie w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych GPP jako wzmocnienie procesu edukacji młodzieży. Projekt obejmuje kurs pierwszej pomocy z certyfikatem UE dla nauczycieli, wyposażenie gabinetów przedmiotowych w zestawy fantomów, plecaki ratownicze z wyposażeniem, defibrylator treningowy. Ponadto, przewiduje się ujednoczenie standardów pierwszej pomocy nauczanych na lekcjach Edukacji dla Bezpieczeństwa, monitoring skuteczności stosowanych metod nauczania, propagowanie wiedzy na temat udzielania pierwszej pomocy, położenie nacisku na zajęcia praktyczne. – Pozalekcyjne zajęcia sportowe z programem informacyjno-edukacyjnym dostosowanym do wieku odbiorców i włączającym w swe oddziaływania osoby dorosłe pn. „Zdrowo i sportowo” – główne założenia programu to uczestnictwo dzieci, młodzieży i dorosłych w pozalekcyjnych zajęciach sportowych oraz szkolnych imprezach sportowych, działania edukacyjne związane z problematyką uzależnień, wychowanie prozdrowotne, świadomość zagrożeń (pogadanki, filmy, spotkania ze specjalistami). <p>Zadanie profilaktyki i promocji zdrowia realizowane było również m.in. w ramach Bydgoskich Grantów Oświatowych (25 projektów) przyznanych szkołom i placówkom na działania z zakresu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ratownictwa medycznego – np.: „I Ty możesz zostać małym ratownikiem” – cykliczne warsztaty z pierwszej pomocy dla przedszkolaków i uczniów klas I-III, „Mistrzostwa Pierwszej Pomocy”, IX Ogólnopolski i XIV Miejski Konkurs „Ratujemy życie”, Międzyszkolny konkurs pomocy przedmedycznej Mediceam; – zdrowego odżywiania – np.: Fordońskie Smaki 2015 – konkursy, warsztaty, degustacje i pokazy, „Zdrowo się czuję, bo na to pracuję!”, „Kulinarne potyczki” – warsztaty i konkursy, „Rodzinne gotowanie”, „Razem z mamą, razem z tatą mogę wszystko!”, „Żyj zdrowo-kolorowo. Młodzieżowa Kampania Profilaktyczna”; – promowanie zdrowego stylu życia poprzez sport i rekreację fizyczną – np.: II Minimaraton Przedszkolaka „Jedenastka na start - biegiem po zdrowie”, „Bieg Krecika Małego Maratończyka” – warsztaty, spotkania mające na celu doskonalenie sztuki biegania, zakończone udziałem w mini maratonie, X Jubileuszowy Kujawsko-Pomorski Mityng Pływacki Szkół Specjalnych i Integracyjnych, II Fordoński Bieg Pokoju – sztafetowe biegi dla dzieci i młodzieży szkół fordońskich, „Sport i rekreacja = zdrowie” – Indywidualne Mistrzostwa Polski, Województwa, Bydgoszczy w tenisie stołowym i wiele innych. <p>Ponadto w ramach Programu „5/6” zrealizowano projekt „Lekki Tornister”, który polegał na wyposażeniu SP nr 40 i SP nr 64 w szafki szkolne dla uczniów klas IV-VI. Podjęte działanie ma na celu umożliwienie uczniom pozostawianie części podręczników w szkole tzw. profilaktyka wad postawy.</p>	<p>Budżet Miasta</p> <p>Środki Instytucji ochrony zdrowia stowarzyszeń fundacji</p>	IV.3.
	Wspieranie działań na rzecz rozwoju dzieci i młodzieży oraz promocja profilaktyki w zakresie przeciwdziałania zjawiskom patologii społecznej	<p>Wydział Edukacji i Sportu</p> <p>Wydział Zdrowia,</p>	<p>Podejmowane w 2015 r. działania na rzecz rozwoju dzieci i młodzieży oraz promocja profilaktyki w zakresie przeciwdziałania zjawiskom patologii społecznej skupione były na:</p> <ul style="list-style-type: none"> – prowadzeniu kampanii informacyjno-edukacyjnych na tematy związane z problematyką uzależnień np.: „PaTciaki – Bydgoskie Spotkanie Profilaktyczne – Bursa nr 1, Otwarcie Bydgoskiej Grupy PaT – ZS Samochodowych, VII Wojewódzkie Młodzieżowe Spotkania Samorządowe pt: „Stop agresji - tak kulturze” - przegląd z konkursem w ZS Gastronomicznych, „(Nie)rzeczywisty świat, czyli... - na haju, ale czy do ra- 	<p>Budżet Miasta</p>	IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
		Świadczeń i Polityki Społecznej Szkoly i placówki oświatowe NGO BORPA Policja MOPS	<p>ju?” - debata dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz seminarium dla ich nauczycieli i rodziców – PPP nr 2 itp.,</p> <p>– tworzeniu programów profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka np.: „By pokonać własne trudności” – zajęcia terapeutyczne – ZS nr 26, II Edycja Warsztatów RAP – Reagujesz Akceptujesz Pomagasz! – ZS nr 5, Projekt profilaktyczno-wychowawczy „Żyj, nie ulegaj, walcz” – ZS Ogólnokształcących nr 7, Z wizytą na zamku króla Kazimierza Wielkiego – środowiskowa impreza integracyjna dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym – ZS nr 30 Specjalnych, itp.,</p> <p>– prowadzeniu zajęć rekreacyjno-sportowych np.: II Letnie igrzyska przedszkolaków – Przedszkole nr 11, I Olimpiada Sportowa 6 i 5-latków – SP nr 38, Wiosenno-jesienne międzyszkolne zawody sportowe dla szkół gimnazjalnych „Londynek”-Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto (turniej sportowy) – Gimnazjum nr 24, Mistrzostwa szkół średnich w wyścigach smoczyc łodzi – ZS Ogólnokształcących nr 3, itp.,</p> <p>– promowaniu zdrowej i trzeźwej rodziny wolnej od przemocy np.: Integracja środowiska szkolnego, rodzinnego i lokalnego jako fundament pracy z dziećmi o nieharmonijnym rozwoju, cykl warsztatów dla rodziców – ZS nr 10, „Rodzinne gotowanie - Razem z mamą, razem z tatą mogę wszystko!” – ZS nr 22, itp.,</p> <p>– realizacji lokalnych imprez, festynów, przedstawień, konkursów profilaktycznych promujących zdrowy i trzeźwy styl życia np.: Tydzień promujący zdrowe odżywianie zakończony happeningiem „Zdrowo jemy – dobrze się czujemy” – Przedszkole nr 34, X Ogólnopolski Konkurs „Ratujemy życie” – ZS nr 22, konkurs Forever Young – krótka instrukcja zdrowego stylu życia – ZSO nr 4, Anioły do mnie wysyłaj – XVI edycja działań wolontariackich dla dzieci i młodzieży przewlekle chorej i niepełnosprawnej – Bursa nr 1, itp.,</p> <p>– realizacji zorganizowanych form wypoczynku letniego i zimowego – półkolonie zimowe z programem profilaktyki (uczestniczyły 704 osoby), półkolonie letnie „Sekretna Bydgoszcz” z programem profilaktyki (uczestniczyły 1.384 osoby), kolonie profilaktyczne w Funce (zorganizowano 5 turnusów 10-dniowych – uczestniczyło 500 osób),</p> <p>– wspomaganie realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej w placówkach przeznaczonych dla dzieci z grup ryzyka np.: świetlice środowiskowe (uczestniczyło 280 osób), świetlice socjoterapeutyczne (uczestniczyło 338 osób), ogniska „Nasze drogi”, szkolne kluby profilaktyki, punkty interwencji szkolnej programu „Wróć” (korzystało 255 osób).</p> <p>Ponadto w ramach Bydgoskich Grantów Oświatowych szkoły i placówki oświatowe w 2015 roku zrealizowały 64 projekty, które miały na celu podejmowanie działań profilaktycznych przeciw agresji, stosowaniu używek, środków psychotropowych, uzależnieniom od komputera czy gier hazardowych.</p>		
	Wdrażanie programu pomocy materialnej dla uczniów	Wydział Edukacji i Sportu	<p>Pomoc materialna dla uczniów świadczona jest w następujących formach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomoc materialna o charakterze socjalnym: <ul style="list-style-type: none"> – stypendia szkolne, – zasiłki szkolne, – wyprawka szkolna, • pomoc materialna o charakterze motywacyjnym, • pomoc materialna o charakterze wspierającym (transport i opieka w czasie przewozu uczniów niepełnosprawnych realizujących obowiązek szkolny). 	<p>Budżet Miasta</p> <p>Budżet Państwa</p> <p>Środki Województwa</p>	IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>Stypendium szkolne może otrzymać uczeń zamieszkały na terenie Bydgoszczy, znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, spełniający kryterium dochodowe, które w roku szkolnym 2014/2015 wynosiło 456 zł. Pomoc o charakterze socjalnym jest udzielana w formie refundacji wydatków za zakupione artykuły związane z edukacją, jak również w formie pokrycia kosztów za udział w zajęciach poszerzających zakres edukacyjny. Miesięczna wysokość stypendium wynosiła 85 zł. Z tej formy pomocy skorzystało w 2015 r. 4.432 uczniów.</p> <p>Ponadto w 2015 r. wypłacono 31 zasiłków szkolnych. Zasiłki szkolne wypłacane są w związku z przejściowym pogorszeniem sytuacji materialnej rodziny ucznia, spowodowanej zdarzeniem losowym np. długotrwałą chorobą czy śmiercią rodzica.</p> <p>W ramach pomocy materialnej dla uczniów Miasto Bydgoszcz realizuje Rządowy Program Pomocy Uczniom „Wyprawka szkolna”, polegający na dofinansowaniu zakupu podręczników dla uczniów pochodzących z rodzin o niskim statusie ekonomicznym. W 2015 r. z „Wyprawki szkolnej” skorzystało ogółem 1.350 uczniów.</p> <p>Ponadto w ramach programu „Bydgoska Rodzina 3+”, rodzice posiadający troje i więcej dzieci mogli korzystać z podręczników zakupionych przez szkołę na zasadzie wypożyczenia ich z biblioteki szkolnej.</p> <p>Działania związane z opieką i wsparciem dzieci i młodzieży realizowane są również przez różne organizacje i instytucje, takie jak: MOPS, BORPA, TPD itp. Wydział Edukacji i Sportu wspiera ich działania pośrednicząc w kontaktach z placówkami i koordynując te działania w miarę posiadanych kompetencji.</p> <p>Pomoc materialną o charakterze motywacyjnym w wysokości 500 zł miesięcznie wypłacono 12 absolwentom szkół ponadgimnazjalnych w okresie od stycznia do czerwca oraz 6 absolwentom w okresie od października do grudnia.</p> <p>Ponadto pomoc materialną o charakterze motywacyjnym stanowiły stypendia dla uczniów dziennych liceów i techników przyznawane na mocy porozumienia zawartego między Województwem Kujawsko-Pomorskim, a Miastem Bydgoszcz. Stypendium ma charakter pomocy socjalnej dla uczniów osiągających bardzo dobre wyniki w nauce, bądź uzyskujących osiągnięcia w innych dziedzinach i pozostających w trudnych warunkach materialnych. W roku szkolnym 2014/2015 stypendia przyznano 3 uczniom z Bydgoszczy, natomiast w roku szkolnym 2015/2016 przyznano kolejne 3 stypendia. Stypendia przyznane zostały na okres 9 miesięcy w wysokości 300 zł miesięcznie na osobę.</p> <p>Natomiast pomoc materialną o charakterze wspierającym, Miasto Bydgoszcz świadczyło uczniom niepełnosprawnym realizującym obowiązek szkolny, w ramach zapewnienia bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do szkół i placówek oświatowych. W 2015 r. pomoc świadczona była dla 15 osób.</p>	Kujawsko-Pomorskie-go	
h.	Kształcenie i doskonalenie kadry pedagogicznej:				
	Skorelowanie systemu kształcenia nauczycieli z potrzebami szkół i placówek oświatowych – doskonalenie zawodowe nauczycieli	Miejski Ośrodek Edukacji Nauczycieli	Zakres kształcenia nauczycieli zgodnie z potrzebami szkół i placówek oświatowych opracowywany jest przez Miejski Ośrodek Edukacji Nauczycieli m.in. poprzez: – badanie potrzeb szkoleniowych,	Budżet Miasta Środki	IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
		Wydział Edukacji i Sportu	<p>– programy wsparcia dla szkół, które otrzymały zalecenie w zakresie podniesienia efektywności nauczania.</p> <p>W 2015 r. środki budżetu miasta na doskonalenie zawodowe zostały podzielone na:</p> <p>– dofinansowanie kosztów obniżenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych nauczycielom, którym powierzono zadania doradcy metodycznego – w wysokości 20% środków,</p> <p>– dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli realizowane przez szkoły i placówki oświatowe – w wysokości 80% środków.</p> <p>Powyższe środki wykorzystano na doskonalenie zawodowe nauczycieli w formie dofinansowania: studiów wyższych – licencjackich, magisterskich oraz doktoranckich, studiów podyplomowych, kursów kwalifikacyjnych, kursów instruktorskich, kursów doskonalących i innych form doskonalenia zawodowego dla nauczycieli, szkoleń rad pedagogicznych.</p>	MOEN	
	Rozwój systemu motywowania nauczycieli, wychowawców i dyrektorów	Wydział Edukacji i Sportu	<p>Obowiązujący od 1 stycznia 2014 r. regulamin wynagradzania nauczycieli uwzględnia system motywowania nauczycieli, wychowawców i dyrektorów w postaci dodatków motywacyjnych. W regulaminie tym:</p> <p>– zwiększono pulę środków przeznaczoną na dodatki motywacyjne dla nauczycieli poprzez podwyższenie jej do 10% odpisu od wynagrodzeń wicedyrektorów szkół,</p> <p>– określono maksymalną granicę dodatku motywacyjnego dla dyrektorów szkół, placówek w wysokości 50% wynagrodzenia zasadniczego,</p> <p>– ustalono dodatek motywacyjny dla nauczycieli w wysokości nie niższej niż 3% i nie wyższej niż 20% otrzymywanego przez nauczyciela wynagrodzenia zasadniczego.</p> <p>Ponadto corocznie przyznawane są Nagrody Prezydenta dla wyróżniających się nauczycieli, wychowawców i dyrektorów. W 2015 r. w Dniu Edukacji Narodowej nagrodami Prezydenta Miasta uhonorowanych zostało 100 nauczycieli jako wyraz docenienia ich osiągnięć w pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz zaangażowania.</p>	Budżet Miasta	IV.3.
i.	Propagowanie idei kształcenia przez całe życie:				
	Tworzenie oferty edukacyjnej dla kształcenia ustawicznego opartej na potrzebach społecznych i gospodarczych	Wydział Edukacji i Sportu Wydział Rozwoju i Wdrażania Polityki Terytorialnej ZS nr 1	<p>W roku szkolnym 2014/2015 naukę w publicznych szkołach dla dorosłych ukończyło w trybie stacjonarnym i zaocznym w 40 oddziałach 836 słuchaczy tj. 221 w gimnazjum, 503 w liceach ogólnokształcących, 107 w technikach, 5 w zasadniczej szkole zawodowej.</p> <p>W omawianym okresie 112 dorosłych kształciło się w poszukiwanych na rynku pracy zawodach, m.in.: kucharz, mechanik pojazdów samochodowych, stolarz, technik elektroniki, technik elektryk, technik mechaniki, technik pojazdów samochodowych, technik usług fryzjerskich. Dodatkowo 586 osób dorosłych uczestniczyło w kursach zawodowych organizowanych przez 4 placówki prowadzące kształcenie dorosłych, nabywając umiejętności jednej z 15 kwalifikacji zawodowych.</p> <p>Na rzecz upowszechniania kształcenia osób dorosłych w ramach projektu „Wróć na dobry kurs – atrakcyjna oferta publicznych szkół dla dorosłych w województwie kujawsko-pomorskim” w okresie od października 2014 r. do czerwca 2015 r. w ZS Ekonomiczno-Administracyjnych, ZS Mechanicznych nr 2 i ZS nr 1 realizowane były kursy:</p> <p>– z zakresu przygotowania do matury z j. polskiego, j. angielskiego, matematyki,</p>	Budżet Miasta Budżet Państwa Fundusze europejskie Fundusz Pracy Krajowy	IV.3. IV.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
		ZSM nr 2 ZSE-A Powiatowy Urząd Pracy	<p>– przygotowujące do zawodu spawacza i operatora obrabiarek, – kwalifikacyjne kursy zawodowe i doskonalące z zakresu fryzjerstwa i kosmetyki. W kursach uczestniczyło łącznie 170 osób.</p> <p>Ponadto w 2015 r. Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy diagnozował zapotrzebowanie na zawody, specjalności i kwalifikacje na rynku pracy oraz diagnozował potrzeby szkoleniowe m.in. poprzez monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych oraz barometr zawodów. Uwzględniając przeprowadzoną diagnozę organizowane były szkolenia dla osób bezrobotnych w celu podniesienia ich kwalifikacji zawodowych zwiększających szansę na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia lub działalności gospodarczej w przypadku:</p> <ul style="list-style-type: none"> – braku kwalifikacji zawodowych, – konieczności zmiany lub uzupełnienia kwalifikacji, – utraty zdolności do wykonywania pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie, – braku umiejętności aktywnego poszukiwania pracy. <p>Szkoleniami grupowymi objęto 815 osób bezrobotnych, a szkoleniami indywidualnymi 52 osoby bezrobotne. Dodatkowo w ramach środków PFRON – 5 osób poszukujących pracy wzięło udział w szkoleniu zorganizowanym w trybie indywidualnym, a 14 osób bezrobotnych uczestniczyło w Klubie Pracy tj. szkoleniu z zakresu umiejętności poszukiwania pracy.</p> <p>W 2015 roku Powiatowy Urząd Pracy dysponował środkami Krajowego Funduszu Szkoleniowego na finansowanie działań na rzecz kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców w wieku co najmniej 45 lat. W tym okresie PUP podpisał umowy z 99 pracodawcami z terenu Bydgoszczy, dzięki czemu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 54 bydgoskim przedsiębiorcom dofinansowano udział w kursach (45 osób), studiach podyplomowych (2 osoby) oraz zrefundowano koszty egzaminów umożliwiających uzyskanie dokumentów potwierdzających nabycie umiejętności, kwalifikacji lub uprawnień zawodowych (7 osób), – 647 pracownikom bydgoskich firm dofinansowano ze środków KFS kursy (519 osób), studia podyplomowe (23 osoby), egzaminy (75 osób, w tym 1 osoba, której sfinansowano kurs i egzamin) oraz badania lekarskie i psychologiczne wymagane do podjęcia kształcenia lub pracy zawodowej po ukończonym kształceniu (31 osób). 	Fundusz Szkoleniowy PFRON	
	Prowadzenie doradztwa zawodowego oraz działań promujących kształcenie dorosłych	Wydział Edukacji i Sportu Powiatowy Urząd Pracy	<p>W 2015 r. prowadzone było doradztwo zawodowe oraz działania promujące kształcenie dorosłych m.in. w ramach Bydgoskiego Programu Szkolnego Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego „Azymut - nauka i praca”.</p> <p>Ponadto Powiatowy Urząd Pracy realizował poradnictwo zawodowe, które polega na udzielaniu bezrobotnym i poszukującym pracy pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu lub miejsca pracy oraz w planowaniu rozwoju kariery zawodowej, a także na przygotowywaniu do lepszego radzenia sobie w poszukiwaniu i podejmowaniu pracy, w szczególności na:</p> <ul style="list-style-type: none"> – udzielaniu informacji o zawodach, rynku pracy, możliwościach szkolenia i kształcenia, umiejętnościach niezbędnych przy aktywnym poszukiwaniu pracy i samozatrudnieniu (udzielono 1.934 indywidualne informacje zawodowe, a w spotkaniach grupowych uczestniczyły 854 osoby), – udzielaniu porad z wykorzystaniem standaryzowanych metod ułatwiających wybór zawodu, zmianę kwalifikacji, podjęcie lub zmianę pracy, w tym badaniu kompetencji, zainteresowań i uzdolnień zawodowych 	Budżet Miasta	IV.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			(3.506 osób skorzystało z porady indywidualnej), – inicjowaniu, organizowaniu i prowadzeniu grupowych porad zawodowych dla bezrobotnych i poszukujących pracy (224 osoby uczestniczyły w poradach zawodowych).		
	Rozwój różnorodnych form edukacji skierowanej do seniorów	Bydgoskie uczelnie	Najbardziej popularną formą edukacji osób starszych było kontynuowanie przedsięwzięć w ramach Uniwersytetów Trzeciego Wieku. W Bydgoszczy w 2015 r. funkcjonowały: – Kazimierzowski Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego, – Kujawski Uniwersytet Trzeciego Wieku, – Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Wyższej Szkole Gospodarki, – Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Uniwersytecie Technologiczno-Przyrodniczym, – Uniwersytet Medyczny Trzeciego Wieku przy Wyższej Szkole Nauk o Zdrowiu. Celem ich działania jest poprawa jakości życia osób starszych, a w szczególności ich aktywizacja, wykorzystanie potencjału osób starszych na rynku pracy – wiedzy, umiejętności i doświadczenia życiowego. W ramach UTW seniorzy mogą uczestniczyć w wykładach, seminariach, szkoleniach, kursach, w lektoratach językowych, w sekcjach i klubach zainteresowań, w imprezach kulturalnych, turystycznych, rehabilitacyjnych, w zajęciach ruchowych i rekreacyjnych. Seniorzy mogli również korzystać z zajęć organizowanych w Uniwersytetach Każdego Wieku – inicjatywa adresowana do mieszkańców w różnym wieku. W 2015 r. funkcjonowały: – Uniwersytet Każdego Wieku przy Wydziale Zamiejscowym Wyższej Szkoły Bankowej, – Uniwersytet Otwarty przy Bydgoskiej Szkole Wyższej, – Uniwersytet Międzypokoleniowy „Omega” przy Kujawsko-Pomorskiej Szkole Wyższej.	Srodki uczelni	IV.7. IV.8.
	Utworzenie Bydgoskiego Uniwersytetu Otwartego	Wydział Edukacji i Sportu Pałac Młodzieży	W roku 2015 zostało powołane Młodzieżowe Centrum Informacji i Rozwoju, które zgodnie z założeniami „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020” będzie pełniło rolę koordynatora działania.	Budżet Miasta	IV.3.
j.	Wykorzystanie nowoczesnych technologii i metod w procesie kształcenia oraz zarządzania oświatą:				
	Wprowadzenie kompleksowego programu edukacji cyfrowej	Miasto Bydgoszcz Ośrodek Rozwoju Edukacji	W ramach projektu „Realizacja systemu innowacyjnej edukacji w województwie kujawsko-pomorskim poprzez zbudowanie systemu dystrybucji treści edukacyjnych” w 2015 r. wsparcie uzyskało 45 szkół podstawowych (klasy 4-6) – zakupiono 358 zestawów (tablica interaktywna, projektor, laptop). Częścią tego przedsięwzięcia jest także budowa Kujawsko-Pomorskiej Platformy Edukacyjnej, czyli internetowego systemu dystrybucji treści edukacyjnych. Ponadto w 2015 r. Miasto Bydgoszcz kontynuowało w 57 bydgoskich szkołach projekt „Aktywny w szkole - twórczy w życiu”, w ramach którego prowadzone były dodatkowe zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe m.in. w zakresie ICT.	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.5. IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Doposażenie placówek oświatowych w nowoczesny sprzęt wspomagający realizację procesu dydaktyczno-wychowawczego	Wydział Edukacji i Sportu Placówki oświatowe	W ramach realizacji zadania w 2015 r. dla 51 placówek oświatowych zakupiony został sprzęt wspomagający proces dydaktyczno-wychowawczy. Szczególny nacisk położono na modernizację 23 pracowni edukacji wczesnoszkolnej oraz na zakup pomocy dydaktycznych w celu realizacji programu „Bąbel matematyczny” w 19 szkołach. Ponadto doposażono 10 gabinetów przedmiotowych. Doposażenie placówek oświatowych w nowoczesny sprzęt realizowane było m.in. w ramach projektów: „Aktywny w szkole - twórczy w życiu”, „Zawodowe horyzonty 5” oraz „Wróć na dobry kurs – atrakcyjna oferta publicznych szkół dla dorosłych w województwie kujawsko-pomorskim”.	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.5. IV.3.
	Rozwój systemu elektronicznego zbierania, przetwarzania i przekazywania danych	Wydział Edukacji i Sportu Placówki oświatowe	Zgodnie z założeniami „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020” rozbudowywana jest Oświatowa Platforma Informatyczna Urzędu Miasta (OPIUM), wdrażane są programy informatyczne usprawniające zarządzanie i dokumentowanie prac szkoły np. E-dziennik. W 2015 r. wprowadzono nabór elektroniczny do szkół podstawowych poprzez system Edukacja i w ten sposób wszystkie poziomy edukacyjne zostały objęte naborem elektronicznym.	Budżet Miasta	III.5. IV.3.
	Budowa i rozwój centrów nauki oraz Eksperymentarium Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego	Eksperymentarium funkcjonuje od 2013 r. w Instytucie Fizyki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego. Celem przedsięwzięcia jest upowszechnienie nauki i techniki wśród społeczności lokalnej, przede wszystkim wśród dzieci i młodzieży. Szczególnie istotnym jest wyjaśnienie w sposób przystępny i ciekawy natury otaczających nas zjawisk przyrodniczych i procesów zachodzących wokół nas przy pomocy naukowych narzędzi. W 2015 r. zakupiono sprzęt i urządzenia stanowiące doposażenie dotychczasowych zasobów projektu, wykorzystywanych do ćwiczeń eksperymentalnych dla klas szkolnych oraz prób samodzielnego wykonania eksperymentów. W ramach projektu zorganizowano 46 warsztatów dla klas szkolnych, w których uczestniczyło 1.170 uczniów.	Budżet Miasta Środki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego	1.2. IV.3.

Mierniki realizacji programu:

Lp.	miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Średni wynik sprawdzianu w szkołach podstawowych (osiągnięte punkty – na 40 pkt.)	pkt. %	23,9 (60)	25,5 (64)	26,4 (66)	(26,8) 67		IV.3.	OKE Gdańsk
2	Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego części humanistycznej: język polski historia	% %	69,7 64,0	65,3 59,9	68,6 61,1	64 66		IV.3.	OKE Gdańsk

Lp.	miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego części matematyczno-przyrodniczej: matematyka przyroda	% %	52,6 52,8	50,8 60,0	50,5 53,1	52 52		IV.3.	OKE Gdańsk
4	Średni wynik egzaminu gimnazjalnego z języka angielskiego (podstawowy)	%	68,6	67,5	71,9	71		IV.3.	OKE Gdańsk
5	% osób, które zdały egzamin maturalny: <i>stara formuła</i> <i>nowa formuła</i>	% % %	81,6 81,6 -	79,7 79,7 -	72,8 72,8 -	76,7 71 82		IV.3.	OKE Gdańsk
6	% osób, które zdały egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe	%	68,5	69,6	69,0	77,8		IV.3.	UMB

W Programie Nr 9 Edukacja dla każdego zostało ujętych 10 przedsięwzięć oraz 50 zadań głównych. W 2015 roku podejmowane były działania na rzecz niemalże wszystkich przedsięwzięć i zadań ujętych w programie (dla 49 zadań, tj. 98,0%). Wszystkie główne zadania strategiczne są zadaniami wieloletnimi, składającymi się niekiedy z kilku projektów bądź określone jako „zadania ciągłe”. Wśród efektów 2015 roku w ramach realizowanych głównych zadań, wymienić należy:

- oddanie do użytku nowej sali gimnastycznej przy ZS nr 10 przy ul. Karłowicza 2,
- pięć boisk wielofunkcyjnych wybudowanych przy obiektach oświatowych.

Natomiast dwa zadania ujęte w programie zostały zakończone:

- Budowa basenu na Błoniu, ul. Stawowa – oddanie do użytku w 2015 roku,
- Przebudowa III piętra w budynku ZS Ogólnokształcących nr 6, ul. Staszica.

Wszystkie zadania strategiczne realizowane w 2015 r. były finansowane (lub dofinansowane) z budżetu miasta.

Odnosząc się do wielkości mierników monitorujących efekty realizacji Programu Nr 9 Edukacja dla każdego – trzy z ustalonych wskaźników obrazujących stopień wdrażania „Strategii Rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku”, dotyczące wyników nauczania pokazują wzrost w porównaniu z latami 2013 i 2014. W 2015 roku osiągnięto lepsze średnie wyniki sprawdzianu w szkołach podstawowych oraz lepsze średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego z języka angielskiego. Natomiast istotną poprawę uzyskano w wynikach zdawalności egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (procent osób, które zdały egzamin zwiększył się o 9,3 p.p. w porównaniu z rokiem bazowym).

Na szczególną uwagę zasługują podejmowane przedsięwzięcia mające na celu dostosowanie edukacji wszystkich szczebli do potrzeb gospodarki i rynku pracy. Przedsięwzięcie to stanowi jedno z priorytetowych obszarów ujętych w „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020”. W ramach podejmowanych działań w tym zakresie należy wymienić m.in.:

- systematyczne doposażanie szkół w nowoczesny sprzęt dydaktyczny i tworzenie nowoczesnych sal warsztatowych praktycznej nauki zawodu,
- funkcjonowanie bydgoskiego programu szkolnego doradztwa zawodowego „Azymut - nauka i praca” oraz tworzenie szkolnych biur karier współpracujących z instytucjami rynku pracy,
- otwieranie nowych kierunków kształcenia zgodnych z potrzebami rynku pracy,
- prowadzenie kampanii promującej szkolnictwo zawodowe wśród uczniów gimnazjów i ich rodziców lub opiekunów prawnych,
- realizację staży zawodowych u pracodawców dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych,
- system stypendiów dla absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, którzy podejmują w Bydgoszczy studia stacjonarne na uczelniach publicznych lub niepublicznych, na wybranych kierunkach.

Pozytywnym akcentem jest także aktywny udział placówek szkolnictwa zawodowego w organizację staży, praktyk i wymian międzynarodowych (między innymi w ramach projektów unijnych np. „Projekty stażowe (6 szkół)”, „Aktywny w szkole - twórczy w życiu”, „Zawodowe horyzonty 5”, „Stáže zagraniczne dla uczniów i absolwentów szkół zawodowych oraz szkolenia kadry kształcenia zawodowego”, „Od ucznia do mistrza. Praktyki i staże Twoją drogą do kariery zawodowej”, „Erasmus+”).

III.10. Program Nr 10 Żyjmy razem i zdrowo

Cel programu:

- Polepszenie zdrowia fizycznego i psychicznego oraz podniesienie jakości życia mieszkańców
- Ułatwienie włączenia społecznego oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Koordynator programu:

Wydział Zdrowia, Świadczeń i Polityki Społecznej

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2015 roku:

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
a.	Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia oraz zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej:				
	Rozbudowa i modernizacja bydgoskich szpitali	Bydgoskie szpitale Kujawsko-Pomorskie Inwestycje Medyczne Sp. z o.o.	<p>W 2015 roku w ramach tego zadania zrealizowanych zostało szereg inwestycji w obiektach związanych z ochroną zdrowia.</p> <p>Collegium Medicum UMK realizowało przedsięwzięcia związane z modernizacją szpitali uniwersyteckich:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szpital Uniwersytecki nr 1 im. dr. Antoniego Jurasza: <ul style="list-style-type: none"> – budowa obiektu szpitalnego na potrzeby Kliniki Psychiatrii, Kliniki Geriatrii, Kliniki Dermatologii, Chorób Przenoszonych Drogą Płciową i Immunodermatologii oraz Zakładu Medycyny Paliatywnej – zakończenie prac budowlanych, instalacyjnych i wykończeniowych nowobudowanego budynku wraz z zagospodarowaniem terenu, dostawa łóżek szpitalnych i szafek przyłóżkowych oraz wyposażenia drobnego, – remont i modernizacja Kliniki Transplantologii i Chirurgii Ogólnej – zakończenie prac związanych z przebudową pomieszczeń oraz wymianą instalacji sanitarnych, elektrycznych i wentylacji mechanicznej, wymiana dźwigów szpitalnych nr 3 i 4, dostawa łóżek szpitalnych i szafek przyłóżkowych, dostawa i montaż totemów informacyjnych. <p>W ramach modernizacji szpitala zakupiono aparaturę medyczną: przewoźny Cyfrowy Aparat RTG, zestaw sprzętu do diagnostyki kardiologicznej, dynamiczny system odciążający do nauki chodzenia, aparat do lokalizacji naczyń krwionośnych, wózek do transportu LG50, respirator, zestaw do trudnej intubacji oraz procesor tkankowy, zatapiarkę parafinową, mikrotom z zestawem żyłek i mikroskop do optymalizacji jakości wykonywanych badań histopatologicznych,</p>	Budżety szpitali Budżet Państwa Fundusze europejskie Środki KPIM Sp. z o.o. Budżet Miasta Darowizna WOŚP	IV.2.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p><i>Szpital Uniwersytecki nr 1 Bydgoszcz</i></p> <p><i>Źródło: strona internetowa Radia PiK</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Szpital Uniwersytecki nr 2 im. dr. Jana Bizuela: <ul style="list-style-type: none"> – termomodernizacja obiektów szpitala – w 2015 roku wykonano termomodernizację tunelu komunikacyjnego, zadanie zostało zakończone. – zakup rezonansu 3T, – zakup aparatury diagnostycznej dla wczesnego wykrywania nowotworów – rezonans 1,5T. <p>W Wielospecjalistycznym Szpitalu Miejskim im. dr. E. Warmińskiego ukończono w roku 2015 modernizację Oddziału Chirurgii obejmującą również zakup wyposażenia oraz modernizację Apteki Szpitalnej.</p> <p>Szeroki zakres inwestycji prowadzony był w Centrum Onkologii im. prof. F. Łukaszczyka, w ramach których:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zakończono modernizację Zakładu Utylizacji Odpadów Medycznych – roboty budowlane i wyposażenie technologiczne, – zakończono roboty budowlane w ramach projektu „Budowa Innowacyjnego Forum Medycznego” i rozpoczęto realizację pierwszego etapu wyposażenia. <p>Natomiast w ramach „Programu inwestycji rozwojowych i modernizacyjnych w szpitalach wojewódzkich na lata 2009-2016” realizowanego przez Kujawsko-Pomorskie Inwestycje Medyczne Sp. z o.o. prowadzona była rozbudowa Kujawsko-Pomorskiego Centrum Pulmonologii w Bydgoszczy, obejmująca:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostawę, montaż oraz uruchomienie nowego agregatu prądotwórczego z rozruchem automatycznym, instalacją wyrzutów spalin i instalacją paliwową w obiekcie przy ul. Seminaryjnej 1, – dostawę i montaż dwóch dźwigów towarowych dla obiektów przy ul. Seminaryjnej 1, – dostosowanie budynków szpitalnych przy ul. Meysnera 9 do wymagań ochrony ppoż., klasy odporności ppoż., oraz warunków ewakuacji, – modernizację dachów budynków szpitalnych przy ul. Meysnera 9. <p>W 2015 roku prace modernizacyjne realizowane przez 10. Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką, obejmowały następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kontynuację budowy parkingu wielopoziomowego, – kapitalny remont Klinicznego Oddziału Neurologii, – zakup tomografu komputerowego. 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			W Samodzielnym Publicznym Wielospecjalistycznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (SPWZOZ MSW) w 2015 roku oddano do użytku: <ul style="list-style-type: none"> – Oddział Intensywnej Opieki Medycznej (OIOM) wyposażony m.in. w sztuczne płuco-serce najnowszej generacji, – Oddział Neurologiczny z Rehabilitacją Neurologiczną, – Oddział Geriatrii (20 łóżek). 		
	Uruchomienie większej liczby oddziałów i placówek rehabilitacyjnych, w tym rehabilitacji kardiologicznej	SPWZOZ MSW	Na początku 2015 r. w szpitalu MSW otwarto Oddział Neurologiczny z Rehabilitacją Neurologiczną. W ostatnich latach rośnie liczba schorzeń neurologicznych, a co za tym idzie rośnie też zapotrzebowanie na rehabilitację.	Środki SPWZOZ MSW	IV.2.
	Utworzenie Centrów Zdrowia Psychicznego		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Utworzenie Polikliniki Centrum w ramach Centrum Onkologii	Centrum Onkologii	W 2015 roku zakończono roboty budowlane oraz rozpoczęto realizację prac wykończeniowych. Nowy gmach ma trzy kondygnacje, jest w kształcie litery L i liczy niemal 7,0 tys. m ² powierzchni. Miejsce znajdują w nim między innymi poradnie onkologiczne, które dotychczas funkcjonowały w budynku głównym Centrum Onkologii m.in. poradnie: chirurgii onkologicznej, chorób piersi i ginekologii onkologicznej. Zakończenie inwestycji planowane jest na 2016 rok. <i>Poliklinika Centrum</i> 	Budżet Państwa Środki Szpitala	IV.2.
	Utworzenie Genetycznego Centrum Opieki		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Wdrażanie nowoczesnych technologii cyfrowych w systemie opieki zdrowotnej	Centrum Onkologii	W ramach realizacji zadania w 2015 roku: <ul style="list-style-type: none"> • Centrum Onkologii rozpoczęło rozbudowę systemu ARIA. (Uruchomienie interfejsu wymiany danych pomiędzy systemem zarządzania radioterapią ARIA a systemem HIS Clininet w zakresie danych o pacjencie, zlecenia radioterapii oraz przeprowadzonej terapii). Wdrożono również elektroniczną dokumentację medyczną w zakresie danych opisowych, karty zleceń lekarskich (badania diagnostyczne), karty zleceń leków oraz dokumentacji pielęgniarskiej (Zintegrowany System Informatyczny). • Szpital Uniwersytecki nr 1 im. dr. Antoniego Jurasza zakończył rozbudowę lokalnej sieci komputerowej. W ramach realizacji zadania zostały wykonane następujące działania: <ul style="list-style-type: none"> – modernizacja i uzupełnienie infrastruktury teleinformatycznej sieci komputerowej LAN, – dostawa i wdrożenie oprogramowania RIS/PACS wraz z niezbędnym sprzętem oraz CR, 	Środki Szpitala	III.5. IV.2.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<ul style="list-style-type: none"> – dostawa i wdrożenie systemów szpitalnych HIS, – dostawa i wdrożenie rozwiązania regionalnego e-Zdrowie wraz z niezbędnym sprzętem EHR. • Kujawsko-Pomorskie Centrum Pulmonologii kontynuowało uzupełnienie infrastruktury szpitala w zakresie lokalnej sieci teleinformatycznej oraz sprzętu serwerowego. Ponadto wdrożono oprogramowanie typu RIS/PACS wraz z niezbędnym sprzętem, systemy typu CR. 		
b.	Podjęcie działań w kierunku realizacji potrzeb zdrowotnych osób starszych oraz stworzenie dla nich szerokiej oferty wsparcia, integracji oraz aktywizacji:				
	Uruchomienie większej liczby łóżek na oddziale geriatrycznym (lub utworzenie oddziału geriatrycznego w szpitalu miejskim)	Szpital Uniwersytecki nr 1 SPZOZ MSW	W 2015 roku zwiększono o 19 liczbę łóżek na Oddziale Geriatrycznym Szpitala Uniwersyteckiego Nr 1 (w ramach zakończonego projektu budowy obiektu szpitalnego m.in. na potrzeby Kliniki Geriatrii). Ponadto w Szpitalu MSW otwarto nowy 20-łóżkowy Oddział Geriatrii.	Srodki szpitali Budżet Państwa	IV.2.
	Uruchomienie oddziału szpitalnego psychiatrii geriatrycznej		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Uruchomienie oddziału szpitalnego rehabilitacji na potrzeby osób starszych		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Budowa Centrum Seniora		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Zwiększenie liczby domów dziennego pobytu oraz środowiskowych domów samopomocy na potrzeby osób starszych		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Zwiększenie dostępności do domów pomocy społecznej, zakładów opiekuńczo-leczniczych oraz pielęgnacyjno-opiekuńczych		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Aktywizacja społeczna, w tym kulturalna i artystyczna osób starszych	Miejskie Centrum Kultury Bydgoskie Uczelnie	<p>W 2015 roku współpraca międzypokoleniowa i aktywizacja seniorów realizowana była przez Miejskie Centrum Kultury w ramach programu Agora Nestora. Program realizuje szereg projektów, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Juwenalia Bydgoskich Uniwersytetów Trzeciego Wieku (UTW) połączone z Marszem Kapeluszowym, – zajęcia artystyczne UTW Agora Nestora realizowane w partnerstwie z Akademią Muzyczną, – cykliczne wykłady poświęcone kulturze i sztuce, – warsztaty: Teatru Tańca 60+, Teatru Impro, Teatru przy Stoliku, Tańca w Kręgu, Tańca Flamenco, plastyczne, edukacji cyfrowej, lektoratów językowych, – spektakle, wystawy dla międzypokoleniowego odbiorcy, – cykliczne koncerty: „nie tylko dla”, Letnie Pikniki, „Zielony Karnawał” (cykl zabaw tanecznych, w trakcie których m.in. poznajemy historię regionu). 	Budżet Miasta Budżety uczelni	IV.2. IV.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>Wprowadzono również zniżki 50% dla seniorów, na wszystkie bilety wstępu na imprezy realizowane przez MCK, w tym na seanse w kinie studyjnym „Orzeł”.</p> <p>AGORA NESTORA</p> <p><i>Źródło: strona internetowa Miejskiego Centrum Kultury w Bydgoszczy</i></p> <p>Przy Barce Lemara powstał międzypokoleniowy Klub Rodzin Szyperskich – pamiątki rodzinne wsparty aranżacją historyczną barki. Specjalnie dla seniorów powstał program Obywatele Plus na Barce – cykl imprez kulturalnych współrealizowanych z seniorami. Starsi mieszkańcy mają również wpływ na repertuar DKF+.</p> <p>Informacje o programie klubów seniora i UTW oraz innych działaniach skierowanych do i dla starszych docierają do bydgoszczan dzięki współtworzonemu informatorowi „Bądźmy Aktywni”. Realizowano także projekt Szkołka Niecodzienna Seniorów dla polskich UTW w ZPP Ostromecko (w zajęciach wzięło udział 6 UTW spoza Bydgoszczy i 2 bydgoskie UTW), a także Akademię Chóralną Seniora – była to pierwsza edycja międzynarodowego projektu.</p>		
c.	Zapewnienie odpowiedniej opieki żłobkowej:				
	Budowa (lub np. przebudowa budynków wygaszanych placówek szkolnych) dwóch obiektów na potrzeby żłobków, w Fordonie i w Śródmieściu	Zespół Żłobków Miejskich	W 2015 roku realizowano prace związane z rozbudową Żłobka nr 20 przy ul. Emilii Gierczak 8 w Fordonie. W ramach zadania wybudowano pawilon z łącznikiem. W skład wybudowanych pomieszczeń wchodziły dwie bawialnie, dwie jadalnie i trzy sypialnie łącznie dla 58 dzieci oraz dwie szatnie dla dzieci, dwie łazienki z brudownikami, pomieszczenie logopedy, szatnia dla personelu i pomieszczenie socjalne. Zagospodarowany został również teren wokół obiektu.	Budżet Miasta Budżet Państwa	III.4. IV.3.
d.	Profilaktyka oraz rozwiązywanie problemów w zakresie uzależnień oraz problemów identyfikowanych jako uzależnienia:				
	Rozszerzenie bazy związanej z leczeniem oraz rehabilitacją społeczną osób uzależnionych		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Modernizacja budynku przy ul. Staroszkolnej 10 na potrzeby Bydgoskiego Ośrodka Rehabilitacji, Terapii Uzależnień i Profilaktyki „BORPA”		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Poszerzenie działań profilaktycznych wychodzących poza profilaktykę uzależnień alkoholowych i narkotykowych	BORPA Wydział Edukacji i Sportu	<p>W ramach zadania, w 2015 roku BORPA realizowała następujące projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Akademia Rodzica</i> – celem programu było: <ul style="list-style-type: none"> – pogłębienie wiedzy nt. procesów rozwojowych dziecka, – lepsze rozumienie swojego dziecka, – poprawa relacji Rodzic-Dziecko, – udoskonalanie umiejętności rodzicielskich w kryzysach rozwojowych swego dziecka, – zwiększanie umiejętności interwencji rodzicielskich w sytuacji eksperymentowania dziecka z substancjami psychoaktywnymi i ryzykownym zachowaniem. <p>Uczestnikami byli chętni dorośli i opiekunowie z terenu miasta Bydgoszczy.</p> • <i>Półkolonie Zimowe z Programem Profilaktyki</i> – zajęcia objęły 704 uczestników. Celem projektu była integracja dzieci i budowanie więzi rówieśników oraz alternatywne spędzanie czasu wolnego. Uczestnikami półkolonii były głównie dzieci i młodzież z rodzin w kryzysie, uczestnicy programów profilaktycznych z Bydgoszczy. • <i>Półkolonie Letnie „Sekretna Bydgoszcz” z Programem Profilaktyki</i> – celem projektu było pokazanie dzieciom alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Uczestnikami półkolonii były przede wszystkim dzieci i młodzież z rodzin w kryzysie, uczestnicy programów profilaktycznych z Bydgoszczy. W zajęciach uczestniczyły 1.384 osoby. • <i>Wakacyjne Place Zabaw</i> – celem projektu było budowanie prawidłowej relacji rówieśniczej oraz dorosły-dziecko, a także nauka bezpiecznego spędzania czasu wolnego. W projekcie, adresowanym do dzieci i młodzieży pozostających w mieście oraz ich rodzin, uczestniczyło 3.563 dzieci i rodziców. Projekt realizowany był we współpracy z Radami Osiedli (Łęgnowo Wieś, Leśne, Szwederowo, Smukała - Opławiec, Jachcice, Wilczak - Jary, Piaski, Błonie, Łęgnowo, Górzyskowo, Tatrzańskie - Fordon, Czyżkówko, Okole, Flisy, Nowy Fordon, Stary Fordon, Kapuściska). • <i>Kolonie Profilaktyczne</i> – Kolonie w Funce – dla 500 uczestników (5 turnusów 10-dniowych). Celem projektu było budowanie prawidłowej relacji rówieśniczej oraz dorosły-dziecko, a także nauka bezpiecznego spędzania czasu wolnego. Uczestnikami kolonii były dzieci i młodzież z rodzin w kryzysie, uczestnicy programów profilaktycznych i terapeutycznych oraz dzieci i młodzież kierowana przez pracowników MOPS. • Program <i>Pracownia Alternatyw</i>, którego celem były m.in.: <ul style="list-style-type: none"> – alternatywne formy spędzania czasu wolnego, – budowanie relacji, – odkrywanie własnych zasad postępowania w środowisku społecznym. <p>W programie uczestniczyło: 420 osób w mieście, 306 osób na terenie BORPA.</p> <p>Ponadto prowadzone były pozalekcyjne zajęcia sportowe z programem informacyjno-edukacyjnym, będące częścią polityki prozdrowotnej, odgrywające również bardzo ważną rolę w procesie wychowania młodzieży. Zajęcia pozalekcyjne stanowiły kontynuację programu informacyjno-edukacyjnego, dostosowanego do wieku odbiorców i włączającego w swe oddziaływanie osoby dorosłe, pn: „Zdrowo i sportowo”. Główne założenia programu to uczestnictwo dzieci, młodzieży i dorosłych (rodzice, dziadkowie, kibice) w pozalek-</p>	Budżet Miasta	IV.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			cyjnych zajęciach sportowych oraz szkolnych imprezach sportowych, działania edukacyjne związane z problematyką uzależnień, wychowanie prozdrowotne, świadomość zagrożeń (pogadanki, filmy, spotkania ze specjalistami).		
	Wdrażanie w szkołach programów profilaktyki dotyczącej m.in. uzależnień	BORPA	<p>Programy profilaktyczne realizowane w 2015 roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Świetlice socjoterapeutyczne – program skierowany do dzieci z zaburzeniem zachowania i emocjami. Jego celem było korygowanie zaburzeń i urazów w obszarach – „ja-ja”, „ja-zadanie”, „ja-rówieśnicy”, „ja-dorosły”. Działo łącznie 27 grup w bydgoskich szkołach. Zajęcia odbywały się średnio 2-3 razy w tygodniu i brało w nich udział 338 uczestników. – Świetlice środowiskowe – program dotyczył zapewnienia dziecku pomocy w nauce, organizacji czasu wolnego, rozwoju zainteresowań, organizacji zabaw i zajęć sportowych oraz prowadzenia stałej pracy z rodziną dziecka. Działania prowadzono przede wszystkim w bydgoskich szkołach. Łącznie zorganizowano 17 grup dla 280 uczestników. – Ogniska „Nasze Drogi I” – celem projektu było budowanie jasnego systemu wartości w podejmowaniu samodzielnych decyzji, uczących konstruktywnych i bezpiecznych relacji interpersonalnych. Działy łącznie 2 grupy i 22 uczestników. – Punkty Interwencji Szkolnej programu „Wróć” – korzystało z niego 255 osób. Celem projektu była wczesna interwencja profilaktyczna skierowana do dzieci i młodzieży zagrożonych zażywaniem substancji psychoaktywnych. Działo łącznie 12 punktów. – Szkolne Kluby Profilaktyki – projekt skierowany był do uczniów zaangażowanych w realizowanie działań profilaktycznych na terenie szkoły dla rówieśników poprzez propagowanie zdrowego, bezpiecznego i wolnego od używek stylu życia. Działo łącznie 7 grup (41 uczestników) na terenie szkół. – „Domowi Detektywi” – celem programu było zwiększenie wpływu rodziców na kształcenie wśród dzieci i młodzieży postaw abstynencyjnych oraz opóźnienie inicjacji alkoholowej. Program skierowany był do uczniów w wieku 10-11 lat, korzystały z niego 203 osoby. 	Budżet Miasta	IV.7.
e.	Rozwój profilaktyki zdrowotnej, w tym realizacja Miejskiego Programu Promocji Zdrowia i Programu Edukacji Prozdrowotnej Dzieci i Młodzieży	<p>Wydział Zdrowia, Świadczeń i Polityki Społecznej</p> <p>Wydział Edukacji i Sportu</p>	<p>Realizacja Miejskiego Programu Promocji Zdrowia w 2015 r. obejmowała zagadnienia i programy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Wcześniak w domu” – objęto opieką zdrowotną 90 dzieci urodzonych przed 36 tygodniem ciąży, 135 rodziców i dzieci urodzonych o czasie, ale z niską wagą urodzeniową, – „Uwolnijmy dzieci od dymu nikotynowego” – w programie uczestniczyło 3.071 dzieci oraz 7.700 opiekunów i nauczycieli, – Edukacyjny program dla chłopców dotyczący profilaktyki raka jądra oraz program dla dziewcząt dotyczący profilaktyki raka piersi (Program Adam i Program Ewa) – w obu programach udział wzięło 3.950 uczniów z 70 bydgoskich szkół, – Wykrywania jaskry u młodzieży – w programie uczestniczyło 900 uczniów ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, a badania ciśnienia płynu w gałkach ocznych przeprowadzono u 732 osób, – Wykrywania zakażeń WZW B i C – badaniami objęto 600 osób, – Wczesnej profilaktyki próchnicy zębów dla dzieci powyżej 7 roku życia – pokryto preparatami fluorowymi uzębienie u około 5,7 tys. dzieci, – Wykrywania nowotworów gruczołu krokowego – badanie przeprowadzono u 600 mężczyzn powyżej 40 roku życia, 	<p>Budżet Miasta</p> <p>Budżet województwa Kuj.-Pom.</p>	<p>IV.2.</p> <p>IV.3.</p>

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<ul style="list-style-type: none"> – Edukacyjny program obejmujący tematykę zapobiegania zaburzeniom psychicznym zajęcia w formie warsztatów tematycznych przeprowadzono dla 950 osób od 13 do 17 roku życia, – Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych wśród dzieci w oparciu o szczepienia przeciwko pneumokokom w województwie kujawsko-pomorskim – zaszczepiono 240 dzieci między 24 a 36 miesiącem życia, – Program badań przesiewowych słuchu u 16-latków – przeprowadzono 600 badań. <p>Ponadto trwały prace nad wdrożeniem projektu „Grupa Pierwszej Pomocy w szkołach gimnazjalnych”. Jego celem jest utworzenie w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych Grup Pierwszej Pomocy jako wzmocnienie procesu edukacji młodzieży, a także podniesienie poziomu wiedzy z zakresu zasad udzielania pierwszej pomocy oraz przeciwdziałania występowaniu wypadków poprzez upowszechnianie zasad bezpieczeństwa i wykształcenie nawyków ich przestrzegania.</p> <p>Prowadzone także były pozalekcyjne zajęcia sportowe, w ramach części polityki prozdrowotnej, ukierunkowanej na poprawę sprawności fizycznej dzieci i młodzieży.</p>		
f.	Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych oraz umożliwianie osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej:				
	Utworzenie Centrum Informacyjnego Osób Niepełnosprawnych		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Nowy Zakład Aktywności Zawodowej (na bazie 7 działających w Bydgoszczy Warsztatów Terapii Zajęciowej)		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Elektroniczny system informacji w urzędach (budynki UM przy ul. Jezuickiej, przy ul. Grudziądzkiej i MOPS – głównie dla niewidomych i głuchych)		W 2015 roku zadanie nie było realizowane. <i>Jak wynika z dokonanej analizy ilość spraw rozpatrywanych w placówkach „miejskich” w stosunku do osób z dysfunkcją słuchu jest minimalna. W przeważającej większości przypadków odbywa się przy pomocy asystentów osób niepełnosprawnych, a po zgłoszeniu takiej potrzeby również przeszkolonego pracownika ośrodka. W sytuacji tej bardzo duży koszt instalacji urządzenia oraz miesięcznej opłaty abonamentowej za utrzymanie łączy byłby niewspółmierny do potrzeb i korzyści.</i>		
	Mieszkania chronione, socjalne oraz treningowe dla osób niepełnosprawnych		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Wspieranie samozatrudnienia oraz aktywności zawodowej osób z niepeł-	PUP	Działania na rzecz wspierania samozatrudnienia oraz aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami realizowane są na bieżąco. Dobór form wsparcia zależy od wysokości środków finansowych, jakie	Fundusz Pracy	IV.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	nosprawnościami	MOPS	<p>są w dyspozycji. W 2015 roku działania w tym zakresie były realizowane przez PUP i MOPS:</p> <p>Powiatowy Urząd Pracy: osoby bezrobotne i poszukujące pracy, które posiadały orzeczenie o stopniu niepełnosprawności uczestniczyły w:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stażach (50 osób, w tym 1 osoba poszukująca pracy), • Szkoleniach (63 osoby, w tym 5 osób poszukujących pracy): <ul style="list-style-type: none"> – szkolenia w trybie grupowym – 60 osób, w tym 4 osoby poszukujące pracy, – szkolenia w trybie indywidualnym – 3 osoby, w tym 1 osoba poszukująca pracy. <p>Ponadto osoby bezrobotne w 2015 roku zostały skierowane do pracy w ramach:</p> <ul style="list-style-type: none"> – doposażenia/wyposażenia stanowiska pracy – 15 osób bezrobotnych, – zatrudnienia wspieranego – 3 osoby poszukujące pracy, – prac interwencyjnych – 9 osób bezrobotnych, – robót publicznych – 13 osób bezrobotnych, – prac społecznie użytecznych – 20 osób bezrobotnych. <p>Dokonano także refundacji części wynagrodzenia oraz kosztów osobowych z tytułu zatrudnienia 9 osób na podstawie spółdzielczej umowy o pracę (w tym 5 osób poszukujących pracy) oraz zwrotu kosztów dojazdu do pracy – 1 osoba bezrobotna.</p> <p>Dodatkowo niepełnosprawne osoby bezrobotne w okresie 2015 roku otrzymały jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej – 5 osób bezrobotnych.</p> <p>Łącznie w 2015 roku, 183 osoby niepełnosprawne (w tym 14 osób poszukujących pracy) wzięły udział w działaniach na rzecz aktywizacji zawodowej, natomiast 5 osób bezrobotnych otrzymało wsparcie na rzecz samozatrudnienia.</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej: w ramach zadań realizowanych przez Dział Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych MOPS, zgodnie z Uchwałą Nr LIV/1163/2014 z dnia 26 marca 2014 r. Rady Miasta Bydgoszczy w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, w roku 2015 finansowanych ze środków PFRON udzielono pomocy w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zwrotu kosztów wyposażenia 21 stanowisk pracy dla osoby niepełnosprawnej, – dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej przez 5 wnioskodawców. 	Fundusze europejskie PFRON Budżet Miasta	
	Wymiana i zakup dodatkowych pojazdów do przewozu osób niepełnosprawnych	Przewoźnicy komunikacji miejskiej	Przewoźnicy komunikacji miejskiej w 2015 roku zakupili 31 nowych autobusów niskopodłogowych, przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych. Dokonano także modernizacji 8 wagonów tramwajowych.	Budżet Miasta Środki przewoźników	IV.7.
	Likwidowanie istniejących barier architektonicznych	ZDMiKP WSKzP MOPS	W ramach zadania związanego z likwidowaniem barier architektonicznych wybudowano windy osobowe: <ul style="list-style-type: none"> – w przejściu podziemnym do dworca kolejowego Bydgoszcz Główna, – w ramach zintegrowanego węzła komunikacyjnego Bydgoszcz Błonie – 3 szt. wind osobowych dla potrzeb osób niepełnosprawnych do kładki nad torami kolejowymi (oddane do użytku w 2016 r.), – w ramach zintegrowanego węzła komunikacyjnego Bydgoszcz Leśna – 2 szt. wind osobowych dla potrzeb osób niepełnosprawnych do tunelu pod torami kolejowymi (oddane do użytku w 2016 r.). 	Budżet Miasta PEFRON	IV.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>Ponadto wykonano przejścia przez jezdnię z obniżeniem krawężników oraz nawierzchnią z kostki betonowej (szarej) grub. 6 cm – 15 kompletów przejść na Wyżynach przy ul. Adama Grzymały Siedleckiego, ul. Synów Pułku, ul. Ogrody.</p> <p>Dofinansowano również:</p> <ul style="list-style-type: none"> – modernizację 88 łazienek, – zakup 25 komputerów, – zakup 54 łóżek rehabilitacyjnych i 32 sprzętów specjalistycznych. 		
g.	Pomoc społeczna, opieka socjalna, aktywizacja społeczna oraz pomoc rodzinom:				
	Rozbudowa, modernizacja i termomodernizacja obiektów MOPS oraz innych jednostek nadzorowanych przez MOPS	MOPS	<p>W 2015 roku w ramach realizacji zadania przeprowadzono:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przebudowę stropodachu budynku DPS Jesień Życia przy ul. Mińskiej 15a, – przebudowę lokalu mieszkalnego na lokal ŚDS Sami Swoi przy ul. Szpitalnej 25, – budowę garażu samochodowego na terenie siedziby MOPS przy ul. Ogrodowej 9, – modernizację systemu ppoż. w budynku Bydgoskiego Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych. 	Budżet Miasta	IV.7.
	Tworzenie Środowiskowych Domów Samopomocy i Ośrodków Wsparcia Dziennego		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Utworzenie Domu dla Osób Chorych Psychiczenie i dla Osób Głęboko Upośledzonych Psychiczenie		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Wspieranie przedsięwzięć przeciwdziałających uzależnieniu świadczeniobiorców od instytucji pomocy społecznej poprzez aktywizację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Centrum Integracji Społecznej im. Jacka Kuronia	W roku 2015 realizowano Indywidualny Program Zatrudnienia Socjalnego, w ramach którego 68 osób rozpoczęło zajęcia w roku sprawozdawczym. Liczba osób, które uczestniczyły w zajęciach to 118 (łącznie z uczestnikami z poprzedniego roku), natomiast zajęcia ukończyło 77 osób.	Środki własne Centrum Budżet Miasta Fundusz Pracy	IV.7.
	Pomoc socjalno-bytowa dla mieszkańców Bydgoszczy, w tym dla osób bezdomnych	MOPS PKPS	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej dysponuje środkami (w tym z dotacji rządowej) na udzielanie wsparcia materialnego i usługowego mieszkańcom Bydgoszczy. Pomoc materialna udzielana była poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wypłatę zasiłków stałych, okresowych oraz celowych, – realizację programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz realizację programu oświatowego „Pomoc miasta w zakresie dożywiania” – programy skierowane są do dorosłych i dzieci w zakresie przyznawania pomocy w formie gorącego posiłku, – zlecenie, w drodze konkursu, prowadzenia organizacjom pozarządowym dwóch domów dziennego pobytu dla osób starszych (usługi opiekuńcze, aktywizacja społeczna seniorów), – zlecenie prowadzenia Zakładu Pomocy Społecznej dla bezdomnych kobiet, matek z dziećmi i bezdomnych mężczyzn organizacji pozarządowej tj. Polskiemu Komitetowi Pomocy Społecznej – do zadań nale- 	Budżet Miasta Budżet Państwa	IV.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Działania na rzecz wzmocnienia roli i funkcji rodziny jako naturalnego środowiska rozwoju dzieci	MOPS MCK	<p>ży przede wszystkim zapewnienie noclegu, posiłku, niezbędnego ubrania, ochrona bezdomnych osób nietrzeźwych.</p> <p>W roku 2015 prowadzono wsparcie dla mieszkańców Bydgoszczy oraz rodzin objętych asystą rodzinną poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – konsultacje indywidualne (605 porad), – poradnictwo prawne (663 porady z zakresu prawa rodzinnego), – poradnictwo grupowe m.in. w obszarze: świadome rodzicielstwo (2 cykle spotkań psychoedukacyjnych), samotne rodzicielstwo, stres - pogromca wewnętrznej harmonii (6 jednorazowych spotkań w ROPS-ach). <p>W ramach asysty rodzinnej wsparciem asystenta objęto 118 rodzin, w tym 308 dzieci wychowujących się w tych rodzinach. Działania asystentów na rzecz rodzin obejmowały:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pomoc w uzyskaniu specjalistycznego poradnictwa, – pomoc w uzyskaniu środków finansowych – uzyskaniu świadczeń z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, stypendiów, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, – pomoc w zwiększeniu aktywności zawodowej (pomoc w zdobyciu zatrudnienia lub prac dorywczych, prac sezonowych), – pomoc w sprawie poprawy warunków mieszkaniowych (zamiana lokalu, umorzenie zaległości za czynsz lub rozłożenie zaległości na raty, uzyskanie lokalu z zasobów Miasta), – uświadamianie problemu uzależnienia, motywowanie do podejmowania działań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu, monitorowanie przebiegu wykonania zaleceń postanowień sądu o leczenie odwykowe we współpracy z kuratorami sądowymi, – pomoc w uzyskaniu dostępu do świadczeń zdrowotnych, propagowanie zdrowego stylu życia, – pomoc w uregulowaniu sytuacji prawnej dzieci poprzez współpracę z sądem rodzinnym, kuratorami sądowymi, zawodowymi i społecznymi, – działania profilaktyczne w zakresie zapobiegania demoralizacji dzieci i młodzieży, – pomoc w organizacji zajęć pozalekcyjnych oraz czasu wolnego dzieciom i młodzieży, organizowanie zajęć i spotkań psychoedukacyjnych, integrujących dzieci z rodzicami, – pracę na rzecz powrotu dzieci pod opiekę rodziców biologicznych – współpraca z instytucjonalną pieczę zastępczą oraz z rodzinną pieczę zastępczą, – materialne i rzeczowe wsparcie rodzin – pozyskiwanie darczyńców i sponsorów. – współpracę z zespołem interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla miasta Bydgoszczy – udział w grupach roboczych, – współpracę z innymi jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, instytucjami, służbami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz wspierania rodziny. <p>Miejskie Centrum Kultury realizowało program kulturalny „Ruch w rodzinie” będący ofertą kulturalną dla rodzin. Program stawia na edukację kulturalną, kształtowanie postaw świadomego uczestnictwa w kulturze już od najmłodszych lat, pokazywanie jak w sposób twórczy spędzać czas z dziećmi, rozwijając ich zdolności. Program obejmuje następujące cykle:</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Zatańcz ze mną mamo” – warsztaty taneczne dla rodzin z dziećmi w wieku od 5 lat, 	Budżet Miasta	IV.7. IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<ul style="list-style-type: none"> – „Mali idą w świat” – krótkie wycieczki o różnej tematyce dla rodziców z dziećmi, – „Artystyczne Poranki Rodzinne” – comiesięczne spotkania dla rodzin ze sztuką, muzyką, rękodziełem, – Warsztaty dla rodzin z dziećmi w Ostromecku – zajęcia edukacyjno-ruchowo-zabawowe, – Wydarzenia Projektu Lato (lipiec-sierpień): Przystanek Teatr – cotygodniowe teatrzyki plenerowe dla rodzin z dziećmi, Zielone Lato w Ostromecku – warsztaty dla rodzin z dziećmi, – WymyBaja – improwizowane spektakle dla dzieci (5 razy w roku). 		
	Realizacja i rozbudowa programu „Bydgoska Rodzina 3+”	Wydział Spraw Obywatelskich	<p>Program „Bydgoska Rodzina 3+” jest jednym z elementów polityki społecznej Miasta. Ma on na celu przede wszystkim promowanie modelu dużej rodziny i kształtowanie jej pozytywnego wizerunku oraz dążenie do tworzenia w mieście klimatu sprzyjającego wychowywaniu dzieci i docenienie trudu podejmowanego przez rodziców. Program ma na celu wzmacnianie dużej rodziny oraz wspieranie w realizacji zdolności, umiejętności i zainteresowań ich członków. W programie uczestniczą duże rodziny zamieszkujące na terenie Bydgoszczy. Uczestnictwo w programie umożliwia korzystanie z ulg i zniżek w wielu sferach, np.: komunikacji miejskiej, kultury (teatr, kina), opieki zdrowotnej czy sportu i rekreacji. Do roku 2015 wydano 20.624 karty, a program wspierało 117 firm i instytucji.</p> 	Budżet Miasta	IV.3.
	Kontynuacja istniejących i inicjowanie nowych programów wspomagających rodziny zagrożone i dotknięte patologią oraz będące w kryzysie	MOPS	W ramach projektu zorganizowano wypoczynek letni i zimowy dla dzieci i młodzieży szkolnej, ze szczególnym uwzględnieniem środowisk objętych pomocą społeczną. W ramach akcji „Lato w mieście” oraz „Zima w mieście” prowadzono półkolonie w placówkach wsparcia dziennego. Rodziny zagrożone i dotknięte patologią objęte były opieką asystentów rodziny. Na terenie Bydgoszczy funkcjonuje hostel dla osób będących w kryzysie.	Budżet Miasta	IV.7.
	Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej oraz wspieranie procesu usamodzielniania się wychowanków	MOPS	Realizując to zadanie MOPS w 2015 roku ustanowił nowe rodziny zastępcze: <ul style="list-style-type: none"> – 39 rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych, – 3 nowe zawodowe rodziny zastępcze. Prowadzono także działania promujące ideę rodzicielstwa zastępczego na imprezach masowych, a także szkolenia skierowane do istniejących już rodzin zastępczych oraz dla kandydatów do pełnienia funkcji niezawodowej lub zawodowej rodziny zastępczej. Wspierano także proces usamodzielniania się wychowanków.	Budżet Miasta	IV.7. IV.3.
	Wspieranie realizacji działań organizacji charytatywnych i wolontariuszy, realizacja Miejskiego Programu Wolontariatu	Wydział Zdrowia, Świadczeń i Polityki Społecznej	Wspieranie działań oraz współpraca z organizacjami pozarządowymi Miasta dotyczyła przede wszystkim: <ul style="list-style-type: none"> – konsultacji projektów uchwał Rady Miasta Bydgoszczy zgodnie z Uchwałą Nr LXXIII/1105/10 z dnia 22 września 2010 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub z Radą Działalności Pożytku Publicznego, – udziału w pracach zespołu o charakterze doradczym – Zarządzeniem Nr 466/2014 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 25 sierpnia 2014 r. został powołany Zespół ds. Przygotowania projektu programu współpracy Miasta Bydgoszczy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2015 roku, – administrowania strony http://www.bydgoszcz.pl/informator/organizacje_pozarządowe, na której organizacje pozarządowe mogą umieszczać komunikaty o realizowanych przez siebie projektach, imprezach, przedsięwzięciach itp., 	Budżet Miasta	IV.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>– prowadzenia bazy danych o organizacjach, realizujących zadania publiczne Miasta Bydgoszczy (417 organizacji pozarządowych),</p> <p>– monitorowania zmian aktów prawnych dotyczących organizacji oraz informowanie organizacji pozarządowych o wprowadzonych zmianach,</p> <p>– doradztwa i udzielania pomocy merytorycznej organizacjom pozarządowym (m.in. w przygotowywaniu projektów, pisaniu wniosków konkursowych i ich rozliczaniu oraz realizacji zadań statutowych),</p> <p>– udzielania rekomendacji organizacjom pozarządowym i innym podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego,</p> <p>– organizowania comiesięcznych spotkań z prawnikiem przy ul. Grudziądzkiej 9-15, budynek D oraz dyżurów z księgową – w zależności od zgłaszanych potrzeb przez przedstawicieli organizacji pozarządowych.</p> <p>Ponadto w roku 2015 Miasto Bydgoszcz współpracowało z trzema romskimi organizacjami pozarządowymi: <i>Romano Dzipen</i>, <i>Jamaro Sveto</i> i <i>Szansa Dzieciom</i>. Udzielano pomocy zgłaszającym się rodzinom romskim w załatwianiu spraw urzędowych, zorganizowano dla nich szkolenia dotyczące pozyskiwania środków pozabudżetowych.</p> <p><i>Wspieranie działań wolontariuszy zostało opisane w Programie Nr 12 Obywatelska Bydgoszcz.</i></p>		

Mierniki realizacji programu:

Lp.	miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Liczba osób objętych Miejskim Programem Promocji Zdrowia	tys. osób	22,0	22,7	29,2	24,0		IV.2.	UMB
2	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej do liczby mieszkańców miasta w ujęciu %	%	4,6	4,8	5,7	4,2		IV.7.	GUS BDL

Wszystkie 7 przedsięwzięć ujętych w Programie nr 10 Żyjmy razem i zdrowo było realizowanych w 2015 roku. W ramach tych przedsięwzięć, na 36 głównych zadań zapisanych w programie, 20 (55,6%) było w trakcie realizacji (w tym 17 zadań finansowanych lub współfinansowanych z Budżetu Miasta), w 16 przypadkach nie podjęto działań. Wśród zadań nierozpoczętych część z nich związana jest z działaniami inwestycyjnymi bądź organizacyjnymi szpitali oraz przychodni zdrowia.

Wśród efektów w 2015 roku należy wymienić:

- zakończenie rozbudowy Szpitala Uniwersyteckiego Nr 1 im. dr. A. Jurasza w ramach projektu „Budowa obiektu szpitalnego na potrzeby Kliniki Psychiatrii, Kliniki Geriatrii, Kliniki Dermatologii, Chorób Przenoszonych Drogą Płciową i Immunodermatologii oraz Zakładu Medycyny Paliatywnej”,
- zakończenie projektu termomodernizacji obiektów Szpitala Uniwersyteckiego Nr 2 im. dr. J. Biziela,
- oddanie do użytku w Samodzielnym Publicznym Wielospecjalistycznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Oddziału Intensywnej Opieki Medycznej, Oddziału Neurologii z Rehabilitacją Neurologiczną oraz Oddziału Geriatrii,
- zakończenie modernizacji Oddziału Chirurgii w Wielospecjalistycznym Szpitalu Miejskim im. dr. E. Warmińskiego,
- rozbudowę Żłobka nr 20 przy ul. Emilii Gierczak.

Prowadzone działania w zakresie rozbudowy i modernizacji infrastruktury ochrony zdrowia w wymierny sposób przyczyniły się do poprawy poziomu świadczeń usług medycznych i socjalnych, a także wzrostu dostępności do tych usług. Trzeba także podkreślić, że coraz większa liczba mieszkańców korzysta z Miejskiego Programu Promocji Zdrowia, co przyczynia się do poprawy stanu zdrowia bydgoszczan.

Istotną sprawą są działania na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz niezaradności życiowej. Realizowane projekty, zarówno przez instytucje publiczne jak i organizacje pozarządowe mające na celu przeciwdziałanie uzależnieniu świadczeniobiorców od instytucji pomocy społecznej poprzez aktywizację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, przynoszą pozytywne efekty. Świadczy o tym spadek wartości wskaźnika przedstawiającego liczbę osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej za 2015 rok.

III.11. Program Nr 11 Bezpieczna Bydgoszcz

Cele programu:

- Ograniczenie przestępczości
- Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa
- Zapobieganie zagrożeniom i katastrofom oraz ich skutkom

Koordynator programu:

Wydział Zarządzania Kryzysowego

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2015 roku:

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
a.	Realizacja programów prewencyjno-profilaktycznych służących ograniczeniu przestępczości, nauce właściwych zachowań wobec zagrożeń i przeciwdziałaniu patologiom:				
	Bezpieczne osiedle – zespół działań mający na celu ochronę spokoju i porządku oraz wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w poszczególnych rejonach miasta	KM Policji Straż Miejska	Komenda Miejska Policji realizowała wiele programów, szkoleń i akcji: <ul style="list-style-type: none"> • Debaty społeczne: <ul style="list-style-type: none"> – „Poczucie bezpieczeństwa w domu, szkole, na ulicy” – wspólnie ze Strażą Miejską przeprowadzono 3 debaty z 155 uczniami. – „Narkotyki, dopalacze – uzależnienie młodzieży – problem?” – udział 150 osób oraz przedstawicieli instytucji tj. UM Bydgoszczy, Straży Miejskiej, Rady Osiedla. – „Bezpieczeństwo mieszkańców Osiedla Łęgnowo w miejscu zamieszkania, w domu, na ulicy” – udział 22 osób oraz przedstawicieli instytucji tj. UM Bydgoszczy, Straży Miejskiej, Rady Osiedla, Inspektoratu Transportu Drogowego, ZDMiKP w Bydgoszczy. • „Przyjazny Patrol” – zrealizowano 92 patrole. Policjanci wraz z pracownikami socjalnymi interweniowali, w ramach realizacji programu, podczas pełnionych dyżurów sporządzili 315 powiadomień do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Komisariatów Policji, wysłali 7 powiadomień do Sądu Rejonowego Rodzinnego i Nieletnich w Bydgoszczy, podjęli rozmowy z 396 dorosłymi oraz rozpoznali sytuację opiekuńczo-wychowawczą 375 małoletnich i nieletnich podopiecznych. • „Oznakuj rower - poznaj swojego dzielnicowego” – w ramach programu organizowane są przez policjantów KMP akcje znakowania rowerów we wszystkich komisariatach. Każdy komisariat posiada swój „en-grawer”. W 2015 r. oznakowano 650 rowerów. 	Budżet Policji Budżet Miasta	IV.6.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			 <p><i>Zródło: strona internetowa „Express Bydgoski”</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • „Bezpieczny Ogród” – akcja na rzecz poprawy zabezpieczenia terenów działkowych, w ramach której dzielnicowi w 2015 roku przeprowadzili łącznie 116 spotkań z przedstawicielami POD, uczestniczyli w 21 zebraniach w POD, przeprowadzili 417 kontroli stanu zabezpieczenia ogródków oraz 24 szkolenia instruktażowe dla osób dyżurujących. Stwierdzono 40 kradzieży z włamaniem, zatrzymano i ustalono 4 sprawców włamań. <p>Strażnicy miejscy oprócz codziennej służby patrolowej (19.512 zrealizowanych służb, w trakcie których ujawniono łącznie 38.421 wykroczeń) realizowanej na terenie Bydgoszczy, prowadzili również akcje ukierunkowane na ograniczanie niekorzystnych zjawisk występujących w poszczególnych rejonach naszego miasta:</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Alkohol narkotyki - brak biletów powrotnych” oraz „Dyskoteki - Stare Miasto” – wspólne z Policją działania mające na celu ograniczenie występowania przestępstw i wykroczeń w rejonie klubów i lokali nocnych oraz w środkach komunikacji publicznej (m.in.: wylegitymowano 9.538 osób, pouczone 2.545 osób, skontrolowano 1.984 pojazdy oraz 1.938 bagaży, przebadano 30.739 kierujących na zawartość alkoholu lub innych środków odurzających). <p><i>Zródło: strona internetowa naszemiasto.pl</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – „Bezpieczna strefa” – intensyfikacja działań prewencyjnych realizowanych w centrum Bydgoszczy, mających na celu eliminowanie przypadków zakłócania ładu i porządku publicznego. – „Akcja Blokera i koncesja” – ukierunkowana na ograniczenie popełniania czynów zabronionych przez grupy młodzieży gromadzące się na bydgoskich osiedlach dokonujących dewastacji mienia, elewacji budynków, klatek schodowych, zakłócających ład i porządek publiczny. Podczas przeprowadzonych 9 akcji: 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>wylegitymowano 347 osób, 112 osób pouczono, wystawiono 46 MKK (mandat karny kredytowany), skierowano 12 wniosków o ukaranie, skontrolowano 148 bagaży, skontrolowano 29 pojazdów, doprowadzono do wytrzeźwienia 18 osób, podjęto 64 interwencje w miejscu publicznym, sprawdzono 63 telefony komórkowe, 24 rowery oraz 96 miejsc sprzedaży alkoholu).</p> <p>– „Zero tolerancji dla nietrzeźwości” – działania ukierunkowane na wyeliminowanie przypadków spożycia alkoholu w miejscach objętych zakazem oraz wykroczeń popełnianych przez osoby nietrzeźwe.</p> <p>– Akcja „Pachnąca Wiosna” – realizowana wspólnie z Radami Osiedli i Wydziałem Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska UM, której celem jest przypomnienie właścicielom zwierząt ich obowiązków dotyczących sprzątnięcia odchodów po psach.</p> <p>– „Święto ulicy 11 Listopada” – 6 spotkań z 300 uczniami, podczas których prezentowano sprzęt będący na wyposażeniu policji oraz przygotowano pokaz udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej oraz wyszkolenia psa służbowego.</p>		
	Bezpieczna szkoła – zespół działań mający na celu poprawę bezpieczeństwa uczniów np. poprzez objęcie bydgoskich szkół systematycznymi patrolami specjalistycznymi i patrolami interwencyjnymi oraz akcjami o tematyce ogólnospołecznej	KM Policji Straż Miejska Urząd Miasta Bydgoszczy	<p>W ramach prowadzonej profilaktyki kryminalnej, realizowane są działania w zakresie przeciwdziałania przestępczości w szkołach. Realizacja profilaktyki ma na celu podniesienie wiedzy i świadomości dzieci i młodzieży, w zakresie zasad i metod bezpiecznego zachowania się oraz zagrożeń występujących we współczesnym świecie, unikania ich oraz zminimalizowania negatywnych skutków. Systematyczne spotkania z uczniami szkół, poświęcone są ich bezpieczeństwu, patologiom społecznym i przestępczości nieletnich.</p> <p>Zajęcia profilaktyczne realizowane są w formie pogadarek, warsztatów, debat, wykładów, pokazów multimedialnych i konkursów. W trakcie zajęć przeprowadzane są scenki tematyczne, pokazy sprzętu i zasad samoobrony. W ramach ustawowych uprawnień organizowane są różnego rodzaju akcje, mające na celu lepsze uświadomienie i zrozumienie danego zagadnienia przez młodzież. Realizacja zajęć profilaktycznych, odbywa się na terenie szkoły lub w innym miejscu uzgodnionym z pedagogami.</p> <p>Komenda Miejska Policji realizowała wiele programów, akcji i spotkań:</p> <p>– „Bezpieczeństwo dziecka – bezpieczny przedszkolak” – 120 spotkań; 3.826 dzieci.</p> <p>– „Bezpieczna droga do szkoły” – podczas 283 spotkań z 6.893 dziećmi przekazywane były wiadomości dotyczące zagrożeń w trakcie drogi do oraz z przedszkola i szkoły. Podczas pogadarek na temat bezpiecznej drogi do szkoły oraz wszelkiego rodzaju inicjatyw mających na celu poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym realizowano również ćwiczenia praktyczne, które odbywały się na pobliskich przejściach dla pieszych.</p> <p>– „Widoczni – Bezpieczni” – w ramach projektu Policja jako jeden z partnerów ZDMiKP zorganizowała m.in. 18 spotkań pn. „Tramwaj profilaktyczny”, podczas których przybliżono dzieciom najważniejsze zasady bezpiecznego poruszania się po ulicy. Udział wzięło 205 dzieci.</p> <p>– „Święto Pluszowego Misia” – spotkanie z 200 dziećmi, podczas którego omawiano zasady bezpiecznego poruszania się po drodze.</p> <p>– „Europejski dzień bez samochodu” – akcja zorganizowana przez Urząd Miasta w Bydgoszczy na terenie Wyspy Młyńskiej. W ramach akcji policjanci znakowali rowery oraz przeprowadzili pogadanki z dziećmi i młodzieżą na temat bezpiecznej jazdy na rowerze.</p> <p>– „Rowerem bezpieczniej do celu” – w ramach spotkań omówiono zasady ruchu drogowego związane z</p>	Budżet Policji Budżet Miasta Budżet Województwa Kuj.-Pom. Budżet Państwa Fundusze europejskie	IV.6.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>poruszaniem się rowerem po drogach publicznych, w 2 spotkaniach z funkcjonariuszami uczestniczyło 85 dzieci z klas IV-VI, które otrzymały opaski odblaskowe. Ponadto funkcjonariusze wzięli udział w festynach Przedszkola nr 43 i 66 w Bydgoszczy „Rowerowe Przedszkolaki”, podczas którego dzieci (234 przedszkolaków) pod okiem policjantów pokonywały tor przeszkód ucząc się zasad jazdy na rowerze; wspólnie ze Strażą Miejską zorganizowano 4 rajdy rowerowe dla 340 uczniów klas IV-VI szkół podstawowych na terenie Bydgoszczy, podczas których również zostały omówione najważniejsze zasady bezpiecznego poruszania się na rowerze. Przeprowadzono 1 spotkanie z grupą 30 rodziców w Prądocinie na temat przepisów ruchu drogowego w szczególności dotyczących jazdy na rowerze.</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Bezpieczne ferie zimowe” – w ramach spotkań z dziećmi i młodzieżą omawiano bezpieczne zachowania podczas zabaw zimowych. Zrealizowano 69 spotkań, w których uczestniczyło 2.183 dzieci i młodzieży. - „Agresja i przemoc rówieśnicza” – zrealizowano 120 spotkań, w których wzięło udział 2.578 uczniów na temat agresji rówieśniczej, przeciwdziałania oraz konsekwencji prawnych. - „Akademia Bezpieczeństwa” – KMP w Bydgoszczy i Straż Miejska w ramach Miejskiego Programu Prewencyjno-Profilaktycznego „Bezpieczna Szkoła” na terenie Miasteczka Ruchu Drogowego w Myślicinku zorganizowała akcję pn. „Akademia Bezpieczeństwa - bezpieczna droga do szkoły”. W realizację przedsięwzięcia włączyły się: ZHP Hufiec Bydgoszcz-Miasto, Maltańska Służba Medyczna Oddział w Bydgoszczy, Żandarmeria Wojskowa, Komenda Regionalna Straży Ochrony Kolei w Bydgoszczy, Państwowa Straż Pożarna oraz Wydział Edukacji i Sportu Urzędu Miasta w Bydgoszczy. Jednym z celów spotkań była edukacja dzieci w zakresie bezpiecznego poruszania się po drogach publicznych, właściwego zachowania w kontakcie ze zwierzętami, udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, bezpiecznego Internetu. W akcji wzięło udział 1.315 uczniów z klas I-III szkół podstawowych. <p><i>Akademia Bezpieczeństwa w Myślicinku</i></p> <p><i>Źródło: strona internetowa „radio PIK”</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Uczestnictwo Policji w debacie młodzieżowej „Pierwsza pomoc a prawa człowieka” pod hasłem „Życie jest darem - prawa człowieka” – która odbyła się w Pałacu Młodzieży. Debatę zorganizowali uczniowie klasy ratowniczej Gimnazjum nr 24 w Bydgoszczy. Udział wzięło ok. 150 uczniów szkół bydgoskich. - „Dobre i złe sekrety” – 30 spotkań, 705 dzieci. - „Prawa dziecka” – 8 spotkań, 308 uczniów. - „Profilaktyka a Ty” („PaT”) – w ramach programu: odbyła się premiera spektaklu edukacyjno-profilaktycznego „Sekret” w obsadzie bydgoskiej grupy PaT, odbyło się spotkanie z rodzicami młodzieżowej grupy „PaT” oraz wykład na temat „Zagrożenia współczesnego świata”, w ramach ogólnopolskiego głosu profilaktyki przygotowanego na Wyspie Młyńskiej z udziałem 150 uczniów z bydgoskich szkół ponadgimna- 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>zjalnych oraz bydgoską grupą „PaT” happening, podczas którego mówiono o idei profilaktyki, uczono tańczyć belgijską a także przyłączono się do ogólnopolskiego zrywu wolnych serc.</p> <ul style="list-style-type: none"> – „<i>Noc Nauki</i>” – organizowana przez VIII LO w Bydgoszczy. Policjanci Wydziału Ruchu Drogowego, Wydziału Techniki Kryminalistycznej i Wydziału Prewencji zaprezentowali sprzęt będący na ich wyposażeniu oraz opowiadali o swojej pracy. W 3 spotkaniach wzięło udział 300 uczniów. – „<i>Sztuka wyboru</i>” – w ramach edycji 2015 programu prewencyjno-profilaktycznego, skierowanego do uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, odbył się konkurs filmowy i graficzny pod hasłem „Kręcę na trzeźwo”. Gala podsumowująca projekt odbyła się w ramach Międzynarodowego Festiwalu Sztuki Autorów Zdjęć Filmowych Camerimage. – „<i>Dopalacze</i>” – w ramach działań przeprowadzono 3 debaty z udziałem 310 uczniów. Ponadto policjanci wzięli udział w 2 konferencjach poświęconych dopalaczom „Dopalacze – zagrożona młodzież i skuteczne metody interwencji” zorganizowanej przez PTZN Oddział Bydgoszcz i „Razem przeciw dopalaczom” przygotowaną przez Wojewódzką Stację Sanitarно-Epidemiologiczną. Przeprowadzono spotkanie z 175 nauczycielami dotyczące kampanii „Dopalacze kradną życie”. – Happening „<i>Bydgoszcz zdrowa, wolna od nałogów</i>” – akcja zorganizowana wraz z Bydgoskim Ośrodkiem Rehabilitacji i terapii Uzależnień „BORPA”. Udział w niej wzięło ok. 500 uczniów szkół gimnazjalnych. – „<i>Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy</i>” – udział w zbiórce pieniędzy na Starym Rynku, dodatkowo instruktorzy szkół jazdy demonstrowali alkoholgle (okulary, które umożliwiają trzeźwej osobie widzenie świata oczami kogoś z 1 promilem alkoholu we krwi). – „<i>Jestem kibicem przez duże K</i>” – w ramach programu skierowanego do młodzieży, przedstawiającego aspekty kulturalnego kibicowania podczas imprez masowych oraz odpowiedzialności prawnej w przypadku łamania przepisów dotyczących imprez masowych, odbyło się 17 spotkań z 548 uczniami. Zajęcia były przeprowadzane przez „spottersa”, który odpowiada w KMP w Bydgoszczy za kontakt z kibicami, prowadzi rozpoznanie kibiców oraz identyfikuje zagrożenia. – „<i>Bezpieczny Internet - Cyberprzemoc</i>” – w ramach programu zrealizowano 73 spotkania dotyczące zagrożeń płynących z niewłaściwego korzystania z Internetu oraz zjawiska cyberprzemocy. W spotkaniach wzięło udział 2.664 uczniów. Zrealizowano również w tej tematyce 4 spotkania z 145 rodzicami. <p><i>Spotkanie w Prywatnych Szkołach „Przyszłość”</i></p> <p><i>Zródło: strona internetowa KMP w Bydgoszczy</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – „<i>W sieci bezpieczeństwa</i>” – projekt realizowany w ramach Rządowego Programu „Bezpieczna i przyjazna szkoła” współfinansowany ze środków Wojewody Kujawsko-Pomorskiego przy współpracy z Fundacją Wszystkich Pokoleń, Strażą Miejską w Bydgoszczy oraz ZHP. Celem projektu jest poprawienie bezpieczeństwa i właściwego korzystania z Internetu dzieci i młodzieży. 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>– „Zapobiec - Przetrzeć” – przeprowadzono 3 ćwiczenia antyterrorystyczne dla 155 nauczycieli, 1 ćwiczenie dla 160 uczniów z algorytmów postępowania w przypadku wtargnięcia napastnika do szkoły oraz 2 spotkania teoretyczne dla 73 osób o algorytmach postępowania w sytuacjach zagrożenia.</p> <p>– „Obcy niebezpieczny” – zrealizowano 27 spotkań, w których wzięło udział 553 dzieci. W ramach spotkań omawiana była tematyka dotycząca własnego bezpieczeństwa oraz kontaktu z osobą nieznaną.</p> <p>– „Bezpieczne zachowania wobec psa” – 29 spotkań z dziećmi i młodzieżą, podczas których była omawiana tematyka bezpiecznego kontaktu z psem. Udział wzięły 942 osoby.</p> <p>– „Zielona szkoła” – akcja organizowana wspólnie z Strażą Miejską dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Celem akcji jest zwrócenie uwagi młodzieży na problematykę bezpieczeństwa publicznego i aktywizację młodzieży. W spotkaniach wzięło udział 160 uczniów szkół ponadpodstawowych.</p> <p>– Spotkania dla młodzieży z tematyki „Odpowiedzialność prawna nieletnich” – 227 spotkań, w których udział wzięło 5.409 osób; 6 spotkań z 310 rodzicami.</p> <p>– „Żyj, nie ulegaj, walcz” – 25 maja 2015 r. w Pałacu Młodzieży w Bydgoszczy odbył się finał konkursu. Konkurs organizowało po raz dziewiąty – VII LO w Bydgoszczy we współpracy z Wydziałem Edukacji i Sportu UM Bydgoszczy, Polskim Towarzystwem Zapobiegania Narkomanii w Bydgoszczy, Policją i Strażą Miejską. Celem tego przedsięwzięcia było zwrócenie uwagi młodzieży na różnorodne formy spędzania czasu wolnego bez alkoholu i narkotyków oraz na możliwości wykazania własnej aktywności w czasie wolnym. Młodzież gimnazjalna i licealna przygotowywała prace w kategoriach: konkursie plastycznym, fotograficznym, literackim, muzycznym. W ramach realizacji projektu przeprowadzono również warsztaty dla 14 uczniów z tematyki stalkingu.</p> <p><i>Konkurs muzyczny</i></p> <p><i>Źródło: strona internetowa „Express Bydgoski”</i></p> <p>– „Jestem bezpieczny - umiem pomagać innym” – program skierowany do uczniów szkół podstawowych klas V-VI w wieku 11-13 lat. Ma na celu wyposażenie uczniów w umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach (wypadki komunikacyjne, zabawy w domu, w szkole, nad wodą, w lesie itp.), udzielanie pierwszej pomocy, umiejętność właściwej reakcji, powiadomienia służb ratunkowych. Przedsięwzięcie rozpoczęło się od eliminacji szkolnych, podczas których przeprowadzony został test z wiedzy dotyczącej bezpieczeństwa. Udział w nim wzięło 14 szkół podstawowych z terenu miasta Bydgoszcz. 42 finalistów konkursu, podczas drugiego etapu, wzięło udział w dwudniowym biwaku 21 i 22 maja zorganizowanym w ośrodku ZHP w Krówce Leśnej.</p> <p>– „Bezpieczne wakacje” – w ramach spotkań z dziećmi i młodzieżą przedstawiono prezentację dot. „Bezpiecznych zachowań” oraz niebezpieczeństw jakie mogą spotkać dzieci podczas letniego wypoczynku.</p>		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>Ogółem w 123 spotkaniach udział wzięło 2.735 uczestników.</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Mały ratownik” – w ramach działań dotyczących radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych policjanci przeprowadzili 4 spotkania, w których wzięło udział 80 przedszkolaków. <p>Programy i akcje ogólnospołeczne realizowane są również przez Straż Miejską w Bydgoszczy w ramach działań profilaktycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Akcja „Serce na start” – skierowana jest do dzieci i młodzieży klas VI. W ramach akcji prowadzone są zajęcia udzielania pierwszej pomocy oraz szkolenia bezpiecznego zachowania się i unikania zagrożeń. – Program „Internet - możliwości i zagrożenia” – realizowany jest w placówkach oświatowych, którego głównym celem jest zwrócenie uwagi na problematykę zagrożeń wynikających z posługiwania się Internetem i komputerem. Na zajęciach omawiane są zagadnienia związane z cyberprzemocą oraz odpowiedzialnością karną nieletnich za przestępstwa komputerowe. – Olimpiada „Bezpieczny i przyjazny region” organizowana od 2011 r., jest nowatorskim projektem realizowanym w naszym województwie z zakresu propagowania zasad bezpieczeństwa wśród młodzieży. Przedsięwzięcie skierowane jest do uczniów szkół ponadgimnazjalnych z terenu Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Ma ona na celu pobudzić młodych ludzi do podejmowania działań związanych z bezpieczeństwem w ich środowiskach lokalnych. Uczestnicy przedmiotowego przedsięwzięcia, w głównej mierze powinni wykazać się wiedzą z zakresu ogólnych przepisów dotyczących ładu i porządku publicznego, jak również powinni posiadać wiedzę dotyczącą lokalnych norm prawnych. <p>W grudniu 2015 roku rozpoczęła się VI edycja konkursu, w której wzięło udział ok. 1,0 tys. uczniów ze szkół ponadgimnazjalnych z terenu Województwa Kujawsko-Pomorskiego, w tym 295 osób z Bydgoszczy.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Strażnicy Miejscy oraz pracownicy BORP-y, organizowali dla najmłodszych „Wakacje na placach zabaw” oraz „Letnie kolonie profilaktyczne”, czyli aktywny wypoczynek połączony z działaniami profilaktycznymi oraz zapewnieniem bezpiecznej zabawy. – Podczas spotkań <i>Kino na Temat</i> i <i>Akademia Filmowa</i>, młodzież z bydgoskich szkół obejrzała filmy dotyczące ważnych problemów, z jakimi może się zetknąć (m.in. uzależnień). Po zakończeniu seansów, strażnicy miejscy uczestniczyli w debatach tematycznych, omawiając prezentowane na ekranie problemy (po projekcji „Amy” w 3 spotkaniach wzięło udział 490 uczniów). Dodatkowo po „Obcym niebie” odbyły się 2 spotkania z 330 uczniami, podczas których omawiano aspekty prawne dotyczące procedury odebrania dziecka w myśl polskich przepisów prawa; po „Zjeździe absolwentów” – 1 spotkanie ze 120 osobami na temat przemocy rówieśniczej oraz po „Królowie lata” – 1 spotkanie dla 80 uczestników na temat konsekwencji związanych z uciezkami z domu. – Strażnicy miejscy w 2015 roku przeprowadzili szereg działań prewencyjno-profilaktycznych, m.in.: 3.234 kontrole prewencyjne szkół, 1.813 godzin lekcyjnych zajęć profilaktycznych, objęto działaniami profilaktycznymi ok. 45,3 tys. dzieci i młodzieży, odbyło się 431 spotkań z przedstawicielami grona pedagogicznego, w 10 szkołach odbyły się spotkania z rodzicami uczniów, zabezpieczono 11 imprez szkolnych. <p>„Bezpieczna+” – Rządowy Program wspomagania organów prowadzących szkoły przyjęty na lata 2015-</p>		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>2018, realizowany był przez Miasto Bydgoszcz przy współdziałaniu Kujawsko-Pomorskiego Kuratora Oświaty. Celem programu jest zapewnienie bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach. W 2015 roku udzielono wsparcia, w ramach programu, 2 szkołom: ZS 28 i ZS 19.</p> <p>Wśród 119 placówek oświatowo-wychowawczych 94 posiadają monitoring obiektowy, spośród których 79 posiada przyłącze do Miejskiej Sieci Teleinformatycznej. Łączna liczba kamer sprawnych i użytkowanych wynosi 1.790. W 2015 roku w ZS nr 24 wykonano modernizację systemów monitoringu, a w Gimnazjum nr 22 dokonano montażu kamer i podłączono rejestrator do monitoringu miejskiego.</p>		
	Bezpieczna droga – zespół działań mających na celu poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym	KM Policji Straż Miejska	<p>Komenda Miejska Policji realizowała wiele programów, szkoleń i akcji:</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Europejski dzień bez samochodu” – akcja zorganizowana przez Urząd Miasta w Bydgoszczy na terenie Wyspy Młyńskiej. W ramach akcji policjanci znakowali rowery oraz przeprowadzili pogadanki z dziećmi i młodzieżą na temat bezpiecznej jazdy na rowerze. – „Bezpieczeństwo w ruchu drogowym” – przeprowadzono 2 szkolenia dla 83 osób dorosłych, 5 spotkań dla 116 uczniów ze szkół ponadgimnazjalnych dotyczących zmian w przepisach ruchu drogowego oraz najważniejszych zasad bezpiecznego poruszania się po drogach. – „Bezpieczny start” – program skierowany do uczniów gimnazjów i szkół średnich oraz opiekunów młodych kierowców, którzy w myśl przepisów odpowiedzialni są za udostępnianie pojazdów osobom trzecim. Celem programu jest: przekazanie wiedzy z zakresu ruchu drogowego, wskazanie zagrożeń płynących ze spożywania alkoholu i środków odurzających podczas kierowania pojazdami, w tym odpowiedzialności karnej, wdrożenie zagadnień prewencyjnych mających na celu poprawę bezpieczeństwa na drogach, promowanie odpowiedzialnych zachowań młodych kierowców i umiejętności przewidywania oraz przeciwdziałanie tragicznym skutkom zdarzeń drogowych. Program realizowany jest przy współpracy Bydgoskiego Ośrodka Rehabilitacji, Terapii Uzależnień i Profilaktyki „BORPA”, Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego, Stowarzyszenia Oponeo Motorsport. Programem objęto 514 młodych ludzi. – „50+ na drodze” – zrealizowano 1 spotkanie z 20 osobami. <p>Działania w zakresie poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym, podejmowane przez Policję i Straż Miejską, realizowane były m.in. przy wykorzystaniu urządzeń do samoczynnego rejestrowania wykroczeń takich jak fotoradar, czy fotolaser. Realizowane były również codzienne kontrole w ramach przeciwdziałania wykroczeniom przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji.</p>	Budżet Policji Budżet Miasta	IV.6.
	Realizacja akcji i programów skierowanych do różnych grup społecznych (np. osób starszych, kobiet, bezdomnych)	KM Policji Straż Miejska	<p>Komenda Miejska Policji w Bydgoszczy realizowała wiele programów, szkoleń i akcji:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szkolenie w jednostce NATO. W spotkaniu uczestniczyli pracownicy jednostki JFTC oraz ich rodziny. Tematem było bezpieczeństwo na drodze oraz zapoznanie się z przepisami prawa o Ruchu Drogowym. – W ramach prowadzonej akcji z Krajowym Biurem Ruchu Drogowego przeprowadzono 2 prelekcje dla 400 osób na temat bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu drogowego. – „Przemoc w rodzinie” – 3 spotkania, w których wzięło udział 76 uczestników. – „Aktywnie w trosce o III wiek” – program, realizowany przez KM Policji ze Strażą Miejską, adresowany do osób w podeszłym wieku, niezależnie od posiadanej przez nich sprawności fizycznej, korzystających z placówek Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, spotykających się w m.in.: siedzibach Rad Osiedli, parafiach, czy „Klubach Seniora” na terenie miasta. Odbyło się 20 spotkań z 846 seniorami, na których 	Budżet Policji Budżet Miasta	IV.6.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			 <p>omawiano zagadnienia prewencji kryminalnej, metody działania sprawców przestępstw, radzenia sobie w sytuacjach zagrożenia oraz ćwiczyły praktycznie elementy samoobrony.</p> <p><i>Źródło: strona internetowa „Gazeta Pomorska”</i></p> <p>– „<i>Bezpieczna Kobieta</i>” – program skierowany do kobiet, mający na celu wyuczenia zachowań obronnych przed wszelkimi formami przemocy. Przeznaczony jest dla każdej kobiety niezależnie od wieku, czy warunków fizycznych. W 2015 r. odbyły się 2 edycje programu, w których łącznie wzięło udział 36 pań, a dodatkowo przeprowadzono w formie skróconej szkolenie dla 13 pań z Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy.</p> <p>– „<i>16 dni Przeciwko Przemocy wobec Kobiet</i>” – zorganizowano 10 dyżurów na terenie sześciu Komisariatów Policji. Podczas spotkań każda osoba otrzymała stosowne wskazówki oraz porady specjalistów.</p> <p>Strażnicy miejscy pełnili dyżury podczas imprez inicjowanych przez Bydgoską Radę Seniorów, działającą na rzecz poprawy jakości życia osób starszych i inne instytucje publiczne, które zajmują się problemami osób starszych w Bydgoszczy.</p> <p><i>Marsz Kapeluszy Uniwersytetów Trzeciego Wieku na Wyspie Młyńskiej</i></p> <p><i>Źródło: strona internetowa bydgoszczinaczej.pl</i></p>		
	Wspieranie instytucjonalne i środowiskowe osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz pomoc rodzinom i osobom zagrożonym i dotkniętym patologią	KM Policji MOPS BORPA Wydział Zdrowia, Świadczeń	<p>Policja podejmowała interwencje w związku z nieprzestrzeganiem zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Działania te obejmowały m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wysyłanie interwencyjno-prewencyjnych patroli w rejonach występowania zwiększonego spożycia alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, a także okresowe pełnienie służby patrolowej w pobliżu nocnych sklepów, pubów, dyskotek, itp., – realizację „Przyjaznych patroli”, dotyczących podejmowania interwencji w zakresie przemocy domowej. <p>W ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdzia-</p>	Budżet Policji Budżet Miasta	IV.6. IV.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
		i Polityki Społecznej PKPS	<p>łania Narkomanii „BORPA” realizowała wiele programów profilaktycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Akademia Rodzica” – program skierowany do rodziców i opiekunów w celu pogłębienia wiedzy nt. procesów rozwojowych dziecka, lepszego rozumienia swojego dziecka, poprawy relacji Rodzic-Dziecko, udoskonalania umiejętności rodzicielskich w kryzysach rozwojowych swego dziecka, zwiększania umiejętności interwencji rodzicielskich w sytuacji eksperymentowania dziecka z substancjami psychoaktywnymi i ryzykownym zachowaniem. – „Świetlice socjoterapeutyczne” – program skierowany do dzieci z zaburzeniem zachowania i emocjami, w którym uczestniczyło 338 osób. Zajęcia odbywały się średnio 2-3 razy w tygodniu. Celem było korygowanie zaburzeń i urazów w obszarach – „ja-ja”, „ja-zadanie”, „ja-rówieśnicy”, „ja-dorosły”. Działo łącznie 27 grup w bydgoskich szkołach. – „Domowi Detektywi” – program skierowany do uczniów w wieku 10-11 lat, którego celem jest zwiększenie wpływu rodziców na kształcenie wśród dzieci i młodzieży postaw abstynencyjnych i opóźnienie inicjacji alkoholowej. Z programu skorzystały 203 osoby. – „Hejtujemy dopalacze” – koncert profilaktyczny, w którym wzięło udział 1.113 młodych osób. – „Szansa na trzeźwość” – program prewencyjno-terapeutyczny, którego celem jest zbudowanie „pomostu” między miejscem przebywania osób bezdomnych a Ośrodkiem, wskazanie konieczności realizacji podstawowych zobowiązań i potrzeb osób bezdomnych, motywowanie do utrzymywania abstynencji, podjęcie terapii we wskazanym ośrodku leczenia uzależnień. <p>Ponadto realizowane były programy obejmujące m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ochronę mieszkańców przed eksmisjami: MOPS realizował program polegający na przyznaniu pomocy materialnej osobom spełniającym warunki wymienione w ustawie o pomocy społecznej, które nie są w stanie z własnych zasobów zabezpieczyć opłat za czynsz. Przyznana przez MOPS pomoc finansowa przekazywana jest bezpośrednio na konto właściciela lokalu. – Świetlice – placówki wsparcia dziennego: Prowadzone były działania zapewniające pomoc pedagogiczną i psychologiczną oraz realizowano programy w zakresie profilaktyki uzależnień kierowane do dzieci i młodzieży, w szczególności pochodzących z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym. – Bezdomność: Kujawsko-Pomorski Zarząd Wojewódzki Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Bydgoszczy prowadzi Centrum Pomocy dla Bezdomnych Mężczyzn oraz Punkt Pomocy Osobom Nietrzeźwym. Realizowane były działania polegające na udzielaniu pomocy w formie schronienia, posiłków, niezbędnego ubrania oraz szeroko rozumianej pracy socjalnej, mającej na celu wyjście z kręgu bezdomności, poprzez eliminację beczynności i biernego oczekiwania na pomoc. 		
b.	Kontynuacja budowy zintegrowanego systemu zarządzania bezpieczeństwem miasta:				
	Rozbudowa systemu zarządzania bezpieczeństwem	WZK	W ramach wspólnych szkoleń i ćwiczeń, odbyło się szkolenie obronne dla kadry kierowniczej Urzędu Miasta Bydgoszczy, służb, inspekcji, straży oraz kierowników miejskich jednostek organizacyjnych.	Budżet Państwa	IV.6.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Rozbudowa systemu wideomonitoringu na terenie miasta	Wydział Zarządzania Kryzysowego	W 2015 roku rozbudowano system monitoringu wizyjnego (w tym w ramach Programu „5/6”) o kolejnych 19 kamer: – 6 kamer – Park Kochanowskiego → ul. Mickiewicza, ul. Paderewskiego, 2 przystanki autobusowe i 2 place zabaw, – 3 kamery – ul. Grunwaldzka → Nr 64 BTBS, przystanek autobusowy, Nr 62 przejście dla pieszych, – 2 kamery – pomnik Łucniczki, – 2 kamery – Stary Kanał Bydgoski → Rondo Grunwaldzkie, plac zabaw, – 2 kamery – ul. Słowackiego → róg ul. 20 Stycznia 1920 roku, kierunek filharmonia, – 1 kamera – Plac Wolności – fontanna Potop, – 1 kamera – ul. Chrobrego, – 1 kamera – ul. Sucharskiego, – 1 kamera – ul. Wyzwolenia róg ul. Styki – pętla autobusowa. Na dzień 31.12.2015 r. w mieście funkcjonowało 178 kamer. W ramach rozbudowy systemu wyposażono w 3 monitory do oglądu obrazu w studiach monitoringu KM Policji oraz Komisariat Policji Bydgoszcz Śródmieście.	Budżet Miasta	IV.6.
	Budowa komisariatu Policji na Osowej Górze		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Rozbudowa i modernizacja komisariatu Policji Błonie		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Doskonalenie systemu wymiany informacji między służbami ratowniczymi	Wydział Zarządzania Kryzysowego	Montaż dodatkowych 3 radiotelefonów w Leśnym Parku Kultury i Wypoczynku, Bydgoskim Centrum Targowo Wystawienniczym oraz Inspektoracie Wsparcia Sił Zbrojnych.	Budżet Miasta	IV.6.
	Doskonalenie systemu ostrzegania o zagrożeniach	WZK	Montaż 3 Radiowych Urządzeń Sterujących syrenami Centralnego Systemu Alarmowania miasta na osiedlach Stary Fordon, Bajka oraz Bohaterów.	Budżet Miasta	IV.6.
	Budowa mobilnego posterunku turystyczno-wodnego Policji oraz tzw. „słipów” – miejsc do wodowania łodzi służb ratowniczych		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Prowadzenie kontroli zabezpieczenia materiałów niebezpiecznych w zakładach przemysłowych oraz obiektów posiadających urządzenia chłodnicze	KM PSP WIOŚ	W 2015 r. KM PSP przeprowadziła czynności kontrolne we wszystkich zakładach zaliczonych do zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej obejmujących: – Zakłady Chemiczne „Nitro-Chem” S.A. ul. Wojska Polskiego 65A Bydgoszcz, – Magazyn Gazu Płynnego „Bałtyk-Gaz” Sp. z o.o. Oddział w Bydgoszczy ul. Ołowiana 41, – Rozlewnię Gazu Płynnego Barter S.A. ul. Portowa 8 w Bydgoszczy, – Ciech Pianki Sp. z o.o. ul. Wojska Polskiego 65 Bydgoszcz. Przeprowadzono również czynności kontrolno-rozpoznawcze z zakresu rozbudowy istniejących zakładów posiadających amoniakalne urządzenia chłodnicze tj.: – Frosta Polska Sp. z o.o. Zakład Produkcyjny Bydgoszcz ul. Witebska 63, – Centrum Dystrybucyjne Lidl ul. Ernesta Petersona w Bydgoszczy.	Budżet PSP Budżet WIOŚ	IV.6.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>Na terenie miasta Bydgoszczy w 2015 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy przeprowadził 20 kontroli w zakresie poważnych awarii i substancji niebezpiecznych dla środowiska, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> – w zakładach o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej – 17 kontroli, – w zakładach o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej – 3 kontrole. <p>W trakcie kontroli: udzielono 1 pouczenia przedstawicielowi zakładu o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, wydano 2 zarządzenia pokontrolne, które zostały wykonane w terminie oraz stwierdzono naruszenia dotyczące w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – braku analizy poszczególnych elementów w tzw. „dokumentacji Seveso II”, w związku z art. 250, art. 257, art. 258 ustawy Prawo ochrony środowiska, – niewypełnienia obowiązku dostarczenia informacji na temat środków bezpieczeństwa i sposobu postępowania w przypadku wystąpienia poważnych awarii poprzez ogłoszenie informacji w siedzibie zakładu, przekazanie informacji jednostkom organizacyjnym systemu oświaty i innym oraz prezydentowi miasta, – niedotrzymania terminowego przekazania wykazu, o którym mowa w art. 263 ustawy Prawo ochrony środowiska. <p>W zakresie kontroli obiektów posiadających urządzenia chłodnicze WIOŚ przeprowadził w 2015 r. na terenie miasta Bydgoszczy 2 kontrole, na podstawie których nie stwierdzono naruszeń z zakresu stosowania czynników chłodniczych.</p>		
	Doposażanie służb ratowniczych i porządkowych	WZK KM PSP KM Policji	<p>W 2015 roku zakupiono średni samochód ratowniczo-gaśniczy dla Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej. Straż Pożarna wzbogaciła się również o ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy, lekki samochód ratownictwa wysokościowego, średni samochód ratownictwa chemicznego i samochód kwatermistrzowski. Ponadto zakończona została rozbudowa i modernizacja Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej nr 1, w ramach której wykonano budynek garażowy z myjnią i prace modernizacyjne w budynku głównym.</p> <p>Komenda Miejska Policji otrzymała do użytkowania 3 nowe pojazdy osobowe i 2 qady oraz łódź motorową z przyczepą.</p>	Budżet Miasta Budżet PSP Budżet Państwa Budżet Policji	IV.6.
	Wspieranie rozwoju ratownictwa specjalistycznego	WZK	<p>Wspierano działania Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, Związku Ochotniczych Straży Pożarnych poprzez dotacje celowe, a także wspierano Grupę Ratownictwa PCK i Maltańskiej Służby Medycznej.</p> <p>W 2015 roku uruchomiono dwa <i>Zintegrowane Punkty Ratownictwa Wodnego</i> na Wyspie Młyńskiej (plac zabaw) i na Rybim Rynku (przystanek tramwaju wodnego).</p>	Budżet Miasta	IV.6.
c.	Stale monitorowanie, naprawa i modernizacja wałów ochronnych oraz urządzeń hydrotechnicznych służących zabezpieczeniu przeciwpowodziowemu:	Wydział Zarządzania Kryzysowego	W 2015 r. utrzymywano i konserwowano wał przeciwpowodziowy Fordon-Łoskoń.	Budżet Miasta	IV.6.
	Modernizacja i przebudowa wału przeciwpowodziowego Fordon-Łoskoń	WZK	W 2015 roku prowadzone były prace dokumentacyjne dla zadania „Modernizacja wału przeciwpowodziowego Fordon Łoskoń o dł. 5.660 m – wzmocnienie wału bentomatą i geokrata”.	Budżet Miasta	IV.6.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Rozbudowa systemu ostrzegania przed zagrożeniem zatopienia miasta	WZK	Łączność rezerwowa służb ratowniczych miasta utrzymywana była poprzez sieć 481 telefonów komórkowych oraz zamontowanych dodatkowych 3 radiotelefonów w LPKiW, BCTW oraz Inspektoracie JFTC. W ramach zadania zamontowano radarowy wskaźnik poziomu rzeki Brdy na Moście Bernardyńskim w Bydgoszczy.	Budżet Miasta	IV.6.
d.	Prowadzenie działań organizacyjnych i technicznych zwiększających bezpieczeństwo mieszkańców i infrastruktury w kontekście zagrożenia katastrofami i o charakterze terrorystycznym	Wydział Zarządzania Kryzysowego KW Policji	<p>W celu poprawnego zachowania się w sytuacjach pożaru i w innych okolicznościach losowych dwa razy w roku w placówkach oświatowo-wychowawczych przeprowadzono ćwiczenia ewakuacyjne – w 129 ćwiczeniach wzięło udział 35.735 osób. Sukcesywnie przeprowadzane były ćwiczenia typu AZYL obejmujące zasady prawidłowego zachowania w sytuacjach zagrożeń terrorystycznych.</p> <p>W 2015 r. służby mundurowe przeprowadziły ćwiczenia ewakuacyjne: „TorByd 2015” – dot. podłożenia i wybuchu bomby na bydgoskim TorBydzie.</p> <p>KW Policji zrealizowała warsztaty terrorystyczne – po raz kolejny przeprowadzono ćwiczenia w ramach programu „Zapobiegaj-Przetrwaj”. Szkolenie przeprowadzono dla pracowników Opery Nova w Bydgoszczy. Była to doskonała okazja, aby sprawdzić reakcje pracowników jednego z największych budynków w Bydgoszczy, w przypadku ataku terrorystycznego. 230 pracowników przećwiczyło zasady postępowania w przypadku wtargnięcia napastnika do budynku. Przygotowano również szkolenie antyterrorystyczne w Multikinie dla 33 pracowników tej instytucji.</p> <p><i>Ćwiczenia w „Operze Nova” Policjanci przeprowadzili ćwiczenia antynapadowe w Multikinie</i></p> <p><i>Źródło: strona „wyborcza.pl – Bydgoszcz”; strona Policji Kujawsko-Pomorskiej</i></p>	Budżet Miasta	IV.6.

Mierniki realizacji programu:

Lp.	miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Wykrywalność przestępstw stwierdzonych w %	%	67,1	61,6	62,4	60,7		IV.6.	Policja/US

Lp.	miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	szt./1000	35,1	30,2	21,5	19,6		IV.6.	Policja/US
3	Liczba wypadków drogowych liczba ofiar wypadków	szt. osoby	262 8	257 13	209 6	199 9		III.2., IV.6.	Policja/US

Wszystkie 4 przedsięwzięcia ujęte w programie były realizowane w 2015 roku. W ramach tych przedsięwzięć, na 17 zadań głównych zapisanych w programie, 14 (tj. 82,4%) było realizowanych na bieżąco, w 3 (tj. 17,6%) przypadkach nie rozpoczęto realizacji zadania. Należy dodać, że w przypadku zadań jeszcze nierealizowanych, prowadzone były wstępne prace związane z przygotowaniem ich do nowej perspektywy finansowej UE 2014-2020. Z 13 głównych zadań realizowanych w 2015 roku, 11 było współfinansowanych bądź finansowanych z budżetu miasta. Zadaniemi realizowanymi poza budżetem miasta było „Prowadzenie kontroli zabezpieczenia materiałów niebezpiecznych w zakładach przemysłowych oraz obiektów posiadających urządzenia chłodnicze” i „Rozbudowa systemu zarządzania bezpieczeństwem”.

Realizacja zadań programu przyczyniła się m.in. do ograniczenia przestępczości. Działania prowadzone w zakresie poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym, powodują systematyczny spadek liczby kierowców przekraczających prędkość na bydgoskich ulicach, maleje realna prędkość, o jaką przekraczają oni dozwolony pułap, maleje liczba wypadków drogowych i ofiar wypadków, co obrazują mierniki realizacji programu.

Na poprawę bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa wpływa również rozbudowa wideomonitoringu na terenie miasta, co przejawia się m.in. w malejącej liczbie przestępstw. Rośnie wykrywalność przestępstw.

Należy podkreślić, że wiele działań uzależnionych jest od środków finansowych. Dotyczy to przede wszystkim wyposażenia w sprzęt ratownictwa specjalistycznego, urządzenia ostrzegania, pomocy medycznej. Dotyczy to również pozyskiwania środków na wspieranie instytucjonalne i środowiskowe osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, pomoc rodzinom i osobom zagrożonym, dotkniętym patologią, bezrobotnym i osobom starszym.

III.12. Program Nr 12 Obywatelska Bydgoszcz

Cel programu:

Podniesienie świadomości obywatelskiej i aktywności mieszkańców, utrwalenie w społeczności lokalnej, sposobu myślenia i działania według zasady: działaj lokalnie myśl globalnie.

Koordynator programu:

Wydział Zdrowia, Świadczeń i Polityki Społecznej / Zespół ds. Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2015 roku:

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
a.	Doskonalenie współpracy z organizacjami pozarządowymi i ruchami obywatelskimi:				
	Określenie ścisłych zasad współpracy w aspekcie finansowym, organizacyjnym, informacyjnym, merytorycznym	WZŚiPS/ ZWOPiW	Uchwałą Nr LXIII/1328/14 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 29 października 2014 r. został przyjęty „Program współpracy Miasta Bydgoszczy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2015”. Jest to podstawowy dokument, który opisuje zasady współpracy pomiędzy władzami samorządowymi, a działającymi w Bydgoszczy organizacjami pozarządowymi. Zarządzeniem Nr 466/2014 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 25 sierpnia 2014 r. powołano zespół ds. przygotowania projektu programu współpracy Miasta Bydgoszcz z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2015 roku. Zespół opracował projekt programu, który został przedstawiony do konsultacji organizacjom pozarządowym i innym podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego oraz Radzie Działalności Pożytku Publicznego Miasta Bydgoszczy. Sprawozdanie z rocznej realizacji Programu przedkładane jest Radzie Miasta Bydgoszczy w terminie do 31 maja roku następującego po roku sprawozdawczym.	Budżet Miasta	IV.7. IV.8.
	Określenie standardów finansowania projektów	WZŚiPS/ ZWOPiW	Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie określa główne zasady i formy współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi, w tym określa zasady współpracy finansowej. Natomiast formy współpracy finansowej Miasta z organizacjami pozarządowymi określa „Program współpracy Miasta Bydgoszczy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”.	Budżet Miasta	IV.7. IV.8.
	Prowadzenie wspólnej polityki informacyjnej z Radą Działalności Pożytku Publicznego Miasta Bydgoszczy:	WZŚiPS/ ZWOPiW	W 2015 roku Wydział Zdrowia, Świadczeń i Polityki Społecznej / Zespół ds. Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu współpracował na bieżąco z Radą Działalności Pożytku Publicznego Miasta Bydgoszczy i jednocześnie zapewniał obsługę administracyjno-techniczną Rady. Ponadto administruje	Budżet Miasta	IV.7. IV.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	wspólna strona internetowa, gdzie ogłaszane będą m.in. konkursy, opisy przedsięwzięć, etc. www.bydgoszcz.pl		stronę www.bydgosz.pl/informator (zakładki: organizacje pozarządowe, Wolontariat Miejski) oraz Facebook – fanpage BCOP, na której organizacje pozarządowe mogą umieszczać komunikaty o realizowanych przez siebie projektach, imprezach itp. RDPP MB była organizatorem dyżurów, szkoleń dla organizacji pozarządowych oraz współorganizatorem kampanii „Zostaw 1% w Bydgoszczy”. Ponadto prowadziła konsultacje i opiniowała projekty uchwał Rady Miasta Bydgoszczy (7 uchwał).		
	Przeznaczenie pomieszczeń na działalność dla organizacji pozarządowych, w tym budowa Centrum organizacji pozarządowych, seniorów i wolontariatu	WZSiPS/ ZWOPiW	W ramach zadania opracowano koncepcję wraz z wizualizacją i aranżacją pomieszczeń dla Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu. Na powierzchni liczącej ok. 900 m ² , mieszczącej się na dwóch kondygnacjach budynku dawnej księgarni „Współczesna” przy ul. Gdańskiej 5 powstaną: sale konferencyjne, warsztatowe, zaplecze techniczne i merytoryczne oraz przestrzeń wystawiennicza. Wszystko w celu polepszenia współpracy z organizacjami pozarządowymi, wzmocnienia wsparcia merytorycznego i doradztwa oraz integracji osób w różnym wieku i z różnych środowisk. Przyszłe centrum będzie miejscem spotkań przedstawicieli organizacji pozarządowych z różnych obszarów, seniorów, wolontariuszy, grup wsparcia, grup nieformalnych. Centrum oferować będzie szkolenia oraz konsultacje specjalistów. <i>Siedziba przyszłego Bydgoskiego Centrum Organizacji Pozarządowych</i> <i>Zródło: strona internetowa UMB</i>	Budżet Miasta	IV.7. IV.8.
b.	Stwarzanie możliwości wzrostu aktywności działań dla dobra ogólnego wśród uczniów:				
	Zachęcanie uczniów do pracy wolontariackiej m.in. przez dawanie przykładów z działań lokalnych, krajowych i międzynarodowych oraz realizację Miejskiego Programu Wolontariatu	WZSiPS/ ZWOPiW Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe	W 2015 roku realizowane były następujące przedsięwzięcia: • Promocja wolontariuszy wyróżniających się w swojej pracy poprzez prezentowanie ich sylwetek w trakcie konkursów: – „Bydgoski Wolontariusz Roku” – konkurs organizowany od 2003 r., ma na celu popularyzację pozytywnych postaw i działań osób, które poświęcają swój czas dla innych. Gala Konkursu była połączona z obchodami Międzynarodowego Dnia Wolontariusza. Po raz trzynasty przyznano nagrody tym, którzy bezinteresownie niosą pomoc innym. – Miejskiej edycji Samorządowego Konkursu Nastolatków „Ośmiu Wspaniałych” – organizowanego w 2015 r. w Bydgoszczy po raz piętnasty, którego celem było wyłanianie i promowanie pozytywnych zachowań, działań oraz postaw dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie przemocy i agresji wśród młodzieży oraz upowszechnianie dziecięcego i młodzieżowego wolontariatu. Nad konkursem honorowy patronat objął Kujawsko-Pomorski Kurator Oświaty.	Budżet Miasta	IV.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<ul style="list-style-type: none"> • Spotkania edukacyjno-integracyjne dla wolontariuszy ze szkół oraz wolontariuszy grupy inicjatywnej działającej przy Urzędzie Miasta Bydgoszczy „Siła Wolontariuszy Miejskich - Bydgoszcz” – w 2015 r. spotkania odbywały się raz w tygodniu. • Promocja Wolontariatu Miejskiego podczas imprez integracyjnych, spotkań z okazji Międzynarodowego Dnia Wolontariusza, drogą poczty e-mailowej, na bydgoskim portalu internetowym, na portalach społecznościowych, itd. • Przekazywanie informacji na temat programów, konkursów, szkoleń, przedsięwzięć, w których wolontariusze mogli uczestniczyć m.in. dotyczące programu Komisji Europejskiej „Erasmus+ Młodzież”, Akademia Przyszłości, Szlachetna Paczka, wolontariatu europejskiego EVS, projektów Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży, konkursów z zakresu e-wolontariatu itd. • Spotkania wolontariuszy Wolontariatu Miejskiego z wolontariuszami zagranicznymi w celu wymiany doświadczeń i poznania kultury innych krajów, realizacji wspólnych przedsięwzięć np. spotkanie pn. „Wolontariat EVS i Hiszpania” w ramach Projektu EVS for everybody (Erasmus+). • Szkolenia, spotkania, warsztaty dla przedstawicieli organizacji pozarządowych, wolontariuszy szkolnych oraz koordynatorów wolontariatu z zakresu m.in.: komunikacji interpersonalnej, nabywania umiejętności udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, doskonalenia umiejętności pracy w grupie i z grupą, wolontariatu zagranicznego, asertywności, animacji zabaw. • Współpraca z opiekunami wolontariatu szkolnego, aktualizacja bazy szkolnych klubów wolontariatu: <ul style="list-style-type: none"> – w 67 szkołach działały szkolne koła wolontariatu, ok. 1,3 tys. wolontariuszy, – wydano 465 szt. dzienniczek wolontariusza opiekunom szkolnych klubów wolontariusza oraz 22 szkołom informacje potwierdzające pracę wolontariuszy w szkolnych klubach. • Prace nad opracowaniem i wdrożeniem Programu Bydgoskiego Wolontariatu, który jest elementem realizacji „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020”. Założeniem Programu jest stworzenie do 2020 r. systemu, który pozwoli mieszkańcom na aktywny udział w różnorodnych formach wolontariatu oraz ma na celu podniesienie kompetencji i wiedzy organizatorów wolontariatu, wolontariuszy. W tym celu został utworzony zespół roboczy ds. wdrożenia i opracowania Programu Bydgoskiego Wolontariatu, w którym uczestniczy 26 osób z różnych środowisk m.in.: przedstawiciele władz Miasta, środowiska akademickiego, organizacji pozarządowych, szkół, Młodzieżowej Rady Miasta Bydgoszczy. • Działalność grupy wolontariuszy przy Urzędzie Miasta „Siła Wolontariuszy Miejskich - Bydgoszcz”: <ul style="list-style-type: none"> – W ramach współpracy z Akademickim Centrum Wolontariatu, Projektorem – Wolontariatem Studentkim, Pomorsko-Kujawskim Klubem Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Niewidomych i Słabowidzących „Łuczniczka” oraz szkolnymi klubami wolontariatu m.in.: ZS Drzewnych, ZS Budowlanych, ZS Centrum Kształcenia Rolniczego i ZS Mechanicznych nr 1, Gimnazjum nr 28, wolontariusze: <ul style="list-style-type: none"> – pomagali osobom starszym, niepełnosprawnym, także niewidomym podczas wyborów prezydenckich, wyborów parlamentarnych, podczas imprez sportowych, w robieniu zakupów, a także w przemieszczaniu się po mieście jako asystenci – transport publiczny, – udzielali wsparcia w postaci paczek z żywnością rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z rejonu Śródmieścia. – Pomoc organizacyjna i logistyczna wolontariuszy (33 osoby) podczas akcji informacyjnych, imprez, spotkań, uroczystości promujących miasto (40 przedsięwzięć) m.in.: Wielkiej Orkiestry Świątecznej 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>Pomocy, Dnia Dawcy Szpiku, imprezy rowerowej „Czar2kółek” na bydgoskich stadionach dla dzieci ze szkół podstawowych, VIII Bydgoskim Festiwalu Wodnym „Ster na Bydgoszcz”, biegu ROCK' N'RUN, Ogólnopolskiej Zbiórce Żywności w ramach Programu „Podziel się Posiłkiem”, porządkowania grobów zasłużonych dla Bydgoszczy obywateli w Dolinie Śmierci w Fordonie.</p> <p><i>Sprzątanie przez wolontariuszy grobów w Dolinie Śmierci</i></p> <p><i>Źródło: Wydział Zdrowia, Świadczeń i Polityki Społecznej/ Zespół ds. Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Angażowanie się wolontariuszy ze szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych w działania wolontariackie na terenie szkół oraz na terenie miasta m.in.: <ul style="list-style-type: none"> – działalność szkolnych kół Caritas (akcje zbiórek żywności dla osób potrzebujących: „Ogólnopolska Zbiórka Żywności Caritas”, Podaruj Kroplę Miłości, przedświąteczna zbiórka żywności Caritas oraz przygotowanie paczek z żywnością dla potrzebujących rodzin, „Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom”, Paschaliki Caritas, akcja „Z uśmiechem do szkoły” – zakup przyborów szkolnych, Festyn rodzinny Caritas „Bądźmy Razem”, Dzień Dziecka, całoroczne działania na rzecz pomocy osobom starszym i dzieciom, akcja „Pomagamy Marysi”) oraz szkolnych kół PCK (akcje: „Wielkanoc z PCK”, „Wakacje z PCK”, „Gwiazdka z PCK”, „Wyprawka dla Żaka” – zbiórka przyborów szkolnych, „Światowy Dzień Walki z Głodem” – zbiórka trwałej żywności dla podopiecznych Rejonowych Ośrodków Pomocy Społecznej w Bydgoszczy), – udział w akcji charytatywnej „Góra Grosza” – zbiórka pieniędzy na Rodzinne Domy Dziecka, – organizacja festiwali/koncertów charytatywnych na rzecz ciężko chorych uczniów szkół, z których dochód został przeznaczony na przygotowanie paczek oraz rehabilitację dzieci z najuboższych rodzin oraz dzieci niepełnosprawnych, – udział w akcjach profilaktycznych na rzecz ochrony zdrowia i życia m.in.: „Trzymaj formę”, „Dzień rzucania palenia”, „Różowa wstążeczka”, „Dzień Dawcy Szpiku”, „Transplantacja - drugie życie”, „Bezpieczne lato”, „Bezpieczne ferie”, „Bezpieczeństwo w sieci”, „Dni zdrowia”, Familiada Profilaktyczna, Wampiriada, „Młodzi a używki”, „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Witamina zamiast dymka”, Dni walki z uzależnieniami, międzyszkolna debata na temat tatuażu i piercingu – „Gdzie kończy się sztuka, a zaczyna okaleczenie?”, – zorganizowanie zbiórki zabawek i słodczy dla różnych grup np.: dla podopiecznych Domu Pomocy Społecznej „Słoneczko”, dla dzieci z Domu Małego Dziecka w Bydgoszczy i Bydgoskiego Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, dla dzieci rodzin korzystających z jadłodajni prowadzonej przez Zgromadzenie Sióstr Albertynek, dla pacjentów Szpitala im. A. Jurasza i Wojewódzkiego Szpitala Dziecięcego w Bydgoszczy, dla młodych parafian św. Mikołaja w Bydgoszczy, 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<ul style="list-style-type: none"> – organizacja turnieju sportowego z podopiecznymi DPS „Słoneczko” oraz imprezy „4LOve Słoneczko” – zajęcia integracyjne o charakterze sportowo-artystycznym, zbiórki znaczków pocztowych w ramach akcji „Każdy znaczek wspiera misję”, sprzedaż charytatywnych bransoletek – pomoc podopiecznym Ruchu na Rzecz Godności Osób Niepełnosprawnych „Wyzwanie” w ramach akcji „Witaj Święty Mikołaju”, – udział w projekcie Stowarzyszenia Wiosna „Szlachetna paczka”, – zbiórki żywności prowadzone przez Banki Żywności na rzecz osób potrzebujących z udziałem wolontariuszy szkolnych, – organizacja imprez okolicznościowych i akcji tematycznych m.in.: akademii, bali karnawałowych, konkursów, Dnia Papieskiego, Dnia Godności Osób Niepełnosprawnych, kiermaszy bożonarodzeniowych, wielkanocnych, Dnia Sprzątania Świata, Wigilii dla osób samotnych, Mikołajek, Dnia zakochanych, charytatywnego koncertu kolęd, akcji charytatywnych: „Uśmiech pod choinkę”, „Witaj zajączku”, organizacja dyskotek szkolnych, przedstawień m.in. jasełka, kawiarenki walentynkowej, festynów środowiskowych, organizacja pomocy dla Ukrainy – zbiórka żywności i materiałów opatrunkowych, roznoszenie kartek świątecznych do osób chorych, – udział w spotkaniach w Wojewódzkim Szpitalu Dziecięcym w Bydgoszczy – prowadzenie zajęć dla małych pacjentów, zbiórka książek dla pacjentów w Bydgoszczy w ramach akcji „Zaczytani”, – współpraca z bydgoskimi przedszkolami (czytanie bajek), pomoc podczas Ogólnopolskiego Święta Wolnych Książek „Bookcrossing”, – udział w kampanii hospicyjnej „Pola Nadziei”, pisanie kartek i listów do chorych dzieci w ramach krajowej akcji „Marzycielska Poczta”, praca na rzecz chorych w Hospicjum im. bł. ks. Jerzego Popiełuszki, – zbiórki darów dla zwierząt ze Schroniska oraz Stowarzyszenia „Ratujmy Azora i Mruczka”, zbiórka pokarmu dla zwierząt w ZOO, – zbiórki nakrętek, płyt CD, DVD, baterii, makulatury, telefonów komórkowych, z których dochód został przeznaczony na rehabilitację dzieci niepełnosprawnych, – przeprowadzenie zbiórki artykułów higienicznych dla bydgoskich czworaczek, – pomoc w organizacji „Różańca ulicami Bydgoszczy” oraz Międzynarodowego Dnia Białej Laski „Ja nie widzę Ciebie, Ty zobacz mnie” – warsztatów ulicznych dotyczących wsparcia osób niewidomych, – kwestowanie w ramach akcji Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, zorganizowanie Ogólnopolskiego Bicia Rekordu w Jednoczesnej Resuscytacji Krążeniowo-Oddechowej, – systematyczna pomoc wolontariuszy-asystentów osobom z różnymi rodzajami niepełnosprawności, pomoc w odrabianiu lekcji, przeprowadzaniu zabaw oraz czytaniu bajek dzieciom podczas zajęć świetlicowych, stały wolontariat w świetlicach: „Kącik” w Fordonie i „Promyczek” w Pałacu Młodzieży, – zorganizowanie spotkań, przedstawień dla podopiecznych Domu Seniora im. Sue Ryder oraz seniorów Osiedla Brdyujście, – pomoc uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej oraz w nauce: zaopatrzenie w podręczniki szkolne, zorganizowanie międzyuczniowskiej sprzedaży podręczników, pomoc uczniom w postaci paczek na święta – akcja Świąteczna Paczka, zbiórka artykułów szkolnych oraz odzieży dla uczniów, – promocja akcji „Wyślij Paczka do Afryki” – pomoc polskiemu misjonarzowi w budowie szkoły muzycznej w Republice Centralnej Afryki, zbiórka pieniędzy oraz przyborów szkolnych na rzecz dzieci z Zambii, 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>– pomoc zawodnikom niepełnosprawnym podczas Olimpiad Specjalnych, pomoc w przeprowadzaniu sportowych imprez miejskich oraz szkolnych m.in.: „Czar2kótek”, Mistrzostw Miasta Bydgoszczy w koszykówce dziewcząt i chłopców, „Ogólnopolskiego Sprawdzianu Wytrzymałości i Wszechstronności w pływaniu”, „X Mikołajkowych Zawodów Pływackich”, Biegu ulicznego „Półmaraton bydgoski”,</p> <p>– promowanie pracy wolontariuszy podczas imprez: „Tydzień Wolontariusza” – przekazanie zebranej kwoty na dofinansowanie drugiego śniadania dla dzieci z ubogich rodzin; zorganizowanie „Międzynarodowego Dnia Wolontariusza” – spotkania z wolontariuszami zagranicznymi,</p> <p>– włączenie się w akcje organizowane przez Miasto oraz organizacje pozarządowe m.in.: działalność charytatywna na rzecz kresów wschodnich – koncert z artystami Opery Nova – zbiórka na rzecz Hospicjum w Wilnie, turniej osiedlowy w piłce nożnej oraz bal karnawałowy (Śródmieście - Bocianowo - Stare Miasto), VI Bieg na Szwederowie, koncert „Głosy dla hospicjum”, akcja „Kilometry dobra”, „Ster na Bydgoszcz”, „Światowy Dzień Pluszowego Misia” wspólnie z Fundacją „Mam marzenie” dla dzieci z Oddziału Onkologicznego Szpitala im. A. Jurasza; kwesta na renowację Cmentarza Starofarnego w Bydgoszczy, pomoc w zorganizowaniu przeglądu historycznego z okazji Święta Niepodległości, sprzątanie grobów zasłużonych dla Bydgoszczy obywateli w Dolinie Śmierci; opieka nad miejscami pamięci narodowej: „Pomnik Pomordowanych Mieszkańców Szwederowa” i „Pomnik – Krzyż na Pl. T. Nowakowskiego” w ramach Aktów Patronatu, sprzątanie grobów na cmentarzu przy parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa,</p> <p>– pomoc w przedszkolach w opiece nad dziećmi m.in. w Przedszkolu Sióstr Elżbietanek,</p> <p>– pomoc osobom bezdomnym przy przygotowaniu kanapek wydawanych przy Bazylice św. Wincentego a'Paulo, pomoc w organizacji Wigilii dla ubogich na Starym Rynku,</p> <p>– praca wolontariacka na rzecz dzieci z Klubu Rozwijania Aktywności Dziecięcej „Promyczek” w Pałacu Młodzieży (odrabianie lekcji, spektakle, wyjazdy),</p> <p>– udział w II edycji projektu „Siedem aniołów” – prowadzenie animacji dla dzieci z terenów wiejskich,</p> <p>– wolontariat na rzecz chorych w Regionalnym Centrum Onkologii w Bydgoszczy,</p> <p>– realizacja akcji „Pomocna Dłoń” – wykonywanie usług fryzjerskich dla osób bezdomnych oraz podopiecznych Domów Dziecka, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz seniorów,</p> <p>– pomoc wolontariuszy podczas warsztatów komputerowych dla seniorów,</p> <p>– prezentacja zasad udzielania pierwszej pomocy oraz przeprowadzenie warsztatów dla dzieci, promocja zasad udzielania pierwszej pomocy w nagrany filmie „Wolontariat medyczny”, przeprowadzenie prezentacji z zakresu udzielania pierwszej pomocy dla uczniów w ramach szkolnego Tygodnia Profilaktycznego, współpraca z Fundacją Maltańska Służba Medyczna, szkolenie wolontariatu medycznego podczas konferencji „Życie jest darem”.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Angażowanie dzieci i młodzieży w szkołach i placówkach w akcje charytatywne i społeczne o charakterze lokalnym i ogólnopolskim np. zbiórki książek, funduszy („Pola nadziei”, „Szkolna Świąteczna Paczka”, „Góra Grosza”, WOŚP), krwiodawstwo, sprzątanie mogił, organizacja dni osiedla, dni szkoły, drzwi otwarte, Bydgoski Festiwal Wodny „Ster na Bydgoszcz”, itd. oraz współpraca dzieci i młodzieży z organizacjami pożytku publicznego, m.in.: z Fundacją „Dr Clown”, Stowarzyszeniem Pomocy Osobom z Zespołem Aspergera „Aspi”, Stowarzyszeniem Bezpieczeństwo Dziecka, Stowarzyszeniem „Nasze Szwederowo”, PCK, Stowarzyszeniem „Z potrzeby serca”, itd. 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>Inne przykładowe działania prowadzone z udziałem wolontariuszy szkolnych:</p> <p>a) krajowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ZS Spożywczych: <ul style="list-style-type: none"> – pomoc w organizacji XX Spotkań Misyjnych w Zgromadzeniu Ducha św., – z okazji XV Dnia Papieskiego prowadzenie zbiórki datków na rzecz Fundacji „Dzieło Nowego Tysiąclecia”, (cel: ufundowanie stypendiów dla zdolnej młodzieży) i pomoc w przygotowaniu poczęstunku dla uczestników „Karoliady”, – pomoc w organizacji cyklicznej akcji „Bezpieczeństwo ze Świętym Mikołajem” w Hali Sportowo-Widowiskowej „Łuczniczka”. • Zespół Szkół nr 29: <ul style="list-style-type: none"> – włączanie się wolontariuszy w proces terapeutyczny dzieci z autyzmem w Ośrodku Rewalidacyjno-Wychowawczych dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem oraz w świetlicy szkolnej (pomoc w nauce komunikacji, zabawy, interakcji społecznych dzieci z autyzmem i Zespołem Aspergera), – pomoc wolontariuszy w organizacji obchodów Światowego Miesiąca Wiedzy nt. Autyzmu (niebieski pochód ulicami Osiedla Błonie), – pomoc w organizacji i czynny udział w obchodach X-lecia istnienia Ośrodka Rewalidacyjno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem – obchody na Wyspie Młyńskiej: niebieski bieg dla autyzmu. • Zespół Szkół nr 4: <ul style="list-style-type: none"> – pomoc przy organizacji Festiwalu Camerimage w Operze Nova, – całoroczne działania na rzecz podopiecznych Fundacji Dr Clown, – organizacja akcji walentynkowej „Walentynki nie tylko dla zakochanych” – sprzedaż babeczek, z której dochód został przekazany Fundacji Serce Dziecka na pomoc dla dzieci z wadami i chorobami serca. • Państwowy Zespół Szkół Muzycznych im. A. Rubinsteina: <ul style="list-style-type: none"> – organizacja koncertu charytatywnego na rzecz Wiktorii Lewkowskiej „Wiktoria Art.”, współpraca z Fundacją Kamienica 12, – włączenie się w akcję Pączek dla Afryki: Tłuste Czwartki, współpraca z Fundacją Kapucyni i Misje, – zbiórki pieniężne do puszek we współpracy z Towarzystwem Mozartowskim w Bydgoszczy, m.in. podczas: Międzynarodowego Konkursu Młodych Pianistów Artur Rubinstein In Memoriam i uroczystości pasowania na ucznia, – obchody Jubileuszu 90-lecia Szkoły – zbiórka datków na najzdolniejszych uczniów, współpraca z Towarzystwem Mozartowskim w Bydgoszczy, – pomoc rodzinom, które przyjechały z Doniecka do Bydgoszczy, współpraca z Izbą Gospodarczą Wodociągi Polskie, – włączenie się do akcji „Podziel się posiłkiem”, współpraca z Bankami Żywności, – zbiórka na rzecz ofiar trzęsienia ziemi w Nepalu, współpraca z Caritas Diecezji Bydgoskiej, – włączenie się do akcji „Szlachetna Paczka”, – zbiórki nakrętek, z których dochód przeznaczony został na rehabilitację niepełnosprawnych dzieci, współpraca z Kurią Biskupią w Bydgoszczy. 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<ul style="list-style-type: none"> • Szkoła Podstawowa nr 38: <ul style="list-style-type: none"> – współpraca z Domem Pomocy Społecznej „Promień Życia” – akcja pod hasłem „Zaadoptuj Dziadka”, – udział w kampanii hospicyjnej „Pola Nadziei”, – realizacja projektu Szlachetna Paczka (po raz siódmy w szkole), – współpraca z UNICEF Polska – przeprowadzenie akcji „Wszystkie Kolory Świata”, – zorganizowanie koncertów charytatywnych na terenie szkoły pod hasłem: „Aniołek dla Mikołaja” i „Aniołek dla Oli”, – współpraca ze Schroniskiem dla Zwierząt na Osowej Górze – zorganizowanie kiermaszu oraz przekazanie żywności i akcesoriów, – zorganizowanie zbiórki zabawek i przyborów szkolnych dla dzieci z Filipin pod hasłem „Twoje serce dla Filipin.” • Szkoła Podstawowa nr 65: <ul style="list-style-type: none"> – współorganizowanie akcji charytatywnych – zbiórki na rzecz zwierząt, – zorganizowanie imprezy szkolnej i zbiórka pieniędzy na cele Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, – zorganizowanie i włączenie się do ogólnopolskiej akcji „Szlachetna paczka”, – zbiórka produktów żywnościowych w ramach akcji „I Ty możesz zostać świętym Mikołajem”, – „Adopcja na odległość” – akcja związana z pomocą materialną dla szkoły Ośrodka Misyjnego w Jeewodaya w Indiach. b) międzynarodowe: <ul style="list-style-type: none"> • realizacja Programu e-Twinning – „Moja mała Europa”: wystawa prac uczniów z Polski, Hiszpanii i Portugalii, „Treasures hunting: looking for cultural & natural resources”, „Christmas cards exchange” (SP nr 46, SP nr 41, ZS nr 6), • realizacja projektu międzynarodowego KIDS SPEAK: prowadzenie zajęć z języka angielskiego przez 3 wolontariuszy z Indonezji, Maroka oraz Meksyku (ZS nr 29), • realizacja projektu World Talks, prowadzenie zajęć dla młodzieży z języka angielskiego i hiszpańskiego przez studentów z Kolumbii, Nowej Zelandii i Chin (ZSO nr 1), • zajęcia warsztatowe dla gości – asystentów romskich z krajów europejskich: Litwy, Rumunii, Słowacji, Bułgarii, Turcji, Włoch (ZS nr 6), • spotkanie z wolontariuszką z Hiszpanii EVS (ZSO nr 1), • warsztaty dla gości z zagranicy – Francji, Niemiec, Włoch, Ukrainy (ZS nr 19), • zorganizowanie spotkania integracyjnego z przedstawicielami Wolontariatu Europejskiego z Belgii, Irlandii, Wysp Kanaryjskich, Hiszpanii i Włoch. Spotkanie było połączone z promocją akcji „Kilometry do bra” (ZS Mechanicznych nr 2). 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Aktywna działalność Młodzieżowej Rady Miasta oraz samorządów uczniowskich	Wydział Edukacji i Sportu	<p>Działalność Młodzieżowej Rady Miasta Bydgoszcz w 2015 roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Koordynacja funkcjonowania młodzieżowego radia internetowego OMG Radio (http://omgradio.bydgoszcz.pl), którego studio mieści się w Pałacu Młodzieży. Radio posiada wszelkie niezbędne licencje na nadawanie od poniedziałku do soboty w godz. 18:00-22:00. – Koordynacja realizacji projektu „Laboratorium demokracji”. W roku szkolnym 2014/2015 przeprowadzono warsztaty samorządowe dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, których głównym tematem była umiejętność zarządzania projektem oraz aktywność ekonomiczna, jako jeden z filarów społeczeństwa obywatelskiego. Warsztaty prowadzili przedstawiciele Forum Obywatelskiego Rozwoju, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego. Przygotowano zestawy gier integracyjno-animacyjnych dla samorządów uczniowskich, a także stworzono Bibliotekę Aktywnego Obywatela, zawierającą publikacje dotyczące funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego. <p>W ramach projektu utworzono Bydgoski Kongres Uczniowski – skupiający przedstawicieli samorządów szkół podstawowych i gimnazjów. Wśród działań podjętych przez Kongres wymienić można przedsięwzięcia m.in. Bydgoski Przegląd Trendów, Miejskie Igrzyska Szkolne, Bydgosztor – Gra Miejska, opracowanie Słownika Bydgoskiej Gwary Młodzieżowej 2015.</p> <p>Samorządy uczniowskie realizowały zadania wynikające ze specyficznych potrzeb lokalnej (szkolnej) społeczności w postaci organizacji życia kulturalnego, wydarzeń o charakterze sportowym, prowadzenia stron internetowych, radiowęzłów, organizacji uroczystości szkolnych, a także uczestniczą w uroczystościach związanych z wydarzeniami rocznicowymi organizowanymi na terenie miasta. Samorząd uczniowski opiniował również dokumenty wewnętrzne szkół.</p>	Budżet Miasta	IV.8.
	Popularyzacja pracy na rzecz szkoły	Wydział Edukacji i Sportu	<p>Realizacja zadania odbywała się m.in. poprzez działania wolontariatu miejskiego oraz samorządów młodzieżowych opisane w poprzednim zadaniu.</p> <p>W ramach popularyzacji pracy na rzecz szkoły, istotne było reprezentowanie szkół i placówek poprzez uczestnictwo uczniów w konkursach tematycznych, konkursach przedmiotowych oraz olimpiadach, a także poprzez udział podczas „drzwi otwartych”, w targach edukacyjnych – w tym przypadku uczniowie pełnili rolę ambasadorów szkoły.</p>	Budżet Miasta	IV.8.
	Tworzenie projektów dotyczących działań społecznych i pozyskiwanie grantów na ich realizację	Wydział Edukacji i Sportu	<p>W ramach systemu Bydgoskich Grantów Oświatowych, przeznaczonych na wspieranie inicjatyw edukacyjnych i kulturalnych szkół i placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Bydgoszcz, w 2015 roku 105 jednostek oświatowych złożyło 668 wniosków. W drodze konkursu, 281 projektów otrzymało granty, w tym na realizację różnorodnych form aktywności społecznej, samorządowej, działań na rzecz integracji środowisk oraz budowania tożsamości lokalnej np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – VII Ogólnopolski Konkurs Filmów Amatorskich „Kłaps”, – Projekt profilaktyczno-wychowawczy „Żyj, nie ulegaj, walcz...!”, – Tydzień Świadomości o Niepełnosprawności, – 4 LOve „Stoneczko” – zajęcia artystyczno-sportowo-rekreacyjne dla wychowanków DPS, – IV Forum Samorządów Szkół Ponadgimnazjalnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego, – „Fordońskie smaki 2015” – konkursy, warsztaty, degustacje i pokazy, – VII Wojewódzkie Młodzieżowe Spotkania Samorządowe pt. „Stop agresji – tak kulturze”, – II edycja warsztatów RAP – Reagujesz Akceptujesz Pomagasz, 	Budżet Miasta	IV.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Budowa poczucia tożsamości lokalnej, edukacja regionalna	Wydział Edukacji i Sportu ZSO nr 7 ZSO nr 8	<p>– Pokoloruj ze mną świat – projekt wolontariacki adresowany do młodzieży zamieszkującej w bursie deklarującej pomoc, zaangażowanie oraz uśmiech – dzieciom hospitalizowanym.</p> <p>W 2015 r. zadanie było realizowane poprzez program krajoznawczo-turystyczny, koordynowany przez Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 7, a w zakresie edukacji patriotycznej przez ZS Ogólnokształcących nr 8. Celem podejmowanych działań jest promowanie wiedzy o regionie wśród nauczycieli i uczniów w formie aktywnego uczestnictwa w wycieczkach krajoznawczych oraz przedsięwzięć o charakterze patriotycznym. Szkoły uczestniczyły w tworzeniu programu w zakresie edukacji patriotycznej, ze szczególnym uwzględnieniem „Małej Ojczyzny” oraz programu wolontariatu, we współpracy z różnymi podmiotami. W pracach nad tworzeniem programów uczestniczą: nauczyciele, dyrektorzy szkół, młodzież szkolna, przedstawiciele organizacji pozarządowych, środowisk kombatanckich, IPN, szkół wyższych, urzędnicy.</p> <p>Zadanie wdrażane było również poprzez projekty realizowane w ramach Bydgoskich Grantów Oświatowych, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Spacery z historią. Odszyfrowujemy bydgoskie ślady Mariana Rejewskiego w 110 rocznicę jego urodzin (gra terenowa), – Co nam zostało z tamtych lat... Tropem wspomnień o Marianie Rejewskim i Jerzym Sulimie-Kamińskim. Konkurs dla uczniów klas VI szkół podstawowych i szkół gimnazjalnych, – Wiem prawie wszystko o Bydgoszczy – miejski konkurs dla uczniów klas szóstych, – Konkurs historyczno-przyrodniczy „Bydgoszcz – Kanał Bydgoski wczoraj i dziś”, – „Dobre, bo polskie” – Miejski Interdyscyplinarny Turniej o Polsce i Regionie, – „Bydgoskie ślady Mariana Rejewskiego” – konkurs grafiki komputerowej z cyklu „Bydgoszcz oczami Wilbera”, – Marian Rejewski – bydgoszczanin, który przyspieszył bieg historii (konkurs i wieczornica historyczna), – III społeczno-historyczno-geograficzny konkurs miejski „Cudze chwalicie, a czy swoje miasto znacie?”, – Jestem bydgoszczaninem z Fordonu. Organizacja konkursu dla fordońskich szkół „Poznajemy historię Doliny Śmierci” itd. 	Budżet Miasta	IV.8.
c.	Popularyzacja postaw obywatelskich we wszystkich grupach społecznych i wiekowych:				
	Nawiązywanie współpracy z organizacjami w kraju i zagranicą celem popularyzacji wzorców z miast/państw, gdzie działania obywatelskie są bardziej zaawansowane	Wydział Edukacji i Sportu	<p>Miasto Bydgoszcz od 2005 roku jest członkiem stowarzyszenia Eurocities, które zrzesza ponad 130 dużych miast europejskich z 34 krajów, głównie z państw UE. Celem stowarzyszenia jest stworzenie wspólnej wizji dla zrównoważonego rozwoju, lepszej przyszłości i dobrej jakości życia w miastach europejskich. W 2015 r. przedstawiciele UMB uczestniczyli w przedsięwzięciach w ramach stowarzyszenia Eurocities, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pracach forum i grupy roboczej Eurocities związanej z ochroną środowiska w marcu 2015 roku w Porto (Portugalia), – spotkaniu informacyjno-szkoleniowym koordynatorów Eurocities w dniach 20-23 maja 2015 roku w Pradze (Czechy), – seminarium dotyczącym zagadnień społecznych w dniach 30 czerwca - 1 lipca 2015 r. w Brukseli (Belgia). 	<p>Srodki: Eurocities, Związku Miast Polskich</p> <p>Budżet Miasta</p>	I.6. IV.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>Innym przedsięwzięciem realizowanym w 2015 roku było uczestnictwo Miasta Bydgoszczy w projekcie „Miasta w transferze polskiego doświadczenia decentralizacji na Ukrainę” realizowanym przez Związek Miast Polskich, wspólnie ze Związkiem Miast Ukrainy, Związkiem Powiatów Polskich oraz Śląskim Związkiem Gmin i Powiatów. W ramach projektu 16 polskich miast przyjęło przedstawiciele samorządów ukraińskich, w ramach wizyt studyjnych poświęconych przekazaniu doświadczeń polskich reform, wykorzystania programów przedakcesyjnych i praktycznej prezentacji kompetencji polskich samorządów. Projekt realizowany był ze wsparciem środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP, w ramach „Wsparcia samorządowego i obywatelskiego wymiaru polskiej polityki zagranicznej 2015”. W Bydgoszczy gościliśmy przedstawicieli Czerkas – miasta partnerskiego Bydgoszczy.</p> <p>Ponadto Miasto Bydgoszcz udziela wsparcia organizacyjnego i finansowego placówkom oświatowym, które wyrażają chęć realizowania międzynarodowych i krajowych projektów. Za pośrednictwem Wydziału Edukacji i Sportu do placówek oświatowych przekazywane są informacje odnośnie nawiązywania i utrzymywania partnerskich kontaktów między szkołami i placówkami oświatowymi z kraju i z zagranicy. Szkoły i placówki oświatowe podejmowały wiele działań, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uczestniczyły w programach Unii Europejskiej: <ul style="list-style-type: none"> – Program Comenius – Edycja 2012 (ZS nr 24, ZS nr 36), Edycja 2013 (Przedszkole nr 34, SP nr 4, SP nr 20, Gimnazjum nr 5, Gimnazjum nr 38, XXI LO, ZS nr 27, ZSO nr 4, ZS Mechanicznych nr 1). Celami projektów były: poznanie różnorodności europejskich kultur, alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego, rozwijanie przez uczniów kompetencji językowych i informatycznych, wymiana doświadczeń dotyczących innowacyjnych metod nauczania, promocja zdrowego odżywiania i zachowań prozdrowotnych wśród uczniów szkół partnerskich, kreowanie postaw prospołecznych oraz postaw proeuropejskich, bilateralny transfer wiedzy specjalistycznej, rozwijanie pasji i uzdolnień młodzieży, nabywanie nowych doświadczeń w międzynarodowej pracy zespołowej, podniesienie poziomu pracy dydaktycznej szkoły, urozmaicenie oferty edukacyjnej, podążanie za postępem cywilizacyjnym, wyzwalanie kreatywności i ujawnianie talentów. – Program „Erasmus+” – wsparcie (od 2014 r.) otrzymały następujące placówki: ZS nr 22, ZS Chemicznych, SP nr 25 Integrycyjna (ZS nr 19), ZS nr 4, Pałac Młodzieży, ZSO nr 6. – Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój POWER „Staże zagraniczne dla uczniów i absolwentów szkół zawodowych oraz szkolenia kadry kształcenia zawodowego”, a także „Zagraniczna mobilność kadry edukacji szkolnej” – wsparcie otrzymały placówki: ZS Handlowych, ZS Budowlanych, SP nr 32 (ZS nr 21), ZS Mechanicznych nr 1. • organizowały imprezy o zasięgu międzynarodowym: <ul style="list-style-type: none"> – Bydgoskie Impresje Muzyczne BIM to impreza jedyna w swoim rodzaju, znana także jako Międzynarodowe Spotkania Muzykującej Młodzieży. Impreza organizowana od 1977 r., w której uczestniczą młodzieżowe zespoły o różnorodnym charakterze (chóry i orkiestry kameralne, zespoły wokalne, instrumentalne, folklorystyczne, tańca współczesnego, piosenki i ruchu itp.) z całego świata. – Międzynarodowy Turniej Szachowy Juniorów „Euro Szachy” – Młodzieżowy Dom Kultury nr 1. – Przegląd Zespołów Ludowych i Tanecznych „Karolinka” – Młodzieżowy Dom Kultury nr 2. – Odyseja Umysłów – aktywny udział LO nr I, SP nr 14. 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>– udział zespołów tanecznych z Bydgoszczy w imprezach międzynarodowych np. Zespół Pieśni i Tańca „Płomienie” – MDK nr 4, Zespół Pieśni i Tańca „Ziemia Bydgoska”, chór szkolny Collegium Vocale – LO nr 5 i inne.</p> <p>Ponadto w 2015 roku około 130 zagranicznych studentów uczyło się na bydgoskich uczelniach dzięki programowi Erasmus i międzynarodowej wymianie międzyuczelnianej. Zagraniczni goście pochodzili z Azerbejdżanu, Kazachstanu, Litwy, Węgier, Grecji, Kosowa, Turcji, Hiszpanii, Bułgarii, Finlandii, Rumunii, Włoch, Zambii, Rosji, Ukrainy, Czech oraz Uzbekistanu. Studenci przez pół roku poznawali naszą kulturę, obyczaje oraz historię, będąc studentami: Collegium Medicum UMK, Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy, Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego i Wyższej Szkoły Gospodarki.</p> <p><i>Spotkanie Prezydenta Miasta z zagranicznymi studentami w bydgoskim ratuszu</i></p> <p><i>Źródło: strona internetowa UMB</i></p>		
	Organizowanie i finansowanie wyjazdów studyjnych do miejsc, w których działania obywatelskie są na wyższym poziomie	Biuro Promocji Miasta i Współpracy z Zagranicą	<p>Udział przedstawicieli Urzędu Miasta Bydgoszczy w:</p> <p>– warsztatach Open Days (Europejski Tydzień Regionów i Miast) w Brukseli w dniach 12-15 października 2015 r. – trzynasta edycja Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast zorganizowana została przez Dyрекcję Generalną ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej KE oraz Komitet Regionów przebiegała pod hasłem „Regiony i miasta Europy partnerami w zakresie inwestycji i wzrostu”; w programie wyjazdu znalazły się konferencje, warsztaty i seminaria, a także wizyta w Parlamencie Europejskim, Komitecie Regionów oraz spotkanie z eurodeputowanymi z województwa kujawsko-pomorskiego, była to możliwość zapoznania się z systemami różnych państw UE dot. włączania obywateli w proces współdecydowania o projektach lokalnych,</p> <p>– spotkaniu pn. „Efektywne e-usługi” w Brukseli w dniu 17 marca 2015 r., które zorganizowane zostało przez Komisję Europejską i Europejskie Obserwatorium Polityki Zatrudniania. Spotkanie dotyczyło wdrażania, stosowania i wykorzystywania usług elektronicznych w publicznych i niepublicznych instytucjach rynku pracy. W ramach jednego z bloków Miasto Bydgoszcz zaprezentowało wykorzystywanie e-usług przez PUP w Bydgoszczy, takich jak: elektroniczna rejestracja osób bezrobotnych, elektroniczne zgłaszanie ofert pracy, prezentacja portalu służb zatrudnienia, wymiana informacji i danych pomiędzy publicznymi służbami zatrudnienia w kraju, wymiana danych o wspólnych klientach z urzędu pracy, jednostek pomocy społecznej i jednostek obsługujących świadczenia rodzinne i dodatki mieszkaniowe na terenie Bydgoszczy i powiatu bydgoskiego,</p> <p>– wyjeździe studyjnym do Gandawy i Brukseli (Belgia) w dniach 28.09.-1.10. 2015 r. – Gandawa przedstawiła „inteligentne” wdrożenia, z udziałem społeczności lokalnych oraz projekt nowej biblioteki, która będzie pełniła różne funkcje.</p>	Środki Stowarzyszeń: „Europa Kujaw i Pomorza”, Eurocities,	I.6. IV.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			– wyjeździe do Brukseli na Green Week w dniach 3-5 czerwca 2015 r. – wymiana doświadczeń oraz dobrych praktyk z zakresu ochrony środowiska.		
	Stworzenie systemu bodźców mobilizujących ludzi do działań społecznych	Miasto Bydgoszcz	<p>Przedsięwzięcia realizowane w 2015 roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> – obchody Europejskiego Tygodnia Demokracji Lokalnej w dniach 12-18 października. Edycja ta odbywała się pod hasłem: „Living together in multicultural societies: respect, dialogue, interaction” („Życie w społeczeństwach wielokulturowych: szacunek, dialog, współdziałanie”). Młodzi ludzie z Bydgoszczy i zagranicy mieli okazję wziąć udział w warsztatach, szkoleniach, debatach, wystawach, konkursach, wycieczkach oraz grze miejskiej. Młodzież twórczo angażowała się w realizację ciekawych reportaży, a także z powodzeniem sprawdziła się w roli twórców - aktorów podczas przygotowywania dwujęzycznego przedstawienia teatralnego. W organizację wydarzeń o charakterze europejskim włączyły się: ZS nr 36, International School of Bydgoszcz, Nieformalna Grupa „Sławek i Przyjaciele”, Klub Przyjaciół Ukrainy, Bydgoski Klub Rotary, Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej, Bydgoskie Centrum Informacji, Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego, Miejskie Centrum Kultury, – działania komunikacyjne w ramach Budżetu Obywatelskiego Program „5/6” (dwuetapowa procedura wyboru inwestycji) – 300 zgłoszonych pomysłów w fazie I oraz udział ponad 20 tys. mieszkańców w fazie II głosowania, – akcje konkursowe na oficjalnym fanpage miasta na portalu Facebook, – projekt „Bydgoszcz Informuje” – platforma informacyjna w postaci działań takich jak cykliczne infografiki w social media, dystrybucja ulotek w okresie letnim zachęcających do czynnego udziału w ofercie przedsięwzięć organizowanych przez miasto, instytucje podległe oraz organizacje pozarządowe, outdoor, wykorzystanie systemu nośników w komunikacji publicznej do komunikowania działań podejmowanych przez Miasto i inne podmioty oraz do promocji przedsięwzięć, – współpraca z NGO, – realizacja „Programu współpracy Miasta Bydgoszczy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2015” – przekazywanie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym, – patronat honorowy Prezydenta Miasta jako instrument wspierania przedsięwzięć o charakterze prospołecznym (93 przyznanych patronatów w 2015 r.), – patronat medialny jako instrument wspierający promocję działań o charakterze prospołecznym (3 patronaty przyznane w 2015 r.). 	Budżet Miasta	IV.8
	Kujawsko-Pomorskie Centrum Badań nad Społeczeństwem Obywatelskim		Zadanie w 2015 roku nie było realizowane.		
d.	Współpraca z grupami inicjatywnymi powstałymi dla przeprowadzenia konkretnych projektów dla dobra wspólnego:				
	Realizacja zadań publicznych w ramach inicjatyw lokalnych mieszkańców	Miasto Bydgoszcz	W 2015 roku kontynuowana była realizacja Programu Inicjatyw Lokalnych „25/75” oraz Programu „5/6” (budżet obywatelski).	Budżet Miasta	IV.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>Program „25/75” jest jedną z możliwości realizacji zadania publicznego z inicjatywy i przy współudziale mieszkańców Bydgoszczy. Celem programu jest zwiększenie aktywności obywatelskiej mieszkańców naszego miasta dla wspólnego, a przede wszystkim szybszego wykonania zadań publicznych gminy. Aby wystąpić z wnioskiem o realizację zadania publicznego wystarczy zgromadzić 25% wkładu własnego szacunkowego kosztu inwestycji. Natomiast pozostałe 75% kosztów zadania pokrywa Miasto. Na realizację programu w budżecie miasta rezerwowane jest corocznie 5 mln zł. W 2015 r. w ramach programu zrealizowano:</p> <ul style="list-style-type: none"> – budowę ul. Borowikowej i ul. Koźlakowej wraz z kanalizacją deszczową, – przebudowę ulicy Konwaliowej wraz z budową elementów kanalizacji deszczowej, – budowę ulicy Rydzowej wraz z budową kanalizacji deszczowej, – budowę zjazdu z ul. Szpitalnej poprzez torowisko tramwajowe na posesję przy ul. Białogardzkiej 23, <p><i>Źródło: strona internetowa UMB</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – budowę ulicy ks. Prałata Romualda Biniaka, – remont chodnika usytuowanego wzdłuż bloku przy ul. Powst. Wielkopolskich 32, – remont łazienek w budynku Szkoły Podstawowej nr 65 przy ul. Duracza 7, <p>natomiast poniższe inwestycje zostaną zakończone w 2016 r.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przebudowa ul. Broniewskiego wraz z zagospodarowaniem terenu zielenią, – budowa ulicy Kokosowej wraz z oświetleniem i odwodnieniem terenu, – budowa ulicy Makowej i Bluszczowej, – budowa ulic Kalinowej i Czeremcha, – przebudowa ulicy Górzyskowo wraz oświetleniem. <p>Zasada działania Programu „5/6” polega na wydzieleniu z budżetu miasta kwoty 5 mln zł (corocznie), na realizację zadań zgłaszanych przez mieszkańców miasta. Kwota ta jest dzielona proporcjonalnie do liczby osób zameldowanych na pobyt stały na obszarze każdej z 29 rad osiedli (wchodzących w skład 6 okręgów wyborczych). Decyzje, które zadania realizować podejmują mieszkańcy w głosowaniu. W edycji 2015 oddano 20.021 głosów, w tym 17.761 głosów ważnych. W uchwalonym budżecie miasta na 2016 rok ujęto 42 zadania. Natomiast, w ramach programu, w 2015 roku realizowane były zadania dotyczące: dróg osiedlowych, chodników, zagospodarowania terenu, infrastruktury rekreacyjno-sportowej, monitoringu itp. wybrane przez mieszkańców w latach wcześniejszych.</p>		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Monitoring aktywności obywatelskiej; programowanie dalszej współpracy na podstawie zdobytych doświadczeń i efektów: określanie mocnych i słabszych stron	Miasto Bydgoszcz	Corocznie prowadzony jest monitoring „Programu współpracy Miasta Bydgoszczy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”, a jego efektem jest przedstawiane Radzie Miasta Bydgoszczy roczne sprawozdanie z jego realizacji. Na bieżąco prowadzony jest monitoring realizacji zadań w ramach Programów „25/75”, a także „5/6” oraz procedur ich wdrażania. Na podstawie zebranych doświadczeń proces jest modyfikowany.	Budżet Miasta	IV.8.
	Współpraca przy realizowaniu/finansowaniu projektów wg zawartych umów wieloletnich	Fundacja dla UKW Rada Osiedla Stary Fordon Wydział Funduszy Europejskich	Miasto Bydgoszcz jest partnerem w projekcie pn. „Rynek w Starym Fordonie - powrót do spotkań” współfinansowanym ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego w ramach programu „Obywatele dla demokracji”. W 2014 r. powstała świetlica pn. Cafe Rynek, w której mieszkańcy mają dostęp do bezpłatnego Internetu i sprzętu komputerowego. W ramach projektu zbadano przyczyny zamierania życia społecznego i gospodarczego w Starym Fordonie. W 2015 r. opracowano Społeczną Strategię Rewitalizacji Starego Fordonu, która będzie podstawą do przygotowywanego przez Miasto Bydgoszcz Gminnego Programu Rewitalizacji. Propozycje mieszkańców ujęte w strategii obejmują między innymi remonty elewacji kamienic, remonty budynków komunalnych oraz powołanie społecznych opiekunów zabytków, poprawę komunikacji oraz szereg działań aktywizujących te tereny pod kątem gospodarczym i społecznym. W 2015 r. realizowano także projekt pn. „Pomagamy sobie. Seniorzy i więźniowie poprawiają Fordon”. Liderem przedsięwzięcia jest Fundacja dla Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, a partnerem projektu jest Miasto Bydgoszcz. W ramach projektu zagrożeni wykluczeniem mieszkańcy Starego Fordonu, radni osiedlowi, miejscy urzędnicy i więźniowie podejmowali wspólne działania zwalczające wykluczenie społeczne. Rezultatem realizacji projektu jest m.in. otwarty warsztat wyposażony w narzędzia, który jednocześnie pełni funkcje integracyjne dla mieszkańców Starego Fordonu. Warsztat został utworzony w jednym z pustostanów przy ul. Bydgoskiej, należących do Miasta.	Budżet Miasta Fundusze europejskie	IV.8.
e.	Wspieranie działań na rzecz ułatwienia osiedlenia się w Bydgoszczy nowych mieszkańców z Polski i z zagranicy:				
	Prowadzenie strony informacyjnej „Zamieszkaj w Bydgoszczy” dla nowo przybywających i nowo przybyłych, co/gdzie w Bydgoszczy		Zadanie w 2015 roku nie było realizowane.		
	Nawiązanie współpracy z pracodawcami, którzy zatrudniają/będą zatrudniali obcokrajowców	Powiatowy Urząd Pracy	Łącznie w 2015 roku PUP w Bydgoszczy nawiązał współpracę z 395 pracodawcami, którzy zatrudniają bądź planują zatrudnienie obcokrajowców. Współpraca dotyczyła rejestracji oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy obcokrajowcom oraz wydawania informacji na temat możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych pracodawcy powierzającemu wykonanie pracy cudzoziemcowi. W 2015 roku wydano 716 informacji na temat możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych podmiotu powierzającemu wykonanie pracy cudzoziemcowi w oparciu o rejestry bezrobotnych i poszukujących pracy dla łącznie 198 pracodawców. Ponadto zarejestrowano 19.289 oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy obywatelowi Armenii, Białorusi, Gruzji, Mołdowy, Rosji i Ukrainy od 2.424 pracodawców.	Budżet Miasta	IV.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Rozwijanie współpracy z uczelniami pod kątem pomocy studentom zagranicznym		Zadanie nie było realizowane w 2015 roku.		
f.	Stać cykliczna współpraca władz samorządowych z mieszkańcami miasta:				
	Stworzenie i przekazywanie mieszkańcom miasta ankiet dotyczących efektywności prowadzonych działań	Miasto Bydgoszcz	W 2015 roku przeprowadzono została ankieta, której celem było zebranie opinii i uwag na temat dotychczasowych zasad Bydgoskiego Budżetu Obywatelskiego oraz oczekiwań mieszkańców co do ich ewentualnej zmiany.	Budżet Miasta	IV.8.
	Cykliczne spotkania prezydenta miasta z mieszkańcami	Miasto Bydgoszcz	W 2015 roku w ramach zadania odbywały się spotkania Prezydenta Miasta: <ul style="list-style-type: none"> – z przedstawicielami rad osiedli oraz mieszkańcami w ramach programu Bydgoski Budżet Obywatelski, – z przedstawicielami stowarzyszeń oraz mieszkańcami w ramach Programu Inicjatyw Lokalnych „25/75”, – z przedsiębiorcami, pracodawcami, przedstawicielami szkół nt. rozwoju szkolnictwa zawodowego, – z przedstawicielami przedsiębiorców oraz inwestorów pt. „Śniadania biznesowe”, – z pracodawcami oraz pracownikami podczas odwiedzin bydgoskich zakładów pracy oraz firm, – w ramach projektu „Maj Mam”, – z mieszkańcami w ramach programu Bydgoska Rodzina 3+, – podczas Miejskiej Wigilii, – podczas Bydgoskiej Święconki, – z mieszkańcami w sprawach dotyczących Miasta. 	Budżet Miasta	IV.8. IV.9.
	Konsultacje społeczne dotyczące decyzji bieżących i o charakterze strategicznym	Biuro Obsługi Mediów	Konsultacje społeczne prowadzone w 2015 roku dotyczyły m.in.: <ul style="list-style-type: none"> • zakresu realizacji inwestycji miejskich, np.: <ul style="list-style-type: none"> – przebudowy ul. Wojska Polskiego na odcinku od pętli Magnuszewska do węzła komunikacyjnego Wojska Polskiego-Szarych Szeregów-Belzy, – przebudowy ul. Smukalskiej na odcinku od ul. Błędzkiej do ul. Rajskiej, – budowy nowych dróg dojazdowych na osiedle Eskulapa, – budowy ścieżek rowerowych przy ul. Grunwaldzkiej, Kruszwickiej, rondzie Grunwaldzkim oraz ul. Łochowskiej, – nowej sieci połączeń tramwajowych i autobusowych w 2016 roku, • dokumentów strategicznych – Aktywizacja społeczno-gospodarcza terenów leżących nad zbiornikami i ciekami wodnymi w Bydgosko-Toruńskim Obszarze Funkcjonalnym (BTOF), • problemów i potrzeb bydgoskich osiedli w kontekście możliwości, jakie przynoszą rozwiązania Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność, • opracowania Lokalnej Strategii Rozwoju dla Stowarzyszenia Bydgoska Lokalna Grupa Działania „Dwie Rzeki”. 	Budżet Miasta	IV.8.
	Stworzenie banku dobrych przykładów i dobrych pomysłów	Miasto Bydgoszcz	Zadanie było realizowane poprzez zamieszczanie na stronie internetowej Miasta informacji dotyczących m.in. projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe, wolontariuszy oraz w ramach Programów Inicjatyw Lokalnych „25/75” oraz „5/6”.	Budżet Miasta	IV.8.

Mierniki realizacji programu:

Lp.	miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych	szt.	1 054	1 085	1 145	1 220		IV.7., IV.8.	US
2	Liczba zadań publicznych realizowanych w ramach inicjatyw lokalnych mieszkańców	szt.	0	„25/75” – 6	„25/75” – 8	„25/75” – 11		IV.7., IV.8.	UMB
3	Liczba przedsięwzięć i wydarzeń organizowanych w mieście z inicjatywy obywateli	szt.	150	138	142	146		IV.7., IV.8.	UMB

Wszystkie 6 przedsięwzięć ujętych w programie było realizowanych w 2015 roku. W ramach tych przedsięwzięć, na 23 zadania główne zapisane w programie, 20 (87,0%) było realizowanych, w 3 (13,0%) przypadkach nie rozpoczęto realizacji zadania. Z 20 realizowanych zadań, 17 było finansowanych lub współfinansowanych z budżetu miasta. Wśród innych źródeł finansowania projektów można wymienić m.in. Stowarzyszenie „Europa Kujaw i Pomorza”, Eurocities, fundusze europejskie itp.

Dzięki realizacji zadań programu zanotowano wzrost liczby inicjatyw obywatelskich (Program „5/6” – Budżet Obywatelski oraz Program „25/75” – Inicjatywy Lokalne), poprawę obiegu informacji, poprawę procesu planowania wydarzeń i przedsięwzięć, poprawę wizerunku miasta obywatelskiego, wzrost zaangażowania różnych środowisk na rzecz działań wspólnych i wzrost świadomości mieszkańców w różnych grupach wiekowych o możliwościach działań na rzecz Bydgoszczy. Ważnym elementem programu są konsultacje społeczne, które w istotny sposób przyczyniają się do tworzenia społeczeństwa obywatelskiego. Zjawiskiem, które napawa optymizmem jest zwiększająca się liczba uczestników wolontariatu oraz różnorodność akcji podejmowanych przez Wolontariat Miejski.

III.13. Program Nr 13 Miasto nauki

Cele programu:

- Zwiększenie znaczenia Bydgoszczy jako ośrodka akademickiego
- Podniesienie jakości kształcenia na bydgoskich uczelniach
- Wzmocnienie udziału przedstawicieli środowiska naukowego w życiu miasta i jego mieszkańców
- Wzmacnianie oddziaływania potencjału naukowego i innowacyjnego bydgoskich uczelni na lokalną gospodarkę
- Aktywizacja inicjatyw studenckich i ich powiązanie z kulturą Bydgoszczy
- Wzmocnienie współpracy miasta i uczelni w aplikowaniu o fundusze unijne na rzecz inicjatyw i projektów inwestycyjnych

Koordynator programu:

Wydział Edukacji i Sportu

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2015 roku:

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
a.	Wspieranie podnoszenia jakości kształcenia uczelni bydgoskich:				
	Dążenie do utworzenia systemu stypendialnego dla kadry naukowej, premiującego habilitacje, uprawnienia doktoranckie oraz publikacje uwzględnione w bazie SCOPUS jak i współczynnik publikacji oraz ich cytowań mierzony wg metody Hirscha (wprowadzając rozdział na nauki ścisłe/techniczne i humanistyczne/przyrodnicze)		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Propagowanie wysokich ocen parametrycznych MNiSW oraz akredytacji PKA dla uczelni – w celu wspierania budowania standardów edukacyjnych na miarę najlepszych wzorców obowiązujących w europejskiej i globalnej przestrzeni akademickiej	Uczelnie bydgoskie	W 2015 roku, Polska Komisja Akredytacyjna przyznała oceny pozytywne następującym kierunkom bydgoskich uczelni: – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego: Wychowanie fizyczne, Administracja, Edukacja techniczno-Informatyczna, Filologia polska, – Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy: Budownictwo, Ochrona środowiska, Technologia chemiczna, Wydział Rolnictwa i Biotechnologii – Ocena instytucjonalna, Inżynieria środowiska, – Collegium Medicum UMK: Fizjoterapia,	Środki uczelni	I.2.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<ul style="list-style-type: none"> - Akademia Muzyczna: Wydział Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej – Ocena instytucjonalna, - Wyższa Szkoła Gospodarki: Zarządzanie, Turystyka i Rekreacja, Filologia, Informatyka, - Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa: Pedagogika, Informatyka, Prawo, Praca socjalna, - Bydgoska Szkoła Wyższa: Pedagogika, Logistyka, Fizjoterapia, - Wyższa Szkoła Nauk o Zdrowiu: Kosmetologia, - Wyższa Szkoła Bankowa: Administracja, Logistyka. <p>Każda uczelnia na swoich stronach internetowych umieszcza informacje dotyczące uzyskanych ocen PKA.</p>		
	Wspomaganie efektywności pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na badania		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Współfinansowanie zatrudnienia kadr wysokokwalifikowanych		W 2015 roku zadanie nie było realizowane. Obecnie stan prawny uniemożliwia realizację tego zadania.		
	Wspieranie kierunków studiów z obcym językiem wykładowym oraz programów studiów międzynarodowych	Uczelnie bydgoskie	Od wielu lat w bydgoskich uczelniach funkcjonują kierunki studiów, na których językiem wykładowym jest język obcy (np. w roku akademickim 2015/2016 Akademia Muzyczna uruchomiła studia w języku angielskim w Katedrze Fortepianu), ponadto prowadzone są zajęcia, na których językiem wykładowym jest język obcy. Do tych uczelni należą: UTP, CM UMK, WSG, KPSW, AMFN. Zajęcia w językach obcych są prowadzone przez specjalistów z Polski i zagranicy. Stanowią doskonale przygotowanie do poruszania się w międzynarodowym środowisku naukowym oraz na rynku pracy.	Środki uczelni	1.2.
	Współpraca przy organizowaniu wykładów prowadzonych przez wybitnych krajowych i europejskich wykładowców	Uczelnie bydgoskie Miasto Bydgoszcz	W ramach poszerzania oferty dydaktycznej, podnoszenia kompetencji językowych studentów oraz kadry naukowo-dydaktycznej, na bydgoskich uczelniach wyższych prowadzona jest współpraca m.in. z uczelniami zagranicznymi. Efektem tej współpracy jest organizacja wydarzeń naukowych o międzynarodowym charakterze (konferencje, seminaria i sympozja naukowe), wykładów gościnnych oraz regularnych zajęć prowadzonych w językach obcych dla studentów wielu kierunków. W wielu tych wydarzeniach uczestniczy Prezydent Bydgoszczy oraz przedstawiciele samorządu lokalnego, otwierając je lub biorąc w nich czynny udział poprzez prelekcje, bądź wykłady. Formą wsparcia jest również objęcie organizowanych wydarzeń honorowym patronatem Prezydenta Miasta.	Środki uczelni Środki przyznane w ramach programu Erasmus	1.2.
b.	Rozwój zaplecza naukowo-dydaktycznego:				
	Budowa Interaktywnego Centrum Nauki		Zadanie nie było realizowane w roku 2015.		
	Centrum Mikotoksyn, Laboratorium Hodowli Komórkowych i Testów Toksyczności, Bank Rakotwórczych Grzybów Pleśniowych – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego		Zadanie nie było realizowane w 2015 roku.		
	Regionalne Laboratorium Technologii Fermentacyjnych i Bioprocessów – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego	UKW	Powstałe w strukturze Zakładu Biotechnologii, Laboratorium Technologii Fermentacyjnych i Bioprocessów nie może pełnić założonego charakteru ośrodka regionalnego (stąd skrócenie nazwy), gdyż środki zaangażowane w wyposażenie stanowisk badawczych i aparaturę naukowo-badawczą są wystarczające co naj-	Środki uczelni	1.2. II.1. II.2.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			wyżej do prowadzenia badań statutowych i aplikowania o granty. Niezbędne jest uzupełnienie wyposażenia stanowisk badawczych, a zwłaszcza specjalistycznej aparatury, która umożliwiłaby podjęcie efektywnej współpracy ze środowiskiem gospodarczym regionu i kraju, co było jednym z priorytetowych celów powołania Regionalnego Laboratorium Technologii Fermentacyjnych i Bioprocessów. Zadanie zostało zaplanowane do realizacji w ramach przedsięwzięcia „Bezpieczeństwo łańcucha żywnościowego i żywność spersonalizowana SafeFoodmed” ujętego w Kontrakcie Terytorialnym dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego.	MNiSW	
	Budowa Centrum Dydaktycznego (Collegium Maius) – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego		Zadanie nie było realizowane w 2015 roku.		
	Centrum Ustawicznego Kształcenia i Poradnictwa Psychologicznego – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego		Zadanie nie było realizowane w 2015 roku.		
	Centrum Rewitalizacji Dróg Wodnych, Pracownia Rewitalizacji Dróg Wodnych w Miastach, Krajowy Inkubator Rozwoju Dróg Wodnych – rozbudowa Katedry Rewitalizacji Dróg Wodnych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego		Zadanie nie było realizowane w 2015 roku.		
	Utworzenie Wydziału Prawa i Ekonomii – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego		Zadanie w zakresie inwestycyjnym nie było realizowane w 2015 roku. Utworzono w roku akademickim 2015/2016 kierunek: Ekonomia.		
	Rozbudowa Instytutu Prawa, Administracji i Zarządzania oraz Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego – adaptacja dawnej siedziby Biblioteki Głównej		Zadanie nie było realizowane w 2015 roku.		
	Rozbudowa Wydziału Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego – adaptacja budynku przy ul. Powstańców Wielkopolskich 10	UKW	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego otrzymał od Miasta, w drodze użyczenia (na okres 2014-2017) budynek po byłym bydgoskim oddziale Państwowego Instytutu Weterynaryjnego w Puławach, przy ul. Powstańców Wielkopolskich 10. W roku 2015 zakończono zaplanowane prace remontowe i modernizacyjne. Dostosowano infrastrukturę budynku do prowadzenia działalności dydaktycznej i naukowo-badawczej prowadzonej przez Instytut Biologii Eksperymentalnej Wydziału Nauk Przyrodniczych. Kolejne prace budowlane planowane są do realizacji po uzyskaniu prawa własności.	Środki uczelni	I.2. II.1.
	Budowa siedziby dla Wydziału Artystycznego – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego		Zatwierdzona w styczniu 2016 roku Strategia rozwoju UKW na lata 2016-2020 nie przewiduje utworzenia Wydziału Artystycznego i tym bardziej budowy dla niego siedziby.		
	Realizacja Regionalnego Centrum Innowacyjności – Regionalne Centrum Transferu i Transformacji Technologii – Uniwersytet Technologiczno-		Zadanie w zakresie inwestycyjnym nie było realizowane w 2015 roku.		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Przyrodniczy, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego				
	Bydgoski Akcelerator Interdyscyplinarnych Rozwiązań Inżynierskich – Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy	UTP	W roku 2015 trwały prace związane z projektowaniem przedmiotowej inwestycji oraz z uzyskaniem pozwolenia na budowę.	Środki uczelni	I.2. II.1.
	Regionalne Centrum Innowacyjności Wsi i Rolnictwa – Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy		Zadanie nie było realizowane w roku 2015.		
	Kujawsko-Pomorskie Centrum Bezpiecznej Żywności – Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy		Zadanie nie było realizowane w roku 2015.		
	Uniwersyteckie Centrum Zaawansowanych Technologii Nauk Technicznych – Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy		Zadanie nie było realizowane w roku 2015.		
	Rozbudowa i modernizacja Akademii Muzycznej	Akademia Muzyczna	Projekt zakłada budowę nowego obiektu na potrzeby Akademii Muzycznej zlokalizowanego przy ul. Chodniewicza (działki przekazane uczelni przez miasto w 2014 roku). W roku 2015 opracowano materiały konkursowe (m.in. program funkcjonalno-użytkowy inwestycji, programy funkcjonalno-użytkowe – akustyczne, badania geologiczne) i ogłoszono konkurs na koncepcję architektoniczną nowego obiektu AMFN. Zadanie ujęte jest w kontrakcie Terytorialnym dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego.	Budżet Państwa	I.2. I.3.
	Rozbudowa i przebudowa szpitali uniwersyteckich nr 1 i nr 2	CM UMK	W 2015 roku realizowane były następujące prace: <ul style="list-style-type: none"> Szpital Uniwersytecki nr 1 im. dr. Antoniego Jurasza: <ul style="list-style-type: none"> – budowa obiektu szpitalnego na potrzeby Kliniki Psychiatrii, Kliniki Geriatrii, Kliniki Dermatologii, Chorób Przenoszonych Drogą Płciową i Immunodermatologii oraz Zakładu Medycyny Paliatywnej – zakończenie prac budowlanych, instalacyjnych i wykończeniowych nowobudowanego budynku wraz z zagospodarowaniem terenu, dostawa łóżek szpitalnych i szafek przyłóżkowych oraz wyposażenia drobnego, – remont i modernizacja Kliniki Transplantologii i Chirurgii Ogólnej – zakończenie prac związanych z przebudową pomieszczeń oraz wymianą instalacji sanitarnych, elektrycznych i wentylacji mechanicznej, wymiana dźwigów szpitalnych nr 3 i 4, dostawa łóżek szpitalnych i szafek przyłóżkowych, dostawa i montaż totemów informacyjnych. W ramach modernizacji szpitala zakupiono aparaturę medyczną: przewoźny Cyfrowy Aparat RTG, zestaw sprzętu do diagnostyki kardiologicznej, dynamiczny system odciążający do nauki chodzenia, procesor tkankowy, zatapiarkę parafinową, mikrotom z zestawem żyłek oraz mikroskopu do optymalizacji jakości wykonywanych badań histopatologicznych, aparat do lokalizacji naczyń krwionośnych, wózek do transportu LG50, respirator, zestaw do trudnej intubacji. Szpital Uniwersytecki nr 2 im. dr. Jana Biziela: <ul style="list-style-type: none"> – termomodernizacja obiektów szpitala – w 2015 roku wykonano termomodernizację tunelu komunikacyjnego, zadanie zostało zakończone. 	Budżet Państwa Środki uczelni Fundusze Unijne	I.2. IV.2.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			– zakup rezonansu 3T, – zakup aparatury diagnostycznej dla wczesnego wykrywania nowotworów – rezonans 1,5T.		
	Adaptacja budynku dydaktycznego dla Collegium Medicum UMK przy ul. Łukasiewicza 1	CM UMK	W roku sprawozdawczym wykonano zadanie wejścia głównego, windę zewnętrzną, oznakowanie ściany frontowej budynku, instalację klimatyzatora w sali preparacyjnej oraz zdalnego sterowania bramy wjazdowej i systemu bezpieczeństwa sieciowego dla budynku. W roku 2015 r. ostatecznie zakończono realizację inwestycji.	Budżet Państwa PFRON Fundusze europejskie Środki CM UMK	I.2. IV.2.
	Adaptacja budynku przy ul. Karłowicza 24 dla Collegium Medicum UMK	CM UMK	Inwestycja, realizowana od 2012 roku, obejmuje adaptację pomieszczeń na wszystkich kondygnacjach zabytkowego budynku, renowację elewacji i dachu, wymianę wszystkich instalacji wewnętrznych oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku. Zadanie obejmuje również pełne wyposażenie obiektu (w tym wyposażenie specjalistyczne w aparaturę dydaktyczno-badawczą). W 2015 r. zrealizowano roboty budowlano-instalacyjne w zakresie docieplenia budynku, wymiany stolarki okiennej i drzwiowej zewnętrznej, modernizacji wejścia głównego do budynku, adaptacji pomieszczenia nr 23 na serwerownię, wymiany instalacji odgromowej, systemu monitoringu oraz wyposażenie pomieszczenia serwerowni. Uczelnia podpisała umowę z Ministerstwem Zdrowia o dotację celową na realizację inwestycji.	Budżet Państwa Środki uczelni	I.2. IV.2.
	Budowa Centrum Symulacji Medycznych – Collegium Medicum UMK	CM UMK	W 2015 roku, zgodnie z harmonogramem, wyłoniony został wykonawca na opracowanie programu funkcjonalno-użytkowego budynku przy ul. Kurpińskiego 19, w którym znajdować się będzie Centrum Symulacji Medycznych. Uczelnia złożyła wniosek aplikacyjny o dofinansowanie projektu pt. „Nauczanie symulacyjne drogą rozwoju dydaktyki medycznej w Collegium Medicum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.	Środki uczelni	I.2. IV.2.
	Budowa Centrum Dydaktyczno-Kongresowego – Collegium Medicum UMK		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Nadbudowa i przebudowa Biblioteki Medycznej Collegium Medicum UMK		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Centrum Królowej Jadwigi przy Wyższej Szkole Gospodarki w Bydgoszczy – segment biblioteczno-archiwalny i segment dydaktyczno-konferencyjny		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Bydgoskie Centrum Rozwoju Naukowo-Technologicznego Przedsiębiorstw – Wyższa Szkoła Gospodarki		Zadanie nie było realizowane w 2015 roku.		
	Modernizacja i wyposażenie budynku Wyższej Szkoły Służb Lotniczych przy ul. Fordońskiej 120		Zadanie nie było realizowane w 2015 roku.		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Rozwój infrastruktury dydaktycznej i naukowej bydgoskich uczelni		Poza opisanymi powyżej inwestycjami, w roku 2015 zadanie nie było realizowane.		
c.	Rozszerzenie oferty edukacyjnej oraz dostosowanie jej do potrzeb lokalnego rynku pracy:				
	Utworzenie systemu stypendialnego dofinansowującego zatrudnienie absolwentów bydgoskich uczelni		Zadanie nie było realizowane w roku 2015.		
	Realizacja przedsięwzięć popularyzujących zainteresowanie techniką na wszystkich etapach kształcenia	UKW UTP	<p>W ramach realizacji zadań Uniwersytet Kazimierza Wielkiego realizował następujące projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eksperymentarium – którego celem jest podnoszenie poziomu edukacji w mieście i zwiększenie dostępu do nowoczesnych technologii i metod w procesie kształcenia na różnych poziomach, zlokalizowane jest w budynku Instytutu Fizyki przy Placu Weyssenhoffa 11. Inicjatywa jest realizowana przez Uniwersytet Kazimierza Wielkiego od 2013 r. Jej cele programowe obejmują szeroko pojęte działania na rzecz upowszechnienia nauki i techniki wśród społeczności lokalnej naszego miasta i regionu. Szczególnie istotnym jest wyjaśnianie w sposób przystępny i ciekawy natury otaczających nas zjawisk przyrodniczych i procesów zachodzących wokół nas przy pomocy naukowych narzędzi. Działalność Eksperymentarium przyczynia się do: <ul style="list-style-type: none"> – rozwijania wśród młodych ludzi zainteresowań nauką i kulturą, pokazując je jako atrakcyjny obszar eksploracji i doświadczeń, – wspierania rozwoju uzdolnionych jednostek i wyrównywania szans samorealizacji młodego pokolenia, – wyjaśnienia jak ludzką wiedzę można wykorzystać dla rozwoju społeczeństwa lokalnego, – wspierania i uzupełniania programów nauczania na różnych szczeblach edukacji (od przedszkola poprzez szkołę, studia, na Uniwersytecie Trzeciego Wieku kończąc), – poszerzenia bazy edukacyjnej o dobrze przygotowane stanowiska badawcze, inicjowanie i wspieranie debaty publicznej dotyczącej istotnych tematów naukowych. • Akademia Młodych Naukowców – cykliczne wyjazdowe seminaria dot. matematyki i kryptologii adresowane do uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych oraz zajęcia laboratoryjne z zakresu fizyki dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. • Sesje projektowe dot. gier: Gamedec i inne. • Wykłady, warsztaty, koła naukowe i laboratoria dla młodzieży szkolnej. <p>W ramach realizacji zadania UTP przeprowadziło konkurs „Wojna Robotów miniSumo”. W edycji 2015 roku udział wzięło blisko 300 osób. W ramach konkursu młodzież szkolna ma za zadanie zaprojektować półkilogramowe autonomiczne pojazdy. Roboty mają zaprogramowany mechanizm „walcz lub uciekaj”. Za pomocą czujników próbują zlokalizować przeciwnika na ringu sumo i zepchnąć go z pola walki, a jednocześnie same próbują uniknąć zepchnięcia przez przeciwnika. Konkurs adresowany jest dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych i placówek pozaszkolnych. Celem zawodów jest popularyzacja techniki i zachęcanie młodzieży do studiowania kierunków technicznych.</p> <p>Zadanie to było wdrażane również poprzez realizację kolejnej edycji Bydgoskiego Festiwalu Nauki.</p>	<p>Srodki uczelni</p> <p>Dotacja MNiSW</p> <p>Budżet Miasta</p> <p>Urząd Marszałkowski</p> <p>Sponsorzy</p>	<p>I.2.</p> <p>II.1.</p> <p>II.2.</p>
	Propagowanie technicznych kierunków studiów				

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Wspieranie działań zmierzających do zwiększenia liczby kierunków studiów II i III stopnia	Miasto Bydgoszcz	Decyzje uczelni w zakresie uruchamiania kierunków II i III stopnia są autonomiczne i wymagają akceptacji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Miasto Bydgoszcz bieżąco monitoruje tworzone kierunki studiów. W celu m.in. zwiększenia liczby zdolnej młodzieży z Bydgoszczy na bydgoskich uczelniach, realizowany jest program dla Młodzieży Osiągającej Szczególne Wyniki w Nauce, dzięki któremu absolwenci szkół ponadgimnazjalnych, którzy studiują w Bydgoszczy, i którzy zdali egzamin maturalny z matematyki (rozszerzony) na poziomie co najmniej 60%, otrzymują stypendia Prezydenta Miasta.	Budżet Miasta	I.2.
	Wspomaganie współpracy uczelni ze szkołami ponadgimnazjalnymi, a także tworzenie tzw. „klas akademickich” kształcących uczniów w sposób powiązany z wymaganiami kierunków uczelnianych	bydgoskie uczelnie	Współpraca szkół i placówek oświatowych z uczelniami bydgoskimi obejmowała szerokie spektrum działań i dotyczyła kilku obszarów działalności, m.in. pomocy pracowników naukowych uczelni dla uczniów szkół bydgoskich. Jest to najczęściej współpraca o charakterze dydaktycznym, polegająca na wsparciu procesu uczenia się (wykłady, warsztaty, lekcje pokazowe, itp.). Przykłady współpracy uczelni ze szkołami: <ul style="list-style-type: none"> – Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy – ZS Ogólnokształcących nr 6, ZS nr 12, – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego – ZS Ogólnokształcących nr 2, nr 4, nr 5, nr 6, nr 7, Zespół Szkół nr 9, oraz I LO, – Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa – ZS Ogólnokształcących nr 1. Współpraca z uczelniami przybierała następujące formy: <ul style="list-style-type: none"> – Patronaty nad klasami, – Opieka nad przedmiotami w szkole, – Bezpłatne korzystanie z księgozbiorów bibliotecznych uczelni, – Udział najlepszych uczniów jako wolnych słuchaczy w wykładach, – Udział uczniów w imprezach organizowanych przez uczelnie, – Udział pracowników naukowych w zajęciach laboratoryjnych w szkołach, – Opieka nauczycieli akademickich w celu przygotowania uczniów do olimpiad przedmiotowych, – Współorganizacja imprez, – Prowadzenie zajęć w szkole przez pracowników naukowych, – Badania profilaktyczne, pogadanki na temat zdrowia. 	Srodki uczelni	I.2.
	Utworzenie Wydziału Prawa i Ekonomii – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego	UKW	Po otrzymaniu zgody MNiSW, w roku akademickim 2015/2016 uruchomiono kierunek: Ekonomia.	Srodki uczelni	I.2.
	Budowa uniwersyteckiego Centrum Architektury i Sztuki – Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Utworzenie bazy dydaktycznej na potrzeby nowego kierunku stomatologii – Collegium Medicum UMK		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Zamiejscowy oddział Stowarzyszenia Forum Rewitalizacji oraz przygotowanie tzw. Przestrzeni wymiany myśli i doświadczeń Open Space – Wyższa Szkoła Gospodarki	WSG	Projekt ten przekształcony został w dwa projekty i jest realizowany pod roboczą nazwą: <ul style="list-style-type: none"> – „Bydgoska Dolina Kreatywna” – program działań z zakresu rewitalizacji społecznej, przemysłów kreatywnych i usług kultury, utworzenie Multiklastra Przemysłów Kreatywnych z siedzibą w Bydgoszczy; – „Forum Rozwoju Regionalnego” – utworzenie Think tank regionalnego z siedzibą w Bydgoszczy. 	Srodki uczelni Fundusz Powiązań Koopeacyjnych Fundusze Europejskie	I.2. II.1. II.2.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
d.	Zaangażowanie bydgoskiej kadry naukowej we współtworzenie kierunków rozwoju miasta:				
	Współtworzenie ciał opiniotwórczych i doradczych wraz z kadrami naukowymi	Miasto Bydgoszcz	Przedstawiciele środowisk akademickich są członkami Obywatelskiej Rady Kultury przy Prezydencie Miasta Bydgoszczy oraz członkami zespołów oceniających wnioski o granty miejskie. Ponadto przedstawiciele uczelni uczestniczyli w tworzeniu i monitorowaniu Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy oraz w jej ewaluacji. Zasiadają oni w Zespołach Monitorujących i Komitecie Monitorującym tej Strategii.	Budżet Miasta	1.2.
e.	Budowanie pozytywnego wizerunku Bydgoszczy jako miasta akademickiego:				
	Utworzenie Młodzieżowego Centrum Informacji i Rozwoju	Wydział Edukacji i Sportu	W 2015 r. powstało Młodzieżowe Centrum Informacji i Rozwoju, które ma siedzibę w Pałacu Młodzieży.	Budżet Miasta	1.2. IV.8.
	Utworzenie portalu akademickiego	Młodzieżowe Centrum Informacji i Rozwoju.	W roku 2015 Młodzieżowe Centrum Informacji i Rozwoju rozpoczęło prace nad uruchomieniem portalu akademickiego.	Budżet Miasta	1.2. IV.8.
	Bydgoski Festiwal Nauki (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy, Wyższa Szkoła Gospodarki)	CM-UMK UKW UTP WSG KPSW	Bydgoski Festiwal Nauki (BFN) jest imprezą popularnonaukową, organizowaną co roku przez środowiska akademickie oraz okołouczelniane. Festiwal odbywa się od 2010 roku, a jego maksymą jest hasło „Złap bakcyła nauki”. Dzięki zaangażowaniu pracowników naukowo-dydaktycznych, studentów i partnerów bydgoskich uczelni, uczestnicy Festiwalu mogą przekonać się, jak bardzo inspirująca i fascynująca jest nauka. BFN jest największym tego typu wydarzeniem w Bydgoszczy. W gronie organizatorów są: Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy, Collegium Medicum UMK oraz Wyższa Szkoła Gospodarki. Warto zaznaczyć, że do współpracy przy tworzeniu oferty programowej zgłasza się wiele jednostek zewnętrznych, takich jak np.: inne uczelnie wyższe, szkoły, biblioteki, muzea, Teatr Polski, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej, Komenda Wojewódzka Policji. Ta odbywająca się w ciągu kilku dni impreza oparta jest na projektach z różnych dziedzin nauki, prowadzonych we wszystkich możliwych formach (wykłady, warsztaty, pokazy, eksperymenty, dyskusje panelowe, wystawy, koncerty). Oferta programowa podzielona jest na siedem ścieżek: humanistyczną, przyrodniczą, społeczną, nauk ścisłych, artystyczną, techniczną oraz dzień tematyczny. Z roku na rok Festiwal wzbogaca swój program, czego przykładem jest imponująca liczba ponad 810 warsztatów, wykładów, eksperymentów, które odbywały się podczas szóstej edycji w 2015 r. VI BFN przyciągnął ponad 21,0 tys. bezpośrednich uczestników (z całego regionu). Oprócz BFN w Bydgoszczy odbywają się jeszcze inne imprezy o podobnej tematyce m.in.: <ul style="list-style-type: none"> • Międzynarodowe Otwarte Dni Nauki (MODN) – impreza popularno-naukowa organizowana przez KPSW od 2012 roku. Program MODN jest tworzony we współpracy z partnerami zagranicznymi, różnymi instytucjami, jednostkami edukacyjnymi oraz kulturalnymi, jak również przedstawicielami biznesu. 	Środki uczelni Dotacja MNiSW Budżet Miasta Urząd Marszałkowski Sponsorzy	1.2.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>W ofercie dni nauki znaleźć można, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – popularnonaukowe wykłady otwarte prowadzone przez wybitnych naukowców z kraju i zagranicy oraz przedstawicieli biznesu, – interdyscyplinarne warsztaty, treningi, lekcje i zajęcia dla studentów, nauczycieli, dzieci i seniorów, – konkursy naukowe oraz artystyczne, – sesje klubów dyskusyjnych, – sympozja naukowe, – imprezy interkulturowe i integracyjne, organizowane przez studentów i nauczycieli zagranicznych, – turnieje sportowe z udziałem międzynarodowych drużyn (koszykówka, siatkówka, sztafeta). <ul style="list-style-type: none"> • Medicalia – impreza popularnonaukowa, organizowana co roku, od czternastu lat, przez Collegium Medicum UMK. W ciągu jednego lub kilku dni odbywają się pokazy, warsztaty i wykłady, udostępniane są sale operacyjne, laboratoria i inne miejsca zazwyczaj niedostępne dla osób postronnych. Imprezy mają charakter edukacyjny i są przeznaczone dla wszystkich zainteresowanych: zarówno dorosłych, jak i dzieci. Dzień nauki w Medicaliach przyciąga niemal 1,0 tys. osób, biorących udział w 20 warsztatach. 		
f.	Rozwój centrów kultury studenckiej:				
	Stworzenie Akademickich Centrów Kultury	WSG	<p>W 2015 roku nie powstały nowe Centra/Ośrodki Kultury Studenckiej.</p> <p>Należy jednak wspomnieć o funkcjonującej w strukturze Instytutu Kulturoznawstwa WSG – Akademickiej Przestrzeni Kulturalnej (APK), która tworzy nowoczesną platformę realizowania praktyk studenckich oraz tworzenia szeroko pojętego życia kulturalnego. Mieści się tutaj Muzeum Fotografii – największa tego typu placówka w naszym regionie, Centrum Kultury Medialnej prowadzące m.in.: badania nad mediami oraz organizujące warsztaty i spotkania z twórcami, galeria, bogato wyposażona sala widowiskowa, studio nagrań oraz Biblioteczka APK BookSpace. Wizytówką APK jest interdyscyplinarność i różnorodność podejmowanych działań kulturalnych, animacyjnych i edukacyjnych. Obok koncertów, spektakli, projekcji filmowych i wystaw, organizowane są liczne spotkania z ludźmi kultury i sztuki, debaty społeczne, konferencje i seminaria naukowe (również o zasięgu międzynarodowym). Przestrzeń ożywiają wydarzenia cykliczne oraz unikatowe projekty artystyczne i kulturalne realizowane w ramach inicjatyw oddolnych, a także projekty dyplomowe studentów kulturoznawstwa.</p> <p>Projekty i wystawy realizowane w 2015 roku przez APK to m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Movie Mówi Project, – Foto przestrzenie AF13, – spektakl „Medea wg Eurypidesa”, – wystawa zdjęć „Zapis socjologiczny” Zofii Rydet, – wystawa „Bezkręsy wyobraźni. Immensity of imagination”, – spektakl multimedialny pt. „Nowszy Wspanialszy Świat”. 	Srodki uczelni	1.2. 1.3. IV.4.
					
			Źródło: www.apk.wsg.byd.pl		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Rozszerzenie oferty Uniwersyteckiego Centrum Kultury i Mediów (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego)	UKW	<p>W 2015 roku działalność Uniwersyteckiego Centrum Kultury i Mediów UKW obejmowała m.in. przedsięwzięcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Otwarte wykłady Wszechnicy Regionalnej, – Promowanie kultury politycznej poprzez organizację debaty przedwyborczej, – Wydanie książki z okazji zakończenia projektu Centrum Edukacji Kultury Fizycznej i Sportu – II etap, – Wydawnictwo Gazety Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego – kwartalnik, – Noce Planszówek organizowane dla mieszkańców Bydgoszczy, – Prowadzenie zajęć dla młodzieży z całej Polski podczas Festiwalu Radosnych Serc. 	Środki uczelni	1.2. 1.3. IV.4.
	Rozszerzenie oferty kulturalnej miasta poprzez współpracę ze środowiskami akademickimi	WSG Instytucje kultury Szkoły NGO	<p>Akademicka Przestrzeń Kulturalna WSG podejmowała współpracę z wieloma instytucjami kulturalnymi miasta i regionu. Spośród licznych instytucji partnerskich warto wymienić choćby: Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury, Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego, Teatr Polski im. Hieronima Konieczki, Miejskie Centrum Kultury w Bydgoszczy oraz Dwór Artusa w Toruniu. Współpraca z organizacjami pozarządowymi (Stowarzyszenie Teatralne „Juwenkracja”, Stowarzyszenie Artystyczne „Mózg”, Fundacja Nowe Pokolenie, Stowarzyszenie „W drodze”), bydgoskimi szkołami (ZS Chemicznych, ZS Plastycznych, ZS Ogólnokształcących nr 1, ZS Ogólnokształcących nr 6), a także osobami fizycznymi, firmami i grupami nieformalnymi zajmującymi się upowszechnianiem kultury młodzieżowej (Saloon Rebels, Bydgoscy Muzycy, Braterstwo Stylu Dance Studio).</p> <p>Katedra Sztuk Wizualny UTP organizowała wystawy w ramach Galerii Innowacji (artyści/wystawy: Krzysztof Białowicz – Plakat, Danuta Nawrocka – Malarstwo, prof. Władysław Szczepański – Nostalgia, Dyplomy – Architektura Wnętrz, Mariusz Woszczyński – Postacie i Krajobrazy, Barbara Marcinkowska – Muzyka w malarstwie) oraz Galerii Studenckiej – 6 wystaw.</p> <p>W ramach wspierania projektów artystycznych i edukacyjnych w zakresie rozwoju indywidualnej twórczości Miejskie Centrum Kultury realizuje cykl muzyczny, w ramach którego odbywa się prezentacja studentów i absolwentów bydgoskiej Akademii Muzycznej (Bydgoska Akademia Jazzu).</p>	Środki uczelni Budżet Miasta	1.2. 1.3. IV.4.

Mierniki realizacji programu:

Lp.	miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Liczba studentów	osoby	(2012/2013) 39 741	(2013/2014) 35 835	(2014/2015) 33 878	(2015/2016) 32 134		1.2.	US

Lp.	miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	Pozycja uczelni bydgoskich w rankingach ogólnopolskich: uczelnie akademickie niepubliczne uczelnie magisterskie	lokata	61 (UKW) 59 (UTP) 43(WSG) 66 (KPSW)	60 (UKW) 54 (UTP) 31 (WSG) 68 (KPSW)	68 (UKW) 70 (UTP) 48 (WSG) 62 (KPSW)	61-70(UKW) 51-60 (UTP) 34 (WSG) 51-60 (KPSW)		I.2., II.1.	„Ranking Uczelni” www.perspektywy.pl
3	Liczba umów zawartych pomiędzy uczelnią UTP (RCI) a bydgoskimi przedsiębiorcami	szt. tys. zł	208 3 800,2	158 5.545,5	219 9.861,9	172 6.001,8		I.2., II.1., II.2.	RCI UTP

Wszystkie 6 przedsięwzięć ujętych w programie było w 2015 roku realizowanych. W ramach tych przedsięwzięć, na 48 zadań głównych zapisanych w programie, 24 (50,0%) było realizowanych, dla pozostałych zadań nie rozpoczęto realizacji. W roku sprawozdawczym wiele zadań ujętych w programie było na etapie przygotowań do realizacji oraz pozyskania środków z nowej perspektywy finansowej UE 2014-2020, szczególnie przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach projektów ujętych w Kontrakcie Terytorialnym dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Należy podkreślić, że realizacja programu w przeważającej mierze uzależniona jest od działań samych uczelni. Autonomiczność uczelni, zmiany ich strategii rozwoju mają duży wpływ na poziom realizacji programu.

Celem realizacji zadań programu jest m.in. podniesienie jakości nauczania bydgoskich placówek akademickich, a także zwiększenie atrakcyjności Bydgoszczy jako ośrodka akademickiego.

W porównaniu z poprzednim rokiem akademickim poprawiła się pozycja rankingowa bydgoskich uczelni w ogólnopolskim rankingu tygodnika Perspektywy, szczególnie dotyczy to uczelni niepublicznych. Uczelnie publiczne (UKW i UTP) powróciły do pozycji, jakie zajmowały we wcześniejszych latach (2012-2014). W roku 2015 odnotowano kolejny spadek liczby studentów. Jest to niestety zjawisko powszechne w szkołach wyższych w Polsce. Za główną przyczynę uważa się niż demograficzny. Spadek liczby studentów w Bydgoszczy w 2015 r. był najmniejszy w porównaniu z latami wcześniejszymi (począwszy od roku bazowego 2012).

III.14. Program Nr 14 Kultura energią miasta

Cel programu:

Celem programu jest wzmocnienie i rozwój kapitału kulturowego miasta.

Koordynator programu:

Biuro Kultury Bydgoskiej

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2015 roku:

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
a.	Aktywizacja kulturowa mieszkańców:				
	Realizacja zadań z zakresu edukacji kulturalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży	Biuro Kultury Bydgoskiej NGO Miejskie Centrum Kultury Galeria Miejska Teatr Polski Muzeum Okręgowe	<p>W 2015 roku w ramach zadania realizowano różnorodne projekty i działania przez następujące instytucje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Biuro Kultury Bydgoskiej – w wyniku otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych w zakresie wspierania kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego pn. „Realizacja projektów z zakresu edukacji i animacji kulturalnej” pozytywnie rozpatrzono 18 z 34 złożonych ofert (zrealizowano 17 projektów). Projekty zrealizowane przez NGO to m.in.: Europejska Akademia Jazzu, Skomponuj siebie – Mistrzowskie Warsztaty Artystyczne, Kosmos w Pałacu – Ogólnopolskie Fabularne Warsztaty Filmowe, Podwórko z kulturą. • Teatr Polski: <ul style="list-style-type: none"> – „Niech się kręci” – warsztaty taneczne dla dzieci, gimnazjalistów i seniorów, – „Opowieści z granic Europy” – warsztaty międzykulturowej edukacji teatralnej, – „Akcje: Demokracje” – warsztaty dla dzieci i rodziców, w trakcie których stawiano ważne pytania i twórczo szukano odpowiedzi, – „Historia. Polityka. Teatr” – cykl warsztatów poświęconych pograniczom historii, teatru i szeroko rozumianej polityczności, dedykowany nauczycielom, animatorom kultury, instruktorom teatralnym, – projekt „Archiwum (polskiej) nowoczesności” – próba pokazania stosunku autorów do tematu nowoczesności – organizacja seminariów m.in.: „Zaraza panuje w Grenadzie”, „Niemyte dusze”, „Ferdynand”, „Jakiej cywilizacji Polacy potrzebują: studia z dziejów idei i wyobraźni XIX wieku”, „Legenda Młodej Polski”, „Nasi okupanci” oraz debat np. „Wokół Thermidora”, – projekt edukacyjny „Samuel Zborowski” – cykl wykładów („Historia inscenizacji dramatu”, „Dramat performatywny”), spotkań seminaryjnych („Od tekstu do sceny”) i debat („Polska i szlachta”, „Polska i mity – mity polskie”), – projekt edukacyjny „Nowy kanon”, – warsztaty edukacyjne prowadzone przez przedstawicieli Stowarzyszenia Pedagogów Teatru, 	Budżet Miasta	I.3. IV.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<ul style="list-style-type: none"> – „Krótki przewodnik (nie)równości: bieda (warsztaty)” – warsztat teatralno-dramaturgiczny dla gimnazjalistów ostatnich klas oraz licealistów, – warsztaty reporterskie, – warsztaty dla młodzieży oraz nauczycieli szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych wokół spektaklu „Dybuk”, – cykl warsztatów teatralnych dla dzieci i młodzieży „Rozpakuj teatr 2” obejmujących m.in.: „Mleczne drogi” – warsztaty dla najmłodszych dzieci (1-3 lat) z rodzicami, „Pchle Figle” – warsztaty performersko-ruchowe dla dzieci w wieku 5-9 lat i ich rodziców, „Pchle Impro” – warsztaty improwizacji dla dzieci w wieku 9-12 lat, „Niewykluczone” – warsztaty dla młodzieży w wieku 14-19 lat. • Miejskie Centrum Kultury: <ul style="list-style-type: none"> – warsztaty i spotkania literackie – Centrum Kultury Fantastycznej i Literacki Przewodnik po Bydgoszczy, – „Piątki w pracowni” – zajęcia dla osób zainteresowanych malarstwem i fotografią, – wykłady tematyczne związane z wystawami w Galerii Wspólnej, – warsztaty filmu dokumentalnego Bydgoskiej Kroniki Filmowej, – „Nowe Horyzonty Edukacji Filmowej” – w skali miesiąca uczestniczyło około 550 uczniów z 17 zgłoszonych do programu szkół, – „Koło Gospodyń Miejskich” – warsztaty dla kobiet o różnorodnej tematyce m.in. malarstwa olejnego, kreatywnego pisanie, rękodzieła, – „Kultura na świeżym” – wycieczki krajoznawcze po regionie, – „Teatr Tańca” – warsztaty dla seniorów z zakresu pracy z ciałem, improwizacji ruchu i symboliki ciała, – „Szkoła Impro” – cykl warsztatów improwizacji teatralnej, – „Scena Teatru Lalkowego” – spektakle i lekcje teatralne Bydgoskiego Teatru Lalek Buratino, – „Akademia Teatralna - Sytuacja Teatr” – wykłady, warsztaty, – „Poranki kulturalne dla osób z niepełnosprawnością” – pokazy edukacyjne dla młodzieży szkolnej, – „Trzy świnki” – spektakl realizowany w placówkach oświatowych, – Pałacowy Uniwersytet Pierwszego Wieku – „Akademia dzieciom” – cykl warsztatów muzycznych dla dzieci w ZPP Ostromecko, – „Cienie przeszłości - historia i rekonstrukcja” – rekonstrukcja historyczna „Jak to Szwed pod Bydgoszczą wojował” w ZPP Ostromecko – piknik rodzinny o walorach edukacyjnych, – „Spotkania z historią” – ZPP Ostromecko – wykłady historyczne związane z Ostromeckiem i Bydgoszczą, – „Szlakiem kultury” – edukacja kulturalna i społeczna, zajęcia warsztatowe pn. „Antydepresyjna sztuka Grzegorza Pleszyńskiego”, – wystawy i wernisaże, – gry miejskie, – Kreatywny Port Dziecięcy – zajęcia dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, które w formie zabawy poznają historyczne i ekonomiczne fakty dotyczące życia szypków i Żeglugi Bydgoskiej. • Galeria Miejska bwa: <ul style="list-style-type: none"> – warsztaty dla dzieci i młodzieży m.in.: plastyczne dla uczniów Ogólnokształcącej Szkoły Sztuk Pla- 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>stycznych „Przestrzeń Starego Rynku w Bydgoszczy”; dla dzieci z Przedszkola nr 11 „Polując z aparatem; organizowane przy współpracy z ośrodkiem BORPA (72 spotkania warsztatowe),</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Akademia Sztuki” – cykl wykładów, spotkań obejmujących problematykę sztuki współczesnej, jej odbioru i zrozumienia, – seminaria filmowe z zakresu sztuki dokumentu i reportażu m.in. cykl pt. „Blok wschodni”, którego partnerem był TV BeISat, – wykłady towarzyszące wystawom, – partnerstwo w Ogólnopolskim Festiwalu Radosnych Serc, którego celem jest wyrównanie szans w dostępie do edukacji kulturalnej oraz rozwój i promocja twórczości artystycznej dzieci i młodzieży z placówek opiekuńczo-wychowawczych w dziedzinie plastyki, fotografii, muzyki, tańca oraz małej formy scenicznej. <ul style="list-style-type: none"> • Muzeum Okręgowe: <ul style="list-style-type: none"> – lekcje muzealne dla 301 grup, warsztaty dla 38 grup oraz 5 lekcji wyjazdowych, – oprowadzenie po wystawach 768 grup zorganizowanych, – „Ferie w Muzeum 2015” oraz „Wakacyjne Przygody w Muzeum” dla dzieci i młodzieży, – „Strefa Wolnego Czasu” – punkt odpoczynku i relaksu na Wyspie Młyńskiej z możliwością zapoznania się z muzealnymi wydawnictwami dla dzieci i dorosłych, – cykl gier miejskich „Kryptolog Rejewski”, we współpracy ze studentami UKW z grupy Gamedec. 		
	Rozbudowa sieci instytucji kultury na terenie miasta		Zadanie nie było realizowane w 2015 roku.		
	Realizacja projektów zwiększających dostępność kultury na bydgoskich osiedlach (Lokalne Przestrzenie Kultury)	Teatr Polski Galeria Miejska bwa	<p>W celu ułatwienia dostępu do oferty kulturalnej w 2015 roku m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Teatr Polski zagrał jeden ze spektakli Festiwalu Prapremier w starej Synagodze, zorganizował okazjonalne promocje spektakli w Centrum Handlowym Auchan oraz rozpowszechniał materiały informacyjne i reklamowe w różnych dzielnicach miasta. Ponadto instytucja ta starała się o uruchomienie nowej kasy i przestrzeni Teatru Polskiego w Centrum Handlowym Auchan w Fordonie, tak aby bydgoszczanie mogli na miejscu kupić bilety na spektakle, zapoznać się z repertuarem, obejrzeć fragmenty przedstawień, a nawet wziąć udział w spotkaniach poświęconych poszczególnym spektaklom i tematom poruszonym w teatrze. – Galeria Miejska bwa prowadziła akcje artystyczne, performance w przestrzeni miasta np. „Noce z performance 2015 - Tożsamość”, gdzie miejscem wystąpień artystów była przestrzeń miasta – Plac Wolności, Plac Teatralny, ulice Gdańska i Mostowa. 	Budżet Miasta	I.3. IV.4.
	Promowanie rodzinnego uczestnictwa w kulturze oraz wprowadzenie i rozwinięcie specjalnych zachęt finansowych dla poszczególnych grup odbiorców (np.: zwolnienia, ulgi w cenach biletów itp.)	Teatr Polski Miejskie Centrum Kultury Muzeum Okręgowe	<p>Działania miejskich instytucji kultury na rzecz realizacji zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miejskie Centrum Kultury organizowało cykle spotkań, warsztatów dla rodzin m.in.: <ul style="list-style-type: none"> – „Ruch w rodzinie” – program stawia na edukację kulturalną, kształtowanie postaw świadomego uczestnictwa w kulturze już od najmłodszych lat, pokazuje jak w sposób kreatywny spędzać czas z dziećmi, rozwijając ich zdolności. W ramach tego programu realizowano cykle: „Zatańcz ze mną mamo” (warsztaty taneczne dla rodzin z dziećmi w wieku od 5 lat), „Mali idą w świat” (krótkie wycieczki o różnej tematyce dla rodziców z dziećmi), „Artystyczne Poranki Rodzinne” (comiesięczne spotkania dla rodzin ze sztuką, muzyką, rękodziełem). – „Projekt Lato” – składa się z zajęć dla całych rodzin np. Przystanek Teatr – cotygodniowe teatryki ple- 	Budżet Miasta	I.3. IV.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
		Galeria Miejska bwa	<p>nerowe dla rodzin z dziećmi, Zielone Lato w Ostromecku – warsztaty dla rodzin z dziećmi, Wakacyjna Akademia Sztuki Cyrkowej, Letnia Szkółka Impro – warsztaty.</p> <p>– „WymyBaja” – improwizowane spektakle dla dzieci (5 spektakli w 2015 roku).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muzeum Okręgowe: <ul style="list-style-type: none"> – „Niedziela w Muzeum” – cykliczne spotkania przeznaczone dla rodzin z dziećmi, podczas których odbywają się warsztaty plastyczne, zwiedzanie wystaw i pokazy (8 spotkań w 2015 roku), – „Explo niedziele” – cykliczne spotkania w Exploseum, podczas których odbywały się prelekcje, występy, pokazy oraz dostępna była strzelnica (7 spotkań w 2015 roku), <p>Miejskie instytucje kultury stosują systemy ulg i zwolnień w cenach biletów, programy bezpłatnego wstępu, akcje promocyjne itp. Czynnie włączyły się również w realizację Programu „Bydgoska Rodzina 3+”, którego jednym z celów jest zwiększenie dostępu do usług i dóbr z zakresu kultury, stosując system rabatów, bonusów i obniżek opłat wstępu.</p>		
	Realizacja projektów integrujących, międzypokoleniowych, których celem jest przekraczanie barier społecznych w kulturze, skierowanych do osób niepełnosprawnych, seniorów, rodzin wielodzietnych itp.	Teatr Polski Miejskie Centrum Kultury Muzeum Okręgowe Galeria Miejska bwa Biuro Kultury Bydgoskiej NGO	<p>W 2015 roku na rzecz realizacji zadania zorganizowano przez miejskie jednostki kultury m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teatr Polski: <ul style="list-style-type: none"> – projekt „Ruszamy w miasto” – warsztaty twórcze dla seniorów, – program „Kulturalni bez ograniczeń” – bezpłatne spektakle dostosowane do widzów niewidomych i niesłyszących z tłumaczeniem na język migowy (np. „Plastusiowy pamiętnik”, „Romville”, „Komornicka. Biografia pozorna”, „Cbarka (swarka)” i audiodeskrypcją, czyli ścieżki dźwiękowe i słowne, opisy akcji, postaci, kostiumów (np. „Plastusiowy pamiętnik”, „Wojny, których nie przeżyłam”), – dostosowanie strony internetowej Teatru do potrzeb osób niepełnosprawnych. • Miejskie Centrum Kultury: <ul style="list-style-type: none"> – Obywatele Plus – Uniwersytet Trzeciego Wieku „Agora Nestora” – uniwersytet o charakterze artystycznym, wykłady i zajęcia dodatkowe dla seniorów, – wydanie ulotki informującej o ofercie kulturalnej dedykowanej seniorom „Bądźmy aktywni”, – współpraca z Polskim Związkiem Niewidomych Okręg Kujawsko-Pomorski, przy wydarzeniach organizowanych w ramach Światowego Dnia Tolerancji, Praw Człowieka i Integracji Europejskiej – prezentacja twórczości osób z niepełnosprawnością wzrokową, realizacja programu poetycko-muzycznego „Doświadczenie samotności okazją do rozwoju” w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Białej Laski. • Muzeum Okręgowe: <ul style="list-style-type: none"> – cykl trzech pokazów warsztatu litograficznego w wykonaniu artystów grafików, – projekt „Zobaczyć Sztukę” – kompleksowy projekt edukacyjny w dziedzinie edukacji kulturalnej dla osób niepełnosprawnych, którego zadaniem jest udostępnienie wytworów kultury i dzieł sztuki osobom niewidomym oraz słabo widzącym – odbyło się 5 spotkań, wykonano: 15 audiodeskrypcji, tyflografiki do 6 obrazów i 4 stanowiska interaktywne. – w ramach Trzeciego Warszawskiego Tygodnia Kultury Bez Barier odbyło się oprowadzanie audiodeskrypcyjne po Galerii Sztuki Nowoczesnej. <p>Muzeum posiada stałą, specjalną ofertę edukacyjną dla osób niepełnosprawnych, w ramach której prowadzone są zajęcia z zakresu historii, numizmatyki, archeologii, etnografii, historii muzyki i sztuki.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Galeria Miejska bwa – „Akademię Sztuki” oraz warsztaty dla osób wykluczonych. 	Budżet Miasta	I.3. IV.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			Ponadto w ramach otwartego konkursu ofert realizowanego przez Biuro Kultury Bydgoskiej dofinansowanie otrzymało 8 projektów integrujących, międzypokoleniowych, których celem było przekraczanie barier społecznych w kulturze, skierowanych do osób niepełnosprawnych, seniorów, rodzin wielodzietnych m.in.: Boski Fest 2015; Melpomena dla wykluczonych; Homo Manekino Sapiens; Stary Fordon – album sąsiedzki; Przegląd Twórczości Artystycznej „Babie Lato 2015”.		
	Wspieranie działań artystycznych z nurtu sztuki wspólnotowej oraz sztuki ulicznej w przestrzeni miejskiej	Biuro Kultury Bydgoskiej Miejskie Centrum Kultury Muzeum Okręgowe Galeria Miejska bwa	<p>W ramach otwartych konkursów ofert, wsparcie finansowe otrzymali organizatorzy następujących przedsięwzięć: Sztuka w Gryfie – Gryfindor – wystawa sztuki relacyjnej; III Fordońska Noc Sztuki; Busker Fest – Międzynarodowy Festiwal Sztuki Ulicznej – Bydgoszcz 2015; X Ogólnopolski Festiwal Radosnych Serc; koncerty promenadowe; Cały Dzień Dobry Festiwal 2015; Festiwal Fontanna Muzyki – Bydgoszcz 2015; Bydgoski Spichlerz Sztuki 2015 - sztuka bez granic – Międzynarodowy Festiwal Sztuki Performance i Obiektów Artystycznych w Przestrzeni Miejskiej; Obywatelskie Obchody Święta Niepodległości; Inscenizacja Nadania Praw Miejskich Bydgoszczy.</p> <p>Natomiast działania miejskich jednostek kultury to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miejskie Centrum Kultury: <ul style="list-style-type: none"> – realizacja partnerskiego projektu Busker Fest, – prezentacja grup teatrów improwizacji „WymyWammy” oraz zaproszonych grup z całej Poski, • Muzeum Okręgowe: <ul style="list-style-type: none"> – Dzień Wolnej Sztuki – polska edycja międzynarodowej akcji muzealnej Slow Art Day, podczas której uczestnicy skupiają uwagę na kilku wybranych dziełach muzealnych, – X Jubileuszowy Ogólnopolski Festiwal Radosnych Serc – współpraca z organizatorem Festiwalu – Fundacją Nowe Pokolenie, • Galeria Miejska bwa – akcje i performance w przestrzeni Miasta, <p><i>Źródło: strona internetowa UMB</i></p>	Budżet Miasta	I.3. IV.4.
	Wspieranie finansowe i promocja wysokiej jakości wydarzeń artystycznych, w tym m.in.: – Międzynarodowy Festiwal Sztuki Autorów Zdjęć Filmowych Plus Camerimage – Bydgoski Festiwal Operowy (Opera Nova) – Festiwal Prapremier (Teatr Polski) – Międzynarodowy Kongres i Festiwal	Miasto Bydgoszcz Województwo Kujawsko-Pomorskie	<p>W 2015 roku Miasto wspierało następujące wydarzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Międzynarodowy Festiwal Sztuki Autorów Zdjęć Filmowych Camerimage, – Bydgoski Festiwal Operowy (Opera Nova), – Festiwal Prapremier (Teatr Polski), – Bydgoski Festiwal Muzyczny (Filharmonia Pomorska), – Bydgoskie Impresje Muzyczne (Pałac Młodzieży), – Ogólnopolski Przegląd Artystycznego Ruchu Seniorów „ARS” (Wojewódzki Ośrodek Kultury w Bydgoszczy). 	Budżet Miasta Budżet Samorządu Województwa Kujawsko-	I.3. IV.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	<p>Musica Antiqua Europae Orientalis (Filharmonia Pomorska)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Bydgoski Festiwal Muzyczny (Filharmonia Pomorska) – Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. Ignacego Jana Paderewskiego (Towarzystwo Muzyczne) – Bydgoskie Impresje Muzyczne (Pałac Młodzieży) – Międzynarodowy Konkurs Młodych Pianistów „Arthur Rubinstein in memoriam” (Fundacja na rzecz Młodzieży Muzykującej VIVA MUSICA) – Ogólnopolski Przegląd Artystycznego Ruchu Seniorów „ARS” – Bydgoszcz Jazz Festival – Paderewski Piano Academy – Mistrzowska Szkoła Letnia dla Młodych Pianistów 	skie	<ul style="list-style-type: none"> – Bydgoszcz Jazz Festival (EIJazz Club), – Paderewski Piano Academy – Mistrzowska Szkoła Letnia dla Młodych Pianistów (Towarzystwo Muzyczne im. I. J Paderewskiego w Bydgoszczy). 	Pomorskie-go	
	Wspieranie kultury akademickiej	<p>Miejskie Centrum Kultury</p> <p>UKW</p> <p>UTP</p> <p>CM UMK</p> <p>WSG</p> <p>KPSW</p>	<p>Wśród działań realizowanych w 2015 roku należy wymienić:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Bydgoską Akademię Jazzu – kontynuowany przez MCK cykl koncertów, w ramach których odbywała się prezentacja wyjątkowych postaci ze świata jazzu przez studentów oraz Big Band Akademii Muzycznej, – Bydgoski Festiwal Nauki, którego celem jest popularyzacja osiągnięć naukowych i technicznych, rozbudzenie zainteresowań szeroko rozumianą kulturą i sztuką oraz promowanie Bydgoszczy jako miasta akademickiego nastawionego na rozwój. Festiwal organizowany jest przez uczelnie bydgoskie (UKW, UTP, WSG, CM UMK). – VI Międzynarodową Konferencję Interdyscyplinarną z cyklu „Jeden świat - wiele kultur” organizowaną przez KPSW. Konferencje te są formą corocznych spotkań naukowych, mających na celu szeroko rozumiany dialog międzykulturowy i wymianę myśli o problemach współczesnego świata w gronie kulturoznawców, politologów, socjologów, teologów, historyków, pedagogów, psychologów, humanistów, ekonomistów, prawników, medjoznawców oraz przedstawicieli innych nauk. 	<p>Budżet Miasta</p> <p>Budżet WK-P</p> <p>sponsorzy</p>	<p>I.2.</p> <p>I.3.</p> <p>IV.4.</p>
b.	Tworzenie i wspieranie środowisk twórczych:				
	Tworzenie i rozwijanie programów zachęcających artystów indywidualnych oraz grupy twórcze do podjęcia kreatywnych działań w Bydgoszczy	Miasto Bydgoszcz	<p>W 2015 roku podejmowane były następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stypendia dla osób zajmujących się twórczością artystyczną i upowszechnianiem kultury zgodnie z Uchwałą nr XXII/434/12 Rady Miasta Bydgoszczy, – dotacje dla NGO na realizację projektów w dziedzinie kultury, – inicjowanie działań przez MCK mających na celu powołanie do życia nowych grup twórczych (inkubator kultury – chór MCK), – III edycja Festiwalu „Synteza sztuki” organizowane przez Zakład Wzornictwa UTP, którego zamysłem jest prezentacja aktywności twórczej artystów „stowarzyszonych intelektualnie” z bydgoskim wzornictwem, reprezentujących wiele dziedzin kreacji. 	Budżet Miasta	I.3. IV.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Wspieranie i rozwój programów stypendialnych dla indywidualnych artystów oraz osób zajmujących się upowszechnianiem kultury	Miasto Bydgoszcz	W 2015 roku przyznano 111 stypendiów dla osób zajmujących się twórczością artystyczną i upowszechnianiem kultury (złożono 242 wnioski). Stypendia przyznawane są osobom indywidualnym na przedsięwzięcia oraz projekty artystyczne i twórcze takie jak: napisanie książki, wydanie albumu, zrobienie filmu, nagranie płyty, udział w festiwalach. Ponadto Muzeum Okręgowe przyznało nagrody w: – Konkursie Fotograficznym „Śladami Leona Wyczółkowskiego - motywy górskie w twórczości artysty”, – Konkursie Wystawy Głównej Międzynarodowego Triennale Grafiki, Kraków 2015.	Budżet Miasta	I.3. IV.4.
	Promocja osiągnięć artystycznych poprzez przyznawanie nagród i wyróżnień w dziedzinie kultury	Miasto Bydgoszcz	W 2015 roku przyznano Nagrodę Artystyczną Prezydenta Miasta Bydgoszczy oraz 48 Nagród Prezydenta Miasta w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury.	Budżet Miasta	I.3. IV.4.
	Organizowanie konkursów tematycznych (literatura, muzyka, film, plastyka) promujących osiągnięcia bydgoskich twórców	Biuro Kultury Bydgoskiej Miejskie instytucje kultury	W 2015 roku przyznano nagrody w Konkursie na Bydgoską Literacką Nagrodę Roku 2015 „Strzała Łuczniczki” w 3 kategoriach: poezja; proza i eseistyka; poziom edytorski. Miejskie instytucje kultury realizowały m.in.: – projekt „Pierwsza Płyta”, mający formułę konkursu, skierowany do lokalnych zespołów chcących wydać swoją pierwszą płytę, – cykl „Premiery Płytkowe”, który stanowi dopełnienie ww. projektu (prezentacje zespołów), – konkurs dla nieprofesjonalnych twórców filmów animowanych w ramach Festiwalu Filmów Animowanych Animacje, – Konkurs Fotograficzny „Śladami Leona Wyczółkowskiego - motywy górskie w twórczości artysty”.	Budżet Miasta	I.3. IV.4.
	Wspieranie projektów artystycznych i edukacyjnych w zakresie rozwoju indywidualnej twórczości	Miasto Bydgoszcz Miejskie instytucje kultury	W 2015 roku, w ramach stypendium dla osób zajmujących się twórczością artystyczną i upowszechnianiem kultury, dofinansowano m.in.: 32 publikacje wydawnictw książkowych, 13 koncertów, 19 nagranych i wydanych płyt, 5 wystaw i projektów fotograficznych, 3 filmy dokumentalne, 7 wernisaży malarstwa i projektów plastycznych, 4 projekty teatralne oraz udział bydgoskich twórców w 28 krajowych i międzynarodowych przedsięwzięciach artystycznych. Ponadto na rzecz rozwoju indywidualnej twórczości odbywały się: – prezentacje studentów i absolwentów Akademii Muzycznej w ramach Bydgoskiej Akademii Jazzu, – prezentacje bydgoskiego środowiska muzycznego – cykl koncertów promujących artystów tworzących w Bydgoszczy, – Festiwal Nowa Muzyka, – Bydgoska Tożsamość Filmowa – wsparcie produkcji filmów twórców pochodzących z miasta lub regionu (6 produkcji). Wśród innych działań należy wymienić: – wspieranie lokalnych artystów poprzez zakupy ich prac do kolekcji Muzeum Okręgowego, – warsztaty improwizacji teatralnej dla zaawansowanych improwizatorów organizowane przez MCK.	Budżet Miasta	I.3. IV.4.
	Stworzenie miejskiego programu wsparcia inwestycyjnego, lokalowego dla indywidualnych twórców, grup artystycznych i stowarzyszeń twórczych		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
c.	Wzmocnienie i rozwój infrastruktury kulturalnej miasta:				
	Budowa wielofunkcyjnego kompleksu kreatywności artystycznej na Placu Teatralnym		Zadanie nie było realizowane w 2015 roku.		
	Rozbudowa i modernizacja gmachu Teatru Polskiego im. Hieronima Konieczki	Teatr Polski	W 2015 roku została podpisana umowa na wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej przebudowy, nadbudowy i rozbudowy budynku (w tym jego instalacji i urządzeń) Teatru Polskiego wraz z inwentaryzacją architektoniczno-budowlaną i oceną stanu technicznego budynku, jego instalacji i urządzeń.	Budżet Miasta	I.3. IV.4.
	Rozbudowa i modernizacja obiektów Galerii Miejskiej bwa	Galeria Miejska bwa	W 2015 roku przeprowadzono modernizację sal wystawowych galerii – klimatyzacja, wentylacja, ogrzewanie podłogowe oraz nowa posadzka, zabudowa podcieni na przestrzeń przeładunkową dzieł sztuki, modernizacja toalet w budynku wystawowym, modernizacja biur w przestrzeni parteru.	Budżet Miasta	I.3. IV.4.
	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury Muzeum Okręgowego im. L. Wyczółkowskiego, w tym gmachu przy ul. Gdańskiej	Muzeum Okręgowo	W ramach realizacji zadania, dla obiektu przy ul. Gdańskiej 4, w 2015 roku opracowano projekt budowlany oraz uzyskano decyzję, zatwierdzającą projekt budowlany i udzielającą pozwolenia na wykonanie robót budowlanych, stanowiących I etap zamierzenia inwestycyjnego tj. remont, przebudowa, rozbudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania strychu na użytkowy o funkcji wystawienniczej. Ponadto przygotowano dokumentację projektową do II etapu inwestycji, tj. rozbudowy obiektu.	Budżet Miasta	I.3. IV.4.
	„Droga do Nowoczesności” – rozbudowa i modernizacja budynku Biblioteki Głównej Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Modernizacja infrastruktury osiedlowych filii miejskich WiMBP	Wydział Inwestycji Miasta	W 2015 roku realizowane było zadanie związane z budową przy ul. Czołgistów nowej biblioteki, z której będą mogli korzystać mieszkańcy Jachcic, Piasków i Czyżkówka. Wykonano fundamenty, wzniesiono ściany oraz zalano wieniec. Będzie to jednokondygnacyjny, niepodpiwniczony obiekt z dachem o konstrukcji drewnianej. Projekt pozwala w przyszłości rozbudować obiekt, tak by pełnił on również inne funkcje kulturalne.	Budżet Miasta	IV.4.
	Utworzenie drugiej wielofunkcyjnej sceny teatralnej umożliwiającej powołanie i funkcjonowanie drugiego teatru	Wydział Inwestycji Miasta	W 2015 roku kontynuowano prace dokumentacyjne i przygotowawcze związane z rewitalizacją budynków dawnego Teatru Kameralnego.	Budżet Miasta	I.3. IV.4.
	Budowa osiedlowego, wielozadaniowego ośrodka kultury z salą widowiskową w Fordonie		Zadanie nie było realizowane w 2015 roku.		
	Budowa kina wraz z zapleczem kulturalnym w Fordonie		Zadanie nie było realizowane w 2015 roku.		
	Realizacja projektu osiedlowych mobilnych instytucji kultury – KONTENARART		Zadanie nie było realizowane w 2015 roku.		
	„Scena na wodzie” przy amfiteatrze Opery Nova	Wydział Inwestycji Miasta	W 2015 roku rozpoczęto roboty związane z budową stałego pomostu widokowego na Brdzie. Wykonano prace hydrotechniczne oraz konstrukcję stalową pomostu o długości 25 m i szerokości 4 m. Stalowa konstrukcja oparta będzie na żelbetonowych filarach. Zaprojektowano drewnianą podłogę sceny (poszycie). W pierwszym etapie pomost nie będzie trwale zadaszony, ale przystosowany do montażu zadaszania tym-	Budżet Miasta	I.3. III.7. IV.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>czasowego. Możliwa będzie też w przyszłości wykonanie trwałego zadaszzenia. Kolorystyka obiektu ma być zbliżona do sąsiadującego budynku opery. Pomost będzie wyposażony w urządzenie regulujące jego wysokość ze względu na okresowy zmieniający się stan wody w rzece Brdzie. W sezonie letnim, na obiekcie odbywać się mają występy teatralne i koncerty organizowane przez Miasto oraz Operę Nova (np. cykl „Rzeka muzyki”), a poza sezonem będzie to ogólnodostępny pomost widokowy.</p> <p><i>Źródło: strona internetowa UMB</i></p>		
	Rozbudowa i modernizacja Filharmonii Pomorskiej i jej otoczenia	Wydział Inwestycji Miasta Samorząd Woj. Kuj.-Pom.	<p>W 2015 roku zakończona została rewitalizacja Parku Jana Kochanowskiego. Obecne zagospodarowanie Parku nawiązuje do muzycznego charakteru okolicy (Filharmonia Pomorska, Akademia Muzyczna).</p> <p>Natomiast w zakresie modernizacji obiektów Filharmonii Pomorskiej, zapadły decyzje umożliwiające rozpoczęcie prac przygotowawczych. W uchwalonym w grudniu 2015 roku Budżecie Województwa Kujawsko-Pomorskiego na 2016 rok zaplanowane zostały środki na organizację konkursu architektonicznego dotyczącego rozbudowy i modernizacji budynków Filharmonii Pomorskiej w Bydgoszczy.</p>	Budżet Miasta Fundusze europejskie	I.3. III.7. IV.4.
	Stworzenie sieci lokalnych kameralnych kin studyjnych		Zadanie nie było realizowane w 2015 roku.		
	Poprawa standardów wyposażenia i funkcjonowania instytucji kultury	Miejskie Centrum Kultury Muzeum Okręgowe Teatr Polski	<p>W ramach zadania w 2015 roku Miejskie Centrum Kultury realizowało działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zakupiono sterownik oświetlenia scenicznego oraz sprzęt, dzięki któremu AV Studio dysponuje teraz urządzeniami do masteringu, topowych firm na świecie. Oprócz zewnętrznych kompresorów i equalizerów, a także programów do profesjonalnej finalizacji nagrań, studio posiada wysokiej klasy mikrofony i przedwzmacniacze, – zakupiono serwer wraz z oprogramowaniem, licencjami użytkowymi oraz urządzenia do składowania danych, – zakupiono zestaw komputerowy z oprogramowaniem do prac graficznych. <p>Natomiast w Muzeum Okręgowym:</p> <ul style="list-style-type: none"> – prowadzono prace związane z doposażeniem obiektu DAG-Fabrik Bromberg w system indywidualnego zwiedzania, – w ramach zadania „Modernizacja budynku Spichrzy przy ul. Grodzkiej 11 wraz z rozbudową systemu sygnalizacji włamania i napadu oraz systemu telewizji dozorowej” opracowana została dokumentacja projektowo-kosztorysowa przebudowy strefy wejściowo-recepcyjno-wystawienniczej budynku Spichrzy. Wykonano roboty budowlane strefy wraz z rozbudową systemu sygnalizacji włamania i napadu oraz telewizji dozorowej. Rozpoczęto wykonanie zabudowy meblowej oraz oświetlenia ekspozycyjnego. <p>Dodatkowo Teatr Polski rozpoczął prace przygotowawcze do uruchomienia nowej kasy biletowej i punktu informacyjnego w Centrum Handlowym Auchan w Fordonie.</p>	Dotacja MKiDN Budżet Miasta	I.3. IV.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Wdrażanie nowoczesnych technologii komunikacyjno-informatycznych w instytucjach kultury	MCK Teatr Polski	W 2015 roku w ramach zadania Miejskie Centrum Kultury stworzyło stronę internetową Kina Orzeł z aplikacją CMS, a Teatr Polski wdrożył system sterowania dźwiękiem na potrzeby dużej sceny, system sprzedaży biletów EuroBilet (w tym pełna sprzedaż internetowa) oraz oprogramowanie finansowo-księgowo.	Budżet Miasta	I.3. IV.4. III.5.
d.	Ochrona dziedzictwa kulturowego:				
	Kompleksowa rewitalizacja i stała opieka nad Wyspą Młyńską	Miasto Bydgoszcz	W 2015 roku prowadzone były prace przygotowawcze związane z rewitalizacją Młynów Rothera. Ponadto Muzeum Okręgowe prowadziło działania związane z utrzymaniem rezultatów projektu dot. rewitalizacji zasobów kulturowych Wyspy Młyńskiej.	Budżet Miasta	I.3. III.7.
	Wspieranie rewitalizacji realizowanych przez podmioty prywatne zabytkowych obiektów Wenecji Bydgoskiej i strefy staromiejskiej oraz promocja tego typu działań	Biuro Konserwatora Zabytków	W 2015 roku Miasto przeznaczyło dotacje na renowację prywatnych obiektów zabytkowych. Dotacje są udzielane w wysokości do 50% nakładów koniecznych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych. W 2015 roku wsparcie otrzymali właściciele 5 obiektów zlokalizowanych w strefie staromiejskiej na prace renowacyjne: – elewacji kamienicy przy ul. Kordeckiego 14, – dachu i elewacji budynku przy ul. Pod Blankami 17, – elewacji frontowej budynku przy ul. Kordeckiego 18 oraz przy ul. Mostowej 3, – fasady i dachu budynku przy ul. Św. Trójcy 30, – dachu nad nawą główną Katedry Bydgoskiej.	Budżet Miasta	I.3.
	Rewitalizacja Kanału Bydgoskiego	RZGW Poznań	W 2015 roku RZGW Poznań wykonał ostatnią część dokumentacji - przygotował kompleksowe projekty budowlane i wykonawcze na realizację modernizacji obiektów piętrzących Kanału Bydgoskiego, śluz: Okole z zabudowaniami, Czyżkówko z zabudowaniami, Prądy z zabudowaniami i mostem oraz Osowa Góra z zabudowaniami i mostem.	Środki NFOŚiGW	II.7. III.3.
	Rewitalizacja i stała opieka nad Zespołem Pałacowo-Parkowym w Ostromiecku	Miejskie Centrum Kultury	W ramach tego zadania w 2015 roku wykonano roczne przeglądy techniczne Pałacu Starego i Nowego oraz został opracowany program funkcjonalno-użytkowy modernizacji obiektów Zespołu.	Budżet Miasta	I.3.
	Wspieranie rewitalizacji zabudowy staromiejskiej i śródmiejskiej	Biuro Konserwatora Zabytków	W 2015 roku zadanie to było realizowane poprzez: – dotacje na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych prywatnych obiektów zabytkowych – 12 obiektów zlokalizowanych w strefie staromiejskiej i śródmiejskiej: ul. Farna 10, ul. Kordeckiego 14, 18, ul. Długa 22, pl. Weyssenhoffa 9, ul. Mostowa 3, ul. Św. Trójcy 30, ul. Konarskiego 2, Ossolińskich 8-10, ul. Garbary 16, Św. Floriana 6 i ul. Obrońców Bydgoszczy 2, – prace modernizacyjne komunalnego zasobu mieszkaniowego m.in.: ul. Długa 23, ul. Dworcowa 41, ul. Gdańska 31, – decyzje nakazowe Inspektora Nadzoru Budowlanego dotyczące remontów kamienic, dzięki którym nową jakość zyskują kamienice przy ul. Stary Port 17, Zbożowy Rynek 10, Poznańska 9, 14, 17, Chwykowo 5, Kordeckiego 11, 13, 15, 19, Kordeckiego 9/Św. Trójcy 27, Wierzbickiego 3, Św. Trójcy 3, 14, 15, Nowy Rynek 1 i Podwale 8.	Budżet Miasta	I.3.
	Opieka i sukcesywna rewitalizacja zabytkowych nekropoli	BKZ	W 2015 roku w ramach tego zadania przeprowadzono remont czterech nagrobków oraz otoczenia grobu Wandy Poznańskiej na Cmentarzu Starofarnym.	Budżet Miasta	I.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
		TMMB		Środki z kwesty	
	Utworzenie na Cmentarzu Bohaterów na Wzgórzu Wolności miejsca ekspozycji dotyczącej tożsamości historycznej Bydgoszczy		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Odbudowa, rekonstrukcja, przebudowa, konserwacja i remont obiektów historycznych lub zabytkowych (wpisanych do rejestru zabytków) oraz obiektów dziedzictwa kulturowego ze szczególnym uwzględnieniem zabudowy staromiejskiej i śródmiejskiej (w tym dotacje na remonty dla właścicieli zabytkowych obiektów)	Biuro Konserwatora Zabytków Właściciele obiektów	<p>W ramach tego zadania zrealizowano m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – prace przygotowawcze rewitalizacji Młynów Rothera i Teatru Kameralnego, – dotacje konserwatorskie dla 16 obiektów, – wyremontowano najstarszą remizę strażacką przy ul. Pomorskiej 16-18, <p><i>Źródło: strona internetowa UMB</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – odnowiono elewację m.in.: w budynkach na Zbożowym Rynku 8, 11 oraz Gdańskiej 37, – przeprowadzono remont budynku UKW przy ul. Powstańców Wielkopolskich 2, w którym znajduje się Instytut Fizyki i Instytut Pedagogiki. 	Budżet Miasta Środki prywatne	I.3. III.7.
	Przebudowa i remont budynków wraz z wyposażeniem pomieszczeń do właściwego przechowywania zbiorów oraz ich zabezpieczenia	Muzeum Okręgowe Galeria Miejska bwa	<p>Muzeum Okręgowe w 2015 roku prowadziło prace przygotowawcze związane z remontem konserwatorskim budynku przy ul. Gdańskiej 4, a w budynkach Spichrzy przy ul. Grodzkiej wykonano przebudowę strefy wejściowo-recepcyjno-wystawienniczej wraz z rozbudową systemu sygnalizacji włamania i napadu oraz telewizji dozorowej.</p> <p>Natomiast w budynku Galerii Miejskiej bwa przeprowadzono modernizację sal wystawowych.</p>	Budżet Miasta	.
	Konserwacja muzealiów, archiwaliów, starodruków, księgozbiorów oraz innych zabytków ruchomych	Muzeum Okręgowe	<p>W 2015 roku Muzeum Okręgowe realizowało następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – konserwacja kabinetu H/819, – konserwacja wagonu towarowego MAN z 1939 r. odnalezionego na terenie Zachemu, najprawdopodobniej użytkowanego w dawnej fabryce DAG Bromberg, – konserwacja 4 obrazów Jerzego Puciata na wystawę pn. „Jerzy Puciata 1933-2014”, – dokumentacja, demontaż, transport do muzeum oraz czyszczenie kafli wypełniających pieca kaflowego z początku XX w. z wizerunkiem bydgoskiej Fary zakupionego do zbiorów muzealnych. 	Budżet Miasta	I.3.
	Projekt turystyki pielgrzymkowej i historycznej – szlakiem turystycznym Św. Wojciecha	Biuro Konserwatora Zabytków	W ramach tego zadania, w 2015 roku, przy grodzisku Wysogród ustawiono tablice informujące o historii tego miejsca w ramach realizacji programu opieki nad zabytkami. Tablice pomogą lepiej poznać historię tego miejsca, zlokalizować poszczególne elementy grodziska oraz zapoznać się z wynikami prac archeologicznych.	Budżet Miasta Budżet	I.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
		PTTK	 <p>Źródło: strona internetowa UMB</p> <p>Natomiast PTTK zorganizował Rajd Szlakiem Św. Wojciecha.</p>	PTTK	
	Edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego	Miasto Bydgoszcz	W 2015 roku prowadzonych było szereg działań edukacyjnych zarówno przez miejskie instytucje kultury, jak i organizacje pozarządowe, placówki oświatowe itp. (poszczególne działania zostały opisane poniżej).	Budżet Miasta	I.3.
e.	Kształtowanie i wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców:	Biuro Kultury Bydgoskiej NGO	W roku 2014 ogłoszone zostały otwarte konkursy ofert na realizację w 2015 roku zadań publicznych w zakresie wspierania kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego: – pn. Popularyzacja tradycji, historii, dziedzictwa kulturowego i wielokulturowości Bydgoszczy – zrealizowano 17 projektów, – pn. Realizacja projektów dokumentacyjnych oraz wydawniczych – zrealizowano 11 projektów.	Budżet Miasta	I.3. IV.8.
	Realizacja programów i projektów edukacyjnych, popularyzatorskich, wydawniczych itp. promujących tradycje lokalne i regionalne oraz europejskie wartości kulturowe, wzmacniających świadomość w zakresie dziedzictwa kulturowego miasta i regionu	Biuro Kultury Bydgoskiej NGO Miejskie Centrum Kultury Muzeum Okręgowe	W ramach działań związanych z realizacją tego zadania w 2015 roku prowadzono różnorodną działalność m.in.: • Organizacje pozarządowe i indywidualni twórcy – realizacja programów i projektów edukacyjnych, popularyzatorskich, wydawniczych itp. promujących tradycje lokalne i regionalne oraz europejskie wartości kulturowe, wzmacniających świadomość w zakresie dziedzictwa kulturowego miasta i regionu (m.in. koncerty, wydawnictwa, warsztaty, wykłady, wystawy) np.: „Dzieje Bydgoszczy - popularne wykłady dla młodzieży”, „Pamięć Bydgoszczan - historia bydgoskich osiedli”, „Jestem dumny bo jestem z Bydgoszczy”, „Inscenizacja nadania praw miejskich Miastu Bydgoszczy 1346”, „Bydgoskie odsłony baroku w 330. Rocznice urodzin Bacha, Haendla i Scarlattiego”, „Bydgoszcz za zamkniętymi drzwiami - wycieczki do niedostępnych i strzeżonych obiektów miasta”, „Bydgoska Szkoła Muzyczna w okresie 90-lecia - źródłem rozwoju kultury muzycznej w regionie i kraju”, „Kalendarz Bydgoski”, „Historie Fordońskie - w poszukiwaniu tożsamości”, „Bydgoszcz w Europie, Europa w Bydgoszczy - związki architektoniczne Bydgoszczy i Berlina”. • Miejskie Centrum Kultury: – produkcja 6 odcinków telewizyjnych z cyklu „Archiwum B” emitowanych w TVP Bydgoszcz, – Bydgoska Tożsamość Filmowa – wsparcie finansowe i produkcyjne realizacji autorskich produkcji filmowych, gdzie preferowane są produkcje związane z regionem kujawsko-pomorskim poprzez: tematykę, lokalnych twórców, miejsce realizacji, udział mieszkańców miasta Bydgoszczy lub instytucji miejskich w filmie – pokazy filmowe (2 prezentacje) oraz produkcja filmów (6 projektów), – cykl wydawniczy pt. „Czytanki miejskie” – w 2015 roku czwarty zeszyt poświęcony był twórczości Jerzego Riegla. • Muzeum Okręgowe: – wystawa „Jerzy Puciata (1933-2014)”,	Budżet Miasta	I.3. IV.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<ul style="list-style-type: none"> – „Marian Rejewski. Filar polskiej kryptologii” (Z okazji Roku Mariana Rejewskiego) – na wystawie posterowej prezentującej sylwetkę i dokonania kryptologa poruszono zagadnienia dotyczące m.in. prywatnego życia Mariana Rejewskiego, zasady działania niemieckiej maszyny szyfrującej Enigma oraz wątki II wojny światowej na terenach II Rzeczypospolitej. Nie zabrakło również mapy ukazującej najbardziej istotne miejsca w Bydgoszczy związane z Marianem Rejewskim. – „Początki bydgoskiego muzealnictwa. 125. rocznica otwarcia Muzeum historycznego w Bydgoszczy” – wystawa posterowa składająca się z 12 plansz, którą zwiedzający mogli oglądać przed budynkiem Spichrzy nad Brdą, – organizacja pokazu filmu „Potop” (w związku z wystawą „Ferdinand Lepcke”) dla grupy słuchaczy Kazimierzowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku, – w ramach wystawy czasowej pn. „Kolekcja współczesnego polskiego malarstwa i grafiki im. Tadeusza Brzozowskiego w Filharmonii Pomorskiej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Bydgoszczy”, Muzeum wspólnie ze Stowarzyszeniem Andrzeja Szwalbego „Dziedzictwo”, przygotowało spotkanie poświęcone kulturotwórczej roli inicjatora powstania i wieloletniego dyrektora Filharmonii Pomorskiej Andrzeja Szwalbego, – propagowanie wątków historycznych, społecznych i artystycznych dotyczących miasta i regionu na wystawach stałych i czasowych oraz w publikacjach im towarzyszących. 		
	Realizacja programów i projektów promujących wielokulturowy i wielowyznaniowy charakter Bydgoszczy	Biuro Kultury Bydgoskiej NGO Muzeum Okręgowe	<p>W 2015 roku realizowane były następujące przedsięwzięcia promujące wielokulturowy i wielowyznaniowy charakter Bydgoszczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – organizacje pozarządowe zrealizowały 4 projekty tj.: Otwarcie Synagogi; Dzieje Bydgoszczy – popularne wykłady dla młodzieży; Pamięć Bydgoszczan – historia bydgoskich osiedli; Most Królowej Jadwigi – audiobook pamięci Jerzego Sulimy Kamińskiego w ramach otwartych konkursów ofert oraz 3 projekty (koncerty, spotkanie) w ramach małych grantów, – Muzeum Okręgowe przygotowało wystawę posterową pn. „Bydgoszcz na starej fotografii”, która prezentowała wielokulturowość dawnej Bydgoszczy oraz życie tętniące na jego ulicach tj. najciekawsze miejsca Bydgoszczy z drugiej połowy XIX w. i pierwszej połowy XX w. 	Budżet Miasta	I.3. IV.8.
f.	Budowanie sieci współpracy kulturalnej, ponadlokalnej i międzynarodowej:				
	Wspieranie współpracy kulturalnej i wymiany artystycznej pomiędzy instytucjami, organizacjami, indywidualnymi twórcami, grupami kulturalnymi w mieście, regionie i kraju	Miejski instytucje kultury	<p>Zadania realizowane w 2015 roku przez Miejskie Centrum Kultury na rzecz współpracy kulturalnej i artystycznej to m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – projekt literacki Festiwal Literatury „Przeczytani” zrealizowany we współpracy z VI LO w Bydgoszczy oraz Stowarzyszeniem Intelktualistów Niepokornych „Trickster”, – współpraca z WiMBP, UKW, Akademią Muzyczną przy organizacji różnorodnych spotkań, konferencji, – realizacja projektów kulturalnych we współpracy z bydgoską Akademią Muzyczną z udziałem pedagogów, studentów i absolwentów Akademii („Akademia w Pałacu”, „Akademia Dzieciom”, „Bydgoska Akademia Jazzu”), – współpraca z Bydgoskim Teatrem Lalek „Buratino”, polegająca na regularnej prezentacji spektakli teatralnych dla dzieci w siedzibie MCK, 	Budżet Miasta	I.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>– prezentowanie działań lokalnych, polskich i zagranicznych teatrów improwizowanych, organizacja Ogólnopolskiego Spotkania Teatrów Impro „Improdrom”, współpraca z innymi środkami impro w kraju i za granicą; wyjazdy/pokazy „wymyWammy” w Polsce u innych grup,</p> <p>– udostępnienie infrastruktury na spotkania dla grup formalnych i nieformalnych, stowarzyszeń, itd. – OKATIK, Klub Esperanto Amico, Klub Turystyczny Wędrowniczek, Towarzystwo Heraldyczno- Genealogiczne.</p> <p>Ponadto Muzeum Okręgowe przygotowało wystawę prezentującą kolekcję współczesnego malarstwa i grafiki stworzoną w Filharmonii Pomorskiej pn. „Kolekcja współczesnego polskiego malarstwa i grafiki im. Tadeusza Brzozowskiego w Filharmonii Pomorskiej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Bydgoszczy”.</p> <p>Natomiast Galeria Miejska bwa w celu organizacji wystaw i realizacji artystycznych współpracowała ze stowarzyszeniami i uczelniami np.: ZPAP, Stowarzyszenie Kulturalne, UTP.</p>		
	Realizacja projektów kulturalnych z miastami partnerskimi	Miasto Bydgoszcz	<p>W 2015 roku realizowano następujące projekty kulturalne z miastami partnerskimi:</p> <p>– Zespół Muzyki Dawnej „Collegium Vocale” reprezentował Bydgoszcz na Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Kameralnej „Convivium Musicum” w Kragujevcu (Serbia),</p> <p>– Mateusz Buława oraz Jarosław Piskozub z Bydgoskiej Kroniki Filmowej zaprezentowali swoje prace na Międzynarodowym Festiwalu Filmów Krótkometrażowych „BermudaShorts Festival” w Mannheim (Niemcy),</p> <p>– MDK nr 5 zrealizował projekt pn. „Polsko-serbski kolaż artystyczny”, którego celem była integracja młodzieży dwóch miast oraz promocja Miasta Bydgoszczy przez działania i twórczość artystyczną dzieci i młodzieży. Bydgoska młodzież gościła w Kragujevcu (Serbia), gdzie miały miejsce koncerty, wspólna wystawa prac plastycznych, warsztaty muzyczne.</p> <p>– Zespół Pieśni i Tańca „Ziemia Bydgoska” zrealizował projekt pn. „Connecticut Connect - Bliżej tradycji, bliżej Bydgoszczy”, który miał na celu ożywienie kontaktów z Hartford, a także rozwój współpracy ze środowiskiem polonijnym w Stanach Zjednoczonych,</p> <p>– w ramach cyklicznej imprezy „Artystyczna Podróż z Towarzystwem Polsko-Niemieckim” została zorganizowana w Ostromecku wystawa fotograficzna oraz wystawa prac plastyków z Bydgoszczy i miast niemieckich. Projekt miał na celu promocję twórczości bydgoskich artystów podczas europejskich spotkań kulturalnych połączonych z warsztatami i wystawami organizowanymi w zaprzyjaźnionych miastach i gminach niemieckich (Mannheim, Lindern).</p> <p>– w ramach X edycji ogólnopolskiego konkursu Polsko-Ukraińska Wymiana Młodzieży przygotowano dwujęzyczne polsko-ukraińskie przedstawienie teatralne pt. „Dom na granicy” na podstawie sztuki Sławomira Mrożka. W projekcie brała udział młodzież z Czerkaskiej Specjalizowanej Szkoły nr 3 w Czerkasach oraz III i IV LO w Bydgoszczy. Ideą przewodnią przedsięwzięcia było poszukiwanie płaszczyzny dialogu między Polakami i Ukraińcami w oparciu o ich związki językowe i kulturowe. Spektakl wystawiany był m.in. w Teatrze Polskim w Bydgoszczy oraz na scenie kameralnej Narodowego Teatru we Lwowie. Polska premiera spektaklu włączona była do harmonogramu bydgoskich obchodów Europejskiego Tygodnia Demokracji Lokalnej. Przygotowany spektakl skierowany był do młodzieży licealnej a odbiorcami jednego spośród czterech przedstawień byli Ukraińcy mieszkający w Bydgoszczy.</p> <p>– Galeria Miejska bwa prezentowała pokonkursową wystawę „Międzynarodowego Salonu Karykatury Antywojennej Kragujevac”.</p>	Budżet Miasta	1.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Wspieranie projektów dotyczących współpracy międzysektorowej w zakresie kultury	Miejskie Centrum Kultury	Miejskie Centrum Kultury, na bazie utworzonej w 2014 roku platformy współpracy między instytucjami, a organizacjami pozarządowymi, sferą biznesu oraz placówkami oświatowymi, wspólnie organizowało różnorodne przedsięwzięcia kulturalne. Instytucje współpracujące to m.in. Stowarzyszenie Nowe Horyzonty, ZPAP, Stowarzyszenie Teatralne Metafora, Fundacja Inicjatyw Kulturalnych Mandragora, Fundacja Tumult, Fundacja Nowe Pokolenie, SARP, Stowarzyszenie Centrum Kultury Belle Epoque, Związek Kompozytorów Polskich, Fundacja Art House, Stowarzyszenie Andrzeja Szwalbego Dziedzictwo, Klub Miłośników Syren i Warszaw, Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne, Fundacja Kultury Rozruch, Fundacja Arka Bydgoszcz, Towarzystwo Polsko-Włoskie, Polski Związek Chórów i Orkiestr, Sarmackie Dziedzictwo, Towarzystwo Polsko-Niemieckie, Fundacja dla Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Fundacja Rock'n'run, Fundacja Koloroffon, Fundacja Farbiarnia, Fundacja Nowa Sztuka Wet Music, Fundacja Oddech nadziei, Muzeum Kanału Bydgoskiego, WiMBP, Rebel Music BDG, nieformalna grupa „Dziecięce Graffiti”, Klara Bydgoszcz, Stowarzyszenie na rzecz Osób z Autyzmem i Innymi Niepełnosprawnościami Za szybko, Ośrodek Rewilidacyjno-Wychowawczy dla dzieci i młodzieży z Autyzmem, Filharmonia Pomorska, Stowarzyszenie Intelktualistów Niepokornych Trickster, Fundacja Uniwersytetu Jagiellońskiego, Fundacja Korporacja Ha!Art, Wydawnictwo Episteme, Fundacja UKW, UTP, UMK, Express Bydgoski.	Budżet Miasta	I.3.

Mierniki realizacji programu:

Lp.	miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Wydatki z budżetu miasta przeznaczane na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego	tys. zł	34 349,1	26 095,8	27 039,3	32 674,6		I.3., IV.4.	UMB
2	Liczba przedsięwzięć kulturalnych	szt.	4 886	4 056	4 342	4 536		I.3., IV.4.	UMB
3	Liczba osób korzystających z oferty kulturalnej:							I.3., IV.4.	
	muzea	zwiedzaj.	85 206	83 282	119 182	109 861			GUS BDL
	widowiska teatralne	widzowie	33 573	33 593	36 085	38 094			Teatr Polski
	widowiska operowe	widzowie	71 008	72 867	78 494	86 763			GUS BDL
	Filharmonia	widzowie	95 801	79 364	83 701	79 691			GUS BDL
	galerie i salony sztuki	zwiedz.	34 168	35 284	38 874	b.d			GUS BDL

Lp.	miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	domy i ośrodki kultury	uczestn.	123 758	197 530	173 350	192 094			GUS BDL

Wszystkie 6 przedsięwzięć ujętych w programie było w 2015 roku realizowanych. W obrębie tych przedsięwzięć, na 46 zadań głównych zapisanych w programie 37 (80,4%) było wdrażanych, a 9 (19,6%) nie było realizowanych.

Dzięki podjętym staraniom poszczególnych instytucji związanych z szeroko rozumianą kulturą, w 2015 roku udało się zrealizować lub rozpocząć realizację większości zadań zapisanych w tym programie. Bogata i różnorodna oferta skierowana przede wszystkim do mieszkańców miasta spowodowała, że częściej niż w latach wcześniejszych korzystali z propozycji kulturalnych, przykładem jest widoczny wzrost frekwencji osób korzystających z oferty kulturalnej domów i ośrodków kultury (wzrost liczby korzystających z oferty o 55,2% w stosunku do roku bazowego) oraz osób odwiedzających muzea (wzrost liczby korzystających z oferty o 29,9% w stosunku do roku bazowego). Na korzyść zmieniła się także jakość oferty kulturalnej i jej różnorodność. Bardzo istotna była również organizacja w Bydgoszcz prestiżowych wydarzeń kulturalnych, które uzyskały wsparcie ze strony miasta np. Festiwal Camerimage, Bydgoski Festiwal Operowy.

Natomiast spadek wydatków budżetu miasta w dziale kultura i ochrona dziedzictwa narodowego w stosunku do roku bazowego, wynika z zakresu realizowanych w poszczególnych latach inwestycji – wydatki bieżące z roku na rok były wyższe. Należy tu dodać, że pomimo szeregu prac modernizacyjnych większość zadań w zakresie rozbudowy i modernizacji obiektów instytucji kultury jest na etapie prac koncepcyjnych/dokumentacyjnych lub ich realizacja nie została rozpoczęta. Najpilniejsze zadania w tym zakresie, to:

- rozbudowa i modernizacja obiektów Filharmonii Pomorskiej,
- modernizacja obiektu Teatru Polskiego,
- rewitalizacja obiektów dawnego Teatru Kameralnego,
- remont konserwatorski budynku Muzeum Okręgowego przy ul. Gdańskiej 4,
- modernizacja i rozbudowa budynku głównego WiMBP.

III.15. Program Nr 15 Sportowa Bydgoszcz

Cele programu:

- Zwiększenie znaczenia Bydgoszczy, jako ośrodka organizacji prestiżowych imprez sportowych o wymiarze krajowym i międzynarodowym
- Wzbogacenie oferty rekreacyjnej i sportowej dla mieszkańców Bydgoszczy

Koordynator programu:

Wydział Edukacji i Sportu

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2015 roku:

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
a.	Organizacja, wspieranie i promowanie prestiżowych imprez sportowych:				
	Współpraca z polskimi związkami sportowymi, Ministerstwem Sportu i Turystyki i innymi organizatorami imprez sportowych z kraju i z zagranicy	Miasto Bydgoszcz	W 2015 roku Miasto współpracowało m.in. z Polskim Związkiem Piłki Nożnej, Polskim Związkiem Lekkiej Atletyki, Akademickim Związkiem Sportowym, Polskim Związkiem Karate, Międzynarodowym Stowarzyszeniem Federacji Lekkoatletycznych IAAF, Europejskim Stowarzyszeniem Federacji Lekkoatletycznych EA.	Budżet Miasta	I.4.
	Zabieganie (lobbowanie) o przyznanie organizacji przez miasto imprez sportowych o międzynarodowym charakterze	Miasto Bydgoszcz	W 2015 r. miasto brało udział w procesie aplikacyjnym o przyznanie: Młodzieżowych Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej w 2017 r., Mistrzostw Świata Juniorów w Lekkoatletyce w 2016 r., Młodzieżowych Mistrzostw Europy w Lekkoatletyce w 2017 r., Akademickich Mistrzostw Świata w Strzelectwie w 2016 r., Mistrzostw Świata w Karate Shotokan w 2016 r. Wszystkie starania zakończyły się przyznaniem Bydgoszczy organizacji imprez.	Budżet Miasta	I.4.
	Powiązanie działań promocyjnych z kalendarzem imprez sportowych	Miasto Bydgoszcz	Organizacja imprez sportowych jest doskonałą okazją do promocji miasta. Działania promocyjne wydarzeń sportowych odbywających się w Bydgoszczy, prowadzone były poprzez: wsparcie finansowe i organizacyjne imprez, udostępnianie nośników reklamowych, którymi dysponuje miasto (billboardy, słupy ogłoszeniowe, ramki w pojazdach komunikacji miejskiej, infrastruktura przystankowa).	Budżet Miasta	I.4. IV.9.
	Kreowanie wizerunku wewnętrznego i zewnętrznego miasta poprzez imprezy sportowe	Miasto Bydgoszcz	Zadanie realizowane było poprzez: organizację własnych przedsięwzięć sportowych w ramach projektu „Aktywna Bydgoszcz”, promocję Bydgoszczy poprzez przedsięwzięcia sportowe organizowane w ramach konkursu projektów promocyjnych oraz organizację renomowanych imprez sportowych realizowanych przez związki sportowe. W wyniku ogłoszonych konkursów na realizację w 2015 roku zadań publicznych w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej (imprezy sportowe realizowane przez organizację pozarządowe oraz inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego) – rozpatrzono 101 wniosków. Wsparcia udzielono 49 stowarzyszeniom, zawierając 81 umów na dofinansowanie organizacji imprez sportowo-	Budżet Miasta Środki organizatorów imprez	I.4. IV.9.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			<p>rekreacyjnych. Były to imprezy o zasięgu lokalnym, krajowym i międzynarodowym. Najwyższe dotacje na organizację imprez sportowych uzyskali:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kujawsko Pomorski Związek Lekkiej Atletyki – XV Europejski Festiwal Lekkoatletyczny Bydgoszcz Cup, – Kujawsko-Pomorski Regionalny Związek Towarzystw Wioślarskich – XXIV Wielka Wioślarska o Puchar Brdy, – Cywilno-Wojskowy Związek Sportowy „Zawisza” – Galeria Sportu Bydgoskiego, – Kujawsko-Pomorski Związek Kajakowy – Turniej Nadziei Olimpijskich. <p>Do największych imprez organizowanych w 2015 roku w Bydgoszczy, które przyczyniały się do promocji miasta oraz kreowania jego wizerunku jako dobrego organizatora prestiżowych wydarzeń należały:</p> <ul style="list-style-type: none"> – XV Europejski Festiwal Lekkoatletyczny Bydgoszcz Cup, – XXIV Wielka Wioślarska o Puchar Brdy, – XIV Międzynarodowy Turniej Oldbojów w Piłce Nożnej im. Andrzeja Brończyka, – Puchar Polski w koszykówce kobiet, – Międzynarodowy Turniej w koszykówce Mężczyzn Bydgoszcz „Basket Cup 2015”, – Półmaraton Bydgoski, – Mistrzostwa Świata Federacji Ekstremalnych Sportów Motocyklowych „Stund Grand Prix 2015”. 		
b.	Wspieranie klubów i stowarzyszeń sportowych służące osiągnięciu sukcesów w sporcie wyczynowym:				
	Wspieranie finansowe klubów sportowych, zwłaszcza z najwyższych klas rozgrywkowych	Wydział Edukacji i Sportu	<p>W wyniku ogłoszonych konkursów na realizację w 2015 roku zadań publicznych w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej przez organizacje pozarządowe oraz inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego rozpatrzono 132 wnioski, z tego :</p> <ul style="list-style-type: none"> – pozytywnie na szkolenie sportowe dzieci i młodzieży – 65, – pozytywnie na szkolenie sportowe seniorów – 43. <p>W 2015 roku wsparcia finansowego udzielono 81 stowarzyszeniom zawierając 108 umów. Zespoły uczestniczące w najwyższych klasach rozgrywkowych uzyskały następujące wsparcie dotyczące szkolenia sportowego seniorów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – WKS „Zawisza” Bydgoszcz S.A. (piłka nożna), – Łuczniczka Bydgoszcz S.A. (piłka siatkowa mężczyzn), – ŻKS Polonia Bydgoszcz S.A. (żużel), – KS Basket 25 Artego Bydgoszcz (koszykówka kobiet), – KS Pałac Bydgoszcz (piłka siatkowa kobiet), – Klub Koszykarski Astoria Bydgoszcz (koszykówka mężczyzn), – RTW Bydgosia (wioślarstwo). <p>W ramach szkolenia sportowego seniorów, największy procent wydatkowanej kwoty przeznaczono na takie dyscypliny sportu jak: piłka siatkowa – 27,45%, piłka nożna – 27,24%, żużel – 18,75%.</p>	Budżet Miasta	1.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Przyznawanie nagród Prezydenta Miasta za wybitne osiągnięcia sportowe	Wydział Edukacji i Sportu	Na podstawie Uchwały Rady Miasta Bydgoszczy Nr XLVII/1016/13 z dnia 30 października 2013 r. w sprawie zasad przyznawania nagród Prezydenta Miasta Bydgoszczy zostały przyznane nagrody dla: <ul style="list-style-type: none"> – Klubu Sportowego Basket 25 Artego Bydgoszcz za zdobycie srebrnego medalu Mistrzostw Polski w koszykówce kobiet, – 4 zawodników za osiągnięcie wysokich wyników sportowych w Amatorskich Mistrzostwach Świata w Tańcach Standardowych w Paryżu, – zawodników i trenerów za osiągnięte wyniki sportowe: 11 zawodników, 1 zawodnik niepełnosprawny, 9 trenerów. 	Budżet Miasta	I.4.
	Organizacja forum wymiany doświadczeń sportowych pomiędzy bydgoskimi klubami i stowarzyszeniami		W 2015 zadanie nie było realizowane.		
c.	Podniesienie standardu infrastruktury sportowej poprzez budowę, modernizację i rozbudowę obiektów:				
	Budowa hali treningowej z łącznikiem przy wielofunkcyjnej hali sportowej „Łuczniczka”		Zakończenie zadania nastąpiło w sierpniu 2014 roku.		
	Budowa lodowiska krytego	Wydział Inwestycji Miasta	W 2015 roku opracowano dokumentację projektowo-kosztorysową, na podstawie której wydane zostało pozwolenie na budowę.	Budżet Miasta	I.4. IV.5.
	Budowa Aquaparku wraz z basenem olimpijskim (50 m)		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		.
	Budowa obiektów dla nowych młodzieżowych sportów wyczynowych (rolki, deskorolki, rowery)		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Budowa stadionu żużlowego		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		.
	Przebudowa toru regatowego w Brdyjuściu przy ul. Witebskiej	Wydział Inwestycji Miasta	W ramach zadania w 2015 roku zakończono roboty budowlane związane z przebudową wieży sędziowskiej, w tym m.in.: wymiana rurociągów kanalizacji sanitarnej, zabudowa separatora, montaż i zasilanie w energię elektryczną dwóch rozdzielni zewnętrznych na nabrzeżu i przy widowni, montaż platformy dla niepełnosprawnych, przebudowa wejścia, wykonanie: nawierzchni z kostki betonowej przed budynkiem, instalacji sanitarnych (rurociągi, przybory, montaż grzejników), elektrycznych (okablowanie i osprzęt), roboty wykończeniowe – podłogi, malowanie wewnętrzne, stolarka drzwiowa wewnętrzna, elewacja budynku, balustrady, wykończenie tarasu, dostawa i montaż podstawowego wyposażenia gastronomicznego, częściowa modernizacja budynku wc (sąsiadującego z wieżą sędziowską) – nowa warstwa papy wierzchniej pokrycia dachowego wraz z obróbkami, stolarka okienna i drzwi zewnętrzne, malowanie elewacji. W zakresie dotyczącym poszerzenia akwenu mety – uzyskano ostateczne pozwolenie wodno-prawne i pozwolenie na budowę, zlecono roboty budowlane i rozpoczęto wykonywanie robót. Zrealizowano w tym zakresie niezbędne wycinki oraz roboty rozbiórkowe starego umocnienia brzegowego i roboty ziemne	Budżet Miasta	I.4. IV.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			związane z poszerzeniem akwenu mety, co stanowi ok. 44% zakresu rzeczowego. Ponadto wykonano opinię techniczną dotyczącą stanu technicznego trybun z zadaszeniem oraz widowni Toru Regatowego.		
	Rozwój infrastruktury sportowej obiektów miejskich zarządzanych przez CWZS „Zawisza” Bydgoszcz, poprzez m.in. budowę nowej hali sportowej do gimnastyki i akrobatyki sportowej przy ul. Gdańskiej 163, budowę stadionu tartanowego ze sztuczną nawierzchnią trawiastą (umożliwiająca przeprowadzanie rozgrywek rugby) przy ul. Sielskiej 12	Wydział Inwestycji Miasta	W 2015 roku w ramach zadania: – zakończono prace związane z budową wolnostojącego budynku składającego się z hali tenisowej (zawierającej dwa pełnowymiarowe boiska do gry w tenisa) i zaplecza przy ul. Gdańskiej 163, – zakończono modernizację obiektu przy ul. Sielskiej 12 – wykonano bieżnię okólną 4-torową, prostą 100 m 6-torową, skocznnię w dal z nawierzchnią syntetyczną, boisko piłkarskie (treningowe) z nawierzchnią ze sztucznej trawy, zainstalowano piłkochwyty, nowe oświetlenia, ogrodzono teren boiska. Wykonana została nawierzchnia bieżni lekkoatletycznej, – wykonano modernizację boiska piłkarskiego (głównego) z trawy naturalnej wraz z instalacją nawadniającą płytę boiska przy ul. Sielskiej 12, – wykonano modernizację sieci elektrycznej na terenie Kompleksu Sportowego przy ul. Gdańskiej 163.	Budżet Miasta Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej	1.4. IV.5.
	Rozwój infrastruktury sportowej obiektów miejskich zarządzanych przez BKS „Chemik” Bydgoszcz poprzez budowę zaplecza szatniowo-sanitarnego oraz trybuny na ok. 1000 miejsc na bocznym boisku	Wydział Inwestycji Miasta	W 2015 roku wykonano wymianę siedzisk ok. 6 rzędów, naprawę nawierzchni widowni, murków, łoża honorowej, ogrodzenia w obrębie trybuny głównej.	Budżet Miasta	1.4. IV.5.
	Rozwój infrastruktury sportowej obiektów miejskich zarządzanych przez KS „Gwiazda” Bydgoszcz, poprzez rozbudowę i modernizację hali sportowej oraz budowę boiska ze sztuczną nawierzchnią		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Modernizacja boiska przy ul. Mochelskiej	Wydział Inwestycji Miasta	Wykonano remont istniejącej płyty boiska i zakupiono komplet bramek celem poprawy warunków treningowych młodych piłkarzy. Wykonano przyłącze elektryczne i wodociągowe wraz z automatyczną instalacją nawadniającą i tryskaczami obrotowymi, nowe piłkochwyty za bramkami i ogrodzenie od strony ul. Mochelskiej oraz wiaty dla zawodników. Boisko wyposażono w magazyn kontenerowy.	Budżet Miasta	1.4. IV.5.
	Rewitalizacja i przebudowa obiektów „Astorii” przy ul. Królowej Jadwigi 23 na cele sportowo-rekreacyjne	Wydział Inwestycji Miasta	W 2015 roku trwało opracowywanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej budowy krytej pływalni wraz z zagospodarowaniem terenu.	Budżet Miasta	1.4. IV.5.
	Rozbudowa i modernizacja bazy sportowej placówek oświatowych (boiska, sale sportowe, baseny)	Wydział Inwestycji Miasta	W 2015 roku: – wybudowano dwa boiska wielofunkcyjne przy ZS Mechanicznych nr 2, wykonano przebudowę 13 boisk przyszkolnych oraz rozpoczęto przebudowę kolejnych 7 boisk , – oddano do użytku (wybudowany w roku 2014) basen na Błoniu przy ZS Ogólnokształcących nr 4 przy ul. Stawowej 39 oraz salę gimnastyczną przy ZS nr 10 przy ul. Karłowicza 2, – realizowane były prace dokumentacyjne dla budowy czterech basenów na osiedlach: Leśnym, Kapuścińska (zakończone w 2015 roku), Miedzyń i Fordon, – wykonano dokumentację projektowo-kosztorysową budowy hali sportowej przy Zespole Szkół Ogólno-	Budżet Miasta	1.4. IV.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
			kształcących nr 1, ul. Plac Wolności 9, – prowadzone były prace projektowe budowy hali sportowej przy Zespole Szkół Elektronicznych, ul. Karłowicza 20 oraz hali sportowej z funkcją rehabilitacyjną przy ZS nr 14, ul. Kcyńska 49.		
	Rozbudowa i modernizacja istniejącej bazy sportowej	Miasto Bydgoszcz	Poza wyżej wymienionymi działaniami na rzecz rozbudowy i modernizacji infrastruktury sportowej w 2015 roku m.in.: – przeprowadzono konkurs na opracowanie koncepcji architektoniczno-urbanistycznej budowy Przystani Wioślarskiej przy RTW Bydgoscia ul. Żupy 4, – wykonano montaż oświetlenia ledowego identyfikującego obiekt HSW „Łuczniczka”, – opracowano dokumentację projektowo-kosztorysową budowy band na łukach stadionu Polonii Bydgoszcz, – zmodernizowano obiekt Uczniowskiego Klubu Sportowego przy ul. Smukalskiej 177, – przebudowano ogrodzenia KS „Gwiazda”, – realizowano zakupy inwestycyjne na potrzeby klubów i obiektów sportowych.	Budżet Miasta	I.4. IV.5.
d.	Wzbogacanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej miasta:				
	Rozbudowa i rewitalizacja infrastruktury rekreacyjno-sportowej terenów Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku w Myśliczynie	LPKiW Inwestor zewn. Auto Marek Bis	Zadania zrealizowane w 2015 roku na terenie Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku: – budowa obiektu rekreacyjno-rozrywkowego „Odwrócony Dom”, – rozbudowa i zmiana sposobu użytkowania istniejącego budynku gospodarczego z przeznaczeniem na cele dydaktyczne dla szkół publicznych oraz przebudowa ścieżki dydaktycznej w ramach projektu – „Regiony biogeograficzne Europy w systemie ochrony przyrody NATURA 2000”, – wykonanie programu funkcjonalno-użytkowego budowy i wyposażenia „Wirtualnego Świata”.	Środki LPKiW Sp. z o.o. Środki inwestora zewnętrznego	IV.5.
	Rewitalizacja terenów pogórnich przy ul. M. Rejewskiego na cele sportowo-rekreacyjne (Park Akademicki)	WIM MPU	W 2015 roku kontynuowano prace związane z opracowaniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Opracowano inwentaryzację przyrodniczą i koncepcję programowo-przestrzenną.	Budżet Miasta	IV.5.
	Zagospodarowanie terenu w Brdujściu przy ul. Witebskiej na cele sportowo-rekreacyjne	Wydział Inwestycji Miasta	W 2015 roku realizowano zadania obejmujące swoim zakresem przebudowę toru regatowego.	Budżet Miasta	IV.5.
	Zagospodarowanie terenów osiedlowych obiektami i urządzeniami do rekreacji dla dzieci, młodzieży i dorosłych	Wydział Inwestycji Miasta	Na rzecz zagospodarowania terenów osiedlowych, terenów zieleni miejskiej i lasów obiektami oraz urządzeniami do rekreacji i wypoczynku realizowane były przede wszystkim zadania w ramach Programu „5/6” w 2015 roku realizowane: • zadania w ramach środków, które nie wygasły z końcem 2014 r.: – budowa placu zabaw w południowej części os. Osowa Góra (ul. Kanarkowa), – budowa skateparku przy ul. Szarych Szeregów na os. Kapuściska, – budowa skweru rekreacyjno-integracyjnego (plac zabaw i siłownia) w rejonie ulic: Chałubińskiego, Czecha i Witkiewicza na os. Tatrzzańskim, – doposażenie placu zabaw i siłowni przy MDK nr 2, ul. Leszczyńskiego na os. Szwederowo, – budowa placu zabaw w rejonie ulic: Sochaczewskiej, Żyrardowskiej i Płońskiej na os. Bydgoszcz Wschód-Siernieczek,	Budżet Miasta	III.7. IV.5.
	Budowa placów zabaw i wzbogacenie istniejących w urzędzenia do zachowania zdrowia osób starszych				
	Zagospodarowanie terenów zielonych w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną				

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	(ścieżki widokowe na skarpach, place zabaw, boiska do gier sportowych, korty tenisowe, ścieżki zdrowia)		<ul style="list-style-type: none"> • zadania wieloletnie i roczne zakończone w 2015 roku: <ul style="list-style-type: none"> – budowa placu zabaw wraz z siłownią fitness oraz oświetleniem, nasadzeniami i ogrodzeniem przy ul. Powstańców Wielkopolskich na os. Bielawy, – zagospodarowanie terenu nad „Balatonem” pomiędzy ul.: Ceramiczną, Polanka i Swarzewską na os. Bartodzieje (wykonano miasteczko ruchu drogowego, przebudowano i rozbudowano kort tenisowy, oraz ściankę do odbijania piłek. Boisko przy ul. Polanka zakończono w 2014 r.), – zagospodarowanie terenu zieleni (siłownia), w rejonie ul. Hallera i ul. Gryfa Pomorskiego na os. Tereny Nadwiślańskie, – rewitalizacja fontanny przy ul. ks. Skorupki na os. Szwederowo, – zagospodarowanie terenu w rejonie ul. Salezjańskiej i ul. Pelplińskiej na cele rekreacyjne na os. Tatrzańskim, – rekonstrukcja znaku szybowcowego na stoku, nazwy „Fordon” wraz z zagospodarowaniem terenu na os. Nowy Fordon, – wyposażenie placów zabaw przy ul. Mińskiej – Park nad Starym Kanałem i mini placu zabaw przy ul. Śluzowej na os. Flisy, – wyposażenie placu zabaw przy ul. Kanarkowej na os. Osowa Góra, – budowa placu zabaw i siłowni fitness przy ul. Maciaszka-Krokusowej na os. Miedzyń-Prądy, – budowa siłowni fitness na terenie ZSB przy ul. Pestalozziego na os. Bartodzieje, – budowa placu zabaw na terenie Przedszkola nr 68 przy ul. Rejtana na os. Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, – zagospodarowanie terenu przy ul. Kromera na os. Tatrzańskim (miasteczko ruchu drogowego, parking rowerowy), – budowa siłowni fitness przy SP nr 43, ul. Łowicka, na os. Brdyujście, – budowa siłowni fitness na terenie ZS nr 20 przy ul. Sielskiej na os. Stary Fordon. Natomiast w trakcie realizacji pozostawały: <ul style="list-style-type: none"> – zagospodarowanie terenu przy ul. Kromera na os. Tatrzańskim – „Zakątek Seniora”, – modernizacja terenu rekreacyjnego przy ul. Żółwińskiej na os. Łęgnowo – wybudowano boisko do koszykówki i siłownię (lata realizacji 2014-2016), – budowa placu zabaw przy ul. Harcerskiej na os. Bydgoszcz Wschód-Siernieczek (lata realizacji 2015-2016), – budowa parku sportowo-rekreacyjnego pomiędzy ulicami: Gersona, Kossaka, Żwirki i Wigury na os. Górzyskowo – oddano do użytku plac zabaw i siłownię (lata realizacji 2014-2016), – zagospodarowanie terenów parkowych na os. Wyżyny (lata realizacji 2015-2016), – budowa placu zabaw przy ul. Targowisko na os. Stary Fordon (lata realizacji 2015-2016). <p>Wśród innych zadań należy wymienić m.in.: rewitalizację Parku Jana Kochanowskiego, modernizację stawu górnego przy fontannie „Potop”.</p>		
	Rewitalizacja terenów trójkąta Brdy, Kanału Bydgoskiego i ul. Nadrzecznej		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	na cele sportowo-rekreacyjne Budowa kąpielisk miejskich		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Rozbudowa infrastruktury na potrzeby sportów wodnych	Wydział Inwestycji Miasta Wydział Edukacji i Sportu	W 2015 roku przeprowadzony został konkurs na opracowanie koncepcji architektoniczno-urbanistycznej budowy Przystani Wioślarskiej przy RTW Bydgoscia, ul. Żupy 4 oraz realizowano zadania obejmujące swoim zakresem przebudowę toru regatowego w Brdyjściu. Ponadto na rzecz realizacji zadania zakupiono m.in.: dwie łodzie wioślarskie dla Bydgoskiego Towarzystwa Wioślarskiego oraz dla Regionalnego Towarzystwa Wioślarskiego Bydgoscia, dwie łodzie żaglowe Optymist dla Klubu Sportowego Zjednoczeni oraz Klubu Sportów Wodnych Bydgoszcz Brdyjście, ponton Yamaha dla CWZS Zawisza Stowarzyszenie Kajakowe, pomost pływający dla Bydgoskiego Klubu Wioślarów.	Budżet Miasta	IV.5.
	Zagospodarowanie Skarpy Północnej w Fordonie m.in. przystosowanie terenu do aktywnej rekreacji		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
	Tworzenie spójnego systemu dróg rowerowych połączonego z drogami rowerowymi w gminach sąsiednich	ZDMiKP Tramwaj Fordon Sp. z o.o. Inwestor prywatny	W 2015 r. trwały prace projektowe dla pakietu obejmującego budowę infrastruktury rowerowej wzdłuż ulic: Grunwaldzkiej, Kruszwickiej, Łochowskiej, Focha, Jagiellońskiej i Wiatrakowej. Ponadto zakończono prace nad koncepcją budowy infrastruktury dla ruchu rowerowego wzdłuż ulic: Warszawskiej, Śniadeckich, Kraśńskiego, Markwarta, Moniuszki i Skłodowskiej-Curie. Natomiast w ramach różnych inwestycji drogowych wybudowanych zostało w mieście ok. 8 km dróg rowerowych.	Budżet Miasta Fundusze europejskie Środki Tramwaj Fordon Sp. z o.o. Środki prywatne	I.1. III.2. III.4. IV.5.
	Budowa parków miejskich		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
e.	Promowanie sportu dzieci i młodzieży:				
	Realizacja programu rozwoju sportu szkolnego w klasach i szkołach sportowych oraz mistrzostwa sportowego	Wydział Edukacji i Sportu	Miasto Bydgoszcz jest organem prowadzącym dla 8 szkół mistrzostwa sportowego, w tym: 1 szkoły podstawowej, 5 gimnazjów oraz 2 LO. Ponadto wyróżnić możemy 2 gimnazja sportowe oraz oddziały sportowe funkcjonujące w 20 szkołach ogólnodostępnych, w tym w 16 szkołach podstawowych, 4 gimnazjach. W roku szkolnym 2014/2015 w 56 oddziałach w szkołach mistrzostwa sportowego uczyło się i trenowało 1.072 młodych sportowców. Natomiast w 182 oddziałach sportowych i mistrzostwa sportowego w szkołach ogólnodostępnych uczyło się 3.886 uczniów. W 2015 r. przekształcono dwa gimnazja sportowe w placówki mistrzostwa sportowego: – Gimnazjum nr 6 Sportowe, wchodzące w skład ZS nr 10 z siedzibą przy ul. M. Karłowicza 2, w Gimnazjum nr 6 Mistrzostwa Sportowego, – Gimnazjum nr 15 Sportowe, wchodzące w skład ZS nr 26 z siedzibą przy ul. Glinki 117, w Gimnazjum nr 15 Mistrzostwa Sportowego.	Budżet Miasta	IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych	Wydział Edukacji i Sportu	<p>W 2015 r. środki na sport i rekreację organizowane w formach pozalekcyjnych przeznaczone były na:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zajęcia sportowe (z wyjątkiem oddziałów i szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego), – organizację imprez sportowych i rekreacyjnych o charakterze masowym, – międzyszkolną rywalizację sportową (z wyłączeniem oddziałów i szkół sportowych oraz mistrzostwa sportowego). <p>W II semestrze roku szkolnego 2014/2015 pozytywnie zaopiniowanych zostało 135 wniosków na realizację 284 godzin dodatkowych zajęć sportowych.</p> <p>Ponadto realizowany był projekt wspólnie z Polskim Związkiem Piłki Nożnej: Akademia Młodych Orłów – akademia piłkarska dla dzieci w wieku 6-11 lat oraz 20 godzinny kurs nauki pływania realizowany w ramach programu „Umiem pływać”.</p>	Budżet Miasta	I.4. IV.3.
	Organizacja turniejów sportowych dla dzieci i młodzieży, aktywny udział szkół w międzyszkolnej rywalizacji sportowej	Miasto Bydgoszcz	<p>W 2015 roku organizowano następujące turnieje sportowe dla dzieci i młodzieży:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Czar Dwoch Kótek – szkolny turniej rowerowy, – Bydgoska Olimpiada Młodzieży (BOM) – w ramach Bydgoskiej Olimpiady Młodzieży we współzawodnictwie szkół uczestniczyły szkoły podstawowe, szkoły gimnazjalne, szkoły ponadgimnazjalne, szkoły specjalne – w realizacji kalendarza imprez sportowych BOM brało udział 53 500 uczniów bydgoskich szkół, a finały przeprowadzono w następujących dyscyplinach: biegi przełajowe, piłka nożna, pływanie, tenis stołowy (zawody indywidualne), piłka ręczna, unihokej, piłka siatkowa, szachy, koszykówka, – Biały Miś – turniej sprawnościowy dla uczniów szkół podstawowych, którego organizatorem jest Gazeta Pomorska, UM Bydgoszczy finansował zakup pucharów oraz udostępniał obiekty, – biegi sztafetowe o mistrzostwo miasta, – imprezy sportowo-rekreacyjne organizowane przez szkoły. 	Budżet Miasta	I.4. IV.3.
	Objęcie patronatem Prezydenta Miasta imprez sportowych dzieci i młodzieży	Miasto Bydgoszcz	<p>W 2015 roku 31 imprez sportowych w różnych dyscyplinach sportu uzyskało patronat Prezydenta Miasta Bydgoszczy. Były to m.in. następujące imprezy :</p> <ul style="list-style-type: none"> – Turniej halowy piłki nożnej chłopców rocznika 2003 – Chemik Cup 2015, – VI Turniej Orlika o Puchar Premiera RP, – XIV Otwarte Mistrzostwa Bydgoszczy we florecie dziewcząt i chłopców do lat 14, – XV Międzynarodowy Turniej Szachowy juniorów Euro-Szachy talenty 2015, – Turniej Finałowy Mistrzostw Polski Juniorek Starszych w koszykówce kobiet. 	Budżet Miasta	I.4. IV.3.
	Wykorzystanie spotkań z wybitnymi bydgoskimi sportowcami do promowania sportu wśród dzieci i młodzieży		W 2015 roku zadanie nie było realizowane.		
f.	Promowanie aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia:				
	Zwiększenie roli miasta w promocji zdrowia	Miasto Bydgoszcz	Podstawowym przedsięwzięciem realizowanym na rzecz wdrażania zadań była organizacja masowych imprez sportowych i rekreacyjnych dla mieszkańców. W 2015 roku w zainaugurowany został program „Aktywna Bydgoszcz”. Program realizowany był poprzez szeroko pojętą promocję sportowych imprez maso-	Budżet Miasta	IV.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	Propagowanie aktywnego trybu życia wśród wszystkich mieszkańców		wych oraz poprzez organizację własnych przedsięwzięć, tj. cztery biegi uliczne: Bydgoski Bieg Urodzinowy, Bydgoski Bieg Przedsiębiorców, Pierwsza Nocna Pętla Śródmiejska, Bydgoski Bieg Niepodległości oraz zawody pływackie Woda Bydgoska.		
	Organizacja imprez sportowych i rekreacyjnych o charakterze masowym		Miasto wspierało organizację masowych imprez sportowych. Imprezy, które odbyły się w 2015 r. to m.in.: II Mistrzostwa Świata w „Przechodzeniu przez rzekę”, Półmaraton Rock'n Run, Bydgoszcz triathlon, Bydgoskie Święto Cykliczne, Terenowa Masakra, Biegi uliczne, Festyny, Czar 2 Kótek, Nordic Walking.		
	Promocja sportu i aktywności fizycznej osób niepełnosprawnych	Kluby i Stowarzyszenia sportowe Miasto Bydgoszczy	W 2015 roku odbyły się w Bydgoszczy m.in.: – II Młodzieżowe zawody w pływaniu osób niepełnosprawnych Bydgoszcz – Perła 2015, – Młodzieżowe Igrzyska Miejskie Szkół Specjalnych, – Puchar Polski w Wyciskaniu Sztangi Leżąc „XVI Łuczniczka 2015”, – Integracyjne Festyny sportowe dla osób niepełnosprawnych. Jednym z organizatorów i promotorów sportu osób niepełnosprawnych jest Stowarzyszenie Sportu i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych „Start Bydgoszcz”. W 2015 roku prowadziło działalność na rzecz osób niepełnosprawnych narządu ruchu i wzroku poprzez: – prowadzenie profesjonalnych treningów sportowych w następujących sekcjach sportowych: lekka atletyka, podnoszenie ciężarów, tenis stołowy, pływanie, szachy sportowe, kajakarstwo i wioślarstwo, Boccia, strzelectwo sportowe, – organizację zgrupowań sportowych dla osób niepełnosprawnych, – organizację imprez sportowych, w tym: Mistrzostw Polski, integracyjnych imprez międzynarodowych, krajowych i lokalnych, – organizację integracyjnych imprez turystyczno-rekreacyjnych: np.: rajd samochodowy, letnie obozy dla młodzieży, – rehabilitację oraz hipoterapię, – uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym i społecznym naszego środowiska: wyjścia do teatru, opery, wigilie, zabawy andrzejkowe, – profesjonalną opieką medyczną.	Budżet Miasta Środki Klubów i Stowarzyszeń sportowych	IV.5.
g.	Wspieranie i rozwój sportu akademickiego:				
	Modernizacja i rozbudowa akademickich obiektów sportowych: – Centrum Edukacji Kultury Fizycznej i Sportu – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego – Budowa Zespołu Krytych Kortów Tenisowych przy ul. Sportowej – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego – Bydgoskie Akademickie Centrum Sportu i Rekreacji – Uniwersytet Technolo-	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego	W 2015 roku zakończona została realizacja II etapu Centrum Edukacji Kultury Fizycznej i Sportu UKW, obejmująca: – budowę boiska do piłki nożnej o nawierzchni z trawy syntetycznej, – budowę boiska wielofunkcyjnego o nawierzchni poliuretanowej, – budowę boiska do siatkówki plażowej o nawierzchni z piasku kwarcowego, – modernizację kortów tenisowych o nawierzchni z mączki ceglanej, – budowę budynku dydaktyczno-usługowego, – wyposażenie obiektów, – wykonanie ogrodzenia, chodników, placów utwardzonych i elementów małej architektury,	Fundusze europejskie Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej Budżet WK-P	I.2. I.4. IV.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
1	2	3	4	5	6
	giczno-Przyrodniczy, Collegium Medicum UMK, Akademia Muzyczna		– zagospodarowanie terenu.		
	Stypendia sportowe dla młodych i zdolnych zawodników	Miasto Bydgoszcz	Na podstawie Uchwały Rady Miasta Bydgoszczy Nr XVI/290/11 z dnia 26 października 2011 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad, trybu przyznawania, wstrzymywania i pozbawiania oraz rodzajów i wysokości stypendiów sportowych dla zawodników osiągających wysokie wyniki sportowe w międzynarodowym współzawodnictwie sportowym lub krajowym współzawodnictwie sportowym, w 2015 roku przyznano stypendia 78 zawodnikom z 19 stowarzyszeń sportowych: – w kategorii senior przyznano 19 stypendiów, – w kategorii młodzieżowców przyznano 15 stypendiów, – w kategorii junior przyznano 24 stypendia, – w kategorii junior młodszy przyznano 19 stypendiów, – w kategorii sportu osób niepełnosprawnych 1 stypendium.	Budżet Miasta	I.4.

Mierniki realizacji programu:

Lp.	miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Liczba osób ćwiczących w klubach sportowych	osoby	8 465	bd.	8 105	bd.		I.4., IV.5.	GUS BDL (w cyklu 2-letnim)
2	Liczba dzieci i młodzieży do lat 18 ćwiczących w klubach sportowych	osoby	6 713	bd.	6 103	bd.		I.4., IV.5.	GUS BDL (w cyklu 2-letnim)
3	Liczba imprez sportowych	szt.	66	65	62	81		I.4., IV.5.	UMB

W 2015 roku dla wszystkich 7 przedsięwzięć ujętych w programie były podejmowane działania. W ramach tych przedsięwzięć, na 43 zadania główne zapisane w programie, 32 (74,4%) były wdrażane (w tym 30 zadań finansowanych z budżetu miasta), łącznie z 1 zadaniem zakończonym w 2014 roku daje to wynik 76,7% realizowanych zadań. Natomiast dla 10 zadań (23,3%) nie rozpoczęto realizacji, przykładem zadań nierealizowanych są:

- budowa kąpielisk miejskich,
- budowa stadionu żużlowego,

– rewitalizacja terenów trójkąta Brdy, Kanału Bydgoskiego i ul. Nadrzecznej na cele sportowo-rekreacyjne.

Ważnym elementem programu była rozbudowa bazy rekreacyjnej służącej wzrostowi aktywności fizycznej mieszkańców (budowa placów zabaw, doposażenie już istniejących, nowe siłownie fitness, ścieżki rowerowe) oraz bazy sportowej szkół (budowa i modernizacja istniejących boisk przy-szkolnych oraz hal sportowych).

Podsumowując, można zauważyć pewną istotną i bardzo pożądaną tendencję – infrastruktura sportowa miasta ewoluuje w kierunku pobudzania do indywidualnego wysiłku fizycznego mieszkańców. Rosnąca ilość basenów osiedlowych, ścieżek rowerowych, siłowni, boisk piłkarskich, placów zabaw dla dzieci, powoduje, że uprawianie sportu, podejmowanie wysiłku fizycznego, jest coraz powszechniejsze. Pozytywnym zjawiskiem była organizacja imprez sportowych o charakterze masowym, w których uczestniczyło bardzo wielu mieszkańców miasta. To bardzo pozytywna tendencja i należy ją rozwijać i wspierać w ramach realizacji programu.

IV. REALIZACJA CELÓW OPERACYJNYCH ORAZ PROGRAMÓW SEKTOROWYCH PRZEZ ZADANIA UJĘTE W PLANIE INWESTYCYJNYM BUDŻETU MIASTA NA 2015 ROK

Działalność inwestycyjna Miasta ma zasadniczy wpływ na rozwój Bydgoszczy. Wykonanie planu wydatków majątkowych w 2015 r. zamknęło się kwotą 241,4 mln zł co stanowiło 15,1% wydatków budżetu miasta.

Poniższe zestawienie zawiera zadania inwestycyjne wdrażane w ramach planu inwestycyjnego budżetu miasta na 2015 rok oraz wskazanie jakie programy i cele operacyjne „Strategii Rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku” realizowane są przez te zadania.

Lp.	Zadania inwestycyjne	Źródła finansowania	Program Przedsięwzięcie Główne zadanie	Cel operacyjny
1.	2.	3.	4.	5.
1.	Budowa przyłączy wodociągowych na osiedlu Łęgnowo Wieś	budżet miasta	Program Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska d.Rozbudowa i modernizacja systemu wodociągowo-kanalizacyjnego: ➤ Rozbudowa i modernizacja systemu zaopatrzenia miasta w wodę	III.4. III.6.
2.	Przebudowa i rozbudowa infrastruktury transportu szynowego tramwajowego na terenie miasta Bydgoszczy	budżet miasta	Program Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz e.Usprawnienie komunikacji w obszarze funkcjonalnym miasta: ➤ Budowa zintegrowanej sieci transportu szynowego wraz z zakupem taboru w ramach obszaru funkcjonalnego miasta (niskoemisyjny transport miejski) g.Wspieranie i realizacja działań na rzecz gospodarki niskoemisyjnej w obszarze funkcjonalnym miasta Program Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie a.Rozbudowa komunikacji szynowej i zwiększenie jej udziału w przewozach pasażerskich ➤ Budowa trasy tramwajowej w ul. Kujawskiej wraz z rozbudową układu drogowego ➤ Budowa trasy tramwajowej łączącej ul. Fordońską z ul. Toruńską wraz z rozbudową układu drogowego b.Rozbudowa i modernizacja infrastruktury transportu zbiorowego oraz zakup nowoczesnego taboru: ➤ Przebudowa sieci, węzłów i przystanków transportu szynowego w Bydgoszczy (m.in. na ulicach: Gdańskiej, Chodkiewicza, Perłowej, Toruńskiej, Wojska Polskiego) Program Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska f.Realizacja zadań związanych z ochroną klimatu: ➤ Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza	III.1. III.3. III.4.
3.	Inteligentne Systemy Transportowe	budżet miasta fundusze pomocowe	Program Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz g.Wspieranie i realizacja działań na rzecz gospodarki niskoemisyjnej w obszarze funkcjonalnym miasta Program Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie c.Wprowadzenie inteligentnych systemów transportowych (ITS) jako nowoczesnego systemu zarządzania ruchem, transportem zbiorowym, przestrzenią parkingową oraz opłatami za korzystanie z usług komunikacji zbiorowej i parkingowych: ➤ Inteligentne Systemy Transportowe (ITS) Program Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska f.Realizacja zadań związanych z ochroną klimatu: ➤ Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza ➤ Ograniczenie nadmiernego hałasu	III.1. III.3. III.4.

Lp.	Zadania inwestycyjne	Źródła finansowania	Program Przedsięwzięcie Główne zadanie	Cel operacyjny
1.	2.	3.	4.	5.
4.	Dokapitalizowanie Miejskich Zakładów Komunikacyjnych Sp. z o.o. z przeznaczeniem na refinansowanie zakupu taboru komunikacji miejskiej	budżet miasta	<p>Program Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie b.Rozbudowa i modernizacja infrastruktury transportu zbiorowego oraz zakup nowoczesnego taboru: ➤ Zakup taboru autobusowego i tramwajowego z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych</p> <p>Program Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska f.Realizacja zadań związanych z ochroną klimatu: ➤ Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza ➤ Ograniczenie nadmiernego hałasu</p>	III.1. III.4.
5.	„Tramwaj Fordon” - wykupy nieruchomości i odszkodowania	budżet miasta	<p>Program Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz e.Usprawnienie komunikacji w obszarze funkcjonalnym miasta: ➤ Budowa zintegrowanej sieci transportu szynowego wraz z zakupem taboru w ramach obszaru funkcjonalnego miasta (niskoemisyjny transport miejski) ➤ Integracja systemów komunikacji publicznej w obszarze funkcjonalnym miasta (integracja taryfowa, organizacyjna i tworzenie węzłów przesiadkowych) g.Wspieranie i realizacja działań na rzecz gospodarki niskoemisyjnej w obszarze funkcjonalnym miasta</p> <p>Program Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie a.Rozbudowa komunikacji szynowej i zwiększenie jej udziału w przewozach pasażerskich: ➤ Budowa linii tramwajowej do dzielnicy Fordon z przebudową układu drogowego w ciągu ulic Fordońska, Lewińskiego, Akademicka i Andersa i węzłem integracyjnym w obszarze stacji kolejowej „Bydgoszcz Wschód” w Bydgoszczy</p>	I.1. III.1. III.3. III.4.
6.	Budowa II etapu ul. Ogińskiego na odcinku od ul. Wojska Polskiego do ul. Jana Pawła II	budżet miasta	<p>Program Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz e.Usprawnienie komunikacji w obszarze funkcjonalnym miasta: ➤ Rozbudowa podstawowego układu drogowego w obszarze funkcjonalnym miasta</p> <p>Program Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie e.Budowa i przebudowa ulic wchodzących w zakres układu podstawowego dróg miasta ze szczególnym uwzględnieniem kierunków północ-południe i wschód-zachód oraz budowa i przebudowa ulic wchodzących w system wewnętrznych obwodnic miejskich: ➤ Budowa II etapu ul. Ogińskiego na odcinku od ul. Wojska Polskiego do ul. Magnuszewskiej</p>	I.1. III.2. III.3.
7.	Przebudowa ul. Grunwaldzkiej na odcinku od Węzła Zachodniego do granic miasta	budżet miasta	<p>Program Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz e.Usprawnienie komunikacji w obszarze funkcjonalnym miasta: ➤ Rozbudowa podstawowego układu drogowego w obszarze funkcjonalnym miasta</p> <p>Program Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie e.Budowa i przebudowa ulic wchodzących w zakres układu podstawowego dróg miasta ze szczególnym uwzględnieniem kierunków północ-południe i wschód-zachód oraz budowa i przebudowa ulic wchodzących w system wewnętrznych obwodnic miejskich: ➤ Przebudowa ul. Grunwaldzkiej na odcinku od Węzła Zachodniego do granic miasta</p>	I.1. III.2. III.3.
8.	Budowa przeprawy mostowej przez Kanał Bydgoski wraz z układem drogowym	budżet miasta budżet państwa	<p>Program Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz e.Usprawnienie komunikacji w obszarze funkcjonalnym miasta: ➤ Rozbudowa podstawowego układu drogowego w obszarze funkcjonalnym miasta</p> <p>Program Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie e.Budowa i przebudowa ulic wchodzących w zakres układu podstawowego dróg miasta ze szczególnym uwzględnieniem kierunków północ-południe i wschód-zachód oraz budowa i przebudowa ulic wchodzących w system wewnętrznych obwodnic miejskich: ➤ Budowa drugiej jezdni trasy W-Z na odcinku od ul. Sygnałowej do Węzła Zachodniego</p> <p>f.Budowa i przebudowa obiektów inżynierskich: ➤ Przebudowa Węzła Zachodniego – II etap wraz z budową przeprawy mostowej przez Kanał Bydgoski</p>	I.1. III.2. III.3.

Lp.	Zadania inwestycyjne	Źródła finansowania	Program Przedsięwzięcie Główne zadanie	Cel operacyjny
1.	2.	3.	4.	5.
9.	Budowa wiaduktów i przystanków kolejowych w bydgosko-toruńskim obszarze metropolitalnym BIT CITY	budżet miasta fundusze pomocowe	<p>Program Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz e.Usprawnienie komunikacji w obszarze funkcjonalnym miasta: ➤ Integracja systemów komunikacji publicznej w obszarze funkcjonalnym miasta (integracja taryfowa, organizacyjna i tworzenie węzłów przesiadkowych)</p> <p>Program Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie d.Integracja systemów transportowych poprzez budowę zintegrowanych węzłów transportowych łączących różne środki transportu (kolej, tramwaj, autobus, rower, komunikacja indywidualna): ➤ Budowa zintegrowanych węzłów komunikacyjnych: Bydgoszcz Błonie (budowa stacji kolejowej), Bydgoszcz Leśna, Bydgoszcz Bielawy</p> <p>f.Budowa i przebudowa obiektów inżynierskich: ➤ Przebudowa Węzła Zachodniego – II etap wraz z budową przeprawy mostowej przez Kanał Bydgoski</p>	I.1. III.1. III.2. III.3.
10.	Przebudowa ul. Nakielskiej na odcinku pomiędzy ul. Wiosenną a ul. Widok	budżet miasta	<p>Program Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie e.Budowa i przebudowa ulic wchodzących w zakres układu podstawowego dróg miasta ze szczególnym uwzględnieniem kierunków północ-południe i wschód-zachód oraz budowa i przebudowa ulic wchodzących w system wewnętrznych obwodnic miejskich: ➤ Modernizacja ulic układu podstawowego, w tym m.in.: ul. Nakielskiej, ul. Chodkiewicza, ul. Smukalskiej</p>	I.1. III.2. III.3.
11.	Rozbudowa trasy Wschód-Zachód na odcinku od Węzła Zachodniego do Węzła Wschodniego	budżet miasta	<p>Program Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz e.Usprawnienie komunikacji w obszarze funkcjonalnym miasta: ➤ Rozbudowa podstawowego układu drogowego w obszarze funkcjonalnym miasta</p> <p>Program Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie e.Budowa i przebudowa ulic wchodzących w zakres układu podstawowego dróg miasta ze szczególnym uwzględnieniem kierunków północ-południe i wschód-zachód oraz budowa i przebudowa ulic wchodzących w system wewnętrznych obwodnic miejskich: ➤ Budowa drugiej jezdni trasy W-Z na odcinku od ul. Sygnałowej do Węzła Zachodniego</p>	I.1. III.2. III.3.
12.	Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenie Miasta Bydgoszczy	budżet miasta	<p>Program Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie e.Budowa i przebudowa ulic wchodzących w zakres układu podstawowego dróg miasta ze szczególnym uwzględnieniem kierunków północ-południe i wschód-zachód oraz budowa i przebudowa ulic wchodzących w system wewnętrznych obwodnic miejskich: ➤ Modernizacja ulic układu podstawowego, w tym m.in.: ul. Nakielskiej, ul. Chodkiewicza, ul. Smukalskiej</p> <p>h.Rozwój systemu parkingowego w mieście</p> <p>i.Promocja ruchu rowerowego i pieszego poprzez systemowe działania na rzecz rozbudowy i przebudowy dróg rowerowych i ciągów pieszych</p>	III.2. IV.6.
13.	Przebudowa chodników na terenie Miasta Bydgoszczy	budżet miasta	<p>Program Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie i.Promocja ruchu rowerowego i pieszego poprzez systemowe działania na rzecz rozbudowy i przebudowy dróg rowerowych i ciągów pieszych</p>	III.7.
14.	Budowa ul. Nowokieleckiej	budżet miasta fundusze pomocowe	<p>Program Nr 4 Przestrzeń dla biznesu a.Przygotowywanie terenów oraz ofert inwestycyjnych dla przyszłych inwestorów i ich promocja: ➤ Poprawa obsługi komunikacyjnej istniejących i przyszłych terenów inwestycyjnych</p> <p>Program Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie g.Budowa i przebudowa dróg o charakterze lokalnym: ➤ Przedłużenie ul. Kieleckiej do ul. Chemicznej</p>	II.3. III.2.

Lp.	Zadania inwestycyjne	Źródła finansowania	Program Przedsięwzięcie Główne zadanie	Cel operacyjny
1.	2.	3.	4.	5.
15.	Przebudowa i modernizacja nawierzchni ulic na głównych ciągach komunikacyjnych objętych transportem zbiorowym	budżet miasta	Program Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie e. Budowa i przebudowa ulic wchodzących w zakres układu podstawowego dróg miasta ze szczególnym uwzględnieniem kierunków północ-południe i wschód-zachód oraz budowa i przebudowa ulic wchodzących w system wewnętrznych obwodnic miejskich: ➤ Przebudowa ul. Glinki ➤ Modernizacja ulic układu podstawowego, w tym m.in.: ul. Nakielskiej, ul. Chodkiewicza, ul. Smukalskiej f. Budowa i przebudowa obiektów inżynierskich: ➤ Przebudowa i modernizacja wiaduktów i przepraw mostowych na ciągach dróg układu podstawowego	III.2. III.3.
16.	Rozbudowa ul. Smukalskiej na odcinku od ul. Błądzimskiej do ul. Rajskiej w Bydgoszczy	budżet miasta	Program Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie e. Budowa i przebudowa ulic wchodzących w zakres układu podstawowego dróg miasta ze szczególnym uwzględnieniem kierunków północ-południe i wschód-zachód oraz budowa i przebudowa ulic wchodzących w system wewnętrznych obwodnic miejskich: ➤ Modernizacja ulic układu podstawowego, w tym m.in.: ul. Nakielskiej, ul. Chodkiewicza, ul. Smukalskiej	III.2. III.3.
17.	Bydgoski Rower Aglomeracyjny	budżet miasta	Program Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz e. Usprawnienie komunikacji w obszarze funkcjonalnym miasta: ➤ Budowa spójnego systemu dróg rowerowych Program Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie i. Promocja ruchu rowerowego i pieszego poprzez systemowe działania na rzecz rozbudowy i przebudowy dróg rowerowych i ciągów pieszych: ➤ Budowa infrastruktury rowerowej i jej integracja z istniejącymi trasami rowerowymi w powiecie bydgoskim	I.1. III.2. III.4. IV.5.
18.	Drogi dla rowerów		Program Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska f. Realizacja zadań związanych z ochroną klimatu: ➤ Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza Program Nr 15 Sportowa Bydgoszcz d. Wzbogacanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej miasta ➤ Tworzenie spójnego systemu dróg rowerowych połączonego z drogami rowerowymi w gminach sąsiednich	
19.	Przebudowa obiektów mostowych w rejonie Starego Rynku	budżet miasta	Program Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz f. Realizacja programów rewitalizacji – kompleksowa rewitalizacja na wybranych (zdegradowanych) obszarach bydgoskiego obszaru funkcjonalnego: ➤ Rewitalizacja terenów śródmiejskich Program Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy e. Rewitalizacja terenów śródmiejskich wzmacniająca funkcje centrotwórcze, kulturalne, turystyczno-rekreacyjne itp. oraz wprowadzająca atrakcyjne rozwiązania architektoniczne: ➤ Rewitalizacja przestrzeni publicznych Starego Miasta	III.2. III.7.
20.	Przebudowa ulic w rejonie Starego Rynku: Trybunalska, Batorego, Niedźwiedzia, Ku Młynom, Farna, Jezuicka, Spichlerna		Program Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie g. Budowa i przebudowa dróg o charakterze lokalnym: ➤ Przebudowa ulic, placów i obiektów mostowych w rejonie Starego Rynku	
21.	Dostosowanie przejść podziemnych zlokalizowanych w pasie drogowym ul. Zygmunta Augusta do potrzeb osób niepełnosprawnych	budżet miasta	Program Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie i. Promocja ruchu rowerowego i pieszego poprzez systemowe działania na rzecz rozbudowy i przebudowy dróg rowerowych i ciągów pieszych Program Nr 10 Żyjmy razem i zdrowo f. Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych oraz umożliwianie osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej	IV.7.

Lp.	Zadania inwestycyjne	Źródła finansowania	Program Przedsięwzięcie Główne zadanie	Cel operacyjny
1.	2.	3.	4.	5.
22.	Budowa ulicy Bydgoskich Olimpijczyków w Bydgoszczy	budżet miasta	Program Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy a.Stworzenie atrakcyjnej oferty terenów pod budownictwo mieszkaniowe odpowiadającej różnorodnym potrzebom mieszkańców, umożliwiającej rozwój zróżnicowanych form budownictwa mieszkaniowego: ➤ Budowa sieci i urządzeń uzbrojenia technicznego oraz rozwój systemu komunikacji na terenach przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe d.Modernizacja zasobów mieszkaniowych kształtująca przyjazną i bezpieczną przestrzeń: ➤ Zagospodarowywanie przestrzeni publicznych oraz modernizacja infrastruktury poprawiająca jakość zamieszkania	III.2. IV.1.
23.	Budowa ulic: Jasinieckiej, Trybowskiego i Matki Teresy z Kalkuty na terenie osiedla Eskulapa		Program Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie g.Budowa i przebudowa dróg o charakterze lokalnym: ➤ Budowa i przebudowa dróg gminnych o nawierzchni nieutwardzonej, o charakterze lokalnym i dojazdowym, wraz z rozbudową i modernizacją infrastruktury towarzyszącej (m.in.: budowa oświetlenia, kanalizacji deszczowej, itp.)	
24.	Poprawa dostępności komunikacyjnej terenów inwestycyjnych na terenie Miasta Bydgoszczy – Rozbudowa ul. Wąbrzeskiej	budżet miasta	Program Nr 4 Przestrzeń dla biznesu a.Przygotowywanie terenów oraz ofert inwestycyjnych dla przyszłych inwestorów i ich promocja: ➤ Budowa infrastruktury technicznej (uzbrojenia) terenów inwestycyjnych ➤ Poprawa obsługi komunikacyjnej istniejących i przyszłych terenów inwestycyjnych Program Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie g.Budowa i przebudowa dróg o charakterze lokalnym: ➤ Budowa i przebudowa dróg gminnych o nawierzchni nieutwardzonej, o charakterze lokalnym i dojazdowym, wraz z rozbudową i modernizacją infrastruktury towarzyszącej (m.in.: budowa oświetlenia, kanalizacji deszczowej, itp.)	II.3. III.2.
25.	Przebudowa ul. Cieszkowskiego w ramach rewitalizacji strefy śródmiejskiej Bydgoszczy	budżet miasta	Program Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz f.Realizacja programów rewitalizacji – kompleksowa rewitalizacja na wybranych (zdegradowanych) obszarach bydgoskiego obszaru funkcjonalnego: ➤ Rewitalizacja terenów śródmiejskich Program Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy e.Rewitalizacja terenów śródmiejskich wzmacniająca funkcje centrotwórcze, kulturalne, turystyczno-rekreacyjne itp. oraz wprowadzająca atrakcyjne rozwiązania architektoniczne: ➤ Rewitalizacja kwartałów zachodniej części Śródmieścia, w obszarze objętym ulicami: Gdańska, Focha, Bulwary, Zygmunta Augusta, Artyleryjska Program Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie g.Budowa i przebudowa dróg o charakterze lokalnym: ➤ Budowa i przebudowa dróg gminnych o nawierzchni nieutwardzonej, o charakterze lokalnym i dojazdowym, wraz z rozbudową i modernizacją infrastruktury towarzyszącej (m.in.: budowa oświetlenia, kanalizacji deszczowej, itp.)	III.2. III.7.
26.	Budowa kanalizacji deszczowej na os. Glinki - Rupienica (Program „5/6”)	budżet miasta	Program Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie g.Budowa i przebudowa dróg o charakterze lokalnym: ➤ Budowa i przebudowa dróg gminnych o nawierzchni nieutwardzonej, o charakterze lokalnym i dojazdowym, wraz z rozbudową i modernizacją infrastruktury towarzyszącej (m.in.: budowa oświetlenia, kanalizacji deszczowej, itp.)	III.2. III.4. III.7. IV.1.
27.	Przebudowa ulicy Konwaliowej w Bydgoszczy wraz z budową elementów kanalizacji deszczowej (Program „25/75”)		Program Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska d.Rozbudowa i modernizacja systemu wodociągowo-kanalizacyjnego: ➤ Rozbudowa i modernizacja systemów odbioru i oczyszczania wód opadowych i roztopowych oraz odtwarzanie i budowa zbiorników retencyjnych	
28.	Przebudowa ulicy Rydzowej w Bydgoszczy wraz z budową kanalizacji deszczowej (Program „25/75”)			

Lp.	Zadania inwestycyjne	Źródła finansowania	Program Przedsięwzięcie Główne zadanie	Cel operacyjny
1.	2.	3.	4.	5.
29.	Przebudowa ul. Norweskiej na os. Szwederowo (Program „5/6”)	budżet miasta	<p>Program Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy d.Modernizacja zasobów mieszkaniowych kształtująca przyjazną i bezpieczną przestrzeń: ➤ Zagospodarowywanie przestrzeni publicznych oraz modernizacja infrastruktury poprawiająca jakość zamieszkania</p> <p>Program Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie g.Budowa i przebudowa dróg o charakterze lokalnym: ➤ Budowa i przebudowa dróg gminnych o nawierzchni nieutwardzonej, o charakterze lokalnym i dojazdowym, wraz z rozbudową i modernizacją infrastruktury towarzyszącej (m.in.: budowa oświetlenia, kanalizacji deszczowej, itp.)</p>	III.2. III.7. IV.1.
30.	Budowa zjazdu z ul. Szpitalnej przez torowisko tramwajowe na posesję przy ul. Białogardzkiej 23 w Bydgoszczy (Program „25/75”)			
31.	Budowa ulicy ks. Romualda Biniaka w Bydgoszczy (Program „25/75”)			
32.	Budowa ulicy Górzyskowo w Bydgoszcz wraz z oświetleniem (Program „25/75”)			
33.	Budowa ulic Kalinowej i Czeremcha w Bydgoszczy (Program „25/75”)			
34.	Budowa ulicy Kokosowej w Bydgoszczy wraz z oświetleniem i odwodnieniem terenu (Program „25/75”)			
35.	Budowa ulic Bluszczowej i Makowej w Bydgoszczy (Program „25/75”)			
36.	Przebudowa ulicy Broniewskiego wraz z zagospodarowaniem terenu zielenią (Program „25/75”)			
37.	Budowa chodnika na os. Zimne Wody – Czersko Polskie (Program „5/6”)	budżet miasta	<p>Program Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy d.Modernizacja zasobów mieszkaniowych kształtująca przyjazną i bezpieczną przestrzeń: ➤ Zagospodarowywanie przestrzeni publicznych oraz modernizacja infrastruktury poprawiająca jakość zamieszkania</p> <p>f.Rewitalizacja i zagospodarowanie przestrzeni osiedli mieszkaniowych: ➤ Realizacja projektów związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznych i ładem przestrzennym terenów osiedli mieszkaniowych</p>	III.7. IV.1.
38.	Przebudowa chodnika na os. Okole (Program „5/6”)			
39.	Budowa chodnika na os. Osowa Góra (Program „5/6”)			
40.	Przebudowa chodnika na os. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto (Program „5/6”)			
41.	Likwidacja barier architektonicznych na os. Wyżyny (Program „5/6”)			
42.	Przebudowa chodników i alejek spacerowych na os. Wyżyny (Program „5/6”)			

Lp.	Zadania inwestycyjne	Źródła finansowania	Program Przedsięwzięcie Główne zadanie	Cel operacyjny
1.	2.	3.	4.	5.
43.	Budowa zatoczki parkingowej przy ul. Szarych Szeregów 9, 11, 13 (Program „5/6”)	budżet miasta	Program Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy d.Modernizacja zasobów mieszkaniowych kształtująca przyjazną i bezpieczną przestrzeń: ➤ Zagospodarowywanie przestrzeni publicznych oraz modernizacja infrastruktury poprawiająca jakość zamieszkania f.Rewitalizacja i zagospodarowanie przestrzeni osiedli mieszkaniowych: ➤ Realizacja projektów związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznych i ładem przestrzennym terenów osiedli mieszkaniowych Program Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie h.Rozwój systemu parkingowego w mieście	III.2. III.7. IV.1.
44.	Budowa parkingów na os. Leśnym (Program „5/6”)			
45.	Budowa parkingów na os. Błonie (Program „5/6”)			
46.	Przebudowa i rozbudowa miejsc parkingowych na os. Kapuściska (Program „5/6”)			
47.	Budowa parkingu na os. Nowy Fordon (Program „5/6”)			
48.	Zakupy inwestycyjne dla ZDMiKP	budżet miasta	-	-
49.	Rozbudowa infrastruktury informacyjnej ZDMiKP	budżet miasta	-	-
50.	Wykup nieruchomości i gospodarka gruntami	budżet miasta	-	-
51.	Dokapitalizowanie Administracji Domów Miejskich "ADM" Sp. z o.o. z przeznaczeniem na spłatę kredytu zaciągniętego przez Spółkę na budowę mieszkań komunalnych	budżet miasta	-	-
52.	Modernizacja komunalnego zasobu nieruchomości	budżet miasta Fundusz Dopłat	Program Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy c.Stworzenie odpowiedniej bazy lokalowej w celu zapewnienia mieszkań rodzinom z budynków zagrożonych katastrofą budowlaną, wykwaterowanym w związku z inwestycjami miejskimi oraz dla osób będących w trudnej sytuacji mieszkaniowej i materialnej: ➤ Likwidacja pustostanów poprzez wykonanie remontów i wyznaczanie w nich lokali socjalnych oraz lokali wynajmowanych na czas nieoznaczony, a także sprzedaż lokali znajdujących się we wspólnotach mieszkaniowych na zasadach wolnorynkowych d.Modernizacja zasobów mieszkaniowych kształtująca przyjazną i bezpieczną przestrzeń: ➤ Poprawa standardu i jakości technicznej wyposażenia istniejących komunalnych zasobów mieszkaniowych ➤ Zagospodarowywanie przestrzeni publicznych oraz modernizacja infrastruktury poprawiająca jakość zamieszkania	III.4. III.7. IV.1.
53.	Modernizacja budynku przy ul. Techników 2 – lokale socjalne	budżet miasta	Program Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy c.Stworzenie odpowiedniej bazy lokalowej w celu zapewnienia mieszkań rodzinom z budynków zagrożonych katastrofą budowlaną, wykwaterowanym w związku z inwestycjami miejskimi oraz dla osób będących w trudnej sytuacji mieszkaniowej i materialnej: ➤ Zwiększenie liczby lokali socjalnych poprzez przekwalifikowania lokali o niższym standardzie w istniejącym zasobie mieszkaniowym miasta oraz poprzez realizację budownictwa socjalnego w nowych lokalizacjach	IV.1.
54.	Zakupy inwestycyjne dla Miejskiej Pracowni Geodezyjnej	FGZGIK budżet miasta	-	-

Lp.	Zadania inwestycyjne	Źródła finansowania	Program Przedsięwzięcie Główne zadanie	Cel operacyjny
1.	2.	3.	4.	5.
55.	Zakupy inwestycyjne dla Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego	budżet państwa	-	-
56.	Zakupy inwestycyjne dla Miejskiej Pracowni Urbanistycznej	budżet miasta	Program Nr 6 Cyfrowa Bydgoszcz d.Wdrażanie systemów teleinformatycznych podnoszących efektywność funkcjonowania administracji: ➤Rozbudowa systemu informacji przestrzennej (GIS)	III.5.
57.	Wykonanie przyłącza wodociągowego na cmentarzu Starofarnym	budżet miasta	-	-
58.	Budowa ossarium na cmentarzu komunalnym przy ul. Grunwaldzkiej	budżet miasta	-	-
59.	Rozbudowa Miejskiego Systemu Teleinformatycznego	budżet miasta	Program Nr 6 Cyfrowa Bydgoszcz a.Rozbudowa miejskiej infrastruktury teleinformatycznej: ➤Rozbudowa sieci szerokopasmowej ➤Wykorzystywanie nowoczesnych technologii cyfrowych w tworzeniu systemu obsługi, informacji i kontaktów z mieszkańcami i przedsiębiorcami	III.5.
60.	Zintegrowany System Informatyczny Miast - ZSIM	budżet miasta	c.Wykorzystanie nowoczesnych kanałów komunikacji: ➤Budowa zintegrowanego geoportalu ➤Rozbudowa i integracja e-usługi jednostek miejskich z platformą e-PUAP (elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej) d.Wdrażanie systemów teleinformatycznych podnoszących efektywność funkcjonowania administracji: ➤Rozbudowa systemu elektronicznego obiegu dokumentów ➤Integracja Systemów Informatycznych – budowa platformy wymiany informacji, dostosowanie systemów informatycznych do pracy w modelu SOA (Service Oriented Architecture)	
61.	Infostrada Pomorza i Kujaw - SIP	budżet miasta	➤Rozbudowa systemu informacji przestrzennej (GIS) ➤Budowa systemu rejestrów i słowników rejestracyjnych zapewniających spójność i jednoznaczność informacji ➤Integracja systemów telekomunikacyjnych jednostek miejskich w oparciu o technologię VoIP (Voice over Internet Protocol)	
62.	Realizacja systemu innowacyjnej edukacji w województwie kujawsko-pomorskim poprzez zbudowanie systemu dystrybucji tj. doposażenie szkół podstawowych w tablice interaktywne	budżet miasta	Program Nr 6 Cyfrowa Bydgoszcz b.Edukacja cyfrowa oraz przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu: ➤Wykorzystywanie technologii cyfrowych i programów edukacji cyfrowej w procesie nauczania i samokształcenia Program Nr 9 Edukacja dla każdego j.Wykorzystanie nowoczesnych technologii i metod w procesie kształcenia oraz zarządzania oświatą: ➤Doposażanie placówek oświatowych w nowoczesny sprzęt wspomagający realizację procesu dydaktyczno-wychowawczego	III.5. IV.3.
63.	Zakup samochodów służbowych na potrzeby Urzędu Miasta	budżet miasta	-	-
64.	Zakup urządzenia do obsługi systemu kolejkowego	budżet miasta	-	-

Lp.	Zadania inwestycyjne	Źródła finansowania	Program Przedsięwzięcie Główne zadanie	Cel operacyjny
1.	2.	3.	4.	5.
65.	Rozbudowa i modernizacja Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej nr 1 Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Bydgoszczy przy ul. Pomorskiej 16	budżet państwa Fundusz Wsparcia PSP dotacje jst	Program Nr 11 Bezpieczna Bydgoszcz b.Kontynuacja budowy zintegrowanego systemu zarządzania bezpieczeństwem miasta: ➤ Doposażanie służb ratowniczych i porządkowych	IV.6.
66.	Zakupy inwestycyjne – dofinansowanie zakupu średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Bydgoszczy	budżet miasta		
67.	Termomodernizacja budynków Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Bydgoszczy	NFOŚiGW		
68.	Modernizacja wału przeciwpowodziowego Fordoń Łoskoń o dł. 5.960 m – wzmocnienie wału bentonitą i geokratą	budżet miasta	Program Nr 11 Bezpieczna Bydgoszcz c.Stałe monitorowanie, naprawa i modernizacja wałów ochronnych oraz urządzeń hydrotechnicznych służących zabezpieczeniu przeciwpowodziowemu: ➤ Modernizacja i przebudowa wału przeciwpowodziowego Fordon-Łoskoń	IV.6.
69.	Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego	budżet miasta	Program Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz i.Budowa zintegrowanego systemu bezpieczeństwa i ochrony porządku publicznego w obszarze funkcjonalnym miasta: ➤ Budowa systemu monitorowania, informowania, ostrzegania i alarmowania Program Nr 11 Bezpieczna Bydgoszcz b.Kontynuacja budowy zintegrowanego systemu zarządzania bezpieczeństwem miasta: ➤ Rozbudowa systemu wideomonitoringu na terenie miasta	IV.6.
70.	Rozbudowa systemu monitoringu na os. Osiedla Okole (Program „5/6”)	budżet miasta		
71.	Rozbudowa systemu monitoringu na os. Wilczak-Jary (Program „5/6”)	budżet miasta		
72.	Rozbudowa systemu monitoringu Osiedla Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto (Program „5/6”)	budżet miasta		
73.	Termomodernizacja i przystosowanie obiektu przy ul. Baczyńskiego 5 na potrzeby miejskich jednostek organizacyjnych	budżet miasta	Program Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz c.Wspieranie działań wzmacniających funkcje metropolitalne Bydgoszczy i jej pozycję jako ważnego ośrodka o znaczeniu krajowym i międzynarodowym: ➤ Dążenie do umiejscawiania w Bydgoszczy kolejnych oddziałów, placówek, delegatur administracji rządowej, regionalnej, sądownictwa, wojska itp. ➤ Tworzenie warunków dla lokalizacji w Bydgoszczy central i przedstawicielstw organizacji oraz instytucji krajowych i międzynarodowych	III.4.
74.	Budowa Szkoły Podstawowej przy ul. gen. Tadeusza Bora-Komorowskiego 2	budżet miasta	Program Nr 9 Edukacja dla każdego b.Modernizacja i rozbudowa obiektów placówek oświatowych oraz doposażanie w nowoczesny sprzęt dydaktyczny: ➤ Budowa szkoły i przedszkola w Fordonie przy ul. Bora-Komorowskiego	IV.3. IV.5.

Lp.	Zadania inwestycyjne	Źródła finansowania	Program Przedsięwzięcie Główne zadanie	Cel operacyjny
1.	2.	3.	4.	5.
75.	Budowa łącznika między budynkami dydaktycznymi ZS nr 19 przy A. G. Siedleckiego	budżet miasta	Program Nr 9 Edukacja dla każdego b.Modernizacja i rozbudowa obiektów placówek oświatowych oraz doposażanie w nowoczesny sprzęt dydaktyczny: ➤ Termomodernizacja, przebudowa oraz modernizacja większości budynków oświatowych	IV.3.
76.	Budowa, przebudowa i modernizacja budynków oświatowych oraz boisk przyszkolnych	budżet miasta FRKF środki własne jednost. oświatowych	Program Nr 9 Edukacja dla każdego b.Modernizacja i rozbudowa obiektów placówek oświatowych oraz doposażanie w nowoczesny sprzęt dydaktyczny: ➤ Termomodernizacja, przebudowa oraz modernizacja większości budynków oświatowych c.Rozbudowa i modernizacja bazy sportowej szkół: ➤ Budowa boisk wielofunkcyjnych przy obiektach oświatowych Program Nr 15 Sportowa Bydgoszcz c.Podniesienie standardu infrastruktury sportowej poprzez budowę, modernizację i rozbudowę obiektów: ➤ Rozbudowa i modernizacja bazy sportowej placówek oświatowych (boiska, sale sportowe, baseny)	IV.3. IV.5.
77.	Budowa hali sportowej z funkcją rehabilitacyjną przy Zespole Szkół nr 14, ul. Kcyńska 49	budżet miasta	Program Nr 9 Edukacja dla każdego c.Rozbudowa i modernizacja bazy sportowej szkół: ➤ Przebudowa, rozbudowa i modernizacja sal gimnastycznych w obiektach oświatowych	IV.3. IV.5.
78.	Budowa sali gimnastycznej przy Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 1, ul. Plac Wolności 9	budżet miasta	Program Nr 15 Sportowa Bydgoszcz c.Podniesienie standardu infrastruktury sportowej poprzez budowę, modernizację i rozbudowę obiektów: ➤ Rozbudowa i modernizacja bazy sportowej placówek oświatowych (boiska, sale sportowe, baseny)	
79.	Budowa sali gimnastycznej przy Zespole Szkół Elektronicznych, ul. Karłowicza 20	budżet miasta		
80.	Budowa ogrodzenia Zespołu Szkół Samochodowych na os. Bartodzieje (Program „5/6”)	budżet miasta	Program Nr 9 Edukacja dla każdego b.Modernizacja i rozbudowa obiektów placówek oświatowych oraz doposażanie w nowoczesny sprzęt dydaktyczny: ➤ Termomodernizacja, przebudowa oraz modernizacja większości budynków oświatowych	IV.3.
81.	Projekt Lekki Tornister” na os. Osowa Góra” (Program „5/6”)			
82.	Modernizacja łazienek w SP nr 41 na os. Szwederowo (Program „5/6”)			
83.	Modernizacja szatni i sal lekcyjnych w SP nr 46 na os. Kapuściska (Program „5/6”)			
84.	Modernizacja placu rekreacyjnego przy ZS nr 30 przy ul. Jesionowej (Program „5/6”)			
85.	Budowa basenów osiedlowych II etap na osiedlach: Leśnym, Kapuściska, Miedzyń i Fordon	budżet miasta	Program Nr 9 Edukacja dla każdego c.Rozbudowa i modernizacja bazy sportowej szkół: ➤ Budowa czterech basenów Program Nr 15 Sportowa Bydgoszcz c.Podniesienie standardu infrastruktury sportowej poprzez budowę, modernizację i rozbudowę obiektów: ➤ Rozbudowa i modernizacja bazy sportowej placówek oświatowych (boiska, sale sportowe, baseny)	IV.3. IV.5.
86.	Zakupy inwestycyjne	śr. wł. jednostek oświatowych	-	-

Lp.	Zadania inwestycyjne	Źródła finansowania	Program Przedsięwzięcie Główne zadanie	Cel operacyjny
1.	2.	3.	4.	5.
87.	Zakupy inwestycyjne na potrzeby jednostek oświatowych	budżet miasta budżet państwa		
88.	Modernizacja apteki szpitalnej Wielospecjalistycznego Szpitala Miejskiego im. dr E. Warmińskiego w Bydgoszczy	budżet miasta	Program Nr 10 Żyjmy razem i zdrowo a. Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia oraz zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej: ➤ Rozbudowa i modernizacja bydgoskich szpitali	IV.2.
89.	Zakupy inwestycyjne dla domów pomocy społecznej	budżet miasta	-	-
90.	Przebudowa stropodachu budynku magazynowego Domu Pomocy Społecznej „Jesień Życia” ul. Mińska 15a w Bydgoszczy	budżet miasta	Program Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska f. Realizacja zadań związanych z ochroną klimatu: ➤ Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza Program Nr 10 Żyjmy razem i zdrowo g. Pomoc społeczna, opieka socjalna, aktywizacja społeczna oraz pomoc rodzinom: ➤ Rozbudowa, modernizacja i termomodernizacja obiektów MOPS oraz innych jednostek nadzorowanych przez MOPS	III.4.
91.	Przebudowa lokalu mieszkalnego na lokal ŚDS „Sami Swoi” przy ul. Szpitalnej 25 w Bydgoszczy	budżet państwa	Program Nr 10 Żyjmy razem i zdrowo g. Pomoc społeczna, opieka socjalna, aktywizacja społeczna oraz pomoc rodzinom: ➤ Rozbudowa, modernizacja i termomodernizacja obiektów MOPS oraz innych jednostek nadzorowanych przez MOPS	IV.7.
92.	Termomodernizacja budynku przeznaczanego dla zawodowej specjalistycznej rodziny zastępczej, ul. Rozłogi	budżet miasta	Program Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska f. Realizacja zadań związanych z ochroną klimatu: ➤ Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza Program Nr 10 Żyjmy razem i zdrowo g. Pomoc społeczna, opieka socjalna, aktywizacja społeczna oraz pomoc rodzinom: ➤ Rozbudowa, modernizacja i termomodernizacja obiektów MOPS oraz innych jednostek nadzorowanych przez MOPS	III.4.
93.	Budowa garażu samochodowego na terenie siedziby MOPS, ul. Ogrodowa 9	budżet miasta	-	-
94.	Modernizacja systemu ppoż. w budynku Bydgoskiego Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych	budżet miasta	Program Nr 10 Żyjmy razem i zdrowo g. Pomoc społeczna, opieka socjalna, aktywizacja społeczna oraz pomoc rodzinom: ➤ Rozbudowa, modernizacja i termomodernizacja obiektów MOPS oraz innych jednostek nadzorowanych przez MOPS	IV.6.
95.	Rozbudowa Żłobka nr 20 przy ul. Emilii Gierczak 8 w Bydgoszczy	budżet miasta budżet państwa	Program Nr 10 Żyjmy razem i zdrowo c. Zapewnienie odpowiedniej opieki żłobkowej	IV.3.
96.	Modernizacja placów zabaw w Zespole Żłobków Miejskich w Bydgoszczy	budżet miasta		
97.	Zakupy inwestycyjne	ZFA	-	-

Lp.	Zadania inwestycyjne	Źródła finansowania	Program Przedsięwzięcie Główne zadanie	Cel operacyjny
1.	2.	3.	4.	5.
98.	Budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej na terenie miasta Bydgoszczy i podczyszczalni ścieków na wylotach kolektorów deszczowych do rzeki Brdy	budżet miasta	Program Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska d.Rozbudowa i modernizacja systemu wodociągowo-kanalizacyjnego: ➤ Rozbudowa i modernizacja systemów odbioru i oczyszczania wód opadowych i roztopowych oraz odtwarzanie i budowa zbiorników retencyjnych	III.4. III.6.
99.	Likwidacja odpadów zawierających azbest z terenu Miasta Bydgoszczy	opłaty komunalne	Program Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska g.Budowa systemu gospodarowania odpadami: ➤ Usuwanie azbestu	III.4.
100.	Gospodarowanie odpadami komunalnymi – zakupy inwestycyjne	budżet miasta	Program Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska g.Budowa systemu gospodarowania odpadami: ➤ Budowa nowoczesnego systemu gospodarki odpadami, w tym rozszerzenie systemu selektywnego zbierania/odbioru odpadów komunalnych	III.4.
101.	Bydgoski Węzeł Wodny – rewitalizacja bulwarów i nabrzeży polegająca na przebudowie i budowie umocnień nabrzeży, przebudowie oświetlenia, przebudowa ścieżek rowerowych i pieszych, budowie obiektów małej architektury, przebudowie układu komunikacyjnego i budowie przystanków tramwaju wodnego	budżet miasta	Program Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz b.Rozwój funkcji symbolicznych budujących międzynarodowy charakter i ponadregionalną rangę miasta: ➤ Realizacja przedsięwzięć kształtujących wizerunek/tożsamość Bydgoszczy jako miasta nad wodą (Bydgoski Węzeł Wodny) f.Realizacja programów rewitalizacji – kompleksowa rewitalizacja na wybranych (zdegradowanych) obszarach bydgoskiego obszaru funkcjonalnego: Program Nr 7 Bydgoszcz na fali c.Zagospodarowanie terenów nadbrzeżnych Bydgoskiego Węzła Wodnego i wyposażenie ich w infrastrukturę rekreacyjną: ➤ Bydgoski Węzeł Wodny – rewitalizacja bulwarów i nabrzeży, polegająca na przebudowie i budowie umocnień nabrzeży, przebudowie oświetlenia, przebudowie ścieżek rowerowych i pieszych, budowie obiektów małej architektury, przebudowie układu komunikacyjnego i budowie przystanków tramwaju wodnego	III.7. III.8. IV.5. IV.9.
102.	Rewitalizacja terenów pogórnicych przy ul. M. Rejewskiego na cele sportowo-rekreacyjne (Park Akademicki)	budżet miasta	Program Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz f.Realizacja programów rewitalizacji – kompleksowa rewitalizacja na wybranych (zdegradowanych) obszarach bydgoskiego obszaru funkcjonalnego: ➤ Rewitalizacja na cele sportowo-rekreacyjne terenów zieleni Program Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska a.Ochrona i zagospodarowanie systemu zieleni miejskiej, w tym rewaloryzacja parków: ➤ Rewitalizacja terenów pogórnicych przy ul. M. Rejewskiego na cele sportowo-rekreacyjne (Park Akademicki) Program Nr 15 Sportowa Bydgoszcz d.Wzbogacanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej miasta: ➤ Rewitalizacja terenów pogórnicych przy ul. M. Rejewskiego na cele sportowo-rekreacyjne (Park Akademicki)	III.7. III.8. IV.5.
103.	Modernizacja stawu górnego przy fontannie „Potop” w parku Kazimierza Wielkiego	budżet miasta	Program Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska a.Ochrona i zagospodarowanie systemu zieleni miejskiej, w tym rewaloryzacja parków: ➤ Rewitalizacja najstarszych parków: Parku na Wzgórzu Dąbrowskiego, Parku na Wzgórzu Wolności, Parku im. Żałuskiego, Ogrodu Jagiełły, Parku Kazimierza Wielkiego, Parku im. Jana Kochanowskiego	III.7. IV.5.
104.	Rewitalizacja parków i skwerów wraz z towarzyszącą infrastrukturą – koncepcja i projektowanie	budżet miasta	Program Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska a.Ochrona i zagospodarowanie systemu zieleni miejskiej, w tym rewaloryzacja parków	III.7. IV.5.
105.	Ograniczenie emisji pyłu PM10, benzo(a)pirenu – wymiana ogrze-	opłaty i kary za korzysta-	Program Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz g.Wspieranie i realizacja działań na rzecz gospodarki niskoemisyjnej w obszarze funkcjonalnym miasta	III.4.

Lp.	Zadania inwestycyjne	Źródła finansowania	Program Przedsięwzięcie Główne zadanie	Cel operacyjny
1.	2.	3.	4.	5.
	wania nieekologicznego na ekologiczne	nie ze środowiska budżet miasta	Program Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska f.Realizacja zadań związanych z ochroną klimatu: ➤Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza	
106.	Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej na terenie miasta Bydgoszczy	budżet miasta WFOŚiGW NFOŚiGW	Program Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz g.Wspieranie i realizacja działań na rzecz gospodarki niskoemisyjnej w obszarze funkcjonalnym miasta Program Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy d.Modernizacja zasobów mieszkaniowych kształtująca przyjazną i bezpieczną przestrzeń: ➤Poprawa standardu i jakości technicznej wyposażenia istniejących komunalnych zasobów mieszkaniowych	III.4. IV.1.
107.	Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej na terenie miasta Bydgoszczy – KAWKA II	budżet miasta WFOŚiGW	Program Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska f.Realizacja zadań związanych z ochroną klimatu: ➤Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza	
108.	Zwiększenie efektywności energetycznej oraz zastosowanie Odnawialnych Źródeł Energii wraz z wdrożeniem inteligentnego zarządzania energią w budynkach użyteczności publicznej na terenie miasta Bydgoszczy	budżet miasta	Program Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz g.Wspieranie i realizacja działań na rzecz gospodarki niskoemisyjnej w obszarze funkcjonalnym miasta Program Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska f.Realizacja zadań związanych z ochroną klimatu: ➤Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza	III.4.
109.	Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego	budżet miasta NFOŚiGW	Program Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz g.Wspieranie i realizacja działań na rzecz gospodarki niskoemisyjnej w obszarze funkcjonalnym miasta Program Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska f.Realizacja zadań związanych z ochroną klimatu: ➤Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza (Zarządzanie zużyciem i kosztami energii w jednostkach miejskich)	III.4. III.6.
110.	Modernizacja oświetlenia przejścia dla pieszych w rejonie targowiska na Osiedlu Leśnym (Program „5/6”)	budżet miasta	Program Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy d.Modernizacja zasobów mieszkaniowych kształtująca przyjazną i bezpieczną przestrzeń: ➤Zagospodarowywanie przestrzeni publicznych oraz modernizacja infrastruktury poprawiająca jakość zamieszkania f.Rewitalizacja i zagospodarowanie przestrzeni osiedli mieszkaniowych: ➤Realizacja projektów związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznych i ładem przestrzennym terenów osiedli mieszkaniowych	III.7. IV.1.
111.	Doświetlenie dojścia do budynku przy ul. Bohaterów Kragujewca 11 (Program „5/6”)	budżet miasta		
112.	Budowa oświetlenia siłowni fitness w parku na os. Wilczak - Jary (Program „5/6”)	budżet miasta		
113.	Budowa oświetlenia na terenie rekreacyjno-sportowym na os. Piaski (Program „5/6”)	budżet miasta		
114.	Budowa oświetlenia ulicznego na os. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto (Program „5/6”)	budżet miasta		
115.	Budowa oświetlenia na os. Łęgowo Wieś (Program „5/6”)	budżet miasta		
116.	Zakupy inwestycyjne dla ZDMiKP	budżet miasta		

Lp.	Zadania inwestycyjne	Źródła finansowania	Program Przedsięwzięcie Główne zadanie	Cel operacyjny
1.	2.	3.	4.	5.
117.	Rewitalizacja Parku Jana Kochanowskiego	budżet miasta	<p>Program Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz f.Realizacja programów rewitalizacji – kompleksowa rewitalizacja na wybranych (zdegradowanych) obszarach bydgoskiego obszaru funkcjonalnego: ➤Rewitalizacja terenów śródmiejskich</p> <p>Program Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy e.Rewitalizacja terenów śródmiejskich wzmacniająca funkcje centrotwórcze, kulturalne, turystyczno-rekreacyjne itp. oraz wprowadzająca atrakcyjne rozwiązania architektoniczne</p> <p>Program Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska a.Ochrona i zagospodarowanie systemu zieleni miejskiej, w tym rewaloryzacja parków: ➤Rewitalizacja najstarszych parków: Parku na Wzgórzu Dąbrowskiego, Parku na Wzgórzu Wolności, Parku im. Załuskiego, Ogrodu Jagiełły, Parku Kazimierza Wielkiego, Parku im. Jana Kochanowskiego</p>	III.7. III.8. IV.5.
118.	Rewitalizacja społeczno-gospodarcza Starego Fordonu	budżet miasta	<p>Program Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz b.Rozwój funkcji symbolicznych budujących międzynarodowy charakter i ponadregionalną rangę miasta: ➤Promocja dziedzictwa kulturowego</p> <p>f.Realizacja programów rewitalizacji – kompleksowa rewitalizacja na wybranych (zdegradowanych) obszarach bydgoskiego obszaru funkcjonalnego: ➤Rewitalizacja zdegradowanych terenów miejskich</p> <p>Program Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy d.Modernizacja zasobów mieszkaniowych kształtująca przyjazną i bezpieczną przestrzeń: ➤Poprawa standardu i jakości technicznej wyposażenia istniejących komunalnych zasobów mieszkaniowych ➤Zagospodarowywanie przestrzeni publicznych oraz modernizacja infrastruktury poprawiająca jakość zamieszkania</p> <p>f.Rewitalizacja i zagospodarowanie przestrzeni osiedli mieszkaniowych: ➤Rewitalizacja Starego Fordonu</p> <p>Program Nr 7 Bydgoszcz na fali c.Zagospodarowanie terenów nadbrzeżnych Bydgoskiego Węzła Wodnego i wyposażenie ich w infrastrukturę rekreacyjną: ➤Rewitalizacja i zagospodarowanie terenów przybrzeżnych Brdy, Wisły i Kanału Bydgoskiego, w tym budowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, urządzenie tras dydaktyczno-turystycznych i zielonych ciągów pieszo-rowerowych na terenie zieleni przybrzeżnej wyposażonych w platformy widokowe i punkty wypoczynku</p> <p>Program Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska a.Ochrona i zagospodarowanie systemu zieleni miejskiej, w tym rewaloryzacja parków: ➤Zagospodarowanie terenów nadbrzeżnych Bydgoskiego Węzła Wodnego i wyposażenie ich w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną</p>	I.3. III.7. III.8. IV.5.
119.	Dostosowanie obiektów miejskich do potrzeb osób niepełnosprawnych	budżet miasta	<p>Program Nr 10 Żyjmy razem i zdrowo f.Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych oraz umożliwianie osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej</p> <p>Program Nr 15 Sportowa Bydgoszcz f.Promowanie aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia: ➤Promocja sportu i aktywności fizycznej osób niepełnosprawnych</p>	IV.7.

Lp.	Zadania inwestycyjne	Źródła finansowania	Program Przedsięwzięcie Główne zadanie	Cel operacyjny
1.	2.	3.	4.	5.
120.	Zagospodarowanie terenu nad „Balatonem” (Program „5/6”)	budżet miasta	<p>Program Nr 2 mieszkajmy w Bydgoszczy f. Rewitalizacja i zagospodarowanie przestrzeni osiedli mieszkaniowych: ➤ Realizacja projektów związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznych i ładem przestrzennym terenów osiedli mieszkaniowych</p> <p>Program Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska a. Ochrona i zagospodarowanie systemu zieleni miejskiej, w tym rewaloryzacja parków: ➤ Zagospodarowanie terenów osiedlowych obiektami i urządzeniami do rekreacji i wypoczynku dla dzieci, młodzieży i dorosłych (place zabaw, boiska do gier sportowych, korty tenisowe, ścieżki zdrowia) ➤ Zagospodarowanie terenów zieleni miejskiej i lasów obiektami i urządzeniami do rekreacji, i wypoczynku dla dzieci, młodzieży i dorosłych (ścieżki widokowe na skarpach, place zabaw, boiska do gier sportowych, korty tenisowe, ścieżki zdrowia)</p> <p>Program Nr 15 Sportowa Bydgoszcz d. Wzbogacanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej miasta: ➤ Zagospodarowanie terenów osiedlowych obiektami i urządzeniami do rekreacji dla dzieci, młodzieży i dorosłych ➤ Budowa placów zabaw i wzbogacenie istniejących w urzędzenia do zachowania zdrowia osób starszych ➤ Zagospodarowanie terenów zielonych w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną (ścieżki widokowe na skarpach, place zabaw, boiska do gier sportowych, korty tenisowe, ścieżki zdrowia)</p>	III.7. IV.5.
121.	Zagospodarowanie terenu zieleni w rejonie ul. Hallera i Gryfa Pomorskiego (I etap) (Program „5/6”)	budżet miasta		
122.	Zakup urządzeń do istniejącego placu zabaw i modernizacja ogrodzenia boiska w Parku Księżycowym (Program „5/6”)	budżet miasta		
123.	Zagospodarowanie terenu w rejonie ul. Salezjańskiej i Pelplińskiej na cele rekreacyjne (Program „5/6”)	budżet miasta		
124.	Rekonstrukcja znaku szybowcowego na stoku w tym jego nazwy „Fordon” wraz z zagospodarowaniem terenu (Program „5/6”)	budżet miasta		
125.	Modernizacja terenu rekreacyjnego przy ul. Żółwińskiej 5 (Program „5/6”)	budżet miasta		
126.	Rewitalizacja fontanny przy ul. Ks. Skorupki (I etap) (Program „5/6”)	budżet miasta		
127.	Doposażenie placów zabaw na osiedlu Czyżkówko (Program „5/6”)	budżet miasta		
128.	Doposażenie placów zabaw na osiedlu Flisy (Program „5/6”)	budżet miasta		
129.	Budowa placu zabaw na os. Stary Fordon (Program „5/6”)	budżet miasta		
130.	Budowa siłowni fitness na os. Stary Fordon (Program „5/6”)	budżet miasta		
131.	Budowa placu zabaw i siłowni fitness na os. Miedzyń - Prądy (Program „5/6”)	budżet miasta		
132.	Zagospodarowaniu terenu na cele rekreacyjno-sportowe na os. Górzyskowo (Program „5/6”)	budżet miasta		
133.	Doposażenie placu zabaw na os. Osowa Góra (Program „5/6”)	budżet miasta		
134.	Budowa wybiegu dla psów na osiedlu Wilczak - Jary (Program „5/6”)	budżet miasta		
135.	Budowa siłowni fitness na os. Bartodzieje (Program „5/6”)	budżet miasta		
136.	Budowa wybiegu dla psów na os. Bartodzieje (Program „5/6”)	budżet miasta		
137.	Budowa placu zabaw wraz z siłownią fitness na os. Bielawy (Program „5/6”)	budżet miasta		

Lp.	Zadania inwestycyjne	Źródła finansowania	Program Przedsięwzięcie Główne zadanie	Cel operacyjny
1.	2.	3.	4.	5.
138.	Budowa wybiegu dla psów na os. Błonie (Program „5/6”)	budżet miasta		
139.	Budowa placu zabaw na os. Bocianowo –Śródmieście–Stare Miasto (Program „5/6”)	budżet miasta		
140.	Rewitalizacja skweru Leszka Białego na os. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto (Program „5/6”)	budżet miasta		
141.	Budowa wybiegu dla psów na os. Kapuściska (Program „5/6”)	budżet miasta		
142.	Zagospodarowanie terenów parkowych na os. Wyżyny (Program „5/6”)	budżet miasta		
143.	Zagospodarowanie terenu na os. Tatrzańskim (Program „5/6”)	budżet miasta		
144.	Budowa miasteczka ruchu drogowego na os. Tatrzańskim (Program „5/6”)	budżet miasta		
145.	Budowa parkingu rowerowego na os. Tatrzańskim (Program „5/6”)	budżet miasta		
146.	Budowa placu zabaw na os. Bydgoszcz Wschód - Siernieczek (Program „5/6”)	budżet miasta		
147.	Budowa siłowni fitness na os. Brdyujście (Program „5/6”)	budżet miasta		
148.	Adaptacja pomieszczeń w lokalu przy ul. Gdańskiej 5 na potrzeby Bydgoskiego Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu	budżet miasta	Program Nr 12 Obywatelska Bydgoszcz a.Doskonalenie współpracy z organizacjami pozarządowymi i ruchami obywatelskimi: ➤Przeznaczenie pomieszczeń na działalność dla organizacji pozarządowych, w tym budowa Centrum organizacji pozarządowych, seniorów i wolontariatu	IV.7. IV.8.
149.	Zakupy inwestycyjne dla Miejskiego Centrum Kultury	budżet miasta	Program Nr 14 Kultura energią miasta c.Wzmocnienie i rozwój infrastruktury kulturalnej miasta: ➤Poprawa standardów wyposażenia i funkcjonowania instytucji kultury	I.3. IV.4.
150.	Zakupy inwestycyjne dla Muzeum Okręgowego			
151.	Modernizacja obiektów Zespołu Pałacowo-Parkowego w Ostromecku oraz ich wyposażenie	budżet miasta	Program Nr 14 Kultura energią miasta d.Ochrona dziedzictwa kulturowego: ➤Rewitalizacja i stała opieka nad Zespołem Pałacowo-Parkowym w Ostromecku	I.3. IV.4.
152.	Modernizacja budynku Galerii Miejskiej bwa przy ul. Gdańskiej 20 oraz zakupy inwestycyjne	budżet miasta	Program Nr 14 Kultura energią miasta c.Wzmocnienie i rozwój infrastruktury kulturalnej miasta: ➤Rozbudowa i modernizacja obiektów Galerii Miejskiej bwa	I.3. IV.4.
153.	Budowa budynku filii Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki przy ul. Czołgiistów	budżet miasta	Program Nr 14 Kultura energią miasta c.Wzmocnienie i rozwój infrastruktury kulturalnej miasta: ➤Modernizacja infrastruktury osiedlowych filii miejskich WiMBP	IV.3.

Lp.	Zadania inwestycyjne	Źródła finansowania	Program Przedsięwzięcie Główne zadanie	Cel operacyjny
1.	2.	3.	4.	5.
154.	Rozbudowa i przebudowa budynku Muzeum przy ul. Gdańskiej 4 w Bydgoszczy	budżet miasta	Program Nr 14 Kultura energią miasta c.Wzmocnienie i rozwój infrastruktury kulturalnej miasta: ➤Rozbudowa i modernizacja infrastruktury Muzeum Okręgowego im. L. Wyczółkowskiego, w tym gmachu przy ul. Gdańskiej	I.3. IV.4.
155.	Doposażenie obiektu DAG-Fabrik Bromberg w system indywidualnego zwiedzania	budżet miasta		
156.	Modernizacja budynku Spichrzy przy ul. Grodzkiej 11 wraz z rozbudową systemu sygnalizacji włamania i napadu oraz systemu telewizji dozorowej	budżet miasta		
157.	Rekonstrukcja budynku Tendrowni (parowozowni) w nowej lokalizacji (dyslokacja) przy ul. Gdańskiej 177	budżet miasta budżet państwa	Program Nr 14 Kultura energią miasta d.Ochrona dziedzictwa kulturowego	I.3.
158.	Rewitalizacja nieruchomości dawnego Teatru Kameralnego przy ul. Grodzkiej	budżet miasta	<p>Program Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz b.Rozwój funkcji symbolicznych budujących międzynarodowy charakter i ponadregionalną rangę miasta: ➤Utworzenie sceny teatralnej poprzez przebudowę i modernizację obiektu dawnego Teatru Kameralnego</p> <p>f.Realizacja programów rewitalizacji – kompleksowa rewitalizacja na wybranych (zdegradowanych) obszarach bydgoskiego obszaru funkcjonalnego: ➤Rewitalizacja terenów śródmiejskich</p> <p>Program Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy e.Rewitalizacja terenów śródmiejskich wzmacniająca funkcje centrotwórcze, kulturalne, turystyczno-rekreacyjne itp. oraz wprowadzająca atrakcyjne rozwiązania architektoniczne: ➤Rewitalizacja przestrzeni publicznych Starego Miasta</p> <p>Program Nr 7 Bydgoszcz na fali b.Rewitalizacja terenów śródmiejskich wzmacniająca funkcje turystyczno-rekreacyjne oraz ochrona dziedzictwa kulturowego, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów w bezpośrednim sąsiedztwie Kanału Bydgoskiego i Starego Kanału Bydgoskiego: ➤Rewitalizacja przestrzeni publicznych Starego Miasta</p> <p>Program Nr 14 Kultura energią miasta c.Wzmocnienie i rozwój infrastruktury kulturalnej miasta: ➤Utworzenie drugiej wielofunkcyjnej sceny teatralnej umożliwiającej powołanie i funkcjonowanie drugiego teatru</p>	I.3. III.7. III.8. IV.4.
159.	Rewitalizacja Młynów Rothera: prace studialne, koncepcyjne i projektowe	budżet miasta	<p>Program Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz b.Rozwój funkcji symbolicznych budujących międzynarodowy charakter i ponadregionalną rangę miasta: ➤Interaktywne Centrum Nauki (rewitalizacja Młynów Rothera)</p> <p>f.Realizacja programów rewitalizacji – kompleksowa rewitalizacja na wybranych (zdegradowanych) obszarach bydgoskiego obszaru funkcjonalnego: ➤Rewitalizacja terenów śródmiejskich</p> <p>Program Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy e.Rewitalizacja terenów śródmiejskich wzmacniająca funkcje centrotwórcze, kulturalne, turystyczno-rekreacyjne itp. oraz wprowadzająca atrakcyjne rozwiązania architektoniczne:</p>	I.3. III.7. III.8.

Lp.	Zadania inwestycyjne	Źródła finansowania	Program Przedsięwzięcie Główne zadanie	Cel operacyjny
1.	2.	3.	4.	5.
			<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zakończenie rewitalizacji Wyspy Młyńskiej – Młyny Rothera <p>Program Nr 7 Bydgoszcz na fal b. Rewitalizacja terenów śródmiejskich wzmacniająca funkcje turystyczno-rekreacyjne oraz ochrona dziedzictwa kulturowego, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów w bezpośrednim sąsiedztwie Kanału Bydgoskiego i Starego Kanału Bydgoskiego:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Rewitalizacja przestrzeni publicznych Starego Miasta <p>Program Nr 14 Kultura energią miasta d. Ochrona dziedzictwa kulturowego:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Kompleksowa rewitalizacja i stała opieka nad Wyspą Młyńską 	
160.	Budowa stałego pomostu widokowego na wysokości amfiteatru Opery Nova	budżet miasta	<p>Program Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz f. Realizacja programów rewitalizacji – kompleksowa rewitalizacja na wybranych (zdegradowanych) obszarach bydgoskiego obszaru funkcjonalnego:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Rewitalizacja terenów śródmiejskich <p>Program Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy e. Rewitalizacja terenów śródmiejskich wzmacniająca funkcje centrotwórcze, kulturalne, turystyczno-rekreacyjne itp. oraz wprowadzająca atrakcyjne rozwiązania architektoniczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Rewitalizacja kwartałów zachodniej części Śródmieścia, w obszarze objętym ulicami: Gdańska, Focha, Bulwary, Zygmunta Augusta, Artyleryjska <p>Program Nr 7 Bydgoszcz na fal b. Rewitalizacja terenów śródmiejskich wzmacniająca funkcje turystyczno-rekreacyjne oraz ochrona dziedzictwa kulturowego, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów w bezpośrednim sąsiedztwie Kanału Bydgoskiego i Starego Kanału Bydgoskiego:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ „Scena na wodzie” przy amfiteatrze Opery Nova <p>Program Nr 14 Kultura energią miasta c. Wzmocnienie i rozwój infrastruktury kulturalnej miasta:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ „Scena na wodzie” przy amfiteatrze Opery Nova 	I.3. III.7. IV.4.
161.	Zakupy inwestycyjne na potrzeby klubów i obiektów sportowych	budżet miasta	<p>Program Nr 15 Sportowa Bydgoszcz b. Wspieranie klubów i stowarzyszeń sportowych służące osiągnięciu sukcesów w sporcie wyczynowym:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Wspieranie finansowe klubów sportowych, zwłaszcza z najwyższych klas rozgrywkowych 	I.4. IV.5.
162.	Przebudowa Toru Regatowego w Brdyjściu przy ul. Witebskiej	budżet miasta	<p>Program Nr 7 Bydgoszcz na fal c. Zagospodarowanie terenów nadbrzeżnych Bydgoskiego Węzła Wodnego i wyposażenie ich w infrastrukturę rekreacyjną:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Zagospodarowanie terenu w Brdyjściu przy ul. Witebskiej na cele sportowo-rekreacyjne <p>Program Nr 15 Sportowa Bydgoszcz c. Podniesienie standardu infrastruktury sportowej poprzez budowę, modernizację i rozbudowę obiektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Przebudowa toru regatowego w Brdyjściu przy ul. Witebskiej <p>d. Wzbogacanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej miasta:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Zagospodarowanie terenu w Brdyjściu przy ul. Witebskiej na cele sportowo-rekreacyjne ➤ Rozbudowa infrastruktury na potrzeby sportów wodnych 	I.4. IV.5.
163.	Modernizacja obiektu Uczniowskiego Klubu Sportowego przy ul. Smukalskiej 177 (Program „5/6”)	budżet miasta	<p>Program Nr 15 Sportowa Bydgoszcz c. Podniesienie standardu infrastruktury sportowej poprzez budowę, modernizację i rozbudowę obiektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozbudowa i modernizacja istniejącej bazy sportowej 	I.4. IV.5.

Lp.	Zadania inwestycyjne	Źródła finansowania	Program Przedsięwzięcie Główne zadanie	Cel operacyjny
1.	2.	3.	4.	5.
164.	Modernizacja stadionu Polonii Bydgoszcz	budżet miasta	Program Nr 15 Sportowa Bydgoszcz c.Podniesienie standardu infrastruktury sportowej poprzez budowę, modernizację i rozbudowę obiektów: ➤Rozbudowa i modernizacja istniejącej bazy sportowej	I.4. IV.5.
165.	Przebudowa i modernizacja boisk osiedlowych	budżet miasta	Program Nr 15 Sportowa Bydgoszcz c.Podniesienie standardu infrastruktury sportowej poprzez budowę, modernizację i rozbudowę obiektów: ➤Modernizacja boiska przy ul. Mochelskiej	I.4. IV.5.
166.	Modernizacja obiektu administrowanego przez CWZS Zawisza przy ul. Sielskiej 12	budżet miasta FRKF	Program Nr 15 Sportowa Bydgoszcz c.Podniesienie standardu infrastruktury sportowej poprzez budowę, modernizację i rozbudowę obiektów: ➤Rozwój infrastruktury sportowej obiektów miejskich zarządzanych przez CWZS "Zawisza" Bydgoszcz, poprzez m.in. budowę nowej hali sportowej do gimnastyki i akrobatyki sportowej przy ul. Gdańskiej 163, budowę stadionu tartanowego ze sztuczną nawierzchnią trawiastą (umożliwiająca przeprowadzanie rozgrywek rugby) przy ul. Sielskiej 12	I.4. IV.5.
167.	Budowa hali tenisowej na terenie Kompleksu Sportowego „Zawisza” przy ul. Gdańskiej 163	budżet miasta		
168.	Modernizacja boiska przy ul. Sielskiej 12	budżet miasta		
169.	Modernizacja sieci elektrycznej na terenie Kompleksu Sportowego Zawisza, ul. Gdańska 163	budżet miasta		
170.	Budowa lodowiska krytego sztucznie mrożonego	budżet miasta	Program Nr 15 Sportowa Bydgoszcz c.Podniesienie standardu infrastruktury sportowej poprzez budowę, modernizację i rozbudowę obiektów: ➤Budowa lodowiska krytego	I.4. IV.5.
171.	Modernizacja stadionu BKS Chemic - I etap (Program „5/6”)	budżet miasta	Program Nr 15 Sportowa Bydgoszcz c.Podniesienie standardu infrastruktury sportowej poprzez budowę, modernizację i rozbudowę obiektów: ➤Rozwój infrastruktury sportowej obiektów miejskich zarządzanych przez BKS „Chemic” Bydgoszcz poprzez budowę zaleczonego szatniowo-sanitarnego oraz trybuny na ok. 1000 miejsc na bocznym boisku ➤Rozbudowa i modernizacja istniejącej bazy sportowej	I.4. IV.5.
172.	Przebudowa, modernizacja i budowa obiektów sportowych, w tym budowa Przystani Wioślarskiej przy RTW BYDGOSTIA, ul. Żupy 4	budżet miasta	Program Nr 15 Sportowa Bydgoszcz c.Podniesienie standardu infrastruktury sportowej poprzez budowę, modernizację i rozbudowę obiektów: ➤Rozbudowa i modernizacja istniejącej bazy sportowej d.Wzbogacanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej miasta: ➤Rozbudowa infrastruktury na potrzeby sportów wodnych	I.4. IV.5.
173.	Rewitalizacja kompleksu Astoria na cele sportowo-rekreacyjne wraz z budową 50-metrowego basenu (krytego)	budżet miasta	Program Nr 15 Sportowa Bydgoszcz c.Podniesienie standardu infrastruktury sportowej poprzez budowę, modernizację i rozbudowę obiektów: ➤Rewitalizacja i przebudowa obiektów „Astorii” przy ul. Królowej Jadwigi 23 na cele sportowo-rekreacyjne	I.4. IV.5.
174.	Przebudowa i modernizacja obiektów sportowych	budżet miasta	Program Nr 15 Sportowa Bydgoszcz c.Podniesienie standardu infrastruktury sportowej poprzez budowę, modernizację i rozbudowę obiektów: ➤Rozbudowa i modernizacja istniejącej bazy sportowej	I.4. IV.5.
175.	Montaż oświetlenia ledowego identyfikującego obiekt HSW „Łuczniczka”	budżet miasta	Program Nr 15 Sportowa Bydgoszcz c.Podniesienie standardu infrastruktury sportowej poprzez budowę, modernizację i rozbudowę obiektów: ➤Rozbudowa i modernizacja istniejącej bazy sportowej	I.4.

V. PODSUMOWANIE

W 2015 r. „Strategia Rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku” znajdowała się w drugim roku wdrażania. Zapisane w niej działania zostały zaplanowane do realizacji w długoletnim horyzoncie czasowym. Niemniej jednak – co należy podkreślić – w roku 2015 wdrażana była większość zapisanych w programach sektorowych zadań głównych, co prezentuje poniższe zestawienie:

Lp.	Program	Liczba głównych zadań zapisanych w programie	Liczba zadań realizowanych w 2015 roku (+ liczba zadań zakończonych w 2014 roku)	Zaangażowanie w %
1.	Metropolitalna Bydgoszcz	46	40	87,0
2.	Mieszkajmy w Bydgoszczy	23	20	87,0
3.	Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	24	16	66,7
4.	Przestrzeń dla biznesu	26	21	80,8
5.	Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie	50	27 (+1)	54,0 (56,0)
6.	Cyfrowa Bydgoszcz	16	16	100,0
7.	Bydgoszcz na fali	31	18 (+1)	58,1 (61,3)
8.	Przyjazne miasto dla środowiska	48	37	77,1
9.	Edukacja dla każdego	50	49	98,0
10.	Żyjmy razem i zdrowo	36	20	55,6
11.	Bezpieczna Bydgoszcz	17	14	82,4
12.	Obywatelska Bydgoszcz	23	20	87,0
13.	Miasto nauki	48	24	50,0
14.	Kultura energią miasta	46	37	80,4
15.	Sportowa Bydgoszcz	43	32 (+1)	74,4 (76,7)

Udział zadań, dla których w 2015 roku podejmowane były działania na rzecz ich realizacji, wahał się w przedziale od 50,0% (Program Nr 13 Miasto nauki) do 100,0% (Program Nr 6 Cyfrowa Bydgoszcz). Najwyższym zaangażowaniem charakteryzowały się programy, zawierające w większości zadania „otwarte”, „ciągłe” (szczególnie zadania nieinwestycyjne, tzw. miękkie), na realizację których składa się wiele przedsięwzięć podejmowanych w okresie wielu lat. Z drugiej strony, najniższe wartości wskaźnika udziału realizowanych zadań, dotyczą programów sektorowych, które zawierają przede wszystkim wieloletnie, kapitałochłonne inwestycje. Należy podkreślić, że już na etapie konstrukcji dokumentu, założono, iż ujęte w nim projekty inwestycyjne realizowane będą sukcesywnie, w całym okresie planistycznym. Dlatego wiele z nich w początkowym okresie wdrażania Strategii nie było jeszcze realizowanych. Dotyczy to zwłaszcza przedsięwzięć zapisanych w Programie Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie, które będą sukcesywnie wprowadzane w miarę możliwości finansowych.

Ponadto w kilku programach zapisane w nich zadania zostały zakończone w 2014 roku, co wpłynęło na procentowy wzrost zaangażowania ich wdrażania. Są to następujące programy:

- Program Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjna, zadanie: „Przebudowa ul. Gdańskiej na odcinku od ul. Śniadeckich do ul. Kamiennej”,
- Program Nr 7 Bydgoszcz na fali, zadanie: „Arboretum – zielone nabrzeża Brdy w rejonie Wyższej Szkoły Gospodarki,
- Program Nr 15 Sportowa Bydgoszcz, zadanie: Budowa hali treningowej z łącznikiem przy wielofunkcyjnej hali sportowej „Łuczniczka”.

Spośród 15-stu programów Strategii najniższe zaangażowanie osiągnął Program Nr 13 Miasto nauki. Należy podkreślić, że dla wielu zadań ujętych w tym programie, planowana jest realizacja w ramach Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego, a ich wdrażanie powinno rozpocząć się w najbliższym okresie. Niestety część zapisanych w tym programie zadań może stać się nieaktualna z uwagi na zmianę planów inwestycyjno-rozwojowych bydgoskich uczelni.

Najwyższe zaangażowanie (100%) osiągnął Program Nr 6 Cyfrowa Bydgoszcz, co w tym przypadku oznacza, że realizacja wszystkich zadań głównych została rozpoczęta. Należy jednak podkreślić, że mają one charakter ciągły i w dalszym ciągu trwać będzie ich wdrażanie.

Realizacja zadań strategicznych Strategii, szczególnie kapitałochłonnych inwestycji, zarówno planowanych do realizacji przez Miasto jak i inne podmioty, zależy będzie w znacznej mierze od sprawnego pozyskiwania środków zewnętrznych, przede wszystkim funduszy unijnych w perspektywie 2014-2020. Dlatego też w 2015 roku prowadzone były intensywne prace związane z przygotowaniem projektów do poszczególnych programów operacyjnych, również dla części przedsięwzięć, które w tym sprawozdaniu określone zostały jako niezrealizowane. Przykładem są projekty uczelni wyższych, których realizacja uzależniona jest od pozyskania dofinansowania.

Podstawową miarą efektywności wdrażania zadań strategicznych i osiągnięcia wyznaczonych celów jest kształtowanie się wielkości poszczególnych mierników/wskaźników przyjętych w Strategii. Nierzadko problemem dotyczącym ich monitorowania są trudności z pozyskaniem części danych, co wynika przede wszystkim z faktu późnego ich publikowania, bądź zmian w prezentowaniu niektórych zachodzących zjawisk.

Łącznie we wszystkich programach sektorowych zostało wyznaczonych 68 mierników/wskaźników. Dla siedmiu z nich brakuje danych (do czasu sporządzenia niniejszego sprawozdania), umożliwiających określenie trendu w kształtowaniu się ich wielkości. Natomiast dla pozostałych wskaźników, zanotowano następujące tendencje zmian:

- pozytywne: 37 wskaźników (54,4%),
- brak zmian/zmiany niewielkie: 14 wskaźników (20,6%),
- negatywne: 10 wskaźników (14,7%).

Z powyższego wynika, że przeważająca liczba mierników/wskaźników służących do oceny efektywności wdrażania Strategii, charakteryzuje się pozytywną zmianą ich wielkości w stosunku do roku bazowego (2012). Potwierdza to, że prowadzone działania mają korzystny wpływ na osiągnięcie celów strategicznych, a tym samym na rozwój miasta i poprawę jakości życia mieszkańców.

W zakresie organizacji procesu wdrażania i monitorowania realizacji Strategii, z uwagi na fakt zaistniałych zmian organizacyjnych w strukturze Urzędu Miasta Bydgoszczy, niezbędne były zmiany dotyczące m.in. wyznaczenia koordynatorów programów sektorowych. W związku z powyższym w 2015 roku dokonano zmiany Zarządzenia Prezydenta Miasta Bydgoszczy w sprawie monitorowania „Strategii Rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku” – zarządzenie nr 486/2015 z 9 września 2015 roku (w 2016 roku podjęte zostały kolejne dwa zarządzenia w tej sprawie). Powyższe zmiany koordynatorów programów sektorowych miały w niektórych sytuacjach (sprawozdawczość) negatywny wpływ na proces monitorowania Strategii.

Biorąc pod uwagę przedstawione powyżej spostrzeżenia, duże zaangażowanie wdrażania zapisów Strategii, prowadzenie działań rozwojowych służących realizacji wyznaczonych celów oraz fakt, iż w okresie dwóch lat funkcjonowania tego dokumentu nie doszło do istotnych zmian uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych rozwoju Bydgoszczy, nie ma potrzeby dokonania zmian zapisów bądź aktualizacji „Strategii rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku”.

Wykaz skrótów:

ABSL – (*Association of Business Service Leaders*) Związek Liderów Sektora Usług Biznesowych
ADM – Administracja Domów Miejskich
AIP – Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości
ALDA – (*Association of Local Democracy Agencies*) Stowarzyszenie Agencji Demokracji Lokalnej
AMFN – Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego
ANPR – (*Automatic Number Plate Recognition*) – system automatycznego rozpoznawania tablic
APK – Akademicka Przestrzeń Kulturalna
BARR – Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego
BBO – Bydgoski Budżet Obywatelski
BCI – Bydgoskie Centrum Informacji
BCOP – Bydgoskie Centrum Organizacji Pozarządowych
BCTW – Bydgoskie Centrum Targowo-Wystawiennicze
BDL – Bank Danych Lokalnych
BFN – Bydgoski Festiwal Nauki
BFPK – Bydgoski Fundusz Poręczeń Kredytowych
BGK – Bank Gospodarstwa Krajowego
BGO – Bydgoskie Granty Oświatowe
BKI – Bydgoski Klaster Informatyczny
BKP – Bydgoski Klaster Przemysłowy
BKS – Bydgoski Klub Sportowy
BKZ – Biuro Konserwatora Zabytków
BOM – Bydgoska Olimpiada Młodzieży
BORPA – Bydgoski Ośrodek Rehabilitacji, Terapii Uzależnień i Profilaktyki
BPO – (*Business Process Outsourcing*) outsourcing procesów biznesowych
BPPT – Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny
BRA – Bydgoski Rower Aglomeracyjny
BRD – Bezpieczeństwo Ruchu Drogowego
BTBS – Bydgoskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego
BTOF – Bydgosko-Toruński Obszar Funkcjonalny
BUN – Biuro Upowszechniania Nauki
BWW – Bydgoski Węzeł Wodny
ByLOT – Bydgoska Lokalna Organizacja Turystyczna
BZGOK – Biuro Zarządzania Gospodarką Odpadami Komunalnymi
B+R – badania i rozwój
CBA – Centralne Biuro Antykorupcyjne
CCTV - (*closed-circuit television*) telewizja przemysłowa
CEEC – (*Central and Eastern European Countries*) państwa środkowej i wschodniej Europy
CMS – (*Content Management System*) oprogramowanie
CM UMK – Collegium Medicum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika
CR – Radiografia Komputerowa
DK – droga krajowa
DKF – Dyskusyjny Klub Filmowy
DPS – Dom Pomocy Społecznej
EA – (*European Athletics*) Europejskie Stowarzyszenie Federacji Lekkoatletycznych
EAZA – (*European Association of Zoos and Aquaria*) Europejskie Stowarzyszenie Ogródów Zoologicznych i Akwariów
EC – elektrociepłownia
EEG – elektroencefalografia
EEN – (*Enterprise Europe Network*) sieć wspierająca MŚP w internacjonalizacji
EHR – system Elektronicznej Dokumentacji Medycznej
ERIH – Europejski Szlak Dziedzictwa Przemysłowego
EVS – (*European Voluntary Service*) wolontariat europejski
EZD – Elektroniczne Zarządzanie Dokumentacją
GDDKiA – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GUS – Główny Urząd Statystyczny
GZ – gaz ziemny
HIS – Szpitalny System Informacyjny
HR – (*human resources*) zasoby ludzkie
HSW – Hala Sportowo-Widowiskowa
IAAF – (*International Association of Athletics Federations*) Międzynarodowe Stowarzyszenie Federacji Lekkoatletycznych
ICAO – (*International Civil Aviation Organization*) Organizacja Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego
ICT – (*information and communication technologies*) Technologie Informacyjno-Komunikacyjne
IPN – Instytut Pamięci Narodowej
IT – (*Information Technology*) Technologia Informacyjna
ITC – (*Information and communications technology*) Technologie Informacyjno-Komunikacyjne
ITS – Inteligentne Systemy Transportowe
JFTC – (*Joint Force Training Centre*) Centrum Szkolenia Sił Połączonych NATO

jst – jednostki samorządu terytorialnego
KE – Komisja Europejska
KET – (*Key Enabling Technologies*) Kluczowe Technologie Wspomagające
KFS – Krajowy Fundusz Szkoleniowy
KM – Komenda Miejska
KMP – Komenda Miejska Policji
KM PSP – Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej
KPAI – Kujawsko-Pomorska Agencja Innowacji
KPEC – Komunalne Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej
KPFPP – Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy
KPSW – Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy
KS – Klub Sportowy
kW – kilowat
kV – kilowolt
LO – Liceum Ogólnokształcące
LPKiW – Leśny Park Kultury i Wypoczynku
MCK – Miejskie Centrum Kultury
MDK – Młodzieżowy Dom Kultury
MENiS – Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu
MF EOG – Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego
Mg – megagram
MKK – mandat karny kredytowy
MKUO – Międzygminny Kompleks Unieszkodliwiania Odpadów
MNiSW – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
MOEN – Miejski Ośrodek Edukacji Nauczycieli
MODN – Międzynarodowe Otwarte Dni Nauki
MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
MP – Mistrzostwa Polski
MPU – Miejska Pracownia Urbanistyczna
m.p.z.p. – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
MRM – Młodzieżowa Rada Miasta
MSW – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
MSP – Małe i Średnie Przedsiębiorstwa
MW – megawat
MW/h – megawat na godzinę
MWiK – Miejskie Wodociągi i Kanalizacja
MST – Miejska Sieć teleinformatyczna
MZK – Miejskie Zakłady Komunikacyjne
NBP – Narodowy Bank Polski
NATO – (*North Atlantic Treaty Organization*) Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego
NFIU – Jednostka Integracyjnych Sił Sojuszu Północnoatlantyckiego
NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
NGO – (*Non-Governmental Organizations*) organizacje pozarządowe
nn – niskie napięcie
NOT – Naczelna Organizacja Techniczna
OIOM – Oddział Intensywnej Opieki Medycznej
OKATiK – Okręgowy Klub Aktywności Twórczej i Kulturalnej
OKE – Okręgowa Komisja Egzaminacyjna
OPIUM – Oświatowa Platforma Informatyczna Urzędu Miasta
OZE – odnawialne źródła energii
PABK – Porozumienie Akademickich Biur Karier
PACS – (*Picture Archiving and Communication System*) archiwizacja dystrybucji obrazów – system informatyczny
PAliiZ – Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych
PCK – Polski Czerwony Krzyż
PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PGE – Polska Grupa Energetyczna
PKA – Polska Komisja Akredytacyjna
PKB – Produkt Krajowy Brutto
PKD – Polska Klasyfikacja Działalności
PKN – Polski Koncern Naftowy
PKO BP – Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski
PKP – Polskie Koleje Państwowe
PKP PLK – Polskie Koleje Państwowe Polskie Linie Kolejowe
PKPS – Polski Komitet Pomocy Społecznej
PLB – Port Lotniczy Bydgoszcz
POD – Pracownicze Ogródki Działkowe
POLiŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
POKL – Program Operacyjny Kapitał Ludzki
POPT – Program Operacyjny Pomoc Techniczna
POWER – Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój
PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

PR – (*Public Relations*) kontakty z otoczeniem
PSP – Państwowa Straż Pożarna
PSSE – Pomorskie Specjalna Strefa Ekonomiczna
PTE – Polskie Towarzystwo Ekonomiczne
PTTK – Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze
PTZN – Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii
PUP – Powiatowy Urząd Pracy
RCI – Regionalne Centrum Innowacyjności
RDPP MB – Rada Działalności Pożytku Publicznego Miasta Bydgoszczy
RIS – Radiologiczny System Informatyczny
RPO WK-P – Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego
ROPS – Rejonowy Ośrodek Pomocy Społecznej
RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RKZ – radio krótkiego zasięgu
RTW – Regionalne Towarzystwo Wioślarskie
RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SARP – Stowarzyszenie Architektów Polskich
SCATS – system obszarowego sterowania ruchem
SIP – System Informacji Przestrzennej
SN – średnie napięcie
SP – Szkoła Podstawowa
SPP – Strefa Płatnego Parkowania
SPWZOZ MSW – Samodzielny Publiczny Wielospecjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
SSC – (*Shared Services Centers*) centra usług wspólnych
SSE – Specjalna Strefa Ekonomiczna
STEŚ – Studium Techniczno-Ekonomiczno-Środowiskowe
SzOK – Szkolny Ośrodek Kariery
ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy
ŚTP – Światy Tydzień Przedsiębiorczości
TPD – Towarzystwo Przyjaciół Dzieci
TSL – Transport – Spedycja - Logistyka
UE – Unia Europejska
UM – Urząd Miasta/Urząd Miejski
UMB – Urząd Miasta Bydgoszczy
UKW – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
UMK – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
UMP – Unia Metropolii Polskich
UNICEF – (*United Nations International Children's Emergency Fund*) Fundusz Narodów Zjednoczonych na rzecz Dzieci
US – Urząd Statystyczny
UTP – Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy
UTW – Uniwersytet Trzeciego Wieku
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WGKiOŚ – Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska UMB
WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WiMBP – Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna
WK-P – Województwo Kujawsko-Pomorskie
WKS – Wojskowy Klub Sportowy
WOŚP – Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy
WSB – Wyższa Szkoła Bankowa
WSG – Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy
WSKzP – Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką
WZK – Wydział Zarządzania Kryzysowego UMB
WZŚiPS – Wydział Zdrowia, Świadczeń i Polityki Społecznej
WZW B i C – Wirusowe Zapalenie Wątroby typu B i C
VMS – oprogramowanie do zarządzania i rejestracji materiałem video w systemach CCTV
ZDMiKP – Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej
ZHP – Związek Harcerstwa Polskiego
ZIT – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
ZPAP – Związek Polskich Artystów Plastyków
ZPP – Zespół Pałacowo-Parkowy
ZRID – Zezwolenie na Realizację Inwestycji Drogowej
ZS – Zespół Szkół
ZSB – Zespół Szkół Budowlanych
ZSIM – Zintegrowany System Informatyczny Miast
ZSE-A – Zespół Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych
ZSiP – Zespół Szkół i Placówek
ZSM – Zespół Szkół Mechanicznych
ZSO – Zespół Szkół Ogólnokształcących

ZSZ – Zasadnicza Szkoła Zawodowa

ZTPOK – Zakład Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych

ZUS – Zakład Ubezpieczeń Społecznych

ZWOPIW – Zespół ds. Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu

ŻKS – Żużłowy Klub Sportowy